

محمد بن

دیوان ولایت

دیوان عزیز

نور بخش

من تصنیف مولانا رشیدنا حضرت محمد عزیز الله شاه عظیم مرادف به جناب
منشی ولایت علیخان صاحب ولایت خلعت منشی محمد مجیدی علیخان صاحب
رحمة الله علیه رئیس قصبه منشی پورعلی اوانا و دیگران

مسب فائز رئیس ابن رئیس امیر ابن امیر جناب رئیس احمد صاحب
خبر آبادی مرید بخش خاص جناب شاه فیض خدم صاحب بهادری شین
مستوفای شریف بجناب علی مالکام جناب شاه حسن خادم دولت عالی محمد
احسان علی صاحب داکتر فوجی و رئیس قصبه منشی پورعلی

ابوعلی ایسم برین اگر زمین حجابا گیا

بحق شاہ والا عبد رحمان
 بحق شاہ اکرم علیہ نامی
 بحق شاہ دین شیخ مبارک
 پے شاہ صفی عبد الصمد نام
 بحق شیخ سعد و شاہ مینا
 بحق پیر پاگان شیخ سازنگ
 بحق مرشد قشال راجو
 باسرا جلال الدین برحق
 باسرا نصیر الدین محمود
 باسرا نظام الدین محبوب
 باسرا فرید الحق والدین
 بحق خواجہ قطب الدین اوشی
 باسرا سعید الدین حشتی
 بحق خواجہ دین شیخ عثمان
 پے حاجی شریف باطن افروز
 بحق شیخ قطب الدین سودو
 بحق شیخ برحق ناصر الدین
 بحق حضرت ناصر محمد

بڑا دے میرے دلکا نور ایمان
 بچے کر دین و دنیا میں گرامی
 نہ رکھ باقی مرے دلین کوئی شک
 پلا دے اونکی جو سے ہر کے یک جام
 کر آسان مجھ پر یارب مر کے جینا
 نہ کر بیکار میرا کوئی آہنگ
 مجھے کر دے خدا دان و خدا جو
 عطا کر مجھ کو عشق ذات مطلق
 مرے مقصود کو فرما دے موجود
 بنا دے مجھ کو اب طالب سے مطلق
 عنایت کر مجھے چشم خدا بین
 زیادہ کر تجلی سے دل کی
 بچے دنیا میں دے نور ہستی
 مصفا کر مرا آئینہ جان
 مری ہر شب کو کر دے مثل ہر روز
 دکھا دے مثل موسے نار بے دود
 سنور کر دے میرے دل کو آہن
 مرے دل کو عطا کر عشق احمد

(Marginalia in Urdu script, including names like 'سلطان احمد', 'میرزا', and 'حضرت')

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ
 أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ
 ہر کرا جاوید باید جنت الداوی بہشت و اما با صدق خواند شجرہ پیران حشیت

بِحَجِّ مَنْ قَالَ كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ

نہ عارف ہوں نہ عاشق ہوں نہ عابد
 سہارا ہے مجھے تیرے کرم کا
 مجھے کائن کی طاعت کا ملازم
 حمایت کر کہ بس تو ہی ہے حامی
 انہیں کی راہ میں کردی مجھے خاک
 مجھے ستر حقیقت سے کرا لہ
 محبت کو مری کر دے دو بالا
 عنایت کر مجھے عرفان و ادراک
 کرا اپنے بہید سے آگاہ یارب
 بہلا دے مجھ کو سب انجام و آغاز
 مجھے بھی کر دے دامن معارف
 عنایت کر مری باتون کو تاثیر

خداوندانہ صوفی ہوں نہ تراہد
 سید کارون میں ہوں بندہ ہوں تیرا
 بحق شہر شاہ احسان خادم
 بحق شہر عزیز اللہ نامی
 بحق شاہ خادم مرشد پاک
 باسرار حفیظ اللہ ذی جہاہ
 باسرار غلام پشیر والا
 بحق شاہ انتقام اللہ پاک
 بحق شاہ عبد اللہ یارب
 بحق شاہ مجھ کو کرم راز
 بحق شاہ زاپہ پیر عارف
 بحق شاہ عبد الواحد پیر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ
 أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ
 ہر کرا جاوید باید جنت الداوی بہشت و اما با صدق خواند شجرہ پیران حشیت
 بِحَجِّ مَنْ قَالَ كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ
 خداوندانہ صوفی ہوں نہ تراہد
 سید کارون میں ہوں بندہ ہوں تیرا
 بحق شہر شاہ احسان خادم
 بحق شہر عزیز اللہ نامی
 بحق شاہ خادم مرشد پاک
 باسرار حفیظ اللہ ذی جہاہ
 باسرار غلام پشیر والا
 بحق شاہ انتقام اللہ پاک
 بحق شاہ عبد اللہ یارب
 بحق شاہ مجھ کو کرم راز
 بحق شاہ زاپہ پیر عارف
 بحق شاہ عبد الواحد پیر

الشعر کلام حسن و قبحه قبیح
 من تصنیف مولانا مرشدنا مقتدا حضرت محمد عزیز اللہ شاہ عزیز معروف
 جناب منشی ولایت علیخان صاحب ولایت خلف منشی محمد
 یحییٰ علیخان صاحب رحمۃ اللہ علیہ رئیس قصبہ فی پور ضلع اونا و ملک دہ موسوم بہ

دیوان ولایت

۱۳۳۲ھ

حسب غرض مالیش رئیس ابن رئیس امیر ابن امیر جناب انیس احمد صاحب
 خیر آبادی مرید و مخلص خاص جناب شاہ فیض خادم صاحب سجادہ نشین
 منجگوان شریف بحسن سعی مالا کلام جناب شاہ احسان خادم عرف
 حاجی محمد احسان علی صاحب ڈاکٹر فوجی و رئیس قصبہ فی پور ضلع اونا و۔

بہتمام حافظ فیاض الدین پرنٹر

ابوالحلائی اسلم پریس اگرہ مدین چھاپا گیا

بجی شیخ ابوالحسن کرم کر
بجی شیخ ابوالحسن حقیقی
بجی علو متشاد تسبیح نوش
بجی ابو ہریرہ شیخ واصل
بجی ابو خدیفہ پیسہ وانا
بجی حضرت امیر اہلسنہ ابوہم
باسرار فضیل شہ پاک طینت
بجی شیخ عبد الواحد پاک
باسرار حسن پیہ طرینیت
بجی مرتضیٰ شہ راج پاکان
بجی شہید عالم محمد
مرے دلکی سیاہی دور کر دے
خداوندانہ رکھ محمد مجھکو
مرے دلکو رکھ اپنے غم سے آبار

مے عرفان سے بخود و مہدم کر
نہ رکھ باقی ذرا بھی مجھ میں زشتی
کرم سے کر مجھے از خود فراموش
وہ رحمت کر کے ہو جاؤ نہیں کامل
مجھے کر قوت دل سے توانا
مرے دلکو عطا کر عشق کا غم
مرے اخلاق کو دے زیبائیت
عطا کر مجھکو نہم سر لاک
عیان مجھ میں اسرار حقیقت
مری سب مشکون کو کر دو آسان
عطا کر مجھکو عشق نور بے حد
خدا یا مجھکو بالکل نور کر دے
کہ بے تیرا کرم معلوم مجھ کو
مرزا سا مجھے بھی کر دے آزاد

الحکم تکت اللہ فی ہر حال
اللہ ہی چاہیے اور بخیر ہر محنت محمد دائرہ صحابہ
ابوہمیدین ہر محنت یا ارحم الراحمین

بجی شیخ ابوالحسن کرم کر
بجی شیخ ابوالحسن حقیقی
بجی علو متشاد تسبیح نوش
بجی ابو ہریرہ شیخ واصل
بجی ابو خدیفہ پیسہ وانا
بجی حضرت امیر اہلسنہ ابوہم
باسرار فضیل شہ پاک طینت
بجی شیخ عبد الواحد پاک
باسرار حسن پیہ طرینیت
بجی مرتضیٰ شہ راج پاکان
بجی شہید عالم محمد
مرے دلکی سیاہی دور کر دے
خداوندانہ رکھ محمد مجھکو
مرے دلکو رکھ اپنے غم سے آبار
الحکم تکت اللہ فی ہر حال
اللہ ہی چاہیے اور بخیر ہر محنت محمد دائرہ صحابہ
ابوہمیدین ہر محنت یا ارحم الراحمین

بجی شیخ ابوالحسن کرم کر
بجی شیخ ابوالحسن حقیقی
بجی علو متشاد تسبیح نوش
بجی ابو ہریرہ شیخ واصل
بجی ابو خدیفہ پیسہ وانا
بجی حضرت امیر اہلسنہ ابوہم
باسرار فضیل شہ پاک طینت
بجی شیخ عبد الواحد پاک
باسرار حسن پیہ طرینیت
بجی مرتضیٰ شہ راج پاکان
بجی شہید عالم محمد
مرے دلکی سیاہی دور کر دے
خداوندانہ رکھ محمد مجھکو
مرے دلکو رکھ اپنے غم سے آبار
الحکم تکت اللہ فی ہر حال
اللہ ہی چاہیے اور بخیر ہر محنت محمد دائرہ صحابہ
ابوہمیدین ہر محنت یا ارحم الراحمین

از آنکه زخمی بجگر باشد نمکی بر جراحت باشد همه فراخور حوصله از زانی داشت همانا در فیض بر سن
کشاد و تر معنی در سر نهاد و از بجا است که تا جان علوی به پیکر سفلی پیوند یافت و آفتاب هوش
بر راحت هستی یافت هوای آنم در سر افتاد لرا حتمه

برده کشائی جابجایش موج است و آب عین حقیقت بود قطره دریای ما

و چون رحمت نامتناهی خواست که از او پیشتر لم یکنهم الخادون بر آرد جمال محمدی صلواته و آله
در آئینه لولاک لما اظهرت الربوبیه بدیده یقین نمود که به سکر سر جوش محبت و سکر سر خوشم در
اینک من و نغمه که دل پاکان را بخون در تابد خونابه که دل از ریشه دوانی جگر کف آورده
قطره قطره بدیده نناک رساند ز آب که محبت شورابه اشک بخون آئینه در نبتا به که
حسن آتش عشق بجگر ریزد بفرود غی که شمع بکاشانه افروزد و نه بسوزد که جان پروانه میسوزد
نه برنگی که صبا نغمه را بخون غلتیدن آموخت و نه بکاو شش که گل از سر زش خار انداخت
نه بچوشش که ناسور را بچکیدن و نه بشورس که دل را بختدیدن نه بحسرتی که جان را به تئنا
افزاید و نه بحسرتی که دیده را به تماشار و نماید بے بشوشتی که احدیت را باو احدیت و بندوتی
که ذات مطلق را بهیویت و همه ارمغان بارگاه ان بهیتا به بزم دنی فتنه و ابریکه آرا
خلوت فکان قلوب قوسین او او نه که از مرکز کاف کنشاد ابره قلوب ثبات کثا به حقیقت صفات
ذاتیه صورت جمال و معنی جلالتش را آئینه ایست روشن و صاف می بیند هر که بیناست الا
نانه و عینی بر عکس نه بینی و از نادانی قضیه منعکس ندانی که تنزل اول محبت قاطع است نور
سپیش محیط است و بچندین اشکال مختلفه انسانی که هر یک بجای خود عالیهست نورانی
و کامل تر از دود را ضنا و از او جامعیه و فی نفسه به کیمائی صالح شاید نسبت به انسانی و با هریت
او دانا و در بقای او فانی پر تو با هر هنداخته و ازین رواست که ایزد پاک با و پرداخته و از
خزینة عزت گرانمایه تشریفی که وَلَقَدْ كُوفًّئْنَا بِئِيْ اٰدَمَ گرامی ساخته و چون کائنات
بالوان تنوعات و انواع کمونات مرآت حقایق انوار اوست تجلا به که مافوق او گفته آید

بسم الله الرحمن الرحيم

وَأَحْمَدُ عَلَيْنَيْتَاهُمَا وَآلِهِمَا أَصْحَابِهِ أَبَدًا

حمیدی که خون دل از دیده قدربان بچکاند و عارفان را بقطرات ناسور جگر بگر بایند نه بغایتی که
 نوره بر خاک تافت و نه بنهایتی که لیل و نهار یافت نه بدان شمار که ستاره بر آسمان بینی و نه
 بدان مقدار که انقلاب از آثار آن بینی نه باندازی که حرکت و سکون در اشیا نه بقیاسی
 که دانه بخمرن و آسیانه چنان که در بر باد و جوهر در کان و نه چنین که باران در سحاب و برگ در
 نخل و بار آن نه بدان مایه که نفوس و انفس و نه بدان پایه که در ادراک حواس آرسه بر تپه که
 معلوم اوست و بدرجه که از علوم او یگانه دل بدانش نواز زبان سخن گرامی سازد که از نهان خانه
 نیستی بوجود صور علمیه که عین حق است نه باطل و بجز تغییرات معلومه که متعلق به صفات اوست
 عدم کلی او محال و اگر بصورت فانی است هم در علم اوست که بمعنی باقی است تیره کالبد هم را
 بروان روشن که هر چه در آسای اوست هم بر آسای اوست و دل نازک و مانع را بفکر حادث خیال
 که بر چه ازو خیر و هم بر او ریزد بهر هنگامه افزای خود قریب انجمن زمره آرای اختصاص داد و
 آنچه از دست تعلم بر نیاید و طبع ناز پرورش برتابد از شور جن و سوز عشق که در دکلام افزاید و

آشنائی یافت و آنچه از دل زبان می رسید چون اشک از تنظر افتاد با همه پاره کردم و دوباره
 هنگام تازه برانگیختم و چون پنج سال بدین و تیره گذشت از هر سه سرائی باز آمدم و چون گفتار
 بمسیختم اکنون که سه سال بشمار افزون است و خرد بشتاد و پنج رهنمون کل اوراق پراکنده را
 بدو جزرت گساختم و دل از خلش و جگر از کاوش پر داختم و این نخستین مجموعه است از ترتیب نوینم
 مستطیفات و غزلیات و بعد ازین اراده چنان است که بجز مقبده در لغت یا محذرت یا کار
 نگویم و بجا رسوی هرگز نمیگویم

سعد یا بسیار گفتن عمر ضایع کردن است وقت عذر آوردن است استغفر الله العظیم
 و جز اینکه تا سال هشتاد و بین پاره از منزل و مثنوی بملاحظه غالب مدخله فرستادم یک حرف
 درین فن شگرت یعنی نظم و نثر از کسی نیاموخته و در برابر هر سرکشی افتاده ام آری کس
 نباید بجنب افتاده و آنچه از قسم مثنوی و قطعه با تخصیص بضرورت نثر و نثره و پنج رقه
 نوشته ام درین مجموعه داخل نموده ام و در مجموعه مثنویات هم نه نگاشته و نه از سخنوران
 نیک از بد شناس و سخنور فرز انگان دانش اساس اگر نه بقیاسی که بکار دار ابناء زمانه
 ماند که بر شک آرد بلکه حقیقت و عِلْمُ الْإِنْسَانِ مَا لَمْ يُولَدْ و نشین گرداند و بمرکز انصاف
 مستقیم دارد و مائل فرماید بے برید که این مایه از کسیت و این پایه از کجادر نه این تنگ رفکان
 و عار آیندگان را چه نیز دو که ام یارا اے ولایت آخرت بهانم که فرق در معنی هم و آن کردن
 نوانم و معنی فرق یک سر نموند انهم و اور بے نیاز بے سنت نواز را نام و بدین ناز نبند نیاز
 سر بر آسمان افرازم که شعور و بیان چهره بشر است خوس کرده و از اعجاز حسن آب بروی آتش
 آورده و جان بگرشتم نظر که بجهار کردن سامری خاصه ایامی اوست گداخته و خون از دیده نشانی
 که زهره آب نمودن نخستین ماجرا اے اوست روان ساخته را فیض تعلیم ازین سخن است و
 برشته در روان دل بر آتش بے دود عشق نهاده و بوس سوزی که از کباب آید بیرون
 نداده و اشک که از جامکد از می خودش فرو چکد بر حالت خود زخمیه و تار آهن که بگر بسیر شنه بکمتی

این غزلت
 باور دیگر از خود
 شد و در میان
 در سال شکار
 و در نوشته
 شد و در
 کتاب نامه
 بود و در جیب
 مکتوبه نابینا
 نوشته شده

کجا پس سایه وحدت پای او بم جلوہ بے پردہ اوست و در مقام که دل از حیرت آئینه دار
است و دیده را از محویت منزله برجم زون و شوار نیایش را چه مجال و ستایش را چه مدخل
غایت فضل رسول اللہ نماید و سخن ہر کما لے را کہ میدانی بدو نسبت کن

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ الطَّاهِرِينَ وَآصْحَابِهِ الطَّاهِرِينَ وَچون خواست الهی
برین وسیلہ جمیلہ در مسلک الشُّعْرَاءِ تَلَا مِیثَاقَ التَّوْحِيدِ مُسَلِّمٌ ساخت از دستان کہ هنوز از
آمنوش بکمال نرسیده بود شغفہ بکلام در دلم انداخت الا بموجب آنکہ لرزمتہ
ہست بلند وادہ و طالع فکند پست و اغم ز آسمان کہ زمین میکشد مرا

سینہ سالہ بودم کہ گروشتے بروزگار روے داود از کج بازی نزد باز فلک شاہ و سرشدر
افتاد پیرم نشی محمد یحیی علی خان مدظلہ مہر و در لیا ط ندید ناچار و ست از تربیت کشید
یک چند بدین منطکہ اگر زانوے ادب بہ پیش او بی در نیامدے ہر چه خواستے بمطالعہ
داشتے سہری شد ناگاہ شورے از ہر دیار رخاست و آشوبے از ہر کنار ہنگامہ برآست
تا اوقائے کہ بہ تحصیل نمود جمعی از صرف و نحو گذشتے بنحوے صرف شد کہ ہمہ از یاد
رفت و ستائے کہ مرد را از خاک بردار و بشارت بر باورفت نہ از امارت شالے نو نہ
از عمارت نشالے لا محالہ از شہر دور افتادیم و روزے بملانوان کہ مسکن آبا است و
شبے چمنی پور کہ ما و اے امہات است از حوادث پناہے می بودیم تا آنکہ فتنہ بیدار
باز خفت و غبارے کہ بر خاستہ فروشت ہر چند ورین زمانہ ازان حالت کہ شام
و رجاے و صبح در بقائے میگذاشت بخالے دست بہم داویم روزی و اندوہ بہ روزی
بجالت خود نمیکذاشت ہمدان ہنگام کہ ازینین جہری ہفتاد و ہفت بر یکین اردو و صد
افزودے از آشنایان کہ خبرے میگفت بغزل غنیم اشارے کرد و با حصہ آمد
کہ غنیم پیش رفت وادہ فطری خود بخود جو شیدن گرفت کتابا لے ہفت ہزار بیت کم و بیش
از غزل و مثنوی فراہم آوردیم چندے برآمد کہ زمانہ کم مایگی سر آمد دل زبان و زبان بہ سخن

هُوَ الْغَزِيذُ

۱	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	۱
---	---------------------------------------	---

واصلی علی رسولہ محمد و آلہ وسلم

<p>صورت سنی نماروے دل آراے ما جوش انا الحق زند بادہ بیناے ما عین حقیقت بود قطره دریاے ما ذات وصفات ترا آئینہ جانناے ما باطن امر و راست ظاہر فرداے ما دل بجلالے تو عرش سلاسلے ما طایف او عشق تو کعبہ سوداے ما جز تو که زایل کند نشہ صہباے ما صنع مجسم بود نقش سراپاے ما عشق تو مقصود ما ذات تو اواے ما</p>	<p>ای ہمہ حیرت ز تو دیدہ بیناے ما سکرانا سہرہ رختہ اندرو بروہ کشای مباب جنبش موج ست آب ہستی اشیا یکسیت غیر تو موجود نیست چیت حدوث و عدم ضد وجود و عدم جان بہ تناسلے تو محو تماشایے دل عقل بہ لبیک اولاشنو و روبرو خود نمک زخم دل جرعه رشور دوست آئینہ عشق و دید پیکر ما آمنہ یہ اول ما اسم توئی آخر ما اسم توئی</p>
---	---

۲	رحمت حق بہ راست گریہ ولایت جرات روضہ رضوان بود بعد فنا جاے ما	۲
---	--	---

بدست آورده بر او چید از هم گسیخته را نمک از کلام پر شور من است - برق را بجنده و بحاب را
 بگریه در آوردن شمع را بگداز و پروانه را بسوز ساز و لادن غنچه را بتسم و گل را بچاک گریبان
 آتشنا ساختن گلبن را بسرکشی و بیل را افغان آموختن خون را از رگ و پله و سیلی را از
 حی کشیدن و دیوانه را بخرد و فرزانه را بجنون راه نمودن گل در آب و خار در پیرهن ریختن
 نالوک به جگر و نشتر در رگ دل زدن سینه بسان و ناسور بالماس سفین رو از حرم و
 عنان از ویر تافتن در و بجان و دو دید مانع پنهان و آشتن الغرض هنگامه بر آراستن و بعد
 برخاستن شیوه این شاهدان بے پرده بجلوه در آمده ستان اداست که بصورت الفاظ
 کسوت معانی پوشیده بابیات سمی شده اند کیت که ازین بے باک ناظران خرد
 بعشوه فریب کامی بستاند و در دوی به شاط فکر که این ستورگان بکجا بگنجونند نگار
 بر آراسته و طره طرار را بچ و تاب داده و چشم نامسلان را کافری آموخته و ابرو
 بر خم را سجد و معنی ساخته برساند
 تا هنرش بنگزد دست بدستش برند شعر ولایت همه پیش حرفان برند

وهو المستعان وهو المعين

نگریدار کردی بخت عاشق را بخواب شب
 پیاپی گشت خفته را و حیرت کرد تصویرم
 منش بگماند و خود کسیت منظورش که میگردد
 خواب جان سپردن از بیدار شدن میشود زایل
 الا کاینجا جای نیست و بار خلوت هم هستی

که در سر شورشی افتاد و گریه ناگهانش را
 که هرگز تاب دیدن نیست چشم ناگهانش را
 نگاه تیرمی ز بیم که سوز استخوانش را
 گنه باشد تیغش تپیدن کشتگانش را
 فریب غیر را گوید که شد با غم بانسش را

۵

شهید ناز کرد و آخر ولایت را انید اتم
 که تیغ سرجه در کف داد چشم سرگزانش را

۵

می تپد در غم جانان دل صد باره ما
 دست بر دل ز غم بخود می تپد
 چاره کن بهر آرا که بود هم ز ازل
 تو به کردیم و خمارت و شکستیم اکنون
 در شب مهر بر دست و عجب ترا نیست
 آبرو تو فروزند به گلگون حسن

آفتی کرد با گرمی نظاره ما
 جان بلب نفس ز دست دل آواره ما
 دست پرورده عشقت دل بیچاره ما
 چیست ای پیرمغان امر تو در باره ما
 سیر گردون نکند آخر ستاره ما
 غازه عشق کشید بند بر ساره ما

۶

بو که از ذره نوازی به ولایت بخشد
 آفتاب است بجام بت سیخواره ما

۶

می کشد گر خود باند از هم آغوشی مرا
 می نماید چهره ام در خواب شب تا کند
 راز دل بپای پرده نخواهم که گویم پیش او
 می کشم رگه گران و سر بیاورم می کشم
 گر بیم جان بخت طرز گفتارش نگر
 اندر روی او گسست و نیست هرگز جای طعن

زنده می سازد لب لعش را بگوشتی مرا
 روز باد را نده کلیمت بپای هوشی مرا
 که و بدوست این غرض بپای شغل هوشی مرا
 هر نفس در خواب دارد حرص مد هوشی مرا
 در نه هر دم می کشد انداز حساس هوشی مرا
 مانم دل داشت ز ایند بر سیر پوشی مرا

ای گلشن از چوای تو آتش حشگل را کافیت انفعال که رحمت نصب است مشهود شد حدوث و قدم از براسے تو نازم تو ایست که در و نهانگاه داشت کوثر معجزات بنان تو رشحه ایست از بهیت و جلال ظهورت نمونه ایست رعب خلیفه تو بے زهره آب کرد شان ازل نشان ابد نور کائنات خلق عظیم تو زلف تابین همه معلوم هر بنی بنیایش تو بود		خاک در تو نور تنفس جبرئیل را تو به نگر که زنده کند اشمویل را حقا که دخل نیست در غیب اویل را معدوم کرد صف کثیر و قلیل را وزیرت بود دست بنی بکبیل را در یافتیم قصه اصحاب فیل را کز نازبان حکم کند رود نیل را نازست بر وجود تو رب جلجل را ترتیب داد مصحف ذکر حبیل را یعنی شرف زلت وجود عدیل را	
۳	جان سید ولایت شد از درد دل خاک شفا بده ز در خود عیسی را	۳	
دل خون شده است چهره گلگون ندیده را یارب ز دست یاری گردون نگاه دار واعظ لمن ملامت و شکر بچشم کم مارا بسین و حالت مجنون قیاس کن نازد و محسن و رحم نیار و با که نیست ترا پدر و زنجودی عاشقان پیرس		بنگر خاک و خون نمناطیده را خنجر نقیض عاشق مسکین کشیده را دیوانه بعشق گریبان دریده را بے دیدن اعتبار نباشد شنیده را پرداے عند لب گل نودیده را با بنجودی چه کار دل آریده را	
۴	هوشم بجانمذ ولایت ز عشق او در بند چون کنم دل از خود رسیده را	۴	
ز زخم افتاد صد ناسور در دل خستگانش را		بنام نوک پیکان نگاه جانستانش را	

<p>می رساند خیالم بنگار سے خبرم فتنه چشم حریفان بگمانم می سوخت چشم مشتاق نمی کرد بریشان نظر سے</p>	<p>خوشتراز باد صبا ناله برے بود مرا سوی او از همه پنهان نظر سے بود مرا دلبر سے سیمبر سے دیدہ ور سے بود مرا</p>
<p>۱۰</p>	<p>گفتش کسیت ولایت که بافت جان او گفت زین پیشتر آشفته سر سے بود مرا ۱۰</p>
<p>دست بخون دل منه ز گس سر ره سای را ساز تیزه میکند در پے خون مردم است بنچہ ایت در برم جاے حریف بردم طرفه تراست مستیم شد همه آب سستم تیغ زبان کشیده است لاف نان بریده داغم اگر بسر زنی آه که باس گل کند</p>	<p>بنده نشت بگینه قتل یکن خدا سے را رحمت آشتی بده چشم کرشمه زان سے را راز و نیاز با سرم با دہ نار سے را باوہ گل بر بختیم طرح کلیا سے را شیخ مگر ندیده است شاید خود نما سے را خار با لب شکست در ره دست پا سے را</p>
<p>۱۱</p>	<p>صبح کشیده آه گفت شب که شدم در انجن کردتی ولایتیم قالب خویش جاے را ۱۱</p>
<p>بکہ در آتش عشق تو بسوزم تن را واسن ناز و دوشسته سیار حسا کم سرم آن دماغ بدل سوز که از جوش بهار بسکه علت دم گفتار شکر می ریزد می زند نشتر و بر جوش جنون می خندد کے شود نرم ز بیتابی عساست حاشا</p>	<p>جان شیدا بفروزینه دهم گلخن را نشود خاک من آلوده کند دامن را خار و دول شکنند دماغ دلم گلشن را کرده خاموش اولے سخت سوسن را ہے کہ آموخته دل شکنی ز گ زن را دل سخت تو کہ شرمندہ کند باہن را</p>
<p>۱۲</p>	<p>سر تسلیم ولایت ز وفا خشم کردم تا بون ترکند آن تشنه خون گردن را ۱۲</p>

	هر شب تا صبح دست من ولایت بر خدا تاباید یار و بنوازد بهم دوشی مرا	
طعنه نگار بهت صحیف کفر سوز را ساعت بخری مبین و خلیده هنوز را مست بیایم بزم من تیره ساز روز را اگر گفنی بسوی مانا دوک سینه دوز را		تازه می کشیده چهره و لغز روز را نخس بود ذراق تو سعد بود وصال تو یار قیامی مخور در بخوری بر غم ام دل نگذارش بجان بن سپاردش بدل
	هوش ولایت ای پری بر دخت بدلیری آه که میکند چو شب از لعل آه روز را	
ریزد شرار ها دم آتش نشان ما سوزد چو شمع شعله سرکش زبان ما آتش وید لب عالم هستی نشان ما نشتر که می زند بدل ناتوان ما تا بنگد و ببارد دل خون چکان ما آن خود از دوست ای بغدادی تو جان ما		اگر سر کشد زبانه دل از دستان ما اگر با جواس سوزد رونی بیان کنیم جان سوخت از تجلی و خاکستر بماند یارب زناوک مژه گر نیست کاوشه از اشک سرخ نامه خالی نموده ام چون دل ربوده طلب دین چه میکنی
	حال جگر پیر ولایت چو حال دل بگر زردی پوست همه استخوان ما	
درو دل داشتیم و بخیر بود مرا در پس پرده نهان پرده در سے بود مرا نور افزای بصر خاک در سے بود مرا اندران حلقه بهر شب گذر سے بود مرا عشق یارو سے برهن سپر سے بود مرا		یاد دارم که بستم عشوه گر سے بود مرا روزی ببود شب و روز تماشا گاهم آیم از دیده می رفت بجوشنه که پیرس داشتیم از خیم زلفی سر سودا سے بلا کافر سے بود که ز نار بدو شمشیر می کرد

دل در تینز دیده که آیم نو کرد	جان در بے جگر که بخون میکشد مرا
۱۵	مغذرم ای ولایت اگر بے خرد شدم بگذر ز من که عشق کنون میکشد مرا
نوشت کاتب قنوت سیاه کار مرا شگفت طرفه گل دلغ در گلستانم توان شناخت که داری بمن نگاه کرم بگفت چشم براهیم بیاشن تا آیم مرا ز چشم سیاه تو چشم رسم نبود کنون ز دلغ دروغم چه گل کند یارب	اسیر کرد بزنجیر زلف یار مرا که شد بهار خندان و خندان بهار مرا که دی بعبیده گفتی گستا به کار مرا فتان که گشت به نیزنگ انتظار مرا نگاه مهر تو کرد دست شد سار مرا شکست کاوش ترکان بسینه خار مرا
۱۶	سرم بهر سربویت خدا که شد مودی بدام زلف ولایت بود شکار مرا
انداز تو آموخت نظاره خورا آشفته و سرست بهد ناز می رفت که دست بفشانند که پاسه بگوید یا حسن رخ روشن او کیت مقابل خود بین شد و یکو گشت سرپا اگر تیغ نگه گاه زند نادک ترکان	باتار نظری کشد آواره خورا تا چاره کند عاشق حیاره خورا سانی نگر خواری میخواره خورا ای مرغ بدین سبزه سیاره خورا تا بدور آینه دور خساره خورا نازم روش ترک ستمکاره خورا
۱۷	یارب تو کرمی و ولایت هر عیان بنواند بخشای سیاه کاره خورا
بیا بمیکده بنگر جسم کشیدن ما عجب مدار ز عشق که فتنه حسن بست	بسوسه دختر ز عاشقانه دیدن ما که خون کند دل اورا بخون طبعیدن ما

برق نگاه کرد و ز گس فتنه جوئے را
 ناز چین کشاد و دام شکن سناوہ
 بہت ز خویش بخیر شیخ فرشتہ خو مگر
 جام بدست میر و دسر خوش بست می رود
 گریہ عاشق از اثر کرد و دچند یک نظر
 بوی نگار من کجا رنگ بہار من کجا

تیغ بدست داد و مردم شکار جوئے را
 طرہ شکست داد و سبیل شکوئے را
 دیدہ بجاوب یک نظر شاہ بہار جوئے را
 غارہ کشیدہ روی را باز کشادہ جوئے را
 فتنہ اور چشم تر باز نبشت جوئے را
 زمرہ ام نخل کند بیل لذت جوئے را

۱۳

چون لب زخم خشک دید کرد بآب تیغ تر
 باد ولایت ازین قاتل کینہ جوئے را

۱۴

نکین و دود مند و خزن می کند مرا
 بہت بلند داد و ظالم نکند پست
 بر غیر ناز و ادا و ادا سے بدش نگر
 ز اہد کجا روم کہ دل من بدست نیست
 اگر گویش جبین تو ماہ ست و زلف چین
 بر عکس دل کہ آئینہ و ارجال دوست

می سوزد آن چنان کہ چین می کند مرا
 و اعظم ز آسمان کہ زمین می کند مرا
 ناز و اداش در پے کین سے کند مرا
 بایل بکفر دشمن دین می کند مرا
 اندوگین ز چین جبین سے کند مرا
 ایسا بوسے چرخ برین سے کند مرا

۱۵

بگرز ب نسیہ ولایت کفتہ گر
 بر رفت دل غم عشق امین می کند مرا

۱۶

رفتم ز خود بہین کہ جنون سے کشد مرا
 ہر چند عذر آرم و گویم کہ جرم چیست
 تندیب من بعبودہ تاراج کردہ است
 حسن پری رخان کہ بر آرد ز دل بخان
 آشفہ حال و سوختہ جان و برہنہ تن

سوئے خرابہ زار و زبون می کشد مرا
 کم می کند حواس و فزون می کشد مرا
 ذرا اندرون حسناہ برون می کشد مرا
 انسانہ ازان بہ سنون سے کشد مرا
 بگرز خود گذشتہ کہ چون می کشد مرا

۲۵ در اینجا کامران باشی زگر کا سگار اینجا ۲۵

تازه اش سیاب پیکر میکند آئینه را پر تو رویت تو منظر میکند آئینه را آئینه داری کند میکند آئینه را صورتی ظاهر است کند میکند آئینه را پیکرش رشک گل تر میکند آئینه را جلوه چشمش منور می کند آئینه را	عارضت خورشید منظر میکند آئینه را میگد از دانه شرارت روی آتش رنگ تو تابه پیش روی رخشان خودش جاد او حسرت آئینه بودن میکند بدست عکس او می افکند از بهر بلبل گل در آب نسبت آئینه بار خنجره سبب انان مده
---	--

۲۶ فتنه عشق ای ولایت میزند آتش در آب ۲۶
آه من بنگر که مجسمه می کند آئینه را

این چه زرم است مگر خلد برین است اینجا ترک خوشخواره من در پی کین است اینجا هر بستی قاتل و غارتگر دین است اینجا دلبری شوخ بگیش حسین است اینجا شاهدی سخت کمافی کبکین است اینجا نیک بنگر که هم آنست و هم این است اینجا	آسمان سوخته رشک زمین است اینجا مشته می چسبیت که میخ بخود می سوزد هر که در بندگی دوست برتر کی نازد توبه از طاعت و پرهیز کن دست بیا هر که آید بدست تیر ملاست گردد گرچه آئینه و جام است ز اسکندر و جسم
---	--

۲۶ ای ولایت هوای دم جان بخش کس ۲۶
مایه جان نقش باز پسین است اینجا

هر که بنی لغبت سوخته جان است اینجا موج خون است که از دیده روان است اینجا واعظا محفل خوتاب کشان است اینجا گرچه بنگار آتش لفسان است اینجا	ای صنم آنجن سوختگان است اینجا دوغ عشق است که گل کرد زول همچو بهار طعن بیهوده وزن تانه شوی تو به شکن آه از دل بدین معش دل آید چو نسیم
--	---

چون نامه خواند نامه برم را عتاب کرد چون پنج لب بند چو گل یک نفس بچند	گفت آن سياه نامه نبرد جواب را ای دلپسند حرف لبست شیخ و شاب را
۲۳	در خم کنند بخت و لایست شراب نو ما بخت نمی کنیم بدل خون ناب را ۲۳
رخسار ترا آئینه دار است دل ما دل منبع روح آید و او کشته عشق است بگذر ز سستها و تمناش بر آور تا جلوه بے پرده او سایه نگویند شد با عیبه چشم سبب کار قضا و است هر منتنه که پیش آمد ازین بے سرو پا بود بشکن بزم اسے نگه دست تو ساقی تا بسته گیوی سیه رنگ بے شد	وزیر تو تو آئینه دار است دل ما مان فاخته بر خوان که مزار است دل ما واله شده بوس و کنار است دل ما خرشید صفت لیل و نهار است دل ما زار است دل ما و زار است دل ما آشوب جهان با بکنا را است دل ما عمریت که در پنج خا را است دل ما خوشبوی تر از شک و تزار است دل ما
۲۴	تا رحمت حق شامل است و لایست فارغ ز منسوب روز شمار است دل ما ۲۴
سبایش از باد و نفقات سیه ست خمار اینجا چیزیم ست اینک بزم سیش گویند نادانان تو وضع پیشه کن گر عزت و جای هوش اری پیمر کشت زار آخرت فرمود دنیا را بگرد است چه پرویش که درگاه کریم است این خدای پاک خواهد کرد آخر کام جان شیرین	بسر بر پیچ و زنده گانی هوش یار اینجا تجیه باشد از روز ازل آئینه دار اینجا که بیشک آبرویابی چو باشی خاکسار اینجا بیار امروز تخمی وز پے فردا بکار اینجا مترس از پای لغزنی و سرکاری بیار اینجا ترش نمین چو باشد تلحمکامی ناگوار اینجا
ولایت مستقل بودن بوقت امتحان شرط است	

<p>بدان که خند گل هست گریه بیل سناز عمل نیک در جناب کرم عجب بساط که گسترزد باز فلک</p>	<p>پیام فصل خزان ست نوبسار اینجا بستی زده پس گنا هگا را اینجا بیک خیال پیاده شود و ار اینجا</p>
<p>۴۱</p>	<p>۴۱</p>
<p>بزم عشقت و دل از یاده خرابست اینجا و اعظا پند تو سودی ندهدستان را نیز خنده قدح منبجگان جسلوه گرانند زاهر افتاده سیه است پاسبان خم می یار با ساز و سر و دست و ندای زده اند شاید اند و فغان و صبوحی زوگان</p>	<p>ساقی ست و جوان وی ناست اینجا هر چه گفتمی ز خرد نقش بر آبست اینجا توبه از توبه بعد ساله صوابست اینجا محتب و طمع جام شرابست اینجا جم و محو وی و جنگ و بابست اینجا اگر هنگامه شوخی و شبابست اینجا</p>
<p>۴۲</p>	<p>۴۲</p>
<p>کرد بهوش و گرجسلوه ویدار مرا چند چنان شکنی ای بت پیمان بکفت تا دمی کمتر که از غم نشودم بهوشم هر نفس عالم دیگر بنیاید آب آه که از غم بیتابی من خون نه خوری سجده ام سلسله تا کفر رساند بخدا</p>	<p>شور محشر کند عاقل و هشیار مرا زهره آبست زولداری اعیار مرا ساقیا محو کن از یاده بسیار مرا بر دل و دیده بود منت خوار مرا دل و حشی بود و جان گرفتار مرا الله الله که سری هست بزنا مرا</p>
<p>۴۳</p>	<p>۴۳</p>
<p>ای ولایت چه توان کرد با جانبست می کشد عسکر دبه آن بت عیار مرا</p>	<p>ای ولایت چه توان کرد با جانبست می کشد عسکر دبه آن بت عیار مرا</p>

شو چون پنهان از باد غفلت خراب اینجا
 پییری جز پشیمانی چه خواهی کرد اسے غافل
 اگر بختی چشم دل نه بندی دل درین منزل
 سپاسی کن اگر یک روز باشد کلامان باشی
 در گون می شود به لحظه اوضاع جبهان بگر
 تو نشیدی که اندکشت عقبی گفت دنیا را

با سایش منه سر بر سر بالین خواب اینجا
 بنادانی بده از دست هنگام شباب اینجا
 که باشد هر یکی گشتند و پاور کباب اینجا
 بین کاهیدن ماه و زوال آفتاب اینجا
 همانا هر چه می بینی بود نقشی بر آب اینجا
 حذر کن تا بود ممکن ز غفلت ناصواب اینجا

۳۹

ولایت گرمی خواهی بخاک آسود دل خشن
 دسے غافل مشوز اندیشه روز حساب اینجا

۳۹

ترش مباش و ز چین چین گره بکشا
 گره بکار من تیره روز اوقاده است
 شکوفه نازد خنده در چین بے تو
 کشاد کار دل من بیک کز شمیمت
 دمی بشانه یارانی زلف مشکین را
 پیاله گیر بر زم من و چه سزستان

ز کار عاشق الفت گزین گره بکشا
 بشی بغیره و غریبه این گره بکشا
 بجلوه زگل و یاسمین گره بکشا
 ز کار بسته ام ای نازنین گره بکشا
 ز ناله آهوی صحرای چین گره بکشا
 ز بند پیرین آتشین گره بکشا

۴۰

همین بس است گرفتاری ولایت را
 ازان دوسله عینین گره بکشا

۴۰

ز دست خلق رهایی طمع مدار اینجا
 تورا راه راست بود گر جهان بکجیازی است
 جهان بناز نیز دمناساز بر دولت
 اسیر نبخالیست هر که را مینی
 کناره گیر درین عالم از هوا و هوس

که جان نبرد بر پرواز هم شکار اینجا
 قرار نیست کسی را بیک قرار اینجا
 مباش غره بسر بر بانگسار اینجا
 بر ابراند همه مست و هوشیار اینجا
 بیار تخم قناعت بدل بکار اینجا

برخیز و بیا و دوسه پیا پیانه مند و کش		تا بید شدن از تو به ثواب است و اینجا
۴۶	با آن همه طاعت که پیدا شد ولایت	۴۶
سیگه از تو تاب روی آئینه را خود پند است و نباید بر دهر گز پیش او برو باری کن که گرد و سر سه خاک راه تو شانه ز دور کامل و نبشاند در روز سیاه عکس حسنت اندر و هر دم تماشا می کنی تا دلم از پر تو تصویر جانان روشن است		هان کن ای ترک خاکستر نشین آئینه را بر زمین خواهد زد و از روی کین آئینه را بین که در شنیدل کند خاک زمین آئینه را طره خوشبوی یار سه چین آئینه را بیتوان گفتن دل عاشق چنین آئینه را داده ام در سینه خود جای این آئینه را
۴۷	گرچه گوید عیب خود بینی ولایت روبرو	۴۷
بیا که با و صبا گل بدامن است اینجا بیا که بلبل است در نو اسپنجی بیا که سبزه بطرف غدیر خواب است بیا که لاله بد لغ کن نو سه بخشید بیا که ساقی فرخ هفت بجلوه گرمی است بیا که پرغ گل با و صبح غازه کشید		بیا که تازه بهار است و گلشن است اینجا بیا که از گل و از نغمه خرمن است اینجا بیا که سبیل بچان و سوسن است اینجا بیا که جلوه طلوس رهزن است اینجا بیا که جام خوششید روشن است اینجا بیا که جلوه انوار ایمن است اینجا
۴۸	بیا بیا که بسنت است و در گمینا است	۴۸
ستران از قیامت عاشقان آن شکر را سترس از محتب ساقی بساغر کن می باقی		بیا ز ابره بین پرورده دامن محشر را نباشد وقت نشانی غمی زندان ابر را

روی رنگیت گلستان بکند آئینه را تا نگردد و بتکای عشوه جاوده خود زیره آب میگرد و بروی آن پری تا کثادی طره و برود نهادی آئینه اللہ اللہ تاملی چهرش معلوم نیست بمعرفان زار محبت و نظری آیدش	نوبهار حسن حیران می کند آئینه را از نگاه ناز پنهان می کند آئینه را کز صفای خود پنهان می کند آئینه را بیچ زلفیت پریشان می کند آئینه را حسن از نظاره بازان می کند آئینه را بر تو روی تو حسن دان می کند آئینه را	
۴۴	تا ولایت روی آن پری می دهند سر سبز با بند احسان می کند آئینه را	۴۴
کعبه گروی دل آرامی کند آئینه را ساده روی از تحسین لوتش کرده است مان نظر بازان صفا کاین تماشا و نیست می نماید پوشش دیدار او در جیشت او در آن بنید جمال این درو بنید صفا در پس او طایر تصویر می سجد نوا	زلف هندویت کلباسی کند آئینه را بر تو حسن صفت می کند آئینه را موج حسن یار و ریامی کند آئینه را حسن بهر نگز زینجامی کند آئینه را روی او محو تماشا می کند آئینه را صورتش رشک سجای می کند آئینه را	
۴۵	شوخی آن حسن روز افزون ولایت و نیست اگر چه بجان است شیدای می کند آئینه را	۴۵
عشترنگ زندان خراب است در اینجا مان تانثوی فوق بطوفان صراحی زاهد پنهانی حرمت ز تقوی و تقوی یار است اگر چه برنج پیرخان است و آنکه که شود مضطرب از هول قیامت	هشیار که جام است و شراب است در اینجا دریای روان می ناب است در اینجا آن دختر پاره پاره باب است در اینجا خلوتکده اهل شباب است در اینجا افزون تو افشاء خواب است در اینجا	

چو بودادی بخون که خیابان داند پاره زو عشق بکلیف مدارا و ندرخت درد عشق دست سیخا مده آزار را گشته در دور تو هر کار و مومن رسوا	قدم هست مروانه بیا بایست را یار با تا زنگه چاک گریبانست را اثری نیست دین طاهر دین را عشق بگذاشته بجای خود ایست را	
۵۱	تا ولایت نزد گفت بدربان قائل اندرین بزم مده بار تو دل خواست را	۵۱
از کعبه بدون رفتم احرام هوسه دارا از قافل هر شیشه صد مده سخن گوید مانده ستانیم از بادیه رستانیم چون بادیه بچوش آید دیگر که بهوش آید یارم که غم اندوز دول بهر فغان سوزد بر خیز که یار آمد بهنگام بسیار آمد	مستانه دعب گفتم پیران کلیسارا در سیکده باویدم اعجب از سیخارا جز زندی و بنجاری کاری نبود مارا کاوا از نبوش آید به صاحب تقوارا تا نا ز بیا موز و ستانه مند پارا ساقی چه بهار آمد گلزار منت را	
۵۲	بر چند ولایت را سرست کند صبا بایر سغان گوید که خود بستان مارا	۵۲
خدای کفر تی کرده ایم ایمان را هوای یار به پیرانم چه خار بر بخت قناده اند لقیقت زهر چه بخت و بود خز و چه بخیه کند وای ساده لوحی او ز بند خواب پریشان نجات نیست برگ زهی خجسته نصیحت که گفت پیرخان	گان بهر که پیش کشیم ز دامن را که گل بخون جوشم شکفت دامن را بجیم تم که چستی گرفتستان را ز دیم چاک بدست بخون گریبان را اسیر کرده آن طره پریشان را که آشکار کن رازهای پنهان را	
ببیند که غم محبوب داغها دارد		

بگو مطرب بده ساقی که درستی پس از عمر
 نگویم عاشقم تا خلق نه نماید با نغمه شش
 سپیدی هر چه زخم خواهم سوختن اشب
 شب وصل مست و یار با هر وی من در آغوشم

بدست آورده ام شب سمر زلف معجز را
 بدین بیان بمر آورده ام آن ماه پیکر را
 بیار ای خورشید آتش مهیا ساز مجر را
 بچش از یارب جلوه خورشید خاور را

۴۹

بخت نمره با خون ولایت راهی برزد
 که گوید از ترجمه یوسف ترک سنگ را

۴۹

برون کرم ز دل در آرزویت هر تن را
 ز بیانی نغمه ابد تا نیاست خاک مقتولش
 سیحانی کند هر کس که گردد عاشق تماش
 بجلی ویدگان را بخودی لازم بود سنگ
 بیزم می کشان با آب و بودن اگر خواهی
 خردمندی نباشد توبه کردن از می و شاید
 بودگر عشق کامل نیست حاجت با ننگاپویت
 بفرود که گدازم کار اشب می بده ساقی
 حدیث توبه ای و اعطای پیش من چه بیگویی
 نگیرم صومعه چون شیخ بیدین از زیا کاری
 بر منصور شد بر دار مرز آن منبذ انم

بیا جانان که از بهر تو حسانی کرده ام جا را
 گذارد بر سر تربت اگر فاکل کف پا را
 مزید ناز بر اعجاز جان بختی سبعا را
 که آگاهی نبود از خوشی بر طور موسی را
 بپند ما قتلان ز اهدی تر کن مسلک را
 برو و اعطا میفرماید ازین در چه سب را
 که مجنون بکشد از دشت سوی خویش بیلی را
 فریب و اعطاست این که داند حال خردار را
 بمی آورده ام در سیکه و امان تقوی را
 که شمع بزم خلوت کرده ام محبوب رعنا را
 بیا ساقی بیک پیانه حل کن این معمار را

۵۰

مکان بکین ندارد بی بکین خوش گفته اند آری
 ولایت رونق از پیرمخان باشد کلیسارا

۵۰

جمع کن خاطر باشد پریشان را
 چشم جاووی تو خون دل ما میریزد

روشنی بخش یک جلوه ثبت استند
 کافری می کشد آوازه سلسله اندا

<p>گر شیخ غش و زردی سوزش بند که از د ساقی شدیم لاغر و در آرزوی ساغر تازد بخود نمائی سوز و کج ادائی</p>	<p>جوشی بود نمائی هر پیر و هر جوان را از باوه ساز روشن بپسند گران را شکل فتاد یارب بیچاره عاشقان را</p>
<p>هر چند خون بریزد خلقی بن سترود چون گشته شد ولایت پیر سخاوت با تم</p>	<p>خون ریز گر بگویم آن حشمت ناتوان را گفته که گشت ہی کی ہی آن بنده مخان را</p>
<p>۵۴ بگویم ز طغیانی در کلیسا را بیار جام و بگردان که یار گردانند موجب مدار که از آسمان فرود آرد بخون پییده ام و نیست بی سبب تشم لبشوق کار فتاد و ز گریه می رسم بساک مرده شدند و بساک زنده شدند</p>	<p>۵۴ چو کا فر بچم چه کار دست با حرم مارا بکام عاشق نسکین لب شکر خارا هوای گردن و گوش صنم تر یارا که محتب بتناول شکست مینا را که زهره آب کند شور اشک و یارا خرام تاز به بین و بلا س بالارا</p>
<p>۵۴</p>	<p>ولایت از سر نو زیر خاک خالی یافت نهاد یارب به تربت مگر گفت پا را</p>
<p>تا نمودی یک ششم در خواب عریان تیغ را که تواند با خندنگ غمزه ات دم زد و آب بسکه اندر شک تیغ تیز ابروی تو سوخت کیست تا هنگام کشتن از شفاعت دم زند گر چنین طفل است مکتب مسلخ خواهد شدن تا که بود است آنکه صادق باشد اندر امتحان که بود خوزیری عشاق شیدا بے اثر تا نباشی منتقل خوئی به خوربان اسب جگر</p>	<p>کشت جان را تیغ حسرت حسرت جان تیغ را کرد بیدم زخم این سر تیز بجان تیغ را میرود بر سر ز جوهر دو دهنسان تیغ را میکشد قاتل قاتل بے گنا مان تیغ را می برود با خوشی اندر دلبستان تیغ را آز بایش می کند پر عشقا زان تیغ را عاقبت دل خون کند خون شیدان تیغ را کرده ام و رخانه دل باز همسان تیغ را</p>

۵۳

تفتہ ایم ولایت عجب گستان را

۵۳

ہست مدان دلبر استی لے ہو در
 در جگر شعلہ زد دل بچسبے گرفت
 خون دل اولی تناسل بکنظرش راس
 حسن حسین زہرست عشق جز آہ نیست
 مست بیدم رسید در بر من آریسد
 صحر جان شوی دست و گریبان شوی
 خوبی انسان کند انچه بہ تن جان کند
 تاکہ نسوزد جهان آب بر آتش نشان

مایہستی شمر طاعت سجود را
 تا چہ گلی بشکند آتش نسود را
 حیف نیز نوزبان شکر سوزد و دورا
 بر دہچاہے فگند یوسف محسود را
 یار من ساز کرد سوز و ہم غود را
 گزینی آتشی دامن مقصود را
 آہ چہ پری میسر قصہ محسود را
 دادہ بدون از دہان گرمی دل دورا

۵۴

ہان بہ ولایت بگو تا نشود مضرب
 عشق بود چاہے گریبان غم آلود را

۵۴

ای خستہ پیکان جفای تو جب گریا
 بر ناز کی حسن خدا داد تو تا زم
 آتش بنہا ہم زد و گفت کہ خواہم
 و اماندہ و شکافتہ پہلوے فلک را
 جان سوخت بیک جلوہ دیدار و لیکن
 افست زدگان تو ہمہ بے خبر نشد

وی بستہ خنجر اک و لادیز تو سر تا
 بر چہرہ پر نور تو بار است نظر تا
 بر باد و ہم خاک تو دور را بگذر تا
 فریاد کہ دور آہ نماندہ است اثر تا
 پوشیدہ بجا کستر ماہست شرر تا
 ای بخیر اندر رہ عشق تو خبر تا

۵۵

یارب تو بیا مزہم جرم ولایت
 آمد بر چہا بر دور تو راندہ در صفا

۵۵

آتش بزن بہتتی ز اہل بسوز جان را
 تا شیر نالہ دیدم رسوا سے کشیدم

بگر تباب آتش رخسارہ معان را
 چون کردم آشکارا بتیابی نہان را

<p>بر نیاروز گریبان خجالت سرخوش وصف حسن توجه گویم که نباشد حسن زخم زخم جگر خورده و حسرت باقیست روی از پرده برون آر که دل مشغولست گر شب و روز بگویم نتوانم گفتن من گدای تو شدم ملک سلیمان چنم بخت بد را چه کنم ورنه بیاوردی عشق</p>	<p>ماه نو بیند اگر غور گریبان ترا جسم صاف تو جو آئینه بود جان ترا کشته ناز و خم خجسته بزان ترا گردش چشم ترا جنبش مژگان ترا سخنی روز و رات و شب بجزان ترا هر دو گیتی بخلای مست گدایان ترا ترک سر گویم و گیرم ره فرمان ترا</p>
۴۰	<p>اگر خطای رود از دست ولایت دریاب چشم دارد از تو لای تو احسان ترا</p>
<p>گردش چشم که گردش جام است مرا قصه دید و حرم هر دو برفت از یاد من دل بن قبله عشق است که گردش گویم هوس دیدن حوران بهشتی نگنسم عشق را گردش ایام حضرت نکند با ذل و رخ و دلدار انیس دل است</p>	<p>آشنایی است که در راه تمام دست مرا بر سر کوچه دلدار مقام است مرا پا نهادن بره کعبه حرام است مرا کافری است درین دیر که رام است مرا آرزوی که بدل بود درام است مرا شب چو روز است مرا چو شام است مرا</p>
۴۱	<p>ای ولایت روش ز هندار و دل حسن پخته مغزم هوس باوه حرام است مرا</p>
<p>چه حال است که خورشید غلام است اینجا بادیه خام خود از محفل عشاق بیرون زیره آب شراب و جگر خسته کباب بزم عشق است که دیوانه کند عاقل را</p>	<p>تا تمام است اگر ماه تمام است اینجا ساقیا خون جگر باوه تمام است اینجا یک نظر دیدن او گردش جام است اینجا رتبه خاص خون ازلی عام است اینجا</p>

جزین آشفته سربارب زیزد خون غیر
غچه زخم دل با نانشگفته مانده است

دیدم ام امروز اندر دست جانان تیغ را
ای زخون عاشقانت گل بدامان تیغ را

۵۸

اگر ولایت بار خواهد خون بریزد بیدریغ
و احو است از بهر آن در دست دربان تیغ را

۵۸

الایا ایها الساقی که خون می جوشد از دلهما
اگر در بزم آید بے نقاب آن شمع محفلهما
بر روی روزگار بیدلان هست ز رسوائی
عجب بجزیت بحر عشق طوفان هست بر طوفان
سلوک عشق را حاجت بجنبش نیست از تمکین
که اهی رشک یلی کرد مجنونم که از آهسم
که باشد همچو من دیوانه عشقت بیابن گر
دله دارم بخون آشفته از آلوده دامانی
تخم نه ادرست دل بیار و پا از کار شد یکسر
رسیدن تا یحکم و درت آسان نیست اطالب

بیار این باوه گلگون اور کا ساد و تاولها
بفشانند جان در پای او پروانه سان دلهما
اگر یک شب در آلی همچو سرشان بچفلهما
اگر افتی بگردش ز بینی روی ساحلهما
بیای بخودی طعی کنم هر لحظه منزلها
ز شور زاقه مادر کار روان شکست محلهما
ز دم دامان محشر چاک و افتاد است شکلهما
بیاد و سنگیری کن که پایم رفت در گلهما
ندارم قوت رفتار و در پیش است منزلها
رسانی گر بخو اهی تحسّل کن مشکلهما

۵۹

ولایت بوی که تر سازد لب من ساقی کوثر
که هستم خشک لب در وادی حسرت چو ساحلهما

۵۹

ظفر زنگیست دل افروز گلستان ترا
دلفیری نمکد بر شب و مهر بروز
گرچه افتاد و در و بازیر آمد یوسف
پاز سر ساختم و آب شد داغ جنون
اگر تو صد چاک کنی چاک دلم شام و صبح

سر زانیت عجب سرو خرامان ترا
بامه و مهر چه نسبت رخ تابان ترا
چاه کنعان زسد چاه رخسار ان ترا
می شناسم گل تر خار بربان ترا
من نه آنم که گذارم سر دمان ترا

قیس میلی شود چو گوشت کندن آب در دیده سوخت آتش دل از فسادست پایی او روزی که بوی او چون کشید سوخته چمن بشرارت کم از شراره میاد	شورش ناله شبانه ما آه از آو چون زبانه ما سرمایست و آبستانه ما گل بختدید بر بستانه ما تلوک آه عاشقانه ما	
۶۵	ای ولایت چو آن پری پیکر دلبرے نیست در زمانه ما	۶۵
بانگ تکبیر بلندست ز تجانه ما بس که باشد ننگ آمیز میاد لب او خرقه سوزیم خوشیم شراب گلگون می شود روشن اگر سر مه کند یکدوشه باد و تاب ببر کز می عشق صحنه سر بر یک بود و ننگ در او باشد	لوحش الله زهی شرب زندانه ما شور و در دل ننگند نغمه مستانه ما محتب کرد طواف در کاشانه ما ویده شمع ز خاکستر پروانه ما ساقیار روز ازل پر شده چمانه ما گر بیند زبان جلوه جاتانه ما	
۶۶	آب برخاک نه ریزد چو حساب کیش که شود سبز ولایت بر زمین دانه ما	۶۶
بکیش چو شمع جلوه کند گنگار ما بر باد داده است شکر محکم ناز دو قیامت است ز کفری که عشق را پای طلب بهت مروان کشاده ایم آزادیش ز قید که تعلیم کرده است در عرصه خیال تفرج همی کنم	پروانه وار گرد بگرد و مزار ما هرگز خاک بر نه نشنید غبار ما فریاد از سیاهای شهابه سار ما باشد محال عقل بیک جا قرار ما دام خیال بگسلد از هم شکار ما هر دم بزمگ تازه بر آید بهار ما	

خوار بودن سر باز آفتنای دل است از رخ دوست بجنب نه زبشتی پیدا است	نفرت و تنگ ز ناموس ز نام است اینجا باش و نگر که نه صبح است و نه شام است اینجا
۴۲	طلاق ابروی تنی هست ولایت سر نه نیت سجده بجراب حرام است اینجا ۴۲
نزوتر شد گمان چون به روضه بگمانی ما خیال بسطی دارد نمی سازد مرا بس خزیش بین که گراید بزم مست سیه آید خروند خاندل جای دارو آن پری پیکر شک بزم خمدل باشد که پراز شور او باشد ز نکست نیست تا خیری که نمی بینی بگفتارش	پیش غیر کرد امر و زبانی من مسد بانی ما که او جان باید و من دارم از سخت جانی ما که برگردد همان ساعت بعد ز سر گران ما چه شد که سیکند غیر بر آن در پاسبانی ما چه داند و اعظم بیدرد و لطف همزبانی ما بهم چه پیش از لذت شیرین بیانی ما
۴۳	نایب بر سر بالینم آن دلدار بپروا ولایت گر چه جان بربد از ناتوانی ما ۴۳
خزیش بین که می پرسد ز من درویشانی را نه بیند چین بر ابرو سوی من چشم غنک ویش گذرد خواب گرافند می سوی گلستانش بگریم پیش گل تا اشک خون درد آستان سازد بر زش طایر رنگ پریده آستان بیان نبود خوشم دید و اندر فکر توصیف دهن داشت	که داند غیر و از شادی فراید خسته جانی را سخن باتیغ گوید بازم این جفا و بیانی را سحر که نکست گلها فراید سر گران را بین بکبل ز من برخویشتن این مهربانی را که شاید غنچه یسی در گلستان بذله خوانی را سخن ناگفته می داند بازم نکست دانی را
۴۴	به پرس از چشم مست او که اندر رشک می باشد به پرس از من ولایت حال ز ناتوانی ما
دل ریاید ز حبان منانه ما	حبان مننه اید بدل ترانه ما

هر دم بخالم ز درخت سانه در آئی از سختی جان سخت به تنگم که ز تنگم چون فاخته گویم بن دل باخته کوکو وصف دهن تنگ نیاید به بیان هیچ از خود بگذر شبنم پله یار خود آرا	بر روی دل خسته کشائی و جان را دلخسته کند عشق من آن رشک بتان را صد بار پیغم اگر آن سرور و این را ای نکته و ران قافیه تنگ است و مان را دادیم ز کف سود و خریدیم ز زبان را
دیگر هوس جان و دلم نیست و لایت تا و ر قدم یار فشاندم دل و جان را	۷۰
سانی بجام ز شراب سخا نه را تا پای تازنین بت سرست من نلاد پانه براه دیر و سر سجده پیش بت کافیت ایضم دل صد چاکل شقان بکشای چشم و جانب اهل نظر فلن یک بوسه ده اگر ندی کام دل بول	سرب بلند ساز نوای ترانه را بوسید پر سیکده این آستانه را حاجی بهر قدم چه گذاری دو گانه را بازلف شکبار ساو زبشانه را ستی فروش کن نگه جاودانه را و خط مده ز عشوه بجلوت بهانه را
آب بر آن ریز و لایت زیل شک ورنه شد ار آه تو سوز زمانه را	۷۱
خون گرم در تصور بگذرد گر تیغ را همه خواهم خدا را کز برای امتحان تازدی بر غیر و از رشکم دل او سوختی تیغ ابروی تو باشد آنکه مجروح کند سخت بیرحمی که از بهر تماشای پیش تا و را غوغا کنم کجا خواهد که وقت خوابت	نقش خاکستر شود هر خط جوهر تیغ را میزند بروی من ترک شکر تیغ را میرود در شکل جوهر و در سر تیغ را دلیر من که بود این آبرو هر تیغ را نیم بسمل کردی و راندی مکر تیغ را می دهند از دم در پس لبو بر تیغ را

۴۷	گفتم که بان ولایت در خون قید یکیت گفته شنید خرم دم ذوالفتار را	۴۷
شد روکش آئینه دل بوالعجب را درست بگفتار بهین یک وجب را آواره کند عشق منت و طلب را آئینه بے رنگ بود در طلب را هر لحظه فزون است غم بے سبب را بتیاب شد آئینش از تاب و تب را		برزد گر سه حیرت حسنت بلب را با بین وجود و عدم با بود و ذوق گر حسن تو دیوانه خود کرد و دلم را جز بر تو روس تو خیل بے بدلم نیست آه از اثر عشق هسانی که ندانی از آئینه داغ هست و ندارد سرشان
۴۸	آن ماه ولایت ز من خسته جدا شد روشن چه کند ماه فلک تیره شب را	۴۸
نازد بخواند از دوا جلوه گرمی را تعلیم ز من هست چراغ سحری را جانم بعد اباد نسیم سحری را پامال کند مقدرت کبک دری را زلفت ز من آموخته آشفته سحری را واند هنر از فتنه لری پرده دری را		تا گرد نظر جلوه آن رشک پری را در دود بس برون و با سوز بگردن آورد من نغمت آن کاکل مشکین ناز مروتش ناز چه ستانه خرامی تا کبیت چمن تیره سر انجام ندانی نیشش نتوان کرد که این شعله محسن است
۴۹	فاصل بگذشت از سر بالین ولایت ز انگونه که ناز هست بر او بے خبری را	۴۹
صد شعله بخور من فگم برق تپان را سرست می تاب کغم کیم و جوان را با چشم حقارت سگدور و گشان را		بیرون دهم از سینه اگر دود نهان را خواهم که حدیث لب یگونی تو گویم ای شیخ بر و غرت این خرقة نمکدار

۷۴

دل بیستی در سه آن طره پیمان چرا

۷۴

تعالی اللہ ذی ثامت فدای نام تو جانها
 بخت اند صبا گلنای گوناگون محسّر گاهان
 کدلی رشک بلی کرده بیتا بکم نسب دغم
 نسیم از کوچه جانان محبب شوریده می آید
 یک نظاره در دل جای کرد و این چه شد یارب
 جمالش بگرو نسبت مده با آفتاب اورا

که گفت از بهار منقض آن گلشن بد بو انا
 یک نکت که از کوی تو آید در گلستانها
 که مجنون و او می طلی کرد و من کشم بیابانها
 کند صد چاک جیب لاله و گل در خیابانها
 که از شیرینی حسنت بهم سپید فر گاهنا
 که روی یار باشد شمع خلوتخانه حبانها

۷۵

بود هر دم چرس زن کاروان زندگانی را
 ولایت تو شد بر دار و شو غافل ز سامانها

۷۵

جان من یار من و خار بجان هست مرا
 می رود آب ز چشمان تر من آری
 سر خوشی بخیرم کرد که در وادی عشق
 چون بگویم غم نهان که سخن می سوزد
 همه تن آینه ام کرد و فرغ عشقت
 زنده ام زان سبب ایدوست که باشد نفس

طرفه دردی بدل از دهم و گمان است مرا
 آتشی هست که در سینه نهان است مرا
 هر سر خار بپاراحت جان است مرا
 تشم سر بسوز شعله زبان است مرا
 شمع آسادل پر سوز عیان است مرا
 در رگ و پے دم تیغ توروان است مرا

۷۶

ای ولایت چه عجب جان زن آید بیرون
 دل چو بیل لبسم یار تیان است مرا

۷۶

کسی جز خار غم خوردن گل راحت نخید اینجا
 بمرقد از گریبان فراغت سر بیرون آید
 دلم بر جور حبت بعد مردن چشم نمک شاید
 بکن ترک سرو آهسته تر پانه بگوئے او

خوشامودی که در کنج قناعت آرمید اینجا
 کسی که ز شیرینی پای درد امان کشید اینجا
 جمال ساقه رویان پری دیدار و دید اینجا
 که دلهای نظر بازان بنجاک و خون تپید اینجا

<p>بملش ستانہ می غلطہ بدین بخاک خون یک نظر دیدی کشتی چین برابر و چستی تا کشید و بر سرش برد و بقتل از نمود سیند کار کلید ابروی تو با صومعه</p>	<p>آب و جو هر پادشاهت و خط سائو تیغ را سکشی بے صوفی بر مقتول خنجر تیغ را تا فیم چین شد سر اسر زلف جو هر تیغ را یا کشد چون مر قتی بر باب خنجر تیغ را</p>
<p>۷۲</p>	<p>می قتیرون ولایت از نیایش مبدوم شوق خون من گم کرد دست مضطرب تیغ را</p>
<p>الهی سوز آتش دہ دل یوان ما را بدہ ای سانی وحدت بجایم خود فراموشی بیایا نا که جانم سوخت از تاب جداییا ہجوم غم در عالم را یک ساعت ز بزم ستماع طاعت و تقوی ایک ساعتی از د بجز آزار سوز ساز ما طرے نمی بندد</p>	<p>بالب کن ز آب سر خوشی پیاہ ما را می از نشیہ سرفان دل ستانہ ما را منور کن دی از نور خود کاشانہ ما را اگر کنید امنون خیر در دافسانہ ما را بیا ز ابد مکش جامی بہین میخانہ ما را خدایا آشنا گردان بت بیگانہ ما را</p>
<p>۷۳</p>	<p>ولایت درد سر از خود عقل نکستہ تیغ ما الہی بے خبر گردان دل شد زانہ ما را</p>
<p>خاک بزمی در ہوای چشمہ حیوان چرا منتمی بار دہم زین کندہ ستون گریہ کن در گردش افلاک مینائی تبر بست ہمت خوار باشد ہمتے باید بلند گرنداری تو نشہ لخت دل خون جگر می پستی گر ہوس داری بین آن چشم ست</p>	<p>سخت نادانی نمی بوسی لب جانان چرا بیخطر ہستی بزرگنبد گردان چرا میشوی بر حال سکینان عیش خندان چرا خود را افتادن چو اشک از وہ گریان چرا می روی راہ محبت بے سر و سالن چرا خوار بودن بدو میخانہ چون سستان چرا</p>
<p>گرنداری ای ولایت تاب ابن اشغلی</p>	

<p>بجای داور ساندول سبزه آوردن ایضا حجاب حق بود پند از باطل نباید نشنو در گن وادی که شور عشق بلی را کند مجنون نصیبی از محبت نیست مطلق پارسایان را ز صورت های بهیمنی خدر کن گر خدای خواهی</p>	<p>نشان کعبه مقصد درین منزل شود پیدا پیشتر دل نظر کن تاحق از باطل شود پیدا غبار کاروانها شو که آن مجلس شود پیدا کمال معنوی از خدمت کامل شود پیدا که اسرار حقیقت از بطون دل شود پیدا</p>
<p>۸۰</p>	<p>ولایت گرچه در ششم پدیدن آرزو دارم بسیلح می روم هر روز تا قاتل شود پیدا</p>
<p>سوخته در دیده بیدار شبها خواب را بیقرارم گرمی نظاره ام سوز و نه تب خون بنایت بگردن گر نیدانی حلال زنده ام و دارم جهان سانی بده رطل گران تا نبی بجز کذ ایل می شود از بوسه اش چون نشیند با حریفان حرم را در در میان</p>	<p>تا نبودم شمع زرم آن ماه عالمان را که کشد بیدخل حکمت آتشی بهاب را همچو خون محتسب نوشین شراب را مقتضی آمد لطیفیت جسم خاکی آب را غرق در خون سبکند شک لبش بهاب را می فرید لطف نهالتش دل بیتاب را</p>
<p>۸۱</p>	<p>بارانت با کشیدن ای ولایت خوب نیست رشت خرم بار عبادت میکند محراب را</p>
<p>خوشر آرزوی که قاتل زوی بناید مرا دشت شغل وجود می برد از خوشبختی تا شوم پروانه و گرد سرش گردم بجان ساقیاد رساند انگن عکس رو کند لی با حریفان رفت و باز آمد که چو غن کس نیست سن پریشان و سر زلفت بدست دیگران</p>	<p>از پی خور خنقین از بند یکشاید مرا خلوت آبادم چون یادی آید مرا منصب سوز و گداز شمع می باید مرا تا خار باد و در دسره نیفزاید مرا می نماید غمزه کز خویش بر باید مرا آه ایامی که میگفتی که آید مرا</p>

دل سرخوش نداده ویر تقسیم گریه می آید برود اعظم که فردا دیده آید هر چه خواهد شد	که از خوف در جا بجا ره در دست خرد اینجا هلاکم میکنی بے صفا از هول و عید اینجا
۷۷	ولایت مطهر شد از عقوباتی که می رسم نویز جانش از مخیر صادق شنید اینجا
دل بهالت آه از من چه گویم اضطرابش را نخوابم آمدی بیدار کردی مرصا الا چشمی داده یارب بچشم نیمباز را سری دارم بسودای که سودای سرم دارد پرواز رنگ رخ و تاب چرخین نمی آرد نمیدانم که پامال سمند ناز خواهد شد	بنه دستی بدلداری و غیر التهاش را زار از پاک بین بوی بفرقش را که هست افسانه شور قیامت غلش را بهین آشفته مشکین طریقه روحش را نیچی نازک از مار نظر باغم نقاشش را که رفت از سواری آه نوگیر در کالش را
۷۸	بمعنی عشوه کرد و بصورت چین برابر شد ولایت صلح ناز است پرواز غلش را
دوش وقت سحر از خود بر بودند مرا در شب بچ که چون زلف سیاه بود و راز تاخن فکر من گشته چو از کار بماند رند یخوارم در زندان در پریشان تا هر آینه در وصف جمالش نگم روش ملت اسلام چه دانم توبه	روی خورشید دل افروز نمودند مرا کم نمودند و درین روز فرمودند مرا کرد از کار خود بسته کشودند مرا اندرین شیوه بهر زیم ستودند مرا زنگ آینه دل پاک زدودند مرا مسکب پر خرابات نمودند مرا
۷۹	اسے ولایت نرم آن سوخته خسته جگر کز چپ و راست حرفان نمودند مرا
چو طوفان غم عشق از تنور دل شود پدید	مگردان زهره خود آب تا ساحل شود پدید

	نام خدا اسطبل و رنسب حامی است ز بجم تا عجب جلوه بے پرده حق را سبب	احمد بن محمد و محمود و محمد بن محمد بن نام رسید ناکنت نبیا صفت شمع شبستان حدوث و قدم	
۲	هر چه پخت تو ولایت نوشت رو بکنش گر نبود منتخب	۸۵	
	میان بخلی طور است در شب متاب بجای جنت و جور است در شب متاب حذر ز زهد ضرورت در شب متاب خیال تو قصور است در شب متاب ترانه ناله صورت در شب متاب بهان بچرخ سرور است در شب متاب	بیا که جلوه نور است در شب متاب چه احتیاج بدانم که بار و سخن چنین بیزم ما که می و شاه است اسے زاهد نکن کن که با خربری پشیمانی خمش باش معنی که بے بخلی و پست بین زوایه چرخ تا به نقطه خاک	
۳	بوصل ماه ولایت خوش است کیکری دلم به حب صبور است در شب متاب	۸۶	
	بوی گل روح مبارک بهار است شراب منانه چهره سبز ان بهار است شراب دل نگهدار خدا را که شراب است شراب لذت انزای شب بوی گنار است شراب بین که در محفل با ایل و نمار است شراب آفتاب از فروغ شب تار است شراب	تاب بانست و تو ان دل زهر است شراب خوبی گل نبود بے می گلگون سمانی تازه میخواری و بسیار بخور اسے زاهد گرم هنگامه وصلت نشود بے ساغر زنده محبت آب است ز میخواری ما می شود کلبه تاریک ز جامش روشن	
۴	ان ولایت مخور این بلوه بسیار خوب مایه نفقت و آفتاب و خمار است شراب	۸۷	

۸۲	ای ولایت در عجب بیم و امید افتاده ام تا بخت آن صنم یا قتل منم یا دیرم	۸۲
چون خودی مطلوب طلب بود محال چرا چون بود انجام این درد و غم حاصل چرا جستجوی جاده سیداری درین منزل چرا می نیند قتل لود خاک چون سبیل چرا بسته آفرید نیای مغرور دل چرا راز باطن کرد ظاهر شمع در محفل چرا		کرده خود را ز نادانی حجاب دل چرا گر گشتی ترک دلائل تا بجانان میری تا حشر می رسی گر کینتس بخود شوی کشته شمشیر قاتل زنده باشد جاودان معه دل کی کشاید ناخن فرسوده اش باید اندر پرده پنهان سوختن معشوق را
۸۳	ای ولایت می بخور تا بخر سازد ترا بوده در منکر آسان و غم مشکل چرا	۸۳
بروش فضیلت ز وجود تو زمین را هرگز نبود و دخل چنان به او چنین را با گرم روی سوخته جبریل امین را مشغل بکف از جلوه رخسار تو دین را شد جلوه ده از پیکر تو خانه زمین را افروخته ام در ره تو شمع یقین را		ای تاج رخسار قدست عشق برین را در بارگاه حباه و حلالت بتامل ای در شب معراج برای تو پروبال در طاعت تار یک شب کفر و ضلالت آن نور که بر طور بیفکند محبلی حاشا که قدم باز کشم از ره عشقت
۱	گفتم ولایت غزل لغت که آریم در زبانی مملکت حسد برین را	۸۴
روشنی روز و تجلا شب زخم ترا می رسم داغ طلب عالم عالم تلکین امی لقب		اسه ز جمال تو جهان بود العجب دید ترا و در حجابان عیش شاید کی مدنی حساشمی

مید بزللف سید رابیع و کتاب	باریشان میشویم و آن پری
۷	۹۰ در یکا سبب متاع گلگون سوار تا توانی ای ولایت می شتاب
<p>باوری کرد بمن طالع بیدار شب گو که در پرده کتدر روی شب بار شب مید بکام دلم یار دل آزار شب بوسه ام میدید از لعل شکر بار شب من در بنی که بود نظیرت گلزار شب ساقی از دست من سنان شرار شب</p>	<p>شمع خلوت شده آن ترک تمکار شب آفتاب رخ محبوب طلوع دارد صبح فردا غمناقی است یارب تو بیکر و از سخن تلخ که دشت نام بود غیرا گو که پادشاه شد روزت سرگرا نیم و نداریم ز دنیا خبر</p>
۸	۹۱ اندر آغوش بخششک ولایت همه شب چون بکام تو شد آن یار حفا کار امشب
<p>ده چه نوری که چراغ دل جانست امشب وین نه جام است که خورشید عیانست امشب شوق در هر برگ و هر ریشہ دولتست امشب بنخود از ساقی پیرو جوانست امشب هر کجائی نگرم آب روانست امشب غیر از دور محبت نگرانست امشب</p>	<p>شب قدر است و عجب نور عیانست امشب این نذران است که در جسم سراجی روح است ذوق رانشه دیدار و بالاشده است هر طرف جوش سرور است بمرگ اندر باده بر باد حرفیان زمین سے ریزند آسمان بے خبر از بازی و آن ترک بکام</p>
۹	۹۲ محتب نیز بجز صلح ندانست مفر خبر عشق ولایت به جانست امشب
<p>حالیست که پرتغنه سے میکنم امشب تو بزمی و سیکده کے میکنم امشب</p>	<p>من قص بمرستی سے میکنم امشب با جام جے شاہی کے میکنم امشب</p>

<p>دل شود مضطرب روی و لسان بنید خواب هر چه اندر دل بود پیش نظر باشد همان گوش او در جام است و نگاه مهر سے انچه رفت از چوخی او باز آمدن تعبیر است پرد و عاشق درین لازم آمد عشق را حسرت و رخاک خفتن می راید جان او</p>	<p>مثل جاری که مرگ ناگهان بنید خواب تا قیامت برهن روی تیان بنید خواب ست خیزد هر که چشمش یزدان بنید خواب وید و گریان است آب روان بنید خواب شاهد آن شاهد که یوسف لیلان بنید خواب هر که خود را در وصالش کامران بنید خواب</p>
<p>۸۸</p>	<p>میکنند هر شب ولایت خواب با صد آرزو تا شبستان ماه و در ایمنان بنید خواب</p>
<p>زنگ زده دم سر و دغم و دلدار طلب همه هیچ است اگر یار نباشد و در باوه عشق بخورست بهر کوی چه بگرد بگذر از کینه و خشم زو به خشنانه برو نکشایند در بے بد و پیر معان تا شب قدر شود هر شب تار یک ترا</p>	<p>چشم گریان و لب خشک و دل زار طلب گرد عای تو قبول است زحق یار طلب شرم بگذار و صراحی سحر بازار طلب رشته سحر زهم بکسل و زمار طلب رو به یحسانه و معتل از خمار طلب شب همه شب زخده اویده بیدار طلب</p>
<p>۸۹</p>	<p>اگر تناست ولایت که شوی محرم راز در خرابات یروسان غرضت طلب</p>
<p>می سراید غمت به موزون رباب ما هتایب امشب سر پا داغ شد تا که خواب درخت چون هوای زنبور سرمه پوش ما که الهی سے کند عاشق باز اینم دلیله بی وفاست</p>	<p>هان بگردان ساقیا جام شراب روی ساقی آفتاب جام روشن آفتاب باز کرد است آن پرتی بیکر نقاب هان بکبش تیغ و بدست آور نقاب در دنده اینم دوار و خون ناب</p>

۲	ایجاد کرد در لب شکر شکن رست	۹۵
<p>که کرد آنچه یار ترک بچو تا کرد است که ناوک مژده او بسینه جا کرد است بسین که حق محبت بجان او اگر د است هر آنچه کرد زلفین تو صبا کرد است که ابتدا بستماسه انتها کرد است اسیر پیچ و خم زلف مشکا کرد است</p>	<p>چه ظلم است که بر جان مبتلا کرد است ازین جراحت کاری چگونہ جان ببرم بزیرتیغ تو گردن من او عاشق تو گمان میر که دل عاشقان پریشان کرد بحیر تم که چه انجام دارد این نعمت از سیاه کاری من بین که در جزا نشد</p>	<p>چرخه است که بر جان مبتلا کرد است ازین جراحت کاری چگونہ جان ببرم بزیرتیغ تو گردن من او عاشق تو گمان میر که دل عاشقان پریشان کرد بحیر تم که چه انجام دارد این نعمت از سیاه کاری من بین که در جزا نشد</p>
۳	کمال کفر و لایت نگر که تابکجاست نماز صبح شب وصل او فضا کرد است	۹۶
<p>موج تنهیم بیک جرعه پیا نه او است سخن بلی و مجنون همه افشانه او است روشن از نور خدا بام در خانه او است شمع بر ارشک خیال او پرید اند او است شانه کش باد صبا جاک سمن شانه او است کعبه در رنگ رنگ در کاشانه او است</p>	<p>هر که از حلقه زمان و میخانه او است اندرین سکه کفر است خیال من و تو سجده بر در او کن که عبادت این است یارب آن روی دل آرا چه فروغی دارد ما زنین است بت ما و زاکت نگر ضمیم است که پاکان بطوافش آیند</p>	<p>هر که از حلقه زمان و میخانه او است اندرین سکه کفر است خیال من و تو سجده بر در او کن که عبادت این است یارب آن روی دل آرا چه فروغی دارد ما زنین است بت ما و زاکت نگر ضمیم است که پاکان بطوافش آیند</p>
۴	ای خردمند بر پیش ولایت زنهار سخن عقل مفرم که دیوانه او است	۹۷
<p>در وصل کام دل تن پر از نو گرفت هر خشک کا و قناره کوی او گرفت چون پر شود محال بود آنچه گرفت از پا فتاده هر که سحر حجب گرفت</p>	<p>دل با کمیدن لب بعل تو خو گرفت از دل بیدیده آمد و تسخیر او گرفت نون ناب هیچ روز دل بچو گرفت اندیشه را گداز بر کوی یار نیست</p>	<p>دل با کمیدن لب بعل تو خو گرفت از دل بیدیده آمد و تسخیر او گرفت نون ناب هیچ روز دل بچو گرفت اندیشه را گداز بر کوی یار نیست</p>

آند بی و حسب ام گرفتیم برش تنگ خواهم که زخم دست هوس در کمر او و ہم است که بخون نکند عشق سن او را ہاں سطرپ خوش لجه بر انگیز نو اسے		بس گری نگار کہ خوش میکند مشب راہ عدی ہست کہ طے میکند مشب تا قضا محبوبے میکند مشب من سازم عشق و دے میکند مشب
۹۳	اشب چه بنی بہ ولایت کہ بستی ہر گونہ اشارات بوسے می کند مشب	۱۰
شب خرق تو بخیر می کند ممتاب ز خاتقاہ برون میکند شایخ را ز صحن پانہ بجلوت نمی رود زاهد چراست لوح زمین از سواد روشن او مباش بلے می و محبوب تا سحر ندید شب سیاہ چو روز سپید شد روشن	ندام آہ چہ تا شب میکند ممتاب بجیر تم کہ چہ شخب میکند ممتاب بدین کہ پاسے بزنجیر میکند ممتاب بخط نور پسہ تخریر میکند ممتاب ترانہ ریز کہ شگبیر میکند ممتاب نظارہ کن کہ چہ تو خیر می کند ممتاب	
۹۴	بیابا کہ شب بجز تو ولایت را اگر چہ ہست جوان پیر می کند ممتاب	۱
ای نور خدا آب بقادر و بہن تست گیسوی سمنای تو آتش و دل جان فروغ زمین بوس ملک مروجہ حنیان نگرز رہ بندہ نوازی کی دل ما ہر ذرہ بطعے بہ تناسے تو گرید لا استم ایاست ز خاک کف پایت	آوازہ اعجاز مسیح از سخن تست ناز کتر خوشتر ز گل ز بدن تست گلزار ارم خاک رہ انجمن تست حسرت زدہ یک نظر عشق و بن تست تا خطہ پاکیزہ یثرب چمن تست در کعبہ حرم گشت ہما و وطن تست	
در لغت سرودے نزل خوب ولایت		

<p>عاشقم زنده بگویش نیم سانی پرو بان یکین زین هر دو جانب ای پری پیکر آرد زینهار ای شمع با سوز و رون خاموش باش گرچه در فانوس باشد که شود نهان چراغ از ملاست در محبت می شود بیست تر</p>	<p>خون دل آشام محتاج شراب جام نیست از لبیت کام دلم جز بوسه یاد شام نیست خاص زبم جاگد از آن است بار عام نیست آتش الفت محقق جز خیال خام نیست عاشق بدنام را پرو ای ننگ کام نیست</p>
<p>۱۰۱</p>	<p>می زنده بر شنگ رسوای سبب آشفته را آن بت بیان شکن تابا ولایت رستم</p>
<p>نام بقایست که قیامت شمار دوست میرم به تنبلی دم تیغ ننگاه او که نمی کشد بناز و گهی زنده می کشد و شام داد آن گل رنگین ادا مرا ز نقش زینبیلیست که بوی نخی و بد زاده پرو بصومعه بنشین با صفت</p>	<p>لے ز بهر قدم که گذارد شمار دوست تیغی که شعله خیزدم آید ار دوست مرگ و حیات ما همه در اختیار دوست بشکفت غنچه که عدم و اعدا دوست فیض صبا ز رایحه مشکبار دوست خون بخنن بناوک ولد ز کار دوست</p>
<p>۱۰۲</p>	<p>بر زبیت ولایت خونین جگر گذشت آس کشید و گفت که اینک مزار دوست</p>
<p>پیش روی تو تا فخر خدا دانی نیست کفر او خام بود گرچه برهن باشد الفت پرده در آبا و نه سازد هرگز شمع سان آتش عشق تو عیان سوخت مرا پای در وادی الفت منه ای خانه خراب همه سر پای سود است سر زلف پناه</p>	<p>چون نگوید تو زاهد که تر آمانی نیست هر که افشاده عشق تو به پیشانی نیست خاطری را که از وحشت و ویرانی نیست همچو پروانه بجان آتش پنهانی نیست طای این منزل دشوار باسانی نیست کیت که مسله او به پیشانی نیست</p>

	زاهد بیاد سر پدرش نه که هر کس ای ترک نیست چشم بیاد سپالگر	از خاکسای در او آبرو گرفت ایسج که روح ماست بچران گلو گرفت	
۹۸	آب حیات پیش ولایت بخاک برز دل با کمیدن لب لعل تو خو گرفت	۵	
ولا شکایت غفلت ز چشم بایر خطاست سیان عاشق و مشتوق محرمی احسان برو که بارید بر یغان سخاوتی بایست ز دور دور ای که کارم ز انتظار گذشت زوست قاتل زین چگونگی جان سپرم بر بخت خون دل من بیک نظر قاتل	که آن علیل نیست بهوشیاری است اگر چه نام بر از بهر نام باد صباست بگردش که برو من تو گرد ریاست باز روی وصال تو آشنم ز دااست نگاه ناوک و ابرو حسام زلف ملامت جراحتی نبود با شهادت که مراست		
۹۹	و حال یافت ولایت دم مزاق بهین حکایتیست عجب تر که نه در دفع نه رست	۶	
بوی زلف بار تا اندر هوا پیچیده است جوش بخت از کجا و حال زارم از کجا تا نغفند زبان بر خوش سیر ز زمین کاکل شیرینک او وار و شکن اندر شکن المان شور محبت زارم این آوازه را تا نغفی اندران دام ملا بهشیار باش	طرف سودا در سر خلق خدا پیچیده است تازه عشق من لباط کند را پیچیده است آه من در قدر و مهرش غلا پیچیده است در خم تر تار شکلی به با پیچیده است ناله ام در گردن زار پیچیده است در سر هر بوی گیسویش بلا پیچیده است		
۱۰۰	تا نشد از انجا بردن ولایت بانوا پایدالمان قناعت بے نوا پیچیده است	۷	
اندران بر منی که ساقی بانی گانم نیست	می پرستان راز بتیابی و می آرام نیست		

چه عجب بگر و بر آرد ز نهاد عاشق آفتابم بده و بام بگردان ساقی گر همه نوش بود لذت اور ازسد	بے سبب خاطر عشق کند زنده است تیره شب از رخ آن ماه نور شده است بوسه ام دلب جان بخش میر شده است	
۱۰۶	کوری چشم حریفان که ولایت اشب هنشین بت سفاک شکر شده است	۱۳
نرشد خیرای زدل پر شور است هنگامه بود استقامت که قریب است امانه بود حسن رخ یوسف کنعان ای شیخ بدین زهد دل پاک نداری آسپه که از آب شود زهره آتش تا خوانده بید اند و هر نقطه و خط را	طوفان که شنیدی نمی از چشم تراست شوری ز خرام منم فتنه گرماست افزون تماشا صنم سیرماست تظاره و پاک هر وقت نظر تراست درویت که از آتش و ریح جگر تراست گوید که اشارت زده ان و کماست	
۱۰۷	پرسید حریفی که کدام است ولایت گر بیان شد و فرمود که آشفته سیرماست	۱۴
ترا شکفته گراز زلف سنبستان نیست ز جوش حسن اگر چهره تو گلگون است اگر جمال تو روشن تراست از مهتاب تویی که جان بدستی و زنده ام با تو هزار دل بجزاحت فکار می سازد ز طول دامن محشر چه پاک عاشق را	مر العشق و در لفت دلی ریشا نیست ز دایع عشق دل زار من گلستان نیست سیاه کلبه اخوان من شبستان نیست گمان سیر که درین نبره کالبد جان نیست نگاه یاز گویم که تیغ عریبان نیست که هر دوش ز جنون دست درگیر با نیست	
۱۰۸	ولایت است که اندر نیاز موهبت اگر یکشور ناز ان پری سلیمان نیست	۱۵

۱۰	ای پرچهره گوی سوس ولایت نگر رحم پرور نه کردن ز سلیمانی نیست	۱۰۳
<p>آسانی گشت مشکل برابر است حقا که حال را کجی اصل برابر است پیشانی تو بامه کامل برابر است این ماجر القلم و ساهل برابر است این کلبه سیاه بچشم برابر است آرے پدیدن من بکیل برابر است</p>	<p>یک گام راه عشق بنزل برابر است چاپیت آتشین و خلاص بهر قدم نیست ز راه نیست و لیکن برو شنی از آب تیغ تر لب ز خنم نمی شود آبم چراغ و ناله شبگیر طرب است در خون دل پیدم و خنم بخواب مرگ</p>	
۱۱	ز ناله ولایت دیوانه گوشش نه گلپانگ او بچمن عنوان برابر است	۱۰۴
<p>درندارم دیده گریان دل پر خون پس است وحشت صحرانوردی از پیمون پس است از پای شکین عاشق ناسه بی مضمون پس است در دل اهل سخن گنج در مکنون پس است آه گر لب نباشد ضعف زور افزون پس است بهر آرام دل بیمارم این معجون پس است</p>	<p>زنگ زرد و عاشق چه گلگون پس است گر نخر دم سنگ طفلان که شان عشق نیست گر چه بے مضمون نرسا د است قائل نامم بے نیازم گندارم فخر نه از سیم وزر مشقبازان را نشانی هم ضرور او قاده است سوده در وصل بانا زو حیا آیمخت</p>	
۱۲	دست را بند آمده شمشیر بران را مکش از پے قتل ولایت چشم پر خون پس است	۱۰۵
<p>جان من حلقه بگوش تو سر اسیر شده است در خیال دردندان تو گوهر سر شده است دل آفت زده ام غیرت بچهر شده است</p>	<p>دل اسیر خم زلفین معیبر شده است منظره اشک که از چشمم زم رنجیده است آتش چهره بے تا شر را فکند درو</p>	

مے خوردم در فراق ساقی بپایه کش
آری آری تشنه و ملت ز صبا فارغ است

۱۱۱
کے ذرا دم ولایت سر بین کشت خاک
۱۸
ہر کہ بخود باشد از دنیا و معنی فارغ است

باشد گنہ مقدر و غفلت بہانہ است
مقصود جرم پوشی و عفو گناہ بود
بردار بر کشیدن منصور حق ہر شست
از ہول لبت و نشر و زہن غای باز پرس
کار تمام خلق بر اسباب بستہ اند
مشغور بود غمتہ در ابلیس و آدمی
میر و برگ ہر کس و علت بہانہ است
آدم کہ خوشہ چید بخت بہانہ است
نیز رنگ لشتن بود و شربت بہانہ است
رحمت بود و مراد سر و قیامت بہانہ است
روزی رسید غیب و صلیت بہانہ است
حکم خود جلد و نخوت بہانہ است

۱۱۲
خود عشق گفت راز خود و جای گفت نیست
۱۹
اندر میان وجود و ولایت بہانہ است

آن شوخ کہ آشوب دل و خورش جان است
خون ریختہ و ز آتش کم آمیخت بخت کش
پرواے جگر سوزی آفتاق ندارد
سوداے سر راست پریشانی زلفش
جان بخش جہانت رشتہ شکنیہا
آب دم تغیش کہ بود آب حیاتے
مار اہتم گشت و مجسرت نگران است
جان سوختہ و گفت درین سوختہ جان است
سرایہ خون گرمی آتش نفسان است
بیماری چشم بہ اش سحر نشان است
دشنام لب او کہ نصیب دیگران است
داروی دل سوختہ خشک لبان است

۱۱۳
احوال و ولایت بجدایش پیر سید
۲۰
آشفہ سر خستہ دل و نعرہ زمان است

از بلند پست منزل ہر کی آگاہ نیست
تا بچاہ اندہ شغیتکی شود بوح عزیز
تا جرم معرفت ہر سالکی را راہ نیست
ای برادر کار و نیاز و آباد نخواہ نیست

زرم تم بایه دل او هزار رنگ است کشیده است بر آئینه تیغ ابرو را جمال بار در آئینه خمیر من است نشسته ام بگدائی بر آستانه دوست تقریب نفس و من بصد و فامحروم من آن نیم که ز فرمان یار سر بجم	دلم ز رنگد لیماسے آن صم رنگ است بنام ز عریده اینک بختیش در جنگ است و لے چه سود که آئینه ز بر صم رنگ است کجا روم تماشاک پامی من رنگ است بجیر تم ز محبت که این خیم رنگ است دل ز دست چو لیماسے بر رنگ است	
۱۰۹	نماند هست مردانه تیا کشد سستی ولایت این دل نالان ز نام رنگ است	۱۶
جنون را با سر مجنون بهو هاست ز دی بر یک دیگر تیغ دو ابرو بجوش آورد عشق با جسان را بر آورد است گرد از خاک ساکن بد ساقی میزدیش از خرابی گے کافر شوم گاسے سلمان	مگوزنجیر پایش زلف لیس است براحت بروم خط چلیپا است تعالی اللہ ز ما هست آنچه بر ما است قیامت از خرام ناز پیدا است کردست میکشان دروشت مینا است گمی کعبه دلم گاسے کلیماس است	
۱۱۰	ولایت عشق بازی پیشه دارد طریق او خلافت گبر و ترسانست	۱۷
عاشق از امید و بیم روز فردا فارغ است خاک باشد بسترش خارا بود بالین او سالک کامل نرسد از نشیب و از فراز قطره آب لے دم رحلت نه کردم آرزو کے شود عاشق بیک نظاره از دیدار سیر	نجمه منغر عشق بازی از قضا یا فارغ است خاک ارکوسے جاتان از بهر ما فارغ است ره نورو منزلش از پست و بالا فارغ است زخمی تیغ محبت از منت فارغ است گفته اند آخر که مستقی زور یا فارغ است	

۲۳	روزن قهر بے رخنه گیسے نظر است	۱۱۶
	<p>باده کو برو از خویش بیجانگیست شوخ و نازکی و غمزه ستا کیست یارب این آفت جان که جهانانگیست هان بپرسید که این تنگد کاشانه کیست</p>	<p>ساقیا ساغر توحید بیجانگیست آنکه از عریده اش پر و جوان جان نبرد تیغ در دست و دل آماده بخون مردم هر پستان از زند قافله پاکان را</p>
۲۴	<p>سکینه آه جگر سوز و لایست شب و روز آه این سوخته دل عاشق و دیوانه کیست</p>	۱۱۷
	<p>آری آری است ساقی را مقام دیگر است آن زبان دیگر است و آن کلام دیگر است وز بے صید دل عشاق دایم دیگر است و آنکه ساقی را کند سرست جام دیگر است جلوه اش را هر زمان چون طهر بام دیگر است جان و جانان را بر بند بند گام دیگر است</p>	<p>صبح و شام مشق بازان صبح و شام دیگر است و هم منصور از کجا قول انا الحق از کجا بوالعوس را زلف چنان است زنجیر بلا می پریشان بلفس بد بوش جام ساقی اند هر زمانه نموتی بهوش دیدار و است محرم را ز محبت کے بود باد و صبا</p>
۲۵	<p>ماجرای حیرت افزای ولایت دیدنی است جان فدایش کرده و دلبر بکام دیگر است</p>	۱۱۸
	<p>خون دل بسیل بصر احیش مدام است گو محتب آشفته و گو ماه صیام است زاهد حذر از توبه که ز نور حرام است آن سحر که خیر و زندق حلقه دام است آن کس که می ناب بخورد است کدام است کاین عمر گرامی بد می چند تمام است</p>	<p>آن ترک سحر کیش که بالاده و جام است ساقی من مخمور ندارم سر پر بزم طامات نیرند بچوبے عمر گرامی اسکینچ نمود و بر پیران خرابات از خاک نشینان و پر پیر کلیسا ساغر ده از دست اگر با حسن دوستی</p>

ترک هستی کن که فارغ میشوی از نیستی تا توانی در بے آزار مسکنان سباش ای تم شیوه ز پیکان مقصدا غافل مشو با دخنوت در سر از سودا خود بینی مسخ		گر بقا خواهی حصولش بی ثباتی نیست آن شنیدی که جای چاه کن جز چاه نیست مایه در ماندگان بے نوا جز آه نیست ز پرستی خاک فرقه در گرد او شاد نیست
۱۱۴	ترک دنیا کن ولایت دل چمی بندیش بزم دنیا پیش دانشمند عیشگاه نیست	۲۱
اگر سبوی تو از صفات عیش لبریز است بوش باش ز تلخاب نلیگون مینا اگر تو عاصفه از گردش زمانه بترس سبایش خواجہ ز انجام خوشین غافل بیپاک دانی خود ز اعتبار سنا بگیر عبرت و کاری که کردنی است بسیار		پایه گیر چو زندان که آسمان تیز است که دور آخر جامش پلاهل آمیز است که طاق گنبد نیلوفر بی بلاریز است که روزگار شب و روز فتنه انگیز است عروس کهنه دنیا بے دل آویز است نه چنگ نازنه چنگه نه بزم چنگیز است
۱۱۵	ثبات نیست ولایت بیک و تیره دے نفور باش ز دنیا که جای پرهنر است	۲۲
ما نغم سحرند اریح که دلبر ریاست می ناب که از بواقته منصف ریسنه ما که ایمان در دوست همیشه ما نغم هر چه بینی ز نجوم فلک زنگاری انکه بریم زده یک جلوه او عالم را نسبت دین و یار است که سرخ نغم و او		در ره عشق نترسم که خود بهیر است چو لاله خیزی ساقی هر دو ساغر است کف پای که زند بر سر افسر است پر تو می از رخ محبوب پری سکر است ترک ما شاید با قاتل ما دلبر است ز شک سوی کز تارن لاله است
اگر بود نظر فردوس ولایت چه کنم		

<p>دل سربستان شد از دغا آتشین چشم ترکدن نباشد رسم و اوقا طمان اولین عشق بازان جز من دیوانه کیست اندران عالم کبر رخ تمام دار و ازل بگنجد رای نمان رانندای خود و تکلیف من</p>	<p>آه خون آلود ز گیسو نخلستان من است و اگر بر مقتول گریه کنان من است آخرین تعلیم بخون شرح دیوان من است پیر تعلیم بخون طفل دبستان من است خسته از از غم مرگ در مان من است</p>	
۱۲۲	<p>یار من بیگفت روز یک سال آشتی بر شما دغم و لایست نیز همان من است</p>	۲۹
<p>کعبه جمال او جلوه خدا این است گر لطافت آن ابرو فیت شد نماز تو با مقصود آویز و فتنه با بر انگیزد ترک مدعا کردن جان و دل خدا کردن خون دل ز خون من مرون و جفا کردن دل بیل بهوشی هم نفس حبس موشی و دیده خون بی بار و دل پیدنی دارد از طمانه ترسیدن و ز جفا تر خبیدن</p>	<p>اکیش بر من نیست دین پارسا این است سر ز تریش نه سجده قضا این است خون پارسا زید غمزه و ادا این است صورت ننا اینست معنی بقا این است شطحاشقی اینست شان قبل این است جان بخود و اموشی این که انتها این است ضبط بقاری چند را ز بر خا این است اگر تو عشق اوداری شیوه وفا این است</p>	
۱۲۳	<p>نشسته و لایست راننده کن بیک ایما همچنان گیش بازش جا بر حیا این است</p>	۳۰
<p>دل بگردفته و آشوب گرویدن نیست سینه مجروح نگاه ناوک اندازان نبود رفته رفته در پیش اعتاد میل دیگران تا جوان شدن کسی تا بلا بالا گرفت</p>	<p>خاطر اسوده عاشق و زردین نیست و دیده غمیده بر خسار ما ویدن نیست پیشتر محبوب با یو چه بخت بد نیست فتنه زین پیش اینقدر بر خوشن بالیدن نیست</p>	

۲۶	جز مشغل صبحی مکن اندیشه طاعت هشیار و لایست اگر ایام بکام است	۱۱۹
منم که در این دل من دلی دو عالم سوخت ز شعله که پرگ گل است بنم سوخت توان به برق نگاس مرا بکدم سوخت بین قطره خونی که چشمم بر نم سوخت مگر ز تاب جمال تو زلفم بر خم سوخت رخ از نقاب کشاد و سواد و عظم سوخت		ز گرمی که بدن غول است هر دم سوخت بجیر خم که چه آتش بحیان اوزده با آتش پت زفت سوز روز و ششم ز سوز ساز دل آتشی چه می پرسی بزمگ مو که بر آتش نهند می چه بصیر تا چه کند یوسفی که از شوخی
۲۷	مگر خیل بلا پیش رد و لایست بود که از شراره آتش زیر پرچم سوخت	۱۲۰
خوشحال پاکبازی که جام می خربست این که بیایستی تا کسیر به نصابت هر فرد که بینی روشن آفتابست این هستی امروزه با هستی حسابست غافل میباش یکدم اگر هم شبابست کاین خال که ان غالی نقشش بر آفتابست		از خوشی می باید بوی که در شرابست رندی می پستی آتش زند بستی باشد ز جلوه او شیرنگ هستی ما تا کی سیاه هستی بگذر ز خود پستی طفلی بیهوش و پیری کند ضعفست بگذر ز کامرانی چون نیست جاودانی
۲۸	امروز گر توانی کار بکن و لایست خود که خفته باشی اندیشه حساب است	۱۲۱
	بوی گل آشفته طبع پریشان بن است جان با بجان از الفت پشیمان بن است منظر خورشید معنی مشرق جان بن است	بسته زنجیر زلفم کفر ایمان بن است ایکمی پرسی که مشط و ریحانی با کسیت از دل بن جلوه گرفته صبرت زیبایی او

۱۲۶	مگر ولایت سکین ز عاشقان تو نیست	۳۳
ای شیخ پاک شرب مای کشیدن است ز نگین ترانه گفتن و معشوق با ختن از محتب گر ختن در دوسه تا ختن از دست خویش خون دل خوش بختن آو بختن بدامن محبوب دست شوق سودوزیان ندیدن و سرمای سوختن	در بزم بخودی رخ محبوب دیدن است رواشدن بعشق و ملاست کشیدن است پندی که پر سیکده گوید شنیدن است واندر هوای دوست چو بل پیدن است دو انگلی گزیدن و دامان دریدن است آسودگی فروختن و نسیم خریدن است	۳۴
۱۲۷	در کج عافیت ز جهان بے خبر شدن وز خویش و آشنا چو ولایت بریدن است	۳۴
شور الفت از دل بهر جوان برخاست بخت بیدارش کند جادو چشم نیم باز مردمک باز میستی بسم دارد تینر ای سحازنده کن از بشتی نوح را تا که خواهد درین دریای شور افروغی و انطا پنجم مده افسانه گوی تا کجا	هر کز اینی درین سوداز جان برخاست طرفه تر این فتنه از خواب گران برخاست فتنه از سحانه چشم بستان برخاست باز طوفانی ز چشم عاشقان برخاست سج می زان هر دو عمل در نشان برخاست این دل بی انگاز نام و نشان برخاست	۳۵
۱۲۸	هان بیاساتی ولایت از پس مردن سجاک در تمنای یکے رطل گران برخاست است	۳۵
شکر خنده شورش فرا سباید رخت غلند می پی چشم بدست و سله چه کنم مردی راهب دریم شراب صاف ببار نگاه تیز کن اسے پری بسره ناز	نمک بزخم دل مبتلا نباید رخت بشت خاک بچشم قضا نباید رخت که درو سیکده در جام ما نباید رخت که خون خلق بر تیغ جفا نباید رخت	

	نی کینچ بنیوانے ساز تالیدن بنداشت از خیال زلف در آئینه ترسیدن بنداشت		اشتیاق نغمه در پهلوی او سوراخ کرد ناز مشوقانه آخر مبتلا سے و ہم کرد	
۱۲۴	بر دل ز ابرو لایت خورشید نایاب کے پیش ازین با پیش الفت سینہ کا ویدن بنداشت	۳۱		
	زوال چپی آنت گر کمالی هست اگر یکام تو ام روز خرد ساسے هست کہ درد مند فراق تو خسته حالی هست فراق دلیر آنت گرد حالی هست ز کشتن برین سگین گرش خیالی هست کہ در جو اس بن مضطر اختلالی هست مر از پسته خندان تو سوالی هست نہال قامت جانان عجیبالی هست		کمال صورت بر خضر از والی هست مباش در غم فدا و تنگ در بر کش صبا بخت جانان پیام ما برسان پیاله گیر و غنیمت شمار صحبت دوست چه احتیاج بجلا و یک نگر کاغذیت برو کہ جای ملاست نما ندای واعظ جواب تلخ ندو ای لب تو شکر خا نقشہ و گل و ز گس کجا و مید ز سرو	
۱۲۵	بعد ربے ادبی سر بر آستان دارد گر از ولایت سگین تر المالی هست	۳۲		
	چہ تنگی است کہ در غم ناتوان تو نیست کہ ام سینه کشت گش نشان تو نیست کہ سجدہ گاہ دش طلق بروان تو نیست کہ کشته نگہ ناز آستان تو نیست کہ عذیب نوانج ہمزبان تو نیست کہ گوید انیکہ سجاز کشتگان تو نیست		چہ تنگی است کہ در تیغ ابروان تو نیست کہ دام دیدہ کہ خونین از اشتیاق نشد کسی نہ مانند شہر اندرون زوئنداران نمی دہند نشان از کسی صغیر و کبیر بہ نغمہ سخی لبہا سے شکر بن نازم توئی کہ بایہ خضر است آبجیوانت	
	اگر بلطف بیانی بہ بزم ما چہ شود			

۱۳۱	باز آئی ولایت زبیدن ترنجهر بسیار پیش از روشن شدن بعد است	۳۸
<p>دور از تو دل جام و صراحی همه خون است محفلی همه بر هم شده می ریخته بر خاک هر دم کشد آس ز جگر سر خرابات ای دوست بیا و پیوند اینک شفتبندی اگر نه شوی تا دل پاکت نشود خون با دیده خود بین نتوان کرد نظاره</p>	<p>دین طغنه که تا پیش می ناپ خون است سانی نعت مرده و پمانه نگون است سو دای خان نفی بی تو خون است آرزو دلهای پرانگنده زبون است ز اینم الفت نکالات برون است آن نور دل افروز که بیرون دورون است</p>	۳۹
۱۳۲	بیار شد و دلایت بعسم او وان ترک سنگیش نیز پیدا که چون است	۳۹
<p>تیرخ ابرو از دل و تیرمه از جان گذشته چشم بد دور آن دم تیغ نگر خونم بر سخت کار با تابوت نبود گشته ناز ترا تا بچو شد رحمت و شاید سجانی کند یک شب القائل بکام دل نه خفتی در برم تا بشور آرد بخاک اندر لب هر زخم را</p>	<p>کار مجروح تو ای سفاک از درمان گذشته تا خیال سخت جانی در دل پیکان گذشته بینوایانه ساز الفت از سامان گذشته هر که آمد بر سر مقتول او گریان گذشته آرزوی وصل بی فصل تو از پایان گذشته بر فراکش نه خود بالرب خندان گذشته</p>	۴۰
۱۳۳	وی عشق مصحف ردیت ولایت جان سپرد اگر چه کارش بت برستی بود با ایمان گذشته	۴۰
<p>لجادی غمجت که دل ز کار گذشته بیار باوده صافی که پیشتر دیده ام بکام دل نکشیدیم در برش روزی</p>	<p>نشاط رفت دجوانی شد و بهار گذشته که دورست شد و عهد و پیمان گذشته شب وصال بیک سو و کنار گذشته</p>	

۱۲۸	<p>مده سز زلفت بدست بولبلوسان ترا گفت که خوابی بفرش گل باغیر</p>	<p>ز رشک بر سر عاشق بلا نباید ریخت به بستر هم هر شب خار با نباید ریخت</p>
۱۲۹	<p>ولایت دست که ز رشک جان همی سپرد بعیر زلف بحیب صبا سباید ریخت</p>	<p>ای دیده فزونی اگر در تو نمی هست آتشقه می ست بهر سج و خمی هست باز آ می سجا که درین کشته دمی هست هر منجب بانی طرز ستمی هست گر خوبر از تنگده ما حرمی هست وز سکه و کنگ جگر انیک دمی هست</p>
۱۳۰	<p>خوش باش ولایت بگلستان وصالش خودس اگر نیست نباشد ارمی هست</p>	<p>این فتنه که دیدم تهرام تو که دید است ای حسن تو افسانه و با این همه شهرت نادیده همه کشته عشق اند و گرنه صد حیف بر آن سینه که با دماغ و فانیست اول سبق بکتب عشق است تمیدن باد روز پهلوش به پلو چسب تپاند گر جذب محبت ز دل یار نبود است در کارین او قناد عجب عقده که فریاد گر جیب قبا می منت انگشت نما کرد</p>

<p>ای صم کیت که ستانه دیدار تو نیست کیت که تیغ نگاه تو بخون ورنه پید کیت ای ماه جبین که اثر آسیدت بر حسینه چو ز انجا به غمت بیمارست ستی بلوه کشان که چه ز جام حقیقت بر گل عارض تو نفس سرانیده به</p>	<p>کیت از تیغ و برهن که طلبکار تو نیست کیت از سلسله موین که گفار تو نیست کیت مرده ز گس بیمار تو نیست پو سفته نیست بصری که خریدار تو نیست ساقی نیست که نت کش دیدار تو نیست بی بی نیست که دیوانه گلزار تو نیست</p>	
۱۳۷	<p>بنده تست ولایت مشو آزرده از تو بر کنه معرفت ارجه نگار تو نیست</p>	۴۴
<p>به که سوزانده زلف پریشانست هست بخیبر نیست ز خونباری همچون لیلی سیکند زنده یک شورشیم است نعل گفتش در درم رایج غلابه نبود گفتش بسمل تیغ تو پیردن دارد عمر گذشت و محبت دل عاشق گذشت</p>	<p>کاه عشق نباشد اگر ایمانش هست روزنه از دل او با میانش هست اثر آب بقا در لب خدانش هست گفتستان ز بیم پوسه که درانش هست گفت از عشوه که تانم اگر جانش هست بین که خونبانشان دیده گرانش هست</p>	
۱۳۸	<p>گفتش خرقه صد چاک ولایت دیدی گفت خام است که نارس بگریانش هست</p>	۴۵
<p>بیا که بی تو ام اسید زندگانی نیست شید خنجر ناز بری جلالان است فروع چهره عاشق بود بستانه زرد کز انکشت یک عشوه چشم بارت در لب که چه ز تیغ میزند حسنه</p>	<p>بیا که جان بیم جای لمن ترانی نیست که ام نه خمدل من بخو پنجه کانی نیست پریه رنگ رخی به که عفرانی نیست که نیم بسمل اندازنا تو ای نیست تونی که خون شدن دل ز تو نمانی نیست</p>	

شید ناز برون آمد است قص کنان حقیقه که ز طوفان شنیده بگر بیا که طوفان بکشاید ز هر داسنه	مگر نسیم درش از سر مزار گذشت که سیل خون بر شکم ز کوی یار گذشت که دامنهای دل ز اهرم از شمار گذشت
۱۳۴	نیاید آن بت بیدین که دل کند خالی تمام عمر ولایت در انتظار گذشت
۴۱	
ایوای بران مرد که بی یاد خدا زیست آلوده غفلت شد و با خویش نه پرداخت هشیار نشد یک نفس از مستی هستی یک ذره نیندوخت ز سبای بانی نمناو گس ویده پیرست بهماشا یک روز نیاورد بدل روز منارا	یکدانه نیشاند و رین مرزعه تازیست غافل ز سرای خود و هنگام جزازیست تا بود بدنیاهمه با حرص و هوازیست اندر طمع آنچه بماند به فنازیست اندیشه نه کرد از خود و غافل ز قضا زیست صد سال اگر زیست باسید بقا زیست
۱۳۵	تا بود و تارفت بعد دوس ولایت چون قبل نماز و شب از ترس خدا زیست
۴۲	
این ترکی و این عریه با سوختگان چیست وز دیده نگر کردن و آشوب زدودن از خشم برافروختن چسپه گلگون با عارض چون ماه چسپه آمده باز فی بسل تنه شده و سینه زخمی میر با سوخته جانان سر بر چاش چو داری	سویانی تیغ نگر و تیغ زبان چیست ستان برون آمدن از دیده نغان چیست وز خوش غضب سوختن پیر و جوان چیست هر دم خشنه تازه به مجروح شان چیست یارب نهش نل چه دین آه و فغان چیست آخر نیم کشتن خواناب کشان چیست
۱۳۶	بخیر و پاسبان ضمست بقیه شان در ملت عشاق ولایت دل جان چیست
۴۳	

تا زده از خاک من و خاک مزار است تا لعل در آتش نمکد خسته دلان را مستانه بیا لعل گل خندان بگلستان سستی و فوق سستی گلزنک چه داند نوریده سران طاعت و قوی نشاند خود خنجر ابروزده و خود خنجر بابل	خزند زربادی این شست غبار است بر تازی چالاک چه ترکانه سوار است گل آمد و هنگام تماشا سی بیار است آزاک ریاضت بسبب رنج خار است این طایفه را شنب زندانه خار است پرسد که دولت از دم تیغ که نیکار است	
۱۴۲	تا بیا رنگام است ولایت بستان شب تاب بخرستی می بوس و کنار است	۴۹
هنرمندی همنان رنوخ وین خدایت ای شیخ مترسان ز بلایای قیامت دل بدون و خون کردن و پروانه نمون یک آبله کردی دل مارا بشکایت دالی نه حال دل من خوشتر از من هر دم بخنیا آمدن و هوش ربودن	آن ترک بجز غم نداند که و ناچیت خبر سلسله زلف ندانم که بلا چیت این نمونه ترکانه و این بازو ادا چیت این مریده و این تهم ای مله تقا چیت آه ازین بیاب چه پی که ترا چیت این طرزه جدا گانه ز آئین جفا چیت	
۱۴۳	دامان شیخ است پرت تو ولایت پس و غنچه محشر و هنگام بزا چیت	
ای زود چشم زهر رنج و دلال چیت باوخت زرقشین بوش بدام کوش چشم تو هر که دید تواند بکلم گفت روی تو آفتاب و ابروی تو هلال انجام سرکشی بود از پا در آمدن	چین چین شدن بیایم و سال چیت گر عاشقی خیال حرام و دلال چیت ستی بچوش باو نه کردن محال چیت در جرم آفتاب و دوشکین هلال چیت ای پر غرور در سر تو این خیال چیت	

	من و دو چشم تو یک نفس نمی گذرد که نوک بهرزه سر گرم خوشانی نیست		
۱۳۹	ولایت آه که نشتر شکست در دل تو که سحر تو کم از سحر فتاحی نیست	۲۶	
	بوسه اش از بی در دل بن در مان است رخسار نیست که در بزم سبب جان فتی زنگ بهر حرف زو صفت ز تو ریخته ام صاف پدید است که حسنت بخت کروش شور او دیگر و شور لب حبابان دیگر زنگ گلزار بود پیرت از سر ناپاکی	نوشده لب لب محبوب جان است ورنه هر شکل بید او که هست آسان است لوح دیوان مرا بین که نگارستان است ای صم آینه در پیش خشت جبران است نمکی در لب او نیست که اندر کان است زگر سبیل و شاد و گل و ریحان است	
۱۴۰	دین و ایمان ولایت همه ندر یار است دین او عشق می و الفت او ایمان است	۲۷	
	کشته عشق زنده در کفن است سستیم از شراب سبکه نیرت نمکی ریز بر جسد احسنت دل طرفه نیزنگ با خمی بحال این چه حسن است و اینچه رعنائی است نیجیب است کار دست جنون زنده دارد بخاک عشق تو ام رومن ایدوسه لنگه نکند	غمره را کاوشه بجان تو تن است جان بوی توست در بدن است لب لعل تو شور انجمن است عاشق دین شیخ و بر همین است بتلای تو جان مردوزن است پاره پاره استام پیرهن است مروم و همچنان نمیس من است ترک من جان نواز و دل شکن است	
۱۴۱	اے ولایت زخوشتن بگذر سفر اهل شوق در وطن است	۲۸	

فرض است پاکبانت پیران می پرست اوقات پنجگانه بود و نوبت مناساز چون صوفیان بسکیده آیند و می خورند زند ان پاکباز چرا و جسد می کنند	هر جا راه بسکیده حکم دوگانه چیست وقت سجود این در دوستان چیست آدابشان چگونه و شرط تر است چیست شور و سماع در غرضه عاشقانه چیست
۱۳۷۶	خارج عقل باش و لایت پسا لکیر شکوه چو بوی فتنه بول ز جو زبانه چیست
۵۴	غالی بزرگ است همه از ارتن کیست باوای پیش کوچه رشک چمن کیست این طاق نجم ابرو شمشیر زن کیست ترکانه اوای نگه مشوه فن کیست سرمستی پنداز سرور سخن کیست جادو زده ز گس تقوا شکن کیست
۱۳۷۸	جان بیدار از خمی و شام و لایت محتاج کی بود شیرین و بهن کیست
۵۵	وز جفا که بی در آزار است چشم مشتاق سخت خونبار است ز گس فتنه ساز بیمار است گل هتاپ بر تنش بار است هر که نتواند محبت یار است این چه خفا ل و این چه قمار است هر که آب سیرت در کار است

	از دست رفت کار شهیدان خجرت	آنون ترقل بگنبدان الفحال چیت	
۱۴۴	اگر نیست پاره پاره دلت از فراق دوست هر شب چو ماهتاب ولایت زوال چیت	۵۱	
	<p>هر که از سایه ترسد بسفر عاقل نیست یا بگل بودن یا لازم و ملزوم افتاد باعث نکبت بیام بود غفلت او بند پیرانه ناگوش کن از خانه بر آه که نصیب تو شود هر چه تقصیر نبود ایکه داری دل خزانه تکبر چه کنی</p>	<p>ماه بی کاهش اندیشه یک منزل نیست ماه طینت با من که جز آب و گل نیست خوشر آن مرد که در راه روی غافل نیست هر که سلک ز مقامی نشود کامل نیست لباب هست و تر از لباب ساحل نیست جز کف خاک این کمنه سر حاصل نیست</p>	
۱۴۵	بخیرونیت ولایت دل به غم چه کند دل که سودای سر از عشق ندارد دل نیست	۵۲	
	<p>سجده خنی برستان آستان دیگر هست بر سر با این نیند و جان آسایش طلب پای ماه ماندگان در اولین منزل شکست چون ز دوست لو نگذارم دل شورده را گرچه چو بان صورتی دارند سر با حسین هر چه می بینی بر آه او مهیا کرده اند</p>	<p>سجده راجر خاک پیشانی نشان دیگر است آنکه جانان را کند بتاب جان دیگر است آنکه تا جای رسید از کاروان دیگر است حسن روز افزون او هر دم نشان دیگر است عشوه او دیگر و انداز و آن دیگر است عشق را در هر نفس کار جهان دیگر است</p>	
۱۴۶	چون ریا کاران ولایت راجه بحرانی چه کار گوشه گیر اندر نسیم ابرو گمان دیگر است	۵۳	
	<p>ای پیری فروزش شهاب معانه چیت اگر نیم زحر است خاک و روغان</p>	<p>آتش نطو در آب صراحی زبانه چیت ارکان سجده ریز می بر آستان چیت</p>	

<p>بنوای نقص دارد طالب تکبیل را اشکم از دل تا چشم آید بعد خون چسب زخم ششتر تم دارد و مجب ز عالتی خود دام از بر خفای محبت خون دل</p>	<p>گزندی ترا و نامترل رسیدن شکل است ما شمی مهسل است آری غم کشیدن شکل است آن محال و آه و شوار و پیدین شکل است قطره از تا سورد داغ او چکیدن شکل است</p>
<p>۱۵۲</p>	<p>آرزوی زخم لوهر بوالهوس دارد و بے چون ولایت زیر بخش آیدین شکل است</p>
<p>حال بن بن که دست غم عشقت چون است تا که نوشندی ز نوش و که بوسد لب حباب هر که او یک نظرش دید اسیر جادوست نوان کرد بخز وزن نظر تقطیعش زود بینی که بهین طفل بخشیم بگذارد حسرت افرو دلبے لذت دیدار که</p>	<p>جگر دم خون و دلم خون و دست کرم خون است دشمنش صورت جام است و لبش میگون است مرد یک سامری و عشوه او امنون است سحر عقامت محبوب مجب خورون است فرض کردم که معلم هر اسلاطون است وای تاثیر که در دم زد و افزون است</p>
<p>۱۵۳</p>	<p>دامن مرکز خود گیر ولایت اخیب بر چند رباش که این دایره گردون است</p>
<p>دل بدتم نیست تا احوال در پای شماست در نقشه پیچ زان گیسوی مشکین بوده است چون نباشد سرخ رنگ از پای تا سر آن قبا بوس باد شام و اون در شب وصلت بناز ویده اش محو طلسم و حیرتش آینه شد لوح ز شد حسنت می کند کار سنان</p>	<p>خفته و محشر مگر با بوس بالاس شماست وزنک شور از لب هنگامه افزا شماست روز و شب اندر دل پر خون با جا شماست از خصال خشکین طبع خود آراسه شماست و هم بانی صفی نقش سراپای شماست ویده و دل هر دو مجروح از تماشای شماست</p>
<p>نیت اقبال ولایت دامن جان دامن و یلغ</p>	

	ترک بار ازین روش عار است	بر شکب مانسب گذرد	
۵۶	سجده زار شد ولایت را این چه تسبیح و این چه زار است	۱۴۹	
	کار چون از دست شد تدبیر کردن مشکل است سر نوشت از وی تغیر کردن مشکل است داستان بخودی تحسیر کردن مشکل است خوا طغیانی زبان تغیر کردن مشکل است جیل کردن مشکل و تزویر کردن مشکل است انچه بر دل میرود تضرع کردن مشکل است	ماشقان در پای در زنجیر کردن مشکل است حرف عشقت خامه تقدیر در سر مانوش چون نگارم حال از خود رنگی ای ناسه بر دل خیالی دارد دل با خموشی آشناست از نگاه کافرینیت پارسای کعبه را حیرتش را دیده مشتاق من آینه است	
۵۷	ای ولایت محو تسلیم و خا بودن خوش است پنجه در سر خنجه لغت بر کردن مشکل است	۱۵۰	
	جلوه گز نور ازل در دل درویشان است سمنرت آباد دل کامل درویشان است لطف حق دافع هر مشکل درویشان است ایمن از موج بلا ساحل درویشان است کعبه قرب خدائینزل درویشان است نافه چرخ پے محمل درویشان است	دولت فیض ابدی درویشان است آنکه یک ذره ننگ بدین کونین درو بار خاطر نبود رخ دو کون ایشان را هر کی نوح بود کشتی طوفانے را حاشا شد چه داند طرد این نکته راز این نه حریت که اوراک توانی کردن	
۵۸	در ولایت نبود که صفات این قوم لیکن از خدمت نشان داخل درویشان است	۱۵۱	
	از گل تصویر بوی گل شنیدن مشکل است بی محبت جیب نادانان بدن مشکل است	جلوه او در سر و خورشید دیدن مشکل است یوالموس کی میترا المپاره کردن همچون	

شور عمرے نکند آنچه کند ضبط آدمی هر خم و چج بلای دل خلق است و هنوز	سوز پروانه دگر ناله بلبیل دگر است طره کافران رشک پری مکر است
۱۵۷	دل الفت زده ام آه ولایت چکند شور او بے اثر و ناله او بے اثر است
۶۴	
در شبستان محنت بی سرو سامانی هست دل بستم زلفین تو در روز بیل ای جنون نامتناهی تو بخون شده ایم خورد بر سینہ و از سینہ نیاید بیرون سرج پای ز سر و کاوش پنهان ز غلش از پی عشق بنان جز دل کافریه سوز	بسته زلف بیاہ تو پریشانی هست روزی باز ازل تیر و شبستانی هست پیش ما آئے کہ محال گریبانی هست برو لم است جان بخشی پیکانی هست در پریا بخت اگر خار بیغلافی هست در ره دوست بیفتان اگر ایمانی هست
۱۵۸	نا توان کرد حقیقت ولایت بہ تن در دندست کہ محتاج بدرمانے بہست
۶۵	
یک نقش کم نشود شور و نہانی کہ مراست در تمنای نوستانہ سخن مے سجد یک نظردین او سطر آدمی خواہد دل زرش نگر و سختی داغ جگر آفرین رنگ بسی فتنہ بیا خواہد کرد پیر کس نیم و این ہمہ فیض ازلی است	بجری ازلف دل است دلمنی کہ مراست تر جان دل است آ زبانی کہ مراست ہوس ہری موی سیانی کہ مراست می کند گریہ زنا سوز دانی کہ مراست سینہ پر خون ہمہ از سرخی پانی کہ مراست شاعری را بنود طریبانی کہ مراست
۱۵۹	دش سگفت ولایت بت شیرین دہم رنشک فریاد بود و خفتہ جانے کہ مراست
۶۶	
بجہر متع تیر بقتل کشیدہ است	ز کس شکرے چوبت ما کفیدہ است

۱۵۴	سیر یا غشاندنش سو قوت ایامی شاست	۶۱
دیدن بسوی عاشق بر طبع او گران است از خویش می رباید پیران پارسا را از طره لبندش صد حلقه در کندش آن چشم نیم مستش آن بعل می پرستش تا بنجر آزا شد ترک سنگر ما ترسم که محو گردی از جلوه حسینان	حق کند گیس او بسیار ناتوان است آتشوب پاکبازان این طفل ناتوان است هر چو دلپندش دام دل جهان است آن جامی بدش از خود بای جان است دل با نیر از سود ان خون گرفتگان است ای سیر پارسایان این بزم مکر خان است	۶۱
۱۵۵	بسیار خامه لبکست دیار نامه در سوخت تا در کف ولایت کلب گهر نشان است	۶۲
تا دل ابر حلقه زلف دو تاشد است از به پایوس تو بر خاست نور حشر تج تو خون غیر بد سازیش بر حیت از چشم زخم و هم دل من بید نیست تا کار دست بسته قلم مستام کرد طعش مزین اگر ندید یا رخون بها	بایچ و خم چو طره آه آشناسد است بنشین که از خرام قیامت بپاشد است در وی که بود در دل طلبی دیو اشده است بسل ز یاد کنگر سیه سیه ساشده است خونم بایوس قائل حشاشده است در خاک زندگانی ما خونبهاشده است	۶۲
۱۵۶	دارد سرنیاز ولایت بر آستان پیر طعش به یقین رهنماشده است	۶۳
ز خاک بن از گشته خود بنجر است مشت خاکی که صبا آورد از کوچه دوست راز الفت نتوان دانست نهانی در دل عاقبت زین تیر انجام چه خواهد بودن	ز آنچه گفتند و گویند سنگار تراست پیش صاحب نظران مایه نور نظر است آه از بر گل دماغ نسیم سحر است نوبت گریه بخون دل و لغت مکر است	۶۳

۱۶۲	میدهم آب ولایت شنبه روز و تاحال تخله مرغان زهر اثرش پیدائیت	۶۹
مهر بانست بمن سوده نگارست که مر است خلوت گلشن و جانان گل و من ببل او او در آغوش من و خانه زغیرے خاکی لیله القدر بهتاب نباشد محتاج مرحبا طالع فرخنده که دارم اشب بوسه بر بوسه زدم بر لب میگون کے	می کشد روز و ششم جلوه یار سے که مر است بگیان رشک بهار بهارے که مر است کے بود روزی کی سلیقہ ہمارے که مر است روشن است از رخ جانان شیب تار که مر است ننزل ماه منیر است کنارے که مر است کے فرو میشود از بادہ خارے که مر است	
۱۶۳	دوش از بسکه در آغوش فشر دم او را گفت فریاد ولایت زخاری که مر است	۷۰
گر عشق روی است بقرآن چه حاجت است در بان عاشقان بود ای ترک در دو صد بار گشت معجزه عشق و زنده کرد مستغنی از دو کونم و ہستم کہ اسے تو مردم کہوے رشک بہشت تو اسے منم جز انیکہ خود در آئینہ مصفون خود شو ی	کافر یقین کند کہ بایمان چه حاجت است آنجا کہ در دست بدرمان چه حاجت است مارا بتیغ عشوہ پنهان چه حاجت است آرے مرا ملک سلیمان چه حاجت است خاک مرا بر وضہ رفوان چه حاجت است مشاطہ با جمال درخشان چه حاجت است	
۱۶۴	خود مرون آرزوست ولایت بعشق او جانان اگر نمی طلبد جان چه حاجت است	۷۱
بار برین صنی دیو پستم کار است من از ان روز کہ چون جدم از عشق زدم در من بنیت بدرمان طبعیان محتاج	رشتہ سجہ من سلسلہ زنا دار است آفتابانہ بہر ذرہ کہ دیدم یار است از چیم خاک شفا خاک و دہلدار است	

<p>عشق نگر که بادل خوابان چه می کند بیوجه نیست اینهمه خود نیست بے شد ز هر من آب خدا با و ناصدا حرفی نگفته ایم و سرشک ز ریخته بروی دوست غازه تخیری کشد</p>	<p>خون جگر ز دیده بد امان رسیده است ایزد ترا شوخی و ناز آفریده است کشتی یسلیگاه محبت رسیده است نمانده است حال لایق شنیده است رنگی که از خرم به نگاہ رسیده است</p>
۱۴۰	<p>بے زخم نروغ و لایست هزار بار بسمل صفت بگوید قاتل تنیده است</p>
<p>مگو شراب مخور که ز خمار خالی نیست سرشک سرخ مویخ زرد دیدنی دارد اگر چه دیو بوداردی بهشت انکارم ز کشتگان دم تیغ او پر است جهان چه آتشی که نخواهد زدن بسه چینی دلم ز دهنم آغویش بر گزست</p>	<p>قدح ببار که از لایق نیست دورنگی چشم از سبب خالی نیست که جام من ز می خوشگوار خالی نیست به زمین که شدم از مزاج خالی نیست ز فتنه جنبش پائے نگار خالی نیست بزیر خاک دمی از فشار خالی نیست</p>
۱۴۱	<p>چو بلبل است ولایت بند لغز سراسر ز کالان سخن روزگار خالی نیست</p>
<p>دل نمی خورد و آتش نری پیدانیت عشق نپایان توان داشت که تقدیر زلفت خوروی که ندانم دل من بود بخواب همه حیرت زده ام پیش که فریاد برم من و اندیشه فوای قیامت عاशा بسکه در وقت او شام و سحر می گرم</p>	<p>شکل هست بجان و شرری پیدانیت رازم افسانه شدم پرده در پیدانیت فتنه بر پاشده و فتنه گری پیدانیت وای بید او که پید او گری پیدانیت شام امید مرا خود سحری پیدانیت بزخون است زمین خشک می پیدانیت</p>

تا نو تجم به دور و محبت رسیده است ساقی بیار منی که بکام است بخت من آهنگ نگار که کار رقیبان مستام کرد آن زند سیکشتم که به پیشم حسد ارباب ای ساکنان تنگده دست بر آورید از مکر خافت ساه دل من سیاه شد	این خرقة صفای منی آلوده که شود کز به یار سابه ولایت رسیده است	۱۶۸
منظر جلوه جانان دل پر در من است گر مجبوشی بحر یمنان و زهنگار شان دوره عشق بنگام بود صد آفت دروغ از فکر خدا واد بباغ و ارم خاک گردیدم و لاله در میخانه شدم هر نفس بیده هست یمنان من و او	منظر تاب و تب عشق رخ زرد من است شک انفاس صبا هر نفس هر من است آنکه درانه صفت رفت دل هر من است حادی سخی صدف بیت یک فرد من است آنکه صد دور ببادش نهد هر من است زهرة شیر دلان آب ز ما و من است	
ایمان متن برای که جانان رسیده است قاصد رسیده گفت که فرمود صبر کن پیکان برون نباید و پیک اجل رسیده هر غنچه بجنده در آمد ز رو من آمد حبال یار به تیسار نو و لا	ای دل یار جان که دم آن رسیده است بگذارم اسے شکیب که فرمان رسیده است تیرم بدل ز عشوه پنهان رسیده است این طرف زعفران گلستان رسیده است خون جگر بیا که مهران رسیده است	

	<p>فرق این است اگر کسی تو نگفت بد است نگفت مشک اگر ناخفن و تا مار است طینت من بگر از خاک و رخسار است</p>	<p>بحد بنیل همه دامن او لیکن ایدوست بوی زلف تو صبا می برد از قاف بقاف بوی می بو که ز هر قطره خون می آید</p>
۷۲	<p>روح مست است و لایست ز می عشق سوز خلف دل بین که بدین باوه کشی بسیار است</p>	۱۶۵
	<p>کس ندانم نمی غیرت از که مراست عاشقی را نبود این دل مضطرب مراست نیت در بند چنین ترک شکر که مراست تا که هست چنین طالع یور که مراست خیبر و خنجر کش و بگریخته خنجر که مراست قیس را تیر نبود این زن لاله که مراست</p>	<p>برهن را نبود این دل کافر که مراست می تپد روز و شب اندر بوس کشته شدن ترک آفاق کنم ترک وفا بش کنم شایدی با هر خنجر زهره منم هم دادند سرخ روی ز رشیدان جفا منست گیت و هم را بیکم مردم سباید بنگر</p>
۷۳	<p>ای ولایت منم و خلوت و جانا مان بکنار شاه را چمن شد این پیش میسر که مراست</p>	۱۶۶
	<p>زهره بی سودا گفت آب کردن شکست خط کشتی بر سر گرداب کردن شکست ویدیه بیدار مارا خواب کردن شکست خانه اندر موضع سیلاب کردن شکست عاشقان را نایل محراب کردن شکست بسکه پاس خاطر احباب کردن شکست</p>	<p>بی محبت دیده را تو تاب کردن شکست دل بدیرا محبت چون ننگدی صبر کن عاقل از پاس نفس غافل نگردد ساعته در میان عالم آب است جای مردک سجد و باروی جانان سبکتای پارسا هر چه بیگوید و کم کن یا کم تر کن</p>
۷۴	<p>از غم دوری ولایت اندر آب و آتش آری آری جان چون بیاب کردن شکست</p>	۱۶۷

از تب و تاب دل خسته چگویم که هنوز هر نفس طالب آنم که بریزی خونم گل بخیزد و صبارا چه خبر بود که گفت مرده خود زنده شود حاجت تم گفتن چیست	تشنه آب و دم خنجر طناز به هست دست یکشا بدلی که فاسا ز به هست و در میان من و عشوق اگر از به هست هر سخن از لب نوشین تو اجمار به هست	
۱۷۳	یار بااست و لایست که خزین می گوید با خرابی زندگان خانه بر انداز به هست	۸۰
اندین سکیه هست می بینا به هست خوشتر از دیر سخا نیست مقامی دیگر میکشد ناز و نگر جان به تنم می بخشد یار بااست و تو از فرقت اومی نالی قدرت صانع مطلق ز جالش پید است زاهدانند گز است سبز زلف بتان	جرع نوش لب میگون دلار است هر که آید رود از خویش عجب جا هست هرگز از مرگ نه رسم که سیجا هست بنید آنکس که نظر یاب ز دنیا هست شکر صورت خویش که نما سجا هست از در تکره بگریز اگر با به هست	
۱۷۴	بیسر اید غزل تازه و لایست هر دم اندین بزم سخن زمره آرا به هست	۸۱
مرا بدیر سخا عشق گلزار به هست بدان که ناوک الفت خورده ام بدل سبب گمان که ندارم خیال معشوقه چه شد که رنگ رخ من نمی کند پرواز بگریز خورده که بے ذوق شعر گفتن چیست بدین بصورتی معنی که من دارم	مگو که درونداری که داغ یار به هست ز کاوش مژه در سینه خار خار به هست که دیده های سپیدم با نظار به هست که خون گرفته دلی از بے نگار به هست که از غم جگری سر سبز فگار به هست که حسرتی بدل از پوسه و کنار به هست	
ولایت است که دارد محبت پنهان		

	روز وصل کرد تلافی بعباشقان	کار شب فراق بپایان رسیده است
۱۷۰	آن یار بر در است ولایت ز خود مرو اجی در دستد باش که در مان رسیده است	۷۷
	از در عشق بیند ای که ماوای خوش است هر صبح خانه زلف دلان بر مین و لکش صبح و شامش چرخ زلف بهاری دارد هر مقامی ز زبان نگین سحر راست گرم هنگامه بازار جنون است مدام بش نو نغمه بلبل که بے زنگین است	سرزمین خوش و پست خوش و بالا خوش است هر مکانی ز حیدان خود آرا خوش است بر مگاہی خوش و لبان خوش جا خوش است هر تاشا که شک ارم افزا خوش است بخرداری غم آس که سودا خوش است نگار جویه گلین که تاشا خوش است
۱۷۱	الغرض حاصل گفتار ولایت این است از در عشق بیند آس که ماوای خوش است	۷۸
	اخبار میباید بود گر سخن این است از زهد که گوید ز کرامات که لافند جانب نر شود و اعظم بچاره ز کویست تا کیست که گردن نه بند زیر دم تیغ باشد همه حسرت زده شوق محال تا بر دصا بوی تو از مرده نشان نیست	خضر آب بقا کے طلبد گردن نیست کز زهد ترکانہ تقویٰ شکن نیست گر ز کس سنا ز بسمل فلک این است گر تیغ ہمین است و گر تیغ زن این است گل خنده بشوخی زند گردن این است بعقوب شود یوسف اگر پیرن این است
۱۷۲	در انجمن عشق نخل خوانده ولایت فردوس شود خاک اگر انجمن این است	۷۹
	اندربین دیرخان ز فرسہ پرواز سہ است روز و شب محو تاشا سہ جلال زیبا	بیلی غمہ دری طوق خوش آواز سہ است سحر و شام جگر خستہ انداز سہ است

	<p>شمع مانند مراد و دلبس خواهد رفت و اے ناکامی شکم که خبر خواهد رفت</p>	<p>تا نیای شبستان من از سوز و گذار مردم از حسرت و تازم حریفان نشدم</p>	
۸۵	<p>اللہ اللہ کہ شود کعبه ولایت گویم یار گر گای ازین را بگذر خواهد رفت</p>	۱۷۸	
	<p>همه پلوشده سوراخ تو گوی تیر است در پس روده دل من که جان تصویر است رنگ من یعنی اگر خود بخشش تیر است زلف شکین جنم نیست مگر بنجر است پاکبازان ترا خاک شدن تقدیر است هر که ناز تو کشد یک نظرش لغزیر است</p>	<p>در می سیکه عشق موجب تاثیر است ایکه اندر طلب یار نمی آسانی غیر خود کام از و کام ستاند حاشا چچ و بیچ و شکن و شکن و خم و خم سرنوشتی که بود محو که داند کردن حاجتی نیست بشنام که تکلیفی هست</p>	
۸۶	<p>بر ولایت کمن ای ترک جو امانت رحم کمن رحم که این کشته الفت پیر است</p>	۱۷۹	
	<p>منم که خاک شقای درت دو آمن است منم که زلزله بر بار ناله های من است منم که پیر مخان شیخ رہنمای من است منم که اینمده سحانه از بهای من است منم که آمینه ام قلاب با صفا من است منم که روی ترانه از و فاس من است</p>	<p>منم که رسد خاک در تو جای من است منم که شور محبت ز من زنی کرد منم که خاک ره پیر می نزدش شدم منم که پله به پله جام سید بدم منم که صورت جانان درو همی نگرم منم که زلف تو از آه من پریشان است</p>	
۸۷	<p>ولایت آنکه رسانید تا خدا اے مرا اگر بنور رب منی همان خدا اے من است</p>	۱۸۰	
	<p>دزدان بحال رست ای که صلا سانیست</p>	<p>چه شکست که شکین دل بجز این نیست</p>	

۸۲	تباہ کردہ جو دوستم شعار سے ہست	۱۷۵
<p>ز چشم انتظارم خون روان است درون صاف من آئینہ سان است دل از سر حشریت تا توان است رضا سے قاتل من گوران است کہ اشب ماہ من پس مہربان است حجاب خود نمائی در میان است</p>	<p>بیا جانان کہ دل از غم بیان ست مکر کے شوم از جوڑت اتل تو انائی سرشت عاشقان نیست بخواہسم در تیر خنجر پیدن بدہ سانی تجب اسم آفتاب لے تو کے بینی جبال برکمالش</p>	
۸۳	ولایت از جہد الی غم ندارم بیاد اول سن شادمان است	۱۷۶
<p>باسوختہ جانان محبت نظر داشت عاشق لکر از دوری او چشم تر سے داشت از سادہ دہا ساز بخونین جگر سے داشت اکثر ز رو مہر کیو یکم گذر سے داشت ہم مالہ زار من مخزون اثر سے داشت روز و شب شام و سحر از من خبر سے داشت</p>	<p>زین پیشتر آن ترک بعشاق سری داشت بر بخودی دگر یہ اور رحم ہمب کرد دورم حریفان ہوساک نمی رخت دیوانہ لداڑ منا بود سہرا پا ہم آہم اول آن شوخ رہی بود بیکانہ صفت بخیر از حال نمی بود</p>	
۸۴	ہر لحظہ ولایت بغبت گریز گوید زین پیشتر آن ترک بعشاق سر سے داشت	۱۷۷
<p>سوج خون دلم از دیدہ تر خواہد رفت اگر از نالہ عشاق اثر خواہد رفت پایام من اگر باد سحر خواہد رفت ہر دم از چشم زم خون جگر خواہد رفت</p>	<p>صورت یار اگر از پیش نظر خواہد رفت یارب انجام غم عشق چه خواہد بودن عصبت یار یقین است کہ یارش ندہد بے تو یک ساعت آرام نخواہد بودن</p>	

۱۸۳	ای ولایت چون نباشد بی نازی ناسن سن گداوم شد مفتح علی شاه سن است	۹۰
تامر ابروی محبوبی نظر افتاده است دود سودا و گیسوش بسیر خجیده است تا چه گل در آب خواهد ریخت عشق فتنه گر کرده سیلغ ترکیب پروای من هر کوه را صورت دانی گرفت غلغله در حیرت که دربیا بان محبت پیر و مجنون نیم	کار با خون دل با پخته افتاده است وز خیال عارضش خون در جگر افتاده است شهر و حسن منم در حبس و بر افتاده است در ترش بگر که بر هر گام سر افتاده است دوده آه من که در جرم قمر افتاده است پای من هر جای پایش پیشتر افتاده است	۹۱
۱۸۴	تا دل شد ای من یک جلوه ترکانه دید ای ولایت از دو عالم چه افتاده است	۹۱
چین زلف پچانت شام نکست افشان است چند بخودم داری جسم کن بخو بناری کار با علاجت نیست در دهن جانان را در عشق از خون شد دل بافتش خون شد چون کنم بدل پنهان عشق آشکارا را اشک سرخ جاری شد و انهم بهاری شد	ور سو او گیسویت این چه شک پنهان است ویده از دلازاری زار زار گریان است یک نگاه است او ای سیح دربان است حالتم در گون شد جان ز بجز مالان است زنگ چهره زردم هر که دید تیران است من ز دل بشی انهم دل ز من بشیان است	۹۲
۱۸۵	می نیم خجاک خون ای ولایت از دوری جان ز خود و زاموش است دل بیا و جاتان است	۹۲
دغم از دل که غم عشق کشیدن دانست دل بصد پاره و پاره لب بد گون تپش پیر می خانه از و گردش چشمه خواهد	ترحم از اشک که از ویده چکیدن دانست بچنین شیوه که اند از تپیدن دانست باد و تاب لبش هر که کشیدن دانست	

گهی بدیشدم گاه در حسرم رفتم بشام مرگ رسیده است صبح زندگیم روم بودی بخون و بے چگونم روم به نسبت که مرا با تو هست سیدانی کنز نسیم بوسے تو مرده را زنده	درین دو خانه خالی نشان جانان نیست عجب که زقت اورا هنوز پایان نیست بقدر وصل پنهانے آن بیابان نیست پس حال دل ازین کوچ نشان نیست گلی که مثل تو باشد درین گلستان نیست	
۱۸۱	بدین نفس ولایت طیب گریان گفت برو که در در ترا جز وصال در مان نیست	۸۸
عشاق جان شاد تر ایم جان کجاست آنانکه کامل اند شب و روز ساکت اند معلوم شد که نیست و نمی آیدم نظر حاشا که تحت و فوق شود در هر هم عشق فارغ ز قید نام و نشانند عاشقان ای ناتمام عشق چه پرپی مقام دوست	دین پرده های خوف و جادو میان کجاست اگر دلال را ز صنم را زبان کجاست ترنی بگویی و درین نشین کن دمان کجاست آنجا زین کجا بود و آسسان کجاست برو اسے نام کو و خیال نشان کجاست در پیکر است کس نماید روان کجاست	
۱۸۲	بجز صبر چاره نیست ولایت سکوت کن در مان در و داسے من ناتوان کجاست	۸۹
سر نه چشم حجت خاک در گاه من است کشته عابد ز بیا نغم مرا یادین چه کار آگهی آنست که خود آگهی نبود ترا عشق تا میری نبود جای کرد و درش تا چه خواهد بود و محبوبے که دل بر او کفش ماه من شب تا سحر در جام دایه آفتاب	عشق را نخر و اثر را ناز بر آه من است صادق اندر بت پرستی قلب گمراه من است راز و ان این معانی جان آگاه من است طایر عرش آئمی انجمن گاه من است هر رپی رخسار و چهرت ز اکر او من است نور جام آفتاب از پر تو ماه من است	

۹۵	ای ولایت بود انداز نمایان ز تپش نشر تاز گدو در گد بسل شکست	۱۸۸
گاه در آتش و لم گاهی در آب افتاده است هر کرا بینی بدو در آن خراب افتاده است عکس روی یار تا بر آفتاب افتاده است از کف رنگین ساقی گل در آب افتاده است آهوان را در جگر با خون ناب افتاده است زنگی است است در جام شراب افتاده است	وزنظر اشب رخی گلگون نقاب افتاده است الله الله من چکوم سستی پستانه اش پاره پاره گشت دلهادر جگر با خون فتاد زنگ سرخ از جوش سستی نیست جام باده را تا نسیم صجگا سه ناسته زلفت کشاد خال نبود آنکو بر دور لب معشوق باست	
۹۶	ای ولایت نیست خود بینی طریق عاشقی اندر و نیم خالی از خود چون حباب افتاده است	۱۸۹
بهرش مبتلا هر سه حبیبین است همیشه در غل طفل حسین است زبانم لال در جوش ازین است خم ابروی او محراب دین است گل اندامی بخوبی یاسمین است نخن سنج بقطرت نکتہ چین است جوانی لاله روی و نازنین است زنگی بختی آشوب چین است سوی سوس قیامت خونین است	رخش رشک نگارستان چین است در احم و خضر زور کسار است عقیق از رشک عیش می خور خون کین ز ابد نماز سه بر رخ او سیر خالے بکمت مشکبو دل آرا سه بحبان جنتی سیح بری پیکر نگار سه عشوه ساز ختن رافتنه و هنگار سه ترک به چشمه بر عنانی غنچه ناله	
۹۷	نه ایمان کنون دارم نه دین ولایت دین و ایمان همین است	۱۹۰

شوخی ز کس ستانه کرد اند الا پای بن سز کند جاده بطحا و کشت هوس آبجایش نبود تا به ابد	هر که آه و صفت از خویش رسیدن داشت که بکوی حرم دوست رسیدن داشت لب شیرین کس هر که کمیدن داشت	
۱۸۵	چو بود خار که دامان ولایت گیرد که ز سودا سبخت جامه در بدن داشت	۹۳
هر کجا ساده نگاری و گل اندامی هست دل صانع خیال رخ زیبای کسی است آنکه طشتم ز لب بام بفتاد ازو ای خون حال دل است چه پری ازین تلمه از نور و رون بال کبوتر در دوست گوش چشم است مست خود آرای بس است دشت خلل نشد از رحلت مجنون که هنوز یارب این طول ان است که نام جهان آه کم شد عظم از سینه در ان کوچه زلف کوی عشق است که خورزی عشاق اینجا	عشق را گرمی هنگامه ز بدنامی هست اندرین آینه تصویر دلارامی هست باز در جلوه چو خورشید لب با می هست نجه تخریب عشق و بخود خامی هست ای نیم سحری خیر که پیامی هست ما چه سازیم اگر باده و گرجامی هست همچون سوخته خون دل آشامی هست سحری در پی آن نیست عجب نامی هست که بهر چرخ خوش تیره سر انجانی هست کشته بر سر بر کشته بهر گامی هست	
۱۸۶	از ولایت روش زهد پر سید که او زند سخواره و آواره و بدنامی هست	۹۴
خارج است بره یار چو در دل شکست دشتم چشم نگا سینه زدارا گاس بسل از شک شد موش که در قتل عشق سایه قبر چو زیامت لب افتاد	پای است جبین اول نزل شکست دای تقدیر که فانی دل بدل شکست در گلوی دگر خنجر است تل شکست بخود آنا به بغلید که محل شکست	

عکس خال تو در آئینہ دلہا افتاد	معنی نقطہ رشکین سودا و است
۱۹۳	نور حق جلوه بچشم و لایت کرد است اسے ضم ہر کہ ترا بدست داراوانست
ای جیب خاص نروان العیاش ای ورت ماوا سے ہر جیارہ ای بتی صفت اشقی ۲ البطی جان بلب آور فتنہ فتنہ گر دل بہ تنگ آمد دوست راہزن دوست و پاگم کردہ ام از بے خودی العیاش اسے رحمتہ للعالمین ہاں غلٹی اسے محمد بکیم	العیاش ای اہل ایمان العیاش ای انیس بے لویان العیاش ای شفیق روسایان العیاش ای معین ہنس پران العیاش العیاش ای روح عرفان العیاش مولس بدست و پایان العیاش ای پناہ جان پاکان العیاش نیت غمخوار کسی ہاں العیاش
۱۹۴	تا بکے باشد ولایت در فراق جان بلب آمد ز جہر ان العیاش
ہرگز بالہی نمند ہوشیار بحث انجام آن خرابی فرج فداست است چون گل سکوت کن بجواب زیادہ گو تخلیم خاکساری مردان راہ کن بادوستان زہر زہ سرائی چہ فائدہ نشدندہ کہ حق تو الصلح خیر گفت	بیدخل علم و عقل نیاید بکار بحث بگذار جاہلی و کمین ز بہار بحث ہر چند خوش بود چو نوای ہزار بحث ہرگز کمین ز کبر بہر کسار بحث پیدا کند سیان دو یکدل غبار بحث در ملت صلاح کند بوقار بحث
۱۹۵	خوشتر بود تیا ز ولایت خموش باش گرمی کند نیاز و فاسے تو بار بحث

<p>اشب آه سوزانم در شر نشانیاست بسکه سر تنگ آید جان ز دل تنگ آمد که بخون بجی غلغم که چو موسی می چم از منی که نمورم وز پله که نخورم مردم دهبوای او زنده کرد و حسن کام معنی محبت چیست عشق را حقیقت چیست</p>	<p>شعله بادمان من گرم هیز با نیاست ماه من چپی پری وقت مهر با نیاست این چه دردند ریاست انچه ناوانیست سربدوش من بار است طوف سرگرا نیاست حال دل سپرس ازین دافع سخت چانیست نکته زین نشو نام سبب نشانی است</p>
<p>۱۹۱</p>	<p>بر ولایت خیدار حس کن بیاجانا ۹۸</p>
<p>نازم این دل را که پیر و در خود در مان نجست تارک هر آرزو شد بر غلام آرزو بر سر خاک ره عشوق بے پروا نشست عقل را دانست در راه محبت رخنه گر آفرین دم حساب بر محبت مردانه اش عابدانست و محبت همچین خواهد بے</p>	<p>پوسه اندر شب وصل از لب جانان نجست چاره کار بے بجز هنگامه حیران نجست از خرب عشق بی سامان شد و سامان نجست از غلاطون حکمت و تعلیم از لغزان نجست وادی مجنون همه سر کرده دیان نجست مشککش او فتاد و هرگز خیل آسان نجست</p>
<p>۱۹۲</p>	<p>اولین گام ولایت بود کز زبان عشق ۹۹</p>
<p>و انغم از دل کده پیر سخاوت را دانست تازه فرمود به پیران کلیسا بیعت کفر و زید و سر از کعبه اسلام تابست جام می خورد و بخاک در خاژ شکست زنده می کرد بنام تو لبش عظم ریم</p>	<p>لذت جاگمی ساغر صیاد دانست سر خوش افتاد و سرور می بنیاد دانست رتبه خاک در پیر کلیسا دانست تارک سجده شد و در زنگاری دانست کنه جان بخشی اعجاز سیما دانست</p>

بخیر بود است گوئی از خزان خوشتر	برنمای دهری خند و گل خندان عیش	
۱۹۸	ای ولایت انتهای عشق بازی مردن است آه می جوئی براس درو خود و درمان عیش	۱
آدم ببردت ای رشک سلیمان محتاج هان بده خاک شفا از در خود بهر خدا سبز کن سبزن اسے ابر محیط رحمت آبرو بخش بیک جلوہ دیدار مرا ای خضر تشنه لب آب بقای سخت ای گدا می در تو هر که بود در عالم	ای بیک خنیش ابروی تو پاکان محتاج دل بدر و تو تعلیل است بدران محتاج هست این نزرعه خشک بباران محتاج ای ملائک بجنور تو چو انسان محتاج ای نبوش لب تو چشمه حیوان محتاج ای غفران دل آویز تو شاہان محتاج	
۱۹۹	تا بکی باشد ازین لطف ولایت محروم ای بیدیدار جمال تو دل و جان محتاج	۲
سر که شد خاک رست نیست با فسر محتاج از عرب تا بلجیم هر که حصار ایشان خست تشنه شربت دیدار تو بهستم لاریب مستم از باد تو نشین وز سبب مستی من روز لے سوی من ای شاہد کی بکشای پرز بوی سر زلف تو بود آنجسب منم	بنود هیچ گدا سے تو یکشور محتاج بنگاه کرم تست سراسر محتاج نه بخت امنی نه بکوتر محتاج نه ز سانی متر حد نه بساغر محتاج چشم کو نه نظرم هست بمنظر محتاج نه ز خودی منقاصی نه بجزر محتاج	
۲۰۰	مردے رفت ولایت زوری سوتی ای آمد آجنہ ز در خلق برین در محتاج	۳
نیت دیوانه عشق تو بسکن محتاج روز تاشب همه در بنجودش میگند	نه پروای گریان نه بدامن محتاج نه بجزر استوجب نه بگلشن محتاج	

الغیاث از زلف پیاپیان الغیاث الغیاث از چشم منشان الغیاث و انما بر سینه سوزند از ستم دور کرد از من نزل آن ماهر و عشق را طالبست بیرون از قیاس بسکه در وشت از کف پایم شکست	۱۹۴	بر گرفتیم تنگ در یچون منش ای ولایت گفت جانان الغیاث	۴
دل غ دل باز نمودیم عبث در شب وصل بر اندک ما را حاک ما داد منور و بر تو بیاد هوس افز خود دوباره حبس محال عاشقی راست ملامت لازم گو بر اندش بستم دل بگرفت	۱۹۵	ای ولایت همه بیال و پریم متب در دام وجودیم عبث	۵
آمدی ای محبت در صحبت زندان عبث کاملان را نیست نقصانی ترا سینه ال یک نظر کردن بحسن خویش افکند از نظر عاقبت با تو نخواهد رفت سامانی بجاک پاید امان تو کل کش که روزی خود رسد		ساختی نرم طرب را کلبه احزان عبث ماه کنعان را از لیلخا داشت در زندان عبث کرد خود بینی گوارا یوسف کنعان عبث روز تا شب بوده در حسرت سامان عبث خوار میگرددی بهر کوی چو بی مبران عبث	

۴	سایل آید بدست سینه فگارے محتاج ۳۰۴
ای بوی خوش تو سبیل و شیرین محتاج دل با هست بختان حست در این محتاج ای بجاک و پاک تو سلاطین محتاج چند باشد سر شوریده سبیلین محتاج ای بچین بهر زلفت خشن و چین محتاج ای بنیک گشت بوی تو با چین محتاج	نیت با ناز و کنش عارض رنگین محتاج نشت خاکی زور خویش عطا کن مارا زور و زره هر خار خوش او اکیر است وقت نشت که رنگ و دست باز نم نشته بوی تو و شبنم کند عالمه را آه گراز سر کوی تو شیشه نو زو
۱	مشکل او فتاد و لایت چکنم جاره دل یا سلطان غنی و من سکنین محتاج ۳۰۴
جانم فدای اوست که من مود انا ملج اقرار میکند بیجا میت مسج اگر گفت که تو خدا نی بود صحیح یعنی که هست ذات قدر خارج از میرج	هر چند در جهان شده ضرب المثل هیچ تا زنده داشت عشق تو اش ای خجسته ذات ای زوره با س خاک در تو ستاره با آئینه جمال مستدیم است حسن تو
۲	باشد بسل در و محبت گر بسن پوشیده چون کینم و لایت نهم صریح ۳۰۵
قصه رنخار تو صورت اربان صبح ای دل شب زلف تو ای رخ تو جان صبح اگر شب یلدا بود زلف پریشان صبح ای پرتنا تو چاک گریبان صبح زنگ کجا بوی کجا در گلستان صبح زخمه دیوار ماست منتظر ایوان صبح	ای ز رخست جلوه مهر در خشان صبح نسبت آن چون دم بارخ و بازلف تو طره مشکین تو ناز و کشای وی است خود و محب حبیب من که است پاره شد غرض کتم روشن است همچو جمال تو نیست چهره نورانیت شمع شبستان است

<p>طایر جان مرا بال و پری بخش که هست آه صد آه ز نیز بگ محبت که بود بے نمایش به ثنا خوانی تو مشهورم بینوایان ز بیتابی دل سے گرم</p>	<p>اندر ان روضه بیک شاخ نشیمن محتاج دل همیشه دودیده بر وزن محتاج بنمودن نبود اختر روشن محتاج بهر دیدار تو در کوچه و رزن محتاج</p>
<p>۲۰۱</p>	<p>جلوه کن نیشتمان ولایت روزی ای بیدار تو عالم همه چون من محتاج</p>
<p>از عشق تو خون در دل دیوانه زنده موج ترسم که خسرانی کن این موج خدایا بے شبه بلغز دست درم شیخ چو زندان گر چه یغمان و مہم بد از سستی چون نشانه زند یار بگیسو سے جہنم اسے دیدہ بکن گریہ کہ از رحم بیاید</p>	<p>چون سیل که در دامن ویرانه زنده موج آن کن که سر شکم همه در خانه زنده موج گر با ده گل رنگ ز سبزه زنده موج از جوش اما الحق می چماند زنده موج طوفان بلا سر بر از نشانه زنده موج کز خون دلم تا در حب مانا زنده موج</p>
<p>۲۰۲</p>	<p>صد جوش نمان در دل من است ولایت اگر گریه کنم سبیل زور یا نه زنده موج</p>
<p>هر که یارش تو شوی نیست بیماری محتاج سبز کن مزرع اید باب رحمت اسے زہی مرتبہ انکہ شود خاک رہت ہر دلی آئینہ جلوه بے پردہ تست روز و شب از رخ و زلف تو بیماری دارد دورمند تو ز پروای گل آزاد است</p>	<p>هر که شد خاک درت نیست بیماری محتاج ای بار پرست هر گل و خاری محتاج نبود کشته عشقت بجز اسے محتاج نبود حسن تو با آئینہ دار اسے محتاج ای با حسان تو هر لیل و نہار اسے محتاج ہمچو سرو سے کہ ناشد بہا سے محتاج</p>
<p>ہن پنجشای و عطا کن بہ ولایت چیری</p>	

۲۰۹	میکشی هر سحرے سنت پیا صبح	۱
ای جگر با تقاضاے جلالت سوراخ گل رعنا چه بود بارخ نورانی تو با خیال تو اگر دست و ده خلوت تنگ از ازل تا بابد خستم رطل آده	ای نظر با تماشاے جمالت گشتاخ ای ز نخل چستان تو طوبی یک شاخ دوست گیرم و گریم بهو سهاے فراخ اگر دمد کون بود بر تو بهتر زین کاخ	
۲۱۰	کاش در انجن پاک تو بارش بدین تا به نظاره شود چشم ولایت گشتخ	
بموی که شود هر طرف گلستان سرخ شد آب خون من و دیده رختش قاتل بترس از نگر او که چشم جادویش با قتاب چه نسبت جمال روشن را بیار باده شیرین ز بهر دفع خار زمانه خون جگر می خورد و ز رشک لبست	ز بیل خون جگر یکم سبب بان سرخ بر آید از دل زخمی چگونه پیکان سرخ به تیغ عشوه کند هفت تا خراسان سرخ که رنگ او به زرد است و روی جانان سرخ ز جوش باده تلخ نیست روستان سرخ عجب کن که بود لعل در بدخشان سرخ	
۲۱۱	پیرس حال ولایت که از غم دوری ز خون دیده گریان نمود دمان سرخ	۳
هر دم ز غمت دیده خونبار شود سرخ گر سرخ شود سلغمی جای عجب نیست افزون ز نمی قطره نمی گرم و تا هسم از جلوه کاشانه من رنگ پیروز ای کاش کند زیم مرا رشک گلستان از هر شره ریخته ام قطره گل رنگ	یکبار نمی پرسی و صد بار شود سرخ کز پر تو رویت در و دیوار شود سرخ از لجه خون کوچه و بازار شود سرخ از فیض صبا چون همه گلزار شود سرخ و اما نگر از گل ویدار شود سرخ تا هم تشرش نیست که بسیار شود سرخ	

۳	<p>فراق بدان اندک هست ولایت یکی آنکه سوزون مانا له مرسان صبح</p>	۲۰۶
<p>تاکشد جلوه بر حصار فلک تازه صبح باش در محفل عشاق باندازه صبح او قناد است بهر انجمن آوازه صبح باز کردند شب وصل تو در واره صبح</p>	<p>شب بیا این روشن چرخ تازه صبح از سر شام بکش باده رنگین دمو این چه صبح است که است آمده در بیا خانه پر نور شد از عارض روشن گویا</p>	
۴	<p>ای ولایت ز بجای غم دل چون کجا نکشیدیم شراب لے یخ تازه صبح</p>	۲۰۷
<p>که پیر باده فروشان نکرده است مباح مرد دلیر که است غل نمیرود سیاح اگر چه سخی فراوان کتد صد ملاح که پیر باده فروشان مگر کند انجراح که دل ندید ز تعلیم شیخ روئے فلاح من و طواف خرابات و عالم ارواح</p>	<p>محو از من زنده شرابخوار مسلح روندگان همه دارند بر قدم تظلمه خویش بجز محبت برون نمی آید بعض حاجت خود سوی دیر می پویم کنون بدست سبوت تازه میکنم بیعت بمرگ نیز ز عشق منان بخاتم نیست</p>	
۵	<p>اگر چه شلیوه آن ترک شوخ استفاست ولایت است و نیاز و سماجت و الحاح</p>	۲۰۸
<p>آفتابم بده اسے ساتی بیانه صبح حال شمع و بحر و حالت پروانه صبح بیل آسانیم آشفته و دیوانه صبح یار بگست بیک ناله مستانه صبح</p>	<p>روشن از نور قدح شد بهر سینا صبح از من سوخته جان پرس اگر می پرس مردم و شمع صفت هزاره مضمخه سنت باد صبا بر دل و بر دیده ما</p>	
	<p>باده خوار است ولایت که سر پای خواری</p>	

<p>مستوه کنان بسوی من وید که دید یار دید از همه که خردین بدن بود که بود یار بود سینه بناوک ستم سفت که سفت یار سفت دین زول دل از کرم رو که بود یار رو عاشق ناز خویش را کشت که کشت یار کشت لب ز نشاط بر لبم سود که سود یار سود خون دلم بکافری خورد که خورد یار خورد فاتحه بترجم خواند که خواند یار خواند</p>	<p>بخود و بے خردم را کرد که کرد یار کرد در همه دیو کعبه جا کرد که کرد یار کرد بسل نخبر ادا کرد که کرد یار کرد جان مرا خدا نما کرد که کرد یار کرد زنده بکرم خون بها کرد که کرد یار کرد تلخی عشق را دوا کرد که کرد یار کرد حاجت خسته جان روا کرد که کرد یار کرد کار ولایت از وفا کرد که کرد یار کرد</p>
<p>۳۵ اشک من خون در دل بر باریان سیند می کند فریاد قیس و باز میسد ارمدا یار من بهر تماشاگر گلشن می رود گزیم سنگ طفلان رو بصر می نم نیست پروا سے خضر جان داده ناز ترا گر بخواند و براند سر پایش می نم</p>	<p>۳۴ قطره چشم تر من کار طوفان می کند طبع مجنونم اگر میل بسیار می کند لاله راول خون و سنبل را پشان می کند سر زش بر هر قدم خار غیلان می کند از لب یک بوسه کار آبیحوان می کند می نهد بر دیده منت آنچه در بان می کند</p>
<p>۳۱۶ ای ولایت دل اگر دای جلالی نمیدم مرحبا یارے که جان تسلیم جانان می کند</p>	<p>۳۲</p>
<p>تیره نخبان که بسودای دو گیسو باشند منت نافه تاتار چو مردم نکشند کشتگان نظر الفت بلی نشان لذت زخم دل آن خسته در روان دانند نبیت محبوب حسین که ستمگر نبود</p>	<p>پایز بنخیر ز چرخ سیم هر سو باشند ست از نکت زلفین سمن بو باشند همچو مجنون همه خاک ده آهو باشند که قاتل مگر ز گس جادو باشند آه زانا که جفا پیشه وید خو باشند</p>

۲۱۲	<p>گر تیغ کشد آن بت سفاک ولایت از خون برهمن رگ ز نثار شود سنج</p>	۲
<p>از باد گل رنگ تو شد سانغ سنج ما عاشق لبای ننگم شیا ساقی من علم بدو امرو که جانان آن طفل برهمن مگر افتاند بزرے کشت است لبی او هنوزش سر قتل است تعبیر خان است شفق را و چین را</p>	<p>ساقی چپی است این که نو دایمده اسنج باید پئے بیار لب لعل دوا سنج مست آمد و از بهر دلم کرد قبا سنج کز ننگ گللال است بهر وی صبا سنج تیغ بکف دست ز خون شد اسنج کز پوئخ ساخته ارض و سما سنج</p>	
۲۱۳	<p>آن رنگ خانیت ولایت که تو دیدی بود است زخمت کف دست و کف پا سنج</p>	۱
<p>باو شای بگدایان محمد داوند مخزن درد نباشد دل بهر لوبهوسی مایه ناز کلیم است اگر دست دهد اختیار من و تو جلد سپروند بدو کاستانی که خداراست بود از پی نشان فلان است از همه عالم دل مستغنی ما</p>	<p>بلکه کونین لبند بران محمد داوند دولت عشق به یاران محمد داوند آن عصا که کبد بران محمد داوند خوشتدیر بدو ان محمد داوند ملک هستی بحسب ان محمد داوند بے نیازی به شتا خوان محمد داوند</p>	
۲۱۴	<p>هان ولایت سخن مصروف بجا تا چند شان پوشخت لب لایان محمد داوند</p>	۲
<p>باغم و دردم آشنا کرد که یار کرد مست شراب جانفر کرد که یار کرد تیغ کرشمه بر گلو راند که راند یار راند</p>	<p>خوار و خواب و مبتلا کرد که یار کرد نوش دهن بکام ما کرد که یار کرد ز گسست سر مه سا کرد که یار کرد</p>	

دلم بوی تو اشتگی ز سر گیرد مکوز گریه چو خیزد مگر تو بے خبری نقیه کیست که مانع شود ز عشق تو ام بخاک خفته کند سجنه سجائی	هوا ز کوچه زلفت چو مشکبار آید که خوشنقشانی عاشق بے بکار آید که یک نظر نه کنم گر هزار بار آید نسیم صبح نفس گر از آن دیار آید
۲۲۰	ولایت آن شب قدر است که بدانی شب که یار پر بحیره در کنار آید
۸	
ساقی ز روز ازل سنانه کرد سر نوشت ماخذ اسانغ نوشت آتش سے بادل مانی کند تا گرفتیم جام سے از دست او	مست من خدست میخانه کرد روزی ماباده و همپا نه کرد شمع روشن آئینه بار روانه کرد عمسده ساقی مراد یوانه کرد
۲۲۱	مے بر مینو شان ولایت کے کند انجیر با محبہ حبانا نه کرد
۹	
وقت آن آمد که سخنواران دوا غم کنند بزم عشرت را بعد ترتیب آرایش دهند از سر نو نشانه در زلف گیرش زنند مژده دیدار مجوران شیدا را دهند انچه بر جان حزمین از گردش ایام رفت گل بقیاتند و خود ناب و مجر آورند	ساقیان باده پیامے بجام جم کنند سطریان بانو سازی بزیر و بزم کنند طره مجوبه با باز حسم و حسم کنند خاک اندر دیده کم بین نامحسم کنند از مکانا قاتش اندای در غم ساله کنند مستب هم گریزم آید خیالش کم کنند
۲۲۲	وقت آن آمد ولایت با بشکر چل بیت می خورد و لے زنند انهم کنند اینهم کنند
۱۰	
تا که است کاکش صبا برد	سپایه بوشن ماسوا برد

ماشتان سزوم خنجر قاتل نکشد	همه از شوق درین معرکه یک رو باشند
۲۱۷	<p>شاعران جمله ولایت چون حسن پست بایل چشم باده و رخ سبک و باشند</p> <p>۵</p>
<p>خون دل تاز چشم زنه رود می کند انتظار دیده سپید درد دل کے ضرور رود ا تانه دوزی بناوک نگهش کوچه گردی کند انقباست خون دل می خورم عشق سنان</p>	<p>سیر غیر از دلش بدر رود دل نگهد ارتا نظر زود نبرد او تالابینه در رود زود در دانه جگر زود پایه امان شکن که سر زود تا بر گوشش این خبر زود</p>
۲۱۸	<p>ای ولایت بهتر از است که اگر زود رود سحر نه رود</p> <p>۶</p>
<p>ست می ناب او بهیار نخواهد شد آنزول او سوز بر سوز دل عاشق ستم نکند ساقی در وی زمی باقی سودای دو گیسویت آشفته سرم دارد آن زگرش بهارش آن چشم فسونکارش در طره شکینت ای ترک ختاگاهی</p>	<p>مشتاقی او از دل زنا نخواهد شد این ناله سن هرگز بیکار نخواهد شد تا بر سر خم حاضر خمار نخواهد شد جانم ز بلا س او بیزار نخواهد شد از خواب سیه سنی بیدار نخواهد شد خالی ز دل باکان یک تار نخواهد شد</p>
۲۱۹	<p>با مصحف روی او عشق است ولایت زنا این سبزه صد دانه زنا نخواهد شد</p> <p>۷</p>
<p>اگر جمال کزن است بهوش یار آید ز خار خار غم دوست سینه پر خون است</p>	<p>مبارز کوی تو چون است باده خوار آید مرا چه کار که گل آید و بهار آید</p>

	<p>آن ترک شکیش جز آزار نداند خون خوردن بشد ای تو زهار نداند تا حال دل آزاری اعتبار نداند خونباری این دیده خونبار نداند یارب دل زاری که بجز یار نداند</p>	<p>بر حال درون بختگاهش نظری نیست آزاکه جگر خون نشود از غم دوری رحمی نکند بر دل آزرده عاشق تا خون حریفان بخورد چشم سیاهش بے عشق نباشد مژه زندگی ایو آ</p>	
۱۳۴	<p>ایو آسے بر آن عاشق بیار و لایت کوجان دهد و بچکس آزار نداند</p>	۲۲۵	
	<p>بر خاک شهید گلستان شد کز دیده دوست خون روان شد تا جوهر تیغ استخوان شد وز در حجاب در بیان شد این عریده مرگ ناگهان شد هر آنچس که خواهم همان شد</p>	<p>خود گشته و باز مهربان شد ز انگونه بنجاک و خون پییدم راه و مہ تیغ رفت عاشق از کعبه وصول مشکل افتاد مقتول شدم بیک نگاهت عاشق شدم و عشق مردم</p>	
۱۳۵	<p>صابر بفراق شد و لایت آتش بوصول شادمان شد</p>	۲۲۶	
	<p>دین جان خزین حسرت پیکان که دارد این طرہ گل تازه گلستان که دارد یارب بوس نشسته مژگان که دارد سر گشتی از طرہ چپان که دارد تا یار سر چاک گریان که دارد تا کافر مایل بامیان که دارد</p>	<p>دل خشکی از پنجسہ بران که دارد که بشکند و گاه شود غنچه دل بس خون در دل سودانده ام جوش زناست چپ پیچون تار نفس را دل ریخون صد پاره شد از غیرت بن حبیب حریفان بر دوش فلکند است سیر زلف و تار</p>	

از خاک بذر و سبزه بار دینے کہ بدل نہفتہ بودم ہوئے کہ سرے زلف او داشت جائے کہ پے نشا را بود حال دل مبتلا چہ برسی دشمن کشد آنکہ ہوشمند است یا در دلم چہ کار اورا منہ بان چاک استخوانم	بنگر کہ محبت کجا بود این دشمن دین بیک او بود آن ز گس چشم سر بہ سا بود بیاری عشق بے قضا بود آن عریہ جوے یونان بود او دست فرو بخون ما بود بیگانہ کہ دل ز آشنای بود در کو چہ ترک دلر با بود	
۲۲۳	من بودم و دیر اسے ولایت نقتد برین از خند ابرو	۱۱
یار بے خوشگوار باشد آن رشک پری ز پر خاش بے رحمت غیر بامدارا مہوش ز نشہ محبت اندکفت ساقی سیرست از شادی وصل او دل من	من باشم و آن نگار باشد ہم صحبت و ہمکنار باشد ہمکاسہ و ہمگسار باشد آن ز گس پر خمار باشد ہمسائے آبدار باشد مستانہ و مہوشیار باشد	
۲۲۴	دروست ولایت از سر نو آن طے تار تار باشد	۱۲
دیوانہ دلم سجدہ زمار نداند ہر فتنہ بود خفتہ و او فتنہ بیدار جائے کہ نہ ارم بود ای دور زلفت	ہرگز روش کافر و نیدار نداند تا کیست کہ این فتنہ بیدار نداند ز تہاز کہ او طول شب تار نداند	

تا جان نهد عاشق حاشاکه بود صادق هر لحظه تبیدن چیت با سوز با زایل حقاکه گرامی تر از حسان نبود گوهر از حسن تو حیرانم تا چیت نمی دادم از شوق تو بیتابم و زهر تو بے خوابم	سر زبانش میرم دادم که بکار آید از خود بگذر تا او بے خود بکنار آید این را ندیده از کف تا وقت شار آید هر دیده ز کوسے تو با گریه زار آید تا چند ترا از من تنگ آید و عار آید	
۲۳۰	ز نارکش قاتل بچرم ولایت را رسم که زحق ترسی چون روز شمار آید	۱۸
جان بوفایا ختم مژده حسان برید تا ز سر نو بنا ز جلود گل جان دید و خشتش افزون شد از غم لیلای حے عاشق بشید ابرو در موس معجزش ترک پر روی من بایل بازی شد است حسرت و حرمان نگر تا بزنجار چه کرد	درستم نشنود این تن بے جان برید مشت پرند لب سوی گلستان برید قیس سر اسیر راست بیابان برید شاید جان بخش را کاش بدستان برید گوی مگو گوی مهر از پی چو گان برید یوسف بچرم را گفت بزدان برید	
۲۳۱	تا هنرش نگرند دست بدیش برند شعر ولایت همیشه حریفان برید	۱۹
شکر صد شکر که قاتل ز حسان باز آمد طالع خفته باشد ز سعادت بیدار بزم روشن شد و چانه پر از باوه صاف رفت عهدی که پر آوازه نبود و انجم صلح پرواز و باهنگ محبت و ساز رفته بود از پے آزار که زارم دارد	بر سر خاک بشید ان دست باز آمد لستم رفت و باند از دوا باز آمد ساقی ساغر جشید نا باز آمد سطر ب نغمه در لحن سرا باز آمد محو ناز آمد و با ساز و نوا باز آمد منبسم بلبل ز غمره ز باز آمد	

۲۲۷	کاید همه شب ماه شب افز و ولایت تا دایغ بدل از غم پنهان که دارد	۵
زین پیشتر بحال رقیبت نظر نبود بیشد محبت تو شب و روز بیشتر بودند مردمان همه شتاق یک نظر عالم خراب بود و صراحی پر از شراب یک بوالهوس بیزم وصل توره شد می کرد بوی زلف دلم را بیاهست	در خلوت تو با و صبارا گذر نبود جز من بصحبت تو حرفی و گرنه بود رحمت بخونقشانی چنان تر نبود جز گردش پیاله ز دور ان خبر نبود جز ذکر خیر پر مغان فکر شده نبود ممنون است از نسیم سحر نبود	
۲۲۸	و قتی که دل ولایت مسکین تو سپرد سودای الفت تو کسی را بسد نبود	۱۶
صبح تناد مید شام و صا لے رسید ساغر و می آورید مطرب و لے آوید سوز من و ساز من دوش از جایش بود دل همه بینا شد و دیده همه کور شد همت او دید نیست بر دل ما حربا سوخت غم او جگر ضبط نمانش نگر نامه ما باز کرد و دشمن ما را براند حرف بجزش بخواند بر و بجز بخت نشاند	شام و صا لے رسید صبح تناد مید نامه ما کار کرد پرده چنان مان و رسید کز تره قاتلم قطره خونی چکید چشم خدا بین ما جز تو بروی ندید بایسته غمغنی که داشت بار محبت کشید آه که آس نکر و گرچه بخون و ریتید رشته مهرش برید طرز کلام برید لعل ز زکس نشانده قصه وقت شنید	
۲۲۹	سوز محبت نگر ساز و ولایت نگر سینه او می زند نشسته بل من فرید	۱۷
صد پاره کفن سازم که بوسه نگار آید	از خاک برون آیم که خود بجز آید	

نزل خلوت وصل تو کلبه ما یجم بود	یاد آن روز که مست می عشرت بودم	
۳۳	یاد آن روز که هر وقت ولایت گویان جام مبدای وی می خوردل افزایم بود	۲۳۵
اشتاب و سبب جز من دیوانه نبود غیر برپا نمی چون شمع تو پروانه نبود در دولت و لوله صحبت یارانه نبود بوالهوس از من دیدار تو ستانه نبود رغبت با ده نبود و سیر پیمانه نبود شور حسن تو بهر کوچه و هر خانه نبود	یاد آن روز که در بزم تو بیگانه نبود یاد آن روز که بلباس نگرانی خوابت یاد آن روز که سودا زده یابود یاد آن روز که سن مست تماشا بودم یاد آن روز که سپاس محبت بستی یاد آن روز که از جلوه حیا می کردی	
۲۳۷	یاد آن روز که چون چشم تو امشون بر خواند جز ولایت بغت بچکس افسانه نبود	۲۳۶
صاف یاد روز الطاف بر پیمان دهند شاهد ساده و مشوقه مستانه دهند کاشکی سوز دل شمع به پروانه دهند دولت عشق بگرشته دیوانه دهند حیف باشد که منون تو با فسانه دهند رحم یک فده دل سخت تباران دهند	نرم اندم که مرا بار بخت سانه دهند برعه با ده پر شور بکامم ریزند تا به اندک گذارش بچینایت بودت عاقلان را از غم دوست لطفه نبود برتابد صفت چشم سیاهت مضمون آری آری بود از جور سرشت اینان	
۲۵	از در ویر خنبد و لبریب و اعظ هر که ایچو ولایت دل خزان دهند	۲۳۶
مردم مرد فریب غلط انداز نبود در لب و در سخت این همه اعجاز نبود	یاد باد آنکه ترا باد گرے ساز نبود یاد باد آنکه سن آنخمت جان بخشی	

۲۰	رسم بختی اندوه ولایت فرمود کان سیما بعد سلج دل مایا ز آمد	۲۳۲
پیغام زبانی بخط، رسم نفرستاد دانست مر از خمی و مر هم نفرستاد از به قرار دل پر رسم نفرستاد بیار غمش مانند آدم نفرستاد نور نظر دیده پر غم نفرستاد بوسه ز سر کاکل پر غم نفرستاد	تارفت گهی نامه به بهم نفرستاد بر حال دل ریش نینگندنگا سه آگاه ز بتیابی من بود و برید من چشم و فاداشتم او قطع نظر کرد حرفی ننوشت از پستکین بخلط هم در کلبه احسنه ان نفرستاد صبارا	
۲۱	هر بار ولایت بغش گریه و گوید تارفت گهی نامه به بهم نفرستاد	۲۳۳
بیامی حمل نشین را سوی کسار آورد شیخ را در آرد ز دایه تار ز تار آورد خلوت آریان عصمت را ببار آورد مومنان پاک را از دین با نکار آورد از پستکفیر صد نیتگ در کار آورد پارسار از حرم درد چرخسار آورد	عشق چون ابله از پنهان با طهار آورد بر بهمن را با سر تسبیح پیوند آورد پاس ناموسی سازد بر طار و اکند چشم جادو را در تسلیم رسم کافری خال هند را بیا موزد طریق دلبری از خرابات مخان در کعبه آرد ست را	
۲۲	یارب آن هنگام روزی کن ولایت را که عشق بنمود و سرش اندر بزم دیدار آورد	۲۳۴
گوشه سیکه چشم تو ما و اجم بود بیم باغ غریبه چیتا نه در از لایم بود لب لعل تو با عجا ز سبب جایم بود	یاد آن روز که در درمغان جایم بود یاد آن روز که ستانه گرفتنی و ستم یاد آن روز که میکشت اگر و شناسم	

۲۴۰	شبه سباد کزان ماهر و جد اسازند	۲۳۸
محبت گرچه پوشیده بود افسانه میگردد بجز لیلی سر و کاری بد بگزینیت مجنون را دل صد چاک تا دار و سر سودا گیسویت بیا و آفتابی کن درین تاریک شب ساقی چه سحر است اینک سحر آنده نگاه نامسمات جمال بزور رخ او همی سوزد صیدان را	که میکش گرچه پنهان میکشد ستانه میگردد بلاجوی محبت ز آتش تابگان میگردد بگرد هر سه موت بزرگ شانه میگردد که سچو شد ز مستی با دود و پیانه میگردد بیک نظاره حسنت پری دیوانه میگردد پیش شمع روشش هر کی برده انه میگردد	
۲۴۱	گود دیوانه ای عاقل و لایت راز نادانی که گرد هر پایا نی به از فرزانه می گردد	۲۳۹
عشق را خسته دلی بخیری می باید عاشق او نکشد سنت خاکستر طور خواب بر بستر قائم نه بر طالب را همه جانی و منرا وار تو یک سر نبود تا گلستان کند اعجاز تحلیل مدنی دل هر یک نشود آئینه حسن رخت هر کس این زهره ندارد که جالت بیند رحمت دوست تو نیست ز بیابانی دل	کشته سوخته جامه در می می باید سر نه چشم مرا خاک در می می باید منته از خار و خس رنگداری می باید هر دم از بهر تبار تو سرے می باید جان پر سوز و دله پر شررے می باید از پی عشق تو پر خون جگرے می باید به دیدار تو صاحب نظرے می باید لیکن از صدق محبت اثری می باید	
۲۴۲	تا بخت غزل نعت و لایت برود چون خضر خوش نفسی نامه برے می باید	۲۴۰
نه لبشوق تو بمن شکر زبان بر خیزد رشته سحر و زنا را بسهم چو بندد	آن کند عشق تو کز آب دغان بر خیزد پرده راز گرا از حسن زبان بر خیزد	

یا و باد آنکه بوصف تو غزلها گفتم یا و باد آنکه انیس تو نبودے جز من یا و باد آنکه بی زبست نشدے فتنه پا یا و باد آنکه سنت ساخته انگشت نما	۲۳۸	یا و باد آنکه ولایت بتول داد بخت ورنه کس عاشق آن چشم منو نسا ز نبود	۲۴	بلبلے بر گل تو ز غمزه پرداز نبود روز تا شب در کاشانه تو باز نبود محر مے رخنه گرے در حرم راز نبود هرگز این غمزه و این ترکی و این ناز نبود
دوش در سیکده جام شرابم داوند پیر بوم بیکه جیسے جو انم کردند نیت جز دوست شب و روز پیش نظم جانی در آتش و است دل غمزه را خاک را بم بواوری سانی کردند بنویدے که کند عفو گنه رحمت او	۲۳۹	ای ولایت همه دایم نظر بازی خویش دل سودا زده و مست و خرابم داوند	۲۵	از سر مهر و مدارا مے نابم داوند آتشین چهره بے مست شبام داوند دولت و عمل به بیداری و خوابم داوند حسرت صلح و تمناے عتابم داوند دل بر آتش و چشمان پر آبم داوند مخلصی از غم عصیان و عذابم داوند
خوش آن نفس که مرا بخود آشنا سازند ز بدیل کن خاک راه آمان باش فدای هر آن صاوقان جانانم سبو کشان خوابات کز یاد دور اند لغیب بوالهوسان نیت عشق شاید ما بنجاکسای این قوم زینب رسیدن	بلائی شکل دوری ولایت آسان نیست			

<p>در خلوت خود جادوید از آنکه بخواهد از آنکه نه بخشد نه بدویده بسینا از آنکه بخود راه و پیر و بر و احسنه از آنکه بافت نکشد جانب خویش و خلی برضایش نبود هیچکس را</p>	<p>و از آنکه نخواهد زور خویش براند و از آنکه به بخشد همه نادیده براند هر چند بهر کویچه و بر زن بدواند ز هزار در آن کویچه رسیدن نتواند بچهرم همی راند و با جسمم بخواند</p>
<p>۲۴۶</p>	<p>هر چند سزاوار نبود است ولایت اے کاش تم یار بخوش بست باند</p>
<p>دوش سجود ملائک خرم ابروئے تو بود شاید ناز بر انداز بخلائی تو داشت به دیدار ملک بر ملک آورد هجوم شب معراج تو شک شب قدر استیاری از فلک تا ملک افتاده رستی مدحوش لعه نور روئے تو بالامی رشت</p>	<p>طافه شوری و عجب غفلت در کوئے تو بود کاوی حلقه گوش خرم هر سوئے تو بود دل روح القدس آشفته گیسوئے تو بود محمودید از خدا ز کس جادوئے تو بود ای محمد همه آفاق پر از بوئے تو بود نظر عشق بقدر ازل سوئے تو بود</p>
<p>۲۴۷</p>	<p>هان قدم رنجبوی خاک ولایت فرما گر چه شوریده سر به بود شاگوئے تو بود</p>
<p>ایکه عامت همه محبوب خدای گویند چشم رغای ترا سر به مانع لب است روی رنگین ترا چون گل زرمی خوانند دوره راه ترا طور تجلی نامند هر که یکبار ترا دید ز آفات برست تا ز سوی تو گم روی غمی گرداند</p>	<p>نوا ن گفت که عشاق چه نامی گویند قاتل و ساحر و کافر بخل نامی گویند موی خوشبوی ترا نامش کشامی گویند خاک درگاه ترا خاک شفا می گویند مصحف روی ترا حرز بلامی گویند عاشقان قلب مرا قبل نامی گویند</p>

<p>اینچه حسن است که از گرمی نظاره تو به که ز پرده نشینی و برون بخشد رمی شرم او مانع شوق است که خون بگریزم شوق عشق تو محیط است و عجب نیست اگر</p>	<p>دود آه از جگر پیرو جوان بر خیزد آه که شور قیامت ز جهان بر خیزد یارب آن کن که مجانش بریان بر خیزد موج خون هر نفس از آب روان بر خیزد</p>
۲۲۳	<p>ای ولایت دل پر درو نیز در بوس خوشتر است که از نام و نشان خربزند</p>
<p>ساقی سئمه بد که فراموشی آورد بهوشم فرو در دسر اسے پر میکده آشفته شد زیند تو مغرب و کوشان یارب زاهدان غم عشق سخاں پرخش</p>	<p>از خوشبین رباید و بهوشی آورد رشته بکام ریز که بهوشی آورد و اعطایا که گیر که خاموشی آورد تا خون دشت زربیه پوشی آورد</p>
۲۲۴	<p>تا زرم ولایت آن نگه ناز است را کو شایخ کعبه را بفتح نوشی آورد</p>
<p>عشق چون روز ازل خفته میامی کرد آه غیرت که تقاضا کند ورنه خند هر چه باشد همه از دست که نور احدی پرده دار حرم حسن تو محبوبی نیست شادی مرگ بعد شوق مدتش سکنیت تا گفنی به تناسلی از نی</p>	<p>جلوه حسن تو بے پرده تنامی کرد می توانست که ستر تو به پیدامی کرد اینچه حرف است که حق شل تو پیدامی کرد در نه عشق تو چها فتنه که بر پامی کرد اگر است معجزه با جان سنجامی کرد کاش میوئی بجای تو نظر وامی کرد</p>
۲۲۵	<p>در مدول از شوق تو صد گونه بهو ساید است چون ولایت غزل لغت تو انشامی کرد</p>
خوش آنکه بلطف آید و سانسوستاند	خود می خورد و نشسته مارا برساند

سکشت مرا شوق هم آغوشی و گاسه گر جذب تو کائنات بود گریه بغیر از انده و کلیسا و غم کعبه نداریم	تسکین بوحال بت عیار ندارند تا کم نه شود شوق تو بسیار ندارند مار اجبند اندوه و غم یار ندارند
۲۵۱	داوند و چشمیت به نظاره ولایت نظاره کنان پاشش که بیکار ندارند
دوش بر عارض دو گیسو را نشان کرده بود یار سایان را اسیر و ام کاگل می نمود بانگ و عشوه گرمی ریخت خون مویان سدا گیسو جلوه می کرد آتش زیبای او بر جمال شادان باهوش خطمی کشید بسی مایه دندان آب گوهر میر بود	روی ایمان در نقاب کفر نپایان کرده بود کفر را آلوده تا راج ایمان کرده بود ساحری در کار چشم تا سلمان کرده بود خلق را باری چون آینه حیران کرده بود ماه را از چهره و روشن پشیمان کرده بود عالم را از تبسم گل بدایمان کرده بود
۲۵۲	داود بود از خود نالی حکیم بار خاص و عام بر ولایت مشکل دیدار آسان کرده بود
نظاره جمال تو با من چنان کرد ریز و بسحر ز کس تو خون سامری مرهم نخبست هر که ز نخبست جیح شد نور خداست روی تو ای ترک کجکلاه که بسته بود گریه در گلو می شان شادم که غیر عشق ندارد که بیشتر	یک شمه اینک رنگ دلم از قضا نه کرد زلف تو آن کند که کلیم از عصا نه کرد بیار عشق تو بسج النجا نه کرد نشاخت هر آنکه یقین خدا نه کرد تا باری عقده دل عشاق وانه کرد آن جلوه دید و جان و دل خود خدا نه کرد
۲۵۳	آخر ولایت از غم محبوب جان سپرد دروش نخت و دل و هرگز دانه کرد

۲۴۸	شاعران گرچه سخن پروردگار را با شنید چون ولایت غزل از شوق کجا میگویند	۳۶
میکنند بیرون ز بیم خویش و رسوای می کند می کشد عشاق را و ز غمزه احیای می کند هر نفس می خواند و هر غمزه میسر اند مرا می رود در خلوت تار از دل ظاهر کنم هر که دیدش یک نظر میندوشت از چشم تر که بگریاند چه ابرو که بنزداند چه برق	میدهد و شناسد در سوای تماشا می کند و مبدم اعجاز او هنگامه بر پا می کند آری آری نخوت حسن این نقاضا میکند چون بداند جمله پیش غیر افشای می کند طنه هر مرد و زن بر خود گوارای می کند طرفه اعجازی بهر انداز پیدا می کند	۳۷
۲۴۹	هان بابین ولایت زود میاید ثنافت و اسپین دیدار اسے قاتل تنامی کند	۳۷
می کشد جراح مجرم و عیث خون می کند بی دل ری خون و جان سر یکف هرگز مرو پارسا گر مایل خوابان شود عیش مکن جان بلب می آید الا بر نمی آید ز تن ای که غمخوری فیضت از نگاه او ترس با حریفانی که خود کام اند ساغری زند	از دل مجروح بیکان تو بیرون می کند اندر آن دای که سیلی کا همچون می کند خوبی انسان ملک را نیز منتون می کند استحان عشق جو قاتل افزون می کند چشم مستش غشوه در کار غلاطون می کند پاکبازان را بعد از آن مخزون می کند	۳۸
۲۵۰	شکر گوئی از کجا و خود ولایت از کجا و نیکو می گوید بحسب کم شوق موزون می کند	۳۸
جان دادم و در کوی تو احم بارند داوند تا بختگی کفر چه بود است خدا یا سوای امیری به سرم بود بدستم	صد بار هوس کردم و نیکبار نه داوند کافر شدم و رسته ز نار نه داوند سر رشته آن طوطی را نه داوند	

<p>ست کردن ز جام می پر جوش سخن تا بوصف رخت آب از رخ هر گل بزم از پی آنکه نقد عکس رخ دوست درو و دیده منتظر اندر ره دلدار سپید روش زبده اطاعت نه نمودند مرا اثر آه سحر گاهی خود را نامم بایس من تا خراش کرد که از بایس و غا</p>	<p>شورش انگیز و جنون خیز پایانم دادند صحن گلزار و لب آب روانم دادند صاف دینی و گشت آئینه سالکم دادند مژده خون دل از دیده چکانم دادند هوس بندگی در دشت سالکم دادند هر چه در خواستم از مهر سالکم دادند مژده فصل تو بے بهم و گانم دادند</p>
۲۵۳	<p>اگر بجان آدم از دست محبت چه عجب ای ولایت دل بیتاب و توانم دادند</p>
<p>و دشم بپر کوچه جانان گذرافتاد لب لب ذره نشد کار گر اندر دل قاتل آب از رخ من بد کشد چه من درو سود از ده عشق سر عقل ندارد ای برق بین شعله جواله مارا سوزد در یار کفم که نفس سرد</p>	<p>فریاد که دل بخود و جان خیر افتاد صد گریه که کردیم همه بی اثر افتاد اشک که چکب از مژده و از نظر افتاد آب ز خیم زلف تو خون در جگر افتاد لب آه زدیم و بد و عالم شر افتاد سیر غم نپایان ز دل من بد افتاد</p>
۲۵۴	<p>حقا که نگا به نمکد سوخته حسیان با چشم ولایت بجمال و گرفتار افتاد</p>
<p>دارم سر شورید ز سودا با خود چه طرازیم که مانده بس آمد هر شور که از نور ازل تا بابد غاست ششاد و صنوبر چه که طوبای شبت است</p>	<p>جانی و دلی و آله و شیدا اندر صفت ز کس عنا گردید همه گرد پا ور از روی سایه بالاس</p>

<p>خرم آن روز که باناسه مرا یاد کند دلبر اگر تو بدین حسن بکسب گذری فتنه جوان موبد توانست همه زنگ بوسه چشم بلبل گلبلانگ زخم کشته نجوم و جم جودت ناسه من است زهره در باز اگر پیش تو آید زهره</p>	<p>یاب پیغام زبانی دل من شاد کند دل او شاد بدید آید و فریاد کند آنچه یک شعله آن شمع ایجاد کند کاش صیاد مرا از قفس آزاد کند هان بگویند که باز آید و بیدار کند چشم شمع تو یک غمزه اثر شاد کند</p>
۲۵۴	<p>کردایش بی قیل و لایست جان داد آن شکر چه نکرد است که جا او کند</p>
<p>ز انالیم و از کشته از او نه کرد ترک من جود کشته محنت نگر آنچه صحبت در پینه خراوش نمود مردم از رشک که از او هر رشک حریف را در پرده ندانست و بحق راه نبرد دل پر جود است که آبی نه کشید</p>	<p>رحم زباله زارم دل حبلا و نکرد تیغ بر گردن او اندی و فریاد نکرد منظر مانند دور زخم خودم یاد نکرد بهر خوریزی من ام محبلا و نکرد هر که اقرار بدان حسن خدا داد نکرد در نه آن ترک شکیش چه بیداد نکرد</p>
۲۵۵	<p>وصف زکینی روی تو و لایست چه کند نقش حسن تو چسب بادل بهر او نکرد</p>
<p>دوش ناگاه ترا کسیر شام دادند بخود و بخیر و بدلی و دهنم کردند آنش عشق بی و در دل بیتاب زدند عشق دادند و پی عشق بلاکش جگری نبست کردند و در آن شستی و جنبه</p>	<p>شسته از خاک در پیر مغالم دادند دلبره ساده و بهرست و جویم دادند وزنق و نفس شعله فتانم دادند در جگر شعله و زان شعله زبانه دادند خبر از هستی آن سوی میا تم دادند</p>

آن نقشه نورانیست آن صندل پیشانیست	آن طفل و نادانیش آن تار زمارش نگر
۲۶۵	از صومعه بیرون خرام ای پارسای حق پرست عشق ولایت بگردن حسن رخ یارشش نگر
۶	
ز گشتگان محبت وفا در یغ مدار ترا که لطف به بگانه آشت سازد ایا که خوی تو بر خمه نامک پاشی است بود که سوی من آید جنون بفرزاید کلام تو شکندست در قلم باذن الله مريض عشق تو ام باد و اچه کار مرا	وفا اگر توانی حبس در یغ مدار بیا و یک نظر از آشتا در یغ مدار تیسم از دل مجروح ما در یغ مدار شیم زلف ز باد صبا در یغ مدار نکلم از کب مجرمت در یغ مدار ترسم ز من بے نوا در یغ مدار
۲۶۶	محول است نشاط و طرب بمقدم تو بیا به زرم ولایت بنا در یغ مدار
۷	
ای بدان مایل و حسن و خرابی مغرور و شمنان برین و بتیابی دل سیکریند با چنین حسن خدا داد که داری صنایع و هم این رشک و علم سوز و خواهم خدا اینه نقشه عشق است بحسب نیست ازو مایل غیری و غیرت ز شکاف ننگی	سوی مانگرو باز آست ز پندار و مغرور تا کی اور غم بجز تو توان بود صبور بیسر و گریه بند سر بقه های تو حور تا یافتند بدل غیر مشقت ناسور گر گل از تار برون آمد و طوفان ز نور ای زیر و انگیت شمع محبت بی نور
۲۶۷	شرط انصاف چنین نیست تامل فرمای حیف غیری تو ز دیک و ولایت ز تو دور
۸	
ست دیدار ترا با حسم و خاچه کار چون بفران رضا قطع تناسل کردم	بیل روی ترا با گل و گلزار چه کار با غم دوری و با حسرت دیدار چه کار

<p>پیر ماگر چه پس دوست خواش فرمود تا خبر یابد از اسرار نهان زندان بزم بے ساز و نو اول نمک شاید هرگز گلشن محفل عشاق ندارد و رسته</p>	<p>یک دور طل آن بچے ولداری اختیار شیخ را بخیر از عالم اسباب بیار سقطرب و چنگ بجلوت که احباب بیار خبر مقدم آن لازم سیراب بیار</p>
<p>۲۶۳</p>	<p>تا بخواند غزل شوق و لایست بسرور ست و هزار بد بجزئی از باب بیار</p>
<p>نامہ بر از لب معشوق پامی بمن آر دوری یار چه نشتر که نه ز دور گد دل عاقبت غایت پر حشر مقرر شده است دل بجان آمد ازین محفل که فصل وارد صحبت بادہ کشان بی محی و عشوق سیاد ای فلک روز غم و درد مرا کو تہ کن</p>	<p>خون دل چند غم لبوی بدای بمن آر بتلاقی خبر و وصل و وادی بمن آر مژده وصل می و بادہ و جامی بمن آر ہاں نوید طرب و عیش بدای بمن آر آفتابی و دو گرماہ تا مے بمن آر شاہدی ماہر خمی را سر شامی بمن آر</p>
<p>۲۶۴</p>	<p>ایمان و لایست ہوس بوسہ خراجم کو است از لب لعل کسی مژدہ کا مے بمن آر</p>
<p>یارم خرامان می رود اند از رفتارش نگر آن جلوہ روش بین آن خوبی خوش بین آن شوخی و چالاکیش آن تیزی و بیادیش آن سبیل کا کلن بین آن حلقہ مالیش کل بین آن تیر تر گانش بین آن نوک پیکانش بین آن شان رعنائی بین آن جلوہ آرائی بین آن خال ہندو را بین آن سرود بجز را بین</p>	<p>زلفین شکیش بین چشمان بیارش نگر آن صبح نیکویش بین آن سحر گفتارش نگر آن ترکی و عفاکیش آن طبع طرارش نگر آن عارض چون گل بین آن لعل دربارش نگر شمشیر بانش بین ابرو سے خمدارش نگر آن حسن و زیبائی بین آن نور خسارش نگر آن عین جادو را بین آن چشم عیارش نگر</p>

۲	ایک عالم تو ناز و به ولایت پرواز	۲۶۰
<p>رو به تو از خلد بے آرم هنوز من ز سستی محمودیدارم هنوز در تمنای تو خون یارم هنوز با سر تیغ ماند تار ز تارم هنوز جامه دادی و هشیارم هنوز در و مندر شک اغیارم هنوز</p>	<p>مردم و عشقت بجان دارم هنوز زاهد از یک جلوه او هوش باخت دلیر او در و لم هستی و من کفر من خام ست یارب بخت کن ساقیان طرف دل سستم نگر لذت حرام نصیب من نشد</p>	
۳	ای ولایت پیشتر گشت است و باز مے کشد از غم سوز و لدارم هنوز	۲۶۱
<p>مجرع دم خنجر شب زم بکن امروز طبعت بختا مائل و اغیار بد آموز بان گر میخیز کن ای شمع شب افروز در شکمش آیا چه کند جان منم اندوز سیگریم و بیتاب ترم هر شب و هر روز یارب چکنم آه ازین ساز و ازین سوز</p>	<p>دل دوخته و دوش به پیکان جگر دوز این شکل سخت است که آسان نتوان کرد تا سخت پروانه نشوز در گنج جانت دل میکشد آزار اگر میکشد آن ترک از وعده موهوم تو شکن و لم نیست او قاتل من و اله او دشمن من و دوست</p>	
۴	باصبر بر پرواز ولایت که سر انجام تا یار رساند از طالع منبر روز	۲۶۲
<p>آن مے که سرور آرد و باشد طرب انگیز ماباده گللابی فرج انسنه ای بیامیز با خاک نشینان خراب است سیاه روز از عسره ز گس بسیار بر پهنیز</p>	<p>ای پیرخان جرعه می در قدحم ریز از در و نفوریم و همه صاف سر شستم خواهی که خرابت نکند گردش دوران مستانه کند گردش او شیخ حرم را</p>	

<p>حسن زیور عرض حسن جمالت جوهر ملتم یار یستی شد و دینم عشقتش چشم دارم که سر از غم بر آری گاهی اگر آزاد دل زار پسند است او را</p>	<p>گردن و گوش ز ابا و شواریه کار بایر سحر و بار شسته زمار چه کار ورنه با خاک درو ساید و دیوار چه کار ورنه چون خوی یونانیت با تو چه کار</p>
<p>۲۶۸</p>	<p>بخیز از دو جالست ولایت آری عشق بازان تر ابا دل بهش یار چه کار</p>
<p>گرچه بچرم سین و دخت به تیر راحتی نیستش بیک پهلوی تا بصید و گرنه پرواز و تا بدارشش گو که بیتا بم رخ صافش بین که آینه است بهر فردا متی منی بگذار</p>	<p>دل و پیکان اوز سیه تهر اثری که و ناله شکیب می نهد سرب پاشش بخر زلف یار است سر بس زنجیر عکس کش آه چون کشد تصویر بنشین خفته صغیر و کبیر</p>
<p>۲۶۹</p>	<p>آن پری عید و ولایت بست غیر را گو که بان بر شکب بید</p>
<p>ایک هستی بکمال از همه هستی ممتاز بنده ام بنده و الخام ترا منتظر م شکبو کامل شیزنگ تو یکسر چشم و چ مرا زوحم بوا س تو پریدن دارد ببر با ختم اکنون زیارت بطلب هستی و نیستی از دست که مقصود توئی</p>	<p>سجده و رخم ابدی تو خوشتر ز نماز لطف کن لطف و خدار اینکاهی بخوار ز کسی چشم سیاه تو همه عشوه و ناز ایک بر روغن تو مرغ سیاه و پرواز عمر کوتاه شد و شوق مزار تو دراز خیر عشاق تو اعیان را نماند این راز</p>
<p>آرزوی دلش آنست که میر و لغت</p>	

۲۶۵

عشق آن بنیت ولایت که تنغم طلبی
می شناسی بخدا سایه زخورشید هنوز

۷

یاد دارم دلبر آن گرم جوشیدن هنوز
بعد مردن نیز با عشق است پیوند مرا
دلبری نالوان من تر که ندانم حجاب
الله الله بیست جانش که عمری شد و بنیت
عشق کار خود نمود و بگراستغای حسن
بسلم کردی و می غلط سخن اندر و لے

می ریاید از خودم آن کام بخشیدن هنوز
می تجمد ز ریخاک از به یک دیدن هنوز
سخت من که غم دار و دخی تریدن هنوز
برات اظهار عشق و پای پوشیدن هنوز
سید هم جان و نمی آید بر سیدن هنوز
وام اندر می هوا س خاک گردیدن هنوز

۲۶۶

یارب از رحمت یغی ده ولایت را بخش
دارد از لطف تو چشم جرم بخشیدن هنوز

۸

سعیای می نخواهی کرد بر زودت مناز
بله محابا می کشد آن را که شوهر می کند
سیرت مردان گرین و سرکشی از سر نه
خاکساران را چشم کم بین گرم ساقی

و ای بابا تو نخواهی ماند بر دولت مناز
بر عروس گفته دنیای بی صحت مناز
بر کمال کسنت یکروزه از نخوت مناز
شکر از دکن که عزت داد و بر غت مناز

۲۶۷

مرد می در طینت این قوم مردم نور بنیت
ایان ولایت بر سیه چشمان بی الفت مناز

۹

صبح قیامت است مرا چشم تر هنوز
خاکم همه دله بواهی تو همچنان
تیر خزه مزین که ز تیغ نگاه دو شش
صد بختب خراب شد و دور کس نماند
مید بارم و زنده شد و سوز دل زلفت

دارم خیال شامه ز آتش سبب هنوز
برق جبهه زنگ مرار مرست ز هنوز
محو مرهان بلدت ز خشم جگر هنوز
آن چشم مرست با ده کشت ز بی خبر هنوز
بگرید از گداز تو شمع سحر هنوز

<p>هشیاری بوشی بهم آمیخته خوب است حقاک را کار کند خدمت این قوم</p>	<p>در کش دو سه پمانه و از سبکه چسبند از صومعه صحبت هر صومعه بگریزند</p>
<p>۲۶۳</p>	<p>تا عاقبت با ده کشتی حبسیت ولایت من آتش می آتش و طبع من داو تیز</p>
<p>دوش دیدم در کلبه پارسا پاسبان روز کعبه می طوف کرده رنگ بر زمین ساعتی چون در گذشت از بت پرستی سر تن شب گذشت و تا سحر بر خاک می بالید رو صبح پریدم که شیخ این چه حالت بوده است راست نما کافر ی یاد حقیقت مسلم گفت دامنم محرم اسرار حق بیان نه چون حجاب از پیش من برخاست آئینه شام تا ندیدم جز خدا در کعبه و در بست کده</p>	<p>سجده اش در دست در پیشانیش دروغ نماز سرب پاسبان بت نهاده با صد الحاح و نیاز سوی مسجد رفت چون پاگان بعد سوز و گداز زار می نالید از مستی تجلوت گاه راز تا اقلان را باید اندر و در کعبه استیاز حق پرستان راز کفر و شرک باید احتراز دوش بر روی دلی ستم در سه کروند باز معنی دیدم بصورت هم حقیقت در محبان روی داو از حق پرستی نالته پر سوز و ساز</p>
<p>۲۶۴</p>	<p>ای ولایت راز افشا کن خاموش باش این سواالت را جواب بده بودای جوای راز</p>
<p>جان بغم دادم و تقصیر نه بخشید هنوز کشته و سوخته و از پله بر پادی ما از ازل محو تا شایم و از غایت شوق ظرف نگر که بسیار می ضبط شب در روز تا چه خامی است که صد آبله دار و داهم اثری نیست مگر در دم مردم یارب</p>	<p>از کسی حال دم نزع نه پرسید هنوز می کند عریده با شوخی و تندید هنوز چشم مشتاق نیا سوده زبک دید هنوز خون زنا سوز در دهنم نه ترا دید هنوز پای من خار و یار بنو سید هنوز که دل شاه من گرم بخوشید هنوز</p>

از اصول عشق زاهد را چه مسلم غیر خاموشی بیان عشق نیست چشم گریان مرا نظاره کن ای منت قربان که طبیعت نازک است	راه و رسم کفر از ایمان پیرس معنی دیگر ز خاموشان پیرس دلبر افسانه طوطان پیرس داستان حسرت و حرمان پیرس
۲۸۰	ای ولایت رحمت حق مجید است طول اعمال سبیه کاران پیرس ۱
تعالی الله چنان نسبت دهم باموئی طورش بکوی عاشقان او تماشای محب و بیم نشانی میدهد آروا صغی رخسارش آستان بهار تازه ابراهیم را بنود گلزارش گدایان درش هستند از کونین مستغنی فرستادش خدای پاک بیشک بهر آسانی	که چشمش خیره میگردد و بیک نظاره نورش تجلیهای صد رنگ است او صد موی صد طورش سیه ست سقلم رتسم چشمان مخمورش فریج الله را جانی دیگر بخشید سا طورش بود ملک سلیمان تنگ تر و دیده نورش که در هر امر حل شکل ماهست منظورش
۲۸۱	ولایت روزی دل با و از دانی و ناسوزی لغیب دایم او در دورانی و قف ناسوزش ۲
کنده هر چند در صورت کشتی نقاش تدبیرش ومی جان بخش دارد خسته اش هرگز نمی میرد گر بیکان او با سینه من اسفته دارد ز بدنامی نمی ترسد و گرنه خود بخود آید شب وصل آمد و از دهم روز بهی می گردید نمی سازد رقم و نامه نام خویش تن بزم	هجوم حیرت حسنش کند هم رنگ لغویش هانا آب جوان است گویا آب شمشیرش هفت گریه باشد بر دل من بخورد تیرش محبت می چکد در سخن از طرز تقریرش دعایش بین که میوز دل عاشق ز تماشایش که آگاهی نیابد غیر از پیمان عسریش
فربیب غیر نخواهد که بے افشای راز آید	

	اندر خیال زلف پریشان آن پری	عمری سر آمدست دول آشفته سر نهوز	
۲۰۶۸	بوسیده ام بخواب شمع لعل در فشان می ریزم از دود دیده ولایت گهر نهوز	۱	
<p>انزخام قامت زبیا ترس فتنه شد بروی گل ای عذلیپ بامت دوزون قیامت راسخ می کند خاک شیبان پامال تانه پنداری که دل غمش نیست و دیده پر خون شستاقان بهین زنگب زرد چهره رسم پرواز کرد سر بر جسم درخشم آمد زلف او تانه بینی حالت نادیده را رقص لیل رامت شامی کنی</p>	<p>شور محشر می کند بر پا ترس از نگاه ز گس شستاقان ترس از بلا س عالم بالا ترس از غرور حسن بی پروا ترس دود بگروز دل شیدا ترس دزداد او عشوه وایما ترس یک نفس از حال زار ما ترس از چنین سرمای سودا ترس از سر شک چشم خون پالا ترس این چه سفاکیت بزدان را ترس</p>		<p>۲۰۶۹ اگر نمی ترسی ولایت از کس آخند از هنگامت فردا ترس</p> <p>۲</p>
<p>سال بیتیابی ز شتاقان پیرس نا توانی از تن لاشه بهین حیرت یک جلوه تا محشر کشید او چه داند آنچه ما دیدیم ازو چهره خود از بهر دل آینه ایست می کند مجروح دل رگ و هم او</p>	<p>اشک بگر سختی عید ان پیرس آنچه از دل میرود بر جان پیرس قصه او از دل حیران پیرس هر چه با در دست از درمان پیرس اضطراب نغمه از لقمان پیرس تیزی آن خنجر بران پیرس</p>		

	درد اوی حسرت چه فری بسراش جامی که تنی شد همه بر کن بشراش	بی پرده تجلی بکن اندر دل بشیدا ستاینه بیا یکدم و هنگامه بغیر از	
۴	نام به ولایت نغز ستا و تنگ حقانده دانست سزاوار خطا بش	۲۸۵	
کسی کاین با برابند بسنج از سختی جانیش نه بگرگیش با کفر و نه پیوندی با باغیش بر انداز نگاش جانستان با و تر باش که خدا آهوتبار می می کشد زلف پریشانش که می سوزد چون مردم در جهان را به پایش که جوهر دارد از خون نشیدان تیغ عریانش	قییش می نخلوت بر دامن و یدم ز پنهانش دل من با ساقی ماند از عشق رخ و زلفش خدا از چشم بد آن عین جادو را نگه دارد سعاد الله چه نسبت با کند و دام و زنجیرش بلاک من گردد پرده می خواهد بسته نگارم چه می خیزد کند هر چسبند و اغول سپرداری		
۷	ولایت هر چه بگوید برود دل نمی گوید محبت می چکد از تازه سینه نو نهامی دل و لاش	۲۸۶	
دل می برد از خور و پری روی حسیش ای دیده بسی منتظر انکار و نه بسیش قید است دل بهت چین و زخم و پیش از شتری انگشتری از زهره انگیش ز نثار نباشد بهوس خلد ز پیش اسه دل طمع چند نشینی بکیش	آن چین چین نگردد آن نامه پیشش بے پرده برون آمده است از روشنی این دام و تنگ است گویا و شیرنگ حقا که در انگشت تو زیباست به من گوی تو بود و روضه رضوان بی نشان آن شوخ خشیسم به دام تو نیفتد		
۸	گویه به تماشای بنو ستانه ولایت آن چین چین نگردد آن نامه پیشش	۲۸۷	
دغی است ز خون من هر گوشه و لاش	گزینست نمی پدید از خنجر عریانش		

۲۸۲

ولایت خالی از حکمت نخواهد بود و باخیرش

۳

منسوبے تازه می خواهد بشوخی چشم ببارش
 زکاد و شماسے مژگان تو دانی در جگر دارم
 بدرکن مجترب گر چشم مستم نشسته دارد
 حدیث معجز عیسیٰ کن انسانہ شد بنگر
 سبب انتقال گردد و بتواز بعد مرگ من
 سه روز پیش خوشگافان نیست که سودا

نیارد کس بعد امانہ جان بدون ترا از ارش
 گلستان تماشا بین که گل میروید از خارش
 که در روز نظاره یا ختم جاسے زود ارش
 دو عالم را شهید آرزو کرد است گفتارش
 دل من حسرتی دارد که نتوان کرد اظهارش
 بلار ایا پر بخیر افکند کسیه سے طرارش

۲۸۳

ولایت کے رہی از عشق کر زو زائل ہستی
 اسیر و ج زلف و از لباسے دل گرفتار ش

۴

تا توانی در تنہا ہستی حاصل سببش
 مخبر ما گفته است الصبر مصباح الفرج
 تازہ رحمت بہرہ یابی کہ بس باشد ترا
 راہ مردان خدا این است کہ مردے پرو
 فکر عجبی کن کہ کا مشکلات آسلن شود
 در حقیقت زیر کان آمان کہ این رہ رفتہ اند

سہ زانو دے پاند آب و گل سببش
 تا خدا آسان کند مایوس در مشکل سببش
 در سر انکار حق بیان صاحبہ ل سببش
 تا بجاسے واری دلدادہ منزل سببش
 بہر چندے سوی بنیادی دنی مایل سببش
 ایکہ در پند از رشتت عاقلی غافل سببش

۲۸۴

ای ولایت پند میگوئی و خود بی بہرہ
 اگر چہ ہستی ناخدا و اماندہ بر سائل سببش

۵

عاشق بغمت بین حال خرابش
 درد وری تو یک نفس آرام ندارد
 مرض است بر او بجدہ محراب و دوا
 اگر صلح بر غیرے نہ کنی جان تو بخشد

آن قلب پر آتش نگر و چشم پر آبش
 دل می تپد از درد و بیداری و خوابش
 نے بیم عذاب است و نہ امید توابش
 تا چند پریشان کنی از قہر و عتابش

۲۹۰

اسے ولایت چہ کار با طورم
سے چشم با ست خاک درش

۱۱

ای دیده ز بد بینان در دیده بین بویش
دزد رگ دلمار خون کرد جگر بار را
چون زلف پریشانم بسج سر و سامانم
گر چشم سیاه او یک مشوه بکار آرد
هنگامه خون کردن رسو بجنون کردن
هر تار بخود چپ در چپ دل آویزد
تا از زبان ماند گستاخ بسین بویش
آن نشتر تر گانش آن خنجر ابرویش
آشفته سرمه وار پیچ و خم هر مویش
بیار شود ز گس از فتنه جادویش
دل بدون خون کردن این چشم بویش
پارب ز بلای او آه از سر گیسویش

۲۹۱

رحمی کن اسے دربان بر عاشق بی سامان
ز نهار ولایت رایون کن از کوشش

۱۲

او ادب ام بدیش سمری نغمه بایش
نکن نشد رنگ از دست او بخاتم
ملک عدم تباری خواهد شدن آیش
برش که شک نیست جیش ساقی است
از کاکلش تیر پی روز سیاه من بین
خواهد بجنون شدن از غشوه اول من
تا باز گیرم آن رایا جان کشفد ایش
دل می بردد ستم آن شوخی از ایش
تا ناکر سید است گیسوی مشک ایش
چون آفتاب روشن جام جهان ایش
دارم دلی پریشان آشفته بلایش
گراورد نیاید روزی بازمایش

۲۹۲

محبوبی محمد دارد بدل ولایت
بخشد نعیم حبت بعد از فنا حند ایش

۱۳

طالب این معتقد آن سبایش
مومن پاک است محمد پرست
رو بگردا سے بنشین بر درش
خاک دری جز در حبان سبایش
کفر مکن بنده یزدان سبایش
در هوس ملک سلیمان سبایش

۲۸۸	تا چند چنین دارد و بجز تو ولایت را اسے ترک نکلا ہے کن برویدہ گریانش	۹
خواب تا چندی ولایت ساعتی بیدار باش ایک از کردار زشت خود سپا ناغالی برگنہ کردن دلیری از جزا اندیش کن آہ کز تن پروری در بند نفس کافری ذره ذره از تو پر شد ہر چہ کردی یا کنی بان مخالف باش بالفرض موافق بالفرض	میروی در راہ سرت از خطر ہشیار باش تا کجا بیکر باشی بان بیکر کار باش و ز کردی طاعتی نشتر منده از کردار باش بعد ازین ز تارگیسل ہمیاک از نار باش گر تومی زسی زحق در گریہ بسیار باش تا اگر گل از تو خواہد از پی او خار باش	
۲۸۹	ہوشمندی کن ولایت مہلتی داری ہنوز خفتہ و بیدار ہر ساعت بذکر یار باش	۱۰
حسن گردد بگر و بام و درش دیدہ بر دل نوشت صورت او کے شوی تو تیا سے دیدہ عشق حیف کافر گنت ملک عدم بعد عاشق ز جاش برد آخبر قامتش پر شد و لبش پر شور	تا بے بیند کز شمش نظرش ورنہ کے بود زین جفا خبرش تا نگردی تو خاک رگد زش زلف مندر رسید تا کمرش گریہ شام و نالہ سحرش صورت او بین و شور و شورش	

عشق چون جلوه کند هیچ نگیرد در دل گرا دای قدر عنایت و دلکش نه بود طاق ابروی تو از روز ازل کعبه است گردصال تو پس از مرگ نباشد مقصود	هر کز ایل تو باشد به تناسخ غرض با نعیم دارم و سایه طوبی چه غرض قبله دیگر اگر هست چه پردا چه غرض زین همه شور و جود و شردنیا چه غرض
۲۹۵	شادم از وعده دیدار و لایت امروز در نه با سورش و شگاسه فردا چه غرض ۱
عهد بستی با من شیدا غلط ز گس او محسوس می خواند همه تا ضمیرش مضطرب دارد مرا بیت ابرو معنی دارد که نیست میتوان دانست حال دل بمل در محبت و خل امر و نهی نیست مرگ یبلی بجنب اهل داشتش آفرین بختیبه چشم کافرن مے نبوش و تو بکن اسے بخزد حق صحیح است و تامل کن که هست	این سخنهای تو سر تا پا غلط هر که گوید عشوه و امیسا غلط می نگار و ناسه ام الا غلط در کتاب عالم بالا غلط اگر تو سیدانی بیا نم را غلط میکند یک عشق صد تقوی غلط تا صحیح است این حکایت با غلط می کنند آه و رجه و غلط نیست هرگز کان تو ابا غلط غیر او دنیا و مافیها غلط
۲۹۶	اے ولایت از جزا اندیشه کن آه نبود و عده من و غلط ۱
الحفیظ از چشم جاد و الحفیظ الامان از تیر مژگان الامان المحذر از موسی مشکین المحذر	می کشد یک جلوه او الحفیظ الحفیظ از تیغ ابرو الحفیظ الحفیظ از دام گیسو الحفیظ

مشق تقاضا نکند آرزو منظر حق است رسول عرب هر دو خدا ساز که کمیت استوی	ملتی مشکلی و آسان باشد شکر ارشاد بزرگان باشد کشته دل سوخته جان باشد
۲۹۳	پند ولایت بشو طایب کافرا و باطن سلمان باشد
من و پاپای و پسر اخلاص آرزو بین که غیر را کشته ام تا سراپای دلکش تو نوشت خود پرستان را عشق بلی خبر اند در تمنای وصل سیم تنه از فرات بحسرت اندوام جز تو ام نیست ما من و ماوا کفر و اسلام و کافرو مسلم	که نخواهم ز بند عشق خلاص تا بدست خودم کشی به مقاص خامه و دوست می شود در قاص راز الفت بگو بهین اشخاص می گدازم به بوتی همچو رصاص وز و محالت بحیرت اندوام نبود جزورت مفروض و مناص ملت ما محبت است و خلاص
۲۹۴	احمد اچاره ولایت کن اے گدای درت چه عام و چه خاص
گر نباشد منم آنجا به کلیسای غرض گر بچشمان سیاه تو شبانه بود معجز آن و گرد و عجزه ابن دیگر طوریست از کجا نور جالش ز کجا نیست جز شربت دیدار علاءش ز نثار گر نه خال رخ خوبت بسویدا ماند	هر کجا جلوه او نیست بدانجا چه غرض دلیر با صفت ز کس شملای چه غرض کنه معشوق را با لب عیسی چه غرض محمودیدار کس را بختبلا چه غرض وردمند غم اولایه سپاس چه غرض عاشقان را بطواف در دایم چه غرض

دوش میگفت سبیل و رباع
گرند او جواب خط چه کند
تا فرستد بلطف پاره خط
من ز خود رستم و هنوز لم
من کجا و رقیب زشت کجا
عقل را دخل نیست یکسانست
جام دلوی بمن ز گردش چشم
یا کجا زیست نام سوز و گداز
ضبط سبیل نگر که آه نه کرد

که گلی نیست جز بصورت و باغ
نبود بر رسول غنیمت بلوغ
دل صد پاره میکنم ابلاغ
تا بگویم غم نبود سر باغ
تا قیامت همانه گردد ز باغ
تا خیالت میفهم شد بد باغ
زهرت تل بر بختی با باغ
عشق پروانه بین حسن چرخ
منگر جیب فیس دوام سر باغ

۲۹۹

ماهر و دل از ولایت برد
آتش از دلبران نیافت فراغ

۱

شور و دو عالم یکطرف آن قدر غنا یکطرف
هر دم بحسرت خون شود هر قطره اش همچون شود
مستون چرخ بر تو افتاده اندر کوی تو
از جلوه دیدار تو وز محبت گفتار تو
از قامت رعنائی تو وز چهره زیبای تو
از آرزوی یک نظر در خون تیان بر خاک
خاک درت ماوای من زیب سرم سودا من
از بهر تو با صد شرف او رده منت برد و کف
مازاع اندر شان تو جان و دلم قربان تو
هر ذره اش نام خدا صد جلوه دار حربا

صد با قیامت یکطرف آن سرو بالا یکطرف
دلای عالم یکطرف تنها دل با یکطرف
فرهاد و شیرین یکطرف مجنون لیلی یکطرف
بهوش و بختی یکطرف بسمل سجا یکطرف
پرو حنث یکطرف سر سبز طو با یکطرف
بیچاره یوسف یکطرف مسکین زنجار یکطرف
تخت سکنه یکطرف و نیم دارا یکطرف
تاج عمرک یکطرف تشریف ادنی یکطرف
هر سحر و امنون یکطرف آن چشم شعله یکطرف
خاک بدینه یکطرف صد طور سینا یکطرف

	<p>از کشت هر سده و الحفیظ از جفا ترک بدخوا الحفیظ از مجال آن پرورد الحفیظ از خشم هیچ بلا جو الحفیظ می کشت خون صدا هو الحفیظ الحفیظ از زور بازو الحفیظ الامان هر سمت و هر سو الحفیظ</p>	<p>الغیاث از تیره بختی الغیاث کشت دیگر زنده کرد و باز کشت یک نظر در خون بغلطاند جگر زلف شبگون است یا سودای هر گرچه بیمار است چشم ناتوان دست نازک بگرد و خوریش شور عشق است اینک از نیرنگ دوست</p>
۱	<p>زنده در گورم ز بول این و عید اے ولایت از یغاثو الحفیظ</p>	۲۹۷
	<p>ز آتش عید تو سوزانم چو شمع هر شب تا صبح گر با نغم چو شمع باز بان شمع گو یا نغم چو شمع من بزم فیض خند نغم چو شمع دو در بر سر میرد و زانم چو شمع طبع روشن داشت و یا نغم چو شمع بین که در هر حنایمها نغم چو شمع روز و شب پیدا و پنا نغم چو شمع سخت اینک جیب دودانم چو شمع گرچه خاموشم سخن را نغم چو شمع</p>	<p>سوختی جانان رگ جانم چو شمع تا جسد استم زیار ما هر حال سوز سینه در هر انجن عاسکے پروان سلان گردن است از لطف دل رشته جان سو ختم لازم و ملزم شد نقص و کمال بس عزیت می کند روشنی مردن و جان سوختن کار من است جانگدازی عاقبت گل می کند حالت سوز و دم پوشیده نیست</p>
۱	<p>اے ولایت می زیم با سوز و ساز تا جسد از زیم جانانم چو شمع</p>	۲۹۸

قاب تو بین مقام است که مخصوص است ستفید از تو فیضان عرب تا بهجم	هرگز انجا نرسد تیر کمان هر یک روشن از حسن کلام تو بیان هر یک
۳۰۲	از ثنا گوئی تو جاس و ولایت بلاست گر چه بود است بفر دوس مکان هر یک
ای تو سراپا صفت ذوالجلال خار ریت از پله فر دوس گل سوخته آتش عشقت اویش آیین نه ذات خدای هم جلوت تو بزنگه ممکن است اے تو به بیرنگی خود آشنای	صورت تو معنی حسن و جمال خاک دیت روی ارم را گلال کشته شمشیر فرات بلال حیرت حسن تو صفای خیال خلوت تو انجمن انقصال ای ز تو بیگانه من ابق وصال
۳۰۳	سجده کن و بر در او جان سپار بان ز غنیمت حشر و ولایت سال
آه تا چند بگریم رستم گاری دل دیدم بود آنکه درین تاب و تابانند لورا تا غور و ناک و گرد و سپر سناورش هر که بنید نتواند که تشلی نکند حاش الله که توان گفت و کرد اندر تو جدید و ناسور شد این حالت ناودیدین	یک نظر کن که بیایم ز گرفتاری دل انچه بر جان خزین رفت زیباری دل اینقدر چشم ندار و جگر از یاری دل باعث حرمت عشاق بود خواری دل حالتی را که عشق تو شود طاری دل تا کجا آب کنم زهره ز خو تباری دل
۳۰۴	زار تر کشت بازار محبت مارا ای ولایت همه داغیم ز خونخواری دل
ای آشنای تو قیامت برای دل	مردم بحیرت که شوی آشنای دل

۳۰۰	جان ولایت خاک بلوای ترک اند کوی این یک تنایک طوف دنیا و عقبی یک طوف	۱
<p>الفراق ای کوی خسانان الفراق دوباره آمد بر سر بالین من الوصال ای عاشق خونین جگر کار و اسانے بر سر لوفت رسید بوسے پر این به یعقوب آمد سو ختم چون مجدم پروانه گفت یوسف کنعان غم زمر شد مرحبا اے خاک یلی حربا صبح خون بیل و پروانه رحمت اے فلاطون آن سجای رسد</p>	<p>می گشت آزار در مان الفراق الفراق اے درد هجران الفراق اے رقیب فتنه سامان الفراق الفراق ای چاه کفسان الفراق الفراق ای یخ و حرمان الفراق الفراق ای شمع تابان الفراق اے گرفتاران زندان الفراق رفت مجنون ای بیابان الفراق ماهه بودیم یک جان الفراق خود رسید از غیب در مان الفراق</p>	
۳۰۱	آه کز بزم ولایت مے روی اے پری ایزد نگهبان الفراق	۱
<p>ای مزار تو طاف دل و جان هر یک هر که در صفت نمک زمره پرواز بیار تو حق غم کند هر که حالش بنید ما چه دانیم که موسی که و عیسی که بود آرزوی دل پیای بران خدمت است انبیا اگر چه شرف به نبوت بودند التفاسی کن و کیشای که محتاج تو ایم</p>	<p>بر ضمیر تو عیان ستر نهان هر یک ای در افشان بنشای تو زبان هر یک ای مبدل یقین از تو گمان هر یک است یافته هم از تو نشان هر یک اینچنان ست جدا گانه نشان هر یک روز محشر که شود جز تو رفان هر یک عقد ما نکشاید زبسان هر یک</p>	شیخ

<p>سرودی نو افزود ز خون گرمی دل نگرانین جور که از بهر دل بوالهوسان کز چه مجنون سر اسیر بودی می گشت معصفت روی تو حرز دل جانست چه نظم تیره بختی دل من سوخت که خال تو نیست آه که خیال من بوسه بدست تو دهد</p>	<p>اے زبند تو بچرخ گریه ای شکل نیچان کرد و سر قتل ندر و قاتل طی نکرد است بدین آبله پای منزل گر کند هر سر سرودی تو بلاست نازل همچو باروت اسیر است بچاه بابل نه هم نامه ازین رشک بدست حامل</p>
<p>۳۰۸</p>	<p>توبه از زشتی اعمال ولایت توبه نظاره آراسته دل بحسبان مایل</p>
<p>از دیده شود حسن بیان جلوه کرد آن ترک دلم برده ازین شهر سفر کرد ناسور ز بتیابیش اندر جگر امتداد پامال نمودند بیک غمزه خو نیز دل بے سرو پا و سر زلفت تو بلا خیز دیدیم بجز آنچه شنیدیم که آخر این رخسار بنیش نتوان بست بدالش ماییم و بیایان و سر و پا بے برهنه</p>	<p>گویا که بود دیده عشاق در دل جان نیز شد از الفت او همسر دل همسایه بجان آمده از شور و شر دل خویشان ستمکارند از بند سر دل در کوچه تاریک بماند گذر دل بر جان خمد از در و محبت از دل کز دیده بر آید پستاشان نظر دل عشق است با ثوب جنون راهبر دل</p>
<p>۳۰۹</p>	<p>ز نهار ولایت که دی دل بحسب در عشق حبیبان نبود جز خند ز دل</p>
<p>اے تو جلیل و لقب تو جلیل و صفک لولاک و لاریب فیہ مورت تو معنی ان یطفئوا</p>	<p>زله بر خوان عطاسیت خلیل اے تو بکایتی یزدان دلیل دشمنت از دشمنی تو ذلیل</p>

۳۰۵	<p>زهر محبت مگر اوست و کارگر دل مبتلای عشق شد و جان بلب رسید حسنت علاج عشق است یا بد بجز درد آرزوست بسکه شهید محبت کتر بود که جان برد از غم مرخص عشق</p>	<p>جانم پلاک می شود از ناله های دل بر جان فتاد از غم دوری بلای دل ای دل را میسج چه داند و ای دل و انغم لصب باد الهی بجای دل از دست مرگ و از بد مبتلای دل</p>
۳۰۶	<p>تا دل زدست رفت ولایت بکوی دوست درو زبان ماست شب و روز های دل</p>	۴
۳۰۷	<p>یاسد الشفیع و با حنتم الرسل درد دل نهفته ایم تمنا و مروه ایم اس ساقی شراب طهور از سر کرم عشقت مراد سبب شایسته مرجا</p>	<p>و ابرم دله بشوق جمال تو همچو گل بر خاک بایا و رحمت یگو که قتل جاسم بده بر ند سیه کار پر زل ای تو و است تو مخاطب بچار قتل</p>
۳۰۸	<p>اکنون ز کوی تو ولایت کجا رود ای بر در تو ناصیه فرسای جز و کل</p>	۵
۳۰۹	<p>ناسور چکد گاهی و که خون رود از دل آب نمک شمع ضبط کنم سوز و رون را خونیت بسینه که زند جوش زهرت یلی اگر آوا گیسم بهر تو بیند گردیده بدید از خیالت نکند محو و اعطای چه کند گرچه با فغانه فریب</p>	<p>ای ماه نقاد غم تو ام چون رود از دل ترسم که غم عشق تو بیرون رود از دل هر چند غمت کم کنم افزون رود از دل دیوانه من گردد و همچون رود از دل هر قطره خون تاب چو همچون رود از دل زهار که درون تو با منون رود از دل</p>
۳۱۰	<p>در سینه اگر آه نه در دیم ولایت دو دو دل پر سوز بگردون رود از دل</p>	۶

سُئل تو بدل گفتم که دربان تو مایم
 این زهره نداشتند حرفان هوشناک
 بر جان عدو ناک انداز میند از
 پوش لبها سوی حرفان چو فرستی
 بانافه چه دم می زنی از راجه بخشی
 در خلوت آئینه سر جلوه چه داری

و گفتم بلبل تو که قربان تو مایم
 خنجر زده عشوه پنهان تو مایم
 بسمل صفت از حسرت پیکان تو مایم
 آشفته سر از زلف پریشان تو مایم
 خون در جگر از کاکل بچان تو مایم
 حیران همه از روی درخشان تو مایم

۳۱۳

تاجان دهم از دله عشق ولایت
 گوید من از ناز که مبانان تو مایم

۴

عجب رنگی بهر گلزار دیدم
 تپه هر ذره چون بسمل مسخ
 چه می پرسی ز انداز خرامش
 رخ هر یک ز عشقت غازه دارو
 بدو چشم مست محبت را
 تلخ غم به رخ جان فرو شند
 مرا گشت و ترا بخشید جانم
 بکوی دوست از تنبون چه پرستی
 ز سودای دوزخ کافر نیش
 و صالم بین که هم رنگ فراق است

که از بوس تو هر گل زار دیدم
 تماشا که بکوی یار دیدم
 خود او را فتنه بر رفتار دیدم
 جمال شاید آن بیار دیدم
 خراب از باد و خمار دیدم
 عجب سودا و دین با زار دیدم
 نسیب ز کس بیار دیدم
 که سیلی را جمال زار دیدم
 بدوشش پارسا ز تار دیدم
 ز خود در ختم چو رو یار دیدم

۳۱۴

ولایت بر رخ من رنگ شکست
 چو بے رنگی لباس یار دیدم

۵

بنی تو جز ناله جانگاه به مجلس چه کنم

نغمه زنی چه کنم صحبت مونس چه کنم

نور خند استی و ما نور تو نماز خمار من و تو وار هم شاید محبوبی هست ای عیب	هم ز ازل آمده بے عدیل مے بده اسے ساقی کوثر بیل قول جیل و حجت الجبیل	
۳۱۰	دردش بس کردار و پده بان تو طپسی و ولایت علیل	۱
با خلاص درون ذکر محمد بزرگان دارم تلافی میکند یک طاعت صد ساله عصیان را بکفرم کی رسد اسلام و نیداران نهی کفر شفاعت میرسد از بهر استقبال حرم ما دل من نشسته فالووس و عکس نور او خوش چشم کم حسین گرفتارم کز است اویم	ولایت گزید اجنت بن بخت سزاوارم که رحمت آشتی دارد زشتی های کردارم نیز ز درشته تبتیح شان باتار ز نام نترسم از قیامت اگر چه سرتاپا گنگارم بود چون روز روشن از جمال او شب تارم همانا در حسابم اگر چه صفر بیکارم	
۳۱۱	ندابا من محبت دارد بر خود همی نازم ولایت منکر با نام محمد الفتی دارم	۲
سینه ز تنگی بخودم مے در بود دارم غلام ساقیم خاک در پر خنده ابا تم سخنان را دوست میدارم خراب از باوه نامم بی در یوزه بختا نهاسرست می گردم ز شمع آرزو ام از محشوب بیزاری باشم بنا شد کعبه سجود من جز ملاقا ابرویش	همه خاکم ولی در می پرستان آبرو دارم برای سجده دیر معان از مے وضو دارم ز زندان پوده ام در شرب رندی غلو دارم چهستان خرابانی شرابی در کدو دارم مرید را بسبب دیرم بدل ایمان او دارم نهان در خلوت بختا نه یار مے ماهر دارم	
۳۱۲	خدا محبوب می گوید محبان محمد را ولایت سجده خاک در او آرزو دارم	۳

بحال خویش سگریم بدین جالی که من دارم هنوز آب زردیل سرشکم سوزد بر این را بود دست جنون کوتاه انداختن چسپان بهار من تماشا کردنی دار و بایستگر بباید رشک شیرین بایم از سخن رنگ آید سینه تم کن ایسانی و شک در شرابم کن	ز سوز دل گدازم جو شمع انجمن دارم ز رنگ محبت چشمم ز خون و کفن دارم ز رنگ اخگر از خاکستر خود سپهر دارم دل پر دماغ یاد شیرین چون حسن دارم سوی بامیشه و جانی بکف چون کفن دارم که از سر سبز سودای زلف پر شکن دارم
۳۲۲	بچندین ساله تقوی دل بدست کاغذی دارم ولایت شیخ الفت بطل بر من دارم ۱۳
عمر گذشت و جلوه جانان ندیدیم بر پا داشت کینفس آب و هوا و هر خویم و در طریق محبت یگانیم پیغام یار ختم نشد گرچه پارید یک لفظ خیال جالش تر از دست حسن تو کس ندیده و هر جا که رفته ایم	تا دیده دیده ایم که در خون تنیده ایم همچون جاب بهر چه سر کشیده ایم پوسته ایم باوی و از خود بریده ایم مجنون صفت بگو چه سلی رسیده ایم با دوست آرمیده و از خود رسیده ایم افسانه تو در همه عالم شنیده ایم
۳۲۳	دل مستقل نبود ولایت بختی اعتماد کار دین محبت گزیده ایم ۱۴
مردانه صفت دست طمع باز کشیدیم آهسته روان را بنودیم تنزل تا خورده کند خنجر بر روی تو بسمل سر سبزی مال پشت دو تا کرد بعد بار بازگ حلاوت نبود ترس حرارت	مردیم و سوس سیمتان نیز ندیدیم از سر نه فتادیم که از پانه دویدیم که روی تو دیدیم که در خون نه تنیدیم چون شاخ هم از برگ درخش خمیدیم زهری نه کشیدیم که شرست نه چشیدیم

دیرے کہفتہ کشاید زور و بنیم اگر ز خلد رسد جو عین تظہر نکینم امام محتجب و شیخ و مفتی و صوفی	بدور وصل تو دور جهان بگردانم وگر نرفته بود همچنان بگردانم ببجبت تو رخ از نگنان بگردانم
۳۱۹	ولایت این دل کا فکیر راضی نیست خوش آنکہ روئے بدیر معنائ بگردانم ۱۰
از خود خرم نیست ز خود بخیرستم آن آبلہ و این ہرہ ناسور چہ گویم تکایہ ہرہ خاکستر و باطن ہرہ انگہ فا ہے بہ تمنایم و گاہے بہ بخشہ چون شمع ہی سوزم و از حسرت مردن نصویر نماید لے لے کیں بہ بقور	این وایہمہ بگر کہ بوم کمرستم آزودہ داغ دل و داغ جگرستم پودہ آغوش تم چون شرارستم ہر لحظہ در آزار و بلای دگرستم سرگرم حکیدن ہر شب تا سحرستم دل باختہ شعلہ ہای نظرستم
۳۲۰	تا چند بر پی کہ ولایت تو کد امی دلدادہ و صاحب نظر و حسن پرستم ۱۱
بے تو رنگ پریدہ را مانم ہنفس یاس و آرزو درد دل بانو و غم نیست بی تو پیوندے بے رفیق ز سایہ سے رسم ناگوار است از وطن رفتن نالہ من و دکن بر ہم زد	صید صیاد ویدہ را مانم جان برب رسیدہ را مانم سر ازق بریدہ را مانم رہ نور و جریدہ را مانم غم نوبت کشیدہ را مانم دم صور و سیدہ را مانم
۳۲۱	اسے ولایت ز خود پشیمانم دل الفت گزیدہ را مانم ۱۲

	<p>می زخم نموده انا المنصور ملک معنی است زیر فرمانم حسن عشقت در دل و جانم صفت گل بود در اهل سخن</p>	<p>هان بدارم کیش که منصورم رنگ جشید و رنگ فغفورم منظر نار و منظر نورم رنگ زدیکت نکستد دورم</p>
۳۲۷	<p>ای ولایت خد کن ازندی یار باشی گفت من عورم</p>	۱۸
	<p>از کلیسا بدر سنی آیم دل کاغذ خوش است با صنی در خرابات تا بقیم شدم گوشه دارم و ز گوشه برون ای خدا بین برو معانم دار زاهد ترک می پس است برو</p>	<p>نه بدر تا بدر سنی آیم از صنم خانه بر سنی آیم بخطا در سفر سنی آیم بقضا و قدر سنی آیم بے سبب نیست گزنی آیم بغریب و گرسنی آیم</p>
۳۲۸	<p>ای ولایت وجود من عدم است لا اله الا الله معنی آیم</p>	۱۹
	<p>عاشقانیم و زطلالت و ریاض خیریم بت پرستیم و همه خاک و تیکه ایم امر معروف نه و ایم چون نهی است ما و اندیشه توبه ز توبه هم توبه خوشتر از آب حیات است مذاق جان خدمت پر مغان فخر و سعادت دایم</p>	<p>لوت تروریند ایم که صاحب نظیریم بنده پر مغانیم که ز سران زیریم ببخود ایم که غافل ز قضا و قدریم جام در دست و دست بشام بخیریم نخواهیم که از باده کشی در گذریم مست باشیم و تماشای حیلان نگریم</p>
	<p>مایه زندگی است ولایت می ناب</p>	

	بیدار نشین مار شک گلستان		بے سوزش خار گلے باز بچیدیم	
۳۲۳	ماست مردم نکشیدیم ولایت تا بے مدد حق بمطالب نرسیدیم	۱۵		
	تا کجا غصه خوریم و نسیم ایام کنیم می کشانیم دور و در میان جنت است عهد بستیم که تا عمر از خجسته رویم ساتی اینجا می و ساغر جشید اینجا بنیم از محبت بخیر از سیل و نهار شام تا صبح در خلوت خود در ندیم		می رود عمر با فکر می و جام کنیم پخته مغز بنود گر بوس خام کنیم هم پس از مرگت بن خال خوش آرام کنیم عقل خفت ندهد تا غم فرجام کنیم با دل آرام نشینم و دشمن آرام کنیم بر بخیزیم سحرگاه و در گشام کنیم	
۳۲۵	بوسه گیریم بدشنام ولایت زلبش شربت و نوش بجام دل ناکام کنیم	۱۶		
	ز نوق لجه خون که چشم خونبارم دل و جگر همه خون کرد و کاهش افزون کرد منظر قریب من می گشت تماشا کن بفیض سوز گداز است نام من روشن بود بلبت من کعبه جمال صنم مداو از من روشن است چشم و کون		حبابان لفته از هوای او دارم ز دست دیده نظاره خود را زارم خواب نیز ز ننگ عشق بیدارم چو شمع نارگ جانم سوخت بیکارم سوز رشته تبتج تار ز نارم چشم بسالفت امر گریه کارم	
۳۲۶	سپید روی ولایت شدم ز بیداری سپاهی از رخ من می روش تارم	۱۷		
	ناظر بار بکشد نظورم جلوه دیده ام بحین بتان		من نظر باز و زنده شوم کز غم بکعبه معذورم	

<p>مرد را فتم نظاره بازم زند ^{سستم} بست یگون حسنت مست چشما خمار آگین</p>	<p>اگر یک جلوه فرامی ز سر تا پا نظر کردم بیاد بوسه ده پاشویه کن تا بخیگر کردم</p>
<p>۳۳۲</p>	<p>چه خوش گفت هست دانی که یک در گیر محکم گیر ولایت تا کجا شل گدایان در بدر کردم</p>
<p>چنان بشت چشم تو ناتوان شده ام سیان تست که سینه زموی گویندش قیامت است که در چشم مردمان سبکم نماشدم ببقای تصدیر جانان بحسبجوی تو یک جا و از نیست مرا شکوه حسن تو از عشق من زنی کرد</p>	<p>که همچو تار نظر از نظر نشان شده ام منم که در غم تو نیی از میان شده ام از آن زمان که بر خاطرت گران شده ام بحکم کار ندارم که عمل جان شده ام که همچو آب روان قطره زین شده ام که خاک راه تو چون گرد کاروان شده ام</p>
<p>۳۳۳</p>	<p>عروج خاک زبستی ولایت آسان نیست بیاد رفته ام آنکه بر آسمان شده ام</p>
<p>چون ز خود در فتم خدا س یافتم عقل بهمن سده راه یار بود ز بهمن بدولر با س داشتش وصل او از حبلوه بخود می کند گم شدم در خود که آخر کیستم در محبت هر ستم زخم است زخم</p>	<p>از نه اجوی رهساری یافتم عشق و زردیم رهساری یافتم عاشقی از پار ساری یافتم لذت در دانه حب دانی یافتم پاجا لش آشنائی یافتم صد و فادر بیوستائی یافتم</p>
<p>۳۳۴</p>	<p>اے ولایت اوقاتم بخیگر چون به بزم اور ساری یافتم</p>
<p>در تمنای تو گر اشک بنارم چه کنم</p>	<p>سیک از دست علم دل زارم چه کنم</p>

۲۰	یک نفس زنده نه مانیم اگر می نخوریم	۳۲۹
<p>خیالش بستم و از حیرتش راه عشقش بستم کشادم بر جبهان چشم چون چشم از جهان بستم چیه نازک معنی یار یک در وصف میان بستم بین کز خاک راهش غار بهر زبان بستم حدیثی گفتم و سود او و نشان را و کان بستم از کفان آدم تا جاه و راه کاروان بستم</p>	<p>بضبط ناله اشب طرف مهری برد بان بستم بمعنی چون نظر کردم بهر صورت ترا دیدم بجستن نمانی یابنده هرگز نو شکافانش به رنگ و به صورت فروغ یار می خواهم ز استغنائی او در حیرت او قناده مجربان بهی طلی کن که چون بوی غنیمت شد میگفت</p>	<p>بضبط ناله اشب طرف مهری برد بان بستم بمعنی چون نظر کردم بهر صورت ترا دیدم بجستن نمانی یابنده هرگز نو شکافانش به رنگ و به صورت فروغ یار می خواهم ز استغنائی او در حیرت او قناده مجربان بهی طلی کن که چون بوی غنیمت شد میگفت</p>
۳۱	ولایت خود پندی بهم انشا از جهان بر خاست سلامت چون ندیدم از منگویی زبان بستم	۳۳۰
<p>خرم آنست که خاطر لغبت نشاد کنم تا بدین حیل دل از بند تو آزاد کنم چون همکار تو می میش که فریاد کنم که غم تیس کنم که غم فریاد کنم مقل گوید که فراموشی تو یاد کنم خاک در چشم بر مانی و بهر اد کنم</p>	<p>تا کجا ناله زبیر حمی و بیداد کنم جان بدو تو سپارم که علاجم نیست پاس عشق تو مرا مانع فریاد شد است حسنت امروز لیل و شبیرین پیش است عشق یو تو و دیگر تو فراموش کنی خط و حسال تو کند خامه بود خط</p>	<p>تا کجا ناله زبیر حمی و بیداد کنم جان بدو تو سپارم که علاجم نیست پاس عشق تو مرا مانع فریاد شد است حسنت امروز لیل و شبیرین پیش است عشق یو تو و دیگر تو فراموش کنی خط و حسال تو کند خامه بود خط</p>
۲۲	شرط عشق است ولایت به او اداری است خاک ره کردم و آنهم همه رباد کنم	۳۳۱
<p>بیانا همچو گیسو پریشان گردم سدا که غم دوری بهوانی سم گردم بیا که ز محوشی های تو مشتاق تر گردم دل از تو بزرگدو گرچین بایوس بر گردم</p>	<p>بسودا کجا ز آشفته آشفته تر گردم بیاورنه میان عاشقان بدنام خواهی شد مکن دهم نوال اشتیاق و سر دباری مدان کز اندن دربان محبت کم شود جان</p>	<p>بسودا کجا ز آشفته آشفته تر گردم بیاورنه میان عاشقان بدنام خواهی شد مکن دهم نوال اشتیاق و سر دباری مدان کز اندن دربان محبت کم شود جان</p>

	<p>زنگ بیدین دم بوم بوشنیدن دهم نچه نظاره راوست بچیدن دهم</p>	<p>خارتو دول خلیه گل شدم از فغن او طرز گل او رده است گلشن جن رخس</p>	
۲۸	<p>دوش بن ساز گو گفت ولایت بیا تا بسکافاست غم لب بگزیدن دهم</p>	۳۳۷	
	<p>بخیر کرد من از راز خبر دار شدم سرخوشم کردی و این طرزه که بشمار شدم دست برگیر خدا را که من از کار شدم آه کافر شدم و طالب زنا شدم لای می یابم کرم کرد و گرفتار شدم فانغ از کشمکش خرقه و دستار شدم</p>	<p>چام می خوردم دشت کش خار شدم ساقیاناک ورت قبله دل بادیدم تازه بنجو ارم و از حرص گزفتم و در جام رقم از کعبه ویرست که باوای من است وار با نگر از روزه کرم سپهر خان دل و دین خاک ره پیر کلمیا کردم</p>	
۲۹	<p>سر تو خید بهر طرزه می نهان است لله الحمد ولایت که فتح خوار شدم</p>	۳۳۸	
	<p>نیزگی شمار بسان بکه گویم دارونی بخت چنستان بکه گویم بتیابی خون گرمی یاران بکه گویم کیفیت گلبانگ هزاران بکه گویم پروانه صفت سوختن جان بکه گویم یعنائی شمشاد خرامان بکه گویم</p>	<p>افسانه رنگین گلستان بکه گویم گل رفت و خزان آمد و بیل زمین شد سودای غم عشق درین بوالهوان نیست رنگین نفسی نیست و رین زمره سخا زان شمع رخا نیست و رین زمره سخا قمری روشنی شیفته سر و قدان نیست</p>	
۳۰	<p>تا با و خزان در چمن افتاد ولایت دیوانگی این دل نالان بکه گویم</p>	۳۳۹	
	<p>از غیرت آرزو نایب بزم</p>	<p>حیف است که از خست آزار بزم</p>	

چند گویی تو که از غیرت دشنام سپهر مردم و دیده حیرت زده کن باز است و اعطای ناله به غیر چوئی که غمش و صل محبت نصیب من شتاق نشد چون که ای تو ام ای خسر شیرین بیان	دست بر برگ زد و شرم ندارم چه کنم کشته حسرت نظاره یارم چه کنم بخیبر ساخته از روز شمارم چه کنم خسته جان در هوس بوس و کنارم چه کنم سر پیش تو اگر نذر نیارم چه کنم	
۳۳۵	آه صد آه و لایست که کشاید اکنون آن سنگ گره افکند کارم چه کنم	۲۶
بدر و عاشقی جان می سپارم دل دیوانه خوگر شد بچو کوش بمردن هم نخواهد رست از من زمن غنیمت از هوا داری نیاید توبه بے من بوزی بین با تو سوزم بجوش ای عشق که ز جوش نهایت	تناسل بجز حبابان ندارم سر کوبه شکر چون گذارم بگیر و دهنش خاک مزارم و بدر بباد گشت غبارم تو شمع آسا و من پروانه دارم بجز خون جگر اشک ندارم	
۳۳۶	ولایت مملو خورم تازنده باشم بود تا یار گردد تنگسارم	۲۷
خیز که در خاک خون تن بپیدن دهم یار تبارنگه کرد بجای بسم رفو آه ز نیرنگیم عاشق بے زنگیم پرده ز رخ باز کرد از بے نظارگی بلبل و گل در چمن قصه او می کند آه که غوغا می کردش سرد مهر	خنجر خون ز زار اسیر بیدن دهم مشق کسم پیشه را دست در بیدن دهم زنگ رخ زرد را امر بیدن دهم دیده شتاق را اثر و دیدن دهم گوش دل است را بهوش شنیدن دهم چند دل خسته را حکم بپیدن دهم	

۳۴۲

آه بر لب چشم پر خون دانه حسرت در جگر
چون ولایت روز و شب فریاد و اولادیم

۳۴۳

خواهم که اسیر سبکیوی تو باشم
صد زخم بدل دارم و خواهم که سر ایا
حسن تو بود آینه از پله عشقم
از غلغلہ صور سحر اخیل بخیرم
سر رشته زلف تو گسستن هر کم است
هر چند در صبح قیامت شب وصلت
ز تار بدوش زخم هر سوے تو باشم
مجرع دم خنجر ابروے تو باشم
بگذار که حیرت زده روی تو باشم
گر خفته شب وصل به پلو تو باشم
تا عمر ز سوداے تو هندو تو باشم
سرداشته بر تکیه زانوے تو باشم

۳۴۴

اے سامری وقت بیا تا چو ولایت
جادو زده چشم سنجکوبے تو باشم

۳۴۵

خورم آن روز که مایا تو قح نوش کنیم
پند و اعطای تولاے تو از یاد ببریم
بر عهده بر خاک چو پیمان کشان دشنامیم
درول غمزه خویش نهانت بازیم
راحت وصلت امروزه غنیمت شمیریم
سیر بنیم به ان گونه که دل می خواهد
با هم از تنگی آغوش چو خیم جوش کنیم
سخن مو غطت پیر پنهان گوش کنیم
ز ابدان راز من جام تو مدهوش کنیم
هوش را نیز ز ادراک تو مهوش کنیم
نه غم گردش فردا نه غم دوش کنیم
خاک در چشم رقیبان بجای گوش کنیم

۳۴۶

یاد داریم وفای تو ولایت آسا
دین و دنیا همه بهر توفیر امون کنیم

۳۴۷

آمد آنوقت که انعطاعت و تقوی گذرم
بشکنم بیعت پیران ریائی ز انکار
خدم از صومعه بیرون خیم دست در آ
تو به از کعبه کنم سوے کلیسا گذرم
روی خوبان نگرم از سر سودا گذرم
بر درویر با سید مدارا گذرم

<p>هان بیل اند از کن بوالهوسان را روشن کن از جلوه خود چشم رقیبان از منحنی جان چند پشیمان شوم از دوست هر چند حیانت ز آئین ادب نیست یکبار بفرماید که از منجره عشق</p>	<p>کز جوش تپشها سے دل زار بپریم هیهات که من از غم ویدار بپریم اے عشق نجات ده و بگذار بپریم حاشا که بگوئے بت عیار بپریم صد بار شوم زنده و مسد بار بپریم</p>	
۳۴۰	<p>هر چند ملاقات محال است ولایت شرط است که اندر طلب یار بپریم</p>	۳۳۹
<p>اے کاش گوی جلوه ویدار بپریم گر دید میسر نشد از شومی طالع از خشم ترسیم که مقصود دل باست هر لحظه شود حال دل زار و گرگون صد بار اگر جلوه ویدار منافی کشیم بفرمان تناسل تو خود را</p>	<p>در خواب شبی دولت بیدار بپریم در بزم تصور رخ و لدار بپریم تا شور قد و قند رفتار بپریم هر چند که از عشق تو آزار بپریم خواهم بحسرت که در بار بپریم تا منجره ز کس بسا بپریم</p>	
۳۴۱	<p>سرمایه کوبین همین است ولایت اے کاش رخ سید ابرار بپریم</p>	۳۴۰
<p>خوشتراز و زسے که در راه تو از سر بیاکنم خون بگیرم از تناسل تو هر دم زار بیاکنم دل برباست افکنم کونماز پادشاهی گر نیستم کنم چند آنکه نابینا شوم از هجوم بغیراری مشکل عقد ضبط دل در هوای محفل شامی که سلی خاک است</p>	<p>با سر خار مغیلاں کاوشی سپرداکنم از محبت نالم و نهنگاسه بار بیاکنم جان شازمه ات ای ترک بیاکنم باز از خاک در تو دیده بیاکنم هر نفس نالان شوم هر ساعتی غوغاکنم گریم و چون متس خلعی از جنون بیاکنم</p>	

<p>کو بخت که روزی رخ زیبای تو بوسم چون شانه اگر بار شود بخت سیاهم خون گریم دور هر چینی بادل صد خاک گاسه ز خون تو پاسبانم ختم سرمست که جا کرده تو لاسه تو در دل گر باز رسد آئینه دیده قاصد</p>	<p>سرمی رود ای دوست اگر پای تو بوسم کاذب شوم و زلف چلیپای تو بوسم هر برگ گل را به تمنای تو بوسم که سنگ در کعبه بود ای تو بوسم گردست و بد دل تو لای تو بوسم از حیرت رخسار دل آرای تو بوسم</p>	
۳۴۸	<p>اسے دلبر غماز بیا تا چو ولایت قربان شوم و ز گیس رنماے تو بوسم</p>	۳۴۹
<p>و هم از تو هم بهم تا تو رسیدن ندیم تا بسا دامنک الموت شود بسمل تو از گمانی که گمانا سر بر غیر بود ز شکم آید که بر غیر سداخ دور تو تا ناشانت ندید عشق دل سوخته را می نیارم که بخلقت کنم انگشت نما</p>	<p>تا رفیقم نشود روی تو و بدن ندیم هرگز از خنجر تو تن به تنیدن ندیم منغ را گرد سر اسے تو پریدن ندیم اشک را جانب کوی تو دویدن ندیم و سبدم خون کنم و آه کشیدن ندیم گر خونم کمبند حبیب در بدن ندیم</p>	
۳۴۹	<p>تا گل از غم چو ولایت نشود بیل او باد را نکست آن زلف شنیدن ندیم</p>	۳۵۰
<p>باد آنکه چنین خسته دل و خوار نبودیم با وصل تو خوش بود دل غمزه ما دست تو دم خواب حایل بگلو بود از بخودی الفت و سوداے محبت نظاره کنان بود شب و روز و چشم</p>	<p>دست تو ای ترک در آزار نبودیم در کشمکش سحر گرفتار نبودیم شب تا سحر از شوق تو بیدار نبودیم در باد تو نالان سربازار نبودیم دل سوخته حسرت دیدار نبودیم</p>	

بجسم رسته بتبیع بفرمان مغان بار از سر فکنم خرقه زدوش اندازم خانقاه که گشته نیست در آنجا بچشم	از طریق که کند نهفت اما گدزم پایه مسجد نگذارم ز سر و پا گدزم هست ای تنگده کیشان که از نهنگدزم	
۳۴۵	آن پری عریه را تنگ در آغوش کشتم چون ولایت دگر از حلقه تنگ گدزم	۳۴۶
برخیز که برخیزم و قربان تو گردم چون بن جگری نیست حریفان زبون تیر بجهان کن که با سید جراح زنگین کن از خون من ای ترک شکر گوید بفریم که بر صبر و شکیم جانم بلب آورد و هنوزش سخن این	برگردم خنجر بیان تو گردم خوش آنکه حریف سر سیدان تو گردم حسرت زده کاوش پیکان تو گردم تا مستطیل خنجر بران تو گردم گر جان انجم شتی دمی جان تو گردم در دی بدل اندوز که در مان تو گردم	
۳۴۷	سر بار گران است بدوشم چو ولایت برخیز که برخیزم و سر بیان تو گردم	۳۴۸
ز کار خود پیشمانم خطا کردم ندانستم میرخ ای می فروش از من که از تو شدتم بیا خطای گز و تم رفت جرم عفو کن سانی حالات باد خون من اگر گویم حرام اورا معاف کن اگر باشد که ریت در دل نشسته گنهگارم بخشید ای قهر خواران گناه من	بکنج پارسائی مار با کردم ندانستم ز دست خویش دمانت را با کردم ندانستم بده جاسی که خود را پارسا کردم ندانستم لب از چانه نوشین جدا کردم ندانستم ترا آردم و بر خود جفا کردم ندانستم دل صافی لطافات آشنا کردم ندانستم	
۳۴۹	بطوف کعبه رفتم و ز طواف دیر بگذشتم ولایت خوشتن را مبتلا کردم ندانستم	۳۵۰

<p>اگر تو مشتاق جمالش هستی انسان نه خرب الا الله از بهر اجایش بود سرسنگ آستان مصطفی باید نهاد یا جیبی یا محمد بر سر خوان رزم</p>	<p>نعره باد در شوق محبوب خدا باید زدن بر سر اعدای منکر تیغ لا باید زدن بر جهان بی حقیقت نیست باید زدن بے نوایان تنهار اصلا باید زدن</p>	
۳۵۳	<p>چون ولایت مایه مشتاق و مفتون تو یحیی روزی اندر رزم دیدارست نه باید زدن</p>	۳
<p>هزده و شاق که تا شیر فرو شد و دم نشان هر نفس تشنه آب دم تیغ ابرو چاه زخم نشانند و ندانند حرم هر چه آید بگمان هیچ نباشد آنجا سرکش از کعبه سیودانی تبار هندی منیت و خلوت نشان باد صبار اگر هوش گم کرده حرفیان خرابات نشین همه دیوانه خوبان و حمایل به گلو از گرفتاری جانها به بلا بگیو حرف از چشم شنگوی گوی و بگر</p>	<p>خفته بریل زند بهر خزه پر خم نشان زخم کاری بدل زخم و گرم خم نشان طاق ابرو حرم و چاه زخم زخم نشان خارج از کون و مکانست مگر عالم نشان سخت آشفته سر از طره خم و خم نشان آنکه او حرم خود نیست بود محرم نشان هر دم از خویش رود هر که شود هم نشان از خم زلف پریشان شده بر خم نشان در شبستان سیه بختی نشان ماتم نشان رم آه بود آرام به پیش رم نشان</p>	
۳۵۴	<p>از ولایت طمع هوش خیاست محال روز و شب هست جگر خسته در دو غم نشان</p>	۳
<p>دوش سویم و با و گفتا محو عشق باست این منیت زمار آنچه می بینی بدوش آن منم خنجر ترکان و تیغ ابرو و دست زنگاه</p>	<p>می ربا بد از خودم هر دم عجب ایست این ای برین رشته جان من نیدا است این از بے جان بودم یارب چه افتخار است این</p>	

سنت کش سپاه شمار نمودیم	هر دم لب بگون تو میخانه ما بود
۳۵۰	دل از همه آفاق غنی بود و لایت در فکر و خیال کم و بسیار نمودیم
هم اور از جهان بیرون هم اور از جهان دیدیم ز چشم عاشق او چشمه خفته روان دیدیم که سنگ آستان یار سجودستان دیدیم بدورت فتنه رای ترک خواب گران دیدیم کمال ماه تابان و جمال دستان دیدیم بهشت کوی جانان خوشتر از این جهان دیدیم	چو چشم از غیر پوشیدم جمال او میان دیدیم حباب آسادی دارد که موی به لب کند اورا بروای برهن بر دیو اشنامش چمی نازی بخون خفت است از آشوب چشم ز بسین تو زوغ او شب روز و سال است بید غنی ندیدم هرگز احواف و جمعی جز نسیم آغا
۳۵۱	ولایت درخش مرید بیک تم زنده و میوش بچشم خویش انجازه لب بچرخ نشان دیدیم
دلی از لود و سیل بر و از بند ما سوارم بفیض لغت کونی هلب بچرخنا دارم نه از محشر می رسیم نه اندوه جزا دارم همه گنج که از خاکسته خود کیسها دارم نه پیرا که دعا دارم نه آیدگوت دارم نم لویار من با و اهرین یک التجا دارم	سری آشفته سودای محبوب خدا دارم با عجز سخن جانی بی چشم سبجارا محمد را شنا گویم ز آتش فتنه ایالم دل از سوز محبت سوختم کبر گردیدم خون تر یا دیار تب ذلت جان خدا دارم خدا یا آرزوی در دل من نیست میدانی
۳۵۲	گلستان درون من بهار دایمی دارد ولایت دامن دار دل ز شوق مصطفی دارم
پس در لغت رسول مصطفی باید زدن دست اندر دامن خیر الواری باید زدن	تکیه بر صدر سباط کبریا باید زدن تارک دنیا و مافیها بدل باید شدن

۳۵۷

برای خود نه کن سرمایۀ که داری
تا دم شوی ولایت چون جان برآید از تن

۴

که نازک طبع تر که میزای هست یار من
بخشم و غمزه می گوید سپا در رهگذار من
چو است لخت لشکین دل شیدا اهل کار من
که هر سیه و ثابت بود شمع مزار من
که لخت دل همی ریزد و چشم انگبار من
بود در بزم حیرت بخودی آئینه دار من
که از خاک مزارم گل کند رنگین بهار من
همانا روز روشن زاید از بهار من

زیار خویش می ترسم پیرس از جان این
اگر صاحب دله صلح عتاب آئینه او بگر
نگارین خجرات غاصبت دفع پیش دارد
شید غشتم و حاجت شمع بنیت خام را
زبان افشاک و در خون گذشت و کار شکل شد
تجلی چون کند جانان تماشای شود شکل
بدایع لاله رویان خشم اندر خون عجب نبود
نخواب اندر جمال بر کمال دوست می بنیم

۳۵۸

ولایت دوست مستغنی است از افعال اعمال
ترسم شیوه یار و خطا و جرم کار من

۷

نوانم از خیالش بجرم نماز کردن
توان بجرم کوته سخنش دراز کردن
چه خوش است عشق بازی بجرم از کردن
ستم تو خود ندانند ز تو بے نیاز کردن
که سخت خورد و غم بنگاه نماز کردن
که دل از کفر ربودی بعد از کردن

صنی است در کلیسا که امتیاز کردن
شب زلف روز محشر تپس است همه
چه قیامت است سخنش که امام قبله گوید
نوبد لیری خیالی که بد لیری نه مانده
که بود که زنده ماند ز فریب چشم جادو
ز کشته است بجانم چه منونگری ندانم

۳۵۹

غم عشق چون باید بدیم بسینه جانیش
که تواند اسے ولایت در لوف از کردن

۸

تا نیفتی در بلا آنسم بهین بهیم بهین

قامت ترغابین و کاکل پر خم بهین

<p>در بلایم از دراز بهای زلف مشکبو مرحبا بے بدبو بے کاسکله آورده قامت سرو از کنار جوی خوبی زنجاست بیچ در مانده اندام این دل ناکام را دیده دید و دل بدر آمد چرمی بر پی پسر</p>	<p>ظلمت ظلم است یا آشوب ترا پا است این از پله مایه نختان دفع سودا است این خفته بهر دار و گیر عاشقان برخاست این آبکه یاد داغ یا ناسور در و دراز است این این سخن ناگفته بهر گزاست و بهاست این</p>
<p>۳۵۵</p>	<p>هر که می بیند ولایت را ملاست میکند سخت رند لا ابالی طرفه بے پرواست این</p>
<p>وشت از عشق و گالیوی بیایان از من از تو تب زگر ناز و گمان ابرو اے ستمگار بیازنگ محبت بنگر گریه و خنده بهم نسبت بهمان دارد طرفه آشوب که سودای تو افکند بسر خواری عشق بجای برسانید آخسر</p>	<p>از جنون دوست دوزخ می و گریان از من دل حسرت زده و الفت پیکان از من خون ز چشمان تو گوشت و امان از من لب خندان ز تو و دیده گریان از من من ز دل سخت بجان و دل حیران از من کیست که دید و نگردید پشیمان از من</p>
<p>۳۵۶</p>	<p>اگر چه بلبل ترنم ناله ولایت چه کنم خار دار و بدل آن رشک گلستان از من</p>
<p>گریه و دیده من مانند ابر بهمن عربانی که دانی بس بود از با ستم گر برهنه گیرم جای ملا ستم نیست درد تو نیمان که چه بجز تو نانو آن کرد اول شهر عشقت در دم نجان بر آورد عمر بیز بامش بگذشت در تمنا</p>	<p>بنگر خورشید خندان ای ترک جانب من از زخمهای تخت صد چاک شدت من بنگر که از تزاری جیب من است دامن از پوست نمایان گردید هر رگ من آخر سرده ترش خاک ستم ز گلخن آن ترک برینا درد از دهم زرقدن</p>

۳۶۳	که توبه می کند اکنون ولایت از خطا کردن	۱
ای رسول عربی حال ولایت بشنو مرگ نزدیک شد و عمر بپایان آمد روزگارم همه بر باد شد از حرص و هوا نفس اماره بدتر و پر خسرانم دارد بر خطا معتزم غم عفو گنمی خواهسم حال دل پیش که گویم که بفریاد رسد	قصه مصیبت و پریشانی و فداست بشنو جز تو فریادرسی نیست بر جنت بشنو داستان من آلوده غفلت بشنو هر نفس سگیند آلوده شغفت بشنو وقت رحم است آیا شافع است بشنو ای پناه همه عالم شفاعت بشنو	
۳۶۴	رحمتی رحمت و خاص از پله ما آمده ای رسول عربی حال ولایت بشنو	۲
هر کی هست از دینان جهان بختون او اولش می بوسم و آخر بستی می گزم شیخ عاقل نیست گرد پوانه گرد می سرزد محتجب چون باست گر آواره شد پیش کن خون برگ پان لب او بی محابا میکند داه مصرع قیامت خیز خلاق سخن	کارگر شد بدولت منونگران منون او هم شراب و هم گزک دارد لب بیگون او بیک نظر گر بنید افلاطون شود محزون او قدسیان را می خرید حسن روز افزون او گر نیاید باورت در خاک بگر خون او سایه هم نبود طرف بافاست موزون او	
۳۶۵	می بندد خون ولایت ای پریدم کن چون شکسته بے تماشایت دل محزون او	۳
مرحبا بزگس خوزین تو و بسم قتل غیر در خونم نشاند می راید دل ز دست دجان دل چون نگویم خسر و خوبان ترا	آفرین بر صلح چشم آمیز تو می کشد بے زخم تیغ خیز تو زگس بخور امنون خیز تو دل ز شیرین می بردشبد ز تو	

تازید چهره خوی کوه لوکل در آب از فزونی عشق دوانع او بدل اندیشه کن تا نگردی ست لعل در نشان پشیا باش فتنه نادیده پناست در تشبیه او گره یخو اهی که تقوا نشکند ای متقی	بر گل شاداب هرگز قطره شبنم بسین هچو شامه سے بسوی نیر اعظم بسین در کف ساقی هوشنا گانه جام تبسمین قامت سرو سہی ہرگز بچشم کم بسین دیدہ راور بند خوبان را درین عالم بسین	
۳۶۰	رحمت یزدان وسیع قبل نیازی شان او ای ولایت برگناه و طاعت آدم بسین	۹
دلبر اربخیز و دیگر عشوہ بنسب ادا کن سیکند خوزیری عاشاق ترک چشم تو از لطا و لہاسے زلفین سید جان بر لہم ہر جہای را کہ دیدیم باشنیدم کمنہ شد آرزوی گرد سرگردیدنش دارو ہنوز جای مجنون خالی افتاد است و جای بیکر	دل نہی آساید از بید او ہمان بید ادا کن آئینہ پروردگار و منع این جلا دکن بندہ خواہم شد خدا را زین بلا آزاد کن تازہ جوری از برای عاشقان ایجاد کن ای صبا خاک مراد را در او بر باد کن ای دل دیوانہ آن ویرانہ را آباد کن	
۳۶۱	لہو شیری را ہستی زد کہ رنجورم کند ای ولایت بدو بر سر مغان فریاد کن	۱۰
سری دارم بگردن بندہ سودای فدا کردن دل باندہ مندم درو عشقی آرزو دارو خواسوشی یلاد دوست از کونین منجو ہم بہر ای آمان از موج طوفان خیر شکست نوازش کن بجال باو ستخی کن از عالم	ولی در آرزوی جان نثار مطلقتی کردن کہ افزونتر شود بیتابی او از دوا کردن کہ منظور است دل را با محبت ہشاکردن کہ خواہم گرید رشوق محبوب خجہ اکون دیر لغ از ما کن کیفیہ الفت عطا کردن	ای سوز کیم کن خاک کبابین تو نیا کردن
خدا را یابی اللہ شفاعت کن شفاعت کن		

<p>یک نظر کن بخود نور دل از تو زمین نکته سحر که بعل لب یار است پیر دور رو کعبه اگر دست دهد پای منده بگذر از پوست کنگان و خالش بگذار از سر عقل بهر طور که دانی جرسند</p>	<p>یک نفس محرم دل باش و معانی بشنو نکته از نفس بادیا سنے بشنو بان اگر خاک نه پیر معانی بشنو ای زلیخا خبر یوسف تانی بشنو سخن عشق بد انسان که بدانی بشنو</p>
<p>۳۴۸</p>	<p>خواب راحت بکنی حال ولایت دریاب یکدم اعنائت خو بنا به فشا سنے بشنو</p>
<p>چیزے نتوان یافت تدبیر و گاپو یک دانه ندانند فزون تر ز مقدار بنشین تو کل که خدا رزق رسانست همی از دست و تو کل هم از دست</p>	<p>تار اتم تقدیر نباشد قلم او هر چند در آفتاب و دیمیم هر سو بشنو همه بیکار بود سحر من و تو بالجمله که این جمله برون است ز قلوبو</p>
<p>۳۴۹</p>	<p>بر فعل ولایت منکر گر تو بصیری بر قول نظر کن که چه گفت است سخنگو</p>
<p>اے سرم آشفته گیسوے تو کعبه را خود روے باشد سوی تو تازه گردانده شام روح را هر دو چشمیت عین مانع البصر گلشن لاهوت را سرو چان عبثی مریم خراب غمزه است بند عشقت حبان روح الامین پرده دار ستر اوجی هم توئی</p>	<p>اے دلم مشتاق حسن روے تو اے نازش در خم ابروے تو گل که پیر این و دلا بوی تو طرحه واللیل یکسر موسے تو قامت بے سایه دلجوے تو موسی عمران قتل خوے تو یوسف کنگان بدل هندوے تو قاب تو سین است خود ابروے تو</p>

ہجو مجنون کرد سو داسے مرا عشق گر خواہی ز جانان دور باش	بیلی زلفت خون انگیز تو تا مرض انسزدون کند پشیر تو
۳۶۵	اسے ولایت گریہ کم کن تالوش خون نگر دوزاشک خون آمیز تو ۴
نسبت او بکل مد گل چرخ نگار کو طرہ ز سر کشادہ بہت شانہ بوی نیزند یک نماز کش جبین آہ جمال یارین دیر کن در آمدن زود بیاتگار من شعلہ بجان کہ یازد در رگ لشرار زد گل ہزار رنگ بوست بلبل زار محو بوست	زفر سر سنج حسن او ہر طر سمنہ ہزار کو تا خم و بیج بنگرد سبیل تابدار کو در سمن این صفت کجا در چمن این بہار کو عاشق نا بصور را طاقت انتظار کو در سر باخود کجا در دل مایہ ترار کو شاہد لالہ رو کجا است ترک تم شعار کو
۳۶۶	گرچہ بہ تیغ یک نظر می ننگی ہزار سه ہجو ولایت ای صنم کشتہ و لفظار کو ۵
اسے عشقت پارسایان کو بکو دیدہ را از اشتیاق تم بہ تم آرزمند بلا ییم سہل لالہ دل خون از جالت دمدم	قصہ حسن و جمالت سولہو اشکها اندر خیالت جو بگو پاسے بند پیچ زلفم موبہو آئینہ حیران حسنت روبرو
۳۶۷	می رود ہر دم ولایت جا بجا بس حسہ بینی کرد حسن اوباد ۶
چند در خون نیم از درد نمانی نشنو نامہ بر بازو دست ز خون شستہ بگو رو تباب از حرم داغہ ندیدے بگر	ایک آنسو ب دل دانت جانی نشنو نامہ گر چاک زدی حال زبانی نشنو باش در نیکہ داغہ ندانی نشنو

گر چه در پرده باهنگ نیاز آمده
 کشتی در رفتی و دیگر نیاز آمده
 رفته بودی که دلم سوز خرق اندوز
 اثر بخودیم کرد حسه ابی آخر
 روشنی واد جمال تو شبستان مرا
 بندگی لذت تو که آید که نه ترسی ز خدا
 آه از وصل چه راحت که چو پروانه شمع
 جان دول هر دور بودی و چه ماند است کلاه
 گوشه بود و من خسته چه افتاد را
 رشکم آید که رقیب از غم رشکم نزدیک

خسته بود از بخت شوخی و نیاز آمده
 تا زمرگم چه گمانست که نیاز آمده
 بان چه دیدنی که در زمره ساز آمده
 خشکین رفتی و باولوله نیاز آمده
 عمر با باش که حیا راه نواز آمده
 خست کاند حرم از بهر نیاز آمده
 من اگر سوخته ام تو بگرد از آمده
 با کند خشم زلفین در از آمده
 که غم آگین بنیان خانه راز آمده
 از پست مردم و گریان نیاز آمده

۳۶۳

ای ولایت نتوان شکر خزان بودن
 در مقامات حقیقت ز مجاز آمده

۴

شور و اندر غمزه برانگیزه یعنی چه
 تلخ گفتاری و شیرین دهنی نیک بسنج
 حلقه گوش ترا از دلم آویزه سند
 از که این شوخی و این رشکم آسوده

بگینه خون دلم رنجسته یعنی چه
 نوش بانمیش بیا سخته یعنی چه
 در یکدانه که آویخته یعنی چه
 با تو پوستم و بگینته یعنی چه

۳۶۴

اے ولایت بخدا صبر داری هیبت
 اگر دنیا بطلب بخت یعنی چه

۵

تونی چون پوست صحری منانه
 رها فرمود از تکلیف هوشم
 چرا در خاک چون بسل نه غلظم

غریب چون نو بود در زمانه
 ز خود بیگانه ام با او یگانه
 کدول تیر مژه راشد نشانه

<p>مل نشینم کرد لایعین ز آت</p>	<p>مشوہ باے ز گس جلودے تو</p>
<p>۳۶۰</p>	<p>اگر ولایت را بود بخت رسا باے از سر کرده آمد سوے تو</p>
<p>بید غم گرفتارم اغثنی یا رسول الله تبد شد عمر می نامم که پرسد در چنین عالم توب و بنواستم فقیر و مبتلا هستم نرسد و شوا پیش آمد همه پر خار و میش آمد نه یار منفس دارم نه کس فریاد من دارم ز سر تا پا گنه هستم همانا روسیه هستم بد رو و حجر بپارم ضعیف و لا غرور دارم همه با ستم ز نادانی و اعدای که بدانی</p>	<p>توئی در یکی یارم اغثنی یا رسول الله برفت از دست من کام اغثنی یا رسول الله بدرگاه که رو آورم اغثنی یا رسول الله بمانده باے قنارم اغثنی یا رسول الله ز دیگر جز تو کس دارم اغثنی یا رسول الله اسید رحمت دارم اغثنی یا رسول الله ز دست دل در آزارم اغثنی یا رسول الله همی خندند و من خوارم اغثنی یا رسول الله</p>
<p>۳۶۱</p>	<p>ولایت دردت آمد با بشنو که می گوید سبب کارم گنهگارم اغثنی یا رسول الله</p>
<p>آه از ما هر خه زلف پریشان زده خانه ما سوخته چهره برافروخته تا مسلمان و شکرست ز نار بدوش پرده از روی دل لغو ز برانداخته بانی هر سته تند مرا پی حننه خون دل ریخته فتنه برانگیخته</p>	<p>کافری کج روش خنده بر ایمان زده شعله خناری و آتش بدل جان زده طعنه بر چشم تر عاشق گریان زده شیر قالین و شراری پستیان زده خنده بر شرب هر گهر و مسلمان زده بر لب جوی چمن می به جولیان زده</p>
<p>۳۶۲</p>	<p>بسلم کرده ولایت بدار ای رقیب خود پشیمان شده انگشت بدندان زده</p>

جان که از اشتیاق می نالید عین بوجدیست و عین وجود قاب و عین سبت او ادنی جبرئیل امین سدره نشین عرش را سر فراز می بخشید لا مکان و مکان هر چه بود ارث دار القمار ممکن نیست همه محتاج آدم و عیسی انبیاء عاشق و خدا شتاق صادقان را بدستی نه سزد	شند اے تو یا رسول الله ابتدا اے تو یا رسول الله انتها اے تو یا رسول الله مبتلا اے تو یا رسول الله خاکپا اے تو یا رسول الله همجا اے تو یا رسول الله بی بلا اے تو یا رسول الله بلوا اے تو یا رسول الله بقا اے تو یا رسول الله ماورا اے تو یا رسول الله
--	---

۳۷۷	الفتی داد حق ولایت را به ثنائے تو یا رسول الله	۱
خدا اے پاک راجا تانہ و کوشین راجا سَقِّمُكُمْ بِقَوْمٍ بِمَانِهِ مَوْعِدِ شَاقِ جلالت صورت حق است یا آئینہ معنی چرا محراب ابروی تو نبود و عجب ده گاہ ما خیال موی مشکین تو ام آشفته سردارد بیاطن تاجہ خواہی بود ای جاننا فدای تو	نعال اللہ زہے شانت چہ جانی و چہ جانان سیہستان صہبای تو محو قول سجائے جمالت قبلہ عشاق یا تفسیر زائے کہ انوار خدا بے پردہ می نماید زینشائے ہمانا سر نوشت عاشقان باشد زینشائے نظام ہر ابن قدرو انم کہ مشکین نورزدانی	
۳۷۸	ولایت دامن عشقش مرده از دست پهن نشنو چو اکارے کند عاقل کہ باز آید پشمانی	۲
طشتم از بزم بغی چو لب ربام آئی	صبح محشر بدگر تو ششم آئی	

دل سوزنده دارم که از دوسه گهی از حیل بر خیزد ز سپید بجز خاک درت جای ندارم	بر آرد آتش روشن زبان گهی از غمزه می جوید بهانه سن و پیشانی و این آستانه
---	---

۳۵۵	پیشانی زحالم دور باد ولایت می زخم در زلف شانه	۶
-----	--	---

طرفه را به در دل عشاق بد کرده سامری کی داشت این مجازد افسوگری هر گره که طره پر پیچ و خم بکشاده سهرشی از سر بنه بوی زگیل و بوم خست زنده جاوید گردید هر که بود خاک نشان زلف کاو چشم ساحر حسن سبز آورده	عالمی را با نگاه نازش بد کرده طوطی تصویر را از سحر گو یا کرده حلقه ز باور ابرسم ز سودا کرده زنج سودا به بلابل سودا بالا کرده کشتگان غمزه را رشک مستجا کرده فتنه باور سالم ایجاور پا کرده
---	---

۳۵۶	اے ولایت عشق بازی میکنی در صومعه خویش را از کاغذ بهیاسخت رسوا کرده	۷
-----	---	---

دل سرای تو یا رسول الله سر بر اے تو یا رسول الله صورت حق تویی و حق نبود دید پر آب و سینه پر خون است می شود از دو کون بیگانه علم حق زلفت بر سر لوح پیشانی ندو از دیاک دل که خون شد به به نشود	دید به جاس تو یا رسول الله زیر پای تو یا رسول الله ماسواے تو یا رسول الله از برای تو یا رسول الله آشناے تو یا رسول الله جز رضائ تو یا رسول الله اصطفاے تو یا رسول الله بلی دواے تو یا رسول الله
---	--

<p>وقت است که جان ز تن برآید ای دیده غنیمت است دیدار چون بری و شان نگا ہے بک بوسه بکار عاشقان کن</p>	<p>ای سربده جو حجاب تا کے نافل ز گناہ خواب تا کے ای محتب احتساب تا کے این سانغوا این شراب تا کے</p>	
۳۸۱	<p>باسوز بسازاے ولایت این وحشت واضطراب تا کے</p>	۵
<p>ایک سو دل دل سو حکان میدانی ہر چه منظور تو باشد ہمہ فرمان قضا دل صاف تو بود آئینہ تمام حسدا ای سر عت پیران کلیسا بدرت از تجلای حقیقت ہمہ تن نور شدی حاجت عرض نباشد بجنورت ہرگز</p>	<p>بادور گاہ تو تاصبح ابد نورانی بسکہ در کشور تسلیم و رضا سلطان سر نوشت ہمہ از تاصبیہ ہامیخوانی انہی کلام ہمہستان میت سبحانی ہمہ جانی و ز سر تا بے دم جانانی ہر چه اندر دل میں بہت تو خود میدانی</p>	
۳۸۲	<p>بنود و ولایت کہ ثنایت گوید بودہ عیب بذات و بصفت رحمانی</p>	۶
<p>ستم از نکست آن زلف پریشان کردی رخ پر نور ز بغین نکروی پنهان گر بعد ناز کشی زندہ کند عشق تو ام ہر دم اعجاز لبست جان دگر می بخشد ہمہ بخون تو ہستند چه شیار و چه ست از تجلای تو من میں حقیقت شدہ ام</p>	<p>ای صبا برین بیتاب چه احسان کردی طرفہ ثنائیت کہ در روز نمایان کردی خون عاشق ز چنانست کہ آسان کردی گر چه خون در جگر از عشوہ پنهان کردی زلف بر ہم ندی و شہر بیا بان کردی جلوہ کردی بیل و چہم مرا جان کردی</p>	
	<p>ای ولایت سرودای بلاے داری</p>	

کرده ام جوی مهرشک از پی نغمه مردان باد در بزم حرفیان بهوس می نوشی مرومک در قدرت فرش نگه می نگند میرم از شادی ویدار و سله می ترسم می کشد حسرت آن روز ولی نعت کجا	خوشترا اندم کلب جوی و جام آئی می بخوابی که بر خون دل آشام آئی تا درین خانه سیاهی و بارام آئی نازه بهشت نند به اینک و سه گام آئی تا بیاری می و خود است گلغام آئی
۳۷۹	دانه اشک فشان است ولایت هر چند وحشت کے دید آرام که دروام آئی
کبیتی ایک ز تو و از ہر جان کے چند پر سی ز حیات خضر و عمر ابد میرسد وقت کہ میناب کہ عشق منش خانمان سوز جانی کہ شوی ہر لفسے ہر کجا سایہ کند شور قیامت خیزد آشکارا کند از غیب جالش خیال	دیکس دایع کسی کفر کس ایمان کے آہ صد آہ دم غم غم سر بیان کے بعد ازین اشک من گوشت دامان کے سوز بہان کے شمع بہستان کے مرجاسر کفے سر و خوالن کے می کشد ہر نفسم عشوہ بہان کے
۳۸۰	اسے ولایت سر آرام بیالین آمد چون فرورست بیار بیابان کے
برکشہ خود عتاب تا کے بشگفت گل و چین و بخت بد در کعبہ و دیر جو تو کس نیست رازی کہ نیافتی در آسنت در ہستی خویشتن نظر کن سہایہ عمر عشق بازی است	چندین تم و عذاب تا کے تو بہ ز شراب ناب تا کے باشی لطلب خواب تا کے زاہد ز می اجتناب تا کے کم طرن تر از حباب تا کے ایدل طلب ثواب تا کے

آخر از کندیش قلب خسته ام	باشد که رده از رخ او وا کند کے
بر حال عاشقان نظرش نیست زنیار	تا کے ہلاک دل بہتہ کند کے

۳۸۶	حرفے نوشت و عمر ولایت تمام شد چون نارسه خواق توانش کند کے	۱۰
-----	--	----

سرمد گر از خاک در سے داشتی	ویدہ ماہسم نظر سے داشتی
مایل بیداد بود سے دلش	گر ز غم دل خبر سے داشتی
می بجز لیقان ز روی روز و شب	شورش من گر از سے داشتی
از پی تیر تو ہدف ساسختی	سینہ من گر جگر سے داشتی
عشق اگر بتو ہو پیدا شد سے	چشم تو ترکان ز سے داشتی
سوختی کعبہ و خجستان را	گرفت آہم شرر سے داشتی

۳۸۷	محببت نشد سے این چنین گر چہ ولایت دگر سے داشتی	۱۱
-----	---	----

شراب عشق در پیانہ کردی	بیک پیانہ امستانہ کردی
بیک غمرہ مرا از خود ربودی	بیک عشوہ مرا دیوانہ کردی
بکن ہر انجہ خواہی اسے شکر	تخو اہم گفت کردی یا نہ کردی
بامنون نظر سے دادی فریم	بر سواسے مرا افسانہ کردی
بجز غم خاطر سے دروے نگنجد	دلم را طرہ خلوت خانہ کردی
بمحفل شمع گشتی گل بگلشن	سہم بر بلبل و پروانہ کردی

۳۸۸	مرد سوسے حرم کنون ولایت کہ عمر سے خدمت بتخانہ کردی	۱۲
-----	---	----

شاہدی لالہ رخ دارم دگر گتے	کہ گلے ہچورخ او بود در چنے
----------------------------	----------------------------

۷	دل اسیر ختم آن کامل چپان کردی	۳۸۳
<p>خود می بگذارتا بنیاد شود چشم خدا بینی بد از کبر تو به کن که نور کبریا بینی ز خود بیگانه شو یکدم که رو آتشک بینی که از عکس تجلای حقیقت پر صفا بینی نی بینی جلوه او تا ز خود او را جدا بینی در آسایش هوس داری چینی و کجا بینی</p>	<p>مجدد باش تا در بیکر خالی صفا بینی تکبر و طریقت مانع راه است ای ملک تعلق در حرم دل تجایی پیش سید ارد ز رنگ هم غیر آئینه دل را صفا کن و بست اندر حقیقت هر که او را نشویش به بینی نور باقی را اگر نانی کنی خود را</p>	
۸	ولایت جلوه محبوب دیدن حد تو نبود و گریه بینی جمال او بقلب با صفا بینی	۳۸۴
<p>در دگر عاشق بیچار چه دانی تکلیف ستمهای شب تار چه دانی آزار دل ای ترک دل آنرا چه دانی سود ای سرم ای بت عیار چه دانی آزار بجز حب و انکار چه دانی در یافلی دیده خونبار چه دانی</p>	<p>ای بخیر از عشق تو این کار چه دانی روز تو بکام است و می ناب بکام است از ستی حسنت زرد و گیتی خبری نیست تازت ندم هر صفت از آرایش گیسو بیتاب نکرد است وصالی و فراقی تازهره تو آب نه گردد در محبت</p>	
۹	مانند ولایت دل پروردنداری بیتابی این طالب ویدار چه دانی	۳۸۵
<p>تا چند ضبط دل بیدار کند کس اسے کاش التجا بیجا کند کس هر چند فکر با بد او کند کس اسرار خلوت تو چه افشا کند کس</p>	<p>عاشق بود کس و بهو سها کند کس در مان در دل ز قلاطون بنا کنم بیار عشق جان بسلامت نمی برد چو گنج گوشت نیست که حرف تو بشنود</p>	

۳۹۱

۱۵

ولایت درویشی آنشی زرد آرزومندی
که برخاک حدش حاضر شوم باشور و باشینی

ولی باره باره تے داندازے
بے سنگدل طرفه زیبا نگارے
بدل بدون پارسا ہو غیارے
چو سیاب ننگام بوس کنارے
گهی با پیامی گهی با قرارے
مد اش بکف خنجر ابدارے
من و قامت یار و حضور و دارے
جز او و نظر نیست لیل و نهارے

بش تو دارم محب حال زارے
دلم بر دوخ و دین و سخاک بارے
بجان کندن آشتا تذخوے
پری بکر شعله قاست حسنه
بهر سامتم می خرید بر سگه
دلیر بختو زری پاکبازان
ترقی بهت بود عاشقان را
نبینم ز خرشید و سرخ جالش

۳۹۲

۱۶

ولایت بر خسار خویش نظر کن
که تقوای و طاعت نیاید بکارے

ساتی و خم و سانه سرشار نبوده
هم گلشن و هم سبزه دهم خار نبوده
دین کشمکش سجد و زنا نبوده
دین جوش می و سیکه زنا نبوده
و آن محبت آن برین دمار نبوده
بر چرخ برین ثابت و تیار نبوده
زنا رکسی طالب دیدار نبوده
جانی و دلی محرم اسرار نبوده
ظلمات نبودی و هم انوار نبوده

این بزم نبوده اگر آن یار نبوده
هم لاله و هم سبیل و هم بلبل و هم گل
فی دیور و حرم بودی و فی کاف و سلم
فی مغیبه بودی و فی باده فروشته
منصور نبوده و انا الحق ز سروده
بر روی زمین آدم خاکی ز سیده
مستغرق ازل پرده زرخ برنگرفته
فی ملک ملک بودی و فی ادون آخر
از عشق دی است اینهمه آشوب و گرند

<p>ماتلی باهوشی ساوه بگاری منے کاکلش پرشکن و غمزه او تو به شکن آشنای بخود آرائی و بیگانہ منے ترک سفاک بدل بدون مردم چالا نہ وفا بش سیرشت و نہ مدارا بخشش</p>	<p>دلبری شوقه گری سیمبری گلبد نے چشم او پرین و ہنگامہ اورا ہر سنے لنگھوئی برش روی و شیرین دہانے شوخ و بیباک پر بچہ و گل پر ہانے لطافت گل و غنا بزرگات تہنسنے</p>
۳۸۹	<p>نیت دردایہ خاک ولایت ہرگز ہجو اور ترکی پری پکرو عاشق چو منے</p>
<p>بخوبی غیرت یوسف بلب رشک میجائی ترسنا پا دل آویری سراپا عشوہ انگیزی ہمہ ترکی ہمہ شوخی ہمہ خوبی و محبوبی جمال نازنین داری سراپای حسین داری و لم صدواع پنهان دارد و ہر فراغ ناسورے چه نادانی ہوساکی و بیتابی نمیدانی چو کافر ناخدا ترسی ز حال کس نمی پرسی بہ جنت عشق میبازی بہر انداز می نازی</p>	<p>لغالی اللہ چہ عشق تو حاک اللہ چہ رعنائی بدین بیداد و خوریزی عجب محبوب دلہای ملک صورت پری نغزہ نگارفتہ بالای چراغ کعبہ ہستی شمع تابان کلبیای ترا پروای عاشق نیست گاہی جز خود آرای حرف غیر مے باشی بہرزم مانی آئی گرفتہ ہر دو عالم را علم گشتی بکبتای ملیح شور آفتابانی حسین ماہ سیما ی</p>
۳۹۰	<p>اگر چه بگینہ گشتی ز بیدادی ولایت را اتنی دایہ باشی بدین ہنگامہ آرائی</p>
<p>بود بی شہد ذات پاک احمد نور کو نینے ظهور ذات پاک حق تماشا کن درین صورت شفیعی جان نوازی رحمت آتاری خطا بخش اگر بی چاہہ پروازی چہ بی آشتی سازی</p>	<p>کہ بی اونیت مافوقی و ماتحتی و مابین کہ بود جز جمالش در حقیقت منظر عینی بناہ استان ماصی از افات دارینی رسولی رہنمای شاہدی بازیب و بازینی</p>

ای شلہ لاہوتی در خاک چہ می خسی ای موی سیاہ تو بے شانہ بآرایش مستونی و محبوبی ناز و بتو ہر خوبی ای جان بن مریم با شور لب ہدم شاق جمال تو ہم مومنی و ہم عیسی چشم تو کند جادو بر کافر و بر مومن از شوق تو می گرم وز ہجر تو می نالم چون جان جان گشتی سجدت ان گشتی	بر خیر میان بخشی بندشین بد لاری ای روی ملیح تو بے غانہ زریانی وہود جان کس نسبت مثل تو بکبتائی بی حسن چہ می خیر و تنہا ز سنجائی مقتول نگاہ تو موسائی و عیسی سرنایہ اشوبی بر خون کن و لہائی آرے نبود ممکن با عشق شکبائی در کوی تو رسوا شد بیچارہ کلہبائی	
۳۹۵	پیغام نجات آید بے شبہ ولایت را اے کاش کہ از رحمت بر تربت او آئی	۲۰
ہی عظم بیتابی ز پہلوئے بہ پہلوئے بکا کل می زند شانہ پریشان کردہ بر شانہ ز جوہرداری تیغ جزا ہر گز نہ رسد عجب می آیدم از سحر چشم ناتوان او سجود فرض عین ایجا نماز عاشقان باشد بیانظارہ کن خونباری دیوانہ خود را	کہ نشتر در گدول میزند ہجر پر پوئے زخم سینہ ما مشک می ریزد سیہ موئے کہ خون پارسایان رخت آن کا زہر کوئے بشوخی صید مردم میکنند این طرفہ آہوئے سرمایہ کے فرو د آید بجز محراب ابروئے خرابی میکنند اکنون بہر کوئے و ہر سوئے	
۳۹۶	ولایت چست ایجاالت کہ بیا کانیہ قری مشاد است گوئے یار با باد سحر بوئے	۲۱
دلہ از حفا نیب گذری ایچہ بکا ملکیت ای قاتل در گذشتہم ماز نام و نشان	بر سر خاک مانعی گذری جانب آشتی مانعی گذری نوز شہرم و جیانی گذری	

۱۷	والد نبودے ہمہ آفاق ولایت مقصود اگر رسید ابرار نبودے	۳۹۳
	<p>بہ تجلی و تجلی دل عاشقان ربودے نہ قیام فی نمودے نہ رکوع فی سجودے بوجود لازالی کہ جب نہ عدم نبودے نہ بلجست بودی نہ بصوت جان فرودے اگر از لب تو علیٰ سخنے ہی شنودے کہ کمال بے نیازی بغم تو رو نمودے</p>	<p>چہ شدی اگر رحمت ز نقاب رخ کشودے ز کرم شفا عظم کن کہ نیاید ست از سن ہر ممکنات بیشک ز طور تست ورنہ ز ازل بجان داؤد اگر الفت نمی بود ز ملاکہ رسید ہی بفلک نیار رسیدی دل درد مند دارم ہم محو این تشنا</p>
۱۸	چہ نشست ولایت بصبابگو چندارا کہ بچاک پاک احمد برسان زمین درودے	۳۹۴
	<p>ہمانا بستہ ام روز ازل با عشق پیانے مسلمان بیشہ مگاہی و گاہی ناسلامانے کہ می ریزد و چشم ترشک خون چو بارانے لب بغیرین پرشورش بود گو با ننگدانے بدین خوبی و زیبای نمی بینم انسانے بجان آمدلم از درد و محتاجم بدربانے</p>	<p>دل بیدین بار اجر محبت نیست ایمانی ز کافر باجر انہامی الفت حالتی فرام بیای شتوہ جوی ماوی نیکو بسوی ما خیال یک تبسم زخم دلدار بجنداند ملک عاشق پری شید اچہ پری از جمال نہ آن باشد سجای کہ لب از مرگ ما آئی</p>
۱۹	عجب نبود اگر فردوس بخشد ایزد پاکم ولایت عاقبت مستقیم محمد را ثنا خوانے	۳۹۵
	<p>چشمے کہ چہ کار آید بے دید تو بینائی تا چندیم رسوا ای دای ز ہوائی دور از تو دم خون شد فریاد ز تنہائی</p>	<p>ای ز گس شہلائیے سرمہ بر عنائی عشق تو خراجم کرد خلقی بہت تماشائی گفتی کہ صوری کن ہیات زبید ہی</p>

هم نوح نبودی و نه طوفان تهوری هم آذر و نمود نبودی و نه آتش آن طور نبودی و کلیم و یحییا نی و عذرا و محشور و نی ترس کلمات نی نارسه نبودی و نی روضه جنت نی صخره جبری و نه ملک و سلیمان	هم کشتی او مائل که سار نبودی هم بهر خلیل آتیه گلزار نبودی فرعون نبودی و عصا مار نبودی در خوف و در جاحل کفر نبودی معموم نبودی و گنگار نبودی انگشتی و تخت صبا و ار نبودی	
۴۰۱	باشد ولایت که نبودی اسلم مطلوب اگر احمد مختار نبودی	۲۵
گزارات هالیون تو مقصود نبودی مقصود زنگون و زایجاد توئی بتو مقبول احد آدم سجود گشتی از پرده کن سر زوی صورت کونین ایجا ز تکلم نبودی لب عیسی گزار تو نمی بود خشتین کشتش ما	بود همه آفاق ز نابود نبودی و نه سخن مایه و معبود نبودی ابلیس لحن خاسر و مردود نبودی مردوم بهر آیه موجود نبودی منظور کلیم آتش بی دود نبودی دیوانه دل جان غم آلود نبودی	
۴۰۲	هر آنچه که بود است نبی بود ولایت والله اگر احمد محمود نبودی	۲۶
در ازل موجود بودی همچو انوار آمدی خلوت لایهت را شاید نبودی حجاب روشن انوار تو شد چون در نورانی دوی از مستقیم رتبه داوی با پیانه ما رب اعلی از کلیم و من زانی از خدا	در ابد مقصود هستی تا با طهار آمدی تا شدی از خودی و پیرا سر آمدی با جمال شمع آسا و در شب تار آمدی خود ز جام کنت کثر است و شیار آمدی تو چه محبوبی که خود مقصود و دیدار آمدی	

	بهر طرف می روی و نگویم	ایک نفس چون میانمی گندی
۳۹۸	منتظر داشتن ولایت را سوی این بخطای نمی گذری	۲۲
ایک بیابان بخت تو را دهنی رفتی ماهیه از پی آنیم که خاک تو شویم تا بخاک قدم پاک مشرف سازی بست شد همت جبرئیل ز بهر ای تو حق تو بود زهر پاید بهر بجه کردن همه نوری و جز این دهم نسجد در نه	طرفه چالاک دران منزل اعلی رفتی بهر ما آمدی و نیز پی ما رفتی رخ بر او و خفته بر عرش مهلا رفتی از مقامی که رسد و هم با ملا رفتی در گذشته زوئی تا فخر دلی رفتی کیستی آنکه بعد بهوش در آنجا رفتی	
۳۹۹	آفرین بر تو ولایت که بجوش الفت جان خدا ساختی و پاک زد دنیا رفتی	۲۳
رو بکوش بنشین کر تو صفای طلبی سید هر ساقی کوثر می و دور عام است تا حریم حرمش دهم ملائیک ز رسید سختش بایه جان ست مگو جز سختش چخته را داغ بود مرهم زخم عشقش کشته خنجر تسلیم و رضایش میباش	خاک شود ره او گر تو خدای طلبی خنجر تیر جرب گرا ز جام بای طلبی نکست یار چه از باد صبا می طلبی گر جوئی آب ایما ز نامی طلبی آه خامی که پله در و دوا می طلبی اگر امانی ز سکافات قضا می طلبی	
۴۰۰	اے ولایت بخدا تا به نینه زوی درد تو به نشود گر تو شفا می طلبی	۲۴
این دایه و مرکز و پر کار نبوده ز شام و بحر بودی و منی و نهار	این هدیت و این بند سه در کار نبوده این مجلس حبت و گردش او دار نبوده	

۲۵	جان ولایت و دلش در قدم تو خاک باد تا بکرم تظمه کنی از ره دانه پروری	۲۰۵
که دارد همچو من هر دم خجیل و گلو دسته ز طفلی داده ام ای شیخ در دست سپودسته که آیدم شبی در دامن آن تنه خودسته بر آرم ز آستین عشق از بهر وضو دسته نیاید تا قیامت رطاست آبرو دسته عجب نبود که از خاکم بر آرد آرزو دسته	من آن رندم که آخر یافتم بر وصل او دسته نخواهم تو بگردن از می و میخانه بساقتی محبت بخودم کرد است و بیایا کانه می خواهم کجا دارو کجا یارے که چون بنصو ر بے پروا پسند غمزه ز کانه اش افستاد رسوالمی تنه ایدم و مردم که آید بر مزار من	
۳۰	نگار من هوشناک است و میل بوالهوس دارد ولایت کاش حسن او بکام عشق بودسته	۲۰۶
بے پرده و بیایک چه دیدی چه شنیدی از دایره خاک چه دیدی چه شنیدی ای مخزن لوراک چه دیدی چه شنیدی ستانه و چالاک چه دیدی چه شنیدی ای پردگی پاک چه دیدی چه شنیدی با جان طربناک چه دیدی چه شنیدی	در ساحت اخلاک چه دیدی چه شنیدی در هرگز او نه که رسیدی بیک آنی زان راز که ماحسه نشود دیگر که ما اندر شب معراج که از غم نش گذشتی در پرده قدسی که ولی محرم آن نیست در خلوت مطلق که گذشتی ز معشیه	
۳۱	قربان سگان در تو جان ولایت اے صائب لولاک چه دیدی چه شنیدی	۲۰۷
هم خود ز پس پرده کن جلوه نمودی هنگامه شوق دل عشاق فرودی در دیده صاحب نظران عین وجودی	خود شاهد خلوت که قدس تو بودی در بزم ظهور آمدی و بارخ پر نور موجود شد از تو همه اشکال که شنید	

	باب بازار عمل جنس گشته آورده ایم	تو ستاع کاسه بار را خریدار آمدی
۲۶	همن ولایت را با عمارت کلمه زنده کن تا زده شده حسان میجانتا بگفتار آمدی	۲۶
بی شاید و بی سار سرشار نباشی تا سوخته و عده دیدار نباشی محروم طواف حرم یار نباشی خود نوش و نوشانشان که در انکار نباشی تا می نخوری محرم اسرار نباشی حیف است که خاک رومخار نباشی که منحصه زهد چسبندار نباشی زندان که خود بین دریا کار نباشی	خوش آنکه درین سیکره بهیار نباشی بر خیز و سبکوش که جالت بنماید دل که به حق است الا با تخاف زند ان قبح نوش بهیست است سریت بهر جبهه که از عقل ریخت به هر جبهه ز سر جویش خمش آجبات است ساغر زین و جام می ناب فو کش عبیه نبود زین برای طالب معنی	
۲۸	هر چند که خوب است می ناب ولایت شرطیست که چون بوده کشان خوار نباشی	۲۸
نور خداست روی تو ده چه خجسته منتظری احمد مصطفی توئی بر تو سرود پیامبری شاهد تو خطاب تو خاک ره نود لبری ای رکاب تو روان حور و ملک بچاگری منظر حق ظهور تو ای تو زو هم مابری هستی یارائی تو سرور یار برتری ایو بجمال و گیرد تو بجمال دیگری حاکم مرسلین توئی طرفه نیم گوهری	ایکه بچمن دل را بدل زد و کون می بری سید محبتی توئی با دی مقتدی توئی پرده کن حجاب تو جلوه تو نقاب تو واله تو هر نفس جان منزل است لا کلان نور محیط نور تو طالع عشق طور تو عاشق تو خدا تو مرضی او ضای تو خوبی بویف از کجا حسن طبعیت از کجا چو هر اولین توئی نقش اندر گین توئی	

قصاید

بسم الله الرحمن الرحيم

مقصیده اول در حمد باری عزاسمه

<p>همه محوم نجالت که کد امی و کجانی همه پاکی بتوزید که معتر از عیوبی همه پنهان همه پید از وجود تو هویدا نه تو در ارض و سمای نه ازین هر دو درونی نه تو زیری و نه بالا که ستر از جهان نه تو با هست مقید نه تو با نیست مکلف بکلیسا و کعبه نبوده جز تو خدا یا نه تو در حد زمانی نه تو در بند مکانی نه کسی با تو شریک و نه تو با هیچ عدلی تو خطا پوش و رحیمی تو عطا پاش و کریمی تو نهائی بجات تو عیانی بجلالت تو که از نذر هر سببی امروز به عالم هر شاهان و گوید ایان بدر نامه ایان به یکی جلوه حسن تو ز خود رفت کلیت نبود ز هر کسی را که سر از حکم تو بیچید</p>	<p>که میان دل جان هستی و در دیده نیایی همه عالم تو باز و که کریمی و خندانی همه قرین همه شیدا که مراد همه دانی نه تو ان گفت ثنایت که منزه ز ثناتی نه تو چونی و نه چندی نه ازین جمله دانی نه تو جوهر نه عرض بلکه بری ازین دانی تو بهر کسوت و صورت که بود جلوه خدائی نه تو معدوم نه فانی نه کمی و نه سوئی تو خداوند زبانی تو خداوند سلماتی تو گنجه بخش و علیمی به تو زیاست خدائی تو قدیمی بکمال تو همه نور و ضیائی تو نو از نذر هر سحر منی روز جزائی تو نه جوای میستی و نه خواهان ضائی همه سوز و تجلی تو اگر پرده کشائی تو پاننده خلقی و تو عالم تقضائی</p>
---	--

<p>خواب تو بیداری انبیا رناند ذات تو محیط است با احسان شفاست بامزده حمت که بگویند رساندی</p>	<p>برقاسنی و رفتی و گفتمی پوشش نویدی بر روی لایم تا در فر دوس کشودی اندیشه ششتر از دل آفاق ربودی</p>
<p>۴۰۸</p>	<p>باز مزید لغت عجب گرم نواست شایان ولایت که سزاوار درود است ۳۴۲</p>
<p>زهی بروی درخشان تجلی ازلی تجربش بابل دلیل عرفانش صفات او بکمالی که داشت بنیابت و شسته طینت و پاکیزه خوی و اهل دلی چو شب چه روز که از خود خبر نبود او را میآید روی و وی شناخت قدر حیا</p>	<p>زهی بعارض روشن جمال لم زلی سکونش آینه حق نماست بمثل تمامی ذات سراپا بقا زبانی که درونش کشف ایزد پر او خفی و جلی گهی بصحیحی بود و گریب کردلی که بود محرم اسرار علمی و علی</p>
<p>خداوند ولایت معاف کرد که هست مرید پر حقیقت آب فتح علی</p>	

هو مخالف خاک است و سید به خرم
 تمام سل مشرک است و عنصر آبی
 سبب مخالفت و کشی است کاین
 یکی بطالع ناکام و گردش بختم
 یکی بصیرت و حیرت که شوه خود است
 از ان نفس که بکارم گره غلظت
 کجا طبیب که از درد دل بر استفا
 بهر در سه شدم از جور آسمان بلان
 و ما نم از لطف دل هیچ بجز آتش
 کشید بر به بلند می اگر تاره من
 گهی شوم زره اضطرار و شت نور و
 فلک بگوش روزانه و شبانه و پیش
 فلاح و عیش ز دولت بودم که گهی
 بیاید بنگر و گمش و افسوس
 ز بازی که خودم بناخت این کجادی
 هیچ کوی بخت نمی بدست
 منم که کوه جنون می تراشم و چکنم
 ملال فکر معاشم و اس محنتش کرد
 نهامتی که فرار است باب و نیکین
 نبود کامل و من زرد و شدم ز حیا
 کجا روم چکنم با که این سخن گویم

زیاد نخوت چپیده سر شده
 چنانکه زهره خاک است از مخالف باد
 نبود پیش ازین در عناصر و اجساد
 ز جوش خست دل نال می نهد بنیاد
 مرا ببیند و گوید چنین نصیب میاد
 سوای بخت نباید بگویش نام کفاد
 کند بسینه آرزوه گزند صناد
 کسی ناله و فریاد گوش دل نهاد
 و لم ز دل غم خوران چه مهر در مراد
 فلکد چرخ بدستی ز سر کشی و عناد
 گهی بصورت مجنون روم بسوی بلاد
 دلم خراشد و جان هم جو آله خرا و
 ندیده ام رخ دولت چو کوراد زراد
 ز کاوش غم دل مطلع غم آید
 کسی ز ماورایی بطالع کس زاد
 نشد مضاعف دل من گهی بجانب شاد
 که رنگ آمد و سخت آمد است چون فراد
 که نایم بدل از سمو هم خیال معاد
 نماند یاد مرا غیر باب کا و یکاد
 چون نقد من بچک زد باز من نقد
 که بوده است بقدیم تمام نقص و کساد

<p> ز که جویم بدو که تو با لطف و دانی تو راسته مقصود بهنگام و دانی تو که دار آجانی بری از خوف و رجائی تو که با هیچ نمائی ز هر اندیشه و رانی که بود یوستی عمران تو اگر خود نه ربائی تو بهمانی ملک لمن الملک سترائی ز خطایج نه رسم که تو با حلم و عطائی نه تو برست بلند می عجیب و مملائی که مخالف ز چه هستی و سباین نه چرائی تو بهمین عیالی که یک حال بجائی تو نگه از خلاق همه حسن و بلائی تو بر آرنده حاجات دل شاه و گدائی همه یکتائی و کبر و نه خلائی نه ملائی بدرت دور و سلیمان همه در ناصیه سائی همه رنگ همه بونی نه گل و نه صبائی نه تو از رنگ جدائی که به رنگ برائی تو خیر ی که چه هستی تو عیسی که چسائی چه شود گر تو حالت به ولایت بنمائی </p>	<p> ز که خواهم مدارا که تو با فضل مداری تو برانده رحمت تو کشاننده مشکل نه تو از ند کسی را که رحمت نه نوازی همه بینی همه دانی چه بود کان نتوانی که بود عیسی مریم تو گر محب از نه بخشی همه نکست تو بانی همه امکان تو جوی همه عصیان خلاق بی کی عفو نیز زو نه بتعرف معرف نه تو بهین میصف نه تو در پرده نهانی نه تو به پرده عیانی نه بجایانده نه ماند همه آفاق بجای ز تو خواهند امانی بصوبات و مصایب ندید هیچ کسی تا تو نه بخشی لعنایت نه ملائی ز تو مخلو نه خلائی ز تو مملو همه مخلوق تو خالق همه زوق تو رازق چه شناسیم که چونی که ز اوراک قزونی نه تو در رنگ اسیری که گوییم چکونی نه طولی نه قصیری نه تعلیلی نه کشری نبود گر پسرا و چنین لغت عظمی </p>
--	--

قصیده در لغت

ستاره برین کلین و چرخ داد نداد
 زهر آنکه شود همچو گرده بر باد

هزار گونه ستم کرد و صد بیداد
 هوای خاک شدن دارد آتش منصر

<p>سرخ بود و نغمه و یک سخن هوا سبایش مضطرب و تقصیر و الضعیف بنگر کنند امتیانش بقیه خواب نشاط به باد شاهی دنیا چرا نظر کردی زهی پسر که پدید را بنام او بخشید بیمیری که شفاعت نمود از رحمت گناهکار ندارد بجز در شش باد که رفت آنکه دیگر بایس بر داور او قلم بنا زد و آمد ز غمزه محمدش زندان امتیانش با بنیای پسند به طریل بده ای طیب خاک درش ز نام و نمنی مرادی که هست عشق دوی است سواد دیده من از بیاض لغت فرود ببین مغل و لایت بحق او یارب بخشش جای نعم لبایه رحمت پیرس و گرتو پیری ز رنگاری من نثار خاک در اوزمانه از سلام</p>	<p>عجب مدار که حق کوئی بان ایشاد ز رحمتی که باد هشت صد هزار آباد چو کو و کان که بخواند مخطیط مباد که هر کینه غلامش به از هزار قباد ندارد آدم خالی چنین پسر بزراد بروی است عاصی و جهان کشاد که از برای ستار گناه هست مفاد که آمد آنکه بران آستان نیافت مراد ز روشنائی نامش سواد یافت مداد بدین مراتب شجعی که هست در بغداد ده دو او فقرای هر دو اعتماد ببین بد فقر باطل که میکنند افساد بر این سواد که چشم دشمنان مراد بروز مرگ زنده عذاب کن آزاد باله و بحق الصحابه الاحباب شیخ جرم من و نام دوی که دارم یاد از بجانب من صد گاه و همت یاد</p>
---	--

قصیده در مدح مخدوم الانام نامی مدظله

<p>هر شبیم در نعمت سحر گردد مرحبا طالعش که از غنیم تو حسن پوششیده آشکارا کن</p>	<p>بخت بیدار گردد سر گردد دل شیدا اش بهره در گردد تا سراپای من نظر گردد</p>
---	---

میان آتش و آبم زبانه قرار بها
 زگره احم دل دشمن چو موم نرم شود
 سپهر می نتوان گفت گر کسی پرسد
 به بند پریش عالم نمی توان افتاد
 برم ز جور فلک و ز جفای کوکب بخت
 گناهگار پناه و سیاهکار پناه
 حبیب خاص خدا و شفیع روز حساب
 بدین بجا و جلال شب ولادت او
 کجا نصیب دیگر انبیاست رحمت او
 ز آب و رنگ شنایش نباشد امر رسد
 که کرد آنچه محمد بر او است کرد
 و برای او که ز اول حبیب و محبوبست
 پیش رحمت عایش عزیز تر نه بود
 نبودی از بهمان هر چه هست منظر او
 خراب شدیم ساهه بمرد آتش پارس
 کمال به روی او هم از کمال و می است
 نوشت نام پادشاهش چون روز ازل
 در حسیم به بند و اگر شفیع شود
 اگر شفیع بود سر نهد بجاک درش
 همین ره است ره مغفرت که بهر او
 تحفت یک شب بود و ایم نجات است خوا

اگر چه جمع به یکجا نمی شود و اضداد
 اگر چه خود بود از سنگ سخت از پولاد
 که حسب حال من نوشته است و استاد
 توان شناخت زبندی که زبان افتاد
 بیارگاه پناه ستم کشان فریاد
 محمد عسری نور عالم ایجاد
 رسول پاک شریعت و نبی نیک نهاد
 که هفت کنگره از قصر قهرمان افتاد
 که داشت است خود را عزیز تر از اولاد
 نگار خانه مانی و ناسه بهر او
 بنفس کرد جهاد و بکفر کرد جساد
 که است دیده مانع از گروه عباد
 ز عاصیان سید کار زمره زهاد
 بحق او که نبودی جهان کون فساد
 پیام کعبه علم نصب شد شبی که بزاد
 که دخت فاطمه باشد علی بود و امام
 قلم بلوح ز تعظیم سرنگون افتاد
 گره ز کار کشاید اگر گشت دلداد
 و اگر کلیم بود تن دهد با ستم دلور
 سر افکنی و گواهی دهی با شمشاد
 اگر نه رفت ز دنیا و خلد کرد آباد

خدمت او ثواب خادم اوست
 صحر از بسد رفتن در او
 ناوک قدر گو خطا نکند
 سیر و طیر است از کرامتش
 بسد ازین در خطاب می گویم
 سبب مقبول تو هنر گردد
 تو اگر انظار بیندازی
 خدمت افتخار کونین است
 دشمنی را مفر کجا الا
 هر که بدگفت مبد شمر ترا
 تیره بختی که خواست از ازل
 هر که گسترخ با تو پیش آید
 گریه بینی بسوی یک نفرش
 گریه بش نشانی از پل صید
 اگر تو خواهی زنجیر کند
 الا مان الا مان که از قهرست
 مستمند ان و صادقان ترا
 بافتافی الرسول اگر خواهی
 هر پلائی که از غضب آید
 چون بپوشی رموز از انبار
 هر که شد پرده دار از حرمت

تا که باغ جان مست گردد
 هر نفس گردد رگبزر گردد
 سینه اش بهر او سپر گردد
 دزد کرامات بحسب بر گردد
 که طریق سخن دگر گردد
 هنر از رو تو برتر گردد
 معتبر غنیمت مقبر گردد
 خوشتر آنکس که مفتخر گردد
 مرگ او بهر او مفر گردد
 او به سجنین چو خاک و خر گردد
 بیشک از نسخ جانور گردد
 گاه زیر و گاه زبر گردد
 رو به ماده شبیر ز گردد
 مرغ بے بال تیر بر گردد
 شاخ و برگ شجر تبر گردد
 دل چون موم کالحبسه گردد
 جنت الخلد مستقر گردد
 محبت ظاهرا زکمر گردد
 بدعالبش بدام بر گردد
 چشم شان کور و گوش کر گردد
 همچو منصور پرده در گردد

در خدمت او ثواب خادم اوست

سو ختم سو ختم ز آتش دل
 مشکل من عبده آسان کن
 در نه اسے ترک نمی برم فریاد
 شاه خادم صفی که از نظرش
 داغ عشق که بر دلش زده اند
 بکمال صفائی باطن
 دارد اگر خیال او نفی
 حرم دوست منزله که در او
 به نگاه کرم اگر بیند
 سر که باشد مخالفش لاریب
 دشمنش را زمانه دوست نداشت
 هر که منظر چشم رحمت دوست
 تلخ شیرین شود گفتارش
 صبر که داند کمتر مش بکرم
 در گفت جود او بقیض و جود
 هر گویا به که خواست سر سبزش
 بسکه از راحتش بقیض نیست
 بسکه با کلفتش تعلق نیست
 نظرش بر قدم صند بوطن
 روز و شب خاک پاک درگاهش
 حسد او عذاب حاسد دوست

آویخ آویخ که تیزتر گردد
 تا وفاداریت سحر گردد
 بر در آن که دادگر گردد
 ذره خورشید و خاک ند گردد
 شمس از دود آن قمر گردد
 از بطولات با خبر گردد
 گرد بالین محضه گردد
 هوش ذوی روح منتشر گردد
 شجر خشک بر شمر گردد
 نفع در حق او صبر گردد
 شتر او خیر و خیر شتر گردد
 نور عینین بر شمر گردد
 زهر در گفت گو شکر گردد
 در کرامات مستتر گردد
 شبهه بلب شبهه گهر گردد
 بکمال نوح شجر گردد
 حضور دشمنش سفر گردد
 سفر دوستش صند گردد
 همایش چون نه بخاطر گردد
 سیر و دیده بصبر گردد
 تا که فی النار و اسقر گردد

ستم که چاره ندانم جز اینکه آخر کار
 ستم که زارم و بار گنه بدوش من است
 شبی نگذرد به لاهوت جلوه چنان
 اگر محبت او نیست که شوی مغفور
 کینه مورد او بود سلیمان
 جزای نشت جهنم اگر بدست آری
 بجز محمد مرسل که نور یزدان است
 چه نعت گویم و خود کیسم که خواهم گفت
 نبات حشر دوست تو آب کو شیرینش
 بحر تو اے ز تو نهنگان وجود کسی
 شبی که دست لبستند ماه گفت غن
 سر بساط قیاست شمان پیاده شوند
 بحیرتم که درین تنگنای چوین راندی
 زبے مراتب جبرئیل در شب معراج
 بپاشود بقیامت قیامت دیگر
 اگر فروغ جمالت نمی کشاد نقاب
 حریم نشت که در بان او کلیم شود
 زمانه بر سر او خاک ریخت آخر کار
 بناست سرکشی زرقه زبون طرّفی
 تو برستی و ظهور تو بے گناه محال
 مرا چه پایه که وصف کنم تعالی الله

برم بجزرت احمد ز حادثات پناه
 کجا روم کند لدم بجز درش به نگاه
 نیافتم بنظر در وجود خود جز اله
 هزار و ردی سلا الله الا الله
 گدای او چه کند آرزوی افسر و گاه
 و لے سیاه که بنی از و باستکراه
 ز آتش است خود را که در آتش نگاه
 زبان بریده جلال تو یا رسول الله
 دم جواد یک ایامی تیغ تو جانکاد
 نبوده و نبود بر فراز گردون راه
 و گرنه بزند سید ز خاک تیره گیاه
 و لے پیاده و رگاه تو که باشد شاه
 فضای قربت اسری تراست به انگاه
 گوی رکاب تو بوسید و ناکیات گاه
 در آن نفس که خرامان شوی شفاء خواه
 دوست کفر نمی یافت کائنات رفاه
 و گر داشت ز پیشانیان چنین درگاه
 که چاه در رو تو کند و خود فتاد بچاه
 شکست معجزه ات گر هجوم کرد سیاه
 هزار تو به اگر تو به کتم ز گناه
 زبان خلق بود در شناس تو کو تاه

آفتاب ابره شد قیاس ترا
 ذره را اگر ز خاک برداری
 هر که قدر تر از گدازه داشت
 صحبت است با اثر که از او
 وز شنای تو گوهر افشایم
 بان یک جلوه از خود مریایم
 یک نگاه تو از یم کافیت
 بحسب یم وصال را هم ده
 بر دل زار من عنایت کن
 من و این آرزو که در پایت
 دل و پاشوق گفتگو که سرم
 یک نظر کن بجال من شاما
 ما چرا نیست روح را با نفس
 از من آتشین بده جاسم
 الغرض چون سخن ابطال کشی
 سگ درگاه خود ولایت را

حاجبم ماه آستر گردد
 همچو خور با من دروغ گردد
 که به کونین مقتدر گردد
 بد شایل نمکوسیر گردد
 بجای من که ابر تر گردد
 تا دلم دل حبر حبر گردد
 تا خطبات من بدر گردد
 تا کعب غیر نامبر گردد
 تا ز تاشیر پر اثر گردد
 نفس چند من بسر گردد
 زیر پای تو خاک در گردد
 که نگاه تو خشک تر گردد
 هستی کن که با لطف گردد
 که بد غیرت شمر گردد
 وقت آن شد که مختصر گردد
 پسند این که در بدر گردد

قصیده در ثبوت

منم که نیت کسی از دهن من آگاه
 منم که شب نشا منم روز چون آگاه
 منم که آب روانی ندیده ام جز اشک
 منم که روز و شب من تمام یکسان است

منم که بر غم پنهان من خدا است گواه
 منم که باز ندانم پید را از سیاه
 منم که باد بهار من ندیده ام جز آه
 منم که مهر ندانم با بلی از ماه

باز کردن در شکایت ما
 ریج و آزار دشت پیمائی
 عذر و ماندگی بیان کردن
 پیش استاد مثل بتدیان
 ناله برداشتن ز درد و درون
 اشک خوین زودیده باریدن
 ریج فصلی که اصل خود دارم
 ز آنچه جور فلک خرابم کرد
 همه فریاد کردن از بے داد
 همه احوال ملتجی گشتن
 آنچه الحال میرود بر سر
 همه حال خرابی اوقات
 همه بی شایات کذب و دروغ
 باز گفتن همه فناء نفس
 به نشاط اسید غنچ اری
 بسر و حصول آن مامول
 از سر آرزو به هم نفسی
 هیچ دانی که با که میخواهم
 شاه خادم صغی که نوح حق است
 آنکه چو پیش گرد بست بود
 راست پرسی اگر همی زبید

سختی حبان بتلا گفتن
 همه طالت حبا بجا گفتن
 عذر و ناله بپوش گفتن
 خبر حبل مبتدا گفتن
 همه بے فصل و بے خطا گفتن
 همه بے صوت و بے صدا گفتن
 سختی قید ماسو بے گفتن
 داستان غم و غنا گفتن
 همه با ناله چون در گفتن
 همه اصرار العجب گفتن
 جلد بر غم ماضی گفتن
 ریج صبح غم ماضی گفتن
 همه بی ریب و بے ریا گفتن
 همه افسون بے حیا گفتن
 همه بے خوف و با حیا گفتن
 همه از رویه بے احتیاب گفتن
 همه مضمون پیش با گفتن
 این همه سرگذشتها گفتن
 به تناسل و محاسبه گفتن
 میتوان موی و عصا گفتن
 شیخ با صدق و با صفا گفتن

شکفت نیست اگر گزند دلیر تویم
 ز تاب آتش و وزخ چرا بنید لیتم
 توئی که در شب اسری بفر خدمت تو
 توئی که زنگ شفاعت کشتی بچهره تو
 توئی که در ازل آدم بارتکاب خطا
 توئی که ساقی فانی بملطف دہی
 توئی که غم نکند از گنہ شنا گویت
 ولایت دوست کن و اشفیای من باشد

که صیت رحمت عامت فتاده و افوا
 که نام پاک تو در دین است شام و کلام
 بعرض سودہ سراپیل و جبریل کلام
 بساعتی که شود زنگ چہرہ با چون گاہ
 و بلیحبت بنامت بکلمت و جاہ
 در آفتاب قیامت بپشتگان تباہ
 بود روز جزایش بہشت با و افواہ
 چہ غم اگر چہ کنم ہر نفس ہزار گناہ

قصیدہ و مدح مخدوم الانام نامی بدظلمہ

خواہم احوال خویش را گفتن
 حرف راندن زبانی نواہنا
 با جراسے جدائی احباب
 غم پنهان ز دل برون داون
 نقل ہنجار ناسہ اسے ملک
 ہمگی عسدرض حال خود کردن
 ہمہ شہج بلا کشیدن با
 قتل برداشتن ز باب سکوت
 انجسہ در دہر امتحان کردم
 پردہ اندروسے کار افکندن
 گرم آسے بزل بہ آوردن
 شہج داون ہمہ حکایت ہا

گروش روزگار صراحت گفتن
 ہمہ با ساز و بانوا گفتن
 درود و درویشی امتہ گفتن
 قصہ رحمت و بلا گفتن
 اصل افتاء جہنم گفتن
 ہمگی طول ماجسہ گفتن
 ہمہ مقصود و مدعا گفتن
 زابت دانا بہ انتہ گفتن
 حال بیگانہ و آشنا گفتن
 راز پوشیدہ بر ملا گفتن
 سر و نہر تی بخت و اگفتن
 حال آوارگی منہ اگفتن

خوشترش زین صفات دانستن
 انچه حق شناست چون گویم
 آن صفات که هست در ذاتش
 برتر است از کند منکر تا
 گر چه دانم که در طریق شنا
 لیکن از شوق باز می خواهم
 اے سزاوار پارسا گفتن
 مخر ذات تو فقر مصطفوی
 طایرے گزشت بر بامست
 صالح پاک لفظ و معنی را
 تو ازین هر دو برتری بصفات
 گر چه شناست ز وصف مستغنی است
 همه بر حسب فهم خود گفتم
 بر تو زیبد ز روی عرفانست
 حس و خاشاک آستانست را
 هم با ثبات قوت بنیش
 بسکه نفی وجود خود کردی
 نه فنا بلکه از کمال فنا
 بکر مهای جرم بخشایت
 سخنی را که باز نشد مائی
 پارسا طینت و فرشته نهاد

در هر گفتم ماورا گفتن
 فرقی از گفتن نیست تا گفتن
 نسبتش نیست هیچ با گفتن
 باین عزت شنا گفتن
 خوشتر از گفتن است تا گفتن
 نه طلعه فکر است از ما گفتن
 از تو دانستن و ز ما گفتن
 کسر شان تو پاوشا گفتن
 ز بیدش غیرت با گفتن
 بنوشستن سپرد ما گفتن
 پس چگونه بجز خطا گفتن
 داد و حتی ده از عبا گفتن
 خوی من نیست نارا و گفتن
 معنی لفظ مقتدا گفتن
 همه اکسیر و کمیب گفتن
 سر که چشم تو تا گفتن
 بر تو زیبا بود من گفتن
 شمع خلوتگر بخت گفتن
 قوت بازو خطا گفتن
 در شهوار بے بها گفتن
 در حلا گفتن و ملا گفتن

نہ ہمیں بلکہ از او است دل
 بقیوم دعا ہے نیم شب
 بکمال است صورت و معنی
 بفضیب خزینہ عسوان
 بہجوم ارادت آثار ان
 بوقوف سواد پیشانی
 بشمول عنایت ازلی
 بطہور حسنہ است باطن
 بوصول مقام حق بینی
 بوصول طہارت ظاہر
 بنخیال تصور ہنسان
 بتسام متسام ارکانش
 بفریغے کہ ایزدش داد است
 بہ صفائے کہ حاصل است اورا
 بہ یقینے کہ با خدا دارد
 دل پر نور با یقینش را
 ترک چشم نظارہ مستش را
 سر تسلیم با وقارش را
 قلب بے قلب حق پریش را
 ذرہ آستانہ اورا
 روح قدسی با صفاتش را

راز دار من آئینہ گفتن
 چارہ بخش و گرد کش گفتن
 سالک ملک خدا گفتن
 خازن گنج اولیہ گفتن
 جامع فیض القیام گفتن
 مساوی سلم انبیا گفتن
 معدن فضل از کب گفتن
 ہمہ ذہن و ہمد ذکا گفتن
 ہادی و شیخ رہنما گفتن
 پیرو شیعہ مصطفیٰ گفتن
 محو در ذات مجتہ گفتن
 صاحب زہد و اقل گفتن
 رشک خرد با ضیا گفتن
 کامل الذات و پیشوا گفتن
 غافل از چون و از چرا گفتن
 مخزن سیر کبریا گفتن
 ناظر روئے دلریا گفتن
 روز و شب بر خط رضا گفتن
 فارغ از حسد میں دازہوا گفتن
 آفتابے با محبت گفتن
 مست پستانہ بے گفتن

چه را حتی که و فریش لغایت نبود
 کجاست نزل مقصود من کجا رنم
 چه جای جام اگر جرعه از آن بدی
 بده بد که سرم خاک است از ازل است
 حق تو برین حق من است هم بر تو
 چه در گهی که بخرشید میزند پیلو
 خرد بخت آن در گشت و خیمه است
 کجاست نسبت دو فلک بمرکز او
 تنش ز عشق الهی چو جان پاک است
 بدان که نسبت تشبیه را غلط کردم
 بعید گرد و بے شبه آبر و پاید
 کسی که حرمت خاک درش نگاه ندارد
 میسر مرتبه او ز ناتوان میان
 کجاست شکسته نفس مثل او آری
 بیا با جزئی و سرنه بخاک درش
 ز سر وحدت و کثرت پر است سینه او
 چگونه آئینه از انجلا س خود نشود
 ننم که در دل من از کمال پاکی تو
 بهمتی که بود خاص اولیا س خدا
 کریم سایل خود را نمی کند محروم
 در از کتاب مناهی تمام عمر گذشت

هزار مر حله باشد از و نهایت دور
 خمار باده بین دیار جام حضور
 شکور باشم و تو از کرم شوی مشکور
 که اگر چه غرق گشته بوده ام شوم مغفور
 که هر دو بنده یک در گیم بالذکور
 چه در گهی که همه خاک اوست سرتطور
 که نام حضرت خادم معنی بود شهو
 که هست دایره سکنتش سراپا نور
 ز دایع اول او هم چو خانه ز نور
 بین بین که تراوش کند ز هر ناسور
 بچشم عزت او خاک گشتو منظور
 هنوز از حرم قرب حق بود مجبور
 که از محیط حقیقت نکرده اند عبور
 خدا شناس نباشد بخوشتین مغرور
 که فیض اول کامل بود شکست غرور
 بطون اوست اگر نگری بعین طور
 که خاطری بدل صاف او کرد منظور
 بجز نقیص تو چیزی نمی شود منظور
 بنا بر عشق دلم بر فروز هم چو نور
 که نسبت یاس آقا خا پند طبع غیور
 بخواه مغرت من بر حسی ز غفور

نه منفات تو باطل است نه ذوات
بسکه گفت است وصف تو بسیار
هان ولایت ز روی نادانی
نه تو انی ثنائی اوز نه ر
اندکے عرض کن حقیقت خوش
گوش کن گوش حال زار مرا
آن مست در چرخ در بدر گرداند
بسکه گشتم بد هر سده گشته
منم آن خسته جان بی سرو پا
بر سر خوان مرحمت از تو
نظری کن بحال من که هانست
دایم اثبات حق نصیب تو باد

که تو اندر حق جسد گفتن
برز باغم شود من گفتن
هرزه تاجپند و تا کجا گفتن
زبان سخن سدا گفتن
که بودم زگی بسا گفتن
خواهم این راز بر ملا گفتن
که شدم مت سابل گدا گفتن
میتوان شک آسا گفتن
که محال است سر زیا گفتن
چشم دارم یک صلا گفتن
اصل مقصود زین شنا گفتن
نفی غیرے به حرف لا گفتن

قصیده در مدح مخدوم الانام نامی مدظلہ

بیارسانی سرست بادۂ انگور
سحر دید صراحی بجوش آمده است
دنگ جان شکنی میکند دنگ کن
بود که نشه صبا کند نو اسبخم
بجوش خاک در سفروش را بوسم
چه سفروش که پیران مرید جام و آند
چه جرعه که دم از خم زند بقبض نشاط
چرمی که بادۂ کشان را از و نصیبیست

که ستم از من تلخ نشانه ات مخمور
بدۂ طلائع غساله ام ز آب طهور
که دل بدوق می کند تو نیست صبوح
که رو بمیکده آرم بحالت منصور
شود ز غم مدح او دو چند سرور
چه جام آنکه یک جرعه میکند سرور
چه خم که است میش بر خیزد از دم صود
که شکر است مدای و خاشخ منو خود

کس نه بنی ز خاک پوسانش
 آنچه حاتم نداشت می بخشد
 چشم دل در رهش بجای بنبار
 هر که با چشم عشق دید او را
 فکر تشبیه چون دهد که چو او
 دشمنش دشمن حق است بحق
 عین جادوست ز گیسوش
 حبه طینت خوشش که مزاج
 نفس از بیم گشتنش خود مرد
 الله الله ز رفعت بزمش
 اوست قطب زمان و چرخ چو او
 دیده بسیار دید لیک چو او
 بعد ازین بهتر است ختم سخن
 مخلصی ده ز غم ولایت را

که فراقش رخ وصال ندید
 عالم این چو دوا این نوال ندید
 جز تعبیر و حبه گلال ندید
 غیر او ذات بلیه مال ندید
 نیک منظر خجسته فال ندید
 لاجبدم خوبی مال ندید
 ست چشمت چنین غزال ندید
 هرگز این حسن اعتدال ندید
 درویش دخل احتیال ندید
 و اهرم هم صفت تعال ندید
 در جنوب خود و شمال ندید
 پاک ذات و نکو حصال ندید
 ادب اکنون حد تعال ندید
 که دل با نسرانغ بال ندید

قصیده در مدح پیر شد برحق قدس الله سره

چگونه دست تطاول کند و راز اختر
 غلام در گه آنم که بوستان فلک
 جنید مرتبه شبلی عصر فتح علی
 همی بود بسلامت دم های پویش
 همی است و جوش ببار است و گلستانها

چنان ز برج سعادت بدون نیار و مهر
 بود ز شهر طلاس گلشنش یک پر
 کند ز خاک درش کسب آبرو گوهر
 کشد ز ورق خورشید چون نیل سحر
 مگر ویزد ز کوشش نسیم جان پودر

شکسته حال و لایت دید بر تو
خیال تست که باشد رفیق من بیشک

بود نوازش حال شکستگان دستور
بوقت نزع و سوال و فشار و شور و شور

قصیده در مدح مخدوم الانام نامی مدظل

نجات من صورت زوال ندید
که زمن بر کشید گردن را
و دشمنم را که خوار و خسته نیافت
شاه خادم صفی معین منست
عارض روشنش تقی الی الله
مثل او با صفا و باطن او
دید و گردید ناظم بر معنی
بجواب یقین کمالش داد
آفتاب که مجسم است ببین
کبیت که ابتدا که خدمت او
چون نگر و بعد حق حال مقرر
مطلبین شد ز هر چه هست و بود
طالبش صورت مطالب شد
جز ویش مانع نیافت رضا
و اسم در سیر عالم بالا
بهیت حق ز روی او پیدا است
نورش از جوش نور محبوب است
از ریاضات او که بر دگسان

اختیارم شکل انتقال ندید
که سر خویش با پیمال ندید
کمیت کور و خراب حال ندید
که چو او دیده خیال ندید
ملک این حسن و این جمال ندید
عقل در عالم مثال ندید
سایل او رخ سوال ندید
لاجرم روئے احتمال ندید
که شب و روز و ماه و سال ندید
قال او انتها و حال ندید
شکر او ظرافت مثال ندید
هر که دیدش رخ ملال ندید
انچه داند خسر و محال ندید
همچو او نحو امتثال ندید
ایچنین شیخ بالکمال ندید
فقر این عزو این جلال ندید
خرد این جلوه در خیال ندید
که در اندیشه اختلال ندید

اگر چه عاشقم اقرار عاشقی نکند
 ز حق بخواه که بر حال من بختاید
 بارگاه تو آورده ام پناه که نیست
 توئی که سیکده تست تا ابد باقی
 زیافته ام ای خضر جاده تحقیق
 چنان ز بیم گنه لاغرم که می ماند
 نسیم که غرق گناه غم زرق تا بقدم
 ندانم از چه دور سینه کاوش است مرا
 هنوز نمانده بودم خود از عدم بوجد
 توئی که از خم وحدت نخست روز ترا
 چه جلوه هست که از خاک گشت پیدا
 بذات پاک تو نازم اگر چه روسیه ام
 ز مصحف رخ تو یاد کرد سوره نور
 دلیل فتح تو هستی و باب علم علیست
 چه احتیاج که در رخ یاف و غیر کنم
 گمان مبر که بود شرک با او بطلال
 زبان بکن تو آراستم مگر که ما
 خیال وصف جمال تو نسیم و گردید
 نماند است ولایت جبین نجابت

نگفت کافیت کیش خویش را کافر
 بد اوری که در آن روز خود بود و لو
 ز دست یاری ابلیس دستباز نفر
 بده ز دست خودم یک پالاکوثر
 تو بدستگیری و کس نیست جز تو ام یاور
 عروق کالبد من برشته سطر
 مکن که روسیه ایکم به مجمع محشر
 محبت تو مگر می زند به دل نشتر
 که آتش بنفشه زدی بجان و جگر
 می حدوث و قدم بختند در سان
 فکنده در دل خورشید زده تو شر
 چنانکه ناز کند بیشتر پس بیدر
 و گرنه تیره شبی از کجا و جرم مفر
 عجب که راه نیایم به شهر علم اندر
 مرا که نام شریف تو بوده است زبر
 که طفل باو نیار و بگریه جز مادر
 که نیست آبرو تیغ تیر بلیه جوهر
 بنور جلوه ات اندیشه ام پر پیگر
 بخش بروی و از جرم و از خطا بگذر

قصیده در مدح مخدوم الامام تاجی مدظلّه

ز آفتاب کند نور آفتاب طلوع

سحر که جلوه نماید بآب و تاب طلوع

دم جلال بحکم سلوک بادل او
 معین است اگر ساعنی بران شرف
 نه از گناه تنفر نه صدق و طاعت
 ز حادثات و عالم درش نپاه است
 بنور شمع درش بغیر و غشع فلک
 شود بیاورش بر ستارگان فیروز
 فلک چو خود بسوزد در آتش گاهش
 جمال اوست که تو فکند در دل من
 ستارگان همیشه گل بدرکش آرند
 گمان زشت بر دیونم است او
 نظر نکرد بند و کفتنه انگیزد
 بغیض یک نظرش سگرزه عمل شود
 چه احتیاج به چادر که خازن جنت
 باز گاری باد بهار کوچه او
 بیاو خاک درش راوی تماشاکن
 کلید ابروی او بهر تفتح الباب
 گره فکند بکارم سپهر او یکشاد
 کی که خار به او شکست در پایش
 دی و گمان من و تو گمی یقین بهم
 که بود آنکه غلط کرد مسلک تحقیق
 بساز برگ و مایش نهال صرکت است

جمال او مکنده انجیل با آور
 به برج مرقدا و دایما قرآن بسنگ
 کجا روم بچنین زنده خشک است
 گر نیست جز این در گز نیست در
 به پیش روضه او پست گنبد خضر
 سحر گمان که علم بر کشد خور از خاور
 شوند سبزه سیاره از پیش محب
 چنانکه جلوه کند آفتاب از منظر
 ز ما هتاب بصحنش مه افکند بستر
 بانگ شاد و دلش متعده می شود به نظر
 که کام بخشی سادات و پیش نظر
 بیک نگاه گرم خاک میشود همدر
 به تربتش همه از نور افکند چادر
 بدین که غنچه سر بسته می شود گل تر
 که گمیا بود اندر ضمیر او مضمهر
 بیک اشاره نشان میدهد رفع و ضرر
 مگر ز عقده کشالی چنین نداشت خبر
 نهال حسرتش از برج بر کند ضرر
 خود نداشت حدیث در دین و دایور
 که همچو خضر نشد در طریقتش رهبر
 که گل نکرد و نشد از مراد بار آور

دو ایرش چو مهر و نقطه ثابت
 بروی بخت من از آبروی توصیف
 خیرای من بده و غور کن بخون خوردن
 بدین که کرده بوصف تو ز آفتاب لم
 ز سر نوشت عدوت فروغ ناپیدا
 اگر تو گردش ایام منقلب خواهی
 و گراوده ثابت کنی برای عمل
 بالتفات نوازش کن ولایت را
 همیشه بر فلک غزلش علو باشد

نجوم کرده بجرج تو از آفتاب طلوع
 نمود صبح سعادت باضطراب طلوع
 نوشته ام چه انواع انتخاب طلوع
 چها اشعه اشعار بلبه جواب طلوع
 نبرد کو کبک از قبه حباب طلوع
 ستارگان نه نمایند ز احتجاب طلوع
 هلال نعل در آتش کند تاب طلوع
 که طالعش کند از این حجاب طلوع
 مباد تا که بود حقیقت انظار بطلوع

قصیده در مدح مولانا سید ناعب الرحمن قدس سره

نشاسم ز حق جدا اورا
 سید رحمن که چون جنید و فرید
 نام پاکش بسیدی شاید
 وحده لا شریک له باللّه
 آمر الامر و کمال الاعمال
 نحن اقرب الیه من منظر
 نور او نور مصطفی
 هر سحر گاه و شامگاه حسین
 راز و ایه فتم و حبّه الله
 بخودی فانی و بحق بانی

در دلم نیست و هم ما و شما
 بگذشت از خودی بوصول خدا
 که به تعریف آل شد پیدا
 که بر او منکشف شد ارض سما
 عامل العلم و اکمل العیال
 ذات و الاسن منظر سما
 ستر او ستر مبرور طس
 بر در او نهاده شاه و گدا
 واقف رمزهاست ما و حی
 حق او بود این فنا و بقا

روم بیکده تا جود دهند مرا
 بی نشاط من بنوای زمره سنج
 زنده تر از آب تنگ پاری غزل
 تنای سر خرابات بخود سازد
 جناب حقیر خادم صفی ولی خدا
 ز تیرگی تعبیر نمایدش رخ حق
 عجب مدد از فیضش که نیر عوفان
 چگونه چشم بصیرت جمال او گردد
 بروی بخت خراب عدوش آب کجا
 سخا نفس جو شایطین مدام در دو دست
 به بحر محو صفاتش بدین حقیقت ذات
 برای آنکه شود خاک راه توسن او
 بی نماز چون بدو لصدق دل نیست
 بدشمنش نبود بهره و لیک چنان
 بسوخت آتش عشق وی و عجب نبود
 ز نور پر تو او در حجاب شد خورشید
 ز حسن صورت و معنی بعالم پیری
 رویت شعر نگرود چگونه نورانی
 بفرزب بعبینه طلیعه سحر است
 در آن نفس که یاد تو عشق شعله زند
 بایض صبح و بیاضم بوضف تست یکی

که میکند اثر از نور و شراب طلوع
 کند ز برج محل زهره باریاب طلوع
 که نور و جد کند از دل خراب طلوع
 که کرد اینهمه از فیض آنجناب طلوع
 کند زیر تو رویش صد آفتاب طلوع
 چنانکه خورشید از رده سحاب طلوع
 کند ز مشرق دلهائی شیخ و ثاب طلوع
 نمود ثانی خورشید بے نقاب طلوع
 نه کرد و کوب یک قطره از شراب طلوع
 که نجم طالع او کرد با شهاب طلوع
 نمود نیر تجریدش از حباب طلوع
 زهر سمش سه نو کرده چون کاب طلوع
 ز بام کعبه کند نیر تو آب طلوع
 که صبح دولت و جنت کند نجاب طلوع
 که مهر که کند از قلب چون کباب طلوع
 چو آفتاب خوش کرده بی حجاب طلوع
 کند ز چهره او نیر شباب طلوع
 شود ز نور تنایش چو قیضاب طلوع
 فروغ یافته با طره حسن و آب طلوع
 تاره کند از دل بالتاب طلوع
 درست نیست فقط نسبت کتاب طلوع

بادشاهی هفت کشور خلد
 پرده و همیش از میان برخاست
 پنجه مغر آن کوچه اش نیست
 مارت پاکباز نیست سببه
 در عباد است باطنی اکل
 همچو سستی ز هوش رفته حق
 چون بماند ز رهبری کردن
 شرق آسما بمسئله ازلی
 و اصل از وصال بے خبری
 مردانش بود پیش از مردان
 شک و شبهت نبوده اش یقین
 سخنش از حدیث پتیمبر
 بگدائیش که بدو کز نگ
 اگر نبوده بدست او دستم
 قدم عاشقانست بر قدمش
 عالم معنی حدوث و قدم
 من و آن کفر با که ایمان هست
 ترجمان زبان او همه دوست
 صورتش لا اله الا الله
 راجع آمد ضمیر مسل کل
 الله الله نهی فانی الله

نبود از گدائیش او سله
 بگذشت از مقام خوف و رجا
 هوس خام حجت الا علی
 مرشد حق پرست شیخ هدی
 در طهارات ظاهری و باطنی
 زنده از عشق یار چون سستی
 خضرش از دست سیدها آوا
 مغربی وار و رشت اولیا
 غرق در یاد غافل از دریا
 زندگانش بر خلافت ادا
 یقین بود منافع از حقی
 لب او چون شیخ شکر خا
 ملک اسکندر و جم و دارا
 همچو کوران قنادی از پا
 فرق بر خاک در گمش فضلا
 بفران خود و وصال خدا
 که توان گفت شکر این لغا
 خود می کرد از خود و افشا
 باطنش صدق ظاهرش تقوا
 لاجرم شد رجوع او به الی
 در میان نیست پرده الا

اتی عمه

همه عالم وجود اثباتش
گرچه منصور جبره خویش بود
هر که چید ز بارگاهش سر
پیر من خانه خاکروب درش
در کرامات حق علی ولی
که تواند خروشا گفتن
نه به لا بودیش شب در روز
ذات او متصف بهر صفت
به قضیه مبین مقتضیه نگر
تیره از دشمنیش روسه عدو
نیت یک ذره محبت او
لات و غری اشکست و آخر کار
مطمین شد که سنگ راه نماند
کلاک حرف شنای بی حشرش
گر صحبت بکمره او نگر
گفت حق با بی الم شرح
فاو حسی جنتی شنید ز حق
گر سنگ کوی اوست می نگیرد
نوا نیم دیدنش که ندید
ز سمک تا سماک می بیند
آشنانش ز آسمان افش

اتالی

لفی سیکر و خویش را در لا
گفت اتی و لے بجای انا
نیستش از حق آگهی اصلا
باده جام او سدر و رافزا
در مقامات دل رسول نما
پایه اوست از شنا بالا
روز و شب بوست جام بلا
نام پاکش محیط در همه جا
عرض اوست جوهر ادلی
روشن از نقش الفتش دله
عشق مجنون و الفت یلی
نیر نشکست ثالث آخری
نه منات و نه لات دنی غری
که تواند رقم زون حاشا
خاک در چشم حبیب الماوی
گفت بیشک نبی به مولانا
نیست این باد سنجی شعرا
خاک در هر دو دیده دنیا
نور خورشید دیده اعلمی
وز ثریا است ام تا به ثری
گلشن کولیش از بهشت علی

خاک سازد بیک نگر نقره
 مستی و حال او نبود عیش
 حسن او شاید سیادت او
 همچو او با خدا سے پوستن
 کرد سر سبز مصطفیٰ شجرش
 بوصول نتیجہ ہائے وصال
 جلوہ گاہش ز فوق تا تحت است
 حبذا رتبہ مریدانش
 شرف آفتاب در محل است
 مرحبا بخت با سعادت سزا
 سرخاک درش تبار کنہ
 یارب آرزو کے رسد کہ شود
 عاقبت کامیاب می گروم
 همچو خیر البشر شب معراج
 چون حبابے بخوشین گم شد
 چون نگفتی بیخودی ہمہ اوست
 خاک در گاہ اوست تو نظر
 و نش در حجم مشرک وار
 گاب اصحاب کف ہر گد
 قبہ او چو قبہ خورشید
 طاق محراب او زیارت گاہ

نقرہ سازد بیک نگاہ طلا
 روح اوست از تخت صدا
 چشم او عین زر گس شہلا
 نبود کار سفتے و طلا
 سایہ شاخ و برگش از طوبی
 بود کبریٰ بہ نسبتش صغری
 انجمن گاہ اوست عرش طلا
 پشت پامی ز تند بردنیا
 زو شرف یافتہ سعاد تما
 ورود من نام اوست صبح و سہا
 من و این طلح سعید کجا
 دل و جانم خجاک پاش خدا
 گر بہین است با جراسے ولا
 رفت در راہ معرفت تنہا
 تا بہ بحر وصال کروشنا
 مست کے راز میکند اخفا
 خرف راہ نوبی لا لا
 و اندران لایموت ولا یحی
 طایران حسیم او عنقا
 مسجد او چو مسجد اقصی
 در در گاہ لا مکان فرسا

طولی المربعین ۱۲

ای تو تازش برای مقصدان
 رحمتش بین که با هزار قسم
 نکست کوی او بین برسان
 و در دیش نور شمع و زغالوس
 می کنم صد خطا و می بخشد
 سرخاک درش بنه شب و روز
 بکرم یک نگاه کردن او
 دوست مقدم و اولین امروز
 بگیان هست و الضحی ریش
 چون بخاک درش دهم نسبت
 تا سحر بود دست باوه شب
 نیست تخصیص کاف و مسلم
 خامه ام سر سجده می ریزد
 بود صادق بخت اجداد
 آفتاب از شعاع چون انگشت
 بدو رنگی چه نسبتش تو به
 چون شستی به زم حال شعی
 بدیش اشباع پیغمبر
 بسم اگر به تیغ زنند
 حله عشق راست بر قدر او
 من و اندیشه ثنا گفتن

ای تو در فقر فضل الفقرا
 نرساند به شمشکان ایندا
 بان که گوید زمین بباد صبا
 و سرش جوش باوه در مینا
 بعطای که هست لا تحیی
 میرسد هر زمان ز غیب ندا
 بهر آینه دل است جلا
 اوست ما و ای عاشقان خدا
 دل منکر بود اذ الیکشی
 پست بود است عالم بالا
 دزمی فجر تا بوقت عشا
 جز درش نیست خلق را ما و
 تمام نیکوش چون کند انشا
 بود و اثن به سنت آیا
 بطواف درش کند ایما
 بود و کزنگ در خلا و ملا
 خازن خلد انجمن آرا
 مشرب او تمام صدق و صفا
 ستحل اگر کنند جفا
 تاج الفقر بر سرش زیبا
 در دل من که سیکند القا

سحر کہ طارم فیروزہ گون منور شد
 بر آدم بغربے ز کلبہ ماتم
 ستم کہ دیدہ ام از دور چرخ روزیہ
 بجز تم کہ چنان بازمانہ باید ساخت
 چون کہ در بدرم سال و ماہ بر دم
 بنین بدیدہ بنیا کسین بکم بینی
 گذشتہ از ستم آسمان و آخر بخت
 وے سکوت ز فریاد نفس ممکنست
 تخر آئینہ و اینست ہر نفسی
 پناہ می برم اکنون بسجدہ گاہ درے
 درے کہ تخر بدربانیش کند ضوان
 بہ نکستہ کہ از ان در بر و باد صبا
 بہ زمین کہ نیسے وزید زان جانب
 بدانکہ این در شیخ کبیر افاق است
 بنام احمد عبد الحق است آنکہ خدا
 کیکہ بر در او سر نہاد و با تاخت
 شمس کہ دست بفرمان ہفت کشور یا
 بنجا کہ وب درش احتیاج افسرست
 بفضیض بخشی او ابر کے زندہ سپکو
 بافتخار سر او ز فردان نگذشت
 چہ حاجت است بہ تخر خدا وانش را

سپیدہ سحری منتشر ز خاور شد
 کشیدم آہ کہ دیگر ز شب سپر شد
 منم کہ از ستم بخت کارم ابر شد
 کہ سن ستم زدہ و آسمان سحر شد
 و در از دست جفاے ستارہ کتر شد
 کہ در و یک ہمہ در خون دل شاور شد
 کہ سعد و نحس طوالع ہمہ قدر شد
 کہ جو را و ز جفاے فلک فروتر شد
 کہ از شرارت کا و ظلم جو انگر شد
 کہ بہشت گلشن جنت نثار آن در شد
 و رمی کہ صرف گلش آب حوض کوثر شد
 شام فطرت روح القدس معطر شد
 نماند خاک کہ رشک عبیر و عنبر شد
 کہ رہنماے بسی ز است پیمبر شد
 بحق معرفت احمدش ہمہ بر شد
 کہ اسے بارگہ او خدیو اکبر شد
 بنجا کہ بوسی آن بارگاہ داور شد
 کہ سدا خس و خارش سچا افسر شد
 اگر چہ قطرہ نالیش چکید و گوہر شد
 دی کہ پای ہایوش زب منبر شد
 و عالمش بنگاہ کرم سحر شد

تا در آن آشیانه ساخت حمام
 ذات پاکش صفات را مظهر
 ماسوا الله عالم گویند
 شرح آن می نمود هر سخنش
 عشق زو یافت سر ملتبتی
 شده مقبول در ره کعبه
 پیرو مصطفی است در صورت
 نقش پایش چه نقش پای
 بشنوی گشت کثر از لب او
 همچو او کیست جامع الاضداد
 هم ز خط حدوث واقف کار
 همچو منصور گریختانند
 نیستش احتیاج با آلات
 بر تو نامزم که دستگیر تویی
 بوسه گدیده ام درش بسیار
 در شبستان جمال روشن او
 کرد نظاره جمال و جلال
 بعد ازین بهتر است ختم کلام
 نوالی شناس او گفتن
 دل و جانم مبر او یارب

بوسه اش زو بر آستانه هما
 نفس قدسش منقبض را سدا
 پیش او غیر خود نبود سوا
 آنکه حق گفت ربّه احد ا
 مگر او بود عشق را منشا
 کعبه دل بفقیر ساخت بنا
 نجد افانی است در معنی
 دست پر نور او بد مضیبا
 گوش هوش تو گر بود شنوا
 مست و هشیار و خامش و گویا
 نیز ز نقطه قدم دانا
 چکد از نخل قامتش خرما
 بنمشد از غیب خلق را آلا
 گرچه البیس میکند اغوا
 نوتیا خاک آستانه نشا
 همچو مهابت در شب یلدا
 چون علی ولی مکشف غطا
 من کجا و خیال مرع کجا
 ای ولایت ازین هوس باز آ
 تا بد خاک راه او بادا

بجهاد گشت بد شد با او * که در خود را ز بند خویش رها

قصیده در مدح حضرت احمد عبد الحق و ولوی قهر الشرف

بدرگه گریست رویاه آمد است
خبر بگیرد برین حال زار شیخ کبیر
پنجش برین وار حق بخواه مغفرت
بیارگاه تو اکنون پناه آوردم
بحق احمد مختار دستگیری کن
بگیر دست من و تابه احمد برسان

کجا رود که ز افعال نرشت مضطرب شد
که آتشم بجز آب گناه بستر شد
که کجروی من از راه راست کفر شد
عجب که خلق بگوید بد من تر شد
که کار من همه از دست نفس امار شد
که نیست جز تو و اگر احمدی که هر شد

قصیده در حمد و لغت

بجیرتم که بر افراخت گنبد دوار
ز سر و گل که دماند بقا است خوبان
زلف و سبیل بچان که می زند شانه
بر ابروان حسینان که می کشد و سیمه
سحر ز شبنم غلطان که دُر بر آماید
بشاهدان که در چشم نامسمانی
که رنگ و بود و بعیت نهاد و هر گل
بکروی ز که تعلیم یافت باوصیا
که کرد سان و گل بر زباده شبنم
بدین منظر که رقم کرد تکلیک معنی بند
و لے مقدر مطلق که لا شریک له
مسلم است بر او پاکی و خداوندی
وجود ماده عالیه ارادت اوست

که روی روز نماید ز پرده شب تار
ز گل به نغمه که آرد هزار در گلزار
که بکند بگلستان نفیسه نکست بار
که داد و بده حیران به زکس بیمار
زلف سبیل و موی نفیسه در هر تار
که یار سبک ایمای او خرد ز تار
که نوک تیز انانت سپرده است بخار
که گل شود و تبسم بران سبک رفتار
که داد و گرفت گلشن قدح زمی هر شار
که امجال که پیدا کنند یکی ز هزار
نمود این همه اشکال مختلف پر کار
که بود و هست و بود ذات او یک هنجار
که هیچ دخل ندارد دران کم و بسیار

چه جای من که سراپای من شناگویی است
 بیا بدیده باطن جسد لال او نگر
 رواست سجده او گر کنم بنده عشق
 درین مقام که سجود پاکبازان است
 زربوزیت چلو برین که برخاکش
 چرا بجاده مدحش قدم زدیم
 بشیرگیری لبین که کم ز معجزه نیست
 شام باد صبا چون گذشت از در او
 گر ختم زمین و تو بفضی خداش
 شکفت نیست اگر سطلی و گر گویم
 کلام حق ز لب لعل او مفسر شد
 اگر ز سقم درونی شفا و هدیه عجب
 صفای او بچه غایت بود تا مل کن
 کیک بر در او بوسه زد و تمنا یافت
 اگر بخویش باز من جای حیر نیست
 و راه جان حکم نذر آستانه او
 نمود باله از ان تیره دل که شکر اوست
 گله که فیض شیش نه کرد خدانش
 اسید و ادخا نم که آتش بکشی
 بیک اشاره نوازش کن ولایت را
 باب غفور شوییش که از سیه کاری

که از نگارتن نامش قلم سخنور شد
 ظهور جلوه حق را من از صدر شد
 اگر چه خلق بگوید ولایت اکف شد
 کیک پارس عقیدت نکر و کافر شد
 تجلی که بیفتانند نور چادر شد
 کنون که هست مردانه و اریا ور شد
 گرفت ماده اگر از کرامتش ز شد
 ز تکست چمن لطف او مغیر شد
 که در دلم همه اسرار دوست مضم شد
 بد شگیری او طبع من دلاور شد
 نمود منت مکرر اگر مکرر شد
 مرا که نقش جمالش بدل مصور شد
 شام خاک درش از صبا مکرر شد
 کیک خاک درش بر دیکمیا گر شد
 منم که بوسه آن در گم میسر شد
 اگر چه جان خزن تحفه محقر شد
 برای گلشن او باد صبح مصر شد
 برای سوختنش زنگ سحر آفر شد
 که دل سوخت هو او بشعله همسر شد
 که او گناه محبت زبای تا سر شد
 نماند بهانه اعمال او که محض شد

مکونات ہمہ منظر دیند و سہلے
 ببارگاہ جلالش کہ عقل رہ نبرد
 از دست حکمت و ہم درد و حکم و دست از دست
 کمال اوست کہ از خوف نیست جلوه گرا
 بفضل اوست ہمہ بخت و جاہ و رتہ مجید
 نماند ملک سلیمان و حکمش الٰہ ہو
 کسی نماند و نماند کسی جز او باقی
 بیک نفس ہمہ آفاق میشود سیراب
 زمین حمتش این جملہ آبرودار و
 رنگ سخت برون آورد جوایر خوش
 چو بحر حمت عاقلش ز جوش موج زند
 ترا چہ پایہ کز اورا قدم توانی زد
 کہ بود آنکہ گنہ کردہ پوشیمان شد
 و وظیفہ کہ رساند بخلق لغت اوست
 خطا زماست و گرنہ عطاش باسان است
 گراوندہ بخشد بر باد کر کہ بخشاید
 ظهور حمت خاصش کہ اینی عام است
 ولایت انچه فرو گفته حق است کنون
 و گرتو سالک این راہ نیستی بشنو
 محمد عسہ بی منظر الوہیت
 بذکر اوست عجب راضی و راجع جان را

حجاب دیدہ خلق است کثرت انظار
 برابر اند بجزیرت ہمہ صغار و کبار
 کہ خود شفا و مدد از حکم و خود کند بیمار
 نظارہ کن کہ ز یک شاخ میدہد گل و خاق
 فراضہ نیز نیابی ہیچ شہر و دیار
 نظر کنید بعبرت ایا اولوالابصار
 کہ ذات او ہمہ نور است و ستیش بقرار
 بحکمش از رگ ابری اگر چہ اقطار
 کہ دشت و دجلہ کند پر حجاب و ریابار
 آب و تاب کند قطرہ را در شہوار
 شد در سبزه چو طاد و سدا من کسار
 یقین قدرت او کن بر و گمان بگذار
 کہ لطف او نہ کشید است آخرش بکنار
 اگر دقتیہ سور است یا خزنیہ مار
 لہبہ است از دست در بود ہشیار
 فلکندہ غفل حمت بکوچہ و بازار
 بگرد رہمہ آسان قضیہ دشوار
 بگو کہ زین بیدہ و چو بیت آخر کار
 کہ اصل عین وجود است سید اکبرار
 جمال روشن اورا کلیم آئینہ دار
 کہ دل شد خود روشن است و جان بچش

سحر اندامش نجوم و تائیر است
 هراچیز از د پاک آفرید باطل نیست
 هراچیز جلوه نمود و نماید آخر چیست
 اگر بعد و خطای کنی هزار گناه
 بیک و تیره قدیم است ذات مطلق او
 بری ز هست و سیر از نیست هستی او
 نیاز مندی کونین نیستش اصلا
 صفات او همه نیز گفتات پیرنگست
 مطیع باش و شو سحر تامل کن
 سر و ش حاضر و فکر طبع و طبع رسا
 بلند کرد حصار سپهر بے شمار
 هزار جزریان می کند بیک سودی
 احاطه کرد فضایش و د کون را بقدر
 از دست شفقت عالم و مغفرت هم
 گوی بخله کشد فاسقه بعد جلد
 خزان فرستد و دستش و به بخون چمن
 ز نیستی هزاران نقوش رنگارنگ
 بیدین بغور که از ساز و برگ قدرت او
 منزله است وجودش ز هر چیست و بود
 میوب ماله پوشد گر او کند رسوا
 ادای ما و شما نیست بر خلاف قضا

که سال و ماه بفرمان اوست میل و نهار
 بیدین ز نیست گردون و ثابت و سبار
 جمال قدرت او بین ز پاره او وار
 بقدر تو به کست در عفو ماجر اغفار
 نه کند شد زبان و نه تو شود زبنا
 نه خفته است و نه خوابد نه بچو ما بیدار
 بیا کیش همه آفاق می کند اقرار
 گوی رحیم گوی منتقم گوی قهار
 که دیده و ز کند رخسار آتش انکار
 فکر مطلق ثانی که می گنسم تکرار
 کشد دایره ماه و مهر بے پر کار
 گرم نگر که رحمت چه می کند جبار
 که نازل است بملن و درجات میل و نهار
 و گرنه داخل اسما چراست نافع و مضار
 گوی بنابر روح صانع بیک کردار
 صبا گمارد و گوید بده خزان را بار
 کشد نقش دو عالم بطرف فلکی یکبار
 نموی تخم و نهال و شکوفه و گل و بار
 برون اسن اوداک دست فهم بدار
 بجرم پوشی ما هست علم او ستار
 که کار حسنه مارا بر آق نلودار

شفاعت تو سزاگناه گاران را
 برای شوکت مقدم پیش آمده اند
 نوید آمدنت هر پیغمبر می داد
 نعم که از همه فاسق زعم در است تو
 اگر برجم نوازش کنی محب نبود
 چه گفته که جهان کشت زار آخرت
 حدیث است که کام ملک کند شیرین
 قائم حکم قضا در ازل بلوغ نوشت
 بخاطر است که یک مطلع دیگر گویم
 خدا که ملک وجود آفرید بے آزار
 محمد مدنی صاحب شمس بطیبی
 وجود مانع کجا وجود او ز کجا
 بیک نگاه سیه بست سوی من نگر
 و گرنه لایق آنم کرم در رخ من
 یقین که جوش دو بالاشود سستی
 مریض عشقم و جانم بطرف کشم شیت
 فدا هم بکمال نیاز پردر تو
 بگو چه تو چه بسمل تنیده باد دلم
 سبب دوری من در قضای حق باشد
 نصیب باد فدا در مدینه پاکم
 بحسرم که خاک در نوجان بدهم

که خود بجاده سنت همی روند اختیار
 که بود جمع رگی از قدم تو آفتاب
 که بود آنکه اشارت نکرد در اخبار
 گریز کرده ز من مثل و شبان فجار
 که جز در تو مرانیت مزجی ز نهار
 جوی بسایم سکین بخش از انبار
 شکر لبی و خودی مثل خویش در اصرار
 که در شان تو فی الخلد و دشمنان فی النار
 که هر دو مصرع بار شد چو ابروان نگار
 سپردست و کشادش با تهنه مختار
 که شافع همه عالم شود بر ذر شمار
 که خا بن چه بود در برابر ملکبار
 که بے خبر شوم و دار هم ز رخ حمار
 زنده جام سقا هم به بخش و خسته مدار
 وی که در دل و جانم زند شراب شرار
 که دل بدو ذوق است و شوق در تیار
 که خاک باد دل مبتلا و جان نزار
 محبت تو دران بخودی مرا منحوار
 گذشته باد بکوی تو ماجرای فشار
 که جسم خاک شود خاک گرد و ابلهزار
 محمد آنچه شود گر طلب کنی بجوار

کجاست حوصله همصفی هم اورا
 منم که جان و دل من بشوق یزید است
 محبتی که ندارد ابو دباست او
 چگونه آتش و دوزخ اثر کند بر ما
 چه غم ز تیزی و بار بکیش که است او
 عجب که ظلمت عیان بر او شود غایت
 گواه عزت و جاه وی است هر چه بود
 بمطلعه که در خشان تراست از خاور
 کم است قوت نطق و صفا او بسیار
 جمال اوست که خشک هزار لاله و گل
 پیاده بود روان در رکاب او جبریل
 رقمزون نتوان حرفی از می داد او
 دوات و خامه و نامه ز لخت نالیه بود
 ستار زشت اگر مختلط بخوب شود
 و گر بجرم بیا سوت بنده طاعت
 متاع من همه زشت است طاعت هم بجرم
 زشت چشم شفاست اگر چه رویه ام
 زشت علوی و غلی و بهر چه بید ایم
 قبول او بود آنرا که تو قبول کنی
 بجنب ذره بود تو ذره نبود
 اشاره کن به یکشای مشکلات مرا

منم که ز غم زخم بزم بود بگو بسزار
 که محو حبلوه او باد و دیده بیدار
 نبود یوسف و یعقوب را بهم ز نهار
 که از شفاعت و رحمت کشیده احصار
 بزنگ برق کند از سر صراط گذار
 دلم ز عکس رخ اوست مبطع انوار
 که حسن مطلق کل هست و مقطع اسرار
 چو عنده لب نوای می ز غم هر بار
 یک از هزار گنج و بحر و بحر گفتار
 نوای من که جای شود بهر ار هزار
 بشی که سوی خلک زشت بر باد هوا
 اگر سپهر شود صفا بهر باد و عجب ار
 عجب که رایحه خیزد ز نافه تا تار
 کنند سود بد فحاست بی زیان تبحار
 شگفت نیست اگر آقا بجل کند ناچار
 کجا روم حکیم رحم کن بحالت زار
 که است تو ارمای لطف خوی هم شکار
 که پنج حسن لطیف تو یافت است چهار
 که از حق تو هست و ترا بحق امرار
 اگر دو کون بیک ساعتی کشد ایشار
 در آن نفس که اسیرم کنند بلا نیار

مشققات

بحالتی کہ بود نام پاک تو در دم
 چه کم شود ز جلال تو گر سگے بوسد
 بوقت تنوع ولایت رفیق من حق باد
 نثار روضہ پاکش ز ما درود و سلام
 بر اہلبیت و محبان و اہلبیت ہمہ

درود خوان و تبسم کنان روم زین دار
 کہ در گ تو ملک را مضاف بہت و مزار
 بحق سید ابرار و قدوہ اطہار
 بکثرے کہ ملک غلط کنند شمار
 بر آل پاک بر اصحاب پاک بر انصار

— — — — —

خیمه در آب و گل مرزعه آدم زد

چون ولایت ز ازل شک بخونایت
حافظ آرزو طرب نامه عشق تو نوشت

که قلم بر اسباب دل خسرم زد

مرجع غزل خسرو رحمته الله علیه

عقل گوید که غیرت بمن است
عشق گوید که رشک با من است

من پاکت که زیر پیرهن است

وحده لا شریک له چه تن است

این محال است که تو در گزرم
اگر بهیرم غمت بنجاک برم

تا زیم در غمسم تو جاسم درم

وز پیش مرگ نوبت کفن است

چون دلم نیست هیچ دل بقیاس
برز حرمان و درد و حسرت و یاس

دل بے برده نکوبش ناس

آنکه خسته تر است ز آن من است

ز نیت هر مکان بود به یکین
جای خالیست ای خسته جبین

اندر آو میان جان بنشین

که تو جانی و جان من بدن است

ای ولایت گراز بلا شکی
خود ضرور است عشق را تنگی

دل خسرو خوش است با شکی

که مرا یادگار زان دهن است

مخمس غزل حافظ شیراز رحمته الله علیه

بسم الله الرحمن الرحيم

وَأَصْلِي عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ الْكَرِيمِ

مثلاً بر غزل حافظ رحمه الله عليه

تا گمان سر بر از منظر کیف دم زد در ازل ریه حسنت ز تجلی دم زد

عشق پیدا شد و آتش بهبه عالم زد

پرده بود اشته ز رخسار فلک عشق ندانست جلوه کرد رخش وید ملک عشق ندانست

عین آتش شد ازین غیرت و بر آدم زد

معنی عشق ندانسته و بے سوز و گداز مدعی خواست که آید تاجاگر راز

دست غیب آمد و بر سینه نامحسوس زد

با چو پروانه هوس کرد که خود را سوزد عقل منجواست که از آن شعله چراغ افزوزد

برق غیرت بدرخشید و جهان بر هم زد

گرچه برهستی ماطعه لبه طیش زدند دیگران قریه مست همه بر پیش زدند

دل غمخیزه ما بود که هم بر خشم زد

روح قدسی طبع محل در افشاندن تودا جان علوی هوس چادر زندان تودا

دوست در حلقه آن زلف خم انداخت زد

عشق بیاب شد و آئینه بناد و پیش نظری کرد که بیند بچمان صورت خویش

مشتو آشفته که انجام بهار است نزاران	بخیط عارض گل بین مجال جانان
غم مخور کاین نبود شیهه داشتندان	می بیاور که بناز و بگل باغ جهان

هر که غارتگری با دست زانی داشت

پیرا تا بقدح باوه توحید رنجیت	رشته هوش ولایت بسو در گنجیت
وین همه قند گفشارش از ان لعل آسجیت	حافظ این گوشت سلیم که از طبع انگجیت

اثر تربیت آصف ثانی داشت

ایضا

حرم به باش که دور الم نخواهد ماند	بیار با ده که بسیار و کم نخواهد ماند
بیال گیر که سده ستم نخواهد ماند	رسید مرده که ایام غم نخواهد ماند

چنان نماند چنین نیز به ستم نخواهد ماند

ولامتنال که از دست دوست خواشدم	ز بزم خود بستم راند و بوقار شدم
بکام غیر در ان بزم شمر سار شدم	من ارجه در نظر بار خاک سار شدم

رفیق نیز چنین محنت سرم نخواهد ماند

من آن نیم که هم کس شمر نکوی و فنا	خیال سر کنم و همیشه ز تیغ جفا
اگر چه حافظ شیراز گفته است بجا	چو پرده دار بشمشیر می زند همه را

کسی مقیم سرم نخواهد ماند

نماند شوکت دارا نه جاها سکندر	به بے ثباتی دنیا دے بغور نگر
سباش غره بدین پخیزه نشت دوزر	تو نگر اول در ویش خود بدست آور

که محض زن زرد گنج و درم نخواهد ماند

نصیحتی گنمت ای فروغ هر خانه	سوز و گریه مکن بر فراق جانان
توئی و خلوت فانوس نیست در گمان	غنیته شمر اسے شمع وصل پروانه

ساقی از نشه می فیض سانی دانست	شاهد از تیزی می جوش جوانی دانست
عارف از لذت می جرمه ثنائی دانست	صوفی از پر تو می راز سنائی دانست
گوهر هر کس ازین لعل توانی دانست	
سیکیم تال شب دروز باهنگ جرس	تابوی که چنین میزخم از درد نفس
مطلب عاشق و مشوق ندانند کس	شرح مجموع گل مرغ نسر و اندولیس
که نه هر کس درستی خواند و معانی دانست	
ایک داری دل بیدرد بخون آماده	میگشی هر نفسم داد سلامت داده
در هواست شدم از بند هوس آزاده	عرض کردم دو جهان بر دل کار افتاده
بجز از عشق تو باقی همه فانی دانست	
چه زنی ز اند خو بدین نصیحت نشیم	رندی و میگشی و دریده باشد کیشیم
پارسائی بجوی قدر ندارد پیشیم	آن شد اکنون که ز افواه عوام اندیشیم
مختبب نیز ازین عیش سنائی دانست	
دامن از صحبت من آن شه خوبان چیدم	روی بر هم زوفای من شوریده کشید
رشته مهر من بلسر و سامان بریدم	دلبر آسایش با مصلحت وقت ندیدم
ورنه از جانب مادل نگرانی دانست	
دیدم ام بخت چنان شام و صبح لعل و عقیق	کا و فتاد از نظرم همچو گل لعل و عقیق
سنگد و خنه چشمم چه بر لعل و عقیق	ننگ و گل را کند از فیض نظر لعل و عقیق
هر که قدر نفس باد بمانی دانست	
ایکه از بوالهوسان فطنت عشق آموزی	آه که رساده دلان حکمت عشق آموزی
بگنیز از مدرسه گر حجت عشق آموزی	ایکه از دفتر عقل آیت عشق آموزی
ترسم این نکته به تحقیق ندانی دانست	

زمین بوس متدر نو جبریل کرد	
نه تنها کلیم است در بان تو	خضرمی زید نر آب حیوان تو
سبحا با عجز متدر بان تو	جیبی چه گویم زبے شان تو
خدایت ثنا گفت و تجبیل کرد زمین بوس متدر تو جبریل کرد	
بر فنی شے برسد آسمان	کشاد می در گنجائے نهان
ملا یک کشودند کیسر زبان	که هستی برون از چنین در چنان
خدایت ثنا گفت و تجبیل کرد زمین بوس قدر تو جبریل کرد	
براق تو از آسمان در گذشت	عروج تو از نه فلک برگزشت
ز لاهوت پابت فرا گذشت	چه بار که گویم از ان سر گذشت
خدایت ثنا گفت و تجبیل کرد زمین بوس قدر تو جبریل کرد	
همی خواستم تا ثنا گویمیت	پسندیده کبریا گویمیت
بتعظیم نور خند اگویمیت	دله عاجزم تا چا گویمیت
خدایت ثنا گفت و تجبیل کرد زمین بوس قدر تو جبریل کرد	
بوصل تو شتاق جان آفرین	دلیل تو در راه نور یقین
روان در رکاب نورج الامین	چا گویم ایاستید المرسلین
خدایت ثنا گفت و تجبیل کرد زمین بوس قدر تو جبریل کرد	

که این محاطه تا صبح دم نخواهد ماند	
اگر چه عمر در روز ببلورفت بیاد	خدای را بطهارت دمی نکردم یاد
و نه ز رحمت حق بنده نماند سبب	سر دوش عالم غنیمت بشارت خوش داد
که کس همیشه به گیتی دزم نخواهد ماند	
پند نیست خدا را بدی بیک دیگر	بدی کن که نکوی کند بتو داور
کرم ناک بود یادگار تا محشر	برین رواق ز بر جد نوشته اند بزر
که جز نکوی ایل کرم نخواهد ماند	
خوشا کسی که قناعت باند که فرمود	علمی نخر و دوسر بر دوزخاک آسود
هزار دولت اگر دست داده است چه سود	سر در مجلس حبشه گفته اند این بود
که جام باده بیاور که جسم نخواهد ماند	
گهی بلند کند رزق کارگاهای پست	طریق دهر بود همچین ز روز است
زبان خود مکن آلوده اخذای پست	چه جای فکر و حکایت ز نقش نیک و بد است
که کس همیشه گرفتار غم نخواهد ماند	
بکلیک خفت ولایت چه ملک در حافظ	بکلمه که شد امین ز کیسه بر حافظ
کنون بگو که ز رحمت سبانش پر حافظ	ز مهر بانی جانان طمع بر حافظ
که نقش مهر نشان ستم نخواهد ماند	
ترجیع بند سدل	
ز سه ذات پاک تو ای مصطفی	که نازد بتو هر یک از انبیا
نداغم چه گویم که باشد بحب	چه یارای وصفت زبان مرا
خدایت شناخت و تجسس کرد	

ہزار حسان گرامی خدا سے نام علی		
قیام ہر دو جهان را ولای او سبب است	جیراغ شیرب و لبطا و ہاشمی سبب است	
امیر ملک عجم است و سرور عرب است	خوش آنکہ روز بانش نصبت و درویش است	
علی امام من است و منعم من سلام علی		
ہزار حسان گرامی خدا سے نام علی		
علی است آنکہ ہر گم سے نما بردارہ	علی است آنکہ کند جل کفر و شرک تباہ	
علی است آنکہ زہر گوند آفت است پناہ	جز این سخن نبود در دم خداست گولہ	
علی امام من است و منعم من سلام علی		
ہزار حسان گرامی خدا سے نام علی		
بحکم است چہ روز و شب زمین و آسمان	برون ز حد چین است و دھار چنان	
اگر بخوازی از آفات کائنات امان	ولایت از سر اخلاص صبح و شام بخوان	
علی امام من است و منعم من سلام علی		
ہزار حسان گرامی خدا سے نام علی		
ایضا در مدح کاظمین شریف		
از دوا بجا بلک حکم نگہبانی کرد	نخل بند چین خلد گل افشانی کرد	
ہر کہ آمد ز خیر صفت بانی کرد	رحمت حق بکرات گسہ الی کرد	
بے ادب پارسہ اینجا کہ عجب دھکا بہت		
سجدہ گاہ ملک و روضہ شاہنشا بہت		
شیع استاد یک پا ہمہ شب تالیم	گل محمدید خود خورد بے خون جگر	
نہ گذریافت نسیم سحری و منظرہ	نہ فرو جہت سپند از سر آتش نیر	

ولایت بعث تو پادگر گل است دلش بس که شوق ترا منزل است	رسم سخت و شور و لبش گل است همین بیت روز و شبش در دل است
---	--

خدایت شنا گفت و تجبیل کرد
زمین بوس مت در تو جبریل کرد

ایضاً و منقبت

زهی بکجه کرامات افضل و اعلیٰ خزنیه دار معانی ز نور تابش ثری	یگانه در همه مسلم و بهر عمل ملکیت کسیکه دید جالش گفت نام خدا
--	---

علی امام من است و منم عن سلام علی
هزار حسان گرامی خدا س نام علی

زهی وحی نبی دولی هوش جناب مرا چه پاک و چه اندیشه افشار و عذاب	زبے خلیفه پیغمبر و دلیل صواب و هم سوال نکیرین گویم این جواب
--	--

علی امام من است و منم عن سلام علی
هزار حسان گرامی خدا س نام علی

علم بعلم الله فی مسم خلد و جسیم دم کراست او جان و بد بطن و ریم	باوج چرخ مستیجا بکوه طور کلیم فرشته گریب و اینجا بگوید از تعظیم
---	--

علی امام من است و منم عن سلام علی
هزار حسان گرامی خدا س نام علی

گدای او همه آفاق پا داشت علی شید عشق و تحقیق نور لم یزلی	نکات سر زخنی بر ضمیر اوست جلی وصی احمد مرسل زبے علی ولی
---	--

علی امام من است و منم عن سلام علی

سجدہ گاہ ملک و روضہ شاہنشاہت

واسوخت

یاد آرزو کہ من محرم رازت بودم
یاد آرزو کہ نازان بہ نیازت بودم
زخمی ناوک مژگان درازت بودم
کشتہ ہمدی خنجر نازت بودم

یاد آرزو کہ آشفٹہ سو پست بودم
ہمہ حیرت زدہ ز آئینہ رویت بودم

روز و شب ہدم و دساز تو بودم ایدوست
والہ چشم فوساز تو بودم ایدوست
ہر نفس محرم دہم از تو بودم ایدوست
عاشق منظرہ و انداز تو بودم ایدوست

جان من بودی و من بہر تو جان می دادم
بہ شار یک ادایت دو جهان می دادم

چشم جادوی تو بیمار کردی زہن ساز
ہر نفس آئینہ گستاخ ندیدی رخسار
بیچ در پیچ نبودی سز زلف خمدار
دل نہروی بہ بسم لب لعلت ہر بار

ز گسست بدن گونہ سخن گوے نبود
مرومک بانگہ تیز جفا جوے نبود

شور محشر ز خرام تو بپا کے بودے
طبع طرار تو مایل بجفا کے بودے
لب جان بخش تو اعجاز نما کی بودے
تنج ابروی تو دساز قضا کی بودے

در حریم حرمت جاے رقیبان کی بود
خاطر مایل آزار غریبان کے بود

حسن سبز تو چنین شہرہ آفاق نہ بود
چشم بیار تو در عہدہ شتاق نہ بود
ہر زن و مرد بدیدار تو شتاق نہ بود
زندگانی ز سمتہای تو ام شتاق نہ بود

غیر سن راہ نہر دے بحریم تو کے

بے ادب پامنہ اینجا که عجب درگاه است
سجدہ گاہ ملک و روضہ شایہ نشاہ است

این دری است کہ بی شہ پطاف ملک است
آنکہ جاروب کشد بر سر خاکش فلک است
نیک بگر کہ بی بینی و بگوی چه شک است
لب جبریل نواں بخ بہ العز ملک است

بے ادب پامنہ اینجا کہ عجب درگاه است
سجدہ گاہ ملک و روضہ شایہ نشاہ است

مہر بالمعہ فرو آمد و جاروب کشید
مہر از بیم صبا گشتہ در خود لرزید
ماہ گستر دن متاب حد خویش ندید
مرد پروانہ و تاشمع زہیت ز رسید

بے ادب پامنہ اینجا کہ عجب درگاه است
سجدہ گاہ ملک و روضہ شایہ نشاہ است

بارگاہیت کہ قدسی صفتان می آیند
ملتی ہر نفسی پیرو جوان می آیند
حوریان ہم بہ تمنا ز جنان می آیند
از در فیض ہمہ گرہ کنان می آیند

بے ادب پامنہ اینجا کہ عجب درگاه است
سجدہ گاہ ملک و روضہ شایہ نشاہ است

می دہند از کرم ہر چه بخواہی اینجا
تو بہ فرض است ز ہر گونہ نای اینجا
اصیقل روی سپید است بیاری اینجا
شاہ از سر ہندافسر شای اینجا

بے ادب پامنہ اینجا کہ عجب درگاه است
سجدہ گاہ ملک و روضہ شایہ نشاہ است

اندرین مرز نجواب اند دو شاہ و دیلان
ای ولایت مخرومش بادب زریان
آنکہ اندر کف ثلث است آرام و دہان
این دو صراع بظہیم امین بخوان

بے ادب پامنہ اینجا کہ عجب درگاه است

اینکه عشوه و انداز من آموخته ام	شبهه شادی و ناز من آموخته ام
روش غمزه سخا ز من آموخته ام	همه سحر و همه اعجاز من آموخته ام
باعث این همه بیاری تو من شده ام سبب شوخی و طراری تو من شده ام	
این زمان سیل نیست که خورشید	شوخی و بیایک و شکینش و دل آزار شدی
قانع برین و سفاک و جفا کار شدی	طرز خود بین و خود آ او تنگ کار شدی
چشم دیده و دانسته جفا جو کردم آه بدخیز یاد که خود این همه بدجو کردم	
قدر این عاشق بتیاب بهمن بودم	آه کاندول مشتاق شکستی نشتر
از هوای خودم انداختی آتش بیکر	باز غافل شده رفتی بحر فغان دیگر
میخوری یاده شب در و زردان بوالهوسان می گزیری ز من و صحبت شیرین نفسان	
دولت نیست اگر مهر من خسته درون	من هم ای ترک دست تو بجانم اکنون
تا به که باشم از اندوه جدالی مخزون	تا کی اگر یکم و خوشتاب فشانم بجنون
بهتر آنست که با جان و دل اگر آه کنم قصه طول شکایت هم کوتاه کنم	
عشقناز هم بچینه که وفا و ار بود	مهر و زرم بنگارے که بدل یار بود
نه یون باز نه بدخونه دل آزار بود	همچو عاشق بولای منش کار بود
روز و شب از پی من خسته و مخزون باشد در فراق من بتیاب و دلش خون باشد	
ماه رخسار و پری غمزه و چالاک بود	دلش از کین و ستم همچو ملک پاک بود

جرمن بوخته کے بودندیم تو کے

اکثر از شرم دیار پردہ نشین می بودے
اکثر از خنده بن چین کج بین می بودے
روی پوشیده ز غیری ای بت چین می بودے
عجب این است که هرگز چین می بودے

یا دکن یاد که من عربده آموختمت
شوخی دولبری و شعبده آموختمت

دست بید او برین خسته کشادی اکنون
رشته مهر بن از دست بدادی اکنون
نماز و انداز و ادوار رسم نهادی اکنون
از ره شرم و حیا دور قتادی اکنون

باحسب رفیان و غلبا ز محبت داری
نه عجب و نه حیا و نه مدت داری

آن همه صحبت بے لکینہ فراموش کردی
آن همه یک دے ازینہ فراموش کردی
آن همه شانہ و آئینہ فراموش کردی
آن همه خدمت و یرینہ فراموش کردی

انچہ کردی تو بن بیچ شکر نمکند
پر حذر باش ازین شیوہ کہ کاغذ نمکند

عشق من کرد ترا و همه عالم مشہور
شہرہ شد حسن ملیح تو چہ نزدیک چہ دور
رحمتی نیست بجا منت اکنون ز غرور
اندرین غمتی و مشکل نتوان بود صبور

ہرگز این رسم و فانیست کہ با من کردی
ہمہ بجا است بجا نیست کہ با من کردی

اول آن طرہ طرار من آراستہ ام
الغرض اینہما باز از من آراستہ ام
نمازہ بالیدہ دور حصار من آراستہ ام
وین سراپا سے تم گار من آراستہ ام

ہیچکس کشتہ آن ز کس نو نرینہ بود
پیشتر اینہما منون نگہ تیرہ بود

سن و تو هر دو هانیم که بودیم نخست
عشقا زیم چون دهن جان هم در دست

مسیح غزل خسرو رحمتہ اللہ علیہ

بطلح وایما فرخنده باشی	بسمند چایکے تازنده باشی
بجبان و لبران از زنده باشی	انیس عاشقان بنده باشی
بر عنائی و خوبی زنده باشی	بخوبی همچو من تا بنده باشی

بلک و لبی پائنده باشی

ز من کمر جسم و جان آزاد گروم	ز هر سود و زبان آزاد گروم
ز عشق و لبه ان آزاد گروم	ز و هم این و آن آزاد گروم
بیا که همگسان آزاد گروم	ز فید و و جبان آزاد گروم

اگر تو هانشین بنده باشی

محبت کیش را کشتی بغبنده	وفاندیش را کشتی بغبنده
بلا و در پیش را کشتی بغبنده	اسیر خویش را کشتی بغبنده
عجب در لیش را کشتی بغبنده	من در ویش را کشتی بغبنده

کرم کردی الهی زنده باشی

دلخون است و خشم از خون دل تر	بیا حال من شوریده سنگر
نباید بود غافل از سستگر	که عاشق جان دهد بتیاب و مضطر
ستم خوش نیت ای خورشید منظر	جفا کم کن که فردا روز محشر

ز روی عاشقان شده بنده باشی

رسیدن چیت همچون آه و نو	مگر عشقت بدل ننگ در پرتو
-------------------------	--------------------------

از محبت همه تن خسته و غمناک بود	بارقیان ز بون سرکش و سفاک بود
هر چه گویم بپذیر و بعد از اشب و روز کند از بهر دلم ترک تماشب و روز	
غمزه و ناز کند بوسه بدشام دهد واله من شود از رنج تو آرام دهد	دل زدستم بر از وصل خودم کلام دهد سانو شوق بدستم سحر و شام دهد
شاو باشم بوصول و پروانه کنم عشق بازم بوسه و میل تو اصلان کنم	
اگر وصل تو چنان است و صالم نیست لیکن ای ترک سنگار ملام نیست	هستم رنج من و مونس عالم نیست بنده شغفم و از عشق خیالم نیست
که شدی شمسره آفاق بدلداریا باز من شور نه گردی بجفت کاریا	
اگر تو همد روشی عاشق رویت باشم خسته ناز و اداکشته خوبیت باشم	باز سود از ده حلقه مویت باشم غافل از هستی خودت بویت باشم
حیف باشد که وفای تو بیایان نه برم عشق خواهد که ز تاب و تب تو جان نه برم	
من همان عاشق ز ناز بدو شوم ایدوست همچنانست شب و روز ز تو شوم ایدوست	از همه بخیر و از تو بهوشم ایدوست با همان بخودی و شورش و تو شوم ایدوست
گر ز دوست تو قسم رفت شکایت نکنم ور با غیار شدی یار حکایت نکنم	
ترک عشق تو ولایت نتواند بخدا طاقت صبر بجز تو نماید ست مرا	بوفای نکند عاشق صادق صلا اگر خطا رفت ز دوست تو عطا بود بیا

هر چند پیشتر بوصول فنارسی	چون بگذری ز خود بمقام نقارسی
شک نیست اندین اگر با صفا سی	یابی هر آنچه خواهی دهم تا خداری
دانی اگر بمعنی لولاک و ارسی خود هر چه از حق است از ان محض است	
عسافل اگر بدیده تحقیق سبک گرد	بے شبهه بد بمعنی این صورت آورد
دانند که جوش حسن دل از دست می برد	آتشوب عشق پرده عشاق می درود
پیوند ملک در شته مملوک می بُرد	هر چند بے نیاز بود تا ز می بُرد
هر کس قسم بد اینچه عزیزست می خورد سو گند کرد کار بجان محمد است	
گر جلوه کنند قد محبوب کردگار	بر هر قدم قیامت کبری شود ثار
سرتاپای نورنهان است آشکار	باقا تھے مناسبتش نیست زینهار
گستر و ظل رحمت بجد کریم دار	مارا با آرزوے ظلال و گره کار
واعظ حدیث سائے طوبیٰ افروزند ار کاینجا سخن ز سرور روان محمد است	
نازند بر وجود هالو نش انبیا	از معجزات اوست کرامات لولیا
محبوب مطلق است و پسندیده خدا	مقصود کائنات به تشریف کبریا
در دست اوست جمله سر انجام کارها	اعجاز روشن است ز هر خوی مضطربا
بنگردنمیه گشتن ماه ستام را کان نمیه چیشی ز زبان محمد است	
احمد بنچشم عشق بود سیلوه احد	ادیان کفر و شرک با عجاز کردود
ایزد بود سپرد همه کار نیک و بد	صیت کرم متاده ز نامش بچار حد

ولایت را دمی آرام دل شو	و عاصی می دهد اسے ترک کجرو
بیا و یک نفس نبشین و بشنو	برندی و بشوخی اچھو حسرو
ہزاران حسرتان برکنندہ باشی	
شمن غزل غالب غفر اللہ لہ	
آب خضر حدیث وہان محمد است	کوثر بیل امتیان محمد است
معصوم جمال نورفشان محمد است	تتریل پاک رازنمان محمد است
ہر آئینہ نمونہ ز شان محمد است	بنگر نشان حق ب نشان محمد است
حق جلوہ گز طرزیان محمد است	
آرے کلام حق بزبان محمد است	
ہر چہ حسن شاہد قدسی است و نقاب	بنگر بچشم دل کہ نمایند بے حجاب
از دیدہ کی جداست نگاہ جان شایا	بوی کہ از گلاب بود نیست جز گلاب
حقاکہ از تلاطم آبست موج آب	آخر ز آفتاب بود عکس آفتاب
آئینہ وار بر تو مہرست ماہتاب	
شان حق آشکار ز شان محمد است	
آن مردم بیاہ کہ است است دمی بہت	ابرو کمان واوست کماندار تنہو است
تیر خطاز نشست بگاہش گہی نخست	از زخم تیر او دل ملک ملک زرت
حقاکہ راست در دل پیرو جان نشست	سوفار منتہی قدر او را بود بہت
نیر فضا ہر آئینہ در ترکش حق است	
ہما کشا و ان ز کمان محمد است	
اگر تاجریم پاک در مصطفی اسی	لا ریب فیہ تاجرم کبریا رسی

<p>نغمه در پرده آهنگ ترقی نکند دل چو غیرت نبوغنگ ترقی نکند مرد بے رفتن خوشگ ترقی نکند</p>	<p>صوت خوش بالفش رنگ ترقی نکند بی سفر دانش و فرہنگ ترقی نکند سبزہ در زیرہ رنگ ترقی نکند</p>
قد سے پیش نہ از سایہ دیوار وطن	
<p>جو ہر مرد نمایان شود از دور جہان بشنو از من کہ گنم ذہن نشینت نشان سایہ ماہ ترقی کند از سیر زمان وصف مرآت ہمانست کہ باشد رخشان</p>	<p>زنگ آئینہ دل پاک بر صیقل جان بزمین جلوہ کند مہر بقبض دوران بے جلا صورتی از آئینہ دیدن توان سینہ خویش بر دشگر غربت برسان</p>
تا بکے صاف تو ان کرد بزنگار وطن	
<p>بو عزت است ز پوشاک غریب صایب شاد باشد دل بیاک غریب صایب خود کرم رفو کند چاک غریب صایب چون ولایت یکن ادراک غریب صایب</p>	<p>چتر پوشت بود افلاک غریب صایب دل بردار ہمہ جالاک غریب صایب ای زہی خاطر غمناک غریب صایب سر نہ نیم بود خاک غریب صایب</p>
ہجھو کوران چه کشی دست بدیوار وطن	
معشر غزل حافظ رحمۃ اللہ علیہ	
<p>گر تو ناری باصل ورنوری روز و شب بے غمی و مسروری اختیار تو نیست مجبوری چشم حق بین نداد منظوری</p>	<p>از خسرو ابی تمام معوری جم شد می بر شک مقفوری سر نوشت تو بود ہجھوری چه زنی لاف عشق منصوری</p>
ایکے و ایم بخویش مسروری	

	از نقش اوست نام ازل هستی ابد		نقش چو اوز خاتم ایجاد سر نزد
	ور خود ز نقش مهر نبوت سخن رود آن نیز نامور به نشان محمد است		
	نقش ز افعال بر بیان گذاشتم جان اضطراب کرده بچیان گذاشتم از خود گذاشتم دهمه سامان گذاشتم		ایمان بفکر گم شد در جان گذاشتم هیت بدل در آمد و ترسان گذاشتم آخر ولایت این رسیدان گذاشتم
	غالب ثنای خواجه بیزدان گذاشتم کمان خوات پاک مرتبه دان محمد است		
ستغ غزل صایب			
	مرو از پای در آید ز سر و کار وطن ما قبت می شکند پشت قوی با وطن کار اسباب کند وقت بلایا وطن شعور دل نکند آتش گلزار وطن		بتر از ستمی غربت بود از اردن از بلا و اندوه جان گرفتار وطن نقد جان باز دواز آفات خریدار وطن خون پایمال بود شبنم گلزار وطن
	دهن گرگ بود رخنه دیوار وطن		
	گرچه آشفته گشته است دل از شوق وطن موجم از غم یاران بلف آه دهن داندارم ز حراجات محبت همه تن حالتی رفت که هرگز نتوانم گفتن		دوری هفت آن کرد گرفتار سخن نشسته مژده بیکر الفت آن تازه چین ریخ نو داور ایشان احباب کمن این زمان بجهت نیست بخور پری بن
	خار خار س که بدل بود ز گلزار وطن		
	عکس ز آئینه بازنگ ترقی نکند گل چو بویا نبود رنگ ترقی نکند		

<p>ہوشِ حذر آہِ نشتِ سہ حافظ چون ولایتِ کہ ترکِ زہ حافظ</p>	<p>اسے خوشامد بے خرد حافظ کوشے کن بشت و مد حافظ</p>
<p>بگذر از نام و ننگِ خود حافظ ساغرِ مے طاسب کہ مخموری</p>	
<p>ترجیع بند</p>	
<p>ہیج دانی کہ چہیتِ جملہ انام گاہ گردِ روزِ گاہے شب گاہ خورشیدِ گشت و گاہے ماہ خود و آئینہ عشق با خود باخت کام دل شد بصورتِ معشوق خود در آمد بحسبِ اسمِ تقوی صورتِ دام شد بزلفِ تیان کرد خود نازِ ہیچو معشوقان خود ز افشاے راز کرد سکوت</p>	<p>جلوہ نورِ روئے دوست تمام گاہے انوارِ گشتِ گاہِ ظلام گاہ گردِ دیدِ صبح و گاہے شام وصفِ معشوق و عاشق از پی نام شکلِ عاشق گرفت و شد ناکام خود در آورد باوہ اندر جام دل شد اشد و فتاد بدام خود چو عشاقِ گشت بے آرام باز خود کرد بے حجاب کلام</p>
<p>کہ بھیر و جہ نور یا رہین خسلوہ آراور آسمان و زمین</p>	
<p>عالم از نور یا رہین پیداشد خود نہان گشت و تنِ انی گفت خود بر آمد بکسوتِ خوبان خود بہ بیخانہ گشت پیرِ مغان خود پرستار شد بہ بختِ ناز</p>	<p>من و تو این و آن ہو پیداشد خود بصدِ خسلوہ آشکارا شد خود بحسن و جمال شیدا شد خود مے ناب و جامِ دینا شد خود بسجدِ سہرِ مصلی شد</p>

اگر ترا عشق نیست مسذوری

عسیم الفت بجان بدآرد گرد با محبت کند دلیر نبرد جانگد از است گرمی دم سرد تب و تابش ترا ضعیف نه کرد	اسه بسا خون که ترک عشق بخورد متحمل نباشد شش جز مرد عاقبت زار می کند رخ زرد توجه دانی که چیت لذت درد
--	--

گرد و پو انگان عشق نه گرد
که به عمتل عقیل مشهوری

هر که با خون دل نه کرد وضو دل تو نیست باز بان بکرو مے نداد است ساقیت ز کرد چشم است تو نیست عریده جو	سجده عشق فرض نیست بر او خوشتن را شهید عشق مگو جرعه هم نخورده ز سبو صدق دعوی کجا صداقت کو
--	---

مستی عشق نیست در سر تو
رو که تو مست آب انگوری

همه از عشق یافت است وجود عشق گر نیست از کمال چه سود هر چه بینی ز عشق شده موجود چون هر گونه عشق شد محمود	هر چه بود است و هر چه خواهد بود آویم از فیض عشق شد سجود ملک عشق مے شود مردود باید اکنون نشان عشق نشود
--	--

روستای زرد است و آه درد آلود
عاشقان را دلیل رنجوری

چند باشی چو دام و دو حافظ چیت فکر قبول درو حافظ	بطلب از غمش بدو حافظ دور کن و هم نیک و بد حافظ
--	---

میروی گیسوے دیو گے
خود بیخانه جامے خوردی
خود نقابے برده خود بستی
دی ز خمار از پر سیدم
مست و بهوش کرد و در پس آن

می نمی پا بر بگذا ر حجاب از
خود نمودی بکعبه و عطا آغا ز
خود بشوق نظاره کردی باز
که خمش باد سالها سے دراز
گفت پنهان بگوش من این از

که بهر وجه نور یار بین
جلوه آرد آسمان و زمین

اے منور ز نور تو عالم
زلف تو کافر است رخ مصحف
از عدم در وجود سے آئی
خود به بتخانه پیش روی بتان
خود بکعبه ز گفت و اعظ
من شوریده سے ز نیرنگی
دلبر پرده از میان بردار
گر تو داری سرتیغ چه عیش
نه بخود شور سے کنم آرد سے

میکنی جلوه دگر هر دم
کفر و اسلام زان شد است بهم
میروی از وجود خود بدم
بشت اخلاص خویش کردی خم
کردی انکار سونات و صنم
دارم از جوش دیده پر خم
چه خراشی دردن من بستم
ورتر ابا من آشتی است چه غم
جو شد این بیت از دلم هر دم

که بهر وجه نور یار بین
جلوه آرد آسمان و زمین

اے بدر تو جان من بتیاب
در فراقت ز هر دو دیده من
عش لغلت بمن چاکه نه کرد

دل من شد ز آتش تو کباب
هر نفس موج می زند خونتاب
زند و آواره کرد دست و خراب

<p>جلوه گر خود به صفت گردید گاه وحدت شد و گه کثرت گشت قاتل بجزه خونریز خود فرو شد بشکل خاموشان</p>	<p>خود بذات بتدبیم یکتا شد گاه یقینی و گاه فتوای شد بلبب جانفزاستیجا شد خود بدین سان بچویش گویا شد</p>
<p>که به سر و جبہ نور یا ربین جلوه آرادر آسمان زمین</p>	
<p>اے خیال وصالی تو محال تاب ویدار تو نیاوردند جلوه فرما توئی بهر وصف بس که هر شے باصل منظر است زاهدان دور مانده از خست در هم افتاده اند خود بنیان بیچکس نیست خود توئی که مدام کیست اندر جهان بجز تو دیگر پند زاهدند اشتم باور</p>	<p>من کجا و کجا خیال وصال عارفان از کمال حسن و جمال گا به اندر جمال و گاه جلال هر یک افتاد و در خیال محال عاشقان مست از شراب وصال دور بنیان ز جلد خارج بال دل عاشق مے کنی یا مال اے منزله بهر صفت ز خیال چون شنیدم چنین ز اہل کمال</p>
<p>که به سر و جبہ نور یا ربین جلوه آرادر آسمان زمین</p>	
<p>اے ز تو عالمے بسوز و گداز جز تو کس نیست ای سرایا بار در خشم ابروان خمدارت خود مغنی شدی و نغمه زدی</p>	<p>عاشقان را بتو ہزار نیاز خود حقیقت توئی و خود تو مجاز سر و بد ہر کہ سہ ہندیہ نماز خود کشیدی ترانہ اندر ساز</p>

روی آن نازنین بحب روی است
دل ز راه بخود همه چسپد
لاله گل اگر چه رنگین است
ماه بر آسمان خوش است و لاله
خوش نباشد بدو یار پری
آنکه در راه دوست خاک شود
نغمه سنجان اگر چه بسیار اند

هر که دیدش بگفت این چه خوش است
بر سرش زلف عنبرین چه خوش است
گل رخسار آن حسین چه خوش است
مین که آن ماه بر زمین چه خوش است
آن پر روی نازنین چه خوش است
دل پر شور این چنین چه خوش است
نغمه بلبیل حزین چه خوش است

که بهر وجه نور یار بین
جلوه آرد در آسمان و زمین

عشق هر جا علم بر افرازد
دل عشاق را کند پر خون
گاه چون مرد یک عزیز کند
خود ز آزار محنت ز گردد
خود بدایع منراق آذارد
هم گوید که غیر من خود کیست
بے نیاز است ز آنچه می بینی
کاش چون برق در شب تاریک
واندر آن بخودی و سرمستی

خیل غم را بسینه در تازد
جان هر یک بسوز بگدازد
از نظر با گم بیند ازد
خود بر اندازد عاشقان تازد
خود بعیش وصال بنوازد
نیز دل را ز غم بسپرد ازد
ز غم غمیت بخویش بماند
پر تو ببرد لایت اندازد
نمکت و نشین اوسازد

که بهر وجه نور یار بین
جلوه آرد در آسمان و زمین

از تب عشق شد یہ بیتابی
در ہوا سے تو جانے گئے گرو
روز و شب از غم تو ہمیشہ
خاک شد عیش زندگانی من
جز پرستیدن جمال بتان
گذر افتاد دوش در دیرم

اشک ریزان و دیدہ ام چو حباب
صبر و سینه ام چو نقش بر آب
ہمچوستان ز سر جام شراب
آب چشم گرفت رنگ شتاب
نشانم رہ عذاب و ثواب
گوش کر دم مہین ز شیخ و ز شتاب

کہ بہر وجہ نور یار بین
جلوہ آرا در آسمان وزمین

خوش بود روی ہوشان دیدن
از دل و جان گذشتہ در رہ او
کردی اسے شیخ راہ راست غلط
گر تو خواہی کہ بنیش ہمہ جا
تا یقین نیست دیدہ و نہ نشوی
مسک این بہت خوش برو سالک
باید از خویش بے خبر بودن
ترک وادن قضیہ من و تو
سپس از خط عارض خوبان

جلوہ دوست اندر ان دیدن
ہر طرف روی دلستان دیدن
افتادے باین و آن دیدن
بگذر از خود کہ سے توان دیدن
شرط عشق است بیگان دیدن
گر تو خواہی جہان جان دیدن
غیر اورانہ درسیان دیدن
باہان بودن و ہمان دیدن
این سوا و ہمان عیان دیدن

کہ بہر وجہ نور یار بین
جلوہ آرا در آسمان وزمین

یار بآن ترک مجھ میں چہ خوش است
رنگ مرجان اگر چہ خوش باشد

چشم آن شوخ سرگین چہ خوش است
لب لعل نگارین چہ خوش است

چون بسد تعینات حد شد
یک حلقه ز سیم در احد شد

<p>اے خاتم انبیائے مرسل آئی کہ خداے پاک فرمود ہم از تو شریعت است کامل مبسوس ز کلام تو مشیج حقا کہ زنت دین و ایمان آئی کہ جلال حق ز نامت اندر شب تیرہ ضلالت چشم است کہ نامہ سیام با جوش محبت تو محسوسم</p>	<p>مصدق کلام پاک اول قرآن شریف بر تو منزل ہم از تو طریقت است اکمل مجل ز بیان تو مفصل اے از تو نبائے کفر مبطل گرد و حجب ال او سبدل روشن کردی ز شرع مشعل باعہ کرم کنی سبجل خواند شب در روز عقل اول</p>
---	--

چون بسد تعینات حد شد
یک حلقه ز سیم در احد شد

<p>اے خلد ز بوسے تو معطر از معجز یک اشارہ تو صحن حرمت حطیم بیشک اسرار حقیقہ کہ حق است باشند تارگان و خرشید پیغامبران بر آستانست روی تو کہ رشک آفتاب است جبریل بہ مخہ بر در تو</p>	<p>ایمن ز جبال تو منور گردید و نسیم ماہ انور خاک قدرت ز طور بہتر در سینہ پاک نشت مغر در انجنت سپند و مجمر کردند نگون بعا جزی سر ہر آئینہ بہر اوست منظر با اینہمہ پایہ سے نہد سر</p>
---	---

ترجیع بند در لغت

<p>ای کرسی و عرش پا بجا هست برزخ خیال عز و جا هست مشکینی کا کل سیا هست از تابش ذره بای را هست یک بنده داغدار ماه هست ماوا نبود و مجبذ پنا هست صیقل گر سینه ها بجا هست لولاک لما بود گوا هست در شرح صفات نذر خوا هست</p>	<p>اے جان و دلم فدای مرا هست اوصاف تو از شمار افزون اے رنگ شکسته بر رخ شام زرد است بشرم چهره مهر خورشید یکے غلام رویت در روز قیامت از تب و تاب آئینہ بے جلا جالت مقصود و دعا لے بہ تحقیق اے جملہ رسل بدین دو صفا</p>
---	--

چون بہر تقیبات حد شد
 یک حلقہ ز سیم و راحہ شد

<p>اندر دل بے خبر مکنات جلیاب صفات در میان محتاج ملک با متنا فرخوس مکان دوستان وابستہ دامن انس و جان سو گند ہے خورم بجا ہر چند ز منت پرزبان نظارہ کنت عاشقان گویند فرشتگان نشانت</p>	<p>ای دیدہ عاشق آستان ز نہار نبود در شب قرب ممتاز فلک ز پای پوست مخصوص بدشمن تو و دوزخ سر بر خط امر تو ملا یک جانان حسن لایزال منظور تو قہر بان قدر است بان پر وہ کشاکش بے محابا ہر شام و صبح بر آسمانها</p>
--	--

<p>حیران خرد سخنوران شد در لغت تو در دهر زبان شد</p>	<p>اوصاف تو انتساب ندارد این بیت ولایت از محبت</p>
<p>چون بسد لغیات حد شد یک حلقه ز سیم در احد شد</p>	
<p>باشد ز عصاب او هویدا از نور جبین لبت پیدا ای قبله و کعبه دل ما بیار ترا سپه مداو غم نیست مرا از معصیت ما تشنه ز رود مگر بد ریا صد بار رود ز هوش موسی خدا م تو معجزه سبیا کاین غلغله شد ز عرش پیدا</p>	<p>حاجب بود تو هست موسی بے شبهه تو شامد جیل از لطف نظر بحال ما کن دیدار تو شربتیت شیرین چون شامخ روز حشر هستی من خشک لب و تو بحر رحمت آنی که جسد و جمالت آنی که بیک نفس نمایند وے محو فکر لغت بودم</p>
<p>چون بسد لغیات حد شد یک حلقه ز سیم در احد شد</p>	
<p>وز نور تو کائنات باشد بهر تو همه صفات باشد گر سوسه من التفات باشد تا پاسه مرا ثبات باشد وز نور تو ممکنات باشد بهر از صد صلوات باشد</p>	<p>نور تو ز نور ذات باشد تو جمل صفات را سزا باشد آزاد شوم ترا بر حمت دسته دسته بلطف دست تو منظر واجب الوجودی یک سجده بطاق ابروانت</p>

حال تو دلم ز عقل پر سید این بیت بخواند زار و مضطر

چون بسد لقنیا ب حد شد
یک حلقه ز سیم در احس شد

<p>هر نور ز چهره ات عیان است خاک از قدم تو در سکون است چون بنیت ز سایه ات نشانست انسان بچه پایه اش ستاید هر کس که نشست بر در تو تتهانه شمع خداست جویند همه در لعیه تو لولاک چو گفت از د پاک هر موی که هست بر تن سن</p>	<p>هر چهره ز نور تو نشان است چرخ از نامت بلند نشان است این عین نشان بی نشان است آزرا که خدای مع خوان است از آفت دهر در امان است قربان تو هر کس بجان است ذات تو وسیله جهان است در وصف تو لال هر زبان است یکسر بی این سخن زبان است</p>
--	--

چون بسد لقنیا ب حد شد
یک حلقه ز سیم در احس شد

<p>مخلوق ز نور تو جهان شد از ماه کتان دو نیم گردد اندیشه نه بروره با وجت از لست ظهور نور بے حد آن شب که بسیر سپنج رفتی از کرسی و عرش بر گزشتی تا پائے تو او قناد بر سنگ</p>	<p>هم ذره هم آفتاب از ان شد ز انگشت تو ماه چون کتان شد هر چند روان به لامکان شد این ستر نهان ز تو عیان شد جبرئیل انجمنست دوان شد چون غم تو سوی آسمان شد مسجود تمام انس و جان شد</p>
---	---

مقصود توئی ز کس نه الفتی
 اے معرفت و حقیقت حق
 نماز است و نیاز بارگشت
 اے گلشن شریع از تو سر سبز
 بانور جبین روشن تو
 موصوف به والدین هستی
 صدیق خطاب صادق هست
 دروگر تو اذ همماست فی الغار
 بر دند چو لاشه تو شد باز
 در راه حنہ انشا کردی
 آنی که بغیض تو سر اسر
 قلب تو ز حال بر نه گردو
 از محمدت تو بله محاسب
 بر خاک در توجیه سائی است
 تقدیم تراست در بزرگی
 در عهد حبیب بر نصل
 چشم است که از اشارت چشم
 بان شکل من بلطف حل کن

یعنی که توئی کریم و اگر م
 بر ذات گرامیت مستم
 نازم به نیاز و نماز هر دم
 اے باغ کراست از تو خرم
 از ذره کم آفتاب اعظم
 و صفت چه کند زبان آدم
 شان تو بدون زکیت و از کم
 هر آنچه که گویت کم از کم
 در وازه عجبده مکرم
 مال و اسباب و جان و دل هم
 با صدق و صفا شد است عالم
 اسرار تدم راست محرم
 حقا که نمی توان زدن دم
 کجاست و اگر بود دگر جسم
 اے بر خلفای دین مقدم
 بخود شدی از هجوم ماتم
 بزخم دلم نمی تو مرهم
 ای پیش تو پشت عالمی حسم

سویم منظرے گلن بالطاف
 تا قلب سیه من شود صاف

از فیض تو گشته خلق حق بین

اے بعد خلیفه نخستین

<p>در چشم کشند خاک پایش انوار جبین با صفایت امید که این دو صریح سن</p>	<p>هر شخص که خاک پات باشد آثار صفات و ذات باشد مقرون بتوجهات باشد</p>
<p>چون بسره لغیات حد شد یک حلقه ز میم در احد شد</p>	
<p>تا ذات تو ختم مرسلین است همچون تو همی بر سر نیامد ایزد به شناسه تست گویا در دیده کشند خاک پاکش سر سوسه درت مسیح دارد استدرا بهیچ فکر کردن محبوب خدا توئی و کامنه تا سجده کند بر آستان این شعر به بخودی و لایست</p>	<p>ناز ان ز تو بر فلک زمین است خلق تو ز خلق بهستدین است قرآن بتائست قرین است تا سکن پاکت آن زمین است هر چند بحسب رخ چارمین است در لغت تو عین لغت این است آن را که تا سله درین است هر موسی بحسرت جبین است در شان تو گفت و حق همین است</p>
<p>چون بسره لغیات حد شد یک حلقه ز میم در احد شد</p>	
<p>چار بند در نقبت صحابه رضی الله عنهم</p>	
<p>اے قبله و کعبه دو عالم پیغمبر صا شمی به تحقیق از غایت صدق با محمد</p>	<p>مانند پیغمبر ان معظم فرمود پس از خودت مکرم در غار شدی انیس و هدم</p>

رحمت نکست چنین تقاضا

<p> اے آنکہ رفیق مصطفائی اے آنکہ پس از امیر عادل قرآن شریف جمع کردی فرمود چو باغشلی پیب رفتی و دلاص او خریدی پنهان کردی بحضرت او در شان تو گفت حق عفا اللہ حاشا کہ غلو کنیم بوصفت مقبولی و حب مع صفاتی ایمان ز وجود تو گرامی است ہم واقف را از مطلق حق من ذرہ او فتادہ بر خاک پس ذرہ چہ وصف مہر گوید توصیف تو کے بود حد من ما سالك سلك تو ہستم گردست و ہد کمال فخر است تو شاہ منی و من گدا بیت بیمار غم فراق ہستم در قبضہ تست ہر چہ خواہی از ہمسری رفیق جنت </p>	<p> ہر وصف کہ گویت سزا می سجادہ نشین مجتہبائی الحق کہ تراست کبریائی از ہمسر طعام کتختہائی در غایت صدق و از صفائی سبحان اللہ چہ باولائی مخض بجناب کسبہ مائی باللہ کہ منظر حسدائی با حسم و صبا و با عطا می در قرب خدا چو انبیا می ہم محرم سے مصطفائی تو مہر سپہر اعتلا می نے اوج اور اندر و ثنائی از وہم و خیال من جدا می تو صبا دی ماورہ سما می بر خاک در توجہ سائی زیباست اگر کرم نمائی تو از پلے درد من دوائی محبوب خدا و مستدائی در ہمسرا ہم تو پیشوائی </p>
---	---

رونق ز تو یافت جسد عالم
 بر پائے گداجو یاسیت افتاد
 برهم نشدے ز گفتگویش
 از عدل تو شرع راست زینت
 مانند تو عادل و محباده
 موقوف بخو نشانیت بود
 از بیم هلاک سر نسازند
 بے خر خسته فتح روم کردی
 اے زلزله زمین بیک دم
 و صف تو حروف بر تابد
 چون مثل منقبت کنم طے
 غالب شده نفس و روح مخلوب
 سن طاقت عدل حق ندارم
 لطف که دعای منت مقبول
 یک شب ز کشاکش ریاضات
 تا خاست ز مقرعت طرافے
 ابلیس ز سایه است گریزان
 کرد است ملال پائے سلم
 سنگریه کرم که بر در تو
 خواهم که دلم چو شمع گردد

اسلام قوی شد از قوانین
 با آن همه عز و جاه و تمکین
 کردی الحاح همچو سکین
 و ز شرع تو عدل راست ترین
 کم بود در انبیائے پیشین
 قتل همه کافران بیدین
 بر خط سئال تو سلاطین
 تخمین تخمین هزار تخمین
 ساکن ز کمال تو به شکین
 دارد بر سر چه متدبر دین
 آتش همه راه و پائے چوبین
 از غصه دلم شد است خوشین
 ای عادل حق شناس حق بین
 رحمی که کند اجابت آمین
 آسوده نشد سرت ببالین
 آئین صلاح شد نو آئین
 ترسان ز جلال و شوکت دین
 در ذوق من است تلخ شیرین
 من آمده ام غریب و سگین
 از پر تو عشق حبسده آگین

ما بوس زمر حمت معنده نا

<p>از نفس حجاب رسیدم اکنون سنگر سنگر بلطف سنگر سولش نظرے فلک که دارد</p>	<p>شاه مدد سے بکن یہ بہت محمود مکن مرا ز رحمت چشم نظرے ز تو ولایت</p>
<p>دار و دل خود بدرد خستہ بر لطف تو دل مدام بستہ</p>	
<p>بہفت بند در نقبت شیر خدا حضرت علی مرتضیٰ اکرم اللہ وجہہ</p>	
<p>اسلام ای ساتی کوثر امام المتقین دست تو دست خدا فیض تو فیض ابد فضل تو فضل رسول و قول تو قول نبی روح عصمت جان حرمت صبر معنی نما بو تراب فخر آدم آنکہ ہر شام و سحر معنی انا فتحنا و حصا رخصبہ ری راز دان فون ایدہم امیر زند پوش زنگ و بوی ہشت گلشن آفتاب فلک ہادی دین قاطع حجت وصی مصطفیٰ ابتدایش محو در محو فنا اندر فنا حیدر کرار و امان نبی شیر خدا بر فلک از روی غمت چو عیسیٰ بر فلک</p>	<p>سرجان مصطفیٰ و پیشوای رستین جام تو جام ازل فیما شراب الطاہرین دین تو دین خدا علمت ز علم اولین نور ایمان شمع عرفان آفتاب آخرین بر سر خاک درش خورشیدی سایہ حسین رمز غم سخن اقرب فاتح باب الیقین گنجدان کنت کنزاً شمع بزم الذین دشگیر ہر دو عالم با کرامات بسین قوتش معجز نما و قوت او مان جوین انتہای اوقایا ذات رب العالمین قاتل الکفار سیف اللہ امیر المؤمنین بر زمین از روی تمکین چون محمد بر زمین</p>
<p>ایکے اسرار ترا محمد رسول اللہ بود گر کسی مستدر تو داند ہم رسول اللہ بود</p>	

چون پیش تو آدم بایسد اسبد که عقدہ ام کشائی

آنان کہ کریم و پاکباز اند
مایوس ز مرحت نسا زند

<p>مانند رسول در رسالت آنی که سنده در امامت در حج و دواع ماند حجت سولی است علی ہم از کرامت فرموده حاتم الرسالت مولا شدی وز بے سعادت بر سنده مصطفیٰ وراثت در چشم کشند از ارادت اسے شیر خند البکن حمایت وز اخوة پاک در قرابت لال است زبان مابعد حث معروف بغایت ہدایت ہم نام حقے بحکم رفعت ہستند گداہے بی تحقیقت اسے رکن خلافت و امامت پر نور کنش بیک عنایت مایوس مساز از اشارت آمرزش کن بیک اجابت</p>	<p>اسے ذات تو خاتم خلافت آنی کہ ترارسد بزرگی فرمود نبی بروے منبر کان را کہ محمد است مولے بر خاست عمر جو گوش مشہود و مدت بگرفت و تہنیت گفت آلے کہ تراست بعد عثمان پاکان ہر خاک آستان در پنجب نفس و دن اسیرم واما در سوالی و زریک نور فرمود ثنا سے تو پیسہ محبوبی و ہسم حبیب داور در منقبت تو ایفتد رہس آنی کہ بدرگہ نوشتا بان وصف تو چگونہ باز گویم شام اول من ہمہ سیاہ است حل ہمہ مشکلات برنت عسہ قی گنہم ز پا سے تاسر</p>
---	--

تا خیال منقبت آورده ام اندر ضمیر دوره از نور رویت یافت خورشید بلند از کف فیاض تو در آفتاب رستخیز هر که آمد بزورست که رفت بی ثل مرام عرض من بشنو که می لازم زطل باجرا	حکمر از گوهر تحقیق ز یو ریافت ششم از نگشت کوی تو منبر یافته تشنه گامان قیامت آب کوثر یافته شاهد مقصود را از غیب در بر یافته تا دل غافل خبر از حال محشر یافته
--	--

اے تو افضل در کرامت آگوا شرف در
ماه تابان در عجم خورشید روشن در عرب

یا علی شان تو باشد همچو شان مصطفی آشکارا بر تو شد سر نشان مصطفی با کلمات ولایت آفتاب روشنی جام منی یافتی از دست ساقی ازل بی تو لایت کسی تا مصطفی کی ره برد هم توئی لاریب فیہ و هیچکس غیر از تو نیست هم کلام تو مطابق با کلام ایزدی جنت الفردوس کوی تست آستانها شمع از شمع است روشن از فرخ نور تو تو در علم لدنی هستی و او شهر مسلم و دشمنان و حقیقت مصطفی را دشمن اند مصطفی چون غم هجرت کرد خفتی بخاطر	پس شان ذات تو آمد نشان مصطفی مصطفی جان تو باشد هم تو جان مصطفی جز تو کی باشد کسی شاه روان مصطفی زان نشاندی جرعه بر عاشقان مصطفی چون علی باها شد بر زبان مصطفی جسم و جان مصطفی تاب تو ان مصطفی هم زبان تو موافق با زبان مصطفی ای گل بازگشت بوی بوستان مصطفی طرف شمع بوده در دو دمان مصطفی آستان تست بیشک آستان مصطفی دوستان بی تامل دوستان مصطفی هم بجای مصطفی اندر مکان مصطفی
---	--

ز روشد از تاب و تب سکین نو از روی من
چشم رحمت باز کن و ز رحم نگر سوئے من

<p>ای تو در وقت محبت خلق را ز یاد رس روز رسا خیز و فرودس باشد جایی او زندگانی مشکل و دشوار باشد عافیت خود چه گویم یا علی تا از کد این عالمی تا ز با افتادگان را و شگسری می کنی کاروان رفت است و من از هر دو این عالم چشم حجت دارم از تو در بلا بخت و نشر خارج البالم کن و از قید سخت دار بان اولیا تا قوت باطن رفیقت یافتند وصف سلطانی گدائی بنو الی چون کند کنه اسرار ت زبان نکته پروازان برید می نهد خاموش بودن تا بیایم منقبت</p>	<p>بنیو او یکیم شایا بفریادم بر سر هر که زد چون طبع از مد تو یکست نفس کار خنجر سبکند با جان اعدای تو نفس نور حق هستی و نور حق ندارد پیش و پس گوشه چشمی زمین مروی دارم هوس رهبری کن تا بگویش من سدا بنگ جوس چون نباشد هیچکس را رحمتی با هیچکس زور پروازی ندارم همچو مرغ اندر نفس هر یک بر طایفه افلاک می راند فرس پیش طایوس نگارین قدس کی از بگس مانشای پست پاکت اینقدر رو انیم و پس چون نمی یابیم کند گفتگوار و سترس</p>
--	--

عرب تو دل دل است و حربه تو ذوالفقار

هیدیت حق است از خمر و جلالت آشکار

<p>ای رفیقت فیض عقل نکته پرور یافته در محیط منقبت تا گشت فخرم آشنا نکته از خاک کویت برد تا با دصبا خسروی کرتیر و نجیب سر ز فزانت بتافت روز خورشید و خشان بخت شب ماه تمام گر ز فزانت عدوی خیر و سرچید سر از بخلا س جمال عالم آراسه شما</p>	<p>وی ز علمت نکته تریح القدس دریافته واسن ادراک مالا مال گوهر یافته گلشن جنت شام جان سطر یافته تیغ خون افشان بجا تیغ بر سر یافته هر یک از ذات پاکت فیض دیگر یافته در نبرد از تیغ تیزت شایر گد یافته آفرینش دیده دول را منور یافته</p>
---	---

<p>هر که راضی شد بفرمان الهی در جهان این کلاست از حق است و امتناع او محال تا که دارد آنچنین جالی این عرفان گراست نور احمد از حق و نور شما از احمد است هر غلوی کمتر از کمتر بود و در نقبت</p>	<p>بر عه نوش سائر تسلیم طفلان شماست تا قیامت عالمی مملو از فیضان شماست آنکه بیکمال بود دوست عرفان شماست حسن یوسف جلوه از حسن جهان شماست عاشق بالا خانه تکمین ایوان شماست</p>
--	--

سور را محروم تا چند اے سلیمان داشتن
شاه را باید نگاے باگدایان داشتن

<p>گر نبوت ختم شد بر احمد خیر الانام لرزه بر اندام اعدای تو افتاد و هنوز کسر نباشد مثل تو با مصطفیٰ نزدیک تر موم کردی از کلاست چون ز یک نور آمدی نا طاف اندر بیان وصف تو معذور شد از شفاعت یا علی یا یونس محروم مدار زندگانی گر بود حاضر شوم بر آستان چاره کارم بدست است آن غافل شو الغیا آورده ام و از کرده نامدم آدم دور کش از جام قسم توبه از نا کردنی گلغشان تا صبح محشر باد بر خاک درت یا علی یک جلوه ام بناد بخود کن مرا</p>	<p>سخنه شد از تو شاهاد و ولایت فیض عام بر نیاروی بمیدان و غایتی از نیام دور افتاده ام از تو اغشی یا امام در زمان روزا عجب از نبی سنگ خام طایر سدره کے افتد مور عاجز را بدام چون بود صحرای محشر مجمع هر خاص و عام بخته ام با خوشترین شایا چنین سودا خام یک توجیه کن درین سودا که بختم یا امام تو که بخشی ز خنهای سینه ام را التیام آرزو دارم که صاف معرفت ریزی بکلام آنکه ضوالت اندر گلشن جنت بنام تا زمانست یک نفس غافل نباشم والسلام</p>
--	---

هفت بندم را ولایت با هزاران کون
جبرئیل از سدره می گوید بدینی لتقین

ای هدایت را تو غایت یا امیر المومنین
 نه ظلمت یا مرتضی نه زنیه باشد مرا
 از صراط مستقیم اگر نبودی هیچکس
 آبروی چشمه حیوان بر خاک ریخت
 آسمان از روی غمت باتو کی بپلوزند
 همان گره بکش از کار من که میداند کشود
 سید مالاقتا فرمود در کوفین نیست
 تو سلیمانی و چون سلمان جهانی مور تو
 گر چه با جان و دین عالم نیست پروا ترا
 زور بازوی ولایت قادر مطلق نداد
 هر که از ابدال اقطاب است بعد از مصطفی
 بسکه هر دم سر نهادی بر خط فرمان او

غایتی و هم هدایت یا امیر المومنین
 بام لاهوت است جایت یا امیر المومنین
 گرنی کردی هدایت یا امیر المومنین
 فیض لعل جعفر است یا امیر المومنین
 عرش و کرسی زیر پایت یا امیر المومنین
 تا خن شکستایت یا امیر المومنین
 مرو سیدان و غایت یا امیر المومنین
 اولیا هر یک گدایت یا امیر المومنین
 جان ما با دافدایت یا امیر المومنین
 هیچکس را ماورایت یا امیر المومنین
 جمله ممنون عطایت یا امیر المومنین
 از تو راضی شد خداست یا امیر المومنین

با گل رنگین چه نسبت نگار خنار ترا
 نسبت از باد خزان آسیب گلزار ترا

یا علی گردون گردان گرد میدان شمس
 آن گلستان که ز ازل محفوظ باشد از خزان
 چون خلیل الله بقیض لایح اب الاغلین
 از طفیل نام پاکت چون نصیر جان بود
 تا زم این است که پایانی ندارد چو شش
 زهره گردن کشی از امثال امیریت
 آنکه بخشد رنگ جوهر را بچندین آفتاب

جلوه خورشید عکس روی نمایان شمس
 هم مانند تابد بیشک گلستان شمس
 تا صد نمود گلشن بر علا مان شمس
 پس چگونه یا علی شان خداشان شمس
 چشمه کوثر منی از بحر احسان شمس
 عالم علوی و سفلی زیر فرمان شمس
 لعل یاقوت آفرین گوهر نشان شمس

چون بجانش زهر قاتل ریختند که در آغوش و گله بردوش بود بعد نقل مرگش چون مصطفی سید و ابن علی سبط رسول داشت مانند نبی لاریب فيه وصف او گفتن ز حد چون نبی است	با چنین سختی تشنه مضطرب بود بیشک جان پیغمبر حسن و ایما بود سبب حق رهبر حسن اینهمه اوصاف بود اندر حسن صورت و سیرت بجا و دفر حسن باشد از هر محبت برتر حسن
---	--

خاندان مصطفی از زینت است
مسند شیر خدا را از زینت است

آن امام با صفا جان رسول سبط پیغمبر حسین ابن علی صبر کرد از بهر فرمان علی تا گل رنگین ز خون او شکفت در انول او را فروخته داد حق بے تامل جان خود تسلیم کرد بر نیامد تا قیامت همچو او بود گفتارش چو گفتار نبی هست بیشک حب او حب نبی شاید و مقبول و محبوب و شهید حلم و صبری را که او در کار بست دانمش گیرم که سید انجم بدل	رواق گیتی با میان رسول محرم اسرار پنهان رسول جان سپرد از بهر فرمان رسول پر بهاران شد گلستان رسول تا شود شمع شبستان رسول تشنه لب از بهر ایمان رسول لاله رنگین به بستان رسول بود عرفانش چو عرفان رسول شان او بے شبهه چون شان رسول دلیر زهر او حب انان رسول خود که تواند جز آن جان رسول دامن او هست دامن رسول
---	---

تا که آمد ذات پاکش در وجود

دوازده بند در ثقیب دوازده امام علی نبینا و علیهم السلام

خاسه ام یار انداز و مطلقا آن امام و منظر نور خدا آن وصی مصطفی شیر خدا با سخاوت با شجاعت با عطا دیدہ و دل صمد و نورانی شود دل بهر او منور کن که هست کس نیاید راه حق الا بدو فکر کن اندر قدر نعمت رکعاً یک نظر و بین جمال روشنش مصطفی با وے محبت داشته در حقیقت گر نمی بودے علی حب او با آل او ایمان ماست	تا فکار و حرف و صف مرسله هر دے را ذات پاکش پیشوا گوهر شہوار بحسب لافنا با صفا با اصطفی با الفت گر تو سازی خاک پایش تو تیا نورش از نور رسول مجتبی گفت چون احمد علی با بها تا چه گفت اندر ثنائے او خدا بہتر از طاعات بیچون و چرا بود وے بیشک جیب مصطفی کے رسیدی خلق تار بے سلا دین ما این است بے رب و ریا
--	--

بوتراب و افتخار خاک بود
در حقیقت جملہ نور پاک بود

آن امام پاک دین پرور حسن افتخار خویش و اند جبریل صابر و شاکر و لی و رہنما آشکارا صاف چون آئینہ بود نبے از ہر شے بد و ایشان و بار چارہ بار از پے طوف حرم	ابن حیدر سبط پیغمبر حسن خدمت شاہ کرم گستر حسن بر سر خلق جهان افہر حسن جملہ اسرار محمد بر حسن داو از بہر خدا یکسر حسن شد پیادہ عاشق داور حسن
--	--

تو شتر از جوهر سفالی راه او اندرون سینه پر نور او از جنبش مستقی خورشید و ماه ذرات سکه کوی او روشن همه روز و شب اندر طواف در گمش رونق دین بدین بر حق است	بستر از اکسیر خاشاک درست جمله اسرار الهی مضمراست آر س آرس ظاهر و ظاهر است کیبیا خاک ره آن سرور است آفتاب و ماه و چرخ جنبه است زینت سجاده پیغمبر است
--	--

نور ایمان گرد از دانش ظهور
ظلمت کفر از جبهان گردید دور

آن محمد جعفر صادق لقب سائے از بلا حق غافل نبود قلب او آئینه بے رنگ بود کامل و دیندار و مقبول خدا آن امام شیخ رکن دین که شد آنکه جز ذکر خداوند کریم قدوة اصحاب دین مصطفی دروندگان را بذاست او نیاز چونکه او باشد شفیع روز حشر گر بجنایان لب از بس در دعا موی مشکینش چو سنبل پیچ پیچ عاشقان او گر آسپه برکشند	بود در اندام او عالم منتخب می گذشتش در عبادت روز و شب کا پنهان هرگز نخبند از طلب رهنما و پیشوا و حق طلب جدا او نگوین عالم را سبب از کمال معرفت نه کشود لب مقتدا سالت و عالی نسب عاشقان را آستانش بیت رب پیچ اندوهی ندارد از طرب بخشش و آمرزشم نبود عجب روے او ماه عجم مهر عرب دو رخ از گرمی فند و تاب و تب
--	---

سید است و شافع روز جزا است

رونق آل محمد بر فرد

آن امام خلق زین العابدین والی صدر رسول مصطفی خاک پایش سحر چشم فلک از پیکر کعب سعادت برورش سز روی عاجزی بر خاک داشت از نهایی است کمال ذات او راست آمد جامه تقوی بر او بعد شاه کر بلا یعنی حسین جلوه نور حسد ایشانش شک درگاه فلک فرسای او گریه میکرد و نمی خورد آب سیر هر که در دامان او دست زد	پیشو او رهبر دین حسین خواجسته عالم امام المتقین فرش راهش دیده روح الایمن مشتی چون زهره میساید حسین گرچه پایش بود بر عرش برین سخت حیران است عقل و درین منتظم شد دین خیر المسلمین کیت تابا شد از و برتر بدین روی خویش منظر حسن آفرین سجده گاه بگه از باب دین دایما بود غمگین و حزین برفشاند از دین عالم آسین
--	---

با خدا ایش بود محکم نسبت
تا نیا سودی ز طاعت ساخته

آن امام دین که نامش با فرست برج عفت را فوز ان اخترست سند آراسه جناب مصطفی است شان حق پیدا است از آثارشان چون تو انم کرد و صفش بکمال آشکارا بر دلش اسرار غیب	هر چه در دشت نگارم کمتر است بهر رحمت را اگر امی گوهر است لاجرم بر فرق عزت افسر است عاشقانش را نشان بگر است منم آن از و هم من بالاتر است روی او نور خدا را منظر است
--	---

بر حسین علیه السلام
یعنی با او

عالم تسلیم تسلیم و رضا عالی از ذات پاکش فیضیاب آنکه بعد از او نیامد و وجود عقد چیده بکشاوی که داشت دروندگان را او است از شفا مرهم زخم دل هر بنیواست	پیشوا سے اقتیا حضرت رضا رہبر دین جنت با حضرت رضا ہمچو او در اقتیا حضرت رضا تاخن مشککش حضرت رضا گر بہ بخش خاک پا حضرت رضا باکرامت باعطا حضرت رضا
--	--

واقف سرحدوث و ہم قدم
حساوی علم وجود و ہم علم

آن امام دین که نام او نفی است عارف کر خابت صدق و صفا ایکے بر در گاہ والا بش مدام واقف راز ہستان مصطفیٰ زینت دین رسول پاک دین اوست ہر یک را امام پیش رو ہم ولی کامل است و ہم غنی ذات پاک او بود نور خدا ہر کہ بانامش نہ دارد اسفند من کجا و شرح اوصافش کجا چشم دارم گوشہ چشمی از او کامیاب است از فیوضش عالی	متقی و با خدا و ہم ولی است راز ہا در سینہ او مخفی است ہر یکے از جن و انسان یقینی است محم اسرار پنهان علی است عالم عالم ز علم از وی است ہر یکے از امثالش مقتدی است ہم امام صوری و ہم معنوی است در کراماتش ہمانا فزون نیست در جہان بے مدار انوش ز ولایت ذات پاک او ز توصیف غنی است کار ہا بر یک نگاہش شتوی است آنکہ برگشت ازورش بالیوس کیست
--	--

عالم اسکان سدا پانور از دست

پارسا و پیشواے دین ماست

آنکه از دے بود ایمان منتظم صاوقان را از کمال صافتنی ابر دریا بار بیشک تر شود پر خور دی کاین نه خوی اولیاست از رجا سرور بودی ہر زبان تاخن تائید او در یک نفس در پے ترویج دین بودے مدام می برد با خویش خیل عاصیان خاک پایش نور چشم ہر دو کون بیک دم جان بخش او صد جان چاک سند احمد مزین شد بدو گرچہ سرتاپاے عاصیان بودہ ام	موسیٰ کاظم امام محترم آستان عالیشان بیت الحرم چون کشاید دست از ہر کرم بودی از پاکیزگی حسالی حکم گریہ از خوف کردی دسبدم می کشاید عتدہ امر اہم داشتی بر جادہ سنت قدم تا زندور جنت الماویٰ علم ترہت کوش بود رشک ارم میدید اندر تن بے جان بدم رونق اسلام شد بے کیف و کم چون شفیعہ سمجہ او دارم چشم
---	---

روح او بر ستارہ خیمہ علم
قلب او پر نور از نور قدیم

آن امام با صفا حضرت رضا منظر نور حسد حضرت رضا بادشاہ جن و انسان و ملک آنکہ چون معروف باشد بر درش می شود معروف ہر محمول ازد صاحب سجادہ خیر البشیر	عارفان را پیشوا حضرت رضا مہربان اصطفیٰ حضرت رضا مورث ملک بقا حضرت رضا صدولی با صفا حضرت رضا انتخار اولیسا حضرت رضا نامن آل عبا حضرت رضا
---	--

آنکه از بعد تقی متقی
می برد از سینه زنگ سالها
مشتی وزیره هر ساعت بجان
عفو با هر لحظه از حق خواستی
که بود بارب که سویم سب گرد
چون توان گفتن صفات بجدش

بود زیب سینه پستی
تا که سید اند چنین صقل گری
فره ناس کوی او را مشتري
بنگراین لطف و کراست گستری
تا کند بخت امان یون رهبری
ذات او باشد ز وصف مابری

خاک پایش سر چشم ملک
ذره تراش چو خورشید ملک

آن امام ملت خیر الانام
صدی همدی امام آخرین
آنکه از آشوب و عبال لعین
فرق نبود یک سر تو کو بود
شرع را در علم او باشد رواج
مدعای خویش بر حسب مراد
تا نیا بدوات پاکش در وجود
آن امام دین که بعد از فوت او
آنکه بعد از رحلت او ناگهان
خلق را علم و عمل تلقین کند
چشم دارم تا بخشد از دم
باو برادران پاک هفت و پنج

یابد از دین و دولت انتظام
آنکه از کفار گیر و انتقام
خلق آید در پناه آن امام
همچو پنبه ز سر تا پا تمام
باز آید رونق دین و سهام
بر کسی یا بد بقیض آن امام
دین پیغمبر بود بے انتظام
در جهان تا یکم شود شور قیام
حق نماید دین و ایمان را تمام
هم نیا ساید ز طاعت صبح و شام
از براس این امان کرام
از ولایت صد درود و صلوات

است اسبدم بفضل کردگار

گرنگویم حال کے مستور از دوست

<p>آن نفی تنقی رکن جہان آنگہ از ذکر خندہ او نہ حبیل بے تامل خار را و او گلی بیچ رازے نیت پوشیدہ بر او آشنانش را بفرمان ادب ہر کج کویش مستم او بود چون نگار و خامہ حرف و صف او ہر گز اسکن بود در کوئے او پاک ظاہر پاک باطن پاک دین دوست و دشمن نہ بیند از کرم از تمنائے قبول مدعا مرجع حصان او دار السقر</p>	<p>بیشک آمد رہنماے انس و جان بر منی آسودگا ہے یک زمان کیما خاک و در او بیگمان کرد از دوا آشکارا بہنہ سان کعبہ میدا نذ بیشک عارفان از بلیات است و ایم در امان قاصر آمد در ثنائے او زبان خاک پایش ہر مہ میا زو جہان پاکباز و پاک سبم و پاک جان بر تہمہ آفاق ہست او مہربان برورش حاضر ہر پیر و جوان ما من عشاق او دار الحبسان</p>
---	--

برور او عزت از سر می نهند

سر ز روئے نخر بر در سے نهند

<p>آن حسن یعنی امام سکری آن سلیمانے کہ از اتالیع اند سرنگون بر عتبہ والاے او رہ نہ بروی تا حقیقت گم ہے ہیچو او ہرگز نیامد در وجود ماہتاب چہرہ غزو اعتلا</p>	<p>زیدش بر فرق گیتی افسری آوی و قدسی و جن و پری ہست صبح و شام چرخ چنبری گز نکو دے ذات پاکش رہبری ختم شد بذات او دین پروری آفتاب آسمان بر نری</p>
---	--

با کالبد خاک بدون رفت ز افلاک	در باب ولایت که چویش بود ادنی
ولم	
ای محب تو حق و تو محبوب	بوح تو متدی و قلب تو سلیم
در متناسے تو جان خواهم داد	ای لب عیسی و چشم تو کلیم
ولم	
غمزه کیت ولایت هم نیزنگ جهان	فرش ره ساز بچشم قدم او مردم
عشو کیت که بهم بزند عالم را	ساعتی را که بگویند قیامت مردم
ولم	
هی ولایت فکر عقبی خوشتر است	کاین تعلق پیروزے پیش نیست
فوت گردد هر چه حاصل کرده	عاقبت جز موت راهے پیش نیست
ولم	
حق بود الصبر مفتاح الفرج	ای ولایت بر مصایب صبر کن
ور بود شوار بر نفس تو صبر	جد کن بر نفس متا تل حیر کن
ولم	
آسانگزینند ولایت بکام دل	ناکام زیر خاک سپردند جمله را
پاداش آنکه نعمت دنیا فرخ بود	در گوزنگ و تار فشردند جمله را
ولم	
عابد بجنبه رفت که بازهد و اتقا	سالک جور استان برهستقیم بود
باینز یافتیم ولایت همان مقام	حقا که حق کریم و غفور و رحیم بود
ولم	
عشق کاذب هوای نفسا نیست	عشق صادق بود ز خود رفتن

تا بخشندم بحق هشت و چهار

قطعات

عجب ماری که کافر بود خدای پرست
ولایت این سخن علم گفته الله

ولی بحق که محمد پرست کافر نیست
گمان جبل بود جالبه که اهر نیست

وله

چار چیز است اصل درویشی
ای ولایت بگوش دل بشنو

زان دو کم خوردن است و کم خفتن
که دو کم رفتن است و کم گفتن

وله

ای ولایت هر قدر گفتم سخن
ما بقیت لب بستم از طول کلام

ما صدمش آخوند است یا فتم
تا بخاموشی سلام است یا فتم

وله

اگر چه عصیت ازناست ای کریم و رحیم
عطای نیت اگر بعطای خود نگری

ولی بخش که ما از قضا دلیر شدیم
خطای هست اگر بخطا دلیر شدیم

وله

سپید روی به پیری به عصیت فحلم
سیاهی که ولایت برنت از بوم

که آه رفت جوانی و پرگناه شدم
همان بروی من آمد که رو سیاه شدم

وله

هشیار ولایت که درین عالم فانی
ضایع مکن این بیک نفس گریز فانی

تا غل نتوان بود بهنگام سستی
تا باز پشیمان نشوی زین همه هستی

وله

آن صاحب لولا که شد در حرم پاک
محمود بنام است و مقاشش بود اعلی

ولایت انچه بمن داده اند برای است	نه آتین نه گریبان نه دامن است مرا
وله	
سفال از تیره بختی تاب تابد کوب طالع	رگ جان میشود روشن بشه شمع سوزان را
ضیفی می خیزد اولایت عزت و تمکین	اجابت با هواداری کند آه مجوزان را
وله	
ولایت نیم ترسان که گردون می برد باز	که آخر مهره بر جای خیزن می شود پیدای
بسان روی که بی منصوب شود برون آید	بسای بازی که فکری تو آئین می شود پیدای
وله	
نه هر دامن آلوده را تری برد زینجا	سی کوسه نهد بر خاک افسری برد زینجا
ولایت پیشین که از غنی یکشاد و امان را	بیک ایامی ابرو تیغ جوهر می برد زینجا
وله	
کشود کار ممکنیت از تقوی از طاعت	ولایت هم خود بگذر که ستر جان شود پیدای
نهیست شعله آتین دولت با دوست آویزد	حجاب غیر بر خیزد دستم بهمان شود پیدای
وله	
بفریب نوحه خیزد بروای قبله پرست	عاشق خسته در غم چه کنم ایمان را
رحم کن رحم اگر تو ولایت نازد	ایکه ناز است به محبوبی تو یزدان را
وله	
آتش رخسار بار ما سحر شد بین	شد کند شعله تار ناله شبگیر ما
ای ولایت هموش اواز آه من پرده از کرد	می خورد هر طایر رنگ پریده تیر ما
وله	
باب یکده زندی که رو تواند شست	غبار چهره امال او تواند شست

بجند ابا خد اشوی بے شک
گر موافق بود ز خود رفتن

وله

خاکساری که بود اصل بشه
همه با ما دشمنای زبید
باب نیاز سے داریم
بے نیازی بجندای زبید

وله

گل نگیں گلستان جلای و جمال
که شب و روز صبا خاک درت می رود
بهوای تو ولایت دل پر خون اود
یکه روح شهید خاک درت می رود

وله

بنخاک ریخته روی تو آب نسیرین را
بهار تازه بد امان نگاه گلچین را
ز آفتاب پرستی و سجده ابرو
بدین عشق ولایت نهاد آئین را

وله

چون قلم رفت بیکدی و بدی روز ازل
که ز رحمت خبر سے داو گنهگاران را
جان ما خاک ره مخبر صادق بودا
ای ولایت چه گناه است یا هکاران را

وله

از خاک بزداشت زمین را کمال حلم
با همت بلند چه بود است پست را
صد بار کشت و رست و لا بغیض اود
از محتب چه پاک بودی پست را

وله

بتر از کفر شمرند مسلمانان ما
نصف قدسیت و لایه کربین کم غنی
قشقه عشق کشیدند به پیشانی ما
رنت در چار طرف صیت بخندانی ما

وله

سرم کز آه شب تیره روشن است مرا
چو شمع روشنی خانه از من است مرا

چرخه که خون ولایت سباح میدانی
بنادک نگه فرسینه دوزی حبیت

وله

فتان که حال دل من شنید هیچ نگفت
ولایت آن منم شوخ سخت بر خیمت
روان زویده من شکستید هیچ نگفت
که جان بخون زرقاش تپید هیچ نگفت

وله

بر کسی منکشف نشد رازش
بونسیم و نسیم سرگردان
هر گنجش زنگ و زنگ بودند
ای ولایت خودش نکوداند

وله

خون ز چشمان ترخته جگر جاری کرد
نفس سر و بخون گریش آماده ساخت
با ولایت ستم آن جابه گندای کرد
دایما با سن مشتاق تنگاری کرد

وله

آب حیان چه کنم چپه کوثر خواهم
گر ز چشم تر سنیل روان شد چجب
بوسه از لب معشوق تمنا دارم
ای ولایت دل پوش چو یادارم

وله

شاید دل شکنی آفت چالنه دارم
ای ولایت دل من سوخت و زنگ بمش
تاوک اندازنه سخت کمالنه دارم
ویده منتظر شکفتالنه دارم

وله

خاک شد دره عشق تو ولایت جانا
ملت کفر ترا هست که از جسمم وفا
پس غبار به بدل از خاک چو ایدای
قتل یاق بیک غمزه روانی دای

وله

نوشت نامه نخبه غبار و لبر من
نهق شناخت که در دل کدورتی رو

گرفت صورت دانی بدانش خرم	ولایت آه اگر آب چو تو اندر شست
وله	
بیزم خود مطلب و اعطاء ولایت را	که آن سیاه درون از ضمیر پستان است
نودانیش که گرمیون است و آن کافر	قبیل عشوه چشمان نامسلمان است
وله	
بیایک بے تو مرا با خود آشنائی نیست	میان صاف و دل بی نوا صفائی نیست
مبین بصورت وضع ولایت می ساقی	بیاری که قریب است پارائی نیست
وله	
بی فیض نام نیک طمع داشتن چه سود	تشنیده که از گل تصویر پوختا است
اندر هوای نام ولایت بجاک خفت	تا جان سپردا سر این آرزوختا است
وله	
از غم دوری او هم نفهم	شعله مشتعل اندر جگر است
روز و شب قتل منظر منظر است	دشمن عاشق صاحب نظر است
وله	
در غم عشق بت شوخ ولایت جان داد	شیخ قالی شد و آن طفل برهن باقیست
آه نیزنگ محبت که فنا کرد و هنوز	هوس جلوه او بر سر مدفن باقیست
وله	
خدای ما که کریم است عفو خواهد کرد	زیاده این قدرت زاهد اجتناب چراست
ولایت این جل سرفروش طار از او است	نعم عذاب چرا و نعم ثواب چراست
وله	
ترا چه علم که تکلیف سینه سوزی چیست	زمن بپرس که آئین دلفروزی چیست

ولایت کی شود باز از لوگرم و اگر باشد	بردی آتشین خوشبختی گرداند آتش را
	وله
چه با بے تیرنگا ہے کہ سویم اندازی بیک و تیر و شوخی دی قرارت نیست ولایت آہ کہ از تنگ سرخ و چہرہ زرد	کہ جا پہلوی دل داوہ ام خدنگ ترا چگونہ بر شتم از تن قباے تنگ ترا بہار گل ز سہ ہرگز آب رنگ ترا
	وله
برو ملائم اے محبت زیادہ مکن بگفتن تو رعنشت چگونہ پرہیزم ولایت از در سجانہ برنی خیزم	کہ رنجتدے عشق در خمیر مرا کہ نیست از می و از دستان گزیر مرا کہ یاد ماندہین موعظت ز پیر مرا
	وله
ستیز ولایت بصد دلم سمند ترا قیام سر و قیامت نمی کند بر پا ولایت از غم عشقت بگریزند است	کست باز بشوخی شکار بند ترا کہ آفرید بلا قیامت بلند ترا چہ احتیاج بداروست درد مند ترا
	وله
سیکیم ذرا شک بن ہر فرہ تراست آخر بطنہ من فصل و سرگون شدند چون رو نیاوریم ولایت بیکہ	خدا و اب ہم ز خون دل مات گشت ما بودند بے خبر ملک از سر نوشت ما ارشاد کردہ اند بزرگان چشت ما
	وله
نیاید کاری از دستم خدا یا جز گناہ اینجا ولایت رحمت حق بیشتر باشد ز جرم ما ہما نا محض پیش می است ہر جا التماس کردن	نکردم جمع جز سر پایہ روی سیاہ اینجا بجز آمرزش ای نادان بہر نام گناہ اینجا کہ ہر شاہ و گداز سر نہ تاج و کلاہ اینجا

از خون دیده رقم کن جواب دگر از	شکفت پیش ولایت خورشید تبار
	وله
از خنده نیست مجون نادر خسارت	مگر برق تبسم و حلقه اوقات است
برای طایر رنگ پریده ام وایت	ولایت آنکه ز دام خیال آزاد است
	وله
گر باطن نیاز نیست ترا	حاصل نیست لاجرم ز من ساز
با خدا و رسول صادق باش	ای ولایت بسوزش و راز
همچو ریشی که بر رودار نیست	ز وجه حاصل عجب تفاخر و ناز
	وله
این سخن بشنو که در عهد شدیم	عابدی بر زهد خود حسود بود
مبتلا شد باز در قفسل و زنا	کز طریق حق پرستی دور بود
ای ولایت خود پندی خویشیت	تار شد البیس گویا نور بود
	وله
سفر را منظور توان ساختن گو خوبست	میخ را در دیده توان گرفتن گو آزرست
	وله
می رو عاب از دو چشم نرم	گر چه در سینه آتش است مرا
آرزو مند مجمع حشرم	شوق اشکال دلکش است مرا
ای ولایت دلم شکایا نیست	عشق با صورت خوش است مرا
	وله
گر از بی رخ برافروز خون نشانداش را	و گر خوی از جبین بر رویا نشانداش را
بگاه گرم او نگر که از تاثیر خون گرمی	ز پیلوی بی پیلوی همی گرداند آتش را

<p>اسے ستم پیشہ گان بے الفت مدے لے شد کہ نامہ بزر سید گاہے از درو عشق سے گرم یا سوال مرا جواب دہید یا فرستید آنچه مطلوب است</p>	<p>مپسندید در چنین بند م گر چه بسیار آرزو مند م گاہ بر حال زار سے خند م تا ز طول کلام لب بند م وز محبت کعبہ خرسند م</p>
<p>پنج نشے را پیشتر از پنج نشے تندرستی تا مرض پیدا شود گر غنی هستی ز محتاجی ترس ہر نفس از زندگی لغت شناس ای ولایت ترک دنیا از دست</p>	<p>بس غنیمت دان بقول مصطفیٰ ہم جوانی تار سد پیری ترا ہم فراغت تا نہ گردی مبتلا تار سد ناگاہ چہ نام فضا دسترس الا ندرم جز دعا</p>
<p>رابعہ بگدشت روزے بر حسن بر ہوارفت و مصلیٰ و فلکند الغرض چون فارغ از طاعت شدند این بود افعال ماہی و گمس ای ولایت حق پرستی شکل است</p>	<p>دید کو بر آب سیکرد سے نماز با فدا سے پاک شد محو نیاز گفت باو سے رابعہ کاسے پاکباز وز چنین اسماں بیرون است راز عارفان را انچنین سوز است و ساز</p>
<p>گوش بہ شنیدن داوند بہر گفتن زبان عطا کردند الغرض این حواس و این اعضا</p>	<p>دیدہ داود اندازے دیدن دل بے حق و صدق و زریں داود اندازے پرستیدن</p>

ولہ		شیخ متاثر شد از گردش چشمستان محفل بادہ کسان است بیاد نگر کس بپوش آمدنی نیست ولایت زنهار
ولہ	مردمک راز نظر جام بدست است اینجا نفرت از فکر بلند و غم بدست است اینجا ہر کی بست باو از دست است اینجا	
ولہ	تا شعلہ بجایان در زنی حال چہ دانی بے زخم درون محرم اسرار نہ گردی در تیکہ بگر کہ ولایت بہ تصور	جز نہ چنگان کیت کہ از عشق نظر یافت مردی کہ خبر یافتہ در دے بجگر یافت در ہر بے از نشان خدا طواف یافت
ولہ	مدان کہ زر کند از احتیاج بے پروا صدف بلجہ دریاد سبزہ و صحر ولایت انجہ بخواہی بخواہ از یزدان	کہ گفتہ اند غنی تر زیادہ تر محتاج باریکمست اوست خشک و تر محتاج کہ اوست از ہمہ مستغنی و لبشر محتاج
ولہ	بحر غم گوشش نہ گرفت داری ز من نشینو اگر سن فل نہ گردی ولایت تا بہ سختی زندہ باشم	کہ حال ساقی دے خانہ گویم کہ راز بادہ و پیا نہ گویم غزل از شوق بتیا با نہ گویم
ولہ	حسرت از رنگ دست و پا دارم دست و پا کن ز خون سن رنگین ای ولایت ز بخت سبز خا	ریشک بر طالع حسا دارم آشنا یم حق و صنا دارم چشم پر خون ز اشکھا دارم
ولہ		

<p>دیدیستی جنبید که مستی گفت مستان میرودی ترسم گفت شینغا تو بهوشیار برو همه دران حال ملهم نجبه کاین جوان مست با و به عشق است شیخ را خالته پدید آمد تا چهل روز گریه با سینه کرد</p>	<p>پاسه او بے قرینیه افقادی تا بهیفتی ز بخود سیه که سباد تا بهیفتی ز پا بهمه بغداد از بے آگهی نداد و داد نه ز آب بے کسید بهر برباد که بر آورد شورشی ز نهاد که ندامت کشید و راز کشاد</p>
<p>حال ابراهیم او بهم گوش کن گفت مریه تا بنجاک مردگان گفت چون کردم نظور کائنات یا همه بالاسه خاک و زیر خاک زندگان طالب که زود آیند زود مایل از دیگر طرقت آیندگان انقرض از هر دو سو شوری بپاست ای ولایت گریه کن بر حال خود ما قبت از دار فانی رفتن است</p>	<p>کو گبورستان نشستی بیشتر چیتت ای مرد الفت این قدر چار قسم ارواح دیدم سر بسر پایه بطن مادر و صلب پدر تا شود قایم قیامت زود تر تا کنید از بسر ما خالی مقرر غیر گورستان نمی بنیم سفر کز فنا و مرگ هستی بے خبر نوشه بردار از بسر سفر</p>
<p>می زدی با منتشات دهل میج دانی که از بهاسه چه بود چه ده از روزه کار چون افتاد</p>	<p>عارفه نیک مرد چندین سال تا بپوشد رموز فقر و کسالت زان نواسه گر بخت از اشال</p>

قدر نعمت شناختن فرض است
 اسی ولایت زمین مشغول
 روز خدا واجب است رسیدن
 که قریب است روز پرسیدن

وله

که تو انیم شکر حق گفتن
 روح و جسم و هر آنچه بالستی
 روز منبر واکه باز پرس شود
 اگر بخشد بعید نیست از و
 نعمت بے قیاس داد بجا
 بے تقاضا بطف کرد عطا
 شافع پاکست محمد را
 که از چشم رحمت است مرا
 چون هرشت ولایت است گناه
 سبنا اغفر ولا تؤاخذنا

وله

این طرف تماشا است که عشق می بینند
 خود بود که پیدا شده در قالب پوست
 خود صورت شیرین شد و خود عینی فریاد
 خود بود که اسرار خود از غیر پوشید
 خود بود و ولایت به نهانخانه خلوت
 خود بود و تماشا و خود آمد تماشا
 خود بود که پنهان شده در جان لیخا
 خود ظاهر بخون شد و خود باطن لیلی
 خود کرد به بیکرنگی دوستی همه افشا
 خود آمده در جلوت و شد محو تبلی

وله

در گوشه چشم نیست خال نیست
 حاشاکه بود ز گس بیمار تو شلش
 این بچه آه بود و مرد یک آهوست
 این نقطه جادوست اگر چشم تو جادوست
 بے شبه ومانیست که چشم تو خنکوست
 وین عکس سدید که چشم تو پر پر دست
 یا خود نظر نیست بوسه دل زارم
 آن چشم بے ترک سایه است ولایت
 تیغش نگر و خال معین سپر دوست

وله

کذب گفتی کہ یا رسول گوے
 ورنماز ایسا البتہ محض ان
 ورتو گوئی کہ این کلام حق است
 خود و آئی کہ حاضر است نبی
 متعدد رحمت از لی
 نظرے کن بآیہ رحمت
 یانیدے کہ گفت از د پاک
 نیز نہ بود رحمت عالم
 کہ بسع خودش ہے شنوم
 گرچہ غایب ز چشم من باش
 کردم اثبات نفی بے خبران
 لیکن اندر حدیث شرط ہے
 پس اگر نسبت محبت او
 ای ولایت تو خاک ریش باش

ولہ

دوش در عقل و عشق بجھے بود
 عقل گفتی کہ اولین نقشہ
 علم رازیت از وجود نیست
 ہر کہ با من موافقت ورزد
 خوت من بدست یاری علم
 ہنشینم ز خود پیشیان نیست

کہ سراسر خلاف ایمان است
 کہ بقول تو نقص ارکان است
 نہ خطایش نہ ما چو اقران است
 گرچہ غایب ز چشم انسان است
 کہ ظورش بصورت آن است
 کہ مفصل ہے بقرآن است
 رحمت ما قریب نیکان است
 آنکہ اوئے تثار او جان است
 گر صلوة من از محبان است
 می شناسم فلاں از ایشان است
 شکرش شکر است و نادان است
 کہ تمنائے جان تثاران است
 بہر تو لا محالہ نقصان است
 کہ درش سجدہ گاہ پاکان است

در بیان بود میل و قالے چند
 بایہ حکمت و خیالے چند
 منکشف میکنم نشانے چند
 حاصل او شود گمانے چند
 فتنہ را وادگو شمارے چند
 کہ بیا نورش مانے چند

محمد بان حریم خلوت دوست ایکے معتمد و رب کمال خودی تو چه دانی که معرفت چه بود چه شناسی رموز وحدت را لافت عرفان ہی زنی بخلاف یک دل و هجاستی پایان مکن اہل کمال را بدنام ای ولایت بہترین قدرت	از تقاضا خربستہ اند خیال خبرت نیست لاجرم ز مال چیت را از جمال و رمز جلال کہند انستہ حسد ام و طلال راہ نابرودہ تا حسدیم وصال منزل عشق دورست و محال کہ ز حالت نصیب نیست بقال کہ نباشی ز فتنہ بطلال
---	---

ولہ

اصل آبائے ماست ملائوان مادر ما زود و دمان صفی رست در نسب آب و در حسب خاکیم مسکن خاص ماست روضہ خلد با چنین جمال و با چنان جمال امست خاتم النبیینیم طینت ما ز آتش و باد است روسیا ہم از سیہ کاری از خطیات خود پشیمانیم الغرض گر چه عجب معصیتیم ای ولایت نظر رحمت کن	گر چه الحال از وطن دوریم لا جرم ساکن صفی پوریم بر زمین نار بر فلک نوریم گر تقاضا کنیم مجبوریم در تمنائے جنت و حوریم از ازل با دستانق منظوریم گر خطا می کنیم معذوریم لیک بر لطف دوست مغفوریم بر قضائے نیشہ مسروریم گر چند جسم کرو مغفوریم کہ پو صحف بذکر مذکوریم
---	---

ولہ

نشو از سن که گر چو خود گفتم
فعل تو مستحق لعنت تست
خود بیندیش اسے زحق غافل
از پے رد معتمدین فضول
تا نگونید چون عسکری و شیخ
یا دیگر گو نه همچنین کلمات
نه پے آنکه هر نفس گوئی
او بذات و صفات نور خداست
هان ولایت خلافت این سلسله

از تکبر دل تو پراثر است
که ترا فضل غلش و نظر است
که از ان آیه مطلب دیگر است
وارد این رمز حق بوحی و راست
که محمد خدا سے را پسر است
که همین کفر و شرک در خبر است
که محمد چو ما همه بشر است
ز آنچه ما پے بریم پاک تر است
قول بد مذہبان خیر و سر است

دولہ

دوش در چشم دل مناظره بود
دل بگفتا چشم کای بدین
هر کجا ماه پیکرے بینی
حاش نشد که مردمی باشد
چشم دل را بخشم و اد جواب
می کنم هر چه باز می گوئی
چون ز منده مان تو برون ز دم
عاقبت عقل در میان افتاد
گفت گرنیت در میان خطرات
ورنه باید خطرات و سوء کرد
دفع کردم که نفس راضی نیست

باز کردند منت و تکرار
می کشم از تو سختی بسیار
همه داغم کنی بعد آزار
خون من می خوری بگریه زار
که مرا نیست جز اطاعت کار
خود به نظر ره می کنی اصرار
پس ملاست که راست ای عیار
کرد فیصل قضیه دشوار
باشد این شیوه اولوالالبصار
که چه حاصل ز دیدن اغیار
بے تماشا سے عبتان ز بهار

عشق خندید و گفت بس خاموش
 منم اول ترین حسد آخسر
 از من است این تمام کون بکان
 هم وجود تو از وجود من است
 و روستی از سرت کنم بیرون
 کنت کسز حدیث من باشد
 معرفت از من است و اصل منم
 عقل شرمند شد ازین دعوی
 الغرض عشق مایه هستیست
 ای ولایت تو باش بنده عشق

که نه مان مگر من لای چند
 که میان شد ز من جباله چند
 و ز وجود من است حاله چند
 با کرامات و با جلاله چند
 گر بخواهم با اعتداله چند
 طاهر و باهر از مقاسله چند
 و ز منت هست این کماله چند
 عشق چون داو گوشتاله چند
 هم از دست انتقاله چند
 که امان یابی از زواله چند

وله

ایکے گفتی محمد سہیلی
 کذب گفتی و خاک در دہنت
 چون محمد لبشہ یہ سہیلی
 بود خیر البشر نبی کریم
 تو ز قل انما انابشہ
 حق اگر گفت قل نگفت ترا
 نور قدسی کعبا و نار کعبا
 او اگر صورت است حق معنی است
 انجہ در حق او یہ قرآن است
 مگر از گسہ ہی نے بینی

بشری هست و ہجو بالبشر است
 کہ کمالش دل ثوبے خبر است
 در توجہ صفات گا و و خراست
 شدہ تو بیشتر ز جانور است
 انجہ خنبدہ خطا و شر است
 کہ تو گوئی کہ ہم چو ما بتر است
 گفت و گوئی تو غیر معتبر است
 کہ قدم با حدوث جلوہ گراست
 کے بد انگونہ در حق دگراست
 نظرات بر یک آیہ مقتصر است

ورتو گونی که حق تواند کرد
 این قیاست مقابل است نهی
 غافل از اشاره لولا که
 گرازل هست و گرا بد لاریب
 وز ابد هست عالمی بیرون
 گفتگوی تو سر بسر غلط است
 جز عنادت نمی شود منطون
 جز نقارت نمی رسد در دل
 گر همین ملت است صد فریاد
 رو بد نیافتانده باش
 گر نبود محمد سیدی
 نور حق گوی و نور حق ذاتش
 جلوه رده اوست شمس و قمر
 ای ولایت خدای اودل جان

گردد اول بسم کند یکجا
 بس غلط در غلط حکم بنا
 تا چه فرمود ایند و انا
 ذات پاکش محیط شد همرا
 دین خیال تو لغو هست و خطا
 راه رفتی خلاف راه است
 جز فسادت نمی شود الفت
 جز شرارت نمی کنی ایسا
 در همین سبک است و او پلا
 گر تو خواهی سلاست عقی
 حق نکردی ظهور از اخفا
 تا نباشی ز نار بیان مندا
 پر تو نور اوست ارض و سما
 و رقبه نش کن کمال عطا

رباعیات

آنی تو که عشاق تو یکتا باشند	مدهوش بدوق جام صبا باشند
هند و باشند و بت پرستی نکنند	کافر نشوند و در کلیسا باشند
	وله
آنی تو که در صفت ام اعلی رفتی	از کرسی و عرش نیز بالا رفتی

منکر کن فکر تاج خواہی کرد
 اگر کیے زان ہمہ بکام تو شد
 لیکن او ہر کج سب سے بند
 دین محال است کہ ہمہ خوبان
 الغرض احقر از ادلی تر
 اسے ولایت محال شد پر ہنر

کہ چنینان پرست شہر دیا
 کار سازی نمود لیل و نهار
 باز گوید کہ ہاں بہین یکبار
 کام گیری بصل یوس و کنار
 کہ زیانیت در چنین دیدار
 نفس امارہ تانہ گرد و خوار

ولہ

ایکہ گفتی کہ قادر است قدیر
 آفرین مر حیا جزاک اللہ
 یکم می پرستم ای خدا دشمن
 کہ دلیل فضول تو ز کجاست
 گر ازین ہر دو نیست بی اصل است
 تا کجا گفت حق کہ اگر خواہم
 چون ز فرقان پاک ثابت نیست
 پس بود محبت بفرض محال
 فرض نہی نہ رکن ایمان است
 دعوت نیز گنہم تسلیم
 آخر اسے تیرہ دل بخی دانی
 پسکہ ہمتاے اولیت دوست
 ماورے خاتم النبیین است
 باطلش سے کئی بوجہ ضعیف

تا چو احمد دگر گند پیدا
 منکر قدرتش نیم صلا
 خود جوابے بدہ سوال مرا
 از حدیث است یا کلام خدا
 ورنہ اثبات قول خود فرما
 ثانی مصطفیٰ گنہم پیدا
 این چنین مطلقہ ز سہ تا پا
 دین نباشد حدیث شارع ما
 وہم باطل کجا و صدق کجا
 کہ چہ باشد حقیقتہ بیجا
 کہ ہمہ اول است سید ما
 ہمہ او محال شد حقا
 غیر او نیست بہ ما مولی
 تہمت کذب سے نہی حق را

ای جذب سوید البودا خط تو	ای تازگی جان باسید کرمست
	وله
ای ضبط قوانین محبت از تو	ای ربط مضامین مودت از تو
ای باسن زار بسته پیمان وفا	ای روشنی چشم ولایت از تو
	وله
اول بقضا گنا هگارم کردی	آخر به نجات اسید وارم کردی
نازم بکمال رحمت کاملات	کز کرده خویش شرمسارم کردی
	وله
فریاد که ابواب کرم سدود است	هر جا که روم بالتجالبه سود است
ای رب کریم مشکلم آسان کن	وقتی است که رحمت ترا مقصود است
	وله
ای احمد هاشمی تیا هم بنگر	این بیکسی و روز سیاهم بنگر
مقصود کر استی و مطلوب کرم	بستند ز چار سوے راهم بنگر
	وله
دنیای که در فغا برولیش باز است	هر دیده درین مکان چو چشم باز است
گوئی که شوم تارک دنیا فردا	خود او چو شود همان تامل باز است
	وله
عشق تو که در بزم ظهور آمده	پروانه نماے شمع طور آمده
حقا که جلال تو جماله دارد	نوری و بهسم از عالم نور آمده
	وله
چشمی که ترا دید نه بیند حسرت تو	روئے تو کند نظاره هر دم هر سو

اولی روح پاک و پیر بخت است	این رتبه که در مقام اولی توفی
وله	
هم سابد و هم ظهور مجود توئی	بودی که نبود اصل آن بود توئی
الفقه زیر چهره است و خواهد بودن	ای سید کائنات مقصود توئی
وله	
خردا که چشمه نارس با پیش آرند	تا دیده بحشم شاه دور ویش آرند
مجد روح دلائل تیغ ابروی را	فریاد کنان بسینه ریش آرند
وله	
آنی که بخت ابتدا س همه کس	آنی که بخت انتها س همه کس
آنی که بجز در تو ما داس نیست	آنی که بخت النجا س همه کس
وله	
آنی که بر کسی سزا خواهی داد	لا ریب جزا س کار ما خواهی داد
هر نیک و بد س که آید امر و زما	پاداش همه روز بخت خواهی داد
وله	
ای نور خند اجان بهشتی بخدا	ای لقب و پاک س شنی بخدا
فارغ نه شدی از غم است یکدم	جز تخم ریاضات نه کشتی بخدا
وله	
آنی که تو سالک سالک هستی	جان رخل و ربع ملائک هستی
دانی که ولایت یقین میداند	کز بهر تو آمنت مید مالک هستی
وله	
ای دیده در انتظار مشکین رحمت	ای گوش بر آواز صریح قلت

چشمان تو قاتل و ندیدم خلقه	کز نیچه این درازستان رستند
وله	وله
خوش آنکه دلم بعشق دیوانه شود	بر شمع جمال دوست پروانه شود
هر چند که بر سر روم دود جگر	افزون محبت تو امانه شود
وله	وله
آنی که یکاف و نون جاسای کردی	آفتاق نمودار بآسای کردی
هر پست و بلند در عدم بود نهان	ناگاه زمین و آسمان لای کردی
وله	وله
آنی که با عجاز سنج آمده	افصح زبان هر فصیح آمده
نسبت بجمال تو ندارد یوسف	اول بود صبح و تو صبح آمده
وله	وله
آنم که ز کوسے تو بجنت زوم	حقا که بجز آب عبادت زوم
روحم پس مرگ هم ازین در زود	و رقتل کنند تا قیامت زوم
وله	وله
آنی که ز آفات پناه آمده	ثبت پے نفی کالاه آمده
مقبول خطاب قل هو الله تعالی	بالند که بگویند رستاه آمده
وله	وله
ترسم که ره تنگ نفس کم نه شود	زین قافله اواز جرس کم نه شود
بالله ولایت که مقام حیف است	دنیا نفس چند و هوس کم نه شود
وله	وله
عمر سے بغیر غ و بیگناهی بگذشت	عمر سے بد نوب و رو سیاهی بگذشت

مشتاق رخ تو خون نگرید چه کند	شرط است کبری نور شود دیده او
وله	
با دی بصر اطاعتیم آمده	آرے بکرامات کریم آمده
ذات تو بعین عاشق حادث نبود	حقا که ز عالم متدیم آمده
وله	
شوق القمر اعجاز تو بے شبه و شک	آوازه رحمت تو در ملک عرب
انعام تو عام از ظلمت تا به زمین	نام تو بلند از زمین تا بظلمت
وله	
عبید آمد و از درت بعیدم بهیات	در حسرت طالع سعیدم بهیات
هر کس بحبیب خود وصله دارد	من دور ز خدمت بعیدم بهیات
وله	
این سلم کند تباہ و مغرور ترا	علمی و گریست کان رساند بخدا
گر طالب صاف منی ولایت بشنو	صد ره بخدا سپرده آمد اینجا
وله	
سلطان امم سید آفاق نوئی	بانور جمال شمع نه طاق نوئی
تا باخته زو باز عشقت بازی	از جنت دو کون حاصل طاق نوئی
وله	
آنی که جلال حق جلال تو بود	آینه احمدی جمال تو بود
مخدوم و عاقل و خادم پے نام	تکبیل ولایت از کمال تو بود
وله	
آنی که ز جرعه توستان مستند	مدهوش بیت خدا پرستان مستند

صد بار اگر روح بقالب بدبند
مشتاق و ممتنع رضایت باو

وله

آن که سر پرده بر افلاک زدی
ذات تو بود منظر نور صمدی
هر چند که احمدی ظهور اصدی
لاریب محیط از ازل تا ابدی

وله

خواهم که بعشق جان نثار تو کنم
تا جان ندهم دل نه شکیب بهرگز
تن خاک همه برگذر در تو کنم
مردم بغمی که سر بکار تو کنم

وله

ذات تو بود نور الهی لاریب
امید شفاعت از تو دارد هر کس
اعجاز تو ماه تاباهی لاریب
ای شافع کل جهان نیاهی لاریب

وله

تا مردکم ز چشم تو بست خیال
وز گرمی نظاره ز چشم بر بست
گردید سپند از پله عین کمال
در چشم تو جا گرفت و شد صورت خال

وله

در بحر سامریست افزون چشمش
خال پیش صفر ند اردو باشد
خواند با اشاره طره افزون چشمش
یعنی بود چشم تیان چون چشمش

وله

ای نور خدا عجب تماشا دیدی
مردم به تجرے که منظر تو خودی
یعنی شب معراج خدا را دیدی
ذوق است که هرست چه انجا دیدی

وله

روی تو بحسن طره شالے دارد
باشد که شاه دانه آسے دارد

اکنون ز حیات منقطع شد امید	هیهات که وقت غم خوایی بگذشت
وله	
ای نام تو بے نیاز الله الله از جرم و خطای خود پشیمان هستم	بنواز به خضر حسین حال تباہ ای مالک وای غفور بگذر ز گناه
وله	
هر چند که بوده ام خدا یا همه جرم ما خاک ضعیف و تو کریم مطلق	دارم ز تو چشم رحمتی با همه جرم از تو همه عفو آید و از ما همه جرم
وله	
یا کان که بطامات ز دنیا رفتند الا خاک آثان که لعبت مت مردند	تاریخ زعدایات به عجبی رفتند حسرت برود و با متشار رفتند
وله	
دنیا که سراسر جاودانی نبود جز حق که بیک حال قدیم و باقیست	ز نهار که جاے کامرانی نبود آن چیست که مستلک فانی نبود
وله	
ای سید پاک افتخار عالم یا جاذبه که حاشه ایم آنجا	تا چند رود بشوق ماه و سالم یا جوش جنبه که بحسرت نالم
وله	
ای عارض روشن تو قرآن حسین ابروی تقبله شبه بود و سیاه	هر حال بد و رایتی هست حسین علت بد سرخ و دهنست یحیی حسین
وله	
این سر که مر است خاک پایت باوا	وان خاک فتاده هم فدایت باوا

بانشد که دو کون خاک را تو بود	آنی که ارم بذات پاکت نازد
وله	
آدم بولای تو ناجی ز عتاب	موشی ز ولای تو شرف ب خطاب
تشریف وجود مالے یافت ز تو	جویای رضای نشت رب الارباب
وله	
آنی که مسیح آرزویت دارد	جان داده هوای خاک کویت دارد
در دوری تو زیستش بود محال	الا نفی چند بوبیت دارد
وله	
آنی که ثنائے تست طالع السح	وز گلشن کوی نشت رضوان گلچین
از بهر تو آسمان بر افراخته اند	وز بهر تو کرده اند مبسوط زمین
وله	
وانم شب معراج ببالا رفتی	با جوش تقاضا و مستی رفتی
الا هسه حیرتم که ما او ترسیم	خود فرق چه بود چون در ادنی رفتی
وله	
مقصود حقیقت و مجازی باشد	ما دای نیاز بے نیازی باشد
عشقه که بخود حسن ازل باخت توئی	خود رازی و خود محرم رازی باشد
وله	
آنی تو که چون ترانوت داوند	در ملک و ملک ندای حمت داوند
هر مرتبه کمال شد ختم تو	حتی که به سبطین شهادت داوند
وله	
هر دیده که دید محور عنانی نشت	گوشی که شنید دل نبود او نشت

چشمے کہ ترا دید نگیرد خواهش	آرے ز طاعت نشانی نوارد
	وله
آنی که بمعذرت عتابی نمکنی	گر معصیت آزند خطابی نمکنی
از ماست که بر ماست آتی تو به	ورنه تو چنانی که عتابی نمکنی
	وله
دنیا که بیک چند فنا خواهد بود	حقا که پس از مرگ بمانا خواهد بود
هر چیز که بمانست ز ما خواهد ماند	الا عمل ما که بمانا خواهد بود
	وله
بلبل بچمن حدیث نومی گوید	گل پوشده در هوا می نومی پوید
از غنچه صبا نکست تو می پوید	القصد که هر یک ترا می جوید
	وله
نقاش ازل که از رخت پرده کشاد	بر آیه حسن تو ز تمسم کرد و صاود
لرزد ز رعب حسن دست و زمتم	بیک نقطه چکید و شد یک صورت صاود
	وله
چشمش که بسحر عین مانند بود	صدم دمک دیده اش اسپند بود
صفر عشر است ای ولایت خال	کز چشم تبان بسحره چسند بود
	وله
تا تیر نگاه باز گرداند ز راه	جادوش گرفت صورت خال سیاه
حنش افروزد امتحان قدرت	یارب ز نگاه شوخ ترکانه پناه
	وله
آنی که گرم بذات پاکست نازد	آنی که گرم بذات پاکست نازد

مسجد شہر زمین پے است تو	حتی کہ بزرگی جماعت داوند
ولہ	
آئینہ ز عکس تو حبلا میگردد	نور شب ضیاء نہ صفای می گیرد
القصہ بقدر قابلیت ہر یک	نیفے ز وجود تو فرامی گیرد
ولہ	
مانند تو ہیچ کس گرامی نہ بود	موسیقی کمال ہم کلامی نبود
حسن تو ز نور حق نشانها دارد	نظارہ کنہر کسے کہ عامی نبود
ولہ	
حقا کہ جمال تو جمالے دگر است	حقا کہ جلال تو جلالے دگر است
جائیکہ شدی وہم ملائک ز سید	حقا کہ کمال تو کمالے دگر است
ولہ	
آنی کہ ظلم بذات پاکت نازد	ہم ملک و ملک بذات پاکت نازد
ہر چیز کہ حادث است ای نور قدیم	بے شبہ و شک بذات پاکت نازد
ولہ	
اے محو تجلی تو مشتاق ہمہ	خونبار غمت بجان مشتاق ہمہ
ای کسیت کہ منت تو بروے نبود	منون شفاعت تو آفاق ہمہ
ولہ	
گر بے تو گذشت زندگانی ہمہ بیج	این طفل و پیری و جوانی ہمہ بیج
ہیبات کہ عمر بے تو ام می گذرد	در واکہ بود عشق زبانی ہمہ بیج
ولہ	
این کاخ کہ از پے تو پرداختہ اند	وز بہر تو با ظہور پرداختہ اند

ای شان حق آشکار از جلوه تو	آنکس که ترا یکتا خدا را کی هست
وله	
آنم که زانده فرون میگرم	دو رنج فراق و دست خون میگرم
باسوز و گداز و باخوشی چون شمع	بنگر که بدو عشق تو چون میگرم
وله	
چشم تو باستان منون می بازو	دلها بگرشده بر ز خون می سازد
یارب ز نگاه ترکانه سپناه	بر کشتن خلق بین که چون می تازد
وله	
خواهم دل کافر که مسلمان نه شود	دو کافری خویش پشیمان نشود
دانی که چنین دسله چرا میخوانم	صرف از بے آنکه عار ایمان نشود
وله	
ای قبله دین و کعبه ایمانم	سر مثل فریج بارتین بنیسم
ای فخر خلیل عید قربان منست	آرزو که در پای تو جان افشانم
وله	
مرز ز کمال و ستائی گویم	در حسن ملیح تو نشانه گویم
نقش دیگر کشند خوشتر ز منعت	زیباست اگر یوسف ثانی گویم
وله	
آنی تو که فخر عالمی ای عربی	آنی تو که خلق با سوارا سببی
آنی تو که وصف کست قرآن مجید	آنی تو که نامه است بعد از تو نبی
وله	
آنی که ترا چون شفاعت دادند	بر ترز قیاس از شفاعت دادند

یا گوہر کنون سرور جان مخزون است یا مخزن لآلی مخزون نے نے آن را اسکا نے
 و این ترا اسکا نے طلسم خیال است یا چہرہ نظم راحل مجموعہ جدہ حال است یا
 جامعہ ہزل محال نے نے محبت را شائے و عشق را نشائے ہنگامہ فتنہ
 خوابان است یا دل گرمی شعلہ خوابان افسانہ خستہ دلان است یا جان امنون و
 دل آن نے نے زخم را نمکداسے و شور قیامت را ساما نے سوز و درون است
 یا شور جنون و ریاضے خون است یا تامل حجویں نے نے سینہ را سنا نے و دل را
 پیکا نے۔ پوسفت با کاروان است یا جرس را ہروان پیکر معنی را روان است یا
 صورت عمر روان نے نے خلاصہ ہر داستانے و فریب ہر دستانے غمخوار روز
 بازار است یا دلبر مایل بازار شرح حالت زار است یا جلوہ حسن دل آزار نے
 نے شور جہانے و ہمنالہ و فغانے کلام رنگین است یا فاقہ سخن را سچہ نگین خستہ
 را شمع بالین است یا بیدار را نور بقین نے نے دماغ را ریحا نے و دیدہ را گلتا نے
 و بیدہ جوے سراپا ناز است یا شعبہ خوے ہمہ طناز بزم آراے سوز و گداز است
 یا پردہ کشاے راز و نیاز نے نے ہمہ سوزنا نے و ہمہ حسرت و حراما نے تماشا
 دیدن است یا نوید شنیدن خندان بر خود چیدن است یا بہار گل چیدن نے نے
 گداز نہانی و شمع شبستانی۔ شمع بر خود پروانہ است یا وار سہ کہ لبیہ مستیشن چو آ
 تروغ ہر کاشانہ است یا جد و نہر کے محل حاشانہ نے نے گفتن را جہانی و شنیدن را
 سلسلہ جنبانی۔ چمن پر بہار است یا گردش لیل و نہار گلبن بے خار است یا تازگی
 ہر مرغزار نے نے بے برگی را خزا نے و شکفتن را حیا با نے آمینہ بے رنگ است
 یا از سبب سستی معنی عین رنگ معنی بود صورت رنگ است یا فریبندہ دل بے
 و رنگ نے نے ہر لحظہ نشائے و ہر دم با نے زمین سخن را آسمانیت یا زمینی
 کہ اور آسمانیت از تشبیہ جہانی است یا از استعارہ جہانی نے نے آب روانی و

معلوم خدا از معنی است که ز غیر		خلو مکه خاص تو پروا هستد اند
	وله	
حسن تو اگر بجا عالم افسانه شود		هر شمع رسنه هست که پروانه شود
از خوبی تو ملک و ملک بجز است		ورنه همه کائنات دیوانه شود
	وله	
دل سخت و سیه ز جرم مجید شده است		هیات ولایت که چه مرتد شده است
گردست دهد بوسه زخم بر دل خود		حقا که شبهه سنگ اسود شده است
	وله	
خون کبرخ آتشی نمودار شده است		سیماب نگر که قایم النار شده است
هیات ولایت آنچه گفتمی بطل		خرشید پر از ثبات و سیار شده است
	وله	
دردا که باشتیاق تو سیه میرم		اسه واسه که سطون جوان میرم
ناچیت نصیم ز فراق و ز وصال		یارب چه نوشته اند در تقدیرم
	وله	
آنی که بحب تست بسود حیات		رحمه که بلطف تست امید نبات
ما داسه ولایت بنود جز در تو		اسه بر تو در آل کریمت صلوات

تقریظ از مصنف

تعالی الشدین دیوانیست یا از علم معانی بیانی جسم سخن راجانیت یا از خلوات آبجوانی سنی
 هر نقطه اش دمانی و هر خط زبانی مملو نود و ی تبان است یا پیرایه حسن بیان کشته سیم تان است
 یا راحت و لاسه تان سنی سنی غسه را در ما سنی و کشته راجانی جوهر مضمون است

یالنب باب حکمت و دانائی حاصل جوصل آزمائست یا مخلص خود آرائی نے نے
 چشتا نے پراز لاله وار خواستے تجلاے کلام را امینیت یا از لال و نسترن خرمن
 طراز دانش هر فتنه است یا جو هر لذت راسد نے نے لفظ و معنی را قرار نے
 وسعادت را معانی مغز هر گفتگو است یا سراغ هر جستجو زمزمه کو بگو است یا ترانه نغمه
 و نگو نے نے از سواد سبستتانی و از بیاض چسبہ انانی آرایش هر تخمین است
 یا گل تازه هر چین سلسله ضبط هر سخن است یا واسطه ربط جان و تن نے نے باشعده
 ہمزبانی و بانور نظر بمعانی طرہ سج و پرچ مضامین است یا سواد ویدہ و در بین کلام
 شیرین است یا سوز حسن نمکین نے نے بضاعت ضعیف البنیانی سراپا نادانی
 عنوان ہر نامہ است یا رشتہ از نے نے خامہ فروغ هر جامہ است یا لطیف هر چگامہ
 نے نے شک ہر بذلہ خوانی و ظرافت هر جوانی سطلع اشعہ ساطع است یا پراز
 ابیات لامع ہوش افزاے شامع است یا زکاوت راجحت قاطع نے نے
 ہم بوستانے و ہم عندلیب خوش الحانے قافیہ راجیب و سایل است یا موضوع
 قفا و اے مسایل خلاصہ رسایل است یا اعتصام هر گونه و سایل نے نے یوسف
 بلاغت را کفایت و مصر و زندا نے قبلہ شاعران است و کعبہ عاشقان مقصود
 سارفان است یا مطلوب ہر دل و جان نے نے پرواز کاروانی و الفنا ظرا
 کاروانے قشعہ شفاست یا تفسیر مصحف صفا تصویر جو رجفاست یا مرات مہر
 و فانی نے نے کشور نظم را سلاطانی و مملکت ذہن را خاقانی نے نے نغمہ ہر آہنگ
 است یا ترنم هر چنگ منصوبہ بازی و ترنگ است یا ہر علم را فہنگ نے نے
 ہر عارف نے و فطرت را یونانی نے جلیس جلوت است یا محرم حریم خلوت کحل الجواہر
 بصارت است یا نور العیون نصارت است نے نے جمیع خاطر ہر پشیا نے
 از خود پشیا نے جانفراے بیدلان است یا راہنماے کاظمان پر وہ در سبیل

آتش سوزانی جوہر تیغ نگاہ تیز است یا سحر که خشم و تنیر نیرنگی عشق فتنه انگیز است
 یا نمونہ کجدار و مریز نے نے ساحری را قرا آئے و سامری را ایما لے مرقع معانی
 ست یا مجموعہ سخندان و فقر اسرار نہانی است یا ترجمان زبان بے زبانی نے نے
 ہمہ بیمارستانی و طرفہ نگارستانی - شاید ولفروز است یا مولس عجب دانش روز و برق
 جان غم اندوز است یا ہر معشر ناوک جگر و زرنے نے برق تپانے و ابر و بار اسنے
 و آثار اہوش افزا است یا خود را دیوانہ نما ویدہ را حسرت زرا است یا دل را حسرت
 آمانے لے سہمہ فیضانے و مایہ سرور ہر مہربانی تحیر سخن پروران است یا آئینہ فکر
 ویدہ ویران و لبند افنون گران است یا کتابہ پیش طاق و لبران نے نے پیشکش
 ہر مہمالے و دوست بخت سیر پانے - وودے از دماغ جگر است یا طوفانے
 از ویدہ تر سواد بنیش ہر صاحب نظر است یا محبوب پری منظر نے نے پیچ و تاب
 را سنبستائے و طول اہل را بایا بانی - سر مایہ آشفتنہ سر سیت یا آئینہ وار
 بیخبری صورت معنی پروریت یا گنجینہ سخنوری نے نے گوہر نایاب را عسانی و
 باتاب لعل ربانی دولت بے زوال است یا جواب ہر سوال دلیل عین کمال است
 یا سبدر خود را مال نے نے سود بے زبانی و ناموری را ابر ربانی نوش بے بنیش
 است یا بجلادت از غسل پیش نا طورہ بیگانہ و خواش است یا عقل جنون و رہنیش
 نے نے خود نمائی را نشانے و خود را موشی را او کا نے سودا ہے روز و ترون است
 یا دیوانہ را بخزورہ نمون حقیقت و لہاسے پر خون است یا انجسام کار آغا از جنون
 نے نے مستعد را امتحانے و مستفید را احسانے حدیقہ حسن عمل است یا نتیجہ فکر
 بے خلل حل مالاخیل است یا مشکل غیر منحل نے نے ویرغالی و عشق رکفرستانی
 نمونہ چنان و چنین است یا نقشہ زمان و زمین رشک نگار خانہ چنین است یا سر پای
 لبستان حسین نے نے کیفیت و جدائی و شر را باطن را دھانی سر حہ چشم بنیابی است

چه دانم و از لفظ سخن را ندانم که تو انم که وجودم بیکار است و کارم بدست مختار
جان آسودین که جانم بخشید بلکه از سخنوری جهانم بخشید آفرین بر او که زبانه
بخشید و تمیز سود و زیانم بخشید ورنه خود مرا چه اختیار اکنون بیاطن بیدارم
اگر بظاهر ختم و بمعنی نمودارم اگر بصورت نهفتم و این همه گوهر آید اگر که ختم
بطفیل وجودیت که از عدم بر آورد تا گفتم پس درود بر سید ابرار **۵**

صلو علیہ بکورة و عشیة ۰۰۰
الف الصلوة مع السلام و زیادة

اے ولایت این چه پرداز انشا است که هر فقره از ربط مبر است در لفظ
از هر چه است و در معنی از مناسبت مع است و از آغاز تا انجام بیک
هنگام گفتار مجذوبانه است یا تیر ملاست را نشانه تقریرستانه است یا تحریر
منشیانه یا از هر طرز علیحدہ و برکنار گاہے بدیو انش سوده و گاہے
بکفرستان گاہے برق تپانش و انموده و گاہے گنج شایگان و جاس گفتم
که گردش لیل و نهار آخر اسیر خجسته هرزه سرانمست و کدام عبارت آرئی آیا
ابله فریبی و خود ستانی است یا همه در دسر افزای اے یا ستریت درین گفتار
مگر از اختلاف مضامین خبر داده که از جاس بجاس افتاده ازین رو است
که از ابالی زبان کشاده و از هر فقره آئینه بروے هر بیت نوا ده مر حبا بر جودت
طبع طراز آنگ وقت آنست که بس کنی که در طرز خود یک فتنه ظاهر است
که معنی شناس هر سخنی آن به که بفر طول کلام جان نکنی که این همه کم نیست
بلکه بسیار لراحت

هر چه موجود شد بحکم کن است
انتهایش هنوز سپید انیت

ابتدا اے وجود از سخن است
منتها اے سخن هوید انیت

حاصلان است یا پرده دار قبا بلان نے نے عیب را مهر گالنے و بہر ہنر پارا نے
 نور و لہاسے تاریک است یا جاوہ اسرار بار یک رنگ و بومی دور و نزدیک
 است یا حسن و عشق را شرمیک نے نے ہر ادیب را دبتا نے و ہر مبیل را
 بستا نے یہ طبع جوان و پیر است یا مقبول صغیر و کبیر مرغوب ہر دہیر است یا منظور
 ہر بینظیر نے نے دافع خلیجائے و باعث اطمینا نے و مساز کم مانگان است یا
 ہمزاد بلند پانگان گنج شایگان است یا خزانہ را انجان نے نے لغوہ جانتا نے
 و تیر بے اما نے موافق حکمت یانی است یا لطیفہ ارنی و لن ترانی مطابق احوال
 روحانی یا ہمد رحمت یزدانی نے نے دشمنان را سیف برانی دوستان را
 نورانی مرہم زخم درد مند ان است یا دل غر جو پسند ان لالہ زار خندان است
 یا مجہر سینہ را پسندان نے نے ہمان دیوانے و با حباب ارمغانی لراحمہ

ہر چہ از خوبی کلام نکوست کام جان را حلاوت معنی است روش اوز ہر طریق جدا صفوہ صفوہ گلے و یا سنے ہر چہ گفتہ ہنر بود یا عیب امی ولایت کمال سن چہ بود	بی تکلف دروست یا خود از دوست ہر کہ گوید خلاف لایعنی است حبذا امر حساب نام خدا ہر ورق از شگفتگی چنے ہمہ در دل فکند ملہم غیب فیض او ہست ہر سخن کہ بود
---	--

ارے اگر ہمہ زشت است خوبی آموزگار است و اگر ہمہ خوب است زشتی
 حاسد ان بیکار بالجمہ اگر چہ کم ہست بسیار و یادگار تن خفتہ و جان بیدار و ہمت نام
 تائیش پروردگار ہوتا اگر چہ از نا کامی ہمہ تن یا سم الامور و رحمت بے قیاس
 ہمان بہ کہ قدر نعمت شام بے بختندہ بے منت را سپاسم کہ ہمہ از کراست
 اوست چہ گفتار و چہ کردار آخر نہ ہانم کہ بہ پیکر صورت مانم از معنی حرف زدن

طالبانِ راہِ حق

۷۶

عقائد الغیر

کتاب کو خباب

اس کتاب کو خباب مرشدنا مولانا حضرت محمد عزیز اللہ شاہ صاحب

صنفی پوری بطول حیات سے تصنیف کیا ہے بلحاظِ حق باطنی یہ کتاب موجودہ زمانہ میں
لا جواب ہے شاہ صاحب موصوف نے شروع کتاب مسلمانوں کے ایمان مفصل
سے کی ہے اور آمنت باللہ و ملائکہ و کتبہ و رسلہ و الیوم الآخر و القدر خیرہ و شرہ
من اللہ تعالیٰ و البعث بعد الموت یعنی ذات وحدانیت کے وجود ملائکہ کتب
آسمانی۔ انبیائے کرام۔ قیامت تقدیر خیر و شر کا من اللہ تعالیٰ ہو اور اس میں
عقلی ذمہ داری مرنے کے بعد چھپے اٹھنا ان عقائد کو جو ایمان کے ارکان بلکہ
جسم انسان کی جان اور روح روان ہیں ایسے موثر اور دل نشین پیرایہ میں بیان
کیا ہے کہ دیکھنے سے تعلق رکھتا ہے۔ حاجتِ آیات بنیات۔ احادیث معتبرہ۔
اور اقوال بزرگان دین سے استشہاد کیا گیا ہے جس سے تاثیر اور استحکام النصاف
ہو گیا ہے۔

اسکے بعد مناسب ترتیب سے ضروری عقائد سب بیان کر دے گئے ہیں۔ اور
اس قدر اظہار میرے مقصد کے لئے کافی ہے کہ جن عقائد کی ضرورت ایک
مسلمان حنفی کو ہے۔ خصوصاً جو خاندانِ حشمتیہ۔ قادریہ۔ سہروردیہ اور نقشبندیہ

انی ولایت تو کیستی و کد ام ہر چہ گفتی بس است ہرزہ مگو بکہ بفرستی ارغمان درود تا قیامت سلام حق بروے	بکن ای ناتمام ختم کلام خود نداند کسے نہایت او بہ محمد کہ ہست جان وجود ہر نفس بشمار پے در پے
---	--

— — — — —
ص

بعون ایزد متعال دیوان منشی ولایت علی صاحب تاریخ ۲۹ ربیع الثانی
۱۳۳۱ ہجری حسب خواہش عزیز ازجان احسان علی ڈاکٹر تقلم عسافی
محمد امیر حسن ناظم شاہ پوری ضلع فتحپور سہہ باتمام رسید
۴ اکتوبر ۱۹۱۴ء

الشعر كلام حسن وقبيحه قبيح

من تصنیف مولانا رشید نامق قندانا حضرت محمد عزیز اللہ شاہ عزیز معروف بہ جناب
منشی ولایت علی خان صاحب ولایت خلف منشی محمد یحییٰ علی خان صاحب
رحمۃ اللہ علیہ رئیس قصبہ صفی پور ضلع اونا و ملک اودہ موسوم بہ

دیوان عزیز

۱۳۳۲ھ

حسب فرمایش رئیس ابن رئیس امیر ابن امیر جناب انیس احمد صاحب
خیر آبادی مرید و مخلص خاص جناب شاہ فیض خادم صاحب سجادہ نشین
بہجگوں شریف بجن سخی مالا کلام جناب شاہ احسان خادم عرف حاجی
محمد احسان علی صاحب ڈاکٹر فوجی و رئیس قصبہ صفی پور ضلع اونا و

بہنام حافظ فیاض الدین پرنسٹر

ابو العلامی سیٹھ پرین آگرہ دین چھاپا گیا

سے بیعت رکھتے ہیں) اور ہونا چاہیے اور جن عقائد میں آئے دن ہلچل
اور مناظرہ ہوتے رہتے ہیں وہ سب کے سب اس کتاب میں موجود ہیں۔
یہ دوبارہ چھپ کر تیار ہے اس کی قیمت پہلے ایک گروپیہ تھی مگر پھر بھی
تھوڑی ہی مدت میں ختم ہو گئی اب اسکی قیمت ۸ روپے بمحصول کر دی گئی ہے
تاکہ ہر ایک اس سے استفادہ اٹھا سکے۔ جس کے حاصل کرنے کے لئے
جلد کو شش کیجئے ورنہ پورا انتظار کرنا پڑے گا (صفحہ ۹۲) لکھائی چھپائی کاغذ
باغی دو جلد سے کم روانہ ہوگی۔

دیوان اسرار حقیقت مصنفہ محرم اسرار سردی مہبط النوار ایزدی حضرت شاہ
مخدوم مناخادم صفی محمدی قدس سرہ ہیں جس کا نام مخدوم شاہ ہے اور دیکھنے پر منحصر
ہے طالبان خدا کے لئے پُر از حقیقت ہے۔ جسکے مضامین اردو مہندی سے
مملو ہیں صفحات اسی کاغذ چکنا ڈمی قیمت ۳ روپے بمحصول چھ جلد سے کم روانہ
نہ ہونگین۔

اعلان چری سامان۔ بوٹ گرگابی۔ زین اسپ۔ ساز ٹم ٹم وغیرہ ساختہ کانپور
عمدہ بکفایت سوداگر صاحب موصوف سے مل سکتا ہے نہرت و خواست کرنے پر فست نہ ہونگی
ملنی کا تپہ

سید محمد احسان علی صاحب سوداگر بانسی روڈ مقابل گرجا گھر کانپور

حکیم الخلق فی لطف و کرم
ولی اللہ بالتصدیق صدقا
وفی الافاق مشهور بخاوم
ومن توصیفه قدرت بیانی

کریم الخلق فی سر و جہر
حبیب اللہ بالتحقق حقا
شہیر بالمحاسن و المکارم
الافی صہ کلت لسانی

دریا فتم ہا کہ از اقیانوس نالہ آئستے در جگر یافتہم چونکہ سوختہ را از آہ درونہ تاب و نعرہ بر اضطراب چارہ
غیبت بر خلاف ماضی کہ چون شعرا بخود پسندی راضی بودم و بخود نمائی و خود ستائی متقاضی غرض
از غزلیات ہذا کہ بنیہ دریا سیت و ستیہ در آرد و چون پر کاہے کہ از سر کشی شعلہ و تیزی بجان دریا
کنسان سیر و از آید از دل زبان کی افتاد و کنہون کہ رفتہ رفتہ جگر با آتش و آتش جگر آرام یافت لیکن
بناکتہ و در غمرے با غلہ نام یافت و دل بسوختن و ساختن خود گرفت و گرمی بنگارہ رخت بیکسو
گرفت نشاید کہ چیزے تبکلف گفتہ آید الا تانہ پنداری کہ سوز و درونی کم شد و تب تاب کا عدم شد
بلکہ آتش بر جاتے است و شعلہ را در بر جاتے است مگر نہانی کہ از آتش و شعلہ تشکرہ توان ساخت
و جہانے توان سوخت الا مقصود آنست کہ بے دود و کشت بگوہر شتاب بگردید خیالچہ خون تیرہ
ہر جہہ بدان مانند آن بہرہ را بیک تیرہ پیمان پیمان میسوزد و خاکستہ میکند و دھانے بر نیخیزد و خود
قاعدہ آتش بہیت تا انجام کا بخیزد خاکستہ خاکستہ نمائند و بہر حید این حالیت کہ تاب و دولت نرود و تعلیم
قیاس دانستن نتوانی اما گوش زوہ اثرے دارد بشنو تا بدانی کہ سوختگان گفتہ اند

خاکے از ہر کس میسازند یاوگار و ز وجود عاشقان خاکسترے

بالجملہ الی الان کہ ہزار دو صد و ہشتاد و نہ سال از ہجرت گذشتہ است مانجہ گفتہ بودیم انجا برانیز
بایامی برادر گرامی گوہر دانشمند ہندو نام بردار بابائے نادریں حکیم سید علاء الحسن کہ از ہر روز فنون
و علوم بہر حافی برداشتہ است و از غایت علو بہت ہنوز از تحصیل کمال سیر نیامدہ و بر استیجاب نظر
گماشتہ است و ماہرے آن ختنے بنظم میلے بہ شرم دارد و نکات معنی را بر صغیر و بلیغ نگاہ در آخر
و بواسطہ کہ داشتیم نگاشتیم و این سطر خند ما بالامیاز رقم کردیم و بعد ازین انشا اللہ تعالیٰ قطعاً
زبان از کد آتش و دہشت از کد آتش قلم کردیم و اگر مضطربانہ چیزے بر آمد ہمدین اوراق داخل کردہ
خواہ شد تا بدینکہ اگر قطرہ از چشم ترا آمد ہم از آتش جگر آمد و بعدہ اللہ بس باقی ہوس
و انکشفہ لا بائسہ و سلام علی المرسلین و الحمد للہ رب العالمین +

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَصَلَّى عَلَى سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَاصْحَابِهِ

بنامی که هر نامه نامی از دست احد بود و نام خود احسند بنام و در یاد و جز بر زخه فرق نه الاتانداق که بر زخ جداست نقابے که معشوق بر چهره لبست و گرد و دلت عشق را راه نیست عزیز ابر احسان او عاشقیم	وجود محمد گرامی از دست عدم را ازین هر دو در حد نهاد نمی دیگر از غرب تا شرق نه حجابیست از اسم و رسمی خاست بر عاشقان نیست هر چند هست ازین راز جان تو آگاه نیست که او طالب ماست گونا سقیم
---	--

پس از حمد متکامل و نعت متواتر بر عزیزان صاحب مینر محقق سبا که این ناچیز متخلص
به ولایت و عزیز بعد از ترتیب تصنیفات که شتر حش و در مخزن الولایت و الجمال مذکور
است زبان از گفتن و دست از گهر سفتن باز داشته بود الا انجا که صحبت را اثری
است چه چاک صحبت صاحب نظر و دهن شندان را خود ازین معنی خبریست چنانکه گفته اند

گل خوشبو در حمام روزه بد و گفتم که مشکلی یا عبیر بگفتا من گل ناچیز نه بودم کمال منشین در من اثر کرد	رسید از دست محبوب بے بدستم که از بوسه دل آدیز تو ستم ولیکن بدست با گل نشستم او گزین من همان خاتم که ستم
--	--

لا جرم از روزیکه شرف خدمت حضرت مرشد برحق نور مطلق عالم علم الهی علیهم السلام هر تنو کما سی بر اثر

انعام تو از درازل است اورا
 شمرنده مکن زیر زمین ز نگیرین
 منکر ندید گرچه به حکم تو گواهی
 از غیرت گنجینه پوشیده که بودی
 هر فردی که هست از نعم تست بیتی
 اے با همه دلی همه در ظاهر باطن
 ما کان شریک لک مجددا و کمالا
 لا اولمت در حق ما رحمت عالم است
 در عشق خود از هر دو جهان جگر کن
 جان بخشی حکم تو کند زنده رگم را
 ما و سر شوریده بسودا اے امانت
 یک ذره سپاس تو نیاریم که سنجیم
 گر حرف زندگانه وری خود همه از دست
 از دیده و آس و بدل جلوه نمائی
 از گرمی نهگانه آتش نه هراسد
 آنجا که تویی از تو تکلم نتوان کرد
 تالاف تمامی نزد هر که نه کاهد
 از بوالهوسی راه محبت نتوان رفت
 عمرم به وارفت و پیام اجل آمد
 فروس تو جو لائکده مزد نباشد
 مایوس نکردش ز مدارا کرم تو

شکر تو از نعمت تو
 شکر تو از نعمت تو

که خضص بالفضل عطا و نوالا
 یارب نحریت جوابا و سوا لا
 ما خاصم فی نفسک نقصا و زوالا
 آشوب و عید تو لمن عدد مالا
 فالعقل لیثمن من عدد مالا
 لم ادر تشبیهک فی الکون مثالا
 جائے که رود ذکر تو الا هست کمالا
 هر چند که فرستی ز نعم آمده تالا
 یا فاعل ما ادر که العقل محال
 چون هست شود نیست درین حضرت والا
 یا من هو حکمت علی الارض جبالا
 اے داده بما از کرم آلات و هم الا
 حمد تو لقد اعجز و هما و خیالا
 شان تو چه شان است تبارک و تعالی
 بر هر که کرم کرد عطایت متعالا
 بحیرت فی معرفتہ سد محال
 الحمد را ذاتم فاعکست ہلالا
 رحمتی بمن خستہ کہ ادر کث ملالا
 لا اعلم فی عاقبت الامر مالا
 اعطیت بمن شئت عیونا و ظللا
 من مجاہد بالمجد خفا و نقالا

سنائی در شکر تو

سنائی در شکر تو
 سنائی در شکر تو

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قصیده در حمد باری عزائم

اے پست شنای تو ز فکر همه بالا
 حمد تو با معان خرد هم تو زیبد
 دیدم بهو اے تو خرد را بتگا پو
 حقا که ترا جز بتو هرگز نتوان یافت
 آنم که بدست تو بود سود و زیانم
 ترسم که گریان کشدم اهر من آخر
 تا کیست که بے پروه تماشا تو بیند
 جاسے به از باده پر زور سقا هم
 آراستی از شمس و قمر مشرق و مغرب
 انزلت علی الناس کتابا بشائے
 گمراه شود کافر و مومن بخلط اہم
 شعلات حجیم تو لمن مات فراقا
 ذات تو کہ در پردہ اسرار نماند
 نور تو ز پیشانی او کرد تمللا

ہر نکته بلا متناہی شدہ بالا
 من قال انا احمد زاد و بالا
 گفتم کہ مگر یافتیش گفت کہ لا
 گفتمی بدل بے خبران وال فوالا
 پیدا است ز ز سود گیم زشتی کالا
 ز امان من خستہ بہر لوث میا لا
 انظہرت لہ تلارک حسنا و جمالا
 یا جاذب قلبی جبر و ثا و جلا لا
 زینت بقطبین جنوبا و شمالا
 فصلت لحم فیہ حراما و حلالا
 لایوجد فیہ تہو لا ک ضللا لا
 خبات نعیم تو لمن حتی وصالا
 در صورت احمد متجلی شدہ حالا
 لا یکنہ الشبہ کما کان خصلا لا

مطلع

یا ساخته کرده خود صورت نعل
نعلی که در درویش شب بچو جینی
هر آنچه سر دم نبولای چون مخالف
باری ز سر هوش توان بست خیل
نعلی که شب چار دم نور تمامست
آرے تامل خبر از راز توان یافت
ولعی شود از جرم تو پیدا و ندانم
الهام کند جوهر اول ز سپهرم
دل برده ز تو هم سخنی سائے پیمبر
آغوش تو شد صورت گهواره سراپا
این کامیشت از گردش ایام نباشد
الاغشته هست هنوزم بدل اند
دانم که با سید ز انگشت شعا عیش
خواهی که دو پاره کند از ناز دوباره
حقا که اثر میکند اندر دلم این حال
آرے بوفامونس و عشاق خبر نیست
محبوب خدا ختم رسل سید کونین
افروخته نورش حرم کنت نبیا
خوشنودیش از جرم جوانان بشمار
بیتابی لطفش بتولای مخالف
یک نکته ندانست ز سر دهن او

از پاشنه کفش نگارے بر جانی
افزوده در روشن برقی نظر آئی
صد پرده کج بود دران گرم لوانی
تا بر درخشد رخ ناصیه سانی
باز از رخ تابنده کند پرده کشائی
باقیت نشانی ز همان سیر پائی
تقریق بیانش ز غلامی وجدانی
رازے که بدان در کمال نیست سانی
گویا چو زبان گشته از و نکته سرائی
کز عهده دم مهد بر آن نور فدائی
دین داغ ندوا نیست که آن از بردائی
از سر کمال تو بخور شید نقائی
بالیده بخود سینه سپر ساخته آئی
گوید با اشاره که تو از حلقه مان
لاریب که بیتاب غمش صبح و سالی
ختم هست بر او شادی و هوش بانی
کز بند گیش جلوه گری کرد خدائی
افراخته دستش علم تحت لوانی
بیزایش از طاعت سپهران ملای
سرگوشی حلقش بدارای ریائی
هر چند که در علم مثل بود کسائی

احرق من الحمد فدا با و نکالا
 اسے آنکہ ہم از قطرہ کنی لولولا
 خون جگر از دیدہ بیدار پیالا

دائم کہ پس از مرگ دہی خطا نام
 سرچہ بکن قطرہ نور نظم نام
 خواہی کہ شوی محرم اسرار غزیرا

قصیدہ در نعت خواجہ کائنات نور موجود اسیدنا و نبینا حضرت محمد مصطفی

صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

جرم تو چرا کاست کہ انگشت نمائی
 ماند حرم قبلہ ارباب دعائی
 کوروی درخشندہ و سجادہ کشائی
 بر عشق گواہی دہد اندوہ گرائی
 چون مصرع پر نور ہلالی و ضیائی
 اینک ہمہ تن در ہوس ہوسہ یائی
 بانقش سہم خلی ترکی بستائی
 قیامت بکین زہ کند از عہدہ زائی
 بر سحران نسبت خود باز نمائی
 گردید سراپا تیو کجکول گدائی
 تا شوق بدین حیلہ کند کامروائی
 زانرو کہ دہد ناز دران حلقہ سبائی
 تا شہ شوی آئینہ آسا بصفائی
 زیب مکر خود کند ار کا فر لقائی

ای ماہ کہ از گوشہ بہر ماہ برآئی
 محراب مناجات شدی چون خم ابرو
 کو خلوت ہر روزہ و بیداری ہر شب
 و نسوزی و جانکاہی تو بے سبب نیست
 تاخن بدلم میزنی از معنی باریک
 مانا کہ سری داری و سری ہر کابے
 یا از غم آنست کہ خود را بتشاہ
 یا بہت گمانے کہ مگر سخت کمانے
 یا مایل آئی کہ بلاق و ر بارے
 یا از پے در پیوزہ حسنے ز حسینے
 یا کردہ تمنائے لبے چون خطاباست
 یا حلقہ بگوشے شدہ گنج کلے را
 یا مہر تو جو شے زوہ یا قہہ کاخے
 یا بیکرت از خم شدہ شمشیر کہ شوخے

شادین
 در این قصیدہ خواجہ کائنات نور موجود اسیدنا و نبینا حضرت محمد مصطفی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم
 در نعت خواجہ کائنات نور موجود اسیدنا و نبینا حضرت محمد مصطفی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

از سبک الی الخلق نشان تو نشانیست
 از اکثر هم تابعا ایاست که در حشر
 گرسینه تو جوش زند بو العجب نیست
 انداخته صد غور ملاحظت بدو عالم
 جان سوخته از جلوه تو خون رنگ پی
 دیدیم و شنیدیم اما اگر م از تو -
 فر تو دلیست اما سایه هم را
 حاشا که ترا بلکه بود ناز خود اورا
 دیدار تو کافیت بهر وجه که باشد
 از نور وجود تو فروغیت بقا را
 چون با صر شد مد که ما تحسیر
 داروے دگر بهتر از پی جان نیست
 کے محو سحی کہ نہ از دم حسب ریل
 صاف از تو ہوید است کہ حسن تو شید است
 جویم ہوا تو عنے را کہ پسندے
 از تھیں بقیہ کہ تہو ریت نوشتند
 نوشتہ است بسا کہ نشان مید از گنج
 بانگے کہ بر آمد ز میرش جو صغیریت
 بر قطره جو بحرین زند موج ز قعرش
 لال است ز با لکم کہ بدن لغت نیز ی
 ہے قامت نگین تو زیتون مبارک

در سلک الی الخلق کا نشان تو نشانیست ۱۲
 ۴ ناز جان کن اگر کثریم کا نشان تو نشانیست ۱۲

کز روز ازل مظهر لو لاک لسانی
 از غایت تعلیم به محمود سزائی
 کز وحی سیست با و از درائی
 انداخته صد کان ملک زیر روانی
 دل سبخته از جوش عینت نامہ نشانی
 بے شبہ زہر آنچہ کہ دایم سوائی
 آنے تو کہ بالذات منزہ نشانی
 در پیکر نورے کہ مشابہ بیانی
 یار گیرد ز یاد رس و حرز بلانی
 با سایہ اگر شمع شبستان فتائی
 جبریل بدان پایہ نداند کہ چہائی
 دروے کہ بہ میتابی سختش تو دوائی
 کے مثل کلیمے کہ نہ محتاج عصائی
 ستر بقدم آئینہ عین بقائی
 گویم تو سلامت مرضی را کہ شقای
 کردند نمودار کہ ایمان حیائی
 سنجیدہ گوہریت کہ معیار غنائی
 گویا نبوایت نے خامہ شدہ نمائی
 در قلم عشقے کہ تو ہر دم بشائی
 در خط شدہ کلکم کہ بدن نقش نشائی
 چون شمع فرو زندہ بغاوس عبائی

چون کرد جانش ز نمانخانه تجله
 آتمایه ببرزخ کر مش دید که گردید
 از علمه وال او علت اولی
 در صورت او دیده وری درس تحیر
 زیبا شده از پیر منش ساد بهاسی
 من خواند مش الیوا غلط بخشید مردم
 از غیب دهد شوق درون نق مضموم
 باشد که کنم ز مزمه سنجی به خطابش
 آن در پیشه که نه از آب و هوای مطلق
 آن لعل سپیده که چراغ شب تاب
 نامت بسپهر امست در خاک محسوس
 آینه لعل تو بهر نوش خلوت
 پاکیزه تر از تخمه آدم بکر است
 مذکور بهر فرق بانمار نبوت
 در عالم بزرخ طلبی مغفرت ما
 میرم یکم که نصیبم نزد الی است
 شاید به تجلی رخت که از شیئا
 آینه حسن تو دو گیتی به تصور
 خورشید ظهور تو ز هر فده درخشد
 آرام دل غمزه در حالت شدت
 گفتی که انا اول من یقرع آرس

سه صورت بر لوح عراب رضی الله تعالی عنه زانکه در جلاله و جلاله اشیا انما اول من یقرع باب الجنه

آمد بجهان عشق بنگامه فردنی
 حسرت زده از نخت پسر حاتم طائی
 وز حق فیکون سلطوت او علت غائی
 در معنی او حرف زنی هزاره و رالی
 چست آمده بر قامت او تنگ قبائی
 بیوده تو در نمضه حرف ندائی
 اے ملهم شورش بدل انداز کجائی
 یایم نظر معرفت از روح سنائی
 یا گوهر پاک از دو جهان بشین هائی
 و ز مخزن مخفی بصاب فقرائی
 طغراکش نقش سحر ارض سمائی
 آموخته موتیو بهر زلف دوتائی
 من خیر قرون بزبان علمائی
 معروف بانوار میان عرفائی
 رفتی و هنوز از سر مار و بقفائی
 نازم بغریبی که انیس الغربائی
 در دیده نمی آئی و از دیده درائی
 آرس همه تن جانی و اندر همه جالی
 وهم است که از خاک به جلیاب خفائی
 آسایس جان همه در حال رخائی
 سلطان احم پیشرو هر دوسرائی

سه صورت سرکین حاتم طائی

سه صورت سرکین حاتم طائی

سه صورت سرکین حاتم طائی

کلبه را که تو روزی بکر مینواری
 دیده را که تو گاهی بنظر بگردانی
 چون خرامی تو ببالین اجل آمده
 چون جمال تو شود بزم فروز تلقین
 هر سپهر از سرایتو ضیائے گیرد
 دود عالم بجان گردش خست نسزد
 جان اگر جسم شود ناسیه یابد از تو
 چون کند لعل درخشان تو گوهر پاشی
 چون زنده مهر تو اندر دل خارا آتش
 هر که دیو زه کند شام و سحر از دوا
 خاطرے کز غم او بے خبر افتد زهره
 از پنهان جمع تعلیم تو گیتی تنگ است
 لے توان بود که از بوی تو دوش آبی
 گلشن از سیر تو خیزد آید بنظر
 گرمی ذکر تو چون شمع فروز دهر سو
 هر که تعظیم تو دارد همه اوقات نگاه
 چه عجب گر از شامی تو نوا س یابد
 هر زمین بوس تو برود فلک ذلت
 گزیده بخشید غم او مفت حیات ابدی
 لاله و نسترن از سنگ سرایش روید
 هر که راه تو رود حرمت و عزت بنید

در گنجند بخود از نخر و چو ایوان گردد
 غیرت یم شود از عبرت طوفان گردد
 ملک الموت ترا تالیح فرمان گردد
 سینه بجهر شود و دیده سپندان گردد
 هر زمین از کف پای تو صفا بان گردد
 گرم اطراف فلک عرصه جولان گردد
 و در حیات تو زید جسم اگر جان گردد
 عرش اعظم خجل از تنگی دامان گردد
 آتشینه صفت لعل بهر کان گردد
 نه پے آب شاد نه پے نان گردد
 نه با نسانه شکبده بدستان گردد
 لاجرم عالم ارواح بدستان گردد
 سبز رنگ اگر مرزغ و بهقان گردد
 هر گل از دیده دری ز کس فشان گردد
 ذکر تو همه تن سرو چراغان گردد
 داورش از همه افات نگهبان گردد
 کلک سرکش ز بیم آهنگی سبحان گردد
 هر چه ادا ر تو همسایه سلمان گردد
 سود جان در حق دل هوش ناوا گردد
 گل و نسیرین برش خار غیلان گردد
 هر که بار تو کشد سید جیلان گردد

کرد از بیم تو در محضه جوشن پوشد
 هفت اقلیم بیک مرتبه از دست دهد
 قبله هر دو جهان طاق دروشتن است
 در چراگاه دواب تو چرد گاو زمین
 دیده داغ بچشم تو چو مردم بیند
 محبت سنج ز انعام تو گوهر باشد
 از سر رحمت او خضم به بستر خواهد
 میدهد فکر بگوشه ز مقام ملکوت
 برنگرد ز تو تا کند گردان کرد ^{مطلوع}
 مهر تاب تو چون شمع ز آتش سوزد
 بستر قدرت او خط جبین دشمن
 محل یاقوت شود بر در او سنگ خزن
 ریج آفاق بسود اتیو راحت بخشد
 گوشه گوشه زبان تو یمن نماید
 بر نگارے که بجلا تیو بر تو فلکند
 هر کجا سایه بالا تیو بر خاک افتد
 خسته حیاتی تماشای تو بے غم سازد
 غنچه از بو تیو خون دل صد باره خورد
 بے نیاز تو بک سنگ بود علم و عمل
 آتش از بهیبت او آب روان برآمد
 پس در طفل ریش نیچه دستان بچید

تیغ از نام تو در معرکه عریان گردد
 پائے بوس تو اگر خسرو گویان گردد
 گر باید مرده نوسر بگریان گردد
 شیر گردون چو پستار تو چو بایان گردد
 سینه اشک بچوش تو چو عمان گردد
 منقبت گوی ز تائید فخران گردد
 دزد مہمت او مرد بمیدان گردد
 مطلع تازه که آرایش دیوان گردد
 تماشب دروز بو و گرد تو کیسان گردد
 فلک از حکم تو چون گوی بچوگان گردد
 رشتی بختش اگر مانع احسان گردد
 خار دهن دره او بسیل و بریکان گردد
 مشکل دهر زایاے تو آسان گردد
 کوچه کوچه ز حدیث تو بد حثان گردد
 حسن آغاز نشان بخش ز یابان گردد ^{نیچ}
 دهن بامردک دیده عرفان گردد
 بے نوائے بتولا تیو سامان گردد
 گل ز داغ تو بعد رنگ پریشان گردد
 فز خلوص تو گران پله میزان گردد
 دوزخ از رحمت او روضه ضوان گردد
 پیش خیز حرمش رشک قهقان گردد

<p>گر کلاه نمدی افسر سلطان گردد ماه در منزل خود همسر کیوان گردد ساجد مهر بخلوت کرده پنهان گردد چون نه فرمان تو یا بدیچ عنوان گردد افتد از پای اگر چسب رخ ز پیمان گردد گر می آتش سوزنده دو چندان گردد گلشن خلدیرین گوشه زندان گردد انچه منشور دهی آیت فرقان گردد گوشش سامع ز کلام تو نمکدان گردد اندک از نسبت جود تو فراوان گردد آخ از مرغ هوا تیو که هریان گردد هر چه گوی تو همان علت برهان گردد گر دمی گرد حرم نو مینی جان گردد آهیه آباد شود تنگده دیران گردد چون دعائیش بی ماسافع عصیان گردد تاسیه کاری ماسفتیچ غفران گردد خوم آرزو زک خاک بر ایشان گردد</p>	<p>بیج تمکین نه بند خاک رش در راه او گر کمال تو عروشن بفراید نگاه گر بدار اے تو از مهر نه بخشد تعلیم گردش خامه بیازوی ید الهی تست در ازل عهد پیمان ز زمین تو بست گر خیالش نه داند ده غذا بش پست گر بهارش نه ز سر سبزی آتش باشد انچه اعلام کنی هست کلام تاطق لذت هر سخت شور آرد از دل کم با اندازه ایشار تو گردد بسیار آه از عرصه عشق تو که آتش بارد حکمت حکم تو محتاج قیاسی نبود کنند تابش جان نبی آدم را چون زنده است بلال تو دوله بدل تا ابد بر لب جبریل امین باد آمین سایه حمت او باد حسد رایا بر ما شدند ز گری عشاق تو در جان غیرا</p>
---	--

تقدیس در تالیش خواجگان قطب بوستان حضرت عین الدین حشمتی
قدس الله سره

سرود زمزمه پاریسی چو پرده ساز

رلم بولور عشق شد ترغیم ساز

بود سپا کی انفاس با ملک هم
 بیارگاه جلالتش بجاست از جبروت
 معین تست اگر استعانتی خواهی
 زنده بام توافاق سکه شاهی
 بزن بدامن او دست میزنند
 نماید آنچه ندیدی زما سلف هر چند
 علوم مرتبه او نگر کن آزادی
 کمال معرفت او بین که نگارد
 گفت آنچه بود گفتنی بر حضرت شرع
 اگر چو مهر تابد کجا لطیف و کثیف
 بزرگ و بویغزید اگر چو گل خند
 بجلوه که نماید بدیده مردم سوز
 نظر فرور سواران آب خواهی شد
 بسرو دیده پر سیاره میروند ثابت
 شود ز صید خیالش همایک رنگ
 زهر مرز بر دیگر کند نگاهش و
 بر آستان او گر چو رستان آبی
 مرید او به فریبش میروند از راه
 بیا و از سر سودا متلع جان در باز
 سر شک خون که بوشن دلنیده کشد
 ستایشی که زبان میکند گفتارش

انیس او که زنده حلقه دوش اعجاز
 اگر ز کاسه سرها کنند خاک انداز
 بیا و خاک بر چشم خدا شناس انداز
 برو چو سکه نباشش نگین جل بطراز
 که آستین کرم را طفیل است طراز
 زمانه رفته بحکم خرد نیاید باز
 چون سپهر نگر وید چارط اقیانوس
 نوائے راستی او پیش جت کج باز
 نکر و آنچه بود کردنی ز شرم جواز
 و گر چو ابر سیار و کجانشیب و فرار
 بر فرزهوش چو بلبل اگر کشد آواز
 بالشته که فرزد و بسینه صبر گذار
 سمند عشق بمیدان او چو موج تبار
 ز به سعادت طالع که باشدش قیام
 اگر دله ز دورنگی بود چو سینه باز
 چو باب لطف بروی جهان کنند از
 چو حلقه پالشکن از خلوص سر مفرار
 اگر چه نفس مالده هزار روغن قاز
 که سودیابی ازو گر کند زیان در باز
 چو روغنی ست که عصا می کشد ز جواز
 چو جوهر است که تابد مگر ز خیراز

محبتش آنکه مگر بشنود معین الدین
 نه در حطیم و مصلحتش مقام ابراهیم
 جمال او به تجلی نه آفتاب که چرخ
 جلال او متعلی نه آفتاب که عشق
 کمال او برقی ترقیش بکمال
 فروغ او بفرغ و فرغ او بفرغ
 کلام او باثر جان دهد بهر قالب
 لبش بخشیم نماید اگر فرو سنجد
 میش ز هوش رباید اگر فرو نبرد
 بگوش اهل دل آید ز گشتن حرمش
 بهار تازه فزاید چو جنبش کرشم
 عبیر محفل او چون غبار سر فلک
 کند شهید با فتنه نگری اگر چشمش
 خرد بایه بیایگی اگر جا هوش
 بیک زمانه کوتاه چون فلک بخشد
 صدا آفتاب بیک سایه تاجدار کند
 ز آه سوختگان در پناه سایه است
 سعادتی که از ویافتی نخواهی یافت
 نه در سری که خیالش بود مقام پس
 که اجمال که حرفی زند ز سوز و گداز
 زند بخشش ابرود و کون را بر هم

امام هر دو جهان خواهی غریب نواز
 نه در حریم وصالش فرشته محرم راز
 به صبح گفت که از مهر او بسوز و بساز
 بخش گفت که از تاب او چو من بگذر
 مجاز او بحقیقت حقیقتش به مجاز
 نماز او به نیاز و نیاز او به نماز
 نگاه او بجا دل برود بهر انداز
 حدیث معجز احمد بخوبی پر داز
 نمی زود به گجول پارسائی حجاز
 صفیر طائر مسدده چو بلبل شیراز
 نسیم روضه رضوان بکوی او ز نیاز
 غبار کوچه او چون عبیر غازه طراز
 پیام عشوه فرستد به لعبان طراز
 دهد نوید بلندی لغایزان مغاز
 هر آنچه باز نیایی بجهد عمر دراز
 هما اگر مکنند در هوا سئو او پرواز
 پری که میکشد از دلبری لجنه و ناز
 ز روزگار خوش است بخت روزگار ناز
 نه در دلی که حالش بود ثمن آرز
 زبان شمع به تیرش زین پرد کاز
 غلام او که بود همچو خواججه مت از

بگو که خاک در او بلیسین فارغش
 بگوش هر که در آید صدای آفرش
 نکرده است بجز کار زعفران بشام
 بطیر هفت فلک رفته باز به آید
 رموز پنجه بلب آیدش محاسبا
 بحال چون سگ کبری کراستی باید
 زمانه که حکایت کنی ز کان الله
 ببین بسوی مزارش که توتیاست بین
 مراد خود به عطیات یابی از در او
 چنانچه نرم بلطف است سخت در قهر است
 از آن جمال که چشمه ندید پرده کشائ
 چو یاد او بدل آمد بسوزد آنچه بود
 شگفته زوشده بیج زعفران زار
 چو شیر حلقه کند از زمره بجانب گل
 بسیر او زسد از شتاب نور نظر
 خلیل تست بنام خدا معین الدین

اگر خورد همه کافور در دمنده کز از
 نفیر صور شناسد ترانه شنباز
 ز خاک گلکده او اگر دسید پیاز
 ز جاسای خود سر موئے نمیشود مجتاز
 نکات هر چه رود بر زبان او الفاظ
 گزالتفات کند بکنفس بسوی گراز
 حضور او به تیغ خردد زان یاز
 بنور دیده ز اشوب ماسوا پرواز
 چو آن عروس که داماد بایش بجز
 که آب گرد او زهره ستم پرواز
 در آن مقام که هوشی زلفت مرکب تاز
 چو آتشی که در افتد بنا گمان دکان
 اگر خاک در او صبا تکرر ساز
 شبانه ارباب و سگ درش به نماز
 چو از عروج پیمبر فرشته درنگ تاز
 عزیز در حرم دل مقام او پرواز

قصیده در ستایش سلطان المشایخ محبوب الهی حضرت
 نظام الدین اولیا قدس الله سره

بجنبان شب از انجم بر طافس نورانی
 که هر دهنه چو خورشید در خندان نورانی

کند روز از شعاع مهر در زمزم گس رانی
 بساطم قرتم تاثیر بخود کردنی دارد

و کسب نیست مقامی که داده اند او را
 بخرقه بخشی او بگر و شکفت مدار
 بفر منزلت او گداو شاه یکیت
 بیزم او که او ب دیده بر زمین دوز
 ز بے توانی خود گر تو میسکنی فریاد
 چه چای زهره که هر مطرب در مجلس
 کرشمه جواز و سرزند به محبوبی
 لطیفه چون گامش نماید از شوخی
 شامی او همه سو جزاگر کنی اطناب
 حنیف است مگر از طویده خاصش
 بهیسی است ز انسون عام چنانش
 چون خامه خواست صفاتش نهشت در خطا
 مقام جوهر اول اگر چه سدره بود
 و سیکه آمده اند در دلم تمنایش
 سواد شام ببولش نمی هنر و همسر
 دل از فرشته بر دهر که یک نظر ویدش
 که بود آنکه تخت از فرستش نشاخت
 کلاه بخش دو گیتی کند یک ساعت
 بجنش پر کاسه به پیش گاه
 بجای که بود زیر سایه اش غم نیست
 بسجده در خم ابروی او نهادم سر

که آتش به تعلم نکرد حاصل قاز
 اگر بگز نفروشد بدور او بزاز
 بهین اشاره که محمود میدود و جولان
 که گویدش که بهین و بیک نظر بگاز
 و بے بخش حق ناله برورش نهواز
 شود بتاروم عیسوی رباب نواز
 میفتد از نظر عشق غمزه غم ساز
 شود مسخر او چون غزال چین خوار
 کمال او همه مطرب بعد هزار ایجاز
 ندارد ابلق ایام حاجت مهراز
 ازین ره مست که تمیق نخبند از اهواز
 ندید صورت انجام دیده آغز
 نه مثل اوست کز نو کرد معرفت اهواز
 روید تا در دل روح تا کند اغزاز
 نسیم صبح ببولش کجا بود اسباز
 بعشوه که کند جلوه شاهد طناز
 چه بود آنچه بر او پی نبرد بے ابراز
 حکم باطن او عارفی که گشت مجاز
 اگر تبار نفس ببت با دیان جہاز
 زهر چه وعده کند چرخ میکند اغزاز
 چو کعبه اوست چه پاک از اشار و پناز

جراحت خورده شمشیر بر دوشش ان نگاری
زبانش نکته هاسجد ز تاویلات پوشیده
بهر غمیده دارد نظر از مردمی چشمش
فلک گرزاله هابارد شود از آبرو گوهر
گرش در تگر سنگ بست افتاد و اگر کوش
حیا از کوی اومی آورد این فتنه هارنه
اگر کروی گذر در بند و بوی اودش بروی
غزل چنداے مطرب نظام الدین نظام الدین
چه باشد این ستایشها کنم اورا نیایشها
چو قائم شد از دوعالمی ارکان ایامی
زبان کلک گر گوید حدیثی از خط و خاش
نند بطور چشمکها ز تاب نور بینائی
نگروی محرم رازش گراز دل برکشه آب
نماید جلوه واجب چو خورشیدی بهر ذره
کنند تکین او حضور را نسبت بمظرفی
بیک رسته کشد از پاکبازی صد دل سفته
بیالدر جنود از پائین بزم او سرافرازه
بدان که عشق او تلقین تو به میکند واعظ
به صدر خست سلامی می خند گلبن بی پای او
بهر چهره که بنیداند کش داند که از جودش
کشایم بهش پلای بهر جای که یو آری

نمک پرورده شور لب او سینه بر یانی
کلام او نشانشا بخشد از آیات فرقانی
نگاه آسایشاید گر بفریادش فرو خوانی
بیازاری که او جنس کرم را داد از دانی
خلیل آسایشاید از حریم کعبه را بانی
نبوده زنگ بود گل و رقیب خوش الحانی
شدی چون بایزید از شوق بخود خرقانی
که میرقصه ز نام او بقالب روح انسانی
اگر آید ز من در شوخی گفتار حسانی
ستودش هر مکان کز تابی ایمان ارکانی
سوا و خط کنند اندر زمین شعر ریحانی
کشد گر سر به خاک درش گل صفاهانی
نیایی بوی از دردش اگر نائل بدرمان
رباید از درون القای او تاثیر امکانی
بیاسوزا اشارتش اگر مشتاق احسانی
ز دست پاک او بگردانم سحر گردانی
تبارد بر زمین بارگاه او فلک شانی
دران مشد که بار از ورود یوار ویرانی
بیکپا میشود استاده پیشش سربانی
نیاید بر زبان ناطقه نام فسادانی
برآرد در حش دست بهر کار که در ملانی

گر آن در حضور من جلال کبریا بینی
 شکوه افرو و چند نام شامی عالم آرای
 نظام الدین محبوب الهی نورزدانی
 نگاه پاکبازانش زما زاع البصر بنیا
 به بینی عرش بر آید خدا بر عرش بے پرده
 برات نور می بخشد شب اندر حال او
 ادب از بیم پوشاند بغلتا قی ز فالتوش
 گمارد هر گز خواهد بکلم مسلمات بر ما
 نمیشد سر خرو هر چند خون خوروی ز مبتالی
 کشد از جنبش آن مردک در پرده نقش او
 نگاہ کن لبوئے من که هستم از گدایان
 فتد بر خاک هر دم زلف خوبان در حریم او
 نوازش گزیند آید آبروئے او بایشانش
 نبودی بردش گر کاسه خود را بشب کوئے
 بخون غرق است تاروشن کند از نور او دیده
 از و تالیف را در هر نفس سالیس اندوزی
 اگر می بیندش پوشیده در دل میکند جانش
 صبا اگر جانب از بوسه از پیرایش بر او
 نمی گردد ز بے آبی بدست جود او بحر
 نباشد مثل او محبوب کس با قبل و بعدش
 ز نخل شامی او که در هر کسوتش بیند

بیاگر آند و داری که دریایی خدا دانی
 که در تمام او از زو به تسبیح سلیمانی
 بجهوبی و سلطانے چو محی الدین جیلانی
 زبان رازدارانش ترنم سنج سحانی
 اگر چون مرد ملک و لادرون دیده بنشانی
 اگر خورشید را مهرش فرو خواند بهمانی
 نیاید بے محابا شمع در برش بعرمانی
 زمین بوسان درگاهش چو دشواری آسانی
 نمی پرورد گر لعل لبش یا قوت زبانی
 کند جاروبی صحنش مژده را خامه مانی
 پشیمان آدم پیشیت بدین آلوده دامانی
 ز سودای زمین بوسی بسودار و پریشانی
 نگنجد قلم جو شنده اندر خود ز طغیانی
 نگاشتی ماه تابان عالم افروز از درخشانی
 از ان چشم خروس آمد سراپا احمر تانی
 وز و تهذیب را در هر عمل شالیس عنوانی
 که یوسف را حسن او زلیخا کرد زندانی
 برون می آمد بیت الحزن از قیوت کنعانی
 کند از خرق عادت و نفس یک قطره عمانی
 نگنجد در شامے او حدیث اول و ثانی
 میرو مبتلائے او که در باقی شود فانی

شارسرخ چشم تو رگسائے گل حرا
 اگر از پاکی و خوبی نمائی شان محبوبی
 بین حسن اثر گر میخوامی جانب محشر
 چنان یابد ترا از سادہ لوحی بخیر زاهد
 وجود حشمتیان از دست در بندستان کس
 چراغ هر مرثه تا کرده از اشک خون روشن
 بچندین پارسایہ باز کافر ماجرا میسا
 مگر دم از بلا آزرده گردانم کہ تو پرستی
 سگ کوئے تو شاید التفاتے کر بوی و
 قدر پیش تو بنشیند پس زانوی خاموشی
 تخلق تا با خلاق الہی کردہ حاصل
 اگر سیکوست قدسی ندارد این نک حسش
 تو خرسیدی و میاید بجلی ہر مکان از تو
 نکاہد ذرہ در چشم بینا شانت از دور
 سخن مرختہ را بخت و کن از شوق کہ سیدانم
 بدہ بگذرد تو و توانی داد گر خواہی
 و عائے خندگان تا شیر بادار و زبانی
 بہیتی خویش را در ما بشان بی نیاز سیا
 بیندازی بر جنت ہر نفس چشمے لبوی ما

فدائے سبزی حسن تو سبز ان خیابانی
 فرو و آزند سر پیشت گردہ النسی و جانی
 نخواہد کرد یاد اینجا جایت ہائے خود جانی
 گہے در چشم عشاقی گہی در قلب پاکانی
 بنور معرفت جوہر پئے انوار اعیانی
 در اندوہ است ہر سوی تنم از شوق خرگانی
 طلسم حیرت اندر چشم بنیایان بہر آن
 نیارم از فنا اندیشہ گر بنیم کہ در جانی
 اگر از عشق لیلہ محبو محبوب شد بیابانی
 قصاروشن کند ہر دم سواد خط پیشانی
 ز ستر پایا چشم عارفان تفسیر قرآنی
 و گرسنجو امت انسان بالنسالی نمائی
 اگر زیر زمین ہستی و گربالاستہ ایوانی
 چو گردون در نگاہ مردم آفاق کیسانی
 کریم و زکرم ہر گز دل سائل ز نجانی
 کہ با شتم کا فر ملت اگر دانم کہ نتوانی
 الہی تا قیامت معصیت امر زامانی
 کنی بر حسن خود شیدا کہ ستر پای جانانی
 کند ہر نوک خرگان تو اندر سینه پیکانی

دران عالم کہ جسم ناتوان خاک درت گردد
 سمند ناز را نجشی پئے پامال جولانی

نه گنج اندر جز داغ و درد و زخم و بیانی
 حبلے را که اندر سر نباشد جز هوای او
 نظر بر نسبت خود کرد و دید از نقش او حاجش
 نگردیدی اگر پامال اغراض گدایانش
 فرید الملتی عارف کنی مصباح مشکوات
 لطافت در نقش میند که هستم شادی ده
 اگر فرمان دهد از هر منع گردش گیتی
 انگشتی گردش پر خون چشم یک نگاه او
 اگر بنیای یابد که بنید نور بزم او
 شوی شیرین سخن چون طوطی مهند از شکر زری
 صد اینجا صدم اینجا کلیسا و حرم اینجا
 بدفری دیده گر نقش پای او ز شوخی با
 چو کرد از دزد دیوان مشیت قهرمان جاری
 خدای پاک بخشید از ازل در بانی خلش
 نیخواهد ز خاک کوی او یکدم جدا گشتن
 بود کمتر که پا از دیده با بر خاک بگذارد
 سخن را مطلق دلکش فرد خوان در حضور او
 بود بے آبروی ما که گویم ابر نیسانی
 کس شد کافری و کرد پیدار سم نو چشمت
 قیامت میشود قایم اگر بر خیزی از تربت
 فری می دهی از شاید بها دیده و دل را

شوی صاحب دل ز سرش اگر سرش دانی
 بر در ساحل از گرداب کشتی های طوفانی
 از آن باج سخن سخن نجس و داو خاقانی
 نیز زیدی بدیم سلاطین جوهر گانی
 امام عاشقان علامه در علم ربانی
 ملاحظت یا لبش گوید که شور هر نگدانی
 کنند اندر خیالش سبعة سیاره در بانی
 نمی آمد برون از کان خود لعل بدخشان
 دل زاهد خورد از گوشه گیری صد پشیمانی
 دهانش از لعابی گردید نوش زباندانی
 بیاد کوی او نگر اگر جویای بر بانی
 و در تعلیم چشم شاهان راعشوه سامانی
 بنام او نوشت از نور خود طغرای سلطان
 که خواهد کرد رضوان بر مزار او گل افشانی
 دم بسمل نمی جنبد بحکم انس قربانی
 برو که تیز دستی سر به تحقیق لبانی
 که گوید آفرین سامع باستیلای حیرانی
 تو ابری نور و در کائنات استاد هلالی
 حلالش کرد و ندان سحر کردن باستانی
 که میگویی ترا فانی که نور العین عرفانی
 اگر چنین رنگ پیدائی و گر چون بوی نیلانی

ہوئے ندید گل اگر او دستہ نہ بندد
 و انم کہ مدارا کند از بندہ نوازی
 بر سینہ اگر داغ بند و ارہ از درد
 سر بردار و باش با حلاص عزیزا

پامال شود سبزہ چو برگش لغزاید
 چون نوبت درد دل بیتاب سراید
 بر آئینہ گردم نبرد رنگ زواید
 ہاجمت عامش کرے تازہ نماید

ایضاً فی محمدتہ

بر خیر و بدین کو کہ شاہ صفی را
 عبد الصمد چشم و چراغ علم الدین
 ای مطرب عشاق بیاسا مطرب کن
 جوئے بدل ابر بہارست ز جودش
 بنگر بہ یقینش کہ ز ہر نگے وحدت
 بیخود شود انکس کہ توانی بغیرش
 اورنگ ز کو تو پے صدر نشینی
 سر نیچہ اواز تو عیانت کہ آمد
 در قحط پرواز دل ہر دام بدورش
 چون مہر کند روز شب بدر اگر ماہ
 در حلقہ خود میکشدش ہر کہ رویش
 در زاویہ ہاشام و سحر و جوی مفت
 آہ کہ چشم ترش افتاد ز رحمت
 آہ کہ کشد از دل یزد و بہ تیری
 از فیض عنایتش نہ شگفتی اگر کرد

در باب کہ کردند جلی ستر حنفی را
 فریاد رس ملک شہیق و ز فیرا
 برکش لغزش نغمہ شب آہنگ صغرا
 آبیت زمج کر مش بجر کفی را
 حلے است اشارات اصول حنفی را
 آور و خیالت بچیان یکطرفی را
 دیہیم ز پائت سر گردون شرقی را
 شیرے چو تو در سلسلہ شیر نجفی را
 سر سبزی امید غم بے علفی را
 دریوزہ کند از در او بے کلفی را
 ما اطلق من سلسلہ العشق نفیرا
 از زمزمہ ذکر تو پس ان دنی را
 پرورد در آغوش یتیم صدنی را
 فرسودہ کند نوک سہام ہنی را
 معشوق بعا شق گلے بے شغفی را

منہاج

در باب

قصیده در ستایش زبده العاشقین قدوة العارفين حضرت
عبد الصمد بن علم الدین عرف محمد دوم شاه فی قدس الله سره

گر شیخ صفی قوت اعجاز نماید
در محمد تش ناطقه مستقام
روشن نشود دیده مردم به تجلی
گر حرف زند منصرف او چه زیادتش
گرچه چو صباست خرابه به گلستان
بیداریت از طالع خفته نشانی
چون بس نگیرد عشق بسا در طوافی
دارد اثری خرقه پاکش زیارت
بنشین که اگر باشکونی دست تو گیرد
ز بهار بخشش نگهش محتسبه را
از نور خدا پیکر او گشت منور
زنگین بے لعل کند جامه مفتی
بے معرفتی مرتبه او چه شناسد
هر دل تحمل نشود چون کند القا
نزد کسی که به بخشش بکرامت بتالش
مستی بساطی ندید روی لبشاق
بس باشد اگر باوصاف خاکش یافت
زیاست اگر زشت پسند و بگا به

همدست مسیحا کند اعجاز نماید
در معرفتش بجو دی ماستزاید
گر چشم خدا بین به عنایت نکشاید
از ماه چه کاهد که سگی بیند ولاید
گل نغمه رنگین چو شب بهنگ سزاید
در خوابت اگر صورت خویش نظر آید
باید همه در حضرت او آنچه نباید
کز شوق فتد کار گریان تو باید
بر خیز که جان بخشد اگر دل بر باید
از پایے در آید چو لبه هرزه در آید
خوشید در خشنده نه کاهد نه فزاید
دندان چو بزهر از سر تشریع نماید
آلوده زبانی به شنایش چیستاید
هر که چو مریم نفس پاک نر آید
پیرایه خلد است که تا خلد بیاید
گر نکست او غالیه در بزم نساید
دیگر پئے جان بخشی آفاق چه شاید
زشت است اگر جانب زیبا نگراید

در خمیش هر سپاوه میتواند کردش
 نقش دل دادش مینو نماید هم در او
 هر خرابی ز تلقینش فقیر خرقه پوش
 سهل از فرمان او چیزی که خدای شکش
 بی توان بودن که بشک نقش پایش دیده است
 میتوان گفتن که آری بر او رفته است
 در تالشهای او قاصر زبان هر فصیح
 در برون ماحیط و بیرون مابصیر
 همت او باو یارب حامی جان عزیز

گر گوشت خورده باشد قاصد صلب نیل
 آب چشم افزودنش کوثر کند بر جان نیل
 هر جوان رند از تعلیم او پیر علیل
 ممکن از پائے او هر نچه دانی مستحیل
 بر نثار و هر گجا از سجده سر نفس محیل
 نازنینی گر شود آماوه بر جبهه لعل
 در نیایشهای او عاجز میان هر عقل
 بر تو خورشید نور ذات با شان جزیل
 چون ز دنیا جانب عقبی زندگوس حیل

قصیده در تالش عارف کامل عاشق واصل حضرت شاه افهام الله قدس الله سره

پر تو افکند بجان شعله نور قدیم
 جلوه حسن ز خود بی خرم ساخته است
 کعبه دوائی بکلیسای دلم آمده است
 پیشوائی دو جهان حضرت افهام الله
 استخوان لشکر تاشومی خاک درش
 نچو گردید گل و دست گدائی بکشاد
 گریبانید و به بیتد کلاه ندیشش
 تا چو اشک نه خد از نظر تربیتشش
 منزل دست بخوابد بکده بی خبر

تا خیال که شد اندر سر شوریده مصمم
 میکند عشق بصدفتنه خدای تعلیم
 چه کنم گر بزم سجده محکم تعلیم
 که رود بی او قافله قلب سلیم
 گر تو خواهی که کنی زنده بدم غم
 بوسه از جانب کوشش مگر آورده نیم
 افکند از سر خود قصه و خاقان و هم
 آب در دیده ز بیتیانی دل در نیم
 اندران گوشت که آنجا نه امید است نیم

<p>تصفیف کند عشق تو عمر نصفی را نماز است بنام تو کریمان حنی را آموخته اوزاک روان نسفی را خواهد بتنادل گوهر خسروئی را فریادی او منظر حق تلفی را از ما خلفی تو شرف ماسلفی را</p>	<p>پیران بتولا تو گردند جوان سال اما جان نکند بذل بدل می فکند شو اندر عدش پیروے کرد که داور باشد خرق کوچه او سره سبیش تا یافته حق بر در او کرد فراموش آتش باش که اندر صلہ بخشند عزیزا</p>
---	--

قصید در ستایش پیشوای طریقت امام حقیقت حضرت شاه قدرت اللہ قدس اللہ سرہ

<p>حبذا فکر ثنائے پیشوائے سچو عدل صورت لغم النصیر و معنی نعم الوکیل سالکان را در طریق معرفت ہر دم دلیل ہر کہ از اندوہ رنجہ تشکل اور اکیل بوسہ گاہ عالم بالا شود خاک ذلیل میکند ایزد براو آتش گستان چون غلیل گر کنی از خاک پایش سرہ چشم غلیل گر کنی از آب چشمش غارہ بروی جلیل تشنہ کام رشوہ ایشار او دریائے نیل در کلامش نکتہ ہا بسیار و عمر ما قلیل بسلان گلبانگ مست و آہوان چشم غلیل داغ او در سینہ برون خونہاے ہر قتیل</p>	<p>نیکند بالائے سدرہ ہمیشین جابر مل قدرت اللہ مجسم آفتاب نور بخش واصلان را در حریم پاک ہر ساعت نہیں ہر کہ از بیدار نالد از پیش فریاد رس ہر کجا پائے نہد ہر ذرہ گردد سرفراز ہر کرا یارے کند از آبروے او میرس ساحرے چون مردم پر فتنہ گویا سازش روشنی آئینہ نور خدا گرداندش ترو بلغ نکست الفاس او فردوس پاک در دہانش نوش بپایان خلق و ج تنگ در ہواش میزند وزیر پایش می نہند در بخش بمرگ مردن زندگانی یافتن</p>
---	--

حامی ہر کہ از گوشت بہر نمخصہ لطف اور انہود پاکس و ناکس تخصیص برورت آمدہ رنجور عزیز خستہ	ماسن ہر کہ امان حبت در آفات عظیم خلق ایدر آئند منج تعزز تقسیم آفخ آفخ کہ رود باز بدین حال سقیم
---	--

قصیدہ در ستایش خلاصہ کاملین سلالہ الواصلین حضرت
شاہ حفیظ اللہ قدس اللہ سرہ

نبام ایزد حفیظ اللہ سلطان ملک خدائے سر ایاہ جتے بکس نوازے چارہ پروازے خیرے کائے دریائوالے عارفے شاہے ولایتی چون علیی مرشدے روشد لریشے نمائے سرفرازی سہر بخشی سایہ اندازے وجہی صالحے صاحب کلاہے واصلی شیعے مراد ہر مریدے خلق ساز طر صیادے فرشتہ طینتے مسند نشینے مجلس آراے خدیو پرتکوت بادقارے کوہ چکینے صفی صوفی سرو فرہے صابرے فردے محیطے عین عرفانے بگوہر ابر نیانے سیرے پر فروغے آفتابے جلوہ افروزے جیلے کائناتی پارسائی معرفت کیشے غرغیے ہوشیارے پیروی مستغرقی پاکے امامی پاکبازے پیشواے مایہ نازے	قلندر شربے بہرین گیتی بیک ہوے کریہ جرم بختے پردہ پوشے آشتی جوے فقیرے انیازے خرقہ زیبے مصطفیٰ آروے مجھے عاشقے مصحف جہاںے قبلہ ابروے سہار نہ رولتے رنگ بوے ہفت بیوے وحیدے محرم رازے خدا کوے بہر ہوے کہ نگذارو بچشم شوخ اندر کعبہ آہوے ز ستر پایہ دروے پوسہ درو واروے ز بالاش مخزن حکمت کلامش سلک کوے بہر انداز تسخیرے پیر تسخیر جادوے ز بالاش جوش ہر بحر و جوش سیکل ہر جوے بزرگ شیشہ از شمعے ز نور پاک مہلوے میرس از دستگاہ اوید اللہی تعالوے کہ گوید از درون او کہ از خون میدہد جوے محبت برویش فتنہ چو پردہ اما و بانوے
--	--

بو که کناس درش بر سر قلیان نندش
 قبله علم و عمل شیخ اجل و اکمل
 گرمینید به خنوعش بنود جائے عجب
 ملک او ملک ملک ملکش العزّة لک
 تو که او بر لب یا کان بکرامات ظہیر
 گز بار و بدعا نش نظر افتد سر نہ
 سیکند بسکه غنی سایل خود را چون خود
 گرمیاش مردم آبی کندش هر که در اوست
 گلشن خلد زویران قیامت بیند
 روئے او مصحف آیات الهی آورد
 تربت اوست که خبر خلد بختد پوشش
 پرده اسے نظرش هفت فلک را داند
 تا پسندیدہ پیران و مریدانش گشت
 غنچه را که فشان به مزار پاکش
 خرقه اش در بر او افسر او بر سر او
 در نگاه همه عشاق چراغ نہ طاق
 هست دریل فنا پرز ہواش چو حجاب
 در تب انداختہ شوقش دل پر خون مرا
 هر که پاکر وہ ز سر آید و خاکش بوسد
 شاہد مشہد قدسی بحال معنی
 چونکہ خورشید شب ذرہ نوازی نکند

لاله می آورد از گلکدہ آتش بر چہیم
 قاطع طول امل صدر مقام تقدیم
 سر اگر بر در آدم ہند ابلیس جسم
 گنبدش ہمو فلک خالقش ہمو حرم
 عفو و اذی کے زندان بجز بات ندیم
 سجدہ فرض است چو خواند مصحف خم
 مثل اورا نتوان گفت در آفاق عدیم
 گر نگاہے فلک رحمت او سوے مجیم
 چون کند بہت او عیش گیتی تقسیم
 دفتر سحر بتان گشت چو پارین تویم
 ہر کہ شد کینفس آنجا و ہوید شہیم
 چشم حملش کہ بود نور نگاہ تسلیم
 گشت ضرب المثل آسایش جنات نیم
 جوید از خندہ او فیض طراوت نسیم
 بوسہ زن بردار و تا جور ہفت اقلیم
 بر زبان ہمہ آفاق کریم ابن کریم
 فلک پیر کہ از موج بدر برد کلیم
 سوخت از گرمی نبض من اگر دست حکیم
 مر حبائے شنود رقد و شب از طور کلیم
 عالم کہنہ معارف ز خداوند سلیم
 مہر او سوختش از غایت احسان غیم

با کمالی که هست ظرف و است
 با خطائے که هست طینت ما
 بگذارد بیک نظر دلها
 می شناسد دورنگ از کیرنگ
 در سر او سر حق انبار
 عارض او که مصحف ناطق
 طینت او که در میان صدف
 همه تقوا از فرق تا بقدم
 در طریقت با نهایک وجود
 والذی الخ او صغیر و کبیر
 چون ز سر ارق سخن سجد
 چون ز تکمیل عشق حرف زند
 صاحب ذوق و حال و جلد سماع
 بان بیا و بسین که بنماید
 شمع در آب گنیه چینی است
 جامه از یب سید بدین او
 فیض عرفان ز نام او پیدا
 خلق او نیست بلکه تسخیر است
 گر خدنگ نگاه اندازد
 اے ولایت کنون بطرز دیگر
 از دل دوست تا دلم روزن

سنگ معنی در آب افکندین
 نه ز خود رفتن و نه شرح شدن
 گر چه باشد ز سنگ یا آهن
 بکرامت نه از طریقی سخن
 در دل او معرفت خرمن
 نام پاکش که حرز آهر من
 رحمت او که ابر در بهمن
 بیشک و شبیه نور حق همه تن
 در شریعت با تباع سمن
 عاشق روی او چه مرد و چه زن
 گوهر ناب ریزدش ز دهن
 دل سنگین شود چو آتش زن
 اثر صحبتش ز خود رفتن
 آنچه از وی نشان دهد گردن
 تن پاکش بر پرده من
 نظراید ز جامه زیب بدن
 نام پاکان ز فیض او روشن
 دوست گردد ز مهر او دامن
 در نیاید بکار صد جوشن
 واجب افتاد مطلع گفتن
 فیض او مثل مهر جلوه فکین

جیندی شلمی کرنی مقامی روح عطار کے
 معالیٰ منزلی قدسی جہلے استوی شائے
 کلیمے عیسیٰ خضرے خلیفے رکن ایامے
 مطیع متقی حق نامے ہادے دینے
 انیسے مولے انس آفرینے سخت پیوندے
 بعشق حضرت خادم نگاہے از تو میخواستہ

فضیلے بایزیدے کعبہ ہول زہر سوئے
 محی الدین کمالے ماسوا سونے بیاہوئے
 جیلے محو محبوبے طبعے شور ہر کوئے
 توئے قادری خیبر کنے بازو ریا زوئے
 کہ اندر خلوتش زاید پرستد مثل مہدوئے
 عزیزے ناتولے خستہ جانے سر تراوئے

قصیدہ در ستائش مرشد برحق نور مطلق محرم اسرار سردی حضرت
 خادم صفی محمدی قدس اللہ سرہ

پر طاموس شد فضا سے چمن
 آتش رنگ شعلہ سرکش
 چشم گویا بحبت زنگس
 ہمہ الماس خروہ مینا
 ساعد سہر گلبن تازہ
 در غلطان و در سے دستان
 گل خندان چمن چمن نافہ
 بیج دانی کہ این بہار چیت
 سہر سگے ز تازہ رویہا
 روح بخشش شامہ مینو
 در صفاتش بیان با قاصر
 چشم مستش کہ زنگس عبادو

زہرہ فر تاب غنچہ در گلشن
 موج آتش ہی زند دامن
 لب خامش بحیرت سون
 ہمہ یاقوت مشکاب ختن
 قامت راست سر و نو ہمہ تن
 شبنم تریوے برگ سمن
 غنچہ شوخ باغ باغ پرین
 وز چہ افروہ رنگ و بوے چمن
 کرد گیتی ارم بوجہ حسن
 شاہ خادم صفی جید ز من
 در ستائش زبان ما الکن
 سینہ او کہ وادی اکین

<p>گر تو چون حلقه بر درش باشی و نشان پیاس جان عزیز از لبش سسے شنیدگر سخنی و در جالش بحشم دل سیدید کوچی او حقیقت کعبه یک نظر کرد و دل ز من بر بود هر مژه راست کاوشی که بنوک نیست ما و اسے من بجز در او نور حق است از قدم تا سر سگ ناچیز بارگاه و یم بعد از نبش ز عهد یاد و هم گر چه فکرم گرفت و دستم مشت خاکم نگا دار ز نفس تا شود آتشم گلستان محو کن در خودم برائے خدا بس که خود کرده غرنیر مرا تا منم باش هر زمان یارم</p>	<p>هر دو از آن تست عدن عدن چه عجب سر بر آوری ز کفن کوه سسے کند لعبت ارمن پیش بت سر نخه نهاد شمن خالق آتش کمال را مسکن نه یقین ماند پیش عشق و نه ظن دوزخش چاک چاک چون دزدن من و ترک دو کون وان مان بنده او شدم بحق دیدن اسے ولایت مرا چه حد سخن نوکنم باز ما چرا سسے کهن پائے می لغزدم برین پلون تا نیفتد بدست باد ارزن بت آذر خلیل و ش لبکن تا شود نور خوردن و حقتن مشکم سهل کن بوقت فتن تا توانی بازم از نطفه مفلن</p>
---	---

ایضا در ستایش مرشد برحق قدس الله سره

<p>حسن تو کند پیکر تصویر صنم را عشق تو در پندت مجذوب لبالک</p>	<p>رقصان کشد از بهر طواف تو حرم را بر هم زند از فتنه عرب را و عجم را</p>
---	---

صورت من بود که معنی او
 گر بجای آن که دوست راه برے
 الا مان از کس که منکر دوست
 ما هر معنی حدوث و قدم
 سر او خود ز سر او مسلو
 بمقامات معرفت شبلی
 فارغ از خوف و بجزر جا
 که شود آه محرم حسدش
 گر به بینی جمال باطن او
 فیض یابد لبین در دل ازو
 دشمن او چو خس در آب روان
 قلب از جائے خود نمی جنبد
 در داو مثل صاف هوش ربا
 ذره باوقار او خرسید
 گوش سخت از زبان او نشنبد
 هر ادلے دے و هر ایمائے
 پیش او هر که آمد از خود رفت
 گر کن آشتی مطیع شوند
 همد بر در تغافل باز
 بر طار از عشق میگوید
 آنچه وارد خفی جلی میند

معنی او بود که صورت من
 نه تو ماند در ان مقام من
 مفرے نیستش بجز دمن
 واقف راز حق ز من تا من
 دل او خود ز نقد او خزن
 بکرامات و انکشاف حسن
 غافل از شادی و غمی زدن
 عشق میخواهد آشتی بچن
 پرستی بدان نمط که دشمن
 رنجو جوهر زهر در معدن
 حاسد او چو خار در گلخن
 سفرے نیستش مگر بوطن
 مے تابش جگر شکاف و دژن
 سرخ با بر و بارش صدمن
 در جنبش نرید چشم شکن
 میکشد سوسے حق بجلیه دمن
 دم از وز و بچوچه و برزن
 ترک و تاجیک و روم و چین دشمن
 بگدازند شمع شان بدگن
 حق او هست این چنین گفتن
 گر بیاید علی ز را میتن

تاثیر بدریوزه دود پیش لب او
 اینجا که کند خواجه صفت بنده تازی
 حاشا که صدف چشم کشاید سونیان
 از گرمی فکرش نظر عشق بد لب
 گرم زند از پاکی خود گل بحضورش
 بر دل نهند منت او داغ اشارات
 آرام دل هر که رباید نظر او
 تا نسبت جان اسدالش درو دید
 از هر چه اشارت کند و گوید و خواند
 حاجب صفت است بسیار پرده جاهش
 گردیده سن آب ندارد عجب نیست
 شائسته بصفالت ز محبوبی و دانش
 یک مطلع پر نور بخوانم بحضورش
 اس نیزه بس از خط سبز تو رقم را
 ایلم ز حال تو به تسبیح در آید
 از پر تو انوار تو نور به سهیل است
 عشق تو چون نیرنگ نماید بنظر با
 هر سو بخواه یوز خود بے خبر افتد
 یکر ابطائے تو مقابل نتوان کرد
 باشد که ز افتاد غم آئی به تبسم
 از لب که بدود تو همه با خبر اند

طالع

واروے دگر جز سخنش نیست سقم را
 باقی نگذارد اثر بایه سجده را
 پاشیده ز انعام بدانمایه نعم را
 وز جوش سماعش اثر فیض نعم را
 خارش لب از زم کند پشت و شکم را
 بر دوش کشد همت او بار ذم را
 آهوبره آموزد از و شوخی رم را
 بگذاخته تب کا لید شیر اجم را
 صد گونه ترقی دهد احسان انعم را
 بادیکه در آخواب بر افکند خیم را
 خون گرمی او در گری پے سوخته نم را
 چون ناز که بر ختم رسل هست احم را
 تا باز کند جانب من چشم کرم را
 و در حرف خطا سلسله دریائے قلم را
 در دل رود از گوش ثنائی تو اصم را
 گر بوی خوش از تاب سیل است ادم را
 هر دم بوجد آورد از غیب عدم را
 از کوکبه خویش چه علم است علم را
 اندازه سیف است روان بخشی هم را
 لغزان هم از شوق تو هر وقت قدم را
 اندیشه خفتن ز شبان نیست غم را

دامن که مگر سویتو افتادنگا سے
 خادم صفی آئینہ الوارِ آلفی
 شوریدہ سرخاک درمیکده او
 جاپافته حاشیه انجمن او
 آری خبرے میدهند از درویش
 اندر دل پاکان حق اندیش مکان نیست
 جنبش تنگن ز مباحات قبولش
 تا خود بر آتش بنهاند به برمش
 هرمت نگریت گایه بنگایه
 هر سو که نشیمن بوزید از سرکوشش
 اکیر فرد تر بود از مرتبه او
 تقدیم تو سل کند از بدیه او *
 گر بالب او نسبت در دے زندهش
 ماصوفی صافی شده رستم بحریش
 گر بنگند چشم دقارش بسفله
 هر دیده که رنگین شده از عکس جالش
 لا گوید از هوش برود نفی وجودش
 نامش چو فراز و بalf رایت وحدت
 خلقش مگر آمیخته لخته بمزاجش
 عزت بخداوندی او داده گواهی
 محراب اجابت شده آن پشت حمیده

هنگامه برافروز تجلا سے قدم را
 کز بهمت او درس کمال است هم را
 با جرعه در دے خرد و ساغر جم را
 در صند جهنم بنود نام ارم را
 بازیرا اگر سازد هنی پرده بهم را
 تا رحمت عامش پذیرفت ندم را
 نازش ز پذیرا سے او حسن شیم را
 چشمه ز نسیم نیست بهر گوشه بشیم را
 کرد از دل هر فرقه بدون رکبش هم را
 بوسے خوش او گلبن تر کرد بشیم را
 کز خاک درش مغز حیات است درم را
 کز حشمت او فرملوک است حشم را
 در نوش به بینی همه خاصیت هم را
 بوسے ز دینه بهشام آمده ششم را
 سنگینه او کوز کند پشت اضم را
 در سوخته دایه بدل لاله حمرا
 در دل نگذارد سر پر دایه نعم را
 با خود بروانجا که رود خیل خدم را
 گر جذب میبوست ز خواص است دسم را
 رفعت لبه افرازے او خورده دسم را
 کز هر سجودش بدعا خواسته خم را

ایضاً در صنعت مہملہ و متلون

مالک ما مالک ملک و علم
 محرم سہر سہر خادوم صفی
 مرہم ہر دل سہر اہل کمال
 ہم سہر او محرم سہر عطا
 حاکم ہر حاکم و محکم او
 دار و درد دل گم کردہ راہ
 ہم دل او مصلح حال و سماع
 حاکم سہر آمال دل
 محمل او حامل حمل صلاح
 والد و ولدادہ او ہر ہمہ
 رہرو و سالار کل دراہ دار
 مسلم و ہم در دل او مہر او
 واصل و ہم کامل و والا گہر
 سور و الہام سہر لا الہ
 حاسد او مروہ و مردود مرد
 محرم سہر دل احسن ^{سہر} سہر ہمہ
 ہمہ او حاسد او آہ آہ
 ہمہ ما مرصد ماسول ما
 مکرم و ہم اکرم و سردار ما

داور ما سرور و الہ ہمہ
 سالک و اہل دل و احسن کرم
 درگاہ او والدہ او را حرم
 ہم دل او عامل علم حکم
 امرو ہم عالم و ماسور ہمہ
 عالم ہر علم کہ دارد علم
 ہم سہر او طرح احساس دم
 حاکم مطورہ حکم و کرم
 گوہر او ماہر محسن اعظم
 ہر کہ دمہ در رہ او کالعدم
 اکہ ہر مسلک و محسود ہمہ
 راجم و ارجم ہمہ رجم و کرم
 عالم دلہا ہمہ اور اسلم
 حاصل او حاصل ملک اہم
 مروہ و دارد سہر درد و الم
 مسلک او مسلک راس لام
 اول سترہ او صد لم
 سہل مرا و را ہمہ امر ہمہ
 طاہر و ہم اطر و روح رجم

شب کوک حرم تو زیاری آلا
 گردیده حقیقت ز وجود تو مباحی
 عالم چه کند گر نکند از تو سوا لے
 نفس است پر انوار ز اللہ جمیل
 انکار نکردست فدا طون ز سیحا
 جز رندی دستی بود کار نبریم
 زاندم که محیط آمده مدح تو زهر سو
 اگر صورت داغی شود از شک چه دوست
 بر حال عزیز از کرم انداز نگاہے
 شرم بکن از بیکیم چون بقیامت
 دلگرمیم از دیدہ سیدار بیقرانے
 بنگر نفسی فزهی نفس و دواکن
 رحم آر که ہستم نظر انداختہ تو
 فریاد ستدیدہ خود گوش کن آنکہ
 خواہم کہ دم نزع بیالین من آلی
 تاکہ بگذاری بشرارتب و تاہم
 بردار ز خاکم کہ ہوا دست نیا بد
 کار دلم افتادہ بنا سور پس از درد
 بفرست سجاسے ہوا داری خام
 اکنون بدعا تو کنم زمزمہ سنجی
 تا نوش لب از لب نوش تو بشور است

و در کتب
 و کتب
 و کتب

اندر عزلی شرح دہد معنی کم را
 نسبت بتو حاصل شدہ عرفان اتم را
 کالائے تو یکسو فکند گنج فیم را
 ہر حرف شنائے تو کہ مرآدہ فم را
 تا حکم تو آموختہ اعجاز حکم را
 نام تو ربود از دل من بیم نقم را
 در ناطقہ نگذاشتہ گنجائش دم را
 نگرفتہ بکف زہد تو دنیا رو و درم را
 تا چند کشد این ہمہ اندوہ سد م را
 نوبت بکافات رسد جرم سرم را
 تا دفع کند خواب شبم جوش شبم را
 کاین زہر در اندام من افتزد و درم را
 پیش کہ برم داورے بخت نثرم را
 داد تو بر انداختہ آئین ستم را
 چون سوختگی دست دہد منفذ دم را
 با داغ درون کاوش سخت است الم را
 دانی کہ سپردم بتو ہر کار اہم را
 مانند شیبے کہ پدر یافتہ عسم را
 تا سہر کند آب کرم آتش عثم را
 با دار تو سعادت اثر ز میج دژم را
 شیرینی تریاک دہی تلخی سسم را

روز دگر بلزہ نیسار و تگند نش
 تر گشت از منی که ز دستش فرو چکید
 سر سبزیش ز سایه سرور و ان دوست
 آرد و گشت هر که بدرگاه او رسید
 جنبش کجا ستون اسید من از کجا
 یافش که در درون من آمد بجوشها
 فرغاب او چنانکه نیاری دروغ گفت
 روزیکه روز کرد همان روز ایزدش
 از سم بے نیازی هر دم بدر گشتش
 بنود شکفت از رخ چون مهر او اگر
 ویرانه که گشت سدا فراتر از پیش
 و اعنه کز وقتد بدرون سیاهکار
 هر دلبه که موی دل آشوب و بدید
 چشم خروس دیدہ چو بروے او کشاد
 هر جا که شد به بکده یا خانه خدا
 دانست گل که یافته رنگی ز روی او
 نیز نگ دلربایے ویر انگیش نگر
 آنکس که دید ز کس مردم فریب او
 هر کش بیایے بوسه بنزد سر بخت سود
 تا همچو آفتاب زیر زمین نهفت
 پیشانیخ ز خاک دما و سپید شد

بنیاد هر که پشتی او پایدار کرد
 ابر سیاه گریه به بندر بگذار کرد
 گردن فرازی از پنجهن شاخار کرد
 از بند هر چه هست و بود رستگار کرد
 پایش بدست یاری خود استوار کرد
 اشکم بآورد گهر شاهوار کرد
 هر آنچه خواست از نهان آشکار کرد
 درویش و پاک و برتر و والاتبار کرد
 پر نیزگار بندگی میگار کرد
 از پر توے سپید همه رنگبار کرد
 سر سبزیش میرس که چون بنوار کرد
 کارے کند که ماه شب های تار کرد
 زلف سیه بر روز سیه تار تار کرد
 چشمے که نم نداشت ز خون رود بار کرد
 دیوار و در به پر تو روے نگار کرد
 ساز ترانه گر بگلستان هزار کرد
 رنگ پریده را به پیرین شکار کرد
 بیماری دلش به تب و تاب زار کرد
 آنرا که پاکبازی او خاکسار کرد
 هر خسته را بروز چو شب سو گوار کرد
 باشد اگر سیاه و سله نا گوار کرد

در دل ما و همه کس راه او
در ولایت سر کل در کمال

منصلح و هم صالح و روح ارم
سکه او در سه و مهر و درم

ایضا در پاری خالص

نازم نگاه او که دروغم فگار کرد
پیر یگان که جو اندیش میسر
رفتم بجاک بوسی و کردم نماز او
در بارگاه حضرت خادم صفی رسید
پرسه کیست آنکسخت آفرید مهر
دل میبرد دست منورم بد لب بر
اندیشه ام ز کامش روز دگر نه ماند
تر دهنم بید و فروختست نامه ام
که دست بر منش دهد ایزد مهر او
هرگز گمان مبر که ز پایش در آورے
شوخی که دل ز دست بیکد سببر دبرد
یارم شد انچنان که فراموش کرده ام
دل خرد لب کند بفرزنده پر تو سے
پر تو بر او فلند که خود سوختش تباب
هر خفتهی که بود با لے شمار بود
با مهر خود سرست چهار آتش چمن
هر سینه را بداغ نهان لاله زار ساخت

نبردلم که چشم سیاهش چه کار کرد
کز آزدوے هر دو جهان بر کنار کرد
هر چند پار سال بستم گیر و دار کرد
روشنی که رو بخداوند گار کرد
خویم دلم ز پر سش روز شمار کرد
هر گونه آشفتی که با بار بار کرد
هر سر نوشت زشت مزاج پار کرد
بخشایش بهن که مرا شمسار کرد
خون گردید آن و دم که خودش شکار کرد
مستی که او بیک سختش هوشیار کرد
چشم مرا بگری خون اشکار کرد
هر روز بازی که بمن روز گار کرد
کز تاب ریزه ریزه همه کو هسار کرد
گل در چین اگر گل از نوک خار کرد
بر خوبی که کرد با بے ابار کرد
آگاهیم نشد که چه با هر حساب کرد
هر دیده را با شک روان آتشار کرد

لحمه درون
درین غنای درت
ببینی که درون
نویسید و بقیام
ببینی که درون

آنجا که از کشودن سدا نخی بکار برد
 گر کرد دیده را بنگا سه برابرش
 از خاک گرم راند بگردون سمند ناز
 دیدار او که ناخن پنهان زند بدل
 هر سو که رخ نهاد بفرمان فره اش
 در هر دلی که ساخته مشکاوسه مهر خود
 بادی که یکدم از سر کوشش روان گشت
 استاد و تامل گفت نپاشید بار پا
 بنگر سونے غنچه به مهر و باشته
 بشنو چکاره اش که بعد رنگ میکند
 باو یوز ششم از چپ و راستم بکن همان
 دستم بگیر که سر کنیم سپهر پیر
 گلگون باد خاک و رت از راسته آنکه

سوراخ مور را بکشایش چو شار کرد
 خورشید را به پر تو سے آئینه وار کرد
 تا خورشید به خاک سم را هوای کرد
 رگهای هر دو دیده بنیاد و تار کرد
 هور از دو سوز تالش خود در بار کرد
 انبار ناز شیشه تر از پائے کار کرد
 کرد از شتاب آنچه دل برد بار کرد
 فرمود گر بابر بیا و بسا کرد
 که خستگی بخون دل خود نهاد کرد
 کار سے که بانگ دلکش توتی و سار کرد
 کاین چرخ تیز گشت بجان دو مار کرد
 از خاک بر نه داشت از اندم که خوار کرد
 تا بود و رفت رخ سو پروردگار کرد

هر از جو ز بند گیت کامیاب باد
 کایزد ورون پرده تر از وار کرد

کایزد ورون پرده تر از وار کرد

از آنکه هوش او بشکری خند در ربود
 بر هر که یک نگاه بگفت ز آشتی
 گم در خود نمود که از من نشان منساند
 بآباد مشک نیز نکرد است هیچ گل
 سازد بهر چاره بچاره بید رنگ
 راه درون دل بنشانناک آشتکار
 شد چشم خنکشان من از تالش آشتین
 شگفت گراز و گل داغی برنگ ربود
 بر خاک مرده که گذر کرد و پاهنسا
 سر سبز و تازه کرد نه سال امید ما
 گر سایه بر فلک بدشت از پے تشار
 بر در نشین او زود بر درے که نجات
 جز آرزوے یک نگش در دلش بدان
 خوشخویش نگر ز خرامش بروی خاک
 پنداشتش که از رخ اوست بر توے
 هر چند ناکسم چو گواهم کنی چه پاک
 هر چشم باز بنیش خود کرد تیغ زمین
 دل میرود ز جوش و واسه بسوی او
 گردون نگر که هر خم کویش سرسری
 شوخی که رنگ یافت ز کمینش بشد
 خوشگرمیش کز آتش پنهان نشان دهد

از او رند و دیده در و باد و خوار کرد
 پاکیزه خوئے دهر خوش و شب نده واکرد
 وارسته ام به نیستی ارفشار کرد
 بوئے خوشش هر آنچه بچین و تار کرد
 خود کمیت آنکه یکدمش امیدوار کرد
 بر هر روان پدید چو فخر سنگسار کرد
 رویش نگار خانه چین را بهار کرد
 کاوش درون سینه بصد خار خار کرد
 جان بخشیش بهر نهان زیر بار کرد
 گر چوب خشک بود پراز برگ بار کرد
 هر گوشه را تبارگی سبز زار کرد
 هر دانه را بخرمنش از یک هزار کرد
 آنکس که خستگیش بسختی تراند کرد
 تنها بهان کرد که با سوز و مار کرد
 گرمه بهر دیده روشن دو چار کرد
 دختور پاک بین که چه با سوسمار کرد
 هر دل ز تاب روئے خود آینه واکرد
 فرخنده آن پیاده که کار سوار کرد
 آشوب روزگار چو گیسوئے یار کرد
 مردم کشی که دست بخون پر نگار کرد
 اخگر نشان و دیده برنگ چار کرد

زین پس بے تو ازین پس بحالست الا
 زندگانیم بهجر تو بحالست الا
 سوئے من ای و انیم بحالست الا
 دیده مشتاقی بیدار بحالست الا

تو نیشی و روز بدیم جان بفراق
 روزی که چند بامید تو در تاب و بیم
 و اور پاک تواند که دلت نرم کند
 پیش دل نگذار که خرابی نکند

تو نه آلی که کنی این همه باور ز میخیز
 زانکه در وعده تو هر مه و سالست الا

۹

پاک است حسابم چو حساب تیر دریا
 آید پی پابوس تو آب تیر دریا
 این طرته کبابیت کباب تیر دریا
 گوئے عرق اوست گلاب تیر دریا
 این است بسو تو خطاب تیر دریا
 زین پس من و شبی زور کاب تیر دریا
 زید برخ پاک نقاب تیر دریا
 چشمان سپیدم چو حساب تیر دریا
 شد چادر امواج حجاب تیر دریا
 تا سبز نه آب است خضاب تیر دریا
 کویت بعد آب است چو آب تیر دریا
 آن طره بفرض است سحاب تیر دریا
 نوش سخنش لب لباب تیر دریا
 از گشته او پرس عذاب تیر دریا

غرم همه در خویش چو آب تیر دریا
 جوشد ز درون گر تو بیانی بکنش
 می ز دل آب و همک ز رشک از گشت
 خوی کرد چو از آب روان پرده بخت
 آهنگ شاکن که دهم بر سر خود جائے
 بنیدم نو دریم و گوید بفسیه بیم
 حکم که کذاب در گوش تجله
 اشکم همه دریا و تماشای شگفت است
 جنید ز و هوش چو هوا کشتی او دید
 عکس خط سیر تو بیفتا و ز ساحل
 هر سر بکف غرق بخون میشود اینجا
 گرمست سر انداز تو از شبیم پر موج
 از آبجیاست چو دریا و هن او
 خون ریخته و سوخته افکند در آتش

هر بحر بر لفظ پراز گوهر معنی است

در این دیوان
در این دیوان
در این دیوان
در این دیوان

<p>آند خون دیده گل افشان نگار ما آوردش آه بر سر خاک مزار ما تار نظر گسیخته ورشته نفس گلگون کند قبا یو آخر محذب دل خود را بوجم تنگ در آغوش خود کشید هر شب فروغ بزم تو از باست محو شمع زنجیر باست بهر نگارش ز پیچ زلف نبود هنوز در سر ما خبر هوای تو</p>	<p>روشن ز آه کرد چراغ مزار ما هنگامه گرم کرد دل پر شرار ما آه از بلائی کشکش انتظار ما خون که ریخت دیده ماور کنار ما خاکه زمان یافت زمین از فشار ما سوز و گداز دل همه آمد بکار ما دود که رفت بر سر جان تزار ما گرد بگرد کویتو مشت غبار ما</p>
--	--

۷
قاتل نگار بست و بسوخته دل ربود
در دست ماناند عزیز اختیار ما

<p>اگر آید دل آویز بخود لرزد دل شیدا بیازارد بجا دوی روان من شود بیل دل آید جگر سوزد بصد افسون نگاه او بت رعنا چو هندوی پروایان خود خونم</p>	<p>غم افزاید بلای ز دستم و زود دایدا حزین دارد بهر خوی بشو آرزو او مایا نیاساید آزارم کند افزون جنونم را ز شور شهادت دوی غم نهان کند پیدا</p>
--	---

۸
غمز این غزل گفتم اندر صفت تازه
که شاید آتش گیرد با کلام و لبر دانا

<p>عشق من حسن تو هر یک بحالت الا گر تو خواهی نه محالست هیا و نه بخوان تو نیائی و بخوانی که نداری سرن عاشق آن به که ز عشق شکایت کند تا که ضبط کنم چند شکایا باشم</p>	<p>وصل من با تو همه عمر محالست الا که دل غمزه را شوق وصالست الا و نه تو ام هر نفس این ریخ و ملاست الا لا جرم ناطقه ام پیش تو لالست الا خود بیندیش که بیدل بچه محالست الا</p>
---	--

۱۲	<p>حقہ لو لوئے لالا برکشا از تکلم ہائے نوشین لبست بر فگن از مہر بر ماسایہ حضر از بوسے تو یابد زندگی</p>	<p>اے لب لعل تو مرجان عرب شور ما دار و عمکدان عرب اے بقامت سر و لبستان عرب گر ببرد و در بیابان عرب</p>
۱۳	<p>شاہ خادم کرد جام پر شراب نسبت ما خاکساران با علیہست قصہ کوتہ کن برواے پارسا ز آتش حسن بر شستہ سوختہ او در آغوش من و من ز بدست جام می ورد دست او گوید مدام روز تماشب از بلائے عشق او چون دعا نازندہ و شناسمش کہ من</p>	<p>غرق آہم غرق آہم غرق آب بو تراہم بو تراہم بو تراہم من خراہم من خراہم من خراہم چون کیاہم چون کیاہم چون کیاہم بے حجابم بے حجابم بے حجاب آفت آہم آفت آہم آفت آہم در غذاہم در غذاہم در غذاہم مستجاہم مستجاہم مستجاہم</p>
۱۴	<p>اے جمال تو بچشم ہمہ محبوب و حبیب میکند معتکف کعبہ فراموش نماز شاہ خوابانی و گر رخس بجولان آرسے منزل وصل تو خلوتکدہ بیخبر لیت در ہر ادینہ کہ از نماز بجبا مع رفتی</p>	<p>عاشق رویتو ہر کس چہ بعید و چہ قریب چون دمد نرگس شہلا تیو انسون عجیب نالہ ہا پیش دو و تا بکند کار نقیب جز تو کس نیست در آن پردہ چہ عاشق قریب صف پر آگندہ شد و بخیر اوقات خطیب</p>

۱۰

دیوان عزیز است کتاب تہ دریا

تاشت سطرہ آب تہ دریا
 اے غازہ یرد تو شہاب تہ دریا
 شوربت افگند خرابی ز تلاطم
 از نوش نیازے بحضور دہن است
 بے شورانا چند کنی زہرہ من آب
 ریزد بدرون ہرچہ کہ خیزد ز درونم
 بیتابی اشک است بہار دل پر خون
 بر کشیدیش از چنگ بالبت عجب نیست
 شد رخسہ گر خانہ اواز بے عشاق
 صہباتر وہ بر زورق و براب فرد بخشت
 آب دہن افگند بہ لعل مسی آلود
 در بحر غمت غرقم دستم بظاہرہ
 فرعون مشوراز ہد خود من ز فرید پیش
 گریاد زند بر سر او چنید آہ

پہچہ بخود اسواج ز تاب تہ دریا
 ہر قطرہ خوے قطرہ تاب تہ دریا
 نگر نفسے حال خراب تہ دریا
 چون رشخہ ز شبنم بجاہ تہ دریا
 از شورش فرعون و عتاب تہ دریا
 جز جانب خود نیست آب تہ دریا
 طغیان آب است شباب تہ دریا
 بر عکس بہین چنگ رباب تہ دریا
 اسکندر اگر ساختہ باب تہ دریا
 ہاں مردم آہے و شراب تہ دریا
 نیلو فراز و یافت لعاب تہ دریا
 خوش عالم آب است بخواب تہ دریا
 آہے است خجاک چو سرب تہ دریا
 باران کشد از گرد طناب تہ دریا

۱۱

گفتار زبان جوش درونست عزیزا
 موج است نمودار شباب تہ دریا

اے جمالت نور و بریان عرب
 خال خسارت عجم را آیتے
 ہر دو چشمت سحر عین نہد و چین
 سوئے من بفرست بوسے از کرم

تازہ بر روئے تو ایمان عرب
 عارض پاک تو قرآن عرب
 ہر دو ابرو تیغ عریان عرب
 اے خط سبز تو ریحان عرب

۱۴	دل زو ستم برو جانان عرب	۶
کرد گل شمع صفت سوزنانی شب از محبت دل معشوق بخود می پیچید میسزد هر نگهش دل بادایه جادو ز ابد آن ساغر می نگیرد دست نازک هر که این می بخشد عیش بدوش نهند از رخش نور خدا در نظرم می آید	میرود بر سر من اینچندانی شب آه من کرد و درویش و دانی شب میکند هر سختش حل معانی شب کافیه گر یلاست نشانی شب ترشوی گر نمکنی جریده نشانی شب خط سبز است خط سبز نشانی شب	
۱۵	ترک مردم کش ماترک ستم کرد غریز کام دل خوش نشان تا توانی شب	۷
چند گویم بتناسه تو یارب یارب شمع را در زبان است به بخت بهشت دل سرگشته ز سودای بلا سیگوید از جفا که نگه مشوخ تو آوخ آوخ ای بت این طره که از برهنگان می شنوم تو و باغیر مدار از غراموشی من	خوی من گشت ز سودای تو یارب یارب از فروغ رخ زیبای تو یارب یارب در خم زلف چلیپای تو یارب یارب وز بلا که قد بالای تو یارب یارب هر نفس گرد کلیسای تو یارب یارب من از دست ستمای تو یارب یارب	
۱۸	رو به بنابه غریز که توان همه وقت میکنند وعده خدای تو یارب یارب	۱
حق اگر هست صورت یار است مرشدم کرد یک سخن تلقین هر که عاشق یا جالش نیست لغوه بردار تا شوی سردار	باطل است آنچه غیر دلدار است که دو عالم بر آینه دیدار است کور به چشمم او که بیکار است که مقام وصال بردار است	

آه از شوخی مردم کشی و کافریش چشم بیمار تو پرسد که کدام است طبیب

۱۴ اگر به بنیم چو عزیز آن مه تا بنده شبی
دانم آن شب شب معراج و بنام بفضیب

در طربگاه وصال تونه روز است و شب
نور و ظلمت بهم آمیخته از رخ و زلف
باید ادلیست که خوشوقتی فردا است
ماه و خورشید کجا بر تو حسن تو کجا
گر به بینی رخت از یاد رود روز و شبش
شب بزدان بری و روز مسلح آرس
پیش گم گشته حال تونه روز است و شب
ورنه شایان مثال تونه روز است و شب
چون کند جلوه جمال تونه روز است و شب
محرم سر کمال تونه روز است و شب
هر که هرگز بخنیاں تونه روز است و شب
غیر ازین در مه وصال تونه روز است و شب

۱۵ آه در دول سینه تاب چه پرسی ز عزیز
فارغ از بچ و ملال تونه روز است و شب

اے بلند از شان تو شان عرب
از تو ناز و بر عرب هر کشور
میدد از کاوش عشقت خبر
خال رخسار تو مهند و حاشی
بے نعمت این دل چکار آید مرا
جان ما خاک عرب از شوق باد
پرتوئے در کلبه با صسم فلک
تا وجودت ازان پاکیزه خاک
سیر می سازی زاب کوثرش
آسمانها زیر فرمان عرب
هر شناسی هست شایان عرب
حیدا خار غنیمت لمان عرب
ترک چشمست تا مسلمان عرب
کاش سگرددید قربان عرب
خاک تو گردد گر جان عرب
اے رخت شمع شبستان عرب
هر دو عالم هست احسان عرب
تشنه گر میرد بیدان عرب

چون نه رفصم بخودانه اے عزیز

شاز از مویشو صد چاک بسینه پس سر
 پائال تو همه سبز و گل خواهد شد
 نیزند کاکل تو حلقه بگرد عسارض
 گر قبائے تو همین جلوہ گرمی بادارد
 گرچه هر دم کند آزار و گر خسته ترم
 سنبل از مویشو سودا زده بر خاک افتاد
 مهر ازین پس تواند که بنجا کش فلکند
 و مسدم چشم ترا مصحف رخ و در نظر است
 گر بهنگونه رخت پیش نظر ماند مرا

آئینه پیش تو از روئے تو حیران شد نیست
 رنگ و بویشو بهار چستان شد نیست
 این رگ بر محیطه تابان شد نیست
 اے بسا حیب که صد چاک بدان شد نیست
 از تو لاسے تو هر مشکلم آسان شد نیست
 غنچه از بویشو بخود شده خندان شد نیست
 شبنم از جلوہ دیدار تو گریان شد نیست
 ناسلمان ز جمال تو مسلمان شد نیست
 کوکب طالع من مهر و خشان شد نیست

۲۲

زندگانی بخیالت گذرانید عزیز
 چشم دارم که دم مرگ بایان شد نیست

۵

پهر شکله و هر شائے خبر اونیت
 چو زخم است او خبر او مرهم نباشد
 ز اول تا با آخر هر چه دانی
 دلیل او نباشد خبر وجودش

پهر جسے و هر جائے خبر اونیت
 و گرد و است در پائے خبر اونیت
 پهر وقتے و هر آسے خبر اونیت
 بهین اودا که بر پائے خبر اونیت

۲۳

عزیزان و احسند اصل اشیت
 مراوینے و ایالے خبر اونیت

۶

آتش دل را دغان دیگر است
 گرچه سرتا پا بسوزے شمع شان
 شعله می یافتند ز دل اندر جبگر
 نام پاک عشق می سوزد زبان

عشق را سوز نهان دیگر است
 سر فلکندن استخوان دیگر است
 عاشق این داغ جان دیگر است
 ذکر خیرش را زبان دیگر است

۲	ہمہ نور محمد است عزیز بس بسین نکتہ اصل ہمار است	۱۹
<p>دلے جائیکہ تو ہستی خدا نیست کہ ہر نامے نشان ماسوا نیست گرت عشق جمال مصطفیٰ نیست کسے کز عاشقان مبتلا نیست</p>	<p>اگرچہ کینفس از تو جدا نیست اگر بجز و شوی بیشک بدانی درین کثرت نہ بینی رسد وحدت علاوت ہائے این غم در نیاید</p>	
۳	غیر از امانہ پر خون است توحید بجز درد دل اینجا رہنا نیست	۲۰
<p>مکہ اینجا است مدنیہ اینجا است ہم ز عشق است اگر گردش است پاک از علت و خالی از خطا است فہم این طائفہ از وہم جدا است</p>	<p>ذرہ در دل اگر عشق خدا است در تو بیتاب شوی و بروی فعل عشاق ہر گونہ کہ بہست سہر این قوم نداند ہر کس</p>	
۴	روز و شب مابلو افیم عین ز کہ در مرشد ماسکن ما است	۲۱
<p>از گل روئے تو ہر خانہ گلستان شد نیست عالی از سر تو بے سر و سامان شد نیست ماجرایست درین پردہ کہ بر جان شد نیست و اعناسے دل مار شک خیابان شد نیست عیسیٰ زرد تو مالوس زرد مان شد نیست شمع فانوس بشکونے تو عریان شد نیست سرو از سوز غمت سرو چہرہ اغان شد نیست</p>	<p>سرد بالائے تو از ناز خرامان شد نیست زلف مشکین تو بر چہرہ پریشان شد نیست پردہ چشم نقاب رخ جانان شد نیست میشود سبز تر از تازہ بہ تازہ غم تو وائے صد وائے چہرے تو ز حال و گران تا بہ بینی کہ چگونہ بغت سے سوز و گل چہ اخون بخورد رنگ و گرمی میند</p>	

۲۸	بیچ دانی که عشق چیست عزیز بیخودیها و خود نمائی با هست	۱۱
زهر سو پار سائے مبتلا خواست فراوان نکتہ حاصل شد ز خالاش بهر دین و پیر ملت قطب کن خرابی با پدید آمد ز چشمش مقیمان حرم بستند ز نار - حلاوت هائے معنی در لبش بود طریقے کرد پیدا هر نگا هوش پئے افشائے ستر آشنائی تماشائے خود اورا کرد بے خود	ز حسن او هزاران ماجرا خواست ز خط مضمون تغیر تقنا خواست که از شور و طهور او چپا خواست بهر جانب زمستان فتنه با خواست زهر تار و زلف او بلا خواست تقسیم کرد و شور ما سوا خواست زهر غمزه صدا فسون جدا خواست ز انفاس خوشش با صبا خواست از آنرو این همه چون و چرا خواست	
۲۹	عیز ترا آه از بیتابی دل منیدانم که این درواز کجا خواست	۱۲
نور احمد به حقیقت متجلی ز علیست دیدن دوست عبادت که پیغمبر فرمود آفتابیت تبائی که در خند شب و روز اوست آینه و محبوب خدا صورت پاک	انت منی و انا منک ز آثار علیست نگر آن روی و رخشان که جمال زلیست منکر و چکیس آن نور و لے هر که لولیت حق بنوار دین آئینه بے مثلیت	
مرشد برحق ازین راز خبر داد عزیز		

<p>تا کجا ذکر محبت است عزیز این حکایت را بیان دیگر است</p>	<p>۲۳</p>
<p>هر جسم که هست زنده از جان من است بر طایر عرش پاک ایوان من است کفر نیست درین سخن که ایمان من است هر غمزه و ناز و هراوان من است</p>	<p>من نشان محمد و جهان نشان من است من خود حقیقتم بروغم ز جهات آنجا که منم نه ذات گنجد نه صفات خود غشتم و خود عاشق و خود معشوقم</p>
<p>گر لفرقه هست ز اسم است عزیز خبر من نبود هر آنکه سلطان من است</p>	<p>۲۵</p>
<p>کجا روم بکه گویم که ماجرا نیست نه ز ایدم که تو انگفت پارسا نیست نه در احاطه در آیم که ماسوا نیست که سرگم شدن بنده در خدا نیست</p>	<p>نه کافر نه مسلمان یقین ما نیست نه ملحدم که مرا ملحدی بکار آید نه از جهات بروغم که خود محیط منم نه بنده ام نه خدایم بحیرتم بسگر</p>
<p>عیز هر چه به بینی وجود یک ذات است حقیقتی که بمن گفت رهنا نیست</p>	<p>۲۶</p>
<p>چون حباب گم گشتن طرز آشنایهاست عاشقی و معشوقی هر دو خود نایهاست بندگی خود کردن معنی خدایهاست در طریق مارندان شیوه رسانیهاست</p>	<p>بیدلی و بیثباتی عین دلرباییهاست پدیده میدرد معشوق دل بهید عیاشی هر چه هست در صورت از وجود یک نور است طایف حرم بودن سجده صنم کردن</p>
<p>اسب عزیز فارغ باش پند عاشقان بشنو کفر عشق و زیدین شان پارسایهاست</p>	<p>۲۷</p>
<p>که نظر سوز پارسا نایهاست</p>	<p>در حال تو آن صفایهاست</p>

دیدار خدا و دید پییر شب معراج تا حشر کند نکبت او غالیه سالی گردید زمین چون فلک از نور جانش سر سبزی جاوید قدش داد بطوبی حل کرد خطش معنی الله جمیل چون مردی دید سر پاتن پاکش	تصویر تجلی شده اندر شب معراج اسی صل علی سوی معبر شب معراج هر ذره درخشید چو اختر شب معراج نوشی ز لبش یافته کوثر شب معراج در مصحف پاک رخ نور شب معراج از پر تو جان گشت منور شب معراج	
۳۴	سلطان ابو الوقت چو او کیست عزیزا جایش بنگر در درو سبتر شب معراج	۲
سوختم سوختم این سوزنمان را چه علاج فرض کردم که تو از پرده نیایی برون مرض عشق محالست که پنهان نماند گرچه حسن تو بهر خسته مدارا نکند گوشت کعبه مبارک به تو زاهد لیکن گر ببرد ز غم تست با نضاف بسنج	جانم آتشکده شد آتش جان را چه علاج رخنه پروازی صاحب نظران را چه علاج آه اگر ضبط کنم اشک روان را چه علاج خود بخود این همه آشوب جهان را چه علاج ناوک نازبت سخت کمان را چه علاج در گمانت زاجل هست گمان را چه علاج	
۳۵	چشم مستش نکند گرچه فکاس به عزیز شوخی و ساحری و غره آن را چه علاج	۳
نیست مثل یار من اندر جهان نازک مزاج طرف خود بینی بجز خود از همه نا آشنا او همه گلگون قبا و من همه بلبل نوا جز اشرت مردم چشمش منگوید سخن	تند خو بهنگامه چو نامهربان نازک مزاج نکته دان شوخی میان دلبران نازک مزاج من چنین افسانه گوئی او چنان نازک مزاج کرد بیماریش مثل ناتوان نازک مزاج	
دل چر اوادی بخیر ترا ساده تر کی را که هست		

۳۰	هر که عالم شد و بنیات را زبے عملیست	۱۳
میکنم سجده بسویت که نمازم انیست بسته کسلسله زلف گره گیر توام چشم آنه صفت شد و بنید هر یک بخیر از تو نیم جز تو نبینم به وجود	من نیم بلکه توئی راز و نیازم انیست از ازل تا ابدم عمر و رازم انیست گشته ام عین حقیقت که نیازم انیست در خودم محو تا شای تو رازم انیست	
۳۱	زنده هستم بتو هر دم که توئی جان عزیز گشته ناز توام شاید نازم انیست	۱۴
در جمله کائنات یزیک وجود نیست هر صورتیست آنه دار ظهور او سیر کن آشکار ز وجود و جود اوست در کعبه نیز قبله جانم جمال اوست	بے صورت محرم سل شهود نیست جز بر صطفا در آدم و در شیث بود نیست خود کیست آنکه بر در او در سجود نیست مقصود من جز او ز قیام و قعود نیست	
۳۲	نور خدا بصورت او بشکرد عزیز روشنی که بر لب او جز در وود نیست	۱
الغیاث از چشم پر خون الغیاث ز گس او آهوان کعبه را آن تبسم کز ملک دل می برد گرچه آن لیلا است در محل هنوز کاکل او مویبو دام بلاست بوسه آن خون کرد پلوسه را	و او را ز سینه بیرون الغیاث می کشد هر دم با فسون الغیاث بر لب او گشت مفتون الغیاث عالمی گردید مجنون الغیاث کرد سودا سئ سرافزون الغیاث از شراب لعل میگون الغیاث	
۳۳	گشته حسن تبانم اے عزیز میکند از من فلاحون الغیاث	۱

تذکرہ پاکر دہ بون شور قیامت شور سے دگر انداختہ در عالم بالا	بالا روسے قامت رخا شب معراج حسن خط و خال رخ زیب شب معراج
۳۹	چشمے کر زما زاع سطر یافت عزیزا در کا کل او کرد تماشا شب معراج
۴۰	کشتہ آرزوست جان عزیز خاک پاک در تو گردد کاج
۴۱	مید فسم و ہر دم بت غم چو عزیزم پیمبر مارفت بگردون شب معراج
۴۲	چہیل برا محمد شدہ نازل شب معراج بگزشت ز پاکان بنازل شب معراج

۳۶

پارسا کش زند مشرب نوجوان نازک مزاج

۴

بیرون ز حیت بازده مسد شب معراج
در تو را صد کم شده احسن شب معراج
تا رفقه و تا باز پس آمد شب معراج
گر دید در آن حلقه مقید شب معراج
اندوخت از و عیش منهد شب معراج
چو شد عجب رحمت سجد شب معراج

بالا سفلک رفت محمد شب معراج
بسوی بنی حق گشته هویدا ز جمالش
تا رفقه خبر آمد بزیای زشتا لیش
محبوبی مطلق بکیند خم زلفش
فردوس که انداخته شورے بدرونها
در خویش نگنجید وز کونین بردن رفت

۳۷

سلطان رسل احمد مختار عیتر
در عالم لاهوت علم زد شب معراج

۵

می زید خسته بانعام تو هر دم محتاج
اے بیگ گردش چشم تو دو عالم محتاج
اے بطل علمت عالم و آدم محتاج
چند باشد بنظر دیده پر غم محتاج

ای بنوش لب تو عیسی مریم محتاج
خبر دیت با من افاق نباشد حباے
سایه بر سرم افکن که شنا گوئے تو ام
مردمی کن که ز میدان تو گردد بینا

۳۸

سر مرچشم عیترت غبار را هت
اے بناک قدمت عرش معظم محتاج

۶

جبریل امین دید خدارا شب معراج
همیسات زبے پوشی موی شب معراج
سجده لبش جان بسجا شب معراج
بالید بخود عرش سلا شب معراج
محبوبی آن روی دل آرا شب معراج
افسو نگری ز گیس شهلا شب معراج

در صورت احمد ز تجلا شب معراج
ببخود شد و نالید ز دیر ارجمالش
هر چند که وارو لب جان بخش میجا
تا عزت او کرد سلفرا به تعلین
دیوانه خود ساخته حور ان ارم را
در چشم کواکب بنظر خواب ز لبت

۴۴	یک نظر کن کر غمت دارد عزیز چون شفق چشمان بینا شام و صبح	۲
از زحمت قفسه بستان طبع دلبر اما جراسے عشق میسر من و بیابانی که دل داند آه ماکرد و زویش اثر سے می کشد و ز خدا نمی ترسد کشت و دارد سر و بکشته خویش	نام پاک تو در دهر صبح کیف یاتی الحال فی التشریح اندر حنا رنج من التصریح آن عالمے یقول بالتلیح قلت اسنے اموت قال صریح اکفنا یا عیون جاء مسیح	غزلم چون شنید گفت عزیز ان ہذا البیان لیس فصیح
۴۵	غزلم چون شنید گفت عزیز ان ہذا البیان لیس فصیح	۳
اے آمدہ از شوق جمال تو بن روح از جنبش سوداے تو بخود ہمنہ قالب در وصل تو دل بے خبر افتد ز تجلی از چشم قدم تو شود خاک نشین جہم جوشد کیمناے تو در سینہ من دل برپاے تو افشاغم و در خویش نہ کنم	در شش حبت از جوش تو ہنگامہ فلک روح در خلوت اندوہ تو با خود بہ سخن روح در ہجر تو آرام نگیرد و بدن روح بر بوسے ہواے تو پردگر و چمن روح سوزد بتماشای تو در سپیکر من روح باز آید اگر در بدغم زیر کفن روح	بنگر ہمارا نفسے سوی عزیز می تا چند ز عشق تو شکیب بچمن روح
۴۶	بنگر ہمارا نفسے سوی عزیز می تا چند ز عشق تو شکیب بچمن روح	۴
اے جمال تو نفس یافتل گر بھلم کشی و مگر بعتاب ترک چشم تو ہر دم از مرگان	ایروان تو کب لہ ارواح خون ما بر کمر شہ تو سیاح می زند بر دلم سہام و طاح	

بدون کرد خدا آئینه نور و جمالش
هر آنچه که شاید ز مقام و ز مناسک
مستشو قه رنگیست که دیوانه شود روز
از ثم و فی بر فلکش مرتبه دادند
نادید در هر رفت که بیرون ز مکانست

باروز از ل گشت مقابل شب معراج
گردید کعبه همه حاصل شب معراج
بر دارد اگر پرده ز محل شب معراج
کردند قیاس همه باطل شب معراج
بے مرط و فرسخ و منزل شب معراج

۴۲

چشم است عزیز که به منجم بدل اند
از روشنی هر شد کامل شب معراج

۱۰

عالم همه گردید گلستان شب معراج
خاک عرب از جوش طرف شد همه سر سبز
از خرمی و پاکی و رنگینی و خوبی
هر ذره در خشنده شد از نور الهی
محبوب خدا یافت مقامی که محبت
بگوشت ز افلاک و بدان پایه کردانی

آمد بزمین روضه رضوان شب معراج
بشگفت بهر جا گل ریحان شب معراج
اندوخته گیتی همه سالمان شب معراج
هر گنج زمین گشت فوران شب معراج
بردش بدر از عالم امکان شب معراج
جبریل زدش دست بدان شب معراج

۴۳

هر گونه کلمه که نهان بود و عزیز
کردند بر و خاتم آن شب معراج

۱۱

ای زبوت خون دل ما شام و صبح
و خطا و غال تو نهان کفر و دین
مهر و مهر و روشن زبوت روز و شب
تا کیم سوزی و کس باز م بکشی
از کرم یک شب بخواب نابیا
تا بیا سایه بر پانے تو

دود و داغ او ست این یا شام و صبح
از رخ و زلف تو پیدا شام و صبح
وز دست بشگفته گلها شام و صبح
می شمارم شمع آس شام و صبح
نام تو و رد است از شام و صبح
مرگ می خواهد سیاه شام و صبح

دل ربهوی شکستی و نکردی در دوش
روزگار سے منی تو یکدل و یک جان بودم
آبرویم بخرابات نگه دار و مرین
کرده ام پاسه ز سر از سر سو دازدگی
آه تزدیر که خواهی تجسایل کشتن
خیزستانه و باده و پیمانہ بسیا

این قدر جور نه بود از تو گمانم ای شوخ
نیک بشناس که آخر نه همانم ای شوخ
بنده بارگه پیر مغسایم ای شوخ
بو که خود را بحضور تو رسا نم ای شوخ
چند پرسی بستم نام و نشا نم ای شوخ
ورنه بر چرخ رود آه و فنا نم ای شوخ

۵۰

من و در حسرت دیدار تو مرزن چو عزیز
ترک این حوصله هرگز نتوانم ای شوخ

۴

سحر چشم تو فرو بست ز بانم ای شوخ
خون بجوش آیدم از بهرن مو سے و چه عجب
تیغ بکشد که بر قصص آمد نم را بینی
خورم آن وقت که فایغ شوی و ناز کنی
در خیال تو ازین دایره بیرون رفتم
قصه در دودل از شرح بیرونست میرس
یکدم از پرده بیرون آ که زوالا نظری
گفته بودی که فراموش نخواهم کردن

حیرت حسن تو شد مهر و بانم ای شوخ
گر حدیث تو نیاید به بیانم ای شوخ
تو چنانی و من خسته چنانم ای شوخ
می کشی زار و نه بینی که جو انم ای شوخ
لا سکان گشته لبشوق تو سکاظم ای شوخ
بگردیده خونابه فشا نم ای شوخ
مردمک و از بچشت بنشا نم ای شوخ
یاد کن یاد که هر لحظه تپسا نم ای شوخ

۵۱

کرده ام عهد که حق را پرستم چو عزیز
گر دهم عشق تو از مرگ اما نم ای شوخ

۱

احمد را صورت مقصود احمد بود احمد بود
کمال باطن و ظا هر جمال اول و آخر
چیدانی بهرین معنی که نزدست لایعنی

نبود از حق نشان در بود احمد بود احمد بود
همیشه بچنین موجود احمد بود احمد بود
بشکل عابد و معبود احمد بود احمد بود

	<p>ناک راه تو مایه اشباح جز نگاه تو نیستش مفتاح نبرد زاهد سے طریق صلاح</p>	<p>باد کوئے تو ہستی جانہا ست حرم اللہ گرد سے دارد از تو گر چشم رہزنی نہ بود</p>	
۱	<p>باد مرگ عزیز درخسہم تو در غم شست جلد عیش و فلاح</p>	۴۷	
	<p>باز کے گرد انداز کوئے تورخ نہیت نہان زیر گیسوئے تورخ گر نہ بد سلطان بزانوئے تورخ در میان حلقہ موسیٰ تورخ گر کند سوی ہو ابوئے تورخ فتنہ گر یا بد زابروئے تورخ</p>	<p>ہر کہ جانش می کند سو تو رخ آفتابے ہست اندر سایہ گرد بالش در و سرا فراہش چون حلب و زنگ آید و نظر خطر گرد و شبہم از لطف نسیم عالمی از خون مردم پر کند</p>	
۲	<p>بر کف پاسے نواے جان عزیز شاہ می مالد چونند وے تورخ</p>	۴۸	
	<p>زلف ہندوی تو سرکش شہلای تو شوخ غزہ نامی دل فریب چون سراپای تو شوخ عشق اندر سینہ پر خون کند عای تو شوخ می شود از لبے حجابی نست مینای تو شوخ</p>	<p>اے سراپای تو دلکش ایوانی تو شوخ عشوہ بجان فراہت بچو بالای تو خوش حسن اندر دیدہ حیران نماید روی تو گر بوسہ روی خوبت گرد آغوش کشت</p>	
۳	<p>تا کجا شوریدہ سرداری عزیز خستہ را اے ہر انداز تو خوب وای ہر ایامی تو شوخ</p>	۴۹	
	<p>از برای تو شب و روز بجانم اے شوخ تو ز من غافل و من جز تو ندانم اے شوخ</p>	<p>گر چہ در عشق تو رسوائی جانم اے شوخ ختم شد بر تو دلازاری و بے جرم کشی</p>	

۵۵.

حق است عزیزانچہ شنیدم بحقیقت
اکو از انا آمد ز هر سوے محسوس

۵

خستین غمزه کز چشم آفریدند
نظر کردند بالاسے دو ابرو
طلسم ساختند از سپیکر خاک
است از پرده اسرار گفتند
چنان پرشد جهان از نغمه عشق
گروهی را فرستادند در دیر

بدیده رو سے خود بے پردہ دیدند
رقم از قاب تو سینش کشیدند
در آدم روح قدسی را دیدند
بلای از عاشقان هر دم شنیدند
که پاکان جامه با برتن دریدند
گروهی را یکعبه بر گزیدند

۵۶

عزیز از هر چه اندر کائنات است
خدا بیثان بنور دل رسیده اند

۶

دل رتاشائے تو دیوانه شد
حسن تو از نور قدم آیتیت
جان نبرد کس که در افسون گری
هر که ترا دید به پیمان عشق

کعبه از تصویر تو بت غایب شد
شمع ز دیدار تو پروانه شد
نرگس بادو سے تو افسانه شد
رقص کنان بر سر پیمان شد

۵۷

میل به تقویٰ نه کند چون عزیز
هر که ز چشمان تو ستانه شد

۷

دله داشتیم بیکلای تو شد
ندامت که ایمان چو کفر چیست
ستایے که بود از حواس و قرار
چگونگی که عشق است مگر چه کرد
نشانی نماند از سراپای من

سرے داشتیم خاک پائے تو شد
گرامین بود هر آن فدای تو شد
همه عمارت یک ادای تو شد
گلنیز و انغ آشنای تو شد
سراپای من رونمای تو شد

چونورش در ظهور آمد بعشق خود بطور آمد	کیم و آتش بکے دودا حسد بود احمد بود
۵۲	عزیز انعامشون پاکم کیمیل از دست غیلم انیس جان غم آلودا حسد بود احمد بود
شوریدہ سری اولی آن را کمرے دارد مشتاق جمال او میرد بوصول او در عشق تو می نامم اسے فتنہ گر عالم ہر جا کشد آزارے ہر سو سر بارے اسے دایہ زنا کامی باخون دل آشامی خون گشت ز آزارم بچار دل زارم	زان رو کہ نگار ما از دل خبرے وارو باشش ز کمال او در خود اثرے وارو از خستگی عالم ہر کس خبرے وارو دیوانہ دلدار کی ہر دم خبرے وارو کے این ہمہ بد نامی چون من در گے وارو صدر خند بدینہ ار می از رخنے گے وارو
۵۳	اسے شیخ بناوانی تا کے بجرم خوانی بگزر ز عزیز ما کو نیز درے وارو
دیدہ بادیدہ آشتا باشد دیدہ بنید ہر انچہ دل داند ہر کہ در دے نباشد این وصف نور حق در فراست مومن	گر چہ دل نیز رہنا باشد دانش و نیش اصل ما باشد آدمیت در و کجا باشد از ہمین ہر دو دعا باشد
۵۴	انچہ دانست و دیدہ گفت عزیز غالباً خالی از خطا باشد
اسے صورت ما آئینہ روے محمد خود قبید ام و سجدہ برم پیش خود آرسے ہر ذرہ من شور انا الشمس بر آورد سرتا بقدم دیدہ شد م بہر تماش	از آئینہ ما بنگر سوے محمد مجوم بخیال خم ابروے محمد از لبکہ شد م خاک سر کوے محمد تا ز م اثر زنگس چاہوے محمد

شد علال ما حرام پارسا روز ازل
کرد از سوز محبت پر هوا می آن لبش
ساقیا عاصی که بولیش فکر آن جامی نماند
گل زمین گروید سگستان اگر پایش فساد
الحذر زاهد چه می پرسی ز شوخی با سواد
دوش چشم او نظر با علقه گیسو نداشت
عاصی را از نگاه و از تبسم می فریفت
نوشت عاشق شوریده سر خیز گریه نیست
داشت بر اختر شماری ذوق جام می شبنم
کس ندانست آنچه مابا کرد حرمان روحصال
یک نگاه تیز او چون قطره کرد از گداز
باد می نوشیم و می نخشیم و میریک مشربیم

دخت رز با ماد هم شایق و امن چاک بود
در نه تنی از بے نوا سپو کجکاداک بود
بود سودا در سر با ناسر اوراک بود
سبز تر شد از زمره دهر کجا غاشاک بود
هر که با تقدیر در بر هم زنی بیساک بود
آه و چین را سر سودا بدان چسپاک بود
ترک سن اندر گذارد ای تبسم چالاک بود
چشم از جوش طرب در وصل هم نمناک بود
طایر مکنر فلک اندر نگاه هم نمناک بود
در دل شب کاکلش مار ویش تر پاک بود
آفتاب بے راکر نور دیده افلاک بود
پیر مایا بود هر دم مانع امساک بود

زرگس از عالم برآید بعد مردن ای عجز
بس که چشم نمناک راه خواجه لولاک بود

۱۸

۶۸

یک دم نشود غالی پیانه چنین باید
و جوش انا للهم و یوانه چنین باید
شد ختم بناموشی افسانه چنین باید
گریان بگذر آید پیروانه چنین باید
در مشرب مارندان میخانه چنین باید
در سینه غم عشق است ویرانه چنین باید

کرد سر خود کرد و مستانه چنین باید
هر چند که آنگاه هم شوریده و غمراهم
سر به بگویم کرد افسون نگاه او
چون شمع برافروزد شب تاب سحر سوزو
صد دید و حرم جوشد از پرورد و دیوارش
در دیده رخ یار است معموره چنان زیبار

حقا که عزیز از کنون بزرگ بجای شرم

ہرچہ هست آن ہمہ عشاق تو از تو نگرند بر جمال تو اگر باز کشاید نظر سے گر نثارم بسجود در جانان عجب است از طوفانی کہ کند کافرو مومن کویت جمع ہرگز نشود عشق و سکون یکدل	در علم عشق تو امر و زہد را ماند چشم صاحب نظر از اشک بدیرا ماند داغ پیشانی من باید بیضا ماند نگاہ با کعبہ و گاہ بہ کلبہا ماند آتش و آب محالست کہ یکجا ماند	
۶۵	الہدایہ کے مشتہ ناز تو بانہض و مستیحا ماند	۱۵
حدیث اشتیاق ادب خاطر در نمی گنجد اگر گویم از حرفے بگفتن در نمی آید نمی بینم اگر اوراد لم تسکین نمی گیرد تماشا کردنی دارد جمال دل رباسخا	چہ سودا نیست این یایب کاندہ سر نمی گنجد و گر خاموش باشم بحر درسا غر نمی گنجد و گر می بینمش یکدم بچشم اندر نمی گنجد کہ ہرگز در دل بیاب و چشم نہر نمی گنجد	
۶۶	عزیز را ہر لب زبان میوزد این مصرع حسن این قصہ عشق ست در دفتر نمی گنجد	۱۶
مرا عشق کرد آشنائے محمد سردار معراج منصور دارد خدا خون بہا آمد از بہر بسمل میندازد گردو عشقے کہ حق را	دل دویدہ گردید جائے محمد سر من کہ شد خاک پاسے محمد تپاند بخون گرا داسے محمد جھالے بود مادر اسے محمد	
۶۷	عزیز از دل سے رو دین محبت کہ بہت ازل بیتائے محمد	۱۷
لای می میگشت تا از من وجود خاک بود سوغت از سیداد صید مرا کرد دفتر پاک بود	از ہوا آلودہ ماند مگر چہ طینت پاک بود کاش بودے تشنہ فوغم اگر سفاک بود	

۲۱	آن نکته که مرشد بتو فرمود همین بود	۷۱
<p>درد شمنی و نیم بیگانه چنین باید هر چند ستم باید امانه چنین باید از بهر وصال او کاشانه چنین باید در عالم یک رنگی فرزانه چنین باید در سجد اهل درد هردانه چنین باید آرایش زلف او از شانه چنین باید</p>	<p>کا فرسدم از کفش یارانه چنین باید رفتی و غمی آلی در دیده بخواب اندر دل از غم عشق او پیر آتش پر خون شد آمد خود و هرگز فرقی نتوانم کرد گر دوید چو دل عاشق هر وقت بنام او دلها بیلا افتد از کشکش سودا</p>	
۲۲	جز شان خدا نبود چون کعبه عزیز انجا بالله که آن بت را بتخانه چنین باید	۷۲
<p>خطش تفسیر عرفان آفریدند تا شایسته ز اسکان آفریدند بهار سرو بستان آفریدند فرادان چشم حیران آفریدند بے دلمایه بریان آفریدند شراب نوش رندان آفریدند</p>	<p>ز دوسه یار قرآن آفریدند جهان از بهر جانان آفریدند ز شوخی با سعادتیامش ز افسوسنا سیهان نگامش ز گرمی با سحر جانگدازش ز تلخی با سحر و شتام لبانش</p>	
۲۳	بود آبادیش از عسم عزیزا و لم را سخت ویران آفریدند	۷۳
<p>ز خاک من بدل او غبار خواهد بود دو چشم من نصبت اشکد خواهد بود حساب ما و تو روز شمار خواهد بود لکن و گرنه ستم یادگار خواهد بود</p>	<p>که درش نرد و تا مزار خواهد بود بجانم از تو و تا جان بکالبد باشد و فاسد ما و جفا تو از حساب گزشت عتاب چیست چو نوگر باشتی کردی</p>	

۴۹

در خویش فنانیم کرد جانانه چنین باید

۱۹

نگاهش نامسلان آفریدند
 و دانش راز پنهان آفریدند
 ز عکس نور او در چشم بنیا
 لیے آزادی من عزیز بخش
 ز ایما سے کہ کرد ابرو کے قاتل
 ز حرفے کرب و دشین برآمد

پئے تارا حیش ایمان آفریدند
 درونش آب حیوان آفریدند
 جمال پاک انسان آفریدند
 غلامے را بہ کنعان آفریدند
 دم شمشیر عریان آفریدند
 ہزاران عالم جان آفریدند

۷۰

عزیز اسر جسیم کز محبت
 مرا از خود پشیمان آفریدند

۲۰

احمد فیلک رفت کہ مقصود ہمین بود
 شمشاد خرامندہ لیے سایہ ہمین ست
 فرمود بایما سے یک انگشت و ہمیش
 آورد کتابے و پیامے و خطابے
 ذکر سے مکن از ابرہہ و سجدہ پیش
 تسبیح جمادات بدتش عجبے نیست
 افتاد از وز زلزلہ و رکوک و شک کسری
 سنگ از قدش نرم شد نقش گوہست
 بخشید خبر غامش از ختم نبوت
 اعجاز رسل بود بہر عہدے نور اش
 تا چند زنی لاف ز اعجاز سیما

راز سے کرد رایجاد فلک بود ہمین بود
 گلزار کن آتش نمرود ہمین بود
 در زانچہ مسہ خط بہبود ہمین بود
 ز اندیشہ چیرے کہ نیا بود ہمین بود
 نور سے کہ در آدم شدہ مسجود ہمین بود
 ذائقے کہ از دشت ہمہ موجود ہمین بود
 بالسد کہ غمیں سر موعود ہمین بود
 حقا کہ معین کف داؤد ہمین بود
 کز روز ازل حاسد و محمود ہمین بود
 آسایش ہر جان غم آلود ہمین بود
 جالے کہ در و معجزہ بنمود ہمین بود

جود بندگیش حدیث کتب یاد عزیز ترا

زہر اندازا و رے سناوند پرستیش چو کافر کہ دیدش لگے دیگر از و خوشترندیدند	جهان سوز سے زہر خوا آفریدند دل ہر ترک مہند و آفریدند زرخ رنگ و زتن بو آفریدند
۷۶	ز حسن احمد و عشق بہارش عزیز این من و تو آفریدند ۲۶
بگوش معنی ز حق شنیدم منم محمد منم محمد ببین ظہور بصورت او منم را یا حقیقت او بفکر نگر دے عالم کہ شاید خود بہر کمال اگر چه ہستم بہر چه بینی و بے باند از دل نشینی تو در من او لکن جہانی کہ بر تو ظاہر کنم خدائی و بود و آکدام آدم خبر زار نمی کہ هست و اوم	جمال خود را خود آفریدم منم محمد منم محمد چہ شد کہ برق بر رخ کشیدم منم محمد منم محمد لقاب تو سین خود رسیدم منم محمد منم محمد چو حسن خود را بہ عشق دیدم منم محمد منم محمد محبت خود بجان خریدم منم محمد منم محمد منم کہ روح بتین دسیدم منم محمد منم محمد
۷۷	عزیز مستم زمستی و از آنکہ ہستم زمستی او بسکیر خود ازین تیدم منم محمد منم محمد ۲۷
تم با ذنی زندہ کرد و تم با ذن اللہ نکرد گر چه خم در گردن قاتل نشد عمری در از یوسف از کنعان بمصر آمد غلام کاروان یار لے پرواست از نالطف او دایم کجا قطرہ قطرہ خون دل از دیدہ ہرم بخش و رہتمنا سے خوش دیوانہ می خواہم چو خود ماگد ایان را کجا بسجد بہیزان نظر و داغ دل با کاشش جان سوزش شہیدم	فتنہ مقبول آن کا فکر اگر نہ نکرد آفرین بردل کہ دست آرزو کوتہ نکرد باز در زندان شد و عشق اکتفا بر چه نکرد التفائلے از تغافل گاہ کرد و گاہ نکرد رفتہ رفتہ کار خواہد کرد کرد گر ناگہ نکرد می کنم یارب تمہا سے کہ پیچ ابا نہ نکرد عشوہ گر تر کے کہ گاہی رخ بسوی شہ نکرد مہر حسن روز افزونش چہا با سہ نکرد

چو مبتلائی خودم کرده بجز بکشت دلم خلاص ز بند بلا نخواهد یافت	مرد که بے تو دلم بے قرار خواهد بود ایسر سلسله زلفت یار خواهد بود
۷۴	عزیزم گر چه میرد قیامت باقیست بزرگ خاک هم اندر فشار خواهد بود
اسے نور منظر مار رخ زیبای محمد آدمند لافروزے ادیافت حقیقت بنگر که کشیدند درو سوسه مازان بے پیکند در دل عشاق تجلی خو که عبور و سجده کنان بهر طوافش مخو رم و بهارم و خاموشم و گویا خوشید قیامت شده هر ذره که گردید از غیب بر آمد پئے دیدار جانش	در دیده صاحب نظران بام محمد نورے که درخشید ز سیاه محمد چشمے که دے کرد تماشای محمد حسن ازل از روی دلارای محمد جایکه بود نقش کف پا سے محمد از عریه نرگس شلا سے محمد پامال خرام قدر عنا سے محمد آذات احد بست تناسے محمد
۷۵	چون نیست جزا در دل تیاب عزیزا در دم نرو و جز بعد او سے محمد
ز چشم یار حساب دوا فریدند ز خال هندوشل تجانه کردند نه هر موسے او چیدند دای ز خاک پائمال سایه او آب زندگانی جان فرودند منظر بهر خط سبز او کشادند ز نقش پا سے او شور قیامت	قضا از عمره او آفریدند حرم از طاق ابرو آفریدند بلا از پیچ گیسو آفریدند سے سرو لب جو آفریدند ز علش نوشدارو آفریدند هزاران مصحف رو آفریدند ز هر ذره بهر کو آفریدند

نخواهد کینفس هرگز مریض چشت از جادو
چه باشد حالت وصلت که عاشق از پیت شها
بیک دزدیده دیدن کرده پر خون دل زاهد
سپرس افسانه دوم بهین بیتابی هر دم
هنر امان فتنه از هر گوشه میخیزد اگر چیده
خدا بے بر تومی زبید که هستی کافر کیتا
شهادت غمزه شد عالم من از غم تا کج عالم
ربا بدنام او از دل ملال سینه خون کردن
پس از گشتن زیارت میکند خاک شهیدان را

اسیر زلفت از سووا گرفتار بلاماند
نیارد جز خدا در دل چو از نرست جدا ماند
که تا چشم تو ببار هست در دشت بے دو مانده
چه پر سی خسته جانے را که دایم متبلا ماند
نگاه بے با دل دل بارنگاه بے آشنا ماند
چو از رخ پرده پرواری کج این ماسوا ماند
هر ایامی زابروت بشتیر قضا ماند
نهان در خلوت حسنش کدورت با صفا ماند
نیخواهد که در گیتی نشانی از وفا ماند

عجز از عشق آمدت پرستی در میان درنه
در اول هم خدا بود و آخر هم خدا ماند

۸۱

۱

آه تا چند بدان شوخ نگارم کاغذ
سیند پاره سنگر بگس ان خط من
حال سحران چه نویسم که نگنجد بر قلم
قاصد از کین نظرش مرد و خود از ماتم او
خط از او گیم از دو جهان داو غمش
میشود عاشق او هر که رخش می بیند

دل روان میکنم اکنون که ندارم کاغذ
خون حرد هر که فرستد نگارم کاغذ
تنگی میکند از شوق بکارم کاغذ
هر رقیبی که فرستاد بیارم کاغذ
گفته ام شهره چه حاجت که برآرم کاغذ
چون فرستم که کند سینه نگارم کاغذ

داورا محو کن نامه اعمال عییز
آه وقتی که دهی روز شمارم کاغذ

۸۲

۲

سنگه مستی ننوده ام همه عمر
رندم و از کمال چس لاک

بے محبت ننوده ام همه عمر
دل ز خوابان ر بوده ام همه عمر

۲۸	بود ز نارستان مخفی به تبسم عسریز پیرما از نمک تحقیق تا اگر نکند	۷۸
ز آهسم برق تابان آفریدند ز داغم در حشران آفریدند بگیتی جوش طوفان آفریدند سر زلف بریشان آفریدند وجود هر نکند ان آفریدند ز خاک من بیابان آفریدند		نداشتکم ابریشان آفریدند ز دردم داغ سوزان آفریدند ز خون گرم ناسور دزو غم ز سودای کجوشید از سر من ز شور سے کز لب زخم بر آمد پے بختیہ مخفی کردانی
۲۹	عزیز از داغهای پر شرم عجب بوی چراغان آفریدند	۷۹
آدم همه روشن ز تجلیای محمد شور همه آفاق ز بالای محمد از نور خدا دیده بینای محمد یک جرعه بمان بخش بنیای محمد آخر محبت شد شیدای محمد دیوانگی جوش دل فرای محمد تا ماه دو نیم است ز ایام محمد پیر زور بود نشه صباای محمد		عالم همه گلشن ز سراپای محمد کرم آمده بسیار بهیزان قیامت چون دیده به بینای محمد انگنده خرابی بخرابات و عالم نور سے که بخود بود همه راز و نیازش یک ذره اگر دست و پد نیست باقیست در آتش خود سوخته خورشید ز داغش فردا فکین و توبه شکن و عریه آموز
۳۰	حقا که عزیزا هوس هوش ندارم یارب سر شوریده و سوزا محمد	۸۰
اگر ایشیت آتش مید و و پس گازی کمانند		غم کامل بر پیش سوی آتش دیده راماند

۸۵

سینه صاف است می لعل چو سجاده بیار

۴

لاله رنگ و شمع و شنگ و پرده در
 عشق و سنج و زرد و رنج و کینه در
 نکته چین و دور بین و با جنبه
 جانجان و دولستان و مشتبه
 سر غیب و ستر عیب و پر نه
 پر ز شرم و سخت و نرم و شور و شر
 بے نشان و بے دبان و بے کمر
 جامه زیب و دلفریب و سیمبر
 مست حال و نیک فال و بد نظر

دلبرے دارم سر پایافتنه گر
 شعله روی و گر مجوس و مشکوی
 بے نیاز و جانگداز و محو ناز به
 شمع طور و رشک حور و عین نور
 کجدار و بوشیار و محسوس کار
 ماه شام و مهرام و دل مقام
 با بلال و با جمال و با جمال
 جان ریش و نوش نیش و کفر کیش
 سرخ پوش و باد و نوش و تیز بوش

۸۶

کرده نامل از غمش دل به چرخ
 آه سوز و داغ و درد و چشم تر

۵

بنیایم و نابینا چون دیده بخواب اندر
 قالی شده ام انیک چون گل بگلایاندر
 چون شمع بظانوسم روشن بجواب اندر
 چون برق درخشانم ایم بسحاب اندر
 صد گونه خطا بنیم از خود بصواب اندر
 هم باقی و هم فاضل چون ز بحباب اندر
 و ز مشک به پیوسته جزوی بکباب اندر
 رختم همه بر مرکب پایم بر کاسب اندر
 وین طرف که روئے او مخفی بزقاب اندر

موجودم و معدوم چون موج باب اندر
 من روح شدم بے شک از جسم عدم شنگ
 با سوز تو مانوسم از وصل تو مایوسم
 پیدایم و پنهانم با جلوه پر افسانم
 من کافر بے دینم یکسوزده از کینم
 هم چشم و هم باطل هم خارج و هم داخل
 تا عشق دم حشته در طره اولست
 آزارده زهر مذہب آسوده زهر مطلب
 شورسیت از و هر سو آفاق از و مملو

بحرم کے روم کہ پیشانی در خرابات از غزلجو اسنے واعظی گرسیاہ کرد و لم من اگر بخودم چ جائے سخن	بر در یار سودہ ام ہمہ عمر جوش مستان نرودہ ام ہمہ عمر آن سیاہی زودہ ام ہمہ عمر سجن او شنودہ ام ہمہ عمر
۸۲	باغ خلد از پے من است عیتر مصطفیٰ راستودہ ہمہ عمر
۲	
با حریفان بنشین دل ز تماشای بردار سر غیبی سخن چہ ز تحقیق بگو چند نیم کہ زندان تجلی خورشید دل پر داغ من از سینہ برون آرد ببرد سینہ بر سینہ بچسبان کہ ترم کرد ہوں عکس رویت بدو خال برویت زید	می بخور پردہ ز رخسار دل آرا بردار نکتہ دانی زوہن قفل معما بردار شرم بگذارہ سر عریضہ بالا بردار ایچنین نقد گرانمایہ از خجاست بردار تجارت آسازد لم نقش تمنا بردار جلوہ نہا و سیاہی ز سویدا بردار
۸۳	در فراق تو زینہ سائے دل مرد عیتر داود اعجب از بدہ نام سیحای بردار
۳	
ساقیا عمر تلف گشت بیا باودہ بیار آن کرمات شدہ و در خرابات آمد یک نفس بند ہوس از دل پر خون بکسل شربتے از لب معشوق بیا میر و دلہرم را سو منجانیہ بسا بوس بجان باوائے کہ نظر تند روی جان	مطربے را بر رویم لمع داودہ بیار کارم از عشق نگارے بی افتادہ بیار آئینہ زہر و دہان میکند آلودہ بیار سادگی دور کن و منجیہ سادہ بیار پارسا را بغیر از سر سجادہ بیار بے قرارش بے تملاج دل آلودہ بیار
	خرقہ پوش آیدہ از بے عیتر صوفی

<p>سینه در ذوق تجلی که چنانی در دل دور سے عاشق و معشوق بحالت عشق اجرای شدنی بود که بر طور گذشت</p>	<p>دید در ذوق تماشا که کجای بنظر خلوت ارسلے دل گر چه بدای بنظر اسے ز دیدار جمال تو صفائی بنظر</p>
<p>۹۰</p>	<p>سجده فرض است در ابروی تو ای جان عزیز پیش صاحب نظران نور خدای بنظر ۹</p>
<p>اسے رنگ تو از بهار خوشتر رویتو شگفت تر ز صدف گل چشمیت زنگاه سحر خوانان زلفت بخیاں سوشگافان بویت بمشام پاکبازان هر ناز و ادا که از تو بیند</p>	<p>نقش تو زهر نگار خوشتر لحن تو ز صد صد زار خوشتر از زنگس پر خم زار خوشتر از سنبلیله تا بدار خوشتر از غالیه تترار خوشتر گویند ز هر کنار خوشتر</p>
<p>۹۱</p>	<p>جز یار مگو عجز ز منم هر بار چیزے نبود ز یار خوشتر ۱۰</p>
<p>صد استیش دیدم پنهان بعتاب اندر من ظاهر و من اظہر ہر دم بدر منظر کہ ذرہ بیتابم در ریک روان تا بم آشفته و مجنونم شوریدہ و مفتونم کہ محو عباداتم سرد گرم سناجاتم می بینم می جویم سرگشته بہر سویم خلاق فراموشی خوگر کن بہ ہوشی زلان خامہ بیک ایما چون حرف شدم پیدا</p>	<p>دیوانہ او گشتم بجنود بشباب اندر کہ رنگ بگل اندر کہ بو بگللاب اندر کہ مہر جانتا بم ساکن بشتاب اندر مسرورم و محزونم سرخوش بجناب اندر کہ خاک خراباتم آنہم بجلاب اندر تا چند چنین پویم تشنہ لب لب اندر آرپے بہوشی بسکم لب لب اندر شکلم بورتی ہر جا نقشم بکتاب اندر</p>

۸۷	گردید عزیز اکنون از عشق و لم بر خون غرق است دو چشم من از اشک آب بند	۶
بعد ازین جان من و حلقه گیسوئے نگار که رسد زاهد خود بین بمقاسے که منم کعبه را تا نظر افتاد بر ویش هر شب جلوه در یوزه کند غلذت عکس نظرم قدسیانرا بفلک اوسیان را بزمین و اکند هر گریه تازه برنگ غنچه تا به جرش سر وصل دند بوصلش غم بهجر کس نه بیند بجرم حلقه نقشینان یکجاسے	سر سوداے بلائے خم هر سوئے نگار روئے اوسمت حرم سجدہ من سوی نگار میسر و شمع بطاق خم ابروئے نگار چشم من گشت مگر آینه روئے نگار می فرید همه را ز گس جادوئے نگار هر که شد بچو صبا همنفس بوئے نگار آه تا خیزیم خسته دل از خوئے نگار حلقه در حلقه کشد کا کل بندوئے نگار	
۸۸	اگر کشد بخت خوشم سوی مدینه چو عزیز واسے بر من که بجاسے روم از کوئے نگار	۷
از عارض خود حجاب برگیر خورشید بگو که بر نیاید با کا کل پر شکن میسایوز زاهد ز کمال میزند لاف	این سایه ز آفتاب برگیر یعنی که ز رخ نقاب برگیر این بند ز هیچ و تاب برگیر یکدم سر خود ز خواب برگیر	
۸۹	در بزم عزیز بے محابا ترکانه بیاستراب برگیر	۸
ایکے چون مہر و خندہ ام آی بظہر این عجب ترکہ تسلی دہ جائے ہر چند آہ ازین چاہی و شوخی و بیداد کرے	شیوہ تست کہ نیرنگ نمای بظہر ہمہ تن فتنہ و آشوب و بلائی بظہر کز سر پا کہ لان ہوش بر بای بظہر	

بعد ازین از درد لبر نزوم چسبے دگر
 عهد کردم که آیین خاک نچشم هرگز
 تربت مال بسر کوچه مستحقوق بکن
 گرچه از دست تو هر دم لب آید جانم
 سینه بے درد تو آرام نیاید نفسی
 جز خدا و کاف داغ بدل میوزو

من و نرید که ندارم سر سودا دگر
 که بود پاکتر از کوتهی ما و اسے دگر
 خاک رسد کین اگر دست خزان رسد
 عشق گوید که مدد دل بدلا رسد دگر
 دیده یکدم نشکبد تماشای دگر
 دلشین نیست چنین قامت بخا دگر

۹۵

مردمی کن بنگاست که عین نرخت
 چشم شتاق نماند بکف یاسے دگر

۱۴

ترا هر آینه بود چشم برافروزش نگر
 آن ترکی دان کافری آن غولی دان دلبر
 از هر او شیر سبایی شوری که اندر سینه
 آن شاه گل بهین آن غمز تو بهر شکن
 آن صورت عابد فریب آن رخسیر و تشکیب
 شیر نگهاسد و فتنون و لہاسی پاکان کرد و چون
 از زلف بر دیشم سپدم صد فتنه در دیر و نرم
 از نازکی و رنگ و بوی و تازگی و آبر و

هر دم ایشیه نگه آماده بر خوش نگر
 آن شبتی و آن شاطری آن سحر کنش نگر
 وز به که از اش غاسک چون خویش نشویش نگر
 آن قاتل و خون فگن آن شبح و زبش نگر
 آن قاست پیرایه یب آن سگ گلگونش نگر
 چهره سپید و زاندر و ن پرواز برنش نگر
 و از اختراعات ستم سر تازه قانوشش نگر
 به اینچه در و حسن و بهر لحظه افزوشش نگر

۹۶

سکین عین نرخت را از عیش کافری چرا
 چون عاشقان مبتلا نادیده بجنوشش نگر

۱۵

گرچه اورا نیست حسد انکار کار
 گر میسر نسبت وصل و انجی
 عکس لاف و بخت پیش از نسیم

گفته جانم بابت فیار یار
 واکا و دل غنیم و لدار دار
 هست اندر خانه سمیسمار

عارف ببول آراے آروست بیانی	ند گنبد میناے بنید بجا ب اندر
۹۲	برخیز عسکر ترا ز خو و تا گوش کنی از ول صد لغنه نهستان دارد مطرب بر باب اندر
بے تو در غوان پیده ام بنگر یا چنی الیرسے ز بیت سبے کاش گوے که آنه مجنون رندم و از نیان مندیها سیکنم گریه با سستانه جز نمانا یوتو نیست سرتا پا	یک نظر انچه دیدہ ام بنگر طرفه شسته کشیده ام بنگر جامه برتن دریده ام بنگر نمائت تمیسه ام بنگر چویش اشک دو دیده ام بنگر اینگ اندر جریده ام بنگر
۹۳	در غم دوری تو پوچو عییز از دو عالم بریده ام بنگر
بوسے آوده ز کا کل یار - دید نور خند ایصو رشتہ او شعاع سر می کشد ز داغ دلم از بی مایس است این اعتدا آوخی نیستی مگر زاهد گریه از ما و خنده از عشقی دارم از کفر و دین زلف و خست ستم از حسن مست و مخدوم	مر حیا مر حبسیم بهار دیدہ مانده بر تیر و پیدار وقت ربا عذاب النار سر ما بود بر دور و لدار ورنه تاسکے ز کار ما انکار این بشارت بگوچه و بازار سجده در دست و در گلو زمار اگر برون ریزد از دلم اسرار
۹۴	ترک عشق از عییز تر و شوار است تیک من تا زیم کنسم این کار
۱۳	

عاشق و معشوق و زند و پارسا
شاهد و محبوب و روز هر نظر
دلربا کے کافران و مومنان
ہوشیاران و الہش بے اختیار

عارف و صاحب دل و رہنمون
خواجہ و درویش و خورشید سیر
پاکباز و مہم دم و برناؤ پیر
زیرکان بے خود بدام او اسیر

۱۰۰

بندارم از در او سر عشق
عشق می گوید کہ در پالیش میر

۱

ای راست برقد تو سراپا قبا کی ناز
ناز تو میفراید از آشوب شان حسن
سختی که خون نامق مردم بگوش
حقا کہ از کثرت آن بت پناہ نیت
گر شمع شہر تاب نیاورد و سفلہ بود
نخستہ بزدگانی جساوید آبرو

بالند کہ آفرید خدایت برائے ناز
حسن تو میدہد باو اخو نہا کے ناز
ہر دم اشارہ میکند از اجرا کے ناز
ایجا فرشتہ نیز شود تپلا کے ناز
اسے خانہ سوبر سر عاشق با کے ناز
جائے کہ از نیاز شود خاکیا کے ناز

۱۰۱

خادم صفی دل خدا دل زمین ربود
نازم بخود محترمز کہ گشتہ دل کے ناز

۲

اسے جانجہان پرودہ ز رخسار برانداز
اسے پیر جرم آہ کہ دل میبرد آن بت
مستی کن دازدیر بر انگیز نہ فغانے
خود کیت کہ دل پیش جمال تو نگدشت
ہر چند شنیدیم عجب بندہ تو ندیدیم
باشد کہ چو مردم کند او نیز نگاہے

در عالم جان شور حیات دگر انداز
پوشیدہ سراز شرم جوابے سیر انداز
جائے زن و آتش بخدا خانہ و رانداز
اسے جلوہ بیاک تو خون و رگ رانداز
ہر غمزہ دہر عشوہ و ہر ناز و ہر انداز
اسے عشق دلم خون کن و از حشرم تر انداز

ددم سر سیدائے اسیری جو عزیز ہے

	<p>کرده روشن در دل گلزار نار سیکند چون دشمن خونخوار خوار بر دل نادیده خوبار بار</p>	<p>زنگ سبز و لبه مادر چمن بوستان خسته جان را از ستم بسکه کردش متبلائے درو شد</p>	
۱۶	<p>حال زار دل چه می پرسی عزیز کرده عشق یار حبان آزار زار</p>	۹۶	
	<p>لاجرم چون ابرگریم زار زار هر قدر کن شوق گویم یار یار دارم از بولیش بسینه خار خار خود از و ترسیده گوید مار مار عاشق بالاسے اورا دار دار دوش دیدش علقه حلقه تار تار</p>	<p>بسکه جوشد اندر و نم بار بار گویم عیار هر دم دور دور دل چون غنچه از هوائے آن گل است خود کشاید کا کل چپیده را میرسد از عالم بالا بگوشتش حبان پسوداے بلای می سونی است</p>	
۱۷	<p>دیدش رو کرده یک سوا از عزیز گفتش کاین چیست گفتا عار عار</p>	۹۸	
	<p>دل کند هر دم خرابی دیده گریه زار زار الغیات از آب و آتش آه آه از خار خار از سر سوداے کا کل عید اندر تار تار هر زمان از هر طرف آید بگوشتش دار دار</p>	<p>عقل گوید کار خود کن عشق گوید یار یار عشق آزادی پسند و عقل خواهد بندگی عقل نرسد از بلا و عشق شبگردی کند عشق در جوش انا الحق عقل در فرمان شرع</p>	
۱۸	<p>عقل از فریاد رنج عشق در شور آورد سینه ام خون میشود هر دم عزت بلر بار</p>	۹۹	
	<p>مرشد مهادتی و سلطان و قسیر ذات پاکش در دو عالم بے نظیر</p>	<p>پیرا پیریت پیر دستگیر حضرت خادم صفی نور خدا</p>	

۱۰۳	غافل از رفتن دیر روز و امر دزاسه عزیز ببخیز از باز پرس روز فردا ایم هنوز	۵
مشک از بزم وصال نوحه ایم شب روز گر کعبه روم و گر بکلیسا باشم گر تو باور نه کنی عشق من از نادلی در طریق من دیوانه همین ست نماز حسن شوخ تو که ختم است بر او زنده گری سیکنی هر قسم بے خبر و میگوئے	از فراق تو گرفتار بلا ایم شب روز از خیال تو ندانم که کجا ایم شب روز ایچنین نهسته و شوریده جرم شب روز که جبین بر در پاک تو بسایم شب روز سفر یب بر گر گزیده ادایم شب و روز ان بوهم تو هم از جو رنیا ایم شب روز	
۱۰۵	گر دلم عاشق رسوای بتی نیست عزیز این چه حاست که غافل ز خدایم شب روز	۱
من بهانم همان نکو بشناس چند پری که دل کرا داد و دے جلوه کیست در پری رویان گر تو نشناسی از رقیب مرا همه نیرنگهای غمزه اوست دل بخود مکان معشوق است	عاشقم همچنان نکو بشناس اسبت بد گمان نکو بشناس یکدم اندر میان نکو بشناس پیش کن امتحان نکو بشناس انقلاب جهان نکو بشناس معنی لامکان نکو بشناس	
۱۰۶	هر غلامی نه یوسف است عزیز اندرین کاروان نکو بشناس	۲
ز نقش بکافریست بلا از بلا ترس تا ممکن است مستی و دیوانگی بکن ترسم که بت پرست شوئے از مجال و	چشمش بسیار است مضا از مضا ترس عشقش با گیسست مضا از مضا ترس تا هر مرد و بکوچه او از حسه ترس	

۱۰۲

یکبار دیگر کامل خود بر کمر انداز

۳

اے فتنه تبخه بقدر یار میسانه
زاده حرمت مگر سبزه آن بت
رندے بتوزیاست که از پایہ نیفتد
هر دانه مناش کنده کفر تو دروں
بگذار که از لذت زخم تو میسرم
می خورده بدور تو کند وردی شیخ
کم نیست جہاں سوزی آشوب جوانی
خونکشت عشق هم تیغ چه حاجت
اے حسن سلاوا که کند عشق خرابت

انداز خم زلف برفت سار میسوز
هرگز بریدان خود این کار میسوز
این شیوه پیر کا فز و نیدار میسوز
تسبیح مرا نسبت زمار میسوز
اے فتنه ز درمل مناش انکار میسوز
تزویر پر محرم اسرار میسوز
شوخی ننگ جلوه برخسار میسوز
لشون زبان تیرے بسیار میسوز
هر دم ستم تانہ بعیت سار میسوز

۱۰۳

حیف است که در جان عزیز می زنی آتش
بیتابی چون برق بگردار میسوز

۴

سہ لب و ارقت و در جوش است سودایم هنوز
دوش دیدم دوسے یار و در تھلایم هنوز
بسلم کردی جزا که شد می استادہ باش
میتوانی گر نمائے سن ترانی تا کجا
فارغ از پنج خام گر چه بر ہم خورد بزم
بر در او مردم و ہرگز نیامد در برم
اے امام زلیخان از پائمال او تبرس
گر چه دیدار تو کرد از پر تو سے خاک سترم
تندرہ دار و زیر خاکم ہر نفس اعجاز او

میر و م از بجائی و سیدانم کہ ہر جایم هنوز
بیخودم چنداں کہ عاقل از تماشا یم هنوز
می تپد از اشتیاق ت جان شایم هنوز
انتظار جلوه دارد چشم بنیایم هنوز
از نگاہ تند ساقی مست غنیایم هنوز
گر چه می آید بگوشش اواز می آیم هنوز
غمزہ میدانی بلا سے فتنہ بالایم هنوز
مینزد حسن تو آتش و سہرا یم هنوز
مینماید چشم شہلا یش با یم هنوز

سوسلور و جهان یار بس چون همه هیچ است نیز و هیچ گر بنو و بدتر گه گوسباش فکر و نیست بجز در دهر کعبه مبارک بواسطه پارسا روضه رضوان بچه کار آیدم	ملت ما عشق بهمان یار بس حاصل این کون و مکان یار بس هم نفس راهروان یار بس مرحم هر زخم غسان یار بس قسمتم از دیرمغان یار بس یک نظر رحمت از ان یار بس	
۱۱۰	لبیک شدی محبوب تر اندر گزر تو پر سندان یار بس	۶
هر که ندارد بدل خبر تو تنائے کس این دل کا فرما کرد جدا از خدا سینه نگیرد قرار جز نغمه یی آه که اندر جهان چشم خدا بین باند خاکش می کنیم این سر شوریده را شور قیامت نوید کار تو بالا گرفت	حاصل امر و دست عشرت فردا کس نیست درین تکه غیر تی بای کس دیدہ نخواهد نظر جز تماشا کس ناشده مردم فریب بگردگار کس یو که کند پا نمال قامت رعنائی کس کرد جهانی خراب فتنه بالای کس	
۱۱۱	خوبی او ای عزیز در دل من عا گرفت نقش بکبری نشان حسن سراپای کس	۱
هر که بکلم نیاز سرزمین آمدش عالیه ساموی اوصلی علی بوی او صورت او نور ذات آمینه او صفات بابه خوبی خدا ختم رسل ساختش مخج رازل بر سرش افسر شاهنشی	نور الهی بنود خاک در احمدش روی خدا سوئی او عرش برین بندش پر تو او کائنات به زحرم مقدش بے همه عالم قضا کوس شهادت زده چست قبای می تا باید بر قدش	

۱۰۷	طفلی هنوز آه که گردی پرے زده باشد که کوچہ گرد بر سوایت کند هر چند بر وسادہ تمکین نشسته	منگر بسی در آئینہ سے خود نما ترس از آہ دردناک من مبتلا ترس اسے پارسائی کعبہ ازین دلربا ترس
۱۰۸	ترکانہ ما خود میروانده یاران پیشو پس از شادی و سادگی و زیاری و آزادی رخسار نورانیش احفاظت ضعف را می چپ گیسوی در ایوب و ہر خم از سوداے او پامال او در ہر قدم بیارستان و مبدم ہر سو کہ سرخوش میروند نہ گامہ بر پا میشود	او همچو جان اندر میان ما جان ستاران پیشو پس دارد جمال پاک و آئینہ داران پیشو پس ابرو بکمر امیش رطاعت گزاران پیشو پس صد حلقہ آشوب دوسو بوی باران پیشو پس بچو دروان غافل ز تمیم بہیشتاران پیشو پس با دصبا ہم سید و چون بقیران پیشو پس
۱۰۹	کافر بیای من از طرہ طسار بر سر دست بر بنفش منہ از پی ادراک طبیب تن بجز انیکہ توان باخت ندارد خبرے مردم آساقی ہمسایہ نگداشته است ملت دوست اگر کفر پسندد کافر دار و از سلسلہ بادل ہر دانہ سرے	بیج سوداے سرم از خم ہر تار بر سر حال زار من از ان زکس بیمار بر سر حالت بچو دی از جان گرفتار بر سر ماجرای دلم از دیدہ خونبار بر سر عشق او ز خنہ بدین کرد و دیندار بر سر سر پوشیدہ تسبیح ز زار بر سر
۱۱۰	چند باشتی ز غم بجز سراسیمہ عزیز چیت اندر دل بید رو تو از یار بر سر	۵

فستق بر پاکمن از جلاوه و خسار پوشش سر هراتار بلا سئ خم دیگر زار و تا نایم بود و روسے تیان نور خدا گویند شکسته حسن بر خمت محروم سر فرد آرشکر از تقوا زاهد گر بهر غاش تو یک عشوه کند جان سر	ای چنین حسن زهر کافرو دیدار پوشش عالمی تارکمن طره طرار پوشش سبح از دست بد زاهد و زمار پوشش آه پر در و مکش لذت آزار پوشش عیب بنیای کی ندان تبه کار پوشش سالمی سحر خود از نرگس بیار پوشش
۱۱۵	جانب عشق نگذار به عطیم عزیز چشم از خاک نشینان در یار بیو کشش ۵
دل که بود از کفر من و جهال از کفر من سرور خیل انبیا نور عیون او لیس از در شوق خاکیان طائف بارگاه او در همه دیده و رشود و نه پاک تر شود کعبه دل مقام او کعبه در اختتام او گشت جریده با غلط چون قلمش کشید خط	که در دلام بخودی است سرور سرمدش صدر بساط کبریا عرش عظیم مسندش وز سر فرخ قدسیان سر زین مرقدش هر که بخود خبر دهد معرفت محض شدش شاهد احتشام او غم دلی آب شهیدش عزو جلال هر منط کرده چنین سر آمدش
۱۱۶	جان عزیز پاک شد در ره عشق خاک شد خواند کج و چه خودش رحمت عام عیدش ۱
اسے بیدار تو یکسان عام و خاص کفر و ایمان عاشق ابروسے تو بنده روسے تو شیخ و برهن کافر عشق تو هر قوسے که هست بر مدت استاد هر شام و صبح	صورت آئینه حیران عام و خاص وز دم تیغ تو بجان عام و خاص وز سر زلفیت پریشان عام و خاص نام سلمان و مسلمان عام و خاص مبتلا با چشم گریان عام و خاص

عصمت افلاکیان از اثر لطف او	حسرت آفاقیان از کرم مجیدش
۱۱۲	بسکه بود روز و شب محو شنائیش عزیز نیست ازین مشغله کار پیک بدش
<p>بدین حال خراب دیده و گم گشتن خوابش قیاسی کن ز هر لحقت دلم و دلاشک گریه بخشم پاسبان گشتن شتاب جانب کوشش زبان شمع پیش کاغذ شست و زبرش لگا چشم مستش آبروئے داد ساقی را دم ساطور اقر بانیم پنداشت ان بالین برو گریمیا خواهی دله بتیاب پید کن چه پنداری که سوی دیده می آید باسانی</p>	<p>که جوش گریه دارد همچو دل باز در دنیا بش پر کاسه که در جوش تلمطم افکند آبش دعای هر که ایزد آبرو بخشد با محبش شبه غمزه پنهان مگر آموخت ادایش که با تردنی نوشی چکد از باد کونا بش که برگردان باند از ذوق بسمل خون قصابش کبش انگه حکمت رفته رفته همچو سیما بش محبت میکشد پوشیده هر دم خون ز غصابش</p>
۱۱۳	بصیت گوش کردن رسم هر دینیت ای کافر عزیزه جان عیشت میدهد بشتاب یا بش
<p>دل که محبت نداشت پیش تو خون کردش عشق بتوره نمود و دل خود خواندش و نکشم از بهت پائے که بشکستمش سینه عاشق سپا و بے خلش داغ و درد رفت زین خانه تر محتسب خشک معتر غمزه ارگویدم چشم سپاهم نگر</p>	<p>رفته و از چشم تر خسته بدون کردش عقل ز خود لاف زندند ز جنون کردش برکنم از دلت سر که نگون کردش در زخم کرده بود داغ فزون کردش خرقه می آلود شد بسکه زبون کردش کز پے خون نیز تو عین فسون کردش</p>
۱۱۴	عزیزه ننده ساز میکند ایما ساز عاشق مانده عزیز خسته درون کردش

<p>از تماشا تیو شد عاشق زار عارض آئینه پیش نظر سینه نگار عارض خط سبز تو ز خوبی به عیار عارض میشود پرتو از آینه یار عارض پرده پر ز ز شوهر تار عارض خیل عنقاسے نظر بالمشکار عارض هندو را هنر اندر شب تار عارض نیست از ناز بیک رنگ قر عارض مشک است که خیز ز تار عارض بود بد رنگ شکسته زخم عارض</p>	<p>بر گل تازه که بشکفت به صحن چمن شانه سرگشته پس سز بلای موت عارض سرخ تو از صحن بر شک خط سبز رفته رفته شدی آخر بزاکت یکتا مهر خورشید بین دوم صبح بر دار عارضت دام خط سبز نثار داد چه بود حال تو در خط بد هم تشبیهی هر نفس غازه کش جلوه نقش گریست باو سیاست صبا گر نزد دم رختن ساقی اعضا شکنی بانی بن خسته لیسنج</p>
---	---

زرد گشت است ز بیماری دل آه عزیز
چشم او بود مگر سحر نگار عارض

۱۱۹

۳

<p>با گل دسبزه چرخ عارض یارم چه غرض ورنه بامانی تصویر نگارم چه غرض عاشقم با هوس بوس کنارم چه غرض ورعشق نزدیک بادل زارم چه غرض وز غمت بخیرم باشب تارم چه غرض ستم از جام سقیم بخارم چه غرض</p>	<p>من که دیوانه عشقم به بهارم چه غرض کاش بر نقش رخت پرده چشم بندد بودم بوس مستم و جان بد هم گریسم گر نمیرد یوفایت حکیم جان نگار از بیت خسته دلم بر شب مایم چه نظر چشم ساقی بخرایات دلم راه ننود</p>
--	---

پس بود گر تو بگوی که فقیر است عزیز
گر چو شاه افسر و اورنگ ندارم چه غرض

۱۲۰

۱

<p>خند شوق دل بیتاب تر از لب لعل</p>	<p>چشم پیغام فرستی - نیلایه لعل</p>
--------------------------------------	-------------------------------------

لعلت افشانند ز لاله بر سر	تا بخوبی آید آب حیوان عام و خاص
۱۱۷	در تمنای تو هر دم چون عین ز کشته لعل گونہ حرمان عام و خاص
<p>اے بگلگونہ برافزوده سہار عارض ریختی خون دل و سرخی رفتی از دست رنگ زردم بفراقت شده انگشت نما ماض سبز ترا دیده خسرو نیگوید خط سبز تو زست است بگرد لب لعل خال بر عارض خوب تو نباشد هرگز خستگان تو زخیر مهندس بیرون بسکه از نقش خط سبز تو سر سبز نشد</p>	<p>کرده طرف چمن آئینہ دار عارض خوش بیا سود شہیت بزار عارض نگار از دست اشارات فشار عارض خضر خط نیست مگر خنک سوار عارض عیسی آورد ز مرد بد یار عارض نقش پرورد جہالت کینار عارض کشتگان تو فرد ستر شمار عارض دست خود کرد قلم گرده نگار عارض</p>
۱۱۸	طرقہ شوریدہ سرے بود عین ز چون ترا دیدم آگشت نثار عارض
<p>خال مشکین تو در خط مصداق عارض دوده کا کل او حج و بلا و آشوب چشم گر سحر مد فتنہ کند خال بغور کس نیارد کہ ستمهای تو آرد بحساب گرفتہ سوسلخ بشمار شہدا اشکهای کشته آمیختہ در خاک پیر والہ خوبی او نارد ادائے خوبی مهر و مهر را بحسابے لبتمار و حسنش</p>	<p>سندوی هست پر بخوان بشمار عارض خوبی و دلبری و حسن بتار عارض ہمہ بر فتنہ و سحر ست مدار عارض گر شود پیش تو استادہ قطار عارض بیتش میشکند رنگ عذار عارض بگلے یار دلا زار قطار عارض عاشق عارض و نقش نگار عارض ہر دو صفا دید چو انجم بشمار عارض</p>

لعل
در خط عارض
منافقت عارضیت
چون خال عارض
کس نیارد
زینج نیاید
در خط عارض

ما از کج
توسلی

<p>سوخت چمن خود را فروغی یافت کز روشندل گوهر معنی هست بر اشک که میریزد لبوز پی توان برهن که معشوق است عاشق نیز بنیاید عاشقانرا هر خط و خالی که هست</p>	<p>بل تکلف با گداو شاه یکسانست شمع در نگاه دور بیندن ابرو نیست شمع طرفه تر حالی که خندانست و گریانست شمع هر شب آئینه دار حسن خوبانست شمع</p>
<p>۱۲۳</p>	<p>نور حق تابد درون خاک تاریک اسے عزیز کس نمی بیند که جائے بے ثبات است شمع</p>
<p>اسے شہید نگہ ناز تو از جان فارغ زائر مرقد پاکت ز حسرم مستغنی آرزو مند تو فارغ ز خیال دو جهان مخور و توجو پیوستگی ز تجلی بیوش لبسته موتو و حلقه سودا شب نقطه خال تو از کلک مہندس یکر طاق ابرو تو یکسو ز حریم کعبہ دزدہ راہ تو با مہر درخشان ہر رنگ لب لعل تو ز نگینی ہر نمکتہ جدا</p>	<p>کافر عشق حمال تو ز ایمان فارغ خاکبوس درت از روضہ ضوان فارغ سائل کویتو از ملک سلیمان فارغ مست بویتو ز بوی گل در یحان فارغ خستہ خویتو از غمزہ خوبان فارغ فتنہ چشم تو از سحر بے بخوان فارغ سرد بالایتو از صحن گلستان فارغ بنده حسن تو از یوسف گلستان فارغ خط سبز تو ز آرایش سہران فارغ</p>
<p>۱۲۴</p>	<p>کرده سودا سے تو عاشق جو طر زخم ورنہ خاطرے داشتہ از گہر و مسلمان قناع</p>
<p>آدم خستہ درون پیش تو یا شاہ نجف بر شایم بو فاسر ز محبتان خدا یا علی یا اسد اللہ مناجات منت دل درو مرد ز افعال تہہ منتظر م</p>	<p>دستگیری کن اسے شیر خدا شاہ نجف میر دم بر پئے این قافلہ تا شاہ نجف نسبت ماست درین سلسلہ شاہ نجف تا کشاید لب اسما جز تا شاہ نجف</p>

<p>بازگویی که تو انگشت نمائی بخلط ما کجایم بصدق و تو کجائی بخلط در گمان بد از آریاب و فانی بخلط در پی کین من بے سرو پائی بخلط از چه در که به طلبگار خدا بی بخلط</p>	<p>بوالهوس گشتی و انگشت نمایم کردی ما بسو داسے تو مشهور و تو منکر میت جوش دیوانگیت کرد جهان گرد مرا گفت بد خو زبان منت از فتنه قریب کافری ای بت و زنا رو پنهان بقیامت</p>
---	---

منزل غاص تو دل بود و عزیز غافل
 کرد عمرے بخرم ناصیه سائے بخلط

۱۲۱

<p>توبه از احتیاط اسے واعظ دل نہ بندم بهیچ شے واعظ تحت کاوس و تاج کے واعظ گوش نہ بر تو اسے نے واعظ حسن ساقی و جوش سے واعظ گر چه ہستی خجستہ پے واعظ کشور روم و ملک سے واعظ نامہ نام کرد سٹے واعظ</p>	<p>لاف بیکار تا کے واعظ شیوہ عاشقیست آزاد سے نہ پسند و گدائے کو چہ دوست آہ نے نے مکن دے بنشین چکنم سید بد فریب مرا نتوانی کہ دل بدو ند ہے ننگرش یک زمان کہ سید ہمت بر ملاست کشان مبارک باد</p>
--	---

پائے بر تربت عزیز منہ
 کہ مزار شہید سے واعظ

۱۲۲

<p>در دل ہر گز نذار و گر چه سوز است شمع آخر ایفا غل نمیدانی کہ بجا نیست شمع عاشق روئے حیر و زلف بجا نیست شمع ننگ آزاد سے کہ در ہر نرم بجا نیست شمع</p>	<p>بے خزان سوز و ساز یا کجا باز است شمع نسبتے با گریم ہائے جاگداز انشاید آتشے اندر دل و دود سے بسودار و مگر سخت بجا کست زند سراپا سوختہ</p>
---	--

<p>ناتمامست هنوز آنکه مفصله گسترده از حرفان زبون حسن خدا داد و پیش بر کند تکراره و کعبه خرابات کند شرط عشق است که از ضبط دل آهی نکشی پرده در پرده نگاهش بر دوازده نیاز</p>	<p>رایم آنست که در صومعه شایه معشوق ریشک گوید که غلو نموده باید معشوق گرد عشق بر آفاق کشاید معشوق گرچه بر داغ جگر زخم فزاید معشوق هسته تکلف بدل از دیده در آید معشوق</p>
--	--

۱۲۸	<p>خاک او با غل غریز را که بجای برسی مرد این راه نه تانستاید معشوق</p>	۳
-----	--	---

<p>میسوزم از بر ز تو پنهان باشتیاق بیتاب میدود و تهاشای حسن او از رده بر نیاید و پروای کسی نکرد عشق تو کرد شکل الف داغ شمع را سوز لب تو در دل شورید جای کرد یارم درون پرده بخشید غزلش</p>	<p>چندان غم دیده که در جهان باشتیاق کافر با صراط کج مسلمان باشتیاق مروند در دناک حرفان باشتیاق میسوزد از گداز تو گریان باشتیاق آمد لبوی زخم نمکدان باشتیاق رفت ز کوی یار پشیمان باشتیاق</p>
---	---

۱۲۹	<p>هر دم ز آرزو گفتن پاره می کنم تا کی زیم غریز پشیمان باشتیاق</p>	۴
-----	--	---

<p>گاه در دل گاه در جانست عشق صد خرابی در خرابی میکند هر کجا ببادی بنی از دست گر نباشد عشق بیکار است حسن معنی عشق است هر صورت که هست گاه رهن است و گاه است پنهان</p>	<p>فتنه دیگر بهر شانست عشق اندران کشور که سلطانت عشق خاک شور هر با بانست عشق رنگ و بوی این تملکانت عشق هر نفس پیداد پنهانست عشق گاه کافر که مسلمانست عشق</p>
--	--

گرد	تشنین ساخته بود از اجل میل الم میدید افسرد اورنگ بر خاک تشنین تخم را دانس یار و بعلل ج مرهم میسریم فارغ و اندیشه ندام هرگز	وار بایند ازین درطه مرا شاه نجف گر نگاہے تگند سوئے گرد شاه نجف در دروازه انگذار و بدو شاه نجف میکند در دو جهان دفع بلا شاه نجف
۱۲۵	سخت نام زده ام اندم دل بو کہ عزیز التفاتے بکند جانب ما شاه نجف	۳
	پیر ما هست اسد الله علی شاه نجف معنی افز مقامات خفی و اخفی شمع محراب حرم نور مقام احمد رضا شاه مردان و قبا پوش امام و صوفی	عین تصویر جمال ازلی شاه نجف صورت آرائے کرامات جلی شاه نجف زینت منبر اسلام و ولی شاه نجف عارف مرتبه لم یزلی شاه نجف
۱۲۶	گردم مہبط نور است عجب نیست عزیز پیر ما هست اسد الله علی شاه نجف	۱
	اے از اثر عشقت مشتاق بلا عاشق گاہے بکلیسائے گاہے بخدا خانہ پر گشتہ شد از اریان از کفر تبت را کرد ای کا نر تر سامی باشد کہ تیرس آئے و انعم ہمہ از ما ہے آہے تگند گاہے بیباک چرا بنود در شیوہ خونریزی	سود از دہ میجوید ہر وقت ترا عاشق تا چند دو و ہر سود را دیہ با عاشق دانت ترا سے بت تصویر خدا عاشق تاکہ بخت گردید جیپارہ جدا عاشق ہر چند چو مہ کا ہد ہر شب ز جفا عاشق شوخی کہ کند یادش ہر دم بدعا عاشق
۱۲۷	چون دید عزیز اورا با خوبی و محبوبی بر حسن نگارے شد مسکین دل با عاشق	۲
	چون بعاشق رخ پر نور منساید عشوق	دل بہر غمزدہ دانداز رہا بدعشوق

گاہے در آرزو سے عتابش زید و دم	گاہے با منتظار مدارا شود ہلاک
مردن محال نیست چو او تیغ بر کشد	مردانہ عاشقی کہ بایما شود ہلاک
جانم ز سنگ باری مردم بلب رسید	مجنون نگویش کہ بصر او شود ہلاک

بیمار عشق تست عزیز شکستہ دل
امروز مگر نکوشدہ فستردا شود ہلاک

۱۳۳

۳

اسے رخت روشن تر از روتے ملک	سیرت پاکت باز خوسے ملک
در کابوت میدود بے اختیار	بسکہ بر خود نیست قابوسے ملک
قوت دست تو هست از مار سیت	چیت اینجا زور بازوے ملک
از فلک بیاب آید بر زمین	التفاتے گر کنی سوے ملک
طاق در گاہت بود مسجود خلق	چون گویم همچو ابروے ملک
چون تو نبود در ملک پاکیزگی	مردہ کے جان یافت از بوے ملک

بیشتر باشد ز مردم اسے عزیز
در حریم او نگاپوسے ملک

۱۳۴

۱

اسے دل عاشق مکنات یار سول	برتر از ادراک شانت یار سول
لذتے بخشید عشاق ترا	ایزد از سو گند جانت یار سول
آبجیوان با چنان جا بخشی	تنہ نوش دہانت یار سول
بہترین و برترین عالم است	کمترین امتانت یار سول
کرد موجود ایزد پاک و سپرد	این جهان و آن جہانت یار سول
ہرے با خلق مسخر سپرد کرد	چون شنید از حق بہانت یار سول

رجتے کن بر عجز ز بے نوا
تا بوسہ آستانت یار سول

۱۳۵

۲

۱۳۰

میکنم از عشق بیتابی غریز
کز دلم هر وقت جوشانست عشق

۵

ای به یار تو هر دم دل یاران شتاق لاله و سون و سرو و سمن و سنبل و گل آینه ثابت و سیار که بینی هستند بدم خنجر تو خسته در روان بهدم بسواد خط سبز تو عزیزان مفتون رنگ بوی چمنستان و دو عالم از دست	به واسطه حرمت جان هزاران شتاق چند باشد چنین سینه نگاران شتاق به تجلی تو چون آئینه داران شتاق نجم ابرو تو سجده گزاران شتاق به بیاض رخ خوب تو نگاران شتاق چون نباشد بجمال تو بهاران شتاق
---	---

۱۳۱

اے بت از پرده برون که چه زاهد چه دلی
چون غمخیز اند همه بخت عیاران شتاق

۱

چاک در شوق تو هر صبح گریبان فلک گر چه بودند بیهوشه شامهواران جهان روز و شب میکند از دور طواف حرمت خویم از عزت حسن تو بهار گیتی از تو شاداب بصد بوچمنستان زمین ساکن از قوت تمکین تو معموره خاک	وز کو اکب همه شب شک بدلان فلک جز تو دیگر که فرس راند میدان فلک چه کند خاک شدن نیست در مکان فلک روشن از پر تو رویتو چراغان فلک وز تو سر سبز لعل رنگ گلستان فلک قایم از پشتی اقبال تو ایوان فلک
--	--

۱۳۲

شب معراج که احاطه شد فلک و قوت غمخیز
بر جالش چو فلک تازه شد ایمان فلک

۲

هر کس که بنیدت بهماش شود هلاک لب بر لبش نهادم و مردم ز جوش دل زلفت بلای جان شد و دل تا بارگشت	بیرون میاز پرده که پیدا شود هلاک چون تشنه که بر لب دریا شود هلاک ایو اے خسته که بسودا شود هلاک
---	--

۱۳۸	دور می یارب و سخت بلائے نازل	۱
زاهد ارخصت که مستی می کنم دست بردار از من و ایمان من جان فدا سے آن جمال بے مثال فکر خود کن از سرم بگذر که سر	ماچو صنعان ثبتا برستی می کنم کز برایش ترک هستی می کنم گرچه دل از طعنه خستی می کنم نذر آن چالاک دسنی می کنم	
۱۳۹	گردید بر باد چون شاکم عزیز از هوایش رو به پستی می کنم	۲
ماگد ایان کج کلاه می کنیم هر دو گیتی آستین افشاندیم هر چه گوی از او امر شنویم بے صبوحی نزد ما مقبول نیست گر بیماری محضر ما پیش ما الله الله بے نیازی ما سے ما رو سپیدیم از غبار کوچه چون گناه ما پسندید از نخلت در رهش از ذره گشتم آفتاب	در لباس دلق شاهی می کنیم رقص و حالے با ملاهی می کنیم آنچه دانی از نواهی می کنیم گر ناز صبح گاه می کنیم خود مسجل از گواهی می کنیم صد مباحات از نهای می کنیم گرچه کار سے رو سیاهی می کنیم اجتناب از بے گناهی می کنیم روشن از سه تا براهی می کنیم	
۱۴۰	بر در پیر طریقت اسے عزیز ببر بسجده عذر خواهی می کنیم	۳
از مے عشق احسسی کنیم خوا بگی یا فیتیم از کرش گر نمی داشت او محبت ما	از ما هست و ما از دستیم در دوعالم ز بندگی رستیم نفس هستی چگونگی می بستیم	

دلت گر نگر دید بیدل چه حاصل اگر بر سر برانگرد استحال نش اگر عاشقی دم مزین زیر تیغش گرفتیم که آئینه صاف است لیکن گر از کعبه احرام دیر بستی ز نیکین بود لذت وصل جانان	نگردی اگر عشق حاصل چه حاصل ز شمشیر عریان قاتل چه حاصل تپیدی اگر وقت بسمل چه حاصل نشد گر حبشش مقابل چه حاصل ز تکلیف طے منازل چه حاصل چه بچو و شد از جان وصل چه حاصل
۱۳۶	برودل برداشتن کن غیرا محبت اگر نیست از دل چه حاصل ۳
ای دو گیسو تو چیده چو صنوبر گر تکلم کنی خود چه مقام سخن گفت کس عاشق با هست گفتیم علی برود معشوق پس پرده برد باد بر تربت اور حمت حق سایه نلگن میدم خنده که پیری بتنا تو مرد	هر دو ابرو تو خو نیز چو سیف مسلول نکته قسمت پذیرد بدلیل معقول کرد معرف مرا خود بظلام مجهول بسکه تا انجمن وصل محالست محول حسته جانے که شود از دم تیغ مقتول کاش نزدیک تو باشد تجا بل محمول
۱۳۷	آفرین بر دل شیدای عزیز خسته دراغ برداغ فرو دے و نگر دید ملول ۴
تا دل از شوق بے شد بکیسا مائل خال او نکته رخسار و دین نکته خال عشق در عاشق و معشوق جدائی انگد اشتیاق دین زخم کند جفا لبش	دین من کفر شد و گشت کرامت زائل نکته کو که بدان نکته نگشتم قائل دو داین شعله بیان من داو شد خاک گر ننگد ان شود از شولب و سایل
کردل غمزه خون شست عجب نیست یوز	

من نیم کر خود یک سو گشته ام چشم و ابرو کے تو دارم و نظر جلوہ دار دروئے من از روئے تو سربجہ می نیم بر پاسے خود غرق در آب خودم چون آئینہ تو منی اندر حقیقت من تو ام	من سراپا صورت او گشته ام عاشق این چشم و ابرو گشته ام با تو چون آئینہ یک رو گشته ام کافر عشقم حذر او گشته ام کر صفائے سوج ملو گشته ام لبے من و تو خود من و تو گشته ام
۱۴۴	شاهد و مشہود خود استم عزیز خود انا خود انا خود ہو گشته ام
مانم کہ ساغر بجز آب است زدیم اسے شیخ مگو فساد دیر و حرم از خرقہ میرس شد بہن سے و جام ہدیات ز سومات و از لات سومات	دزستی می لاف کرامات زدیم بگزار کہ مایہ ترک خرافات زدیم دیوانہ شدیم و در طامات زدیم ماعلقہ عشق بر در ذات زدیم
۱۴۵	در ملت حق غیر خدا نیست عزیز کو نفی کر ما طلعت بر اشبات زدیم
چرا نہ کشتہ شمشیر نا خود باشم چو شمع دود بیری رود ز سوز خودم منم کہ نیست خیالے ز کفر و سلام قتیل عشوہ چشم سیاہ خویشتم جمال باطن من بہت عین ظاہر من حقیقت است مجازم بحشم وحدت من	چرا نہ بسمل راز دنیا خود باشم چرا نہ گریہ کنان از گداز خود باشم چگونه در پئے اخنائے راز خود باشم اسیر حلقہ زلف دراز خود باشم کر شمع خودم و فتنہ ساز خود باشم کر مبتلائے خود و عشق باز خود باشم
۱۴۶	عزیز سجدہ دیگر حرام شد بر من

حلقہ آسا بر آستانداو	سر نہادیم و پاسے بشکنم
۱۴۱	ذره حناک آن دریم عریزو پستی مابین اگر پستیم
دل دران طرہ شبنم جو بستیم بستیم	ذکر ہر سوئے من این است کہ بستیم بستیم گر ز تیغ نگہ ناز تو خستم خستم بسکہ من عاشق آن نرگس تسم تسم بندہ عشق بہر گوئی کہ بستیم بستیم
۱۴۲	طائر قدیم و علقم بغیس کردہ عزیز باش یک چند کزین بند چو بستیم بستیم
بے عشق تو دلبر کے ندیدم	مانند تو دیگر کے ندیدم ہر دم بجمال تو بر آئے
۱۴۳	ماوا کے عزیز جز در تو در ہر دو جہان در کے ندیدم
من تماشا سے تو در شکل بتان می بینم	انچہ در پردہ نہانست عیان می بینم ہمہ اسرار تو در دیدہ و دل می یابم طاف ابروئے تو مسجد و ملک می نگرم کیست معشوق کہ عاشق ہم عشق کیمن
معنی ذات عزیز ترا صفا غم پیدا است	جسم را آئینہ صورت جان می بینم

	انچہ راز و نیاز خواندش عاشقی چیت پارسا بودن	در قیام و قعود می بینم انچہ و ہمیش نبود می بینم	
۱۵۲	انتہائے فداقت است عزیز در زیان تو سود می بینم	۱۵	
	مازا سرار عشق آگاہیم بر جمال و جلال مفتونیم جز تماشاے خود بہر شائے بے مثالیم و از بر اے شود	ہمہ تن صورت انا اللہیم در لباعن گد اشہنشاہیم در خلا و ملائمی خواہیم گاہ چون مہر گاہ چون ماہیم	
۱۵۳	یوسف آسا عزیز در مصریم گو بہ کنعان اسیر در چاہیم	۱۶	
	این جهان چون حباب می بینم گر تو پنداری اصل بیداری آد نور نظر صفتی احمد دائے صدوائے از غم تو کہ جان ہستی اندر حجاب پنهانست ماہ و مہر و نجوم چون ذرات دور عالم بگردش ہے دست ہرچہ بینم جز آفلین نہ بود	عین سوج و سہراب می بینم خواب یا مثل خواب می بینم دل ز داغ کباب می بینم بے تو در اضطراب می بینم نہستی بے حجاب می بینم گرد یک آفتاب می بینم بے سکون و شتاب می بینم خود نگذارتاب می بینم	
۱۵۴	جلوہ بنا کہ بے رخت چو عزیز زندگانی خراب می بینم	۱۷	
	انت مولی انت ادلی انت مصباح الظلم	عاشق حنفت و جود و بیلا تو عدم	

۱۰	نماز خود کنم و در سباز خود باشم	۱۴۷
<p>وزهر بن مو نغمه لبه صوت شنیدم وز عالم لاهوت نیا صوت رسیدم مایم که در کعبه پیچیده خمیدم سوئے حرم و دیرو کوران دیدم</p>	<p>دیدم ز سر تا بقدم غیر نه دیدم بر صورت آدم تماشا شای و جو دیدم مایم که در چنگه استیم پرستار آتش با گفت که ما شان جالیم</p>	
۱۲	<p>حق است عزیزانچه بینی همه حق است زین مسم به تحقیق صعبت نکشیدم</p>	۱۴۸
<p>حق بود حق که اشارت کند از خود که نم یک سواد بی اسم کرد در فتنم ادست بشنوزن و مهر زن بر دم بوسه یوسف بمشامت رسد از پیغم</p>	<p>من نم آنکه تو دانی که من اندر کنم دیده آنکه خاطب بتو، ستم الا این ظلمات که اندر من و تو جلوه نمود پس یعقوب اگر عشق جالے داری</p>	
۱۳	<p>داغ سوزان بگری برم از آتش طور اسے عزیز آه اگر شعله زند از کفم</p>	۱۴۹
<p>شکل جمال او نم من نه نم من نم خال رخ بگو نم من نه نم من نم این همه رنگ و بو نم من نه نم من نم و آن همه گفتگو نم من نه نم من نم</p>	<p>شاهد بام و نم من نه نم من نم ز کس فتنه و نم طره مشکبو نم نقش و نگارش این ست جلد بهارش این نور و ظهور نم موسی و طور حق نم</p>	
۱۴	<p>مثل عزیز خود پرست در می عشق خویش گفت شهره بچار سو نم من نه نم من نم</p>	۱۵۱
<p>بهر غیب و شهودی بلیم در رکوع و سجود می بینم</p>	<p>نور سے اندر وجود می بینم انچه ترک وجود گویندش</p>	

	حال من بین که حال او دارم آرزو سئ وصال او دارم نسبت به کمال او دارم سبب اندر خیال او دارم	حیرت از جمال او دارم گرچه دستم بدامنش نه رسد یار آنکه زوایه دامن حیران بدل اندر میقم شد غم او	
۲۱	شاه خادم دم ز بود عزیز عشق با خطا و خال او دارم	۱۵۸	
	وعدۀ روز دیگر در که من می بینم آتش شعله زن طر که من می بینم آفتابیت بدستور که من می بینم حبذا مشاهدستور که من می بینم	سینه بدین نو که من می بینم نیست جز به تو حسن تو با همان نظر جاده رو که تو از روز نخستین تا حال کار که فرزند عشق چو زاهد بیند	
۲۲	می تپد هفس از سختی درد تو عزیز آه ازین حالت رنجور که من می بینم	۱۵۹	
	بخدا کی ترا پرسیدم درد و عالم ترا پسندیدم باز در پیرهن بگنجیدم دل در اول نگاه بخشیدم آه زان دم که عشق در زیدم از ستم پیشه زنجیدم	تا جمال تو ای صدم دیدم چون نظر کردمت بیکتائی تا بزییر قبشنا ختمت داشتم جان سپه نگاه دگر نامسان شدم بیک دیدن بسکه دیدم در و کرشمه تو	
۲۳	پیر زانده و در دیاقتمش گرودل ای عریز گردیدم	۱۶۰	
سخت ناکام ز شور لب خندان رفتم	منم آن زخم که از یاد نمکدان رفتم		

	<p>دزد پیش جالت بلکه کتر آفتاب یا رسول الله قاصیعت نمی فی الملو وقت حسرت آمد و عمر گرامی رفت آه</p>	<p>کل نور مستنیر منک یا نور المقدم چند باشم در دشت و ناگاه و بند ما استطعت الخیر فاشفع یا نبی المحترم</p>	
۱۵۵	<p>بر درت آمد عجز و دست یار منفعیل یا حبیب الله ارحمه و انظر بالکرم</p>	۱۸	
	<p>آن دو ابرو بیک نظر دیدم بجده کردم چو آمد او به نماز آفتاب لعل کجا و من ز کعب الله الله بیندش هر چشم هر نفس یافتم بدل در دوش دیدش صبح و شام چون مهر رفتم از خود بهر ندم که زدم بجای خبر می کند ز هر چه بود</p>	<p>قاب تو سین جلوه گر دیدم جانب او ز تبسمه گر دیدم بود نادیدنی مگر دیدم دیدم از نور او اگر دیدم هر زمانه داغ در جگر دیدم روز و شب پر تو گر دیدم جاده عشق چون نور دیدم در محبت عجب اثر دیدم</p>	
۱۵۶ X	<p>سر نهادم بپای دوست عزیز وزمزمه بکسب زگر دیدم</p>	۱۹	
	<p>منکر دیوانه شدم طالب ناموس نیم من شوریده و پیر و ملاست عاشا انچه گل کرد ز من سوزد گداز عشقت انچه بود چه عجب گر نتوانی دانست</p>	<p>عاشق خسته دلم جز بتو ناموس نیم رند میا کم و در غرقه سالوس نیم شمع عریانم و در پرده فانوس نیم طرفه این ست که من بستم و محسوس نیم</p>	
۱۵۷	<p>درد لعل جلوه نکلن باش که مانند عزیز درد خاکم و از مهر تو مایوس نیسم</p>	۲۰	

	آه تاثیر نگاه جان گذار	گنج داسی زو بدل اندوختیم	
۱۶۲	ترک شپش می کند ایما عزیز کز جگر تادل به تیر س د و ختم	۲۵	
	بیاد لبرم اینگر برخ زرد متین زارم مکن خوارم دمی نشین غم بگیده نسکین ترا دادم ترا اینم همه دردم همه دادم ز توستم بیابیدین نظر یکشا مشو کمین	بیاد و بردار از در ز توهر دم محن دارم مکن زاردم مردار کین می گریزم ز سر خوارم ترا دادم ترا خواهم سرت گروم بیایم ز توستم مرا بگزم دگر باز آیدم بارم	
۱۶۳	عزیز را این غزل در صنعت تازه رقم کردم بود تا نکته پرداز می رسید حسن گفتارم	۲۶	
	سردمان تنگش دادم و لے نگویم ترسم که عالمی را در خاک و خون پیافتم گر در حرم نشیند گر بکده گزیند دزد خاکی بشوخی نمود دست بردی	انداز صلح و جنگش دادم و لے نگویم من لذت ندانمش دادم و لے نگویم پیر و از رنگ رنگش دادم و لے نگویم خون شد و دم بچش دادم و لے نگویم	
۱۶۴	چون خواندش نیاید کز خودم عشرت را دانا س دنگش دادم و لے نگویم	۲۷	
	بشید ناز تو ام کشیده کداسه توام بیک نگاه کرد و زویده بر من انگندی ترا بدیده من دید هر که دید مرا تویی که عاشق حسن خودی بپوش من	بهر لباس که می بختند کداسه توام چه خون گریستن افتاد از براسه توام بیاد می بپاشا که من بپاکه توام نگویم اینکه بپوش تو مبتلا کداسه توام	
۱۶۵	عزیز آن بت کافر مگر که می گوید ستاب سر ز پرستش که من خدا کداسه توام	۲۸	

منم آن روح که در قالب انسان رفتم
 کردیم صید و لکام و گران همچو کباب
 هرگز روزی بکرم خواند یک آه براند
 بستم و بستم و بستم الله الله
 قیس دیوانه شد و قیسه بسزد فریاد
 بدم از اشک روان بهر شارب در وصال
 چون دل و دیده همه غرق بخون یافتش
 هر طبعی شده از سحر و حشمت بیار
 رفتم از خود رخ او دیده بدان گنج کل
 بزدا و را با داس که مرا باستی
 مرگ عاشق چه حقیقت چه بود گردش عشق
 ماندم از دیده مردم چون نظر در پرده
 دل سودا زده گم گشت زانوه بلا
 منزل عشق ندید و نه سپید آیدم
 و اعطا از بر سو کعبه چه خوانی دگر
 غرق در موج خودم همچو زمین دریا

گنج پنهانم و در گوشه ویران رفتم
 از جهان کوفته و خسته ویران رفتم
 آتش افتاد و دران خانه که مسلمان رفتم
 آمده از همه پوشیده و پنهان رفتم
 موج زد قلزم خون تا به بیابان رفتم
 تا هم از دامن ترس بر گریان رفتم
 در تلاشت چو بخلوت کده جان رفتم
 در دم افز و دگر از پله درمان رفتم
 کس ندانست که آیا بچه عنوان رفتم
 دوسر بین که بیای و بی دربان رفتم
 فتنه با قیست گز از عالم اسکان رفتم
 گرچه هر گوشه بود اس تو عریان رفتم
 از سر کوچه دامن تو پریشان رفتم
 تا کسم آه که در موضعه رضوان رفتم
 بجز از من کس از کرده پشیمان رفتم
 منم آن خاک که از قبضه سلطان رفتم

۱۶۱

مردم آنجا شدند خاک در دوست بجز
 زیستم بگریمه عمر و مسلمان رفتم

۲۴

مالک و حرم را شوخیتیم
 بو که سوز عشق خاکستر کند
 شمع آساگری بر خود می کنیم

سنت پیر معنای آنوقتیم
 دل ز حسن آتش افروختیم
 روز ما مردیم و شب ما سوختیم

۳۰	رخ از سوزن و دل از اذان بگویم	۱۴۶
<p>شکر صد شکر که بے فکر ز حسن علم زود بینی که بیاید بجزایات اعلم بے خبر از خود و کیسوز زیاد و غلم نفی هم شان من آمد رعد و ثعلم</p>	<p>فاکروب در میخانه ز ر و ز از لم در گزیر از من دیگر از که خاکم بر سر فلج البالی ز ناموس بازاده روی عین اثباتم و ذاتم بصفت قدم است</p>	
۳۱	<p>علم بندگی پیر معان است عزیز بر سر لوح نوشت آنکه فرزند قلم</p>	۱۴۸
<p>جای دل نظر دارم بگرد خویش می گردم گسے عید و گد یارم بگرد خویش می گردم سبب شانه نمودارم بگرد خویش می گردم نبا شد با کسے کارم بگرد خویش می گردم چو جام باد و شرابم بگرد خویش می گردم به کعبه رخ نمی آرم بگرد خویش می گردم</p>	<p>بعشق خود گرفتارم بگرد خویش می گردم بحسن پاک می نازم و دگیتی پاک می دارم شدم بزفات خود شیدا صفاتم شد زین پیدا پرستش می کنم خود را چه پرداگر کنی رسوا منم خود ساقی باقی منم خود شور شستانی بجو خود کس نمی نیم عجب و نیدارید نیم</p>	
۱	<p>بصورت گرچه انسانه بمعنی نور زنداغم عزیز را عاشق زارم بگرد خویش می گردم</p>	۱۴۹
<p>می دهد نور جمال تو ز توحید نشان عشوه در دیده شوخ تو طلسم نهان هر سخن از لب نوشین تو آب حیوان داغ از رشک عبیت دل ماه تابان</p>	<p>ایک شلت بشل نیز نباشد بجهان سرمد در چشم سیاه تو بینه جادو هر خم از کاکل مشکین تو دایم سودا نخل از جلوه رخسار تو روئے خورشید</p>	
۲	<p>می دهم جان ثمنائے تو ای جان عزیز یک نظر باز نگر سوخس من سوخته جان</p>	۱۵۰

<p>نشیدم که بخت دگر هست عالم چو نظر به رخ پر نور تو افتاد شوقم چه کلبه یاد چه کعبه همه جای تو نه بینم بنود و روسته بستم و یک دیده بستم</p>	<p>چکنم من نتوانم که عبث تو نسالم چو سه از مهر بر افروخت ز حسن تو جام ز تو غافل نیم و محو تو اندر همه عالم زرد سوخته سوسه سوسه جو توشب ز رخسارم</p>
<p>۱۴۶</p>	<p>دل و دین در دست انداخته ام کجاست بخرام آتی و دلگاہ کن و در پای بجام</p>
<p>بیا که عمر به پیری جوان بگردانیم دل از نظاره حنت بگيرت اندازیم ز دیده در دل داند دل بجان فردا یم بخلوتی که تو باشی و بس نشا کنیم اگر ز صور در افتد خاک غلغلده و گرز شرع بسیار با مر مر سده سمن ز لعل تو گوئیم و زاهدان گویند غزل بروی تو خوانیم و پهلان نالند روان برقص در آیم گر خطاب کنی زبان بشکر کشایم گر عتاب کنی نجوم نخس بجاک سیه در آیم زلم چه زاهد چه فقیه و چه واعظ چه قریب شگفت نیست ز اعجاز قاف تو سینت بجز تو کیست که در تنگه پرستندش</p>	<p>توان بکالبد ناتوان بگردانیم صد از گوش و سخن از زبان بگردانیم بجای خود ز جهانت نهان بگردانیم و گر گمان خود آید گمان بگردانیم بکلم عشق سوئے لاسکان بگردانیم بچشم عفو بر ناظران بگردانیم که چند آب و مان در دمان بگردانیم که آه آه رخ از بوستان بگردانیم بیا سر تو بنوک سنان بگردانیم بر و گرنه ترا خون چکان بگردانیم ما بجوم فتنه ز خود هر زبان بگردانیم بلا سے شان همه بر جان شان بگردانیم که تیر حبه بسوئے کان بگردانیم سر سے مباد که زین آستان بگردانیم</p>
<p>بیا که گوش بر آواز او نیم عزیز</p>	

۵	چون کرده شید بر حمت ناز کن	۱۶۳
	<p>شور لعلش از بدخشان تا یمن هند و فاشس چو رنگی راهزن هر نفس از ناز خند و هر سمن نازنین پیکرت نازک بدن می کشد یا می کشد از هر سخن در تو گوئی غنچه گویم آن دهن از غرورش بر لب آمد جان من هر که خواهد یا چنین پاکیزه تن</p>	<p>بو محزلف دوست از چین تا ختن ترک چشش چون فرنگی می پرست لوحش الله پاکى دامان او دیدم مردم بدین شوخی ندید هر دیش از غمزه کاری بادل است گر تو پرسی گل نایم رو سے او عاشقم دانست و پر دایم نکرد خواب او خوشتر ز بیداری بود</p>
۶	<p>حال سوز دل چه می پرسی عزیز دیدم باشی شمع اندر این سخن</p>	۱۶۴
	<p>خادم صفی ولی خدا مرشد جهان سلطان کائنات خداوند انس و جان خورشید پر خیا تجلی مهر کان در سینه ما بعشق تجلی همانان</p>	<p>گشتم غلام مخز جهان و جهانیان محبوب پاک ذات بسعید تر از صفات همراز مصطفی متصرف هر ولی در دیده ما بحسن نظر سوز آشکار</p>
۷	<p>مردم عزیز در هوس یک نگاه او باشد که بگرد بگرد همچو دلبران</p>	۱۶۵
	<p>کس نداند سر جان چشتیان جز خدا نه بود نشان چشتیان بے نیاز نیاست شان چشتیان از جهان بیرون جهان چشتیان</p>	<p>لا مکان باشد مکان چشتیان چشتان اندر خدا گم گشته اند آستین بر می فشاند از دو کون کے رسی اندر مقام شان که هست</p>

	<p>اے ترک گے جانب باہم گدے کن اے نازتسکین منشین در دل و بجز بیصرف بود سوختن سوخته جانے تا چند کند رخزد بد یوارنگا ہسم</p>	<p>بر حال جگر سوخته خود نظرے کن روز گس مستانہ اور اخیرے کن اے آہ محمود دل جانان اثرے کن یک جلوہ لیے پروہ خود از باہم دے کن</p>
۱۶۱	<p>یک ز اکھ بفرست از ان طرہ مشکین تسکین عزیزے بپسیم حرے کن</p>	۳
	<p>بے خود و باخدا نظام الدین پانچو خوبی تمام محبوبی ز خم جان را بنوش لب مرہم آفتا بے بمعنی روشن حامی ہر کہہ سہمتے خواہد چہ ستاند فقیر سلطان را</p>	<p>عاشق و پارسانظام الدین شاہ کبر با نظام الدین درود دل را دوا نظام الدین در خودش حرم نا نظام الدین دافع ہر بلا نظام الدین من کجا و کجا نظام الدین</p>
۱۶۲	<p>شاہ خادم چشم ماست عزیز ہمہ سرا تا بپانظام الدین</p>	۴
	<p>اے ترک شوخ چشم نیست باز کن کو تاہ کروہر سو سے را کردا شتم تا کے بانتظار بگریند خون دل مردم شناس کردہ تراشان دلیری بارند مشربان بجز ابات میردی زانوزدہ است بر سر سجادہ پارسا</p>	<p>ارباب عال را از جان بے نیاز کن یار ب بلطف خویش تو عشرت دراز کن بر عاشقان خستہ درون کشف راز کن در و الہان و بوالہوسان اقیار کن چون پاک دامن زبدان احقر از کن بر نیز از کرشمہ و پامال ناز کن</p>
	<p>مسکین عزیز گشتہ بکویت فسادہ است</p>	

اگر گوئی تویی با من و اگر گوئی منم یا تو بدین صلاح و فاسق بدین صاست و طبع درین سستی و مدبوشی درین از خود فراموشی بهر سوئی که می بینی جمال یاری بمنم	بهر وجهی جزا و نوبد فلا سوچ و الا هو خدا بود و خدا باشد پس اکنون کسیت بخیر او تا شای که می بینی که با او می شوم یک رو سرے دارم پاز سود او دادم ز حق مملو
۱۴۹	عزیزم که دانا خودم شکلی محذوم گوینم نمی دانم چه می گویم زبان من بود یا او ۳
دلم بشوخی ربو و شوخی که من فدا س که شد او بسته میخدا مستی بزور بازو دراز دستی ترانه سبخی سخن شناسی بر دین بخوبی زهر قیاس چو کا کل خود بکاش کش فکند جانها بعد کشاکش سیاه چشم غلط نگاه به عجب قیامش کج کلاه غرور حسنش خفا که دانی ستوده خود را بلن ترانی نه گوش هرگز جو او شنیده نه چشم دنیا بخوابیده نسیم بوی پری خرامه گوی بختی گم بیامی	کشیده قامت کشاده ابر و ملک فرخ چشم عبادو خدا فراموش خود بچستی زهر و عالم نغمه یکسو ز شور کونین بے هراسی بهر او اسے ز فتنه مملو دل عزیزان در آب آتش زطرز اغما غزلان جبابو نه آه در دوش نه درد آه نه لطف شیوه نه آشتی خو یو هم ثانی کند ثانی به عکس مردم ز آینه رو خود از غم خود بخون پییده درون هر دل بر دین قابو کشاده ناز نهاده داکر سوئی شکین بکوی دشکو
۱۵۰	هنوز هستم با منتظاری ز شوق دارم دل فکاری عزیز آه از چنین نگار که در بخش بجای دارد ۴
غرق در بحر دسم یا هو هو نمودار شد بشکل انا دوش هو بود گشت انا امروز غرق فکرم ز آشنایا	وحده لا اله الا هو نبود فرق از انا تا هو بنگر نسبت انا با هو هست هر موج انا و دریا هو
هر که می داندش عزیز انا	

سنگ خاره رادوپاره می کند می شود بخود کس که می شود	سیف بران زبان چشتیان محرم راز منسان چشتیان
۱۶۴	هر که پایش بر فلک باشد عزیز سرزند بر آستان چشتیان
زبان شسته با آب سخن ترمی توان کردن کلام از حلقه زلف مخبری توان کردن اگر از آفرین گوئی با نصاب بر بخشی بر افکن سایه چون خورشید چون طالع خورشید سر پای سوز باید گشت هر شب تا سحر انگ لب شیرینش گر سازد یک بوسه جان بخشی ز سولیش می زخم حرفی بیا باد صبا پیشم سرخ خون بکار آمد نگار آمد بهار آمد فرشته که بر داند ره واسه او تعالی شاد	اگر جوهر شسته ای عرض جوهری توان کردن راه عمر در از این سجده خم سر می توان کردن سخن از تسلسل ملک گوهر می توان کردن شبستان سید و زان متور می توان کردن بهزم عاشقان چمن شمع سر می توان کردن دهن را چشمه نوشین کوثر می توان کردن کرد اما ن تیر پیر از مشک عین می توان کردن بیا ساقی که اکنون می بسا غری توان کردن اگر داری چنین بلبه بلبه پری توان کردن
۱۶۵	عزیز از هر سر به مغر که آید چنین کاری سر شوریده قربان میسری توان کردن
توجه نه از من من جدا نم از تو تا جمال خود دیدم خود پرست گردیدم نغمه که می شنوم جلوه که می نگرم با خود آشنا باشم هر که با خدا باشد	لا اله الا هو - لا اله الا هو با خدا شدم یک رو با خدا شدم یک آئینه دل صافم مطربم بود هر سو من که محمودیدارم از دوی شدم یک
۱۶۸	اے عزیز منستی کن ترک بت پستی کن چون تو از میان فتن خوش بگویی باین هو

آماوه برمدار اهنسان و آشکارا بیتاب از جدائی سرگرم دل ربائی اشکبارخ چکیده دود سبزه دیده	از جوش چون سکار و افکار کرده آهنگ آشنائی چون پاک باز کرده چون شمع سوزیده میل گذار کرده
۱۸۳	جان عزیز مسکین خواهد کنون به تسکین کاهنگار خود بین تو به زناز کرده
دل مکان تو یا رسول الله حسن شان تو یا رسول الله می زند تیر مار میت خدا پرده بکشا که عالمیت هنوز مرهم زخم جان هر خسته از درو بام نور حق بارو همچو جبریل با خدا هم راز عیسی مریمیت هر که بود همه آب حیات می جوشد نسبت هست نکته سخنان را هر دو گیتی بیک اشاره گرفت هر چه اندر وجود می نگریم پشت پامی زند بر کونین چند گویم که صییت عرش عظیم	جان نشان تو یا رسول الله عشق آن تو یا رسول الله از کسان تو یا رسول الله در گمان تو یا رسول الله خسته جان تو یا رسول الله در مکان تو یا رسول الله راز دان تو یا رسول الله هم زبان تو یا رسول الله از بیان تو یا رسول الله بدمان تو یا رسول الله آشنان تو یا رسول الله مهشان تو یا رسول الله عاشقان تو یا رسول الله آستان تو یا رسول الله
۱۸۴	چون عزیز اند زنده جاوید گشتگان تو یا رسول الله

۱۸۱

در حقیقت بود سراپا هو

۱

آمد بمن خسته جگر بوسه مدینه
گردست دهد پا به بخت بر من آنجا
عاشق نه شکید بطواف حرم الله
هر روز علب رنگ زواید کرمانه
در غله بجز از سر طاعت نشاید
با تربت احمد زگرانی سبک آید
باور بکند هر که خدا را بشناسد
فرش ره او باد سرودیده عشاق
از عشوه گری دل زدو عالم بر باید
آن مشهود حق است و درو شد حق است
هر چند مسلمانم و معبود پرستم
شوریده سر از خاک بر آرد تعیامت
در خاک مدینه اثر باد مسیح است
کعبه ز سر شوق رود بهر طوافش
تا نور خدا در نظرت جلوه نماید

رقصیدم دور سجده شدم بوسه مدینه
نقش قدمی هست بهر کوسه مدینه
اومی نگر دروسه خدا سوسه مدینه
در آئینه نور نگر دروسه مدینه
جاسه که بیا سود به پیوسته مدینه
گر کعبه شود سنگ تر از دوسه مدینه
حقا که دو کون است بقا بوسه مدینه
پاسه که کند عزم لگا بوسه مدینه
چشمه که نظر یافت ز آهوسه مدینه
جز حق نفروشد در آردوسه مدینه
جانم بتولا شده هندوسه مدینه
سود از دوه و لیر خوش بوسه مدینه
هر در دشتود دفع ز داروسه مدینه
گر حکم کند شاهد دل بوسه مدینه
بے عین عشق طواف شکوسه مدینه

۱۸۲

رفتم ز خود گرچه رفتم عزیزی
دل می پدم هر نفس از بوسه مدینه

۲

آمد تربت من با عشوه ساز کرده
اند و گین ز عالم در حسرت از خیالم
هم رنگ غم نصیبان همدرد با غریبان

بند قبا بے گلگون چون پنجه باز کرده
بر خاک پا تا لم دامن دراز کرده
از صحبت رقیبان جدا حتر از کرده

<p>دست نازک ز حاشیع و شش افزوده سر بگین ساخته ز گیس مخور بحر کرده در دل هر برهنه هیچ مقام خنده زن بر هر برهنه میگری</p>	<p>لب نوشین ز می هوش با ساخته طالع ابرو حرم از نور خدا ساخته الله شد ز کجا آنکج ساخته این چنین با همه آفاق چه ساخته</p>
<p>۱۸۵</p>	<p>کافر عشق شدی واسه کمال تو عزیز کعبه را سوخته ویرین ساخته</p>
<p>کیستم عمر ببارج تیاپی داده دل بچاه زنج افند زخم کاکل او پر غور و سر که نخند دهد آراگاه فند پر داز نگار ب بد و زگی کزنگ</p>	<p>خون من خورده بقتلک سپاهی داده که پیشد لبش تار سپاهی داده شوخ پیشه که سپند و بکاهی داده مردم آمیزه جوانی ز منای داده</p>
<p>۱۸۶</p>	<p>دل چرا خون نشود آه عرنه ترا کامروز مفتی شهر بشو خیش گواهی داده</p>
<p>جوانی نخته سازد کار خام آهسته آهسته بر بدش گفت در گوشتم بایم آهسته آهسته بر آن عزتم که صد مخم فاند در یکدم بیا شام چه خواهد کرد قاتل گر خشت بدیک نفس یارب نمی نیشد امان آن فتنه گر خضر و سیحارا جهان بر هم زنده عشقش نماید عاقل و دیگر میان طالب و مطلوب آتش آهنگی خواهد مخمر ساخت و چیل روز ایند خاک آدم را بود تا بریم بند علایق بکسلد روزی</p>	<p>مه نومی شود ماه تمام آهسته آهسته تانش کرد و شد کار تمام آهسته آهسته بندم نیت ساقی و دیبام آهسته آهسته که به نمرود صفت شر از خرام آهسته آهسته به محشر می شد و دوام آهسته آهسته بپایان می رسد هر صبح و شام آهسته آهسته که حق فرمود با سوئی کلام آهسته آهسته بله حاصل توانی کرد کار آهسته آهسته شود فرموده آخر کند دام آهسته آهسته</p>

خادم قسفی چو جان تن من در آمده می گوید او بصورت من انتی انا چون پارسا نموده کعبه جمال خویش من کیستم که سرزند این کافر و زمن	جان را برون کشیده و در تن در آمده بنگر بمعنیتم که حسان اند آمده در بست کده بشکل برهن و آمده در قالمهم همان بست رهن در آمده
۱۸۵	صل علی که هست جمال جمال او زان پیش خود عزیز بگردن در آمده ۵
ای که جان همه ارباب نسیا ز آمده طرف معشوقه و سرمه ناز آمده روئی حق روئی تو نیم جو بستم چار ز تبع بر تیغ یکو سه تو ز ابر و بارد پرتو افانده ز رخسار تو نور اهورت انچه کردیم فلکندی به شفاعت ز نظر ایزد پاک ترا گفت چرا غیروشن چشم شمسای تو از غمزه بجاد و گوید بتلای تو شود هر که جمالت بیند لی مع الله ز شان تو نشانی دارد دور سلطانت آمد ز ازل تا بابد	با انا رحمة زمزمه ساز آمده از تجلیای قدم غار طراز آمده الله الله که تو مقصود نماز آمده کشته برشته فتد بسکه بساز آمده در دل و دیده زهر در که فراز آمده بهرار او کرم از همه باز آمده شمع مشکوتی و بے سوز و گداز آمده اینگ اعجاز اگر شعبده باز آمده بارک الله که عشاق نواز آمده راز پنهانی و خود محرم راز آمده سایه گستر بعجب غم دراز آمده
الحسن	کافر شسته کنی سجده بتز ویر عزیزی لوحش الله که شعبده به نماز آمده الحسن
اسکه که خود را چو سن انگشت نما ساخته روی زیبا بخط و خال میاراسته	هر کجا می نگریم منت بهی ساخته زلف شبگون بجم و بیج بلا ساخته

۱۹۱	آه دلا این چه غم انداخته	۳
کشت بے تنیم بکشوه ترک نازک پیکر یا سمن رشک سمن جان چمن با جان من کفر سوز دل فروزی خود بر آهسته خود مازینے مہ جینے دل کشتے بیدل کشتے سادہ آزار دہ سستانہ جانانہ فقتہ قامت چون قیامت شوح کشن ماہوش	خوش بیائے مہربانے جان بیائے دلبرے آشنا دل ربا خود نماے خود سر پاک دینے پاک بینو خوش تر از هر خوش ترے جان گداز دی دل نواز دی گوهری با اخترے مست چشمتے دیر خستے طرفہ زیبا منظرے نامسلمان یا مسلمان جملہ را افسون گرے	
۱۹۲	بیت قرارم اشک یارم سخت زارم اے عزیز دل برو جان آورد دهر دم بطرز دیگرے	۴
انہی عجبہ ذلیل یا نبی الہاشمی آہ من نفس و من اعمالہا یا مصطفیٰ کیف یا تئی مثلک بدر منیر فی الوجود لیس فی قلبی تصمیم و ایمان سواک	انت محبوب جمیل یا نبی الہاشمی فا شفتی انی علیل یا نبی الہاشمی ان ہذا مستحیل یا نبی الہاشمی قصتہ فصل طویل یا نبی الہاشمی	
۱۹۳	قد مضی الايام فاستغف للعریز المقتدر عمرہ الفانی قلیل یا نبی الہاشمی	۵
چند گوئی ز محمد قرشی مدنی نورا محمد زردون تو ہر دن متا بد غنچہ سان خون جگر می خور و نہان مہیار چون بخیہ از دزد دل رہ نتوان برد بدست	صور تے ہست درین پردہ کر السعنی اندین خرقہ تر ویر گر آتش فلگنی تا رسد سو سے تو ناگاہ نسیم مہنی شرط عقل است کہ ہرگز در دیگر نرنی	
۱۹۴	می کنی و مبادیشش نمازہ عزیز از سر نو الہ اللہ چہ قدر عاشق دل غم کنی	۶

۸	عزیزان دیشه مرگم رباید آرزو از دل که گردد ختم هر عیش بدام آهسته آهسته	۱۸۸
جاء نبی ابورسے صل وسلم علیہ گفت شنایش خدا صل وسلم علیہ نوزنا بسدی صل وسلم علیہ پیش روا نبیا صل وسلم علیہ خاک ریش جان ما صل وسلم علیہ صاف چو آئینه ما صل وسلم علیہ	قد نظر المصطفیٰ صل وسلم علیہ عارض او دل ربا کاکل او جان فزا علمنا بالصفا آیدنا با اوفنا شاهد افلاکیان پاک تر از آفاکیان بر همه احسان او در همه برمان او از اثرش سینه ما معدن گنجینه ما	
۱	بندہ عشقم عزیز گر چه ندارم تمیز ورد نیست این دعا صل وسلم علیہ	۱۸۹
که فرق نیست ز حق تا محمد عربی که نور هست سرایا محمد عربی فروغ دیده بیتا محمد عربی نماند در دلم الا محمد عربی	بیاد عشق بکن یا محمد عربی جمال حق ز جمالش چو آفتاب بین دو چشم پیچ نمی دیدگر نمی بودی زور و پیچ میسر و ز عشق پیچ میسر	
۲	بجان و دل ز ازل متلا می ست عزیز دے بلطف بسین یا محمد عربی	۱۹۰
خود همه تن ز آتش خود سوخته باز به پیکان دگر دوخته جان و تنم جمله برافروخته عشوہ جادو ز که آموخته	آه و لا این حسه غم اندوخته زخم خدنگی بجگر تازه بود کرد نگاه تو به من کار برق مثل بو عا شا که بود در وجود	
	شد بسرو کار تو جان عزیز	

دل بوسے محسن علیہ السلام
جان کہ از علم حق عجب ہم آمد
زیدہ گردیدہ ہم چو آئینہ
کرد بے آرزو زہر و جہان
دم عیسی و ہد ببا و صبا
تا قیامت نہ مرد ہر کہ شنید
زندہ دارد ہمیشہ جانسارا
عقل کل می کند بعشق هنوز

شد بکوسے محسن علیہ السلام
رفت بوسے محسن علیہ السلام
محو روئے محسن علیہ السلام
آرزوئے محسن علیہ السلام
سرت بوسے محسن علیہ السلام
گفتگوئے محسن علیہ السلام
بوسے محسن علیہ السلام
جستجوئے محسن علیہ السلام

امتی امتی بکشت عزیز
آہ خوئے محسن علیہ السلام

۱۵۵

شاہ خادم تورا حجت جانی
بہر آئے زین تست آئے
زیر فرمان تست ملک دلم
جان بلب آدم مداوا کھن
رحمتے کن کہ از تو حب تو
چون بدین زشتیم پسندیدی

درد و دیدہ نوریز دانی
من کہ با ششم گویمت آئی
ہر چہ خواہی بکن کہ طمانی
کز پئے درمند و زمانی
مشکلم حل شود باسانی
من نمی داتم انخپ میدانی

بر تو پوشیدہ نیست حال عزیز
یک نوازش بکن کہ حبانانی

۱۵۶

من کند تبدیل ہر ماہیتے
من خدا سے نرگس غماخا و
غمزہ غماز آن کافسر ادا

یک نگاہے کیا غایتے
کشتن اورانہ باشد نیتے
می کشد بے علت غایتے

لگا رہے سبز رنگے شوخ چٹھے
حریفے شاہدے نازک ادا سے
یلھے شورش افزا سے بھیلے
عیان از ہر طرف چون آفتابے
برنگ گل قبایش نکمت افشان

بتے کافر لگا ہے پاک بازے
ظریفے عشوہ سنجے فتنہ سازے
جوانے سرکشے گردن فروزے
نہان در ہر دے مانند رازے
زخونم استینش راطرازے

۲۰۰

جمال شاہ غلام قبیلہ است
عزیز امی کھنم سوشش نمازے

۱۲

بنام کشت سفاکی ستم ایجاد طرازی
زبان دانی سخن جہنی نو اسبجی نو آئینی
خطش بویا لبش گویا رخس زگرین لبش سنگین
ہزاران عشوہ در ابرو ہزاران غمزہ در ہر خو
پیام فتنہ دیدارش قیامت ناز بردارش
دو زلف مشک سے اوسرا سرتا پاسے او
ز چشم تا مسلمانش بہین جادو سے پنہانش
حریفان جلد مست او بتان صورت پرست او
ہمہ زردم ہمہ در دم غمت ہر دم کند مردم

بوقت کینہ عیاری بوقت آشتی یاری
خدا بیگانہ خود بینی حریفی تند گفتاری
تنش ویا قدرش زیبا بسکساری گراں پاری
بتے سرتا بیا جادو نہ بیدیسی نہ دینداری
کندیک شور رفتارش بیا بر ہر قدم داری
پریشان از بلا سے او بہتراری گرفتاری
کردار دہر نگاہ ناز و رہر گوشہ بیاری
گئے مصحف بہت او گئے بردوش زرداری
دے بگرست گردم بدین زاری چوسن زاری

۲۰۱

غور حسن کیسو کن لگا ہے جانب او کن
بدر و عشق می میر و عزیز کی سینہ افکاری

۱۳

جہا لے دیدہ ام زیبا ز سرتا پاسے نورانی
گئے در صورت کافر پرستش میکند خود را
بلا سے عالم بالا و وزلف او ز سرتا پاسے

تجلی می کند بیشک خدا و شکل انسانی
گئے اندر نماز خود بر آئین مسلمان
گواہ تا مسلمان و چشمش از فسون خانی

تبسم بفسون خود بہ تبسم مفتون
 ناز کے سیمبرے شان خدا سرسیرے
 لبتے سنگدلے دوست کٹے ہوش ربا
 رنگ و بو کے چمن حسن بخوبی سمرے
 یار و عیار و دلازار و جوئے عجبے
 روشن از پرتو نظارہ او ہر صبرے
 صورتش عین جمال و ہمتن شان کمال
 درہواسے حرش مرغ حرم سنج پیرے
 عاشق او نہ کند رخ بہ کلیسا و حرم
 بجز آن کو چہ ندارد بمقامے گزرے
 بردیک عشوہ آن شوخ سنگدیز عزیز
 حاصل اوز غمش نیست بجز چشم ترے

عاشقش غرق بخون
 خون غوری دیدہ در
 دشمن دین خدا
 نارسیدہ شمرے
 روز و شب در غصے
 جان بلب ہر شمرے
 آفتابے بجلال
 چون رسد نامہ برے
 نہ بگلزار ارم
 نہ ز جاسے خبرے
 ہر چہ بودش ز تمیز
 ہر شام و صبح

بتے دارم بہ شوخی با عجب ہنگامہ افزاے
 نہ با کفرش مداراے نہ با سلام پرواے
 دو گیتی بٹلاے او خراب یک ادا کر او
 و مالش غنیچہ تازہ جمالش روکش غارہ
 و زلفش سرسبز شکیں و بولش باغ شیرین
 کرشمہ عاشق رویش محبت فتنہ خویش

۲۹۸

جگر سوزے دل افروزی خدا دشمن خود آراے
 گئے در دیر سو جو دے گئے در کعبہ ہولائے
 سن و تو از براے او نہان دہر دیش جلے
 قاش گلبن خطش ریحان زہی رنگین سدا پاک
 بچشم ترک مردم کش با بر و قبدہ شماسے
 کشد ہر دم دگرگون ہر اداسے او با یاسے

۱۹۹

ز سر تا پاے ہر ہویم شدہ چشمے بدیدارش
 عزیز امی کنم اکنون بہر چشمے تماشا شائے

۱۱

سرخاک پاے بے نیازے جیسے دل گدازے جان نوازے

از بسکہ وارد ریلطے بہ شوخی ہر لحظہ گردش حسانہ خرابی باتیخ ابر و زور آزمائے بید او خوئے ہنگامہ جوئے باز و در بختی مرد غم فریب مصحف جہا لے گلبن مٹائے	ہرگز نہ یابی اور انشانے ہر دم مندا لیں بے غانائے با چشم جاد و بیش ناتوانے پاکیزہ بوئے زیبا جو اسے باتیخ گوئے شیرین بیاسے نازک خیالے نامہرباسے	
۲۰۵	گم شو بکدش سبک عزیزا در ہر مکانش صد لامکانے	۱۶
مردارم بعد ازین ہرگز بکفر و دین سرکاری نگاری ہوشیاری بختہ کاری ترک طاری مسلمان دشمنی کا فرشتی بے مذہبی رندی مخالف طینتی شوخی ہوس ناکی خرد سوزی دو زلف پر خم اور اچو او سرگشتہ ابو ہے توان ناتوان بنیان و لا اام سخن چنیان بہر محر ابگہ مسجد شنی طلاق ابرویش دل از سودا فرقتش در بلا افتاد بسم اللہ ز چین سوئے اوتا چین بر دہوی ہر آہو سے	سرد سوداے دیدار سے دل عشق رخ یاری کہ از دوسے چو گلناری برون آرد ز گل ناری بلا جونی جفا خونی پیری مردم آزاری یہی خو و فروشی سرد مہری گرم بازاری دو چشمی پرستش را چو سن ستانہ بسیاری گئے سازد باقراری گئے سوز و با نگاری جمالش را بہر ست خانہ مثل او پرستاری رہ باریک و تاریک است چون ہو و شب تازی زلزلش دام گیر دی بہر خم خانہ خماری	
۲۰۶	عزیز را این دل ہے پارہ ام صد پارہ خواہد کہ داند ہر اداسے شوخ ہر تار آتش ہماری	۱۷
بدیدہ مردکی ببرد مک نظری تو ساحرے بجن تو دلبری ہمہ تن	بجیر تم کہ چو ابجد غنی نگری بجو بیت نہ رسد چہ آدمی چہ پری	

<p>یاجوم عاشقان گردش فریبی به زمان گردش اگر میند بروی او برو بجمده بسوی او خط سبزش نهان در سایه دار و چشمه جوان</p>	<p>کند خود را زوانائی همه نسبت بنادائی نبا شد پارسای رانصیبی جز پیشانی لب لعش کند اندر بسم گوهر افشانی</p>
<p>۴۰۴</p>	<p>دو چشم من بچشم یک نگاهش چشمه خون شد عزیز آه تا سوز روان زخم پنهانی</p>
<p>سلام پاک بجان محمد عربی زنور او متجلی است هر حال که هست زند بنحاک دیش بوسه از ادب جبریل عجب کز ذات خدا را بلا مکان گوئی</p>	<p>تجیته بروان محمد عربی همین بس است نشان محمد عربی ز به تحمل شان محمد عربی مکان اوست مکان محمد عربی</p>
<p>۴۰۵</p>	<p>بگوشه برو مرا مرشد و مید بگوش عزیز سر نهان محمد عربی</p>
<p>آتش گرمی نطساره توئی شمع هر خانه بروی زمین کیست اندر جمال معشوقان گر چه کردمی هزار باره دلم حسن و عشقه بصورت و معنی نیست و هست اند تو می بینم</p>	<p>در دل گرم چون شعله توئی بر فلک نور هر ستاره توئی در هر انداز و هر اشاره توئی پیش افراستی پاره پاره توئی اصل تشبیه و استعاره توئی همه پنهان و آشکاره توئی</p>
<p>۴۰۶</p>	<p>در ازل کس نه بود جز تو عزیز در اید هم چنان دوباره توئی</p>
<p>من پائمال سرور دانه ز نگین اداسه لبیل نواسته</p>	<p>حبان حبایه آرام جان گلگون قبا عغچه دم نسته</p>

۲۰۹

دیدہ من دید روئے مصطفیٰ

۲۱

عرش تا فرش منور شدہ از نور نبوی
بر فلک رفت بیک آن ذکر سی برگشت
عشق آدمی دید از گردش ایام نجات
ذات بے کیف مصور غددہ اللہ اللہ
سوے مائد و باماست ہے طالع ما
گر تو شلش بچبان بہت شناسی ابوا

جبذاصل علی شان رسول عربی
ہر زمان خاک و شش باش اگر حق طلبی
آفرین بر تو اگر ہے خبر از روز خوشی
ہر چہ بینی ز صفائش نہ بود و ابھی
می کنم رقص بدین زمزمہ زیر لبی
با خداوند یگانہ نہ رو بے ادبی

۲۱۰

محو او باش و خیالے تمن از مرگ عزیز
زندہ بیشک اگر گشتہ این تاب و تپی

۲۲

آرام و لم برد قبا پوشش جو اسنے
صاحب نظرے دیدہ ورے آفت ہانے
عیارے دیارے ہمہ شورے و شرارت
پر فتنہ نگارے سخن سحر بیاسنے
در کعبہ شریفے بھنم حنا نہ حریفے
جانانہ و ستانہ ایسنے و امانے
شوشہ و نسینے و خرابات نشینے
ہر دم برہینے و مکنے بہ سکا۔ نے
بید او گرے بے خبرے ہوش رباے
پاکیزہ تنے پر فتنے سیف زباے
پیمانہ بدستے و منے بادہ پرستے
بیخود زالستے بکرم جرعہ فشاے

یکتاے جہانے
ترکے ہمد واسنے
رنگے و بہارے
مشتوق بتانے
ترکانہ طریقے
اشوب نشانے
بیگانہ زوہینے
ہترش بکمانے
ہنگامہ فراے
خوبشید نشانے
ہشیارے دستے
روسے و روانے

<p>تو آفتی بخدا تو فتنه همسه جا چو پرده باز کنی شهید ناز کنی تو صورت غلشی تو معنی پیشی اگر چه دل شکنی نظر بکس نه کنی سرشته از لے لطیفه ابدی دمید گل بچین ز خون دیده من</p>	<p>بدیر پرده دری کعبه زخنه گری مگر بجن رخت ز عالم دگری چو بیشتر بدلی چو غار در جگری دو چشم تو کشدم بعین بے خبری تو گیتی کر چنین زیاسے تالبری تو غافلے بدستم زگریه سحری</p>	
۲۰۶	<p>عزیز مست شود دلش زد دست شود اگر چو باد صابوسے او گزری</p>	۱۹
<p>بود گردیده بنیاد شاهے نهان بینی بد کن غیر حوح از دل بد چون عارف گلی دی در خود تماشا کن که گرد و پیچوی حاصل وجود احمدی در هر مقامے منظری دارد</p>	<p>جمال مرشد م خادم صفی در هر مکان بینی حجابے را که از پند ارکثرت در میان بینی سرای جان شود حجت اگر در جسم جان بینی مدان جز نور او گردد زمین و آسمان بینی</p>	
۲۰۸	<p>عزیز پیکر خاکی ز نور پاک سی تا بد چنان کزیر تو خورشید اکاف جهان بینی</p>	۲۰
<p>مست گشتم من بوئے مصطفی کرد بیتا بم دل پر در من شد کند گرد غم سر تا بر نکته نکته از دپاشش آیتے است گر تو اندک عصبه گردد گرد او هر صابم پاک بنود پاک نیست</p>	<p>بخود افتادم بکوسے مصطفی می تبسم در آرزوے مصطفی علقه ہر تار موے مصطفی گوش نہ بر گفتگوے مصطفی سجدہ حق کن بسوے مصطفی رحمت عام است سوے مصطفی</p>	
<p>در جمال شاه خادم اسے عزیز</p>		

السلام اسے شافع ما السلام
 السلام اسے آنکھ تارہ سیم ما
 السلام اسے غمگسار عاصیان
 یا محمد از تو می جویم پناه
 نیست خفتی از تو حال زار من
 آه آه ایلیس را هم می زند
 چاره سازا رحم کن بر حال من
 گرچه من دورم تو نزدیک منی
 یا محمد یا نبی ^{مستطعم}
 این منم از کمترین استان
 مهر ناده بردت شام و سحر
 گرچه ناکس تر ز من نبود کسی
 سوے من بشکر که قربان توام
 چند باشم این چنین خوار و زبون
 یا رسول الله کس هر یکی
 ای که ناید جز تو کس در یاد من
 گرچه در بند و ستانم پاس بند
 می تپم در خاک و خون بیدست و پا
 بردت آمد عزمی ز رو سیاه

السلام اسے احرامی پرستما
 از عطا سے از قوی دستیم ما
 السلام اسے مونس خسته جان
 آمدم پیش تو باروے سیاه
 احمد آستان بکن دشوار من
 نفسم اندر دوسو سه می افگند
 جان کو از ایک نظر برین فگن
 بو که از رحمت امیدم نشکنی
 دستگیر می کن که افتادم نیا
 روے تو آورده یا آه و فغان
 نادم و در مانده و شورید هر
 رحمت تو هست افزون تر بے
 گرچه ناپاکم شایان توام
 می شود هر لحظه سودایم فزون
 یا میردی کن مراد و یکی
 گوش نه از لطف بر فریاد من
 با خبر هستی که هستم در دامن
 یا رسول الله انظر عاکسنا
 احمد پاکش بکن از هر گناه

ایضا در نعت والحق

پاک تراز پاک سلام علیک

خواجہ نولاک سلام علیک

<p>سفاک بستے دل شکنے کافر نہسان چالاک فتنے راہزنے پیر مفاہنے سبزے سیلے بکنایات فصیحے خود خوبی و محبوبی و خود عشوہ و آنے تقوا شکنے خانہ کئے شاہد باقی رشک چمنے چون بمنے ابن فلاہنے بنگر کہ عزیزے بفراق تو زماہم برہم زدہ از جوش زہینے وزماہنے</p>	<p>غارت گرایمان بیباک جواہنے جان بخش مسیحے ہر وقت بٹانے خود سطرپ و ساقی در سینہ نہمانے خون میخورد از غم بیا آہ و فغانے</p>
<p>۳۱۱ مردم از غم کہ چہرہ بنمانی با خبر کردہ زرار خودم یا رسول اللہ انت شافعتا می توانی سر سازیم بینا گرچہ ہر دم بسینہ جلوہ گری گر نہ یدم جمال پاک ترا</p>	<p>۳۳ آہ یا سیدی و مولائی پس بہ چشم چمانی آنی فتر جسم لانت ماوانی مکن از من دریغ بینائی دیدہ خواہد کہ پردہ کبشائی حیف صد حیف وای رسوائی</p>
<p>می دہد جان باشتیان عزیز چہ شود گر کنی مسیحائی</p>	
<p>متفرقات</p>	
<p>شنوی در لغت حضرت مصطفیٰ و التجاہ حضرت وے صلی اللہ علیہ وسلم</p>	
<p>السلام اسے نام پاکت مصطفیٰ السلام اسے آنکد در کون مکان</p>	<p>السلام اسے نور ع سرتا بپا کس نہ باشد چون تو بر ما مہربان</p>

چهل سالم از عمر برباد رفت
 ز شرمندگی سر بچشم کنون
 ز عمرم بے نیت جز اندک
 طلب کن بر آن آستان کرم
 مبادا که با خود برم این خیال
 بیا وقت نزعم حمایت بکن
 عمرم ز درون خسته دارد غمت
 معنی العمر بالذنب یا مصطفی
 بسویت فرستاده ام این کتاب
 فرستادم این نامه اشتیاق
 اگر من سزاوار پاخ نیسم
 تو دایم طلب کار ما بوده
 نه گردد ز جاہ تو یک ذره کم
 امیدم دهد استی استی
 ازین رحمتم نا امید سی مباد
 تو دانی بهر آنچه بهبود ماست
 کنم ختم نامه بشوق تمام

ز بید انشی مرگم از یاد رفت
 بده مرزوه بطف غنیم کنون
 برین بسیر و پا نظر کن سیکه
 که آن روضه محترم بشگرم
 بمیرم بهشتانی آن جمال
 بجان پروری یک عنایت بکن
 دمسر فرازش کن از کرمست
 اتوب الی اللہ فاشفع لنا
 زبے مرحمت گزستی جواب
 گرم گستر الفراق الفراق
 عطاے تو گوید که فرخ پیس
 ز غم خواری مانسیا سوده
 فرایدم از نوردل و سبدم
 که بیشک ز سرتا بپارشمی
 نصیبم جزر و سپیدی مباد
 بکن انچه در ضمن آن بود ماست
 علیک الصلوٰۃ و علیک السلام

ایضا در مناجات بجناب باری عزاکم

خداوند ابد اعظم گنگار
 ز افعال بدو حال پریشان

سیہ کارم سیکارم سیکار
 پشیمانم پشیمانم پشیمان

سلا سے برافسار منصور تو
 سلا سے ہر ازواج تو دامن
 سلا سے بر آہن زہرا لبت
 ازین پس تو دانی کہ بچارہ ام
 بہند وستان بودہ ام جاگیر
 ہمہ عمر من در سیاہی گزشت
 شفاعت کن ای شافع عاصیان
 تو ماو اسے ماسے و امید گاہ
 نہ از فرض شنت نشان درین است
 ورنہ اگر نزدیک شد وقت مرگ
 عربیز نیست و کفر و دین مشترک
 گئے نامسلان مسلمان گئے
 بیغیر اسے درو سے کہ غبشیدہ
 بین نفس کا فر مرادست نیست
 چہ باشد کز و وار طانی مرا
 لگا ہے کہ عاشق زیم تا زیم
 بدہ ذرہ نورم اسے آفتاب
 برا فروزاں پاسے تا سر مرا
 چو آگاہم از راز خود ساختی
 برون آور اینک ز تار یکیم
 کریکے و خواہد کرم ہم چنین

کہ ہستند بے شبہ منظور تو
 دعا گو سے امر و زور فواسے ما
 کہ ہستند پیش تو در اہل بیت
 خراباتی سخت آوارہ ام
 درین کلبہ افتادہ ام ناگزیر
 در عینا کہ بار و سیاہی گزشت
 نذارم کسے جز تو اندر جان
 بدر گاہ حق پورش ما بخواد
 نہ از حق پرستی دلم روشن است
 نذارم جز امید لطف تو برگ
 زہر کترین استے کمترک
 بجز بنو اسے نداندر ہے
 کرم کن اگر سوئے من دیدہ
 پیشیش اگر قوسے ہست نیست
 کنی بیخود از مہربانی مرا
 بجاسے رسد شوق جان بازم
 کہ ہست آفتاب من اندر حجاب
 کمن شعلہ آسا ز احسن گمرا
 سر من بگردون برافسار خنی
 بدہ پایگاہے ز نزدیکم
 کمن لطفے اسے اکرم الا کر من

در آ شویم در آ شویم در آ شویم
 میفکن یارب از قربت بعیدم
 دو چشم را از نزدیکی بده نور
 بپوشان گرچه دارم جرم بسیار
 خداوند اجل از هر گناه کسم
 پریشانم پریشانم پریشان
 بگردان بے نیاز از هر حلیم
 بوقت نزع شو یارب شفیعم
 در آن خلوت که هستی هستی آراست
 بایون خلعت اغلاص کوشان
 اگر خواهی توانی کرد منظور
 ز کافران جراسے ما خدا با
 نیم بر نفس زور آور توانا
 دلم را کن ز سوز عشق بریان
 دلم دارم ز عصیان ظلمت اندوز
 همه خاکم همه خاکم همه خاک
 سیه بخت سیه بخت سیه بخت
 زبون عالم زبون عالم زبون عالم
 نگو نسا رم نگو نسا رم نگو نسا رم
 منجھا گشت از سودا و مزاجسم
 همه دردم همه دردم همه دردم

نگذارم مبردم از هر آشوب
 سعیدم کن سعیدم کن سعیدم
 مکن دورم مکن دورم مکن دور
 تو ستاری تو ستاری تو ستار
 پناهم ده پناهم ده پناهم
 مکن جمعم بحق عشق کیشان
 انیسم شو انیسم شو انیسم
 رفیعم شو رفیعم شو رفیعم
 بده جایم بده جایم بده جایم
 بپوشانم بپوشانم بپوشان
 بده نورم بده نورم بده نور
 در ایذایم در ایذایم در ایذا
 تودانا سے تودانا سے تودانا
 بگریانم بگریانم بگریان
 بیفروزش بیفروزش بیفروز
 چه خواهی از من آلوده ام پاک
 گرفتارم بسختی از دل سخت
 هوایم می کند چون خاک پامال
 خداوند اند دانه دانه چاره کار
 علاجم کن علاجم کن علاجم
 بده دارد که غم بے طاقتم کرد

تویی دانی که می گریم بصد سوز
 ز دست نفس و ابله استم کار
 بسر بار گنه دارم چو البرز
 ز استغفار میگویم باقرار
 بد اعمالم بد اعمالم بد اعمال
 ستویم از بزه چون کاه از کوه
 خند ایما با گروه تیره روزان
 مکن شرمنده در حشرم ز مردم
 شدم از کرده های خویش بیزار
 سیه روزم سیه روزم سیه روز
 بر حمت اے خدای عالم آرا
 بطاعت با اے خویشم از مواسا
 خلاصم ده ز نفسم مهربانا
 دعا اے عاقبت بخش گنه سوز
 مکن دورم که مسکین و غریبم
 بیامرزم خدایا گرچه ز شستم
 چون من اندر غمت و خون تبیدم
 ز نفس کافر آشوب حسابم
 بدین پاک احسنه تا حیاتم
 بنور معرفت حسابم بغیر اے
 گنه بخشی گنه بخشی گنه بخشی

غم اندوزم غم اندوزم غم اندوز
 در آزارم در آزارم در آزار
 بیامرزم بیامرزم بیامرز
 گنهگارم گنهگارم گنهگار
 بخش ای فضل ز چون با فضل
 پراندم و بپراندم و بپراندم
 مسوزم مسوزم مسوزم مسوزان
 ترجم کن ترجم کن ترجم کن
 مکن خوارم مکن خوارم مکن خوار
 نویدم ده به غفوه محبت سوز
 بخشایم بخشایم بخشایم
 شناسا کن شناسا کن شناسا
 توانا اے توانا اے توانا
 بیاموزم بیاموزم بیاموز
 قریبم کن قریبم کن قریبم
 بهشتم ده بهشتم ده بهشتم
 شهیدم کن شهیدم کن شهیدم
 اما غم ده اما غم ده اما غم
 ثباتم ده ثباتم ده ثباتم
 بیارایم بیارایم بیارایم
 خطیایم بجمع خطیایم بخش

<p>سپیدم گشت موی و از گناهان چو آوردم بدرگاهت امانت چو من از شکل کارم هر اسان بدو در نیک و بد یارب تمیزم بحق مصطفیٰ بانی یک نامی چنانم کن که غافل از دو باشم یکم گویم یکم جویم چو یک رو چو میرم با تو میرم اسے خداوند نوراضی از من و من از نوراضی در دو بیکران بر مصطفیٰ باد بر آل پاک و بر اصحاب پاکش عزیز خسته جان بنظر ایشان خداوند ادم چه نور گردان فزون تر گشت عمرم از چهل سال چرخسم از عمر رفته یا الهی بحق حرست خیر البرایا</p>	<p>گریز انم گریز انم گریزان اجابت کن اجابت کن اجابت تو آسان کن تو آسان کن تو آسان عزیزم کن عزیزم کن عزیزم گرامی کن گرامی کن گرامی تو با من باشی و من با تو باشم یکم داغم یکم بینم بهر سو که باشی تا ابد از من رضامند ز سب فرخنده فرجام این تراضی که از مهرش درون ماست آباد که جان کردند از تعظیم خاکش دلش چون آفتاب از نور ایشان سیاهی از دور و غم دور گردان هنوزم ناامیدی نیست ز افضال که در یک دم کنی هر آنچه خواهی کن یا یوسم از رحمت خدایا</p>
---	---

حس

<p>شونجی و شاهسی و نرگس شهاداری هر چه زبید ز تناسب همه یکجاداری</p>	<p>غمزه و دلبری و شان خودآراداری خط سبز و لب لعل و رخ زیباداری</p>
<p>حسن یوسف دم عیسی پد فیاداری</p>	

همامم کافریدی از کف خاک
 ندارم رحمت عاست نهایت
 بسین کز عاجزی سر بر نه میستم
 ز کاوش بائے ابلیس بد آئین
 شراب صاف عشق تیزهوشان
 بده یک جرعه از جام سقا هم
 مکن محروم ازان نوشین شرابم
 خدایا زان مے وحدت که تداست
 ز سکر غالبش چون باده نوشان
 بکن غافل ز هر آغاز و انجام
 ز بیم رستخیز و سختی آن
 بکن آزاد از هر درد و غم
 اگر نفسم کشد سوسه غواست
 ندارم تلجائے دیگر خندایا
 بکن از نور خود روشن ضمیرم
 بود لطف تو مشتاق گنه گار
 نوازش کن نوازش کن نوازش
 همه رستم همه رستم همه رشت
 هر اسامه هر اسامه هر اسان
 بامید تو ام شوریده آسا
 تنم می لرزد از وقت تجلی

بکن پاکم بکن پاکم بکن پاک
 عنایت کن عنایت کن عنایت
 معینم شو معینم شو معینم
 غم آگینم غم آگینم غم آگین
 بنوشانم بنوشانم بنوشان
 ز خودم کنم ز خودم کنم ز خودم
 خرابم کنم خرابم کنم خرابم
 بکن ستم بکن ستم بکن ستم
 بجوشانم بجوشانم بجوشان
 بیک جامم بیک جامم بیک جام
 مترسم غم مترسم غم مترسم
 فراغسم ده فراغسم ده فراغم
 هدایت کن هدایت کن هدایت
 تو ما و اسکے تو ما و اسکے تو ما و
 بصیرم کن بصیرم کن بصیرم
 خبر دارم خبر دارم خبر دار
 صبور می ده اگر نجشی گدازش
 ضلالت جمله دامانم بیاختش
 بکن حشرم بخیل حق شناسان
 مواساکن مواساکن مواسا
 تسلی ده تسلی ده تسلی

قطعه

از دخت انداز کی گل یاسمن	رنگ و بویت جان فرامی یاسمن
چون عزیزمم آرزو مند شیم	بر کن از دل خار غاریاس من

قطعه

گناه گار تو ام رو سناه آمده ام	بدر که گریست عذر خواه آمده ام
مکن ذلیل چو سعادت کردیم به عزیز	پناه ده که بحیثیم پناه آمده ام

قطعه

آن گل رعنا نماند اندر چمن	بلبل پرواز کن از بوستان
تا پر پرواز داری باز پر	ورنبا شد پروام از بوستان
چون گل آید باز و رنگ و بود	خوش بود با همه گریا بوس تان
آه گر شد در بیاید اسه عزیز	چون کنه چون خلع از قابوستان

رباعیات

گفتی به محبتم عزیز الله شاه	پیش که برم بجز تو این روی سناه
تو هم نفسی ز مهر چون جان به تنم	سن غافل از تو دانا آه صد آه

ایضا

تو بودی و من نبودم ای وافر پاک	تو باشی و من فنا شوم در ته خاک
تولاک بود اصل من و اصل همه	رحم بسزاوار خطاب تولاک

ایضا

این روز دیشم که در گنجه می گزید	بیداد چه چو خاک ره می گزید
یارب تو عزیز آبرویم ز آتش	رحم اندک با حال تبه می گزید

ای دل کا فردوس من ز تو بے صبر و ثبات	کیستی کز غم عشق تو محالست نجات
آفریدند ز آشوب دو عالم یک ذات	شود و شکل و شامل حرکات و سکات
انجہ خوان ہمہ دارند تو تنها داری	
لے زبوسے تو بخل غالیہ صبح گئی	ہیچ گل نیست بدین نازک کج گئی
ہمہ سر سبز می شادابی در نگین نگئی	سنبل و یاسمن و نترن و مڑھی
از سر زلف و عذار و قد بالا داری	
ای ہویت ز تو ظاہر جو ضمیر بارز	در خط و خال تو پوشیدہ ہزاران معجز
ناطقہ در صفت کنہ و باشت عاجز	تا تبسم نکنی عقل نہ گوید ہرگز
کا ندیرین آب خضر تو بوسے لا لاداری	
ہست جانے و گرائی گمش بر تو نشان	یک دم از لطف بیا سوئی عمر بزمیار
آہ تا چند گئی از من مسکین انکار	دل و دین بردی و ہوش و خرد و بچار
دیگر از خسرو بیدل چہ نمنا داری	
قطعہ	
گفتار چہ سود چون نباشد کردار	ہیہات ز نازیکہ تاغال گزشت
یک روز نشد کمی گزشتی با دوست	وز عمر عزیز سی سال گزشت
قطعہ	
آہ گر بے غم تو باشم شاد	عشق و رزم بیغ باشم شاد
دیدہ تاسکے زوید صبر کنند	اسے زبوت شام باشم شاد
قطعہ	
قامت از پاہ آرو سہر و را	انگند ہر دم بیایت سرور و را
ہر کما لے بر جالت ختم شد	کج کلا ہے بر تو زید سرور و را

ایضا	
ناپاکی من بدون زقیل و قال است تروا منیم همیشه بر یک حال است	شرمنده و طم ز زشتی اعمال است پاک است بجز پوستین بگ خشک
ایضا	
زالایش هر نمط بشوید مارا چون یار عزیز باز جوید مارا	مانده آنکه بنده گوید بار در زانکه سرشت ماست گمراه شویم
ایضا	
چون فرض بخود او نمودی هر فرد بنشست و نخواست کس بجز ناله و درد	کولی که می کرد طوفان زن و مرد دیدیم عزیزا که بیک چند دراو
ایضا	
دارم دل درد و بند صد گونه خرن از بهر خدا چون نام خود باش معین	اے خواجہ خواجگان ای سرور دین دائم که شود سهل زناست مشکل
ایضا	
تو خواجہ و من غلام و پیران نشوی ورمی پرسی معصین و بهمان نشوی	ما شا که طیب در زندان نشوی باور نه کنم که خود نه پرسی و در دم
ایضا	
از نور یقین و طم بتابان یارب گنجینه بنه درین بیابان یارب	بردم بستم عمر بپایان یارب بے معرفت اندون من دیرانست
ایضا	
پیری بر سید و جرمها گشت مزید وین پوست من خشک زانده و عید	یارب تو کریم و من گناهکار شدید به بونخ شود پوست سگ پاک شود

رباعیات

اے نفس لیم ازمنای کج باز
نا چند عزیز از تو فریاد کند
در کسوت فقر با طاهی دساز
اے با همه عیب از قیای درناز

ایضا

آن نور که یافتم ز انوار تو من
اے جان عزیز پرده بردار و بیا
گم ساختم اے بحیرت از کار تو من
تا چند تپسم بشوق دیدار تو من

ایضا

عکس ز رخ فتاد بر دیده من
پنداشتت که جان و تن جلد توئی
از نور محمدی دلم شد روشن
چون در تو فنا شدم نه جان ماند نه تن

ایضا

اللہ اللہ نور انفاس اللہ
اللہ اللہ زید و بالا پس و پیش
اللہ اللہ اصل احساس اللہ
اللہ اللہ در چپ و در اس اللہ

ایضا

از میم محمد است مبدو بآل
میم و گمیش دلیل محبوبی دوست
وز طے محمد است سہ حالت حال
دالش بگر کہ هست بردنش وال

ایضا

شاہکے کہ بس نجل آمدہ ام
از سبکہ ہرے بزخم نہان داری
باروے سیاہ شغل آمدہ ام
بگر بگر کہ خستہ دل آمدہ ام

ایضا

یارب ز عدم تو مال مارا دانی
تا پاکی سن ہر سگ نہاند یارب
ہر شتی با قرون تر از نادانی
کاشا غم آلودہ ام از نادانی

<p> وافر یارو که اندرون می جوشد تا چند کفر یاد صفی احمد را اے آنکه بجزمت تو پیر سے نہ بود این غم کو مراست باعث بدل کن تو رفتی و من باندم آرسے چکنم می گریم و خبر گریه ندانم را ہے گاه شدی و صبر گردید محال ای لخت جگر شد جگر صمد پاره بروی تو دو چیز از من ای لخت جگر از یاد رود و ہر آنچہ آید بخبال از نیستیم کرد و بستی ظاہر باز مکند بحکم قدرت موجود اے آنکہ بدست خود رشتی مارا و ادم چو عزیز از تو امید مدام من بندہ احمد ز بامش سرست اے و مانی بمر از غصہ و غم من امی نادان و گرفتار ہوا چون احمد پاک حرز امین است من بندہ غافل و خطا یا بے حد ہنگام جزا بدہ نجاتم ز عذاب چشم سیرت بحشم آہو ماند ایضاً </p>	<p> می جوشد و غافلیم کہ چون می جوشد یارب تو شکیب دہ کہ خون می جوشد مثل تو بحشم من فقیر سے نہ بود اے آنکہ بجز تو دستگیر سے نہ بود چون دست بزرگ نیست بارے چکنم اے و اے بجز ناز زارے چکنم رخ تو چنان است کہ دانم تمام الا چکنم بحکم و اور چہ محال یک قوت حافظہ و گر نور بصر منظر منظر صاف نباید بنظر بار و گرم کنند چو اول آخر ایمان عزیز است قدیر و قادر رسوا نہ کنی با ہمہ زشتی مارا کہ لطف و کرم کنی بہشی مارا از روز الست سر خوش و بادہ پرست یا احمد و یا محمد ایمان بہن است ہر لحظہ گناہگار و نادم ز خطا یارب بحیب خود بسیار مر مرا چند آنکہ ز تندید نباید بعد و یارب بکن احمد و آل احمد لئے لئے کہ بعینہ سجا و ماند ایضاً </p>
--	---

ایضاً	
رفتگی زنگاہ من صفی احمد آہ اسے جان عزیز چاروہ سارشدی	ورد تو کمر شکست اسے نور نگاہ از داغ تو آہ آہ انا شد
ایضاً	
رخت از دنیا بسوے عقیقی بردی دل می تپد از غمت صفی احمد آہ	نیزنگ اجل بچشم من آوردی من زیستم و تو در حیاتم مردی
ایضاً	
گفتم کہ چو رخت از جهان خواهم برد اسے جان عزیز اسے صفی احمد آہ	آنی روز ترا گزاشتم خواهم برد من زندہ بماندم و ترا خاک بخورد
ایضاً	
زین صدمہ کہ بردم گزشتہ ناگاہ حق بودہ و حق بود صفی احمد کو	شد خیرہ نگاہ و گشت چون شام بگاہ انا شد آہ انا شد
ایضاً	
یارب بہار باد دانش بسان کہ از بر مارفت صفی احمد ما	با آل رسول در جانش بسان از لطف درود ما بجانش بسان
ایضاً	
ہر صبح ہر شام سبلوہ گرمی آید ہر دم کہ فرومی رود از عمر عزیز	ہر شام ز صبح در نظری آید ہنگام اجل قریب تری آید
ایضاً	
تو رفتی دمن بحکم داور زندہ مالت از کہ پرسم اکرم صفی احمد واسے	پیرانہ سر از زشتی خود شرمندہ چون نیست کے ازان طرف آیدہ

بسم الله الرحمن الرحيم

دو غزل درین دیوان در صنعت معقد آمده است و صفش آنست که ارکان ابیات
را بهر گونه که تغیر کرده با یک و گریزی نیکند با معنی و موزون و متقنی بر آید شرح آن بعد
رباعیات که دیوان به ختم رسیده او بے نمود و هو هذا

ایات کے کہ از غزل ردیف الف بمی آید این است

و بدایند استم و رزد بلاریزد غم افسزاید
ز داوید یسوز آرد بهر خوئی حزمین دارد
جنو غم را کند افزون ز آزارم نیا ساید
ز شور شها زند ہوئے غم نہیان کند پیدا
غم افزاید حزمین دارد نیا ساید ز شور شها
بلاریزد بهر خوئے ز آزارم زند ہوئے
ستم و رزد بشور آرد کند افزون غم نہیان
ز شور شها نیا ساید حزمین دارد غم افزاید
چو بند ہوئے جگر سوزد بجاد و سے دل آویزد
بر دایمان لبدا فسون روان من بخود لرزد
خورد خو غم نگاہ او شود بسمل دل شیدا
غم افزاید بلاریزد حزمین دارد بهر خوئے
نیا ساید ز آزارم ز شور شها زند ہوئے
بهر خوئے حزمین دارد بلاریزد غم افزاید

دل شیدا بخود لرزد دل آویزد اگر آید
شود بسمل روان من بجاد و سے بیازارد
نگاہ او لبدا فسون جگر سوزد دل آید
خورد خو غم بر دایمان چو بند ہوئے بت رعنا
اگر آید بیازارد دل آید بت رعنا
دل آویزد بجاد و سے جگر سوزد چو بند ہوئے
بخود لرزد روان من لبدا فسون بر دایمان
بت رعنا دل آید بیازارد اگر آید
زند ہوئے ز آزارم بهر خوئے بلاریزد
غم نہیان کند افزون بشور آرد ستم و رزد
کند پیدا جنو غم را ز داوید یسوز آید
اگر آید دل آویزد بیازارد بجاد و سے
دل آید جگر سوزد بت رعنا چو بند ہوئے
بجاد و سے بیازارد دل آویزد اگر آید

جادو نکند چنین سیه مست بله	با جام شراب بدگر دش او ماند
ایضا	ایضا
اسے آنکھ بہر جان نواز آمدہ	چون بہر سایہ و راز آمدہ
ہر وقت کند غریبہ سوخ تو نماز	تا قبلہ از باب نیاز آمدہ
عمر سیت کہ چشم دارم از رحمت عین	ایضا
ایضا	ایضا
ہر چند کہ سخت رو سیاہ است عمر تو	نور یکہ رسد ز پرتو عین بعین
خوش کردن دل کہ سنت پاک نیست	انظر لند یا نبی المحرمین
ایضا	ایضا
آرزون دل بشیوہ استنزا	با طفل و عجز از مزاج مروست
ایضا	ایضا
آنانکہ اعزہ و در خیا لم بود	استخفاف و مخزوف و لا یعنیت
و قتی کہ رسید وقت ہمدردی	ایضا
ایضا	ایضا
رو بہ سیرم گر آب رحمت شمع	احباب من و شفیق عالم بودند
ایضا	ایضا
ما زہم بد نوب خود کہ غفاری او	فارغ رہی سسرت و عالم بودند
ایضا	ایضا
استعد کہ پناہ ہر دو کون آمدہ	غم نیست اگر کیے خسر اہم گوید
ایضا	ایضا
حقا کہ نہ از خوب سر معراجش	از لطف و کرم روز و شبم می جوید
تغیظم عرب عزیز از حب نجی است	ایضا
ایضا	ایضا
اخلاص بیارگر تو ایمان داری	طایبہ ز حزار اذریات کردہ است
ایضا	ایضا
احسب کہ نگاہم و ملک آمدہ است	جبریل کردست و ہر گاہ بشزودہ است
ایضا	ایضا
تاریکی و روشنی از ویافت وجود	فرخندہ کسی کہ ایمن از بے ادبی است
ایضا	ایضا
آنے تو کہ آسایش جان آمدہ	قربان عرب شو کہ محسوس عربی است
ایضا	ایضا
بر حال عزیز ز ستیہ نین ز کرم	بینائے چشم ہر ملک آمدہ است
ایضا	ایضا
اسے آنکھ سر سیاہکاران داری	بالند کہ شمع نہ فلک آمدہ است
ایضا	ایضا
چون راہ نہاست امتی از رحمت	براست زار بہر جان آمدہ
ایضا	ایضا
	چون مریم ز جم خستگان آمدہ
	ایضا
	ہر وقت غم گسار نگاران داری
	ایضا
	بر بادہ شربع راہداری داری

بصد افسون بردایمان کند افزون غم پنهان	نگاه او خورد و خورم جو غم را کند پیدا
---------------------------------------	---------------------------------------

دیگر

اگر آید حزمین دارد غم افزا کند بیازارد	دل آویزد بهر خوی بیاریزد بجا دو سکه
دل آراید بت رعنائیا سگد ز شور شا	بگر سنوزد چو پند و موز آزارم زندم سکه

فرد بے قافیہ

غم پنهان کند افزون بردایمان بصد افسون	کند پیدا جو غم را خورد و خورم نگاه او
---------------------------------------	---------------------------------------

دیگر

روان من بستم و رزد بسوز آرد بخود لرزد	شود بسمل دهد ایند از دوا و یلا دل شیدا
---------------------------------------	--

دیگر

بر دایمان کند افزون غم پنهان بصد افسون	خورد و خورم جو غم را کند افزون نگاه او
--	--

دیگر

بخود لرزد به شور آرد بستم و رزدان من	دل شیدا از دوا و یلا دهد ایند شود بسمل
--------------------------------------	--

دیگر

بصد افسون غم پنهان کند افزون بردایمان	نگاه او کند پیدا جو غم را خورد و خورم
---------------------------------------	---------------------------------------

چهار بیت اصلی است و سی و شش اینکه نوشته شد و اگر فکر کنند
چند بیت دیگر به تغیر ارکان بر می تواند آمد فقط -

چو نهند و محبت رعنا جگر سوز دل آراید شود بسمل روان من دل شدید انجود لرزد خورد خنم بردایمان نگاه او بصد افسون	زند هوئے ز شور شها ز آزارم نیا ساید ز وادیلایا بشور آرد و دپداید استم و رزد کند پیدای غم نهان جنونم را کند افزون
ابیا تکی که بطور قطعه برمی آید این است	
انجود لرزد دل شدید روان من شود بسمل بصد افسون نگاه او بردایمان خورد خنم	ستم و رزد و دپداید بشور آرد وادیلایا کند افزون جنونم را غم نهان کند پیدای
دیگر	
اگر آید بیازارد غم افزاید حزن دارد دل آراید ز شور شها نیا ساید بت رعنا	دل آویزد بجاد و سه بلاریزد بهر خوئے جگر سوزد زند هوئے ز آزارم چو نهند و
دیگر	
دل شدید شود بسمل نگاه او خورد خنم انجود لرزد روان من ستم و رزد بهر خوئے	دپداید از وادیلایا جنونم را کند پیدای دل شدید شود بسمل دپداید از وادیلایا
دیگر	
حزین دارد غم افزاید بیازارد اگر آید بیازارد غم افزاید حزین دارد اگر آید	بهر خوئے بلاریزد بجاد و سه دل آویزد بجاد و سه بلاریزد بهر خوئی دل آویزد
دیگر	
ز شور شها نیا ساید بت رعنا دل آراید بج رعنا نیا ساید ز شور شها دل آراید	زند هوئے ز آزارم چو نهند و جگر سوزد چو نهند و سه ز آزارم زند هوئے جگر سوزد
دیگر	
بهر خوئے ستم و رزد روان من انجود لرزد	ز وادیلایا دپداید شود بسمل دل شدید

<p>بیدین بیا بنیم ترا بنشین دے بنگر مرا ستم ز تو داغ ترا خوارم مکن دلبر بیا بنگر غم تسکین بد از دهر مرغ زارم متن خوارم مکن بنشین دے دلبر بیا بنگر مرا گریم ہی ہر دم ز تو بنشین دے بنگر مرا بنشین دے از دور در آ از کین مرو بنگر مرا</p>	<p>بگزین مرا خواہم ترا از کین مرو از دور در آ ستم ز تو خواغ ترا زارم مکن دلبر بیا گریم ہی خوارم زبس ہر دم ز تو دارم متن زارم مکن دلبر بیا خوارم مکن دلبر بیا زارم مکن دلبر بیا زارم مکن دلبر بیا خوارم مکن دلبر بیا زارم مکن دلبر بیا</p>
<p>داغ ترا بنیم ترا در دم ہمہ داغ ہمہ ستم ز تو بیدین بیا داغ ترا بنیم ترا</p>	<p>خوارم ترا خواہم ترا گردم سرت یارم بیا ستم ز تو بگزین مرا خواہم ترا خواغ ترا</p>
<p>بکشانم نظر کم بین شود در دم ہمہ داغ ہمہ بگزین مرا خواہم ترا بیدین بیا بنیم ترا</p>	<p>باز آدگر بارم بدہ گردم سرت یارم بیا ستم ز تو خواہم ترا بنیم ترا خواغ ترا</p>
<p>خوارم زبس دارم متن تسکین بدہ زارم متن بیدین بیا خواہم ترا بگزین مرا بنیم ترا</p>	<p>گریم ہی ہر دم ز تو خوارم مکن دلبر بیا ستم ز تو خواغ ترا ہستم ز تو داغ ترا</p>
<p>بنیم ترا بیدین بیا خواہم ترا بگزین مرا بنیم ترا بگزین مرا خواہم ترا بیدین بیا</p>	<p>داغ ترا ہستم ز تو خواغ ترا ہستم ز تو داغ ترا ہستم ز تو خواغ ترا ہستم ز تو</p>
<p>بنگر مرا از کین مرو از دور در آ بنشین دے بنگر مرا بنشین دے ہر دم ز تو گریم ہی</p>	<p>دلبر بیا زارم مکن دلبر بیا خوارم مکن دلبر بیا خوارم مکن دلبر بیا زارم مکن</p>

دیگر	
بده تسکین محن دارم ز بس خوارم تنم زارم	غم بگر ز تو هر دم می گریم برخ زردم
دیگر	
بیا بیدین ترا خواهم مرا بگزین ترا بنم	ز تو مستم ترا خواهم ز تو هستم ترا دانم
دیگر	
مشو کم بین بیا یارم بده یارم همه دانم	نظر بکشا سرت کردم دگر باز آید دردم
این ابیات هم سی و شش است و چهار اصلی و اگر تامل کند مثل غزل اول چند بیت دیگر ازین غزل هم بر آید و علاوه بحر هزج چهل بیت دیگر و بحر جز ازین غزل بر می آید چنانچه در ذیل نگاشته می شود:	
دارم محن هر دم ز تو از درد در آید بر بیا خوارم ز بس گریه می از کین مرور دارم مکن یارم بیا کردم سرت خواهم ترا خواهم ترا یارم بده باز آید اگر بگزین مرا هستم ز تو هر دم ز تو گریه می کردم سرت باز آید اگر از درد در آید کین مرور خواهم ترا بگزین مرا در بر بیا زارم مکن خواهم ترا هستم ز تو از درد در آید بیا از کین مرور دارم مکن یارم بیا کردم سرت یارم بده باز آید اگر خواهم ترا خواهم ترا بگزین مرا هستم ز تو بر در بیا از درد در آید هر دم ز تو دارم محن یارم بده یارم بیا خوارم ز بس دارم محن	زارم تن زردم برخ بگر مرا دلبر بیا تسکین بده بگر غم بنشین دمی خوارم مکن دانه همه دردم همه غم ترا دانم ترا کم بین مشو بکشا نظر بیدین بیا هستم ز تو زردم برخ بگر غم دردم همه بکشا نظر بنگر مرا دلبر بیا بنشین دمی منم ترا بیدین بیا دلبر بیا خوارم مکن دانه ترا هستم ز تو بنگر مرا دلبر بنشین دمی خوارم مکن دانه همه دردم همه کم بین مشو بکشا نظر منم ترا دانم ترا بیدین بیا هستم ز تو دلبر بیا بگر مرا زردم برخ زارم تن کم بین مشو دانه همه تسکین بده زارم تن

اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِ كَمَشْكُونٍ فِي سَمَكٍ كَامٍ

نورانی

المحمدیہ کردیوان نورافشان خورشید بدمان کہ از مشرقستان دہن رخشان و
فکر دستان مہر سپہر سخندان شمس سیمابجربانی ضیائی عرفان جلالی ایمان
جناب نشی محمد ولایت علیخان صاحب الخاطب بہ محمد عزیز اللہ شاہ متخلص بعزیز

حسب اجازت

جناب شاہ احسان خادم عرف ڈاکٹر حاجی محمد احسان انصاری
صفی پوری مرید خاص حضرت شاہ محمد عسکری اللہ

باتمام حافظ فیاض الدین پرنسٹر

ابوالعلائی اسٹیم پریس اگرہ مین چھاپا گیا

دیگر

داغ نمیده کم بین مشو بارم بده یارم بیا	در دم همه بکشا نظر گردم سرت باز آوگر
داغ نمیده بارم بده یارم بیا کم بین مشو	در دم همه باز آوگر گردم سرت بکشا نظر

دیگر

بارم بده یارم بیا کم بین مشو داغ نمیده	باز آوگر گردم سرت بکشا نظر در دم همه
کم بین مشو یارم بیا بارم بده داغ نمیده	بکشا نظر گردم سرت باز آوگر در دم همه

دیگر

زارم بتن تسکین بده داغ نمیده کم بین مشو	دارم محن خوارم زبس یارم بیا بارم بده
ستم ز تو بیدین بیا بکشا نظر کم بین مشو	هستم ز تو باز آوگر گزین مرا بارم بده

خود بے قافیه

زارم بتن زردم بنج تسکین بده بنگر غم	دارم محن هر دم ز تو خوارم زبس گریم می
-------------------------------------	---------------------------------------

دیگر

خوارم مکن نشین و بنگر غم تسکین بده	زارم مکن از کین مرو گریم می خوارم زبس
------------------------------------	---------------------------------------

دیگر

بکشا نظر در دم همه بنگر غم زردم برخ	باز آوگر گردم سرت گریم می هر دم ز تو
-------------------------------------	--------------------------------------

دیگر

زارم بتن تسکین بده دارم محن خوارم زبس	زردم بنج بنگر غم هر دم ز تو گریم می
---------------------------------------	-------------------------------------

دیگر

زارم بتن خوارم زبس دارم محن تسکین بده	زردم بنج گریم می هر دم ز تو بنگر غم
---------------------------------------	-------------------------------------

دیگر

تسکین بده دارم محن خوارم زبس از مین	بنگر غم هر دم ز تو گریم می زردم بنج
-------------------------------------	-------------------------------------

—————

زفرانشس تمکین خاک برآب
زبان گویاست از گویائے او
جهان ششدره حیران ذاتش
ز تشبیه که میداے نئے منزه

ز حکمش آتشش بیاب و رماب
نظره دنیا ز دنیا می کش هر سو
مبیرا از تخمها صفا کش
به تنزهی که میخوانی مشبه و

و پاکیزه ترین گفتارے کہ پس از حمد بزرگان آرند۔ و شام و سحر و طیفه دارند۔ نبایش
حضرت مصطفی است۔ کہ اذ ازل تا ابد امام انبیاست۔ عین الیقین از عینش
و دیده و در حق الیقین از غنیش روشن بصر۔ نه در یک رنگی ذاتش گنجایش و دوی
در نه در یک رنگی صفاتش و خل منی و توبی۔ محمد رسول الله ﷺ نقش نگینش۔ قانع حسین
اودانی خط جنبیش۔ خضر و رومی طلبش خشک لبی۔ مسیح از اعجاز لبش
در تاب و تمجے۔ صبا در بارگاهش خاکروبے۔ گل از خار خارش در آشوبے
آسمان بالای سرش بہ نکین۔ زمین زیر پایش بہ تسکین۔ صورت و
معنی از جو و وجودش موجود۔ و نیا و آخرت از مقصد قصدش مقصود۔ عرش را
از خاک پائے افرازش دعوی سرفرازی بر کرسی نشسته۔ بہشت را از بہار
جمالش سبز بی جا وید رنگ بسته۔ نکینے از لبش در شور انگنے۔ شرمینی از
دہنش در آرزوے چاشنی خاتم البنین طغرائے غرامی توقیعش۔ یا ایہا البنی انا
ارسلناک شاہد اؤ مبشر اؤ نذیر اؤ توقیع توقیعش۔ انبیای سلف متمنی جمالش
اولیای خلف متوقع کمالش۔ ویدہ از پر تو دیدارش خورشید و رخسان سینہ از
نور رخسارش آئینہ جان لراقہ

هر که ولایش بدش محکم است
جست حق آمد و ختم الرسل و
کنش نبی از کرامات او

خواجہ این عالم دآن عالم است
باز پسین پیشرو جبر و کل
مردود یا حق ز علامت او

۱۰
نہیں ہوا
میں نے

14-00000

بسم الله الرحمن الرحيم

آفریدگار مطلق که انسان خاکی را به زمزمه گویائی گرم نوائی بخشید و اگر به تنایش
گویا نشو و ناسپاسی محض است و گوی که طلاقشش را یگان پاشید و بشنید و
که خلاصه آفرینش و نور دانشش خواجه هر دو سر حضرت محمد مصطفی صلی الله
علیه و علی آله الاصفیاء و اصحابه البررة الاتقیاء فرمود که تا نخست بسپاس واور سپرد از نند و کلام
بلاغت نظام را بدین حسن انتظام نیا غارند به پایان نرسد - و چون ناتمام ماند بد روشا و
نرود و مرتبه پیرائی نیابد و انبساطی از وی صاحب دلان نرسد - از سبک تاسماک و از خاک
تا آنگین پاک هر چه هست از آیات اوست - و از صورت تا معنی و از جسم تا جان
منظر نفسی و منظر اثبات اوست لرا اقمه

منور بسم خاک از نور جان کرد و
دور روشن سواد چشم بنیش
منزوار خودش راز و نیازش

خداوندی که این کون و مکان کرد و
از نور نگین بهر آفرینش
خرد و سرگشته از اوراک رازش

و از جنبی که چشم از پر تو دیدارش روشن نشد شوق نظاره بدن نهفتن - بطاق ابروی که
 محرابش از دیده بالاس طاق است حکم نماز فرمودن - و از چشمی که افسونش
 از تماشا انسانه نگشت خواب از دیده ربودن - از کاوش مرگانه که چشم بر همش
 نزو نیست برادر و ن شکستن - و از آئینه رخساری که در چشم خیال چهره نمود دیده
 بهیضت و ریختن - و از مبله که بالمشافه بگفتار و انشد صد حرف راز بگوش رسانیدن
 و از دانی که گمانها از او را کف نمک مفهوش معدوم میشود و اثره آسا سرشته
 گردانیدن - سخن کوتاه از سر تا پای به تخیل هر عضو محبوب خدا و تشویر افکندن -
 و به تصور آموزی خط و خال حضرت مصطفی به کشکش جان کندن - خاصیت
 این هوش ربایان است که بایبات موسوم اند - و دانایان را بعلم معلوم و به فهم مفهوم
 و نادانان از کنه معانیش محروم لراقمه -

بندش افزا - هر سخندانی	آنچه خورشاد و فریب دیوانی
که نوشت دست نظم نغز چنین	فکر جان پر و عزم ز بهین

و از آنجا که دارا گیتی انتظام هر کار به سبب وابسته است مشیت
 کار سازی نمود - و بکلم جف القلم بما هو کائن چاره پر وازی فرمود - و بابی که در
 اندیشه نبود از عالم غیب بکشد - بلند اقبال سعادت نشان معرون بچودهری
 محمد جان سلمه الرحمن که رئیس سندید است چشم و چراغ چودهری محمد عظیم و نام نامیش
 چودهری محمد حلیم زیارت حضرت مرشد پاک نور سیدی خادم صفی محمدی قدس سره
 و صفی پور آمد - و به تو احد غلامی پیش فقیر مجبور آمد - و از والای همت والا
 برگماشت - و از سر هر مهر از سر کیسه برداشت - و دیوان بذا که مسنی به
 نور تجلی است مطیع فرستاد - بعدی که از پیشتر بسته بود بفرج او فو با نمود
 داد محبت داد - که با نطباع مشتبه گردد - و این گننام در گروه انام نامور -

صورت رحمت همه سدا پیا	سید عالم سند الاصفیا
شافع ما و همه آفاقیان	جرعه کشش صاف پیش ساقیان
عقده کشاکش امم و انبیاست	هر که بود پیر و او پیشواست

اگر نکته شناسی دریاب - و از سران خلاص سر متاب - که میم محمد از مقدم اشارت است
و حال از حمد عبارت - و میم ثانی از موخر تصحیح - و وال از دین تشریحی - پس مقدم حمد و
موخر دین سران معنی است - و آنچه خیر سران سبب مغز گویند همه لایق لرافقه
و مبدم از غیب درودی براو - بروی و برآل فرو بید و خود چون حمد لعلت بر زبان
آمد و دل از سرگشتگی بجان آمد کام و ناکام فقیر ناچیز محمد عزیز الله عز و جل
ولایت علی ولایت بن منشی محمد یحیی علیخان که در صفی پور مسکن دارد و ضمیر سبک
هست فرامی نماید که این جریده چون خرید و بجان خرید و از جواهر معانی بسلاک نظم شده
نبور تجلی موسوم است - و برنگ و بوسه نفت چون گل تر جان فرمای ارباب علوم
اینک دیده را بخاک چشم روشنی که سیه بهاری از سواد صفحہ چشم اندرست و دول را بشکفتگی
نویسد که تازه گلزار و وزمین شعر پیش نظر است و نگین نوایان را گل آرزوین چین بشکفت و غزل
سر این دانند که اگر بلب و گل شکفت چنین خوش گفت تعالی الله این نگار نظر فریب نه بد انگونه
و لکش است که جاننا بخون ورنه چاند - و بنام ایزد این کلام نشر دل نه بد اثار
درون خراش است که همیشه باند مال رساند - بغزوه نادیده هنگامه افزودن -
و به عشوه ناشنیده به هوش نمودن - باند از پوشیده جان برب آوردن - و
بحسن در پرده فریفته کردن - به تکلمی که از زبان تا بگوش نرسد جگر بناخن خراشیدن
و به تبسمی که از لب بمشاهده در نیامد مک بزخم دل پاشیدن - از زلفی که نسیم بوته
از دنیا فتنه سر بسرور بلاند افشن - و از سر سبک سرش سر اسری در سر سبک گذشت
شوریده سر ساختن از گوش که گوش آوازش نشنیده بنا گوش حلقه بگوشی سفتن -

بسم الله الرحمن الرحيم

اللهم صل وسلم على سيدنا محمد وعلى آل محمد

روشن ز جمال تو هر وجه مکانها
آوازه نامست به زمینها و زمانها
بخود ز تمنا کس تو تنها در روانها
بر هم زده وصف تو بیا نه بزبانها
در هر شب و هر روز ز شان تو نشانها
هر نافه ز بویت چو ریاحین جهانها
مژگان تو سر تیز بایا چو سناها
معراج تو ز بهار نیاید بگمانها
ای پیش براقی تو ز کف رفته عنانها

ای روی دلارای تو آئینه جهانها
ای چار حجت پنجگانه از شورا و انانها
پر خون ز تماشای تو هر دیده و هر دل
در خطاشده از حرف تو هر خامه و نامه
حسن تو دلا فرد ز فروغ تو جهان نسوز
هر جلوه رویت همه آشوب ز بویت
چشمان تو خور ز نگه عبده انگیز
انجا که توئی جز تو که باشد که دو باشد
پس مانده خیالات ز چالاکي رفتار

بر خیز عزیز از سر جان گرتوبانی
یادش کن و یکسوزن از نیها و از انها

ایزدشش پاوا کرم حاسے
در پناه خدا ز هر سخته
زند و ماند بنام دار سیا
منعم پاک را خوش بخش
واہ را چون وعاست کار فقیہ

نامور پاو بانکو نامے
پر گرد و بسد جوان سبکتے
کام راند بکامگار سیا
تو امان دین و دولتش بخش
بپذیر از عسکریز پر تقصیر

و درین دیوان چند غزل کہ در اوزان مزاحف است از ہر دل مولوی آبا لی
مجہی منظر الحق بر ستر کہ نور العین جناب حمید انتساب مولوی احمد المد رئیس
بہ پورہ است۔ و اکنون بہ شغل بر ستری در ضلع چمبرہ مرجع روزگار ز نیست
افزاسے آن معمورہ۔ بہ گفتار در آمدہ ہمانا کہ طبع معنی پسندش سیلے بچہن
کلام دارد۔ از نکتہ سنجی و سخن شناسی بر صفحہ دل سے نگار و۔ چشم وارم کہ
صاحب نظران از مردے و دیدہ ورے بہیزان کرم بسجند۔ و اگر نا سنجیدہ
یا بند بکمر نے خرد نگیرند بگران سنگے ہوشند و بہ ہکسری ازین بیایہ نہر بچند۔

قطعہ تاریخ

چون محمد جان عالی مرتبہ
یاوگارم کردشایع در جهان
مصرع تاریخ گفتم اسے عزیز

واوزیب انطباع این نسخہ را
تا بماند برز بانہا واکما
طبع شد نور تجلی پر جلا
۱۳۲۰ھ

تمام شد

زهی چو کعبه بطاق ابروزی چو هلو و چشم شمشاد
ولم بشوق تو پاره پاره و چشم مشتاق یک نظاره
بنو و جان خدا نمائی چو ذات پاک تو مصطفی
بر هفت پرده رزاقم که گزشتت اشاره پاک
اگر چه دانم که بی نیازی شهید عشقم که جان نثار
کن جداسه بخوش ادنی که جانفردانی باشانی
و مشک گلون و وید و چون درون دین عالم
بیش سیرم بیش خیرم که در بهاسه تو خاک نرم

ز سبب چو لعلت بخال هند و زبی چو مصحف برویا
گهی کرشمه گئی اشاره بکن ز رحمت بآشتی
توئی که مستی بهر ادائی به از کلیم و به از میثاق
بیدید آیم بسر شتابم دوم بگویت نگاه آسا
ز پاک بازی عشوه سازی بکن نگاری بکباب
و گرنیالی ز دلربائی فانت روحی و منکاحی
فان قلبی علیک مفتون و منکاح جولانت طبا
اگر گزیم کجا گزیم که جز تو نبود ملا و ما و ا

۵

عزیز کردی و لم ربودی زور و فرقت غم زدودی
فیا حبیبی و یا طیبی اموت بالشوق و التمنی

بیا و ستگیری بکن و ستگیری
ولم بر سر روز از حیرال منور
من دوان عشقت زبانه هرزه سبخی
چه حاجت بدرگاه تو عرض حاجت
ندارد کس از انبیا این فضائل
توئی مرجع هر دو عالم که باشد
شفاعت کن اسعاف هر دو گیتی
و تفضیل شمعین سر بر نه پیچیم

فاهاق اذنت ذنب کیش را
که در شانت آمد سراجا منیرا
دل به تعلق سزد و عاشقی را
که روشن بود بر تو روشن ضمیرا
فان خطاک سخط عطا را کبیرا
نیازی تو هر بنی هر دو که را
بر رحمت بکن التماس پذیرا
که در وصف آن هر دو گفتی وزیرا

۶

عزیز آمد از هند بر آستان
لقد فاد فورا عظیم مجید

اس رحمت آئینه عرفان ما
پر تو حسن تو نور جان ما

تازدانی پسند افتاد نانی مسرا
 کرد و ارسته ز خویشم عشق روی مصطفی
 سخت رند لاابالی گشت تمام از شوق او
 هر چه موجود است در چشم وجود پاک اوست
 تا منم کی راه یابم در حسدیم راز او
 محو خواهم کرد یارب سر نوشت زشت را
 گر بیایم بر ورش از نجات جای بستر
 وارند بوسه از مویش ز سودایم مگر
 سوختن منخواهم و با سوز مردن همچو شمع
 گفت طوبی سیح مرآت که جانم خاک او
 یار رسول الله بخوانم جانب دارا بسلام

زین سلمانی خوش آمد نامسلمانی مرا
 میروم از خود هر شرب که منخوانی مرا
 من نیم اسبج پاکت آنکس که میدانی مرا
 مرشدم تعلیم کرد این سر حقانی مرا
 کرو بزار از خودم تعظیم ایامانی مرا
 بردش فرسوده گرد و کاش پیشانی مرا
 بوریانی بهتر از تخت سلیمانی مرا
 این سر شوریده دارد در پریشانی مرا
 در شب هجرش بنام شد شرم عریانی مرا
 وارو این می تا قیامت مست سبحانی مرا
 تا نیاید از وجود خود پیشانی مرا

کرد شیرین اشکها را گریه شوقم عزمین
 مید بد صد لذت این خوشا به افشانی مرا

۳۲

ای از تو مباحی چه زمانا چه زمین با
 بر نقش کف پائے تو در سجده افتادند
 خدام تو بر جن و ملک امر و ناسر
 وار و شرف از نعمت اتهمت علیکم
 یکیک چون غزالان حرم صید تو گشتند
 باشد ز تو آرایش هر نقش که باشد

حقا که توئی صدر درین شاه نشین با
 سودند ملائک بمبا همت جبین با
 عشاق تو فارغ ز چاهنا و چنین با
 دین تو که پاکیزه ترست از همه دنیا
 آنها که شیدند کمانب ز کین با
 ای نام تو فر تاب سجده و نگیب با

چون جان عزیز آنگه گرفت انس نبات
 شد سینه او پاک ز آرایش کین با

۳۳

کی خلاف شرع باشد عشق او سینه من شد گلستان خلیل کرده ام اورا بجزوبی قبول	ناخس ذاتی که گوئی بد مرا تا غم آورد و دل آتش زد مرا حق نخواهد کرد هرگز رو مرا
۸	میزیم تا کام و در عشق عذریز میساخت این شغف بحد مرا
یا نبی الله یا خیر الوراء رحمتی کن تا بمیرم در محبت تا دلم در حلقه کیسوی تست سحر دار و زمازاغ انبصر گریه ای از کرم اندر دلم حاضرم هر چند دورم از ورت لیس فی الدارین مطلق العصار چشم از کردار زشت ما پوش سایه بر ما فکن ای آفتاب تا بدگرشته بودی عقل کل احمد علیکم السلام در یقین ما توانی	جان بلب آمد ز بیابانی مرا یا حبیب یا رسول مصطفی بر سرم آورد سودا صد بلا الله الله آن دو چشم سرمه سنا مرحب صد مرحب صد مرحبا یا محمد علیکم السلام وحید المقته نبی جز تو امی ز آغاز محبوب خدا است اهل بالتولی والعطا اے حدیث از جمالت و الضحی گر نمی بودی تو ختم الانبیاء نشا هر مقصد او منت
۹	سے تپد از درد بخوری غمیز یک زمان از لطافت سوے او بیا
یا محمد علیکم السلام یا محمد یا نبی یا مصطفی می نماید جلوه حق آفتاب حسن تو یا کد امن کن اگر من عاشق تر دامنم	بر جمال بے مثل دل فدا و جان فدا چون نظری بر دہ اندر دیدہ بنیاسے ما یا حبیبی است بگوئی یا نبی یا فدا

گوشه چشمی که عین رحمت
یار رسول الله آه از دور و جنب
مشکلم آسان کن و سویم نگر
عفو کن بگر کفری از ما سوزن
اشتیاقت کرد حال ما خراب
گوید در عشقت که جانها بخشمت
در زیست بنیم و حب الله را
یا حبیب درو و عالم جز تو کیست

چند گرید دید و گریان ما
مے توانی گر کنی در مان ما
ای بدستت مشکل آسان ما
ای جمالت صورت ایمان ما
بیخود میاست کشت و امان ما
گر تو یکتا جان میکنی قربان ما
در صفت ناطق بود قرآن ما
ولیع ما یار ما سلطان ما

جان فرستد در تن آرد اسب عزیز

هر دم از بخشش لب خندان ما

ایزد که برگزید محمد صلی الله علیه و آله را
تصویر عکس از رخ مجید شد
بر پیش برده بخشش و در یکدم
بنی بریل غاشی کیش و ناسد ره
چون مروتک نمود جمال الله
کردن چون قریب بعد حرمت

بے مثل آفرید محمد صلی الله علیه و آله را
آئینه چون بدید محمد صلی الله علیه و آله را
جذبش نمود کیش و ناسد ره
ایزد بسا و دید محمد صلی الله علیه و آله را
در بیم هر سعید محمد صلی الله علیه و آله را
منظور هر بعید محمد صلی الله علیه و آله را

گر عاقله عذر نزد خود نشو

تا بس گری و حید محمد صلی الله علیه و آله را

بر دل خود جلوه احمد صلی الله علیه و آله را
آفتاب عارضش بر تو نکند
ایکه از سر حقیقت غاشی

آفتاب بے در نظر آمد مرا
کرد سر خوش نشه سرد مرا
چند گوئی کافیه سرد مرا

کعبه پوشید سیاه از غم و ماتم آرس
آرزو داشت که می بود بجای شرب

منظر باشش همانا که دم نزع عزیز
حل کند عقده دل عقده کشای شرب

هر که از نور نبی سر معانی دانست
تا ندانی بقیین عین احد علی عین
عقل چون دیده در کربمیش ز نظر
مرحاله است عشقش که گداسه دراو
چون بدانست ولم ظاهر و باطن اورا
هر که در کثرت از و دید جمال وحدت
و اعطی شهر نجست تزلزل اورا ز نهان
هر سحر کا کل او غالیه نسائی آموخت
من اگر تا در پاکش نرسیدم بار
خون دل و غم او لعل بدخشان گروید
عاشقی وادعجب ذوق تلاوت به عزیز
دید چون عارض اوس معشائی دانست

ز ابد ز مشکلم گمان محمدا علیهم السلام است
حق در ازل بجلوه خود کرد عاشقی
حسنین عشق شاه و عشقش بحسن محو
می تابدا از حبسلی نروان چو آفتاب
این کائنات و هر چه در و هست شش حمت
بیواسطه ز نیطنی بے حش میزند
بس بے خبر ز راز نهان محمد است
او صورتست و آئینه جان محمد است
او محکم و روح نشان محمد است
روشنندلی که تبه بان محمد است
لایب فیہ منظر شان محمد است
روح القدس شمشید بیان محمد است

سیریم شورید و سرور حلقه عشاق تو
می فرسید هر دم از عشقت به نیزنگ در
انت لایزال حصن انت حرز للعصا

فارغم در سایه گیسو تو از هر بلا
این جهان و آن جهان دلداد و دیوانه را
انت خیر الناس خلقاً انت ختم الانبیاء

میدهد اندر زانت جان ز بتیابی عزیز
یار رسول الله از رحمت بخوانش یا بیا

سرمایه مستی بنود پوس تو تنها
تن باز تجلا تو هرنگ بجا مانا
گردید مکدان خراشش دل بی غم
رخصت ندید شرع که گویم جز اینست
دیدند لایک چو عباس عربیت
گیسو تو افکند و بلاراک بشاکش

اے از گل روی تو بصد رنگ چمن
جانها از تو لای تو و مساز به تنها
شور لب لعل تو با عجب از سخنها
اے ختم سل مهر تو شد مهر و نهسا
کردند ز بتیابی دل پاره کنها
آموخته چشم تو هر شعبه در فنا

در یاب ز رحمت که عزیز می بوایت
جان میدهد از مناس امت بجز منا

آدم چند بگیریم بواس شیرب
روز و شب در دل دور چشم خدا بین نیست
بارک الله که وارچه جمال مسکین
که چه که چه است ز دلای مصفا مملو
پاک بین می نگرد عالم لاهوت و رو
تا تو نیست زنجار بی اگر چشم بتان
شیرب آن خط اندوه ربا هست که است
زلف خوبان شود از نور و رخشان چو شعاع

تا کجا خون خورم از شوقی براس شیرب
دلبر عشوه گر بوشش رباب شیرب
ترک آئینه رخ جلوه نمای شیرب
میشود اهل نظر محو صفای شیرب
الله الله چه وسیع است فضا شیرب
سرمه دیده کند خاک شفا شیرب
هفت اقلیم ز هر گوشه فدای شیرب
گر بسودانده شد سر ز بلا شیرب

اصدا و هم دار و نیز نگ و جو و تو پتیباب و راند از و خود را بچشم اندر	ای کف و را نکارت اسلام و را قرات گر خرد و می بیند نگامه رفتار
۱۷ هر فرد و چو خورشیدی از جلوه گری نماید بر خاک عزیز یافته گر بر تو انوار است	
عصمت انبیاء عصمت اوست عقل کل خاکبوس حضرت اوست مهر زخم دل ملاحست اوست گرچه پاکان روند خود به بهشت و اغظا محذرن چون و چرا شور کن از مقام کان آمد راوند سدا بیا حق آمده است تکست آموز بهوشیار است لذت عشقش از اولیس بر سر در دوعب هم جزا و می بسیم کرد زنده چو سینه آمد و گفت	اعتماد همه بحرست اوست نور و را کب اوز هست اوست عائل زندگی جراحست اوست بمد آگیم بر شفاعت اوست طاعت کرد کار طاعت اوست آسیت از ظلم و سطوت اوست امداد که حق بصورت اوست هر که دیوانه محبت اوست جان سپردن به بحر سنت اوست این نگاه هم ز عین منت اوست دور من چون گذشت نوبت اوست
۱۸ گشته ام ای سوزنازل نظر کز گشت اتم نظر بر حمت اوست	
یکه از کفر گشته به عشق مصحف رویت کنند گشته تا سودا خیم هر تیغ گیسویت هزاران نیم بسمل بر سر خم بسته افتاده تو آن محبوب ربانی که در عشق تو میگردد	یکه اسلام را کرده فداست خال بندویت ای سر صد بلا و بار و کند هر سر مویت هزاران عاشق رسا شده جان داده در کو میجا بالب با بخشش هر دم بخود از بویست

این نکته آیتیست در حسن بیان او
گر بر هوا زد و بکشد باد عیش
کوثر که در بهشت برین موج میزند
مصحف ز نفس ناطقه اش میدهد خبر
گر بر زمین خراهد و گر بر فلک رود

سیم جمال میم و مان محمد است
تیری که از کشا و کمان محمد است
جوشان بعشق سرور و ان محمد است
بے حرف و صوت سر زبان محمد است
حقا که دلفریب هر آن محمد است

دست خداست دست رسول خدا عزیز
سرچشمه علی ز توان محمد است

است بحیر از عالم دیوانه دیدار است
هر دیده کند رنگین تاب گل خسارت
دل غرق بخون گردد هر دم ز خیال تو
افسون و چشم تو شب با به پیش دارد
جز در دو و بخیر سودا بسته نبود آنجا
بر خاک تنید آدم تا دید جم سال تو
هر صبح ز بیتیابی هر شام ز بخوابی
خورشید بچشم اندر چون دیده شود فردا

آزاد از هر کاری در بند سرو کار است
از سدره پرد و بالا هر بلبل گلزار است
هر لحظه شود بخود آغوش که بود یارت
در گفت نمی آید افسانه به یارت
صد یوسف دل داده گم گشته به یارت
بے عشق نگنجد کس در پرده اسرار است
با جوش درون گرید چون ابرو دل فگار است
امروز اگر آید در سایه دیوار است

خوش باش غمیز اکنون چون عاشق او شتی
زین پس نبود کار با سحر و زنارت

۱۵

از روز ازل جانم گردید گرفتار است
محبوب نگاهت را مانع نبود صبا
حقا که تویی ساقی و میسکده باقی
تو گوهر مکنونی از زرخ لبس افزونی

آشفته و سرگشته در طره طرارت
ساغر کشد و بنید از خانه خمار است
تا دورا بد گردد و چپ از سرشار است
در ویش طلبه گارت بیابان خردار است

تو آنی کہ باشد در شوق تو ہر دم
کجا این جمال و کجا این ملاحظت
بیاتاً فراموش کنم ہستی خود
تو تو شخوئے درختی ورنہ ہر دم
تو داد قیامت دے ورنہ فردا
خداے تو ہر لحظہ صد جان فدا
ایا ساقی کوثر از سیر چشتی
کند سجدہ غور شید محشر چو بیند

کلیم با خدا و آرزو کے کلامت
ہمسا نا چہ نسبت بجاہ تمامت
کنم یاد تا چہند ہر صبح و شامت
کہ باشم کہ دارم امید پیامت
بغیر یاد پیش کہ آید قیامت
ہزاران دل پاک قربان نامت
بسازم بانعام سیراب جامت
نجلایے روئے تو بالائے قیامت

(۲۰)

عشیرہ در احمد حسین ج ۱۰ حد را
دوانی کہ در وحدت آمد سلامت

این پیکر پاکیزہ نہ جسم است و نہ جان است
بے عشق مبین صورت محبوب خدا را
بگذشت بے قرن و ہنوز از اثر او
دارد ز بلا در خسم ہر تار جانے
تو شخوئی او کرد مسخر و جہان را
خون میخورد از طاعت خود شیخ بخلوت
یلا ترازان نیست کہ حق گفت لعلک
در گوش نشیند چو قضای بنگر و اورا
چونیکہ گسترد جلوہ بانظار حقیقت
تا پیر خرابات خرابست ز شوقش
در ہر دو جہان طالب طلب و اہلبیت

آنست کہ گویا ہمہ خوبی ہمہ آنست
حسینست کہ جبریل بحیرت نگر آنست
آن شور ملاحظت تک زخم نہ آنست
آن زلف کہ سرمایہ آشوب چنانست
این دلبری و ناز کہ دارد دگر آنست
تا محرم را ز دل او پیر مغالنت
ہر آنچہ کہ از پاکی ذاتش بگمانست
آن چشم چہ ترکیبت کہ قیرش بگمانست
ہرگز یہ چین است در آنجاد چنانست
خاک درش اکسیر و زاکسیر نشانست
در باب اگر مرد خدا فی کہ چہ نشانست

تو نورنجی و در کعبه گریختی جمال تو بسی در ایامی ابرویت دم شمشیر پوشیده یگانه آمدی شور ملاحظت با خود آوردی سلامت میفرستند به محمد و محمد <small>صلی الله علیه و آله</small> از لطف	و بد بوسه خلیل و سرش در طاق ابرویت بسی در خاک غلیظه ز تیر چشم جاودیت نیمانه بخوبان دو گیتی وضع نیکیست نسیم صبح بکروزم پیاسه آرد از سویت
--	--

۱۸

عزیز خست در خون می آید هر دم ز بدیتان
بشان حضرت خادم شبیهش کرد هر خویت

هر صبح رخ آورم بسویت هر وقت کلیم داشت تیاقت حسن است و تصور جمالت ستاره کنده شد گمانا آئینه چین بزنگ پنهان روشن همه تن وجود آدم بلبل به نقان ز سب نوالی خورشید و بسایه ات رخ مهر حق از تو نمیکند جدائی بگریست همیشه از خیالست	تا صبح دگر زیم بسویت هر خطه سبج و گفتگویت عشق است و نشاط آرزویت جوش من پاک در بسویت حیرت زده صفائی رویت از جسلوه عارض نیکیست گل غرق عرق ز رنگ و بویت سودا و سدر بلا ز مویت نادید که نازک است خویت این دید و ندید بوضویت
---	--

بر خاک تپد عزیز هر دم و
تا خاک ریز شود بگویت

با بودگی می فرستم سلامت بر حمت بیامرز هراچیه کروم نکردم سدر از پاک آیم بگویت	تو پاکی بکن پاکم از فیض عامت مراد و دو گیتی بس است این کرامت من دے نوالی و کنج ندامت
--	--

در خیالاتی که دانی به سگایم هر نفس	منیریم از خود پشیمان یا محبت خدا انقیاد
(۲۴)	در فراقت رفته پنجه سال از عمر عزیز از تناسید بد جان یا محبت خدا انقیاد
رفت تو شد پر شمیم در شب معراج احمد مرسل بجای شد فلک بر آمده یکیک ز غیب پیش نگاهش نور تجلی نمود گشت خدا بین ش فلک و شش جهت ز رحمت عاشر بال و پر جبریل ریخته او جشش	راه نسیم زد نسیم در شب معراج باز بعرضش عظیم در شب معراج خلد نعیم و مجیم در شب معراج دید چو رویش کلیم در شب معراج یافت فیض عیم در شب معراج شد بمقاش مقیم در شب معراج
(۲۵)	قربت ادنی عزیز عین احد ساخت فرو شد احمد کز نسیم در شب معراج
نسیم فیض بدام تو بهر شام و بهر صبح شب و روز نماید ز رخ و زلف هویدا بدین جلوه که دارند جو سرگشته مهر گهر پاش و گهر ریز و گهر سنج محدث چو خورشید در خنده کند سیر در آفاق چو لؤلؤ چو چاه جسم و چو اعیان و اموات	جهان مست ز جام تو بهر شام و بهر صبح تجلی است دوام تو بهر شام و بهر صبح نشان جوے مقام تو بهر شام و بهر صبح مسلسل ز کلام تو بهر شام و بهر صبح پرستار غلام تو بهر شام و بهر صبح امان خواه بنام تو بهر شام و بهر صبح
(۲۶)	غیر است که دارد ز هوای تو با خلاص نشاط ز سلام تو بهر شام و بهر صبح
ای ز تو قیام تو فرمان ده جان منو بخ انچه حق گفته در انجیل و تورات و تورات	جملا احکام کن گشت بقرآن منو بخ کرد در عهد تو خود از پیرمان منو بخ

در خیالاتی که دانی به سگایم هر نفس
منیریم از خود پشیمان یا محبت خدا انقیاد
در فراقت رفته پنجه سال از عمر عزیز
از تناسید بد جان یا محبت خدا انقیاد
رفت تو شد پر شمیم در شب معراج
احمد مرسل بجای شد فلک بر
آمده یکیک ز غیب پیش نگاهش
نور تجلی نمود گشت خدا بین
ش فلک و شش جهت ز رحمت عاشر
بال و پر جبریل ریخته او جشش
قربت ادنی عزیز عین احد ساخت
فرو شد احمد کز نسیم در شب معراج
نسیم فیض بدام تو بهر شام و بهر صبح
شب و روز نماید ز رخ و زلف هویدا
بدین جلوه که دارند جو سرگشته مهر
گهر پاش و گهر ریز و گهر سنج محدث
چو خورشید در خنده کند سیر در آفاق
چو لؤلؤ چو چاه جسم و چو اعیان و اموات
غیر است که دارد ز هوای تو با خلاص
نشاط ز سلام تو بهر شام و بهر صبح
ای ز تو قیام تو فرمان ده جان منو بخ
انچه حق گفته در انجیل و تورات و تورات
جملا احکام کن گشت بقرآن منو بخ
کرد در عهد تو خود از پیرمان منو بخ

(۲۱)

بکشای عزیز انظر پاک نہ مانے
کاین نور ہماست ہماست ہماست

رازش نہ گفت و خم و نار اہمانہ ساخت
بچود قناد و سکر پلا را بہانہ ساخت
سودا خرد و دفع ہمار اہمانہ ساخت
افسون نو د مید و شفا را بہانہ ساخت
جائے کہ جرم دید عطار اہمانہ ساخت
اندوہ بنیو اسے مار اہمانہ ساخت

زادہ بیاس شرح راسی را بہانہ ساخت
صوفی کہ نور جلوہ آن حسن مست دید
گستر و سایہ بر سر بازلف پر خمش
افگفت چشم او سوے بیمار خود نظر
او ہر چہ کرد مید ہداز خویش نشان
بگیریت از محبت پنهان مادم

(۲۲)

پامال ناز کرد ز رحمت عزیر را
بر خاک او گذشت و وفار اہمانہ ساخت

خورشید بہر صبح پر ستار جہنیت
بہل شدہ ہر سخت کمانے ز کینیت
ہر آنکند شہیفہ خاک نشینیت
بر دوش کشد غاشیہ جبریل امینیت
بوسند ملایک بادب خاک زمینیت
آتی تو کہ روشن شدہ آفاق ز روینیت

اسے یافتہ حسن از رخ پر نور تو زینیت
ہر گوشہ نشین کشتہ تیر نگہ نست
اورنگ نشینان اگر آیند بیابوس
ہر بار کہ بر خستے رہو از نشینیت
ہر جا کہ نہی پایے بر قار زمانے
بے نور فائدہ ست مکائے و کینے

(۲۳)

از پر تو او یافت عزیزین ہمہ جلوہ
دم نیزند آدم اگر از پاکی طہینیت

تا کجا گریم ہجران یا محمد صلی اللہ علیہ وسلم
یا حبیب پاک یزدان یا محمد صلی اللہ علیہ وسلم
عاجز زمین نامسلمان یا محمد صلی اللہ علیہ وسلم

ہیکشد بختہ بجرمان یا محمد صلی اللہ علیہ وسلم
چارہ کارم تو انی کرد گر لطفے کنی
میفرید نفس ز شتم لفظ لفظ روز و شب

چشمه که به بندرخ زیبای محمداصلی الله علیه و آله
 بے پرده به بینی اگر ت دیده بنیاست
 از صور بغریاد ستر اقبل ز سودا
 حیرل ز آغاز بدان فطرت والا
 از نور بود مرد مک دیده انجسم
 عارف بنده سر ز سر ستر الهی
 اسما و صفات همه شے کرد نمودار
 بر هم زندا عجم از عصا و ید مضین

چون آینه تابد ز تجلیات محمداصلی الله علیه و آله
 خورشید حقیقت ز سر پاسب محمداصلی الله علیه و آله
 در حلقه گیسوی سمن ساس محمداصلی الله علیه و آله
 شوریده سر از جل سماه محمداصلی الله علیه و آله
 هر ذره کوئے آرام آسای محمداصلی الله علیه و آله
 آنجا که بود نقش کف پای محمداصلی الله علیه و آله
 از جلوه گری نور دل آرای محمداصلی الله علیه و آله
 افشونگری ز کس رعنا محمداصلی الله علیه و آله

(۳۰)

باشد که عزیز از همه عالم شود آزاد
 اے کاش کند عشق بدل جای محمداصلی الله علیه و آله

عشق شوق بجا یل او خدا بیند
 بے پرده نمود جلوه معنی
 بر نور شود ز عین حق بینی
 بیند ز وجود او دو عالم را
 سهل است که بشکند بنام او
 بشتاق تجلی قدم مردم

حیف است اگر از و جدا بیند
 عارف بجز او دیگر را بیند
 چشمه که ظهور مصطفی بیند
 فرزانه که شان کبریا بیند
 آنکس که طلسم ماسوا بیند
 آن صورت پاک دریا بیند

(۳۱)

زاهد ز هواے او بگریه خون
 گر حال عزیز بتلا بیند

روح القدس از شوق سرگوشی محمداصلی الله علیه و آله
 خورشید قیامت چه بود خیز و نگر کن
 در دایره گردش ایام نیفتد

هر لحظه رخ ساز سدره کدوسه محمداصلی الله علیه و آله
 حیرت زده آینه روح محمداصلی الله علیه و آله
 شوریده سر حلقه گیسو محمداصلی الله علیه و آله

ایمرا آخر بتو راجع شده بعد امل هر که در دایره گردش چیست افتاد	نکند حکم ازل حکمت یزدان منسوخ میکند قاعده گنبد گردان منسوخ
(۳۷)	مستطفا روز جزا نامه اعمال عزیز چون سیه دید همه کرد با حسان منسوخ
جستار دلغریب او بجلوه کارها کند ده چشم او بکافیه چون سامری فنون دهد دو گوش او بچار سونشان دهد زفاستماع بلاکشان فدای او چه پر سی ازادای او که گوید اینکه از دوی احد جدا از احد دست زبوشود بسدره در مشام جبرئیل تر درون من زداغما فکار شد بهشوق او پری ندیده سایه اش عجب مکن که حسن او ناشوخی نگاه او بنار پاکد ا منی	برهن صفا پرست را خدا نماند دو کاکلش به پیچ و خم سراسر بلا کند دو ابروش بگوشتا اشاره از دوی کند که قاشش بهر قدم قیامت بیاکت که هر چه مستطفا کند بوج او خدا کند حکایت ز موی او بیشک اگر صبا کند هم او مگر ز حکمتش بر سره دو کند فرشته را پو آدمی بعشق مبتلا کند که رند را بچشم زور ز عشوه پارسا کند
(۳۸)	عزیز رو سیه کجارد جز اینکه هر نفس ز عاجز می بختش چو بنده التجا کند
محبوب خدا سید ابرار محمدا صلی الله علیه و سلم چون ذات قدم کرد بر آفاق تجلی بکشا و نقاب گمن و صاحب نظران را آسایش جان جانان همه زندگی ما	تصویر حق آئینه دیدار محمد صلی الله علیه و سلم شد روز ازل مطلع انوار محمد صلی الله علیه و سلم بنمود رخ از پرده اسرار محمد صلی الله علیه و سلم آرام دل دهد لبر و دلدار محمد صلی الله علیه و سلم
(۳۹)	خوش باش عزیز از گنه خود که ز رحمت دارد نظر سوے گنگار محمد صلی الله علیه و سلم

چه عجب که ز گسست او ره قدیان ب نظرزند
 بزخم تو شعلہ آشیان بکشم برون پسند این
 تو ندیدم زخم زلف او نبود ترا سر عاشقی
 با سید تاوک ناز او دل نمزده همه خون شده
 عجب آتش است که عشق او بزدنم بدل اندرون
 که بود مقدم انبیا که بود چو حضرت مصطفی
 بود ایمن از تب و تاب اهریمنش بجایش
 مکن اسے سحاب اسری تو بیدار باشی بر سے

که بنوک هر مژده بیشتر بر بیشتر بجگرزند
 که چو مرغ قبله نادلم بهوای شوق تو پرزند
 چه خبر ترا که چه کافر منی دل خون زده سرزند
 که بشام اگر زانو اندازد زو فاکر بسجدرزند
 نشود بلند دغان ازو بجز آه گر چه شررزند
 زود جز او سوے خلک کس که نخست اهریمنزند
 به پناه سایه فرد کشد ز لوامی خویش که برزند
 که ز اشک خون همه تر شوے چو گرفته دیده ترزند

خوشم اسے عزیز به نصیت که محمد از سر حمتش
 قدمی سوے صف عاصیان ز کرم پروزد و گرزند

(۳۵)

دلی که ز غم با لفت او ز تاب ویتی جدا نشود
 چگونه بود جمال کس که جانب دمی نگرد
 کسیکه بخون همی تپدش دل از پی او بختگی
 مشبه او از نوش لبش دگر زید یک سخنش
 قرا به کثرت خراب نشین بسبت عشق کفر گزین
 اگر چه کنم هزار گنه بهر نفسی ز بے هوشی

عجب بعین حالتی که جام خدا نما نشود
 ز عکس رخس کلبه گری چو صبح گراز صفا نشود
 محال بود حکم اثر که آن پیشش دوا نشود
 اسیر خنم دو کاکل او ز بند بلارها نشود
 میسر و بین که عاشق او چمانشد و چمان شود
 مگر بخدا که صبح و مساماز و رش قضا نشود

عزیز بیا بمیکده در بلا بنشین پیاله بخش
 چو داله اولب کمر شدی خرابی تو چرا نشود

(۳۶)

عشق او روز و شب تابع دل میشود
 در حریش روز و شب نور بارد از رخس
 ماه نور امیکند حاجش ماه تمام

التزام این عمل سخت مشکل میشود
 گر پردر واد شمع محفل میشود
 ناقص از ایمانش بے وقفه کامل میشود

با دیده دل بین که ز نور حبسند و تن
بنگر اگرست پیش نظر عالم بالا است
چو شد ز سرم سر بسر از شوق اسیری

شعبیت بطاقی هم از دوسه محمسی الله علیه وسلم
دیوانگی عقل کل از بوسه محمسی الله علیه وسلم
سودای کمنه سر هر بوسه محمسی الله علیه وسلم

(۳۲)

چون کرد عزیمت از سر ادراک تا مل
هر خوسه خدا دید بهر خوسه محمسی الله علیه وسلم

چه بود عالم لاهوت شبستان محمسی الله علیه وسلم
سنگی از لب او گوی و بهین شور درونم
عقد یک سر مو گر چه بگو شد نه کشاید
گر بیارند بحق رخ همه هستند بقطرات
یکویش بنگر و دریاب وجودش بحقیقت
چون آورده شد این گنبد گردنده گردش

چه بود شمع شبستان رخ تابان محمسی الله علیه وسلم
نکته ریز زخم ز نسکدان محمسی الله علیه وسلم
همه عالم زخم کاکل پیاپی محمسی الله علیه وسلم
ملک جن و بشر بنده فرمان محمسی الله علیه وسلم
اگرست هست چو عارف سر عرفان محمسی الله علیه وسلم
زمره مهر هویداشده بران محمسی الله علیه وسلم

(۳۳)

فارغ البالم از انجم عزیزا به تقم
کز دم دست زانگاه امان محمسی الله علیه وسلم

دو چشم فسون سازش ب عاشق نظر دارد
دوز لفسش بهر حلقه پریشان کند جانها
رای مارانی کو خود ز رازش فرو گفته
صفاتش بهر وجهی بهر س از خدا بینی
بین آن راحت را بهیوسف کجا ماند
دو کیتی زند بر هم ز نورش بیک جلوه

نوید بشیدایش اگر چشم تر دارد
جهانی ز آتش لبش چه سودا بسردارد
نه محمد بجز آنکس که از دل خبر دارد
چه می پرسی از زاهد که حالی دگر دارد
جمالی جهان آرا که خیر البشردارد
نعلانی که بر بسته گرا از چهره بر دارد

(۳۴)

عزیز درون شمع بشوقت همی میسرد
بر حمت نگاهی کن که خون در جگر دارد

درد و کوہم نیست حصن عافیت
 بے سرو پایم غریب و یکس
 میسکشی ناز و دعالم از کرم
 کیست جرم تو کار ساز و جهان نواز
 قلب تارکیم زوالی حقیت
 کمتر از هر کسست مدراشت
 تو شمشاد ہی دمن درویش تو
 سید پاک و نور کائنات

فان تخین سب بغیر یادم برس
 اصل سب در بغیر یادم برس
 نازنین پسند بغیر یادم برس
 لب جهان پرور بغیر یادم برس
 واسطی منتظر بغیر یادم برس
 خواجہ برتر بغیر یادم برس
 اسے بلند افسر بغیر یادم برس
 اسے ہادیون منہ بغیر یادم برس

تا کسم ناکس عزیزا الشرب نام
 ابرم ابرم بغیر یادم برس

(۴۲)

شاہد و شافع و مدبران دانش
 انبیاء و المہشش او لیا نامہشش
 سایہ اش بے نشان پرتو او جہان
 نام او مصطفیٰ شان او دانش
 حکم او نافذست از ازل تا ابد
 سوی او ردی من سے من سے او

بر تو پاکستید از جہان دانش
 حامی و ہادی ہمگان دانش
 ہر کجا او بود لامکان دانش
 بالیقین زندہ جہاں دانش
 از زمین تا زمان حکمران دانش
 دانش جان جان جان جہان دانش

تا منم سر خوشم اسے عزیز از پیش
 ہم عیان ہمیشہ ہم نامہشش

(۴۳)

اے مختصر کلام تو بیان خلاص
 ہر کہ شیدای تو گردید پذیرفت ترا
 تا پسندیدہ تست این عمل شایستہ

نکتہ نکتہ تلب لعل تو جان خلاص
 جز پذیرفتن دل نیست نشان خلاص
 بر تو از ہر دو جہان آمدہ شان خلاص

راه بردن تاجش مشکبست
 عشق گوید با جمال پاک او
 در دبا مجروح او گوید که او
 عقل کل ز آغاز فطرت سر بر
 خویش را هرگز نگودواند اش
 عاشقش صدمه بار گر میرد بود
 با شهید تاز گوید غمزه اش
 شور محشر کرد گیتی را خراب
 عشق آمد بر زمین از آسمان
 نکست سبخی مے کنم با خال تو
 نیست از رحمت او ناله شد

بوده در بند آسانی هنوز
 آشکارا سئو و پنهانی هنوز
 بنجیب از داغ درمانی هنوز
 دار و دزد نفس پریشانی هنوز
 عمارت داری ز غریبانی هنوز
 سربز انوار پشیمانی هنوز
 نامت سام و ناملسانی هنوز
 ملک او یک سوز ویرانی هنوز
 بر سر او تاج سلطانی هنوز
 کافیه کردی و ایمانی هنوز
 با چنین آلوده دامان هنوز

(۴۲)

گرچه از شوقش بجانم لے عزیز
 میزدیم با سپهر بر پانی هنوز

رحمت داد و بفریادم برس
 بار سول نقد بشنو عرض من
 رو سپاهم شرمسارم عاصم
 مے نیم شام و حمیر بر دوت
 تشنه کام شوره زار حشر تم
 کرده از بد و فطرت لطیف
 آبرویم ریخت نفس آتشی
 بیدلم در پیری از کردار دشت

لے کرم کتر بفریادم برس
 مضطرم مضطرب بفریادم برس
 حال من مینگر بفریادم برس
 شافع محشر بفریادم برس
 ساقی کوثر بفریادم برس
 یک زمان دیگر بفریادم برس
 اسے نکو گوهر بفریادم برس
 شاه دلبر بفریادم برس

<p>به حبس تو از زندگانی چه خط ندیدم هنوز آن حریم حرم بدین نه نیاید به چشم اندرم خوشم از شناس تو در نه مرا اگر وصف خال تو شاعر نه کرد کس را که در سینه دارد غمت</p>	<p>وگر خود بود چا و اسنے به خط درین سالم از کامرانی چه خط اگر دیدم ارتگ مانی چه خط ازین گونه شیوا بیانی چه خط و علمش از نکته دانی چه خط بود گر چه صد شادمانی چه خط</p>
(۲۸)	<p>نه گویم اگر نعت احمدی ^{علیه السلام} عزیز همانا ز شبیرین بیانی چه خط</p>
<p>کیست جز احمد سل به محبت شافع که بود از امم ^{علیه السلام} آنکس که بماند به جیم بنده گان رازگنه دید بشافع محتاج خواست آسایش ما با همه تالی ا حق کند روز جزا آنچه رضایش با شد ایزد پاک چنان پاس دل او نکند</p>	<p>اوست از روز ازل به قیامت شافع چون شود خواجسته بولا که بهت شافع د او را و گردش کرد ز رحمت شافع از تب و تاب نیا سود بخلوت شافع حامی امتیان ست برافت شافع که نشد سر زده یکدم ز شفاعت شافع</p>
(۲۹)	<p>گر چه هستم همه تن سخت به کار عزیز میرانند ز عزم ندایم به عنایت شافع</p>
<p>از جبال او جهان دارد فروغ جبله از نور پاک ^{مستطقی} است شمع آسا پس کمر بر نور او + از وجود او مکان نشد لامکان خانم از مهرش حکم اعتقاد تا گذشت از کوچه زلفش نسیم</p>	<p>هر یکین و همه مکان دارد فروغ گر زمین و آسمان دارد فروغ بے جهت از سبب نشان دارد فروغ کز تجلی هر زبان دارد فروغ از یقین بے گمان دارد فروغ از سبزه رخ بوستان دارد فروغ</p>

<p>میرسد برده ف مقصد اگر مخلص تو داده نشوده طوبی و مقام ناز است دانت احمد و محمود و ازین بشیرک</p>	<p>بزند تیرد عانی بکمان حلاص کوازل تا با بهست زمان اخلاص آشکارا نکم سدرمان اخلاص</p>
(۳۵)	<p>جز با خلاص نبی ره نتوان بر عذر روضه غلبرین هست مکان اخلاص</p>
<p>ایکه آینه کنی دل بصفای عارض میشود پیش تو از جلوه حسن تو دام ماه هر ماه اگر داغ بدل می سوزد سبز نگیت اگر شان سراپای شما چه عجب گریه موئی بحضور تو که هست ظلمت از روز ازل حلقه بگوش زلفت</p>	<p>نیست حاجت آینه برای عارض روح قدسی متجسد زلفای عارض مهر صبح زهرت به ثنائی عارض تازه رویست بهر وجه ادای عارض پرتو نور قدم پرده کشای عارض نور تا دور ابد گشته فدای عارض</p>
(۳۶)	<p>مصطفی ختم رسل آمده لازیب عزیز من رانی است نمودار ضیای عارض</p>
<p>هر که عشق تو نه و زید غلط کرد غلط ز کس است هنوز جلال مازاغ واعظ پاک نظر گرچه بیگانه دارد مایه وجود زمزمه لغت شما میکنند زلف تو دیوانه خود را آزاد گل کند از غلش خار دیار تو بهار</p>	<p>از ره راست بگردید غلط کرد غلط شوخ چشمی که نترسید غلط کرد غلط گردایت ز خدادید غلط کرد غلط نکته سنجی که نه سنجید غلط کرد غلط هر که سرگشته نگردید غلط کرد غلط ره نوردی که برنجید غلط کرد غلط</p>
(۳۷)	<p>نیست جز نعت تو یک حرف بدیوان عزیز معترض گرنه پسند غلط کرد غلط</p>

<p>اے گدے تو ہر کہہ سٹ بود در حضور تو فرض کرد خدا راہ گم کردہ ام چونابینا نفس کلی و این نفوس ز نسبت لے بسو تو صبح و شام مدام پیروان تو پیشوایان اند</p>	<p>پادشاه کل السلام علیک از برائے کل السلام علیک رہنمائے کل السلام علیک اے دربارے کل السلام علیک التجائے کل السلام علیک پیشوائے کل السلام علیک</p>
<p>(۵۳) میکند مردم التماس عزیز مقتدائے کل السلام علیک</p>	
<p>حضرت احمد السلام علیک حامی کار و ہر نیکو کار سے شمع طاق حرم بحسن و جمال عرش و کرسی و سدرہ و کعبہ جام بخش مقام از رحمت چون بر حمت جواب میگوئی لامکان جایگاہ بر تو سلام دلبر ہر کہ دلبری داند اسی فرشتہ شارب پائی تو ریشک زیتون شرقی و غربی</p>	<p>سید مسند السلام علیک شافع ہر سیر بد السلام علیک نور نگین بد السلام علیک صدر ہر مسند السلام علیک سانی سیر بد السلام علیک بیحد و بے حد السلام علیک علیہ مرتد السلام علیک شاہد غرتہ السلام علیک اے ہشتی خدا سلام علیک ای مبارک خدا سلام علیک</p>
<p>(۵۴) یا محمد عظیم زختم جگر بر درت آمد السلام علیک</p>	
<p>سراج النبیین سلام علیک</p>	<p>مخاطب بیاسین سلام علیک</p>

	<p>هر دو به هر یک زردیش لعل عزیز بچه جسم از نور جان دار و فروغ</p>	<p>(۵۰)</p>
<p>عاشق او میکتد از همه رو میطوف شور آتا میطوف غفلت هو میطوف جفتش دل میطوف زخم گلو میطوف صبح برو میطوف شام بهو میطوف مطرب نی میطوف جام و بهو میطوف خاک قدم میطوف آب وضو میطوف</p>	<p>حسن بتان میطوف عارض او میطوف چون رخ او جلوه کرد در ملوک افتاد بسمل او را کشید هر نفس بزمین میکنند آن حسن پاک پرده کشف نشود ایل نظر دید نیست حالت مجذوبان بر سر کوشش بهین در دو کف قدسین</p>	
	<p>باد و رکابش دوید و شب اسیر عزیز شان علو میطوف عز و نو میطوف</p>	<p>(۵۱)</p>
<p>جبریل بتلاست تو یا صاحب البراق دارم بسر هو اے تو یا صاحب البراق تا ساخت آشنایتو یا صاحب البراق لے هتیم فداست تو یا صاحب البراق در سایه لوست تو یا صاحب البراق هر خوبی اداست تو یا صاحب البراق</p>	<p>اے عرش زیر پای تو یا صاحب البراق هر حین شد از هو جس نقش سیه و بیگانه کرد عشق زهر یک او یس را باشد که وار نهیم از تار و پود نفس آرام یافت آدم و هر یک ز انبیا دل می برد بحشمت زدن از ملائکه</p>	
	<p>دور از دورت در آتش و آیم عزیز و بیتا بم از باست تو یا صاحب البراق</p>	<p>(۵۲)</p>
<p>جانفراست کل السلام علیک انتهاست کل السلام علیک آشنای کل السلام علیک</p>	<p>دلرباست کل السلام علیک ابتداست کل السلام علیک ایکه بیگانه زب بخرست</p>	

<p>منشار راز و نیاز چاره بیچاره ساز ملوه شمع حرم گلبن باغ ارم خواجہ بالا و پست و اور ہر انجہ بہت</p>	<p>بشاہد عاشق نواز دلبر شیرین مقال سرحد و ث و قدم پکت سرازہر خیال عین حق و حق پرست اصل ہر حال قالی</p>
<p>(۵۷)</p>	<p>جان عزیز از وفا خاک تو شد مطلقا یک نظر از اصطفی جانب این غصہ حال</p>
<p>تا گفتہ ام سخن بہ شناسے محبتی جان آفرین بشو روز انجی از نخست ہر شے کہ بہت بہت ہستم ز نور او با کم کن از گناہ و بیا مرز از پیش بیتاب از محبت و بی خواب از کرم محو خودم بحکم کرامات ہر نفس</p>	<p>در بزم نعت نذر سے محبتی صاحب دل آفریدہ سے محبتی پیش نظر نما ندوی محبتی انست التجاز خدای محبتی پنال شوق از ہر ادای محبتی تا اشتیاق کرد خدای محبتی</p>
<p>(۵۸)</p>	<p>جانم و از عرش برین است سے عزیز راز و کہ سرزنس آدہ بہای محبتی</p>
<p>ہوای خاک ٹیرب میکشد بوسے بیابانم اگر رنگ خزان و اردنخ ز دم زلی بر گے شراب معرفت خورم حقیقت کرد مستم بکفر عشق او شادم کہ روزی غمزه جوش ووز نفس از بیلایم در عجب کشتگی دارد خدای پاک مانی پر دے مینم در نیصورت</p>	<p>بکن سے عشق در مانم گراز و قنار در مانم سر شک خون چشم آرد بہار صد گلستا احد را اگر ز من برسی بجز آستینم مسلمان ساز و از جادوی چشم نامسلمانم کہ در پیری ز کافرا جوالی نامشمانم درین مشرب کہ ہستم جز محمد نیست ایامم</p>
<p>(۵۹)</p>	<p>الہی گرچہ ہستم سخت آلودہ عزیز آسا بکن از آلودے نعت آلودہ کلامم</p>

<p>سلام علیکم شفیع البورس سلام علیکم ای حبیب خدا سلام علیکم از ازل تا ابد سلام علیکم از خدای جهان سلام علیکم انزل و جان ما سلام علیکم ایها المصطفی سلام علیکم ای محمد مجتهد سلام علیکم از سر احترام</p>	<p>خداوند تمکین سلام علیکم سزاوار تحسین سلام علیکم به آداب و آئین سلام علیکم بجسد زیب و آفرین سلام علیکم از ایمان و از دین سلام علیکم که حق کرد و تلقین سلام علیکم بنی خدا بن سلام علیکم بعنوان رنگین سلام علیکم</p>
(۵۵)	<p>حبیبی سلام علیکم از عزیز که فرض است فرض این سلام علیکم</p>
<p>ای جمال تو منشأ نیرنگ بر فلک می رود هوا دارت موم شد سنگ و در دلش جاداد هر که میخوانیش بجانب خود ایکه در شان تست الم نشرح سزنجیبش نکرد تقدیرش</p>	<p>منظر جلوه هست رنگا رنگ چون مسیحا اگر کند آهنگ چون بیفتاد پای تو بر سنگ نیگریزد و خود بصدف رنگ آدم بر در تو بادل تنگ هر که آورد دامن تو بچنگ</p>
(۵۶)	<p>چون عزیز از گشته پشیمانم یا بنی الله آه آه زنگ</p>
<p>ای بصفا از ازل آینه هر یک سال منظر ذات و صفات عالیا ترا حیات هر که بتو راه برد گرچه فنا شد نزد</p>	<p>معنی جان پردری صورت حسن جمال نور همه کائنات بنیة ذوالجلال نقش دو گیتی مسترد از دل مشرق مثال</p>

<p>سے رسول عربی گز تو نگیری خبرم کردہ در حلقہ تشویر اسیرم تفتید آید رختم از مصحف رویت یاد است وارہم ز گرفت ری کفر خم و خنچ</p>	<p>ترسم از نفس کہ چون خاک کنیدی بزم داؤ را چرا تو کہ از بندہ کند آزاد م کہ جز این هیچ نیاموخت مرا استاد م بکن کند سوز لطف بہ بلافت استاد م</p>
<p>(۹۲)</p>	<p>بر درمت آمدہ مجبور غمیز بکیس یا محمد صلی اللہ علیہ وسلم کن از بندہ نوازی شادم</p>
<p>عمر غمیز رفت بیاتاروان شوم برخیز تا نیم لبوسے مدینہ روی باید شدن بکلم محبت چو پاک روی بیدست و پارویم دتر بسم چون نظر داریم حسرتے کہ بہ بنیم آن حسرم سے زادان گوشہ نشین صفت سہمتے</p>	<p>یر باد گشته خاک رہ کاروان شوم ہر کس بحکم میرود و ما بحسان شوم از خود رویم داڑ ہمہ عالم نمان شوم بینا شوم گر ہمہ تن ناتوان شوم یارب چنان کن کہ چنین از جہان شوم تامل تیر سندر ہوا از کم شوم</p>
<p>(۹۳)</p>	<p>گر چہ گشتہ ایم چہ اندیشہ سے غمیز غمیزم مدینہ کن کہ دوان چون جوان شوم</p>
<p>سرد چشم جہانم خاک پائے آسم سدرود ایم چہ داندوا عفتا ریک فل دیدہ بینا سے من در پردہ در آفتاب جزو جو دش سورا طلائع عین و غیر نیست مرجہا پر طریقت کز پس مرگم لبش عین عرفان ست چشم بگرے اہل نظر</p>	<p>گرتومی جوئی مراد کو چہ نامی حسرت بزم در کند از من ج زلف مشکای حسرت بزم کہ دمجو جلو حسن حق نامی حسرت بزم سخت کافر ماجرا الزما جہای حسرت بزم سیکند زندہ با عجب سازادای حسرت بزم در خمیر از جہاں در بابے حسرت بزم</p>
<p>سعد کبر رشک خواہد بود بر غم غمیز</p>	

<p>حسن رخ مصطفیٰ منم روز و شبم خسته دل از پای او آه که دور از درخشش در چشم میکشدم این بوسه بر نفسی گر برساند صبا منت او جان چه بود پیش او اگر طلبید</p>	<p>نیست جز او جلوه گرد نظم از دو جهان در غمش بے خرم گر یکند هر زمان چشم ترم کاش که از هجر او جان بزم منتظر بوسه او هر سحر کز اثرش از سرش در گذرم</p>
---	--

(۶۰)

۵۲

همچو عجز از گنه رو سپیدم
لطف و کرم احسانه لطف و کرم

<p>گر چه گرفتار بود ایم به تناس توام مانم دل میکنم از روز سیاهم به بلا جان بدم میکشدم تاب و تبیم روز و شبم گر بر او در درون جوش دلم بند رفته آه ازین حال تبه آه ازین روزی سیه عشق نماید ز سرم عالم بالا به بود</p>	<p>شام و صبح خسته جگر ز مزه آراس توام در سر سود از ختم زلفت بامن ساس توام منتظر یک نظر از دیده بنیاس توام سر خوشم و جوعه کش از باده میناس توام گر زسد پر تو نور از رخ زیباس توام گر بکند بے سیر قست رعنا س توام</p>
--	---

(۶۱)

همچو عجز از گرت گر بوس خلد کنم
پر گنهم معتدلم خاک کف با س توام

<p>خاک راهت بخشم و جان بویات دادم ایکه در عشق تو از حسد بر آمد آدم ایکه همواره کنی گریه به بند روی ما پاییدی کن دوریاب که شرط کرم است پیر گشتم بهو حال بت با هم بسنگ</p>	<p>عقل کل از فلک آمد مبارکب دادم چشم دارم که بگوش تو رسد فریادم واسه بزم اگر از لطف نه بخشی دادم سخت در مانده ام و جز تو نیا بدادم آه صد آه که از راه بپاه افتادم</p>
--	---

بے صاحب لوائی فرستم سلام بہ صدم جہا میفرستم سلام بحکم ولایت فرستم سلام بہ مہر و وفا میفرستم سلام بر اہل بقیع و بر اہل محکمہ ^{مستتر}	سلام بہ صاحب لوائی فرستم سلام بہ صدم جہا میفرستم سلام بحکم ولایت فرستم سلام بہ مہر و وفا میفرستم سلام بہ جوگل جالفر میفرستم
(۶۶)	عزیز از نیاز سے کہ دانی پیایے سلام بہ دارالہدی میفرستم
السلام ای نور وحدت السلام اے چراغ آذینش تاابد السلام انچو اچہ کون و مکان ایکہ درخشن توحی صورت نہاست اے زسرتا پا جمال کیسہ بیشتر بودی و پسترا دی	السلام ای منبع ملت السلام اے فروغ دین دولت السلام پر وہ وار واحدیت السلام اے نمودار حقیقت السلام اے بظہرت عین رحمت السلام الحمد ختم الرسالت السلام
(۶۷)	جز در تو نیست ما و اے عزیز السلام اے حرز امت السلام
خواہم کہوی احمد از سر و دیدہ رفتن در وادی مدینہ باید تبارک و تعالیٰ باید دوران بیابان و یوانہ وار بخود راہیت راہ شیربای پاک رو کہ زید راہ مدینہ سرکن بر خیزگر توانی در رہش افکنم دل چون مرغ نیم بیل	بر خاک رہ چو ما ہی بخود پیور رفتن از بادہ ستا ہم ساغر کشیدہ رفتن جیب قبا سہ اسرا ز ہم دریدہ رفتن بر خاک سر نہادن بس آرمیدہ رفتن چون آہوان صحرا از خود رسیدہ رفتن کا بخانی اند جز سر بریدہ رفتن

(۶۴)

گرمشیت کرد از رحمت فدای حلی الدین محمد

بسته مویش اندروام
دیده ز سحرش خون آشام
مست سقاہم بام و شام
ہست صدائے بے ہنگام
بادہ جوشش افزا در جام
عاشق او حسد دم تا کام
خندہ و صالحش را انعام
پخت و لم سود اسے خام
گرفتہ طشتش از بام

والہ رویش بے آرام
ز گسست او بیار
عاشق حسنش ہر ساعت
نالہ زارم از دور لیش
اشک بچشم از شوقش
خستہ او نالان ہر وقت
گریہ خیالش را آغاز
کرد ہوس زخمش بے درد
مرگ بود مشتاقش را

(۶۵)

شد ز غنائے او مشہور
بود عنبر ز ازل گنہ

سلامے بہ عز و علا میفرستم
سلامے بہد الدبجے میفرستم
سلامے بہ شمس الضحیٰ میفرستم
سلامے بنور خدا میفرستم
سلامے سوئے مصطفیٰ میفرستم
سلامے بصد التجا میفرستم
سلامے بصبح و مسایف میفرستم
سلامے باخلاص میفرستم
سلامے بصل علی میفرستم

سلامے بخیر الویسے میفرستم
بہد الدبجے میفرستم سلامے
بشمس الضحیٰ میفرستم سلامے
بنور خدا سے فرستم سلامے
بجان میفرستم سلامی ^{حلی الدین محمد}
بصد التجا سے فرستم سلامے
بصبح و مسایف فرستم سلامے
باخلاص میفرستم سلامے
بصل علی میفرستم سلامے

<p>کفن بر عیثی او بود ایمان او هر دو گیتی بنده احسان او ماهیه وابسته دامن او غور کن اندر وجوب امکان او</p>	<p>چند ارنده که از مستیش هر چه موجود است از و دارد وجود بے خطر فردا بخت میسر و بیم از تعسین بگذر اخلاقتن بنگر</p>
<p>از سحر رحمت کین درمان او</p>	<p>(۴۷) احمد اور دے بجان دارد عزیز از سحر رحمت کین درمان او</p>
<p>مومن ار شود کافر کی بود گناه او جان هر سراسیمه کاکل سیاه او هر سایه میخواند از رخ چو ماه او کافر و دینداری هر دو خاک راه او نیست رحمتش غافل از فتنه آه او هر که سنگ در گامش گشت سجده گاه او</p>	<p>چونکه میشود کافر مومن از نگاه او بیچ و تاب خوبان دام حلقه خوبان این جهان از و گلشن آن جهان از و روشن کعبه و صحنه خانه هر دو گرد او طائف هر که در غمش میر دلطف او خبر گیر قبله در نیاز است بنمودی نماز اوست</p>
<p>شد عزیز مسکینت از فراق تو خسته چون تو رجعتی بنگر حالت بتاه او</p>	<p>(۴۸) شد عزیز مسکینت از فراق تو خسته چون تو رجعتی بنگر حالت بتاه او</p>
<p>از ازل قبله ارباب نیاز آمده هر نفس مونس هر محسم باز آمده گر تو بر نعش مسجا بهمن از آمده جان عشاق فدا سے تو که باز آمده کسینی ایکه گنہگار نو از آمده ریشم آید که تو از ملک حجاز آمده اللہ اللہ به عجب عسر در از آمده</p>	<p>ایکے ترکانہ پہنگامہ نماز آمده ہر زمان یار حریفان خدا بین شدہ کردہ زندہ با عجب از صدائے تکبیر رفتہ بودی سب معراج طبعی لاہوت آن خوبان و گرد حسن او سے تو در آہ داری بقبا بوسے مدینہ حاجی از ازل تا بہ ابد حامد و محمود توفی</p>

بیخودم از عشق و همه رقصم بنوق	سر خوشم از رحمت مُدات
(۴۴)	هر نفس از جان و رود که عزیز بر دوسه و اصحاب و دُرّ یاست
ای دل تنگ عاشقان خلوت دلکشی تو آمده ز نامکان جلوه گری بحکم و جان آدم و آرزوی تو عالم و جنت جوی تو مایه جان آدمی روح مسیح مریم خاک در تو جبرئیل که ربای تو خلیل کعبه عشق دامنست قبله حسن خوانست	حسن صفای آینه روی خدا ناسه تو نیست بچشم عارفان درد و جهان درای تو حیرت و عشق ردی تو بخودی و ثنای تو مونس ما بهر غم ما همه از براسه تو نور جمال هر جمیل پر تو ی از لقا سه تو درد دل و جان نشانت سرگشتم ز پای تو
(۴۵)	گر تو بناد و دلبری سوی عزیز بشکری دل بغم تو خون کند جان بکند فدای تو
ای دیده مشتاقان آینه روی تو هر لحظه کشد آبی هر وقت زند را سه دلهای سیه کاران جانها سه گرفتاران در هر غم و هر شادی در بند و در آزادوی بیخود ز سستی غافل شده از هستی هر دشت کند این هر خانه کند گلشن	آینه صفت بیند هر دیده بسوی تو آئینس که شود گاهی سرست زبوی تو سرگشته ز بیتابی در حلقه موسی تو همشیار بهر حالت دیوانه نوی تو پیمانه کبک و قصد میخوار بسوی تو چشمی که بود روشن از روی نکوی تو
(۴۶)	چهاره عزیز از غم یکسوز همه عالم سودا زده می آید هر روز بکوی تو
مرحبا جانی که شد قربان او نور پاشش حرز جان انبیا	زندگانی یافت از برهان او اولیا سرب خط فرمان او

تا عشوه ساز ز کس بیمار کرده صوفی فتاده است ز کونین پنجر از لطف کرده به نگاهی خندنا هر سو که بسوده ساز خرا سیده نیاز شادم که داده از حقیقت خبر مرا سودای من سر آمدنی کو که موبو	آفاق را به همه گرفتار کرده تا بخودشش به پر تو دیدار کرده گر بت پرست محرم اسرار کرده خاک مدینه روشش گلزار کرده قارغ ز بسند سجد و ز ناز کرده جانم اسیر طره طرار کرده
---	---

(۸۲)	جان بر لب است از غم عفت عزیز را هم خود علاج کن که دل افکار کرده
------	--

ای عاشق حسن تو هر عاقل رو دیوانه پروانه گرت میند چون شمع کسند گریه سودا سے خیم زلفت سرا بکند آورد از شوق تو میر قصد هر زاهد و هر شاه از دین جمال تو وز کفر دو کیسویت تا در سقا هم شد کوش لبو نیت	روشن ز تو سے بنم چشمانه دورانه پرواز کند بخود هر شمع جو پروانه افسون دو چشم تو در خلق شد افش در هر دو جهان بنود مانند تو جانا نه اسمیت بهر کوچ رسمیت بهر خانه بهجوشد میریزد در بزم تو پچانه
---	--

(۸۳)	لطفی که عزیز از تو جز لطف نمیخواهد در کوسه تو می آید هر خطه فقیرانه
------	--

دو عالم با کمال گرفتارداری ز سر تا پا رحمتی یا محبتی دو ابروی خم چون دو شمشیر عریان تن نازک و عارض ماه و پیکر جاسی در خشنده برق تجلی	بهر سو هزاران سیه کارداری نظر جانب هر گنگار داری دو چشم فسون ساز و عیار داری قد دلکش و لعل و ربار داری لبی نوشدار و سکه بیمار داری
--	--

دلبری بر تو تمام است بهر وجه که هست	صورت آراسه حقیقت به مجاز آمده
(۷۹)	گریه می آیدم از هر غزل نعت عزیزی تا تو در بزم سخن ز مژه ساز آمده
دو دلی که در هوا بتواز جان برآمده ابر و یخ که سر بزند پیش او جهان باز لعل پر خست چه زند لاف هر نوش لب تو ساخته چون کار زخم دل از بس که در خیال رخت خون گریستم بیماریم بهشت تو شکل شفا گرفت	بر خال چیده جگر گردان برآمده تغیبت کز نیام بیدان برآمده سبیل که هم ز خاک پریشان برآمده صد شورا ز نهاد من کدان برآمده از دامن هزار گلستان برآمده در دلم بصورت دربان برآمده
(۸۰)	جان عزیز بود شاد تو لا جرم از کالبد عشق تو آسان برآمده
بسکه یکتا بهر او شده شب اسرار گشت از عرش عاشقانه بکجه و ماه جمال رخ برافروخته بنور مدم همه صاحب دلان که تواند صین عشقی و خود بهیسی چنگا هی گشته ز تار آدم دیشیت و نوح و جلد رسل	منظر آئینی انا شده الله الله که تا کجا شده رهنامه فاینا شده شمع کاشانه دلی شده تا ز آفتاق دریا شده حسن صورت بصدفها شده گر تو با کافر آشنا شده من هر یک ز اینها شده
(۸۱)	آفرین بر تو ای عزیز ز بیا که ثنا گو صطفی شده

می تپم آه ندانم که چرا بنجسری
ایکه ابرو موطاق حسرم اسد آمد
انچه از یک نظر پاک توانی کردن
سخت بر باد شدم آمده ام خاک لبر

نوحته ایکه نمودست بمرت ماهی
نیست بنی کر تو نوری به عبادتگاه
صبح عارف تواند لبستان فی اللهی
بزرگم زد در مشل تو شاهنشاهی

(۸۶)

داد از درد و غمت نعت باقی به عزیز
شاه خادم که چو او نیست خدا گاهی

وجود یافته از نور سبیت هر شب
در آرزوی تو هر لحظه می کشم منم یاد
در آن مقام که گوید کسی حدیث لب
مرید عشق تو ام در صفا چو صوفی وقت
سپردست بتولا وجود خود همه تن
مراد من نعت مردن است یا همه

چه جان چه جسم چه پریشانت چه شمس
باشتیاق تو هر وقت می کنم هی سه
ز شور پیله در آبت جوش نشه می
من و خرابی و مستی پائلک نتردنی
در سمت محبت در و دیه در پی
بده بده که ز فتنه بر زبان توانی

(۸۸)

ندید طیب پاک و پرشت عزیز
گفتم بحشم عنایت بین بجان طیب

ز حسن روے تو هر جا دلی و غوغائے
ز حبت و جوی تو هر عاشقی و میدانی
ز عکس خال تو هر دیر نکته پردازے
ز فتنه قد تو عسلے ته و بال
اگر معجزه پا بر زمین نه گردد
بهر خ حضرت میی بنجاک حضرت خضر

ز بوی موی تو هر سو سرے و سودائے
ز گفت و گوے تو هر خانه شیداے
ز کفر چشم تو افسون فسانه آزارے
ز جوش عشق تو هر کوچه و ریسولے
ز زیر پای تو جسم ذره سیمائے
در اشتیاق تو سرشته بهر جائے

ز تست زندگی ماکه پنچو جان عزیز

اداسے توبے زخم در خون شایند	کہ نادیدہ عشاق بسیار داری
	عسریرا لند اللہ کہ از کفر عشقش نسان در تیر خرقہ ز نماز داری
یا مبشر یا منفع یا حبیبی یا نبی یا محمد یا رسول اللہ یا خیر البشر یا رجالی یا غیائی یا ملاذی یا مساز از معاصی رو سپا ہم گره پیوسته سائے حالے لقلب حالتی یا مصطفی یا مجیبی یا مجبوری یا مکرم یا کریم	انت ما والی غایہ فی ویر مطہری قد صفت العمر فی ہم و قلبی سیسلی انتی ضیعت دهرانی الملاحی کا صبتی احمد امیر گاہم ہر نفس روز و شبی قادری بالشر یا بادی و ہذا مذہبی آرزو دارم نگاہ لطف با شرمین ہی
(۸۵)	یا منفصل یا مقرب یا خلیع المذنبین رحمتی کن بر عسریر از نگوئی خبی
الہمی آنکہ از غم دل ناگفتہ با خبری یوسف کجا تو کجا اسے پاک تر نہ ہمہ یگانہ دل سے رہ پیکری ہمہ تن معراج عشق بود نظارہ رخ تو از دست سبزی آفاق تا بابد یا مصطفی کہ بود مثل تو در دو جهان	باشد کہ از کرمت گاہے بہن نگری میدانت بقین کز عالم دیگری آئینہ بصفت در صورت بشری بے پردہ چون نہایت کہ نور و نظری کز رنگ و بو نہایت ہر بلغ ہر سحری چون مہر و شتی چون مہر جلوه گری
(۸۶)	عزیز را بر گردان منفصل ز گنہ دارد بختی دل او ہر دم ز بی ہنری
تا کجا از دل پرورد پر آرم آہے آہ صد آہ کہ یک آہ بجائے ز سید	چشم دارم کہ نوازی بنگاہی گاہی وقت آنست کہ از لطف نانی راہی

نکاه ناز داری منشا هدانه	ادب سے دلکش و ترکانه داری
تو آن حبایه که حسن مست	دل عشاق را مستانه داری

(۹۲)	عزیز المهر ایسده الله که از شوقش دل دیوانه داری
------	--

لے آنکھ چو خورشید چو چو نمائی شور مہر آفاق حسن نیکینی رعنائی و زیبائی و پاکیزه تر از جان ختم آمدہ بر ذات نکو تو نکوئی بن تصور جسمائی بسرا پای دل افروز خیسند و بجمان غلغلہ حشر نہ رسو آرام بہ بخشی اگر آزار فرستی ای وای گر از لطف گیری خبر من	در پرده من آنکشم شاهدائی بیشکی و کینائی و محبوب خدائی خوشخوئی و دلجوئی و فرخندہ لقائی مجموعہ هر خوبی و انداز و ادائی بجویت اندر دل شیدا کہ کجائی روزے کہ ز خلوت کند ناز بر آئی صد ہوش بفرزائی اگر ہوش ربائی بس خستہ ام از جانکشی درد جدائی
---	---

(۹۳)	نامت ز خوشی زندگی جان عزیز است خوش آنکہ بہ لغت تو کست نغمہ رال
------	---

من بفریاد تو از حال دلم بنجر سے اسے نبئی عسری و مدنی دئی وار مانید ز سودای با سے خم و میج حیارہ خشکیم کن بگیری ز بست انیشو ذخیرہ ز دیدار تو چشم مردم حیف صد حیف اگر چشم من افتد بر غیر چون نہ سبر حلقہ عشاق تو باشد بخت	یا جیبی چه شود گر تو بسویم نگری آہ تا چند کنم شور بشوریدہ سری بوی زلفت تو کہ آورد نسیم حسری ایکہ ہا ہوش سخن مرہم زخم جگری چہ کند پیش تو صاحب نظر از دیدہ وری با وجودیکہ تو اندر زل و اندر نظری ادب حسن کرد تو بحال دگری
---	---

(۸۹)

نمیده چشم بدین نازکی سلبانی

فتاده در قدست هر بند بالائی
ز نور طور منور کنی بیک چشمک
ز شور حسن تو شور یدیه بهر شهسکه
توئی که آمدی در وجهی بهمتا
توئی که دوستی بهم نیست خیم گیت
توئی که تابا بدهر که هست و نیست

نماده سحر بدت هر فرشته بیانی
اگر بن ازنی پاک چشم بینائی
ز جذبه تو بهر حسانه رو بصر اے
نیر سب به تو هرگز جمال رعنائی
تو زیاده تو ساعری و مینائی
که نیست ز ازل و رد و کون مینائی

(۹۰)

عزیز از تو نگا هست بی طفت میخواید
بهین بهین که ندار در جز این تمنائی

زهی سرایه سودا زهی افنون سوائی
شب معراج ادب آسمان فتنه ز گشت
منظار هرادای دوست هر شوقی و هر غمزه
تعالی اند جمال او که گرینه میباید
ملاحت آیتی از مصحف رودل از دوش
دانش بعلو رخ لاله قدس زون او گلین

دو زلف او بکشیده دو چشم او بر عنائی
ز بالای بلند او دو بالا بشور بالائی
فدای هر خط و خالش چه محبوبی بچسبائی
کشم آسفتد به پوشش غافل از میسائی
بر او خیم است هر خوبی بشان عالم آرائی
تا شا میکنند خود را بدین رنگین سربالائی

(۹۱)

عزیز آهنگ طایه کن اگر بر تن سری داری
بیا تا بر در حشمت گشاید به جبین سالی

تعالی اند عجب میخانه داری
ز شوخی های چشمان پر از منون
چو غود کردی بر دست آشنایم
چپ شد گر عقل کل پروانه گردید

شراب پاک در پیانه داری
بهر کوئی هزار افسانه داری
چرا از غفلت بیگانه داری
جماعی شمع هر کاشانه داری

آسمانها و زمین با همه پر نور ز تست	روز و شب روشنی دیده شمس و قمر
------------------------------------	-------------------------------

(۹۴)	رحم کن رحم ترا شفتگی جان عزیز چون توانی که بر حمت بکفی چاره گری
------	--

ای باد من فدایت باشد که صبح و شام بر شا بدیدیند هر دم ز مادر دوس نمکین چه طفت بند کز جوش خستش داعی بسینه سوز دگر چه بر فرزند تا کی خراب داد و ناکا نیم بفرقت خوش آن نفس که از دل شوق او بر آید	تا مصطفی رسانی از جهان ماسلا چون عتبری دعوای از بهر هوشامی بیخود ز عشق رقص در نخبه و خامی ماه تمام کا پیشش چون ناتمامی یارب نه رحمت او گاهی رسم بجای چون عسر ماند ارد اندر جهان طاعی
---	---

آمد عسر ز شیدانا نعت او سراپد ساقی ز بادیه بگردن چون آفتاب جانی
--

الط

